STEPHEN KING

ÁLLATTEMETŐ

EURÓPA KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST 1993

STEPHEN KING: PET SEMATARY
DOUBLEDAY & COMPANY, INC., NEW YORK
COPYRIGHT © 1983 BY STEPHEN KING
ALL RIGHTS RESERVED

FORDÍTOTTA
SZÁNTÓ JUDIT

HUNGARIAN TRANSLATION
© SZÁNTÓ JUDIT, 1993

EURÓPA KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST
FELELŐS KIADÓ OSZTOVITS LEVENTE IGAZGATÓ
SZEDTE ÉS NYOMTA A KAPOSVÁRI NYOMDA KFT
FELELŐS VEZETŐ MIKE FERENC
A NYOMDAI RENDELÉS TÖRZSSZÁMA: 127168
KÉSZÜLT KAPOSVÁRON, 1993-BAN
FELELŐS SZERKESZTŐ SZAPPANOS GÁBOR

A FEDÉLTERV ÉS A TIPOGRÁFIA
SZ. BODNÁR ÉVA MUNKÁJA
MŰSZAKI VEZETŐ MIKLÓSI IMRE
KÉSZÜLT 24,79 (A/5) ÍV TERJEDELEMBEN
ISBN 963-07-5524-6

Íme néhányan azok közül, akik könyvekben számoltak be róla, mit és miért cselekedtek: John Dean. Henry Kissinger. Adolf Hitler. Caryl Chessman. Jeb Magruder. Napóleon. Talleyrand. Disraeli. Robert Zimmerman, aki Bob Dylanként is ismert. Locke. Charlton Heston. Errol Flynn. Khomeini ajatollah. Gandhi. Charles Olson. Charles Colson. Egy viktoriánus gentleman. Dr. X.

Továbbá, a legtöbb ember szerint Isten is írt egy vagy több könyvet, hogy tudassa, mit és – legalábbis bizonyos mértékig azt is – miért cselekedett, és mert a legtöbb ilyen ember hiszi, hogy az embert Isten képére teremtették, Isten is személynek – avagy, pontosabban Személynek tekinthető.

És most felsorolok néhány olyan embert, aki nem örökítette meg könyvben, amit cselekedett – és amit látott:

Az, aki eltemette Hitlert. Aki felboncolta John Wilkes Bootht. Aki bebalzsamozta Elvis Presleyt. Aki – a temetkezési vállalkozók szerint igen rosszul – bebalzsamozta XXIII. János pápát. Az a vagy negyven temetkezési vállalkozó, aki rendet csinált Jonestownban, hatalmas tasakokba gyűjtve a holttesteket, a parkőrök által használt hegyes végű botokra szúrva fel a papírcsészéket, elkergetve a legyeket. Az, aki elhamvasztotta William Holdent. Aki aranyba foglalta Nagy Sándor testét, hogy megvédje a feloszlástól. Azok, akik mumifikálták a fáraókat.

A halál misztérium, és a temetés titok.

ELSŐ RÉSZ
AZ „ÁLATEMETŐ”

És ezután monda nékik Jézus: – Lázár, a mi barátunk elaludt; de elmegyek, hogy felköltsem őt.

Ekkor az ő tanítványai egymásra néztek, és mosolyogtak, mert nem tudták, hogy Jézus képletesen szólt: – Uram, ha elaludt, meggyógyul.

Így hát Jézus érthetőbben szóla hozzájuk: – Lázár valójában megholt... De azért csak menjünk el őhozzá!

JÁNOS EVANGÉLIUMA
(szabad változat)

1

Louis Creed, aki háromévesen veszítette el apját, és egyik nagyapját sem ismerte, soha nem hitte volna, hogy már-már középkorú férfiként talál magának új apát. Pedig éppenséggel így történt, noha ő maga csak barátjának nevezte az illetőt, ahogy felnőtt férfihoz illik, ha viszonylag későn botlik bele valakibe, akit mintha az Isten is az apjának teremtett volna. A találkozásra aznap este került sor, amikor feleségével és két gyermekével beköltözött a nagy fehér házba Ludlow-ban. Velük költözött Winston Churchill is, azaz Church – Eileen lányuk macskája.

Az egyetem lakásbizottsága lassan dolgozott, egy örökkévalóságig tartott, amíg felkutattak számukra egy olyan házat, ahonnan az egyetem könnyen elérhető, és mire végre a helyszín felé közeledtek, ahol Louis a házat gyanította – *a tájékozódási pontok mind megvannak; akár a megfelelő égi jelek a Caesar meggyilkolása előtti éjszakán*, jutott eszébe a morbid hasonlat –, mind elfáradtak, és pattanásig feszültek az idegeik. Gage-nek a foga jött, és szinte szünet nélkül nyűgösködött. Hiába énekelt neki Rachel, sehogyan sem akart elaludni. Rachel még meg is szoptatta volna, holott nem volt itt az ideje; csakhogy Gage éppoly jól ismerte a menetrendet, mint az anyja – talán még jobban is –, és vadonatúj fogával tüstént bele is mart a felkínált mellbe. Rachel, aki egész életét Chicagóban töltötte, s még most sem volt meggyőződve róla, jól teszik-e, hogy Maine-be költöznek, sírva fakadt, Eileen pedig azonnal követte a példát. A furgon hátuljában Church továbbra is nyugtalanul járkált fel-alá; ezt művelte már három napja, amióta csak elindultak Chicagóból. Már az is elég gyötrelmes volt, ahogy a fedeles kosárból kihallatszott a nyávogása, de amikor végre megadták magukat, és szabadon engedték a kocsiban, nyughatatlan járkálása semmivel sem bizonyult kevésbé idegesítőnek.

Louis maga is legszívesebben elpityeredett volna. Hirtelen vad, de annál vonzóbb ötlete támadt: miért ne javasolná, hogy

forduljanak vissza Bangorba, várják meg a bútorszállító kocsit, és közben kapjanak be valamit; és amikor majd a három, vakszerencsére bízott túsz kiszáll, ő beletapos a gázba, elhajt, és vissza sem néz, miközben a furgon hatalmas, négyszelepes karburátora csak úgy zabálja a méregdrága benzint. Dél felé hajtana, s meg sem állna a floridai Orlandóig, ahol aztán új néven orvosi állást vállalna Disneylandben. De előbb, még mielőtt elérné a Délnek tartó, jó öreg 95-ös autópálya bejáratát, megállna az út szélén, és kihajítaná ezt a rohadt macskát is.

Aztán, egy végső kanyar után, egyszer csak ott állt előttük a ház, amelyet addig csak ő látott. Amikor már biztos volt, hogy ő nyeri el az állást a Maine-i Egyetemen, és az illetékesek fényképről kiválasztották a számba jöhető hét házat, Louis ide repült, megszemlélte mindegyiket, és végül emellett döntött. New England-i koloniális stílusban épült nagy, régi ház volt, de újonnan szélezve és szigetelve; a fűtési költség pedig, bármilyen félelmetes összegre rúgott is, végeredményben megfelelt a fogyasztásnak. A földszinten három, az emeleten négy jókora szoba, a hosszú pajtából pedig később további szobákat lehet kialakítani, és a ház körüli tágas gyep még az augusztusi hőségben is buján zöldellt.

A ház mögött széles rét terült el – kitűnő játszótér a gyerekeknek –, a réten túl pedig végeláthatatlan erdőség. Az ingatlanügynök elmagyarázta, hogy a birtokot állami földek határolják, és a belátható jövőben semmiféle beépítésre nem kerül sor. A micmac indián törzs megmaradt tagjai Ludlow-ban és a tőle keletre lévő helységekben csaknem nyolcezer acre földre jelentették be igényüket, és a bonyolult pereskedés, amelybe mind a szövetségi, mind az állami kormányzat belekeveredett, akár a jövő századba is átnyúlhat.

Rachel hirtelen abbahagyta a sírást, és kihúzta magát.

– Csak nem...?

– De igen – mondta Louis szorongva. Vagy nem is szorongva: félve. Mi több: halálra rémülve. Az elkövetkező tizenkét évüket zálogosította el ezért a látványért; Eileen tizenhét éves lesz, mire

letörlesztik a kölcsönt.

Nagyot nyelt.

– Nos, mi a véleményed?

– Az, hogy gyönyörű – mondta Rachel, és Louis szívéről nagy kő gördült le. Rachel nem tréfál; látta a szemén, amint ráhajtottak az aszfaltozott kocsifelhajtóra, és a házat megkerülve a pajtához kanyarodtak. Az asszony tekintete végigsiklott az üres ablakokon, s mintha máris függönyökön, a konyhaszekrénybe való viaszosvásznon, és még ki tudja, mi mindenen járt volna az esze.

– Apu... – szólalt meg Ellie a hátsó ülésről. Ő is abbahagyta a sírást, sőt, már Gage sem nyűgösködött. Louis roppantul élvezte a helyzetet.

– Mi van, édeském?

A visszapillantóból látta, hogy a kislány is megnéz magának mindent: a házat, a gyepet, baloldalt, valamivel távolabb, a szomszéd ház tetejét, és az erdőig nyúló tágas rétet. Barna szeme csillogott sötétszőke fürtök keretezte arcában.

– Most már otthon vagyunk?

– Majd otthon leszünk, szívem! – mondta.

– Hurrá! – visított Ellie, úgy, hogy Louisnak majd berepedt a dobhártyája. Néha igencsak fel tudta bosszantani a kislány, de most úgy határozott: azt sem bánja, ha az életben meg nem látja Orlandót és a Disneylandet.

A pajta előtt leállította a kocsit, és kikapcsolta a motort. Az még kattant egyet, majd elhallgatott.

A chicagói belváros nyüzsgése és lármája után végtelennek tetsző késő délutáni csöndben édesen csattogott egy madár.

– Itthon vagyunk – mondta halkan Rachel, le nem véve szemét a házról.

– Iton – visszhangozta elégedetten az ölében ülő Gage.

Louis és Rachel egymásra meredt. Eileen szeme is kitágult a visszapillantóban.

– Te!

– Na ne!

– De!

Egyszerre szólaltak meg, aztán egyszerre nevették el magukat. Gage rájuk sem hederítve csak szopta tovább a hüvelykujját. Már csaknem egy hónapja pötyögte, hogy „ma-ma”, és egyszer-kétszer olyasmivel is megpróbálkozott, ami lehetett „pa-pa” is, vagy csupán Louis képzelte annak.

De ez most – akár a véletlen szülte, akár az utánzási ösztön – igazi szó volt. *Itthon*.

Louis kikapta Gage-et felesége öléből, és megszorongatta.

Hát így érkeztek meg Ludlow-ba.

2

Louis Creed emlékezetében ez a pillanat varázslatként élt tovább; talán mert valóban az is volt, de főképp mert az est hátralévő része maga volt a téboly. Az elkövetkező három óra alatt nyomokban sem mutatkozott sem békesség, sem varázslat.

Louis (igazán rendszerető, módszeres ember lévén) szépen elraktározta a ház kulcsait egy kisméretű, vastag barna borítékba, amelyet felirattal is ellátott: „Ludlow-i ház – kulcsok átvéve jún. 29.”, aztán becsúsztatta a Fairlane kesztyűtartójába. Ebben száz százalékig biztos volt. Most azonban a boríték nem volt ott.

Miközben egyre ingerültebben kutatott a kulcsok után, Rachel a csípőjére emelte Gage-et, és követte Eileent, aki a rétre szaladt, egy fa felé. Louis már harmadszor matatott az ülések alatt, amikor lánya felsikított, aztán sírni kezdett.

– Louis! – kiáltotta Rachel. – Megütötte magát!

Eileen leesett az autógumiból készült hintáról, és a térdét egy kőbe ütötte. A seb nem volt mély, de ő úgy üvölt, mintha fél lábát veszítette volna el, gondolta Louis kicsit kegyetlenül. Odapillantott az út túloldalán álló házra – amelynek földszintjén égett a villany.

– Elég legyen, Ellie – mondta. – Azok a népek még azt hiszik,

hogy nyúznak valakit.

– *De ha fáááj!*

Louis lenyelte mérgét, és némán visszament a kocsihoz. A kulcsok ugyan eltűntek, de az elsősegély doboz még ott volt a kesztyűtartóban. Amikor a dobozzal megjelent, Ellie még hangosabban kezdett bőgni.

– *Ne! Nem kell az a rohadt vacak, apu! Neee...!*

– Eileen, ez csak közönséges higanykrómos kenőcs, és nem is csíp...

– Legyél már okos nagylány – szólt Rachel. – Nem hallod, hogy csak...

– *Nem kell-nem kell-nem kell-nem kell...*

– Hagyd abba, mert mindjárt a popsid fog csípni – förmedt rá Louis.

– Fáradt a gyerek, Louis – mondta Rachel csendesen.

– Aha, ismerem ezt az érzést. Tartsd a lábát!

Rachel lerakta Gage-et, és tartotta Eileen lábát, Louis pedig, a gyerek egyre hisztérikusabb jajongása közepette, bekente a sebet a higanykrómos kenőccsel.

– Valaki épp kijött a szemközti ház verandájára – mondta Rachel, és felkapta Gage-et, aki éppen el akart mászni mellőle.

– Csodás – morogta Louis.

– De, Lou, a gyerek...

– Tudom, fáradt. – Rácsavarta a kupakot a kenőcsre, és sötét pillantást vetett a lánya felé. – Kész. És valld be, Ellie, hogy egy csöppet se fájt.

– *De igenis fáj! Fáj! Fáááj!*

Louisnak viszketett a tenyere; legszívesebben felpofozta volna a kislányt, de aztán inkább a saját combjába markolt.

– Meglettek a kulcsok? – kérdezte Rachel.

– Még nem. – Louis bekattantotta az elsősegély dobozt, és felállt. – De majd...

Ekkor Gage kezdett sikoltozni. Ez nem nyűglődés vagy nyafogás volt, hanem hamisítatlan ordítás.

– Mi baja van? – kiáltotta Rachel, és fej veszetten dobta oda

Louisnak a karjában vergődő kisfiút. Louis arra gondolt, hogy lám, megvannak az előnyei, ha valaki orvoshoz megy feleségül: ha a gyerek bajban van, bármikor oda lehet vágni a férjhez. – Louis! Mi ez?

Az apróság féktelenül sivalkodva kapkodott a nyakához. Louis átfordította, s látta, ahogy a nyakán csúnya fehér duzzanat támad. S ugyanekkor valami szőrös, bágyadtan vergődő élőlényt is felfedezett a tipegő vállpántján.

Eileen, aki már kezdett megnyugodni, ismét felvisított. – *Egy méh! Egy méh! Egy mééééh!* – Ahogy hátraugrott, elbotlott a kiugró kőben, amellyel már egyszer meggyűlt a baja, lehuppant, és fájdalmában, meghökkenésében, ijedtében ismét bömbölni kezdett.

Hűha, én megőrülök, gondolta Louis, és maga is csodálkozott.

– Csinálj már valamit, Louis! Miért nem csinálsz valamit?

– Ki kell szedni a fullánkot – szólalt meg a hátuk mögött egy vontatott hang. – Ennyi az egész. Utána meg rászórni egy kis szódabikarbónát, és egykettő lelohad. – De a hang olyan vastag kelet-amerikai tájszólásban beszélt, hogy Louis, amilyen fáradt és zavarodott volt, elsőre meg sem értette.

Megfordult, és egy hetven év körüli, de igencsak jó erőben lévő öregembert pillantott meg. A kertésznadrág alatt viselt kék csíkos vászoningből kilátszott hurkás, ráncos nyaka. Arca napbarnított volt, és füstszűrő nélküli cigarettát szívott. Amikor Louis ránézett, két ujja között elnyomta a cigarettát, és szép rendesen zsebre vágta, majd kinyújtotta kezét, és ravaszul elvigyorodott. Louis szívét azonnal megnyerte ez a mosoly; pedig nem volt könnyen barátkozós fajta.

– Persze magát nem kell kioktatni a szakmájából, doki – mondta az öregember. És Louis így ismerkedett meg Judson Crandall-lel – azzal az emberrel, aki szerencsés esetben az apja lehetett volna.

Az öreg az út túloldaláról látta, amint megérkeznek, és amikor úgy rémlett, hogy „egy kis zűrben vannak”, átjött, hátha segíthet valamiben.

Mialatt Louis a vállára emelte a kicsit, Crandall odalépett, megszemlélte Gage nyakán a duzzanatot, aztán kinyújtotta súlyos, göcsörtös mancsát. Rachel már tiltakozásra nyitotta száját – az ormótlan kéz majd’ akkora volt, mint Gage feje –, ám mielőtt szóhoz juthatott volna, az öreg egyetlen határozott mozdulatot tett, de olyan fürgén, mint a bűvész, aki pénzt tüntet el, vagy kártyát táncoltat a bütykein, és a fullánk már ott is volt a tenyerén.

– Szép nagy példány – jegyezte meg. – Nem világbajnok, de valami szalagot biztos a nyakába akasztanának.

Louis elnevette magát, Crandall pedig újra rávillantotta huncut, fanyar vigyorát. – Helyre nőstény, mi?

– Mit beszél, anyu? – kérdezte Eileen, és erre Rachelből is kipukkant a nevetés. Tudta, hogy ez borzasztó udvariatlanság részéről, de valahogy úgy érezte: nincs benne semmi sértő. Crandall előkotort egy csomag százas Chesterfieldet, egy szálat szája ráncos zugába tolt, és barátságosan bólintott a nevető családra – még Gage is felvakkantott, fittyet hányva a duzzadt méhcsípésre –, és hüvelykujja körmével fellobbantotta a gyufát. *Az öregeknek megvannak a maguk trükkjei*, gondolta Louis. *Kis trükkök, de néha igazán jók*.

Abbahagyta a nevetést, és kinyújtotta szabad kezét. A másikkal Gage ülepét támasztotta – és ez az ülep határozottan nedves volt. – Örülök, hogy megismerhettem, Mr. ...

– Jud Crandall – mondta a másik, és megrázta Louis kezét. – Maga meg, gondolom, a doki.

– Igen, Louis Creed vagyok. Ő Rachel, a feleségem, ő a lányom, Ellie, és a srácot, akit megcsípett a méh, Gage-nek hívják.

– Örülök, hogy az egész családot megismerhettem.

– Nem szándékosan nevettem... azazhogy nevettünk... de hát az

a helyzet... hogy egy kicsit elfáradtunk.

Az utóbbi kifejezés olyannyira enyhe volt, hogy Louis, teljes kimerültségében, ismét felvihogott.

– Hát persze – bólogatott Crandall, majd egy oldalpillantást vetett Rachelre. – Tudja, mit mondok, Misziz Creed? Jöjjön át egy kicsit hozzánk a gyerekekkel! Majd szórunk egy kis szódabikarbónát egy mosdókesztyűre, az lehűti a kisfiú bőrét. Az asszony is szeretné köszönteni magukat. Ritkán mozdul ki a házból. Az utolsó két-három évben igencsak elővette a csúza.

Rachel ránézett Louisra. Louis bólintott.

– Nagyon kedves magától, Mr. Crandall.

– Én már csak a Jud névre hallgatok – mondta az öreg.

Hirtelen harsány dudálás hallatszott, majd elhaló motorbúgás, és a hatalmas kék bútorszállító teherautó nehézkesen zötykölődve fordult rá a kocsifelhajtóra.

– Úristen, én meg nem tudom, hol a kulcs! – sóhajtott fel Louis.

– Semmi gond – mondta Crandall –, nekem is van belőle egy készlet. Mr. és Mrs. Cleveland – az előző lakók – adták, már nem is tudom, vagy tizennégy-tizenöt éve. Sokáig laktak itt; Joan Cleveland a feleségem legjobb barátnője volt. Két évvel ezelőtt halt meg, Bill pedig beköltözött Orringtonba, a nyugdíjasházba. Mindjárt áthozom; mostantól úgyis magukat illeti.

– Milyen kedves maga, Mr. Crandall – mondta Rachel.

– Ugyan már. Alig vártam, hogy újra gyerekek legyenek körülöttünk – mondta az öreg, bár Creedék, a maguk középnyugati hallószervével, még most is úgy érezték, mintha idegen nyelven beszélne. – Csak aztán tartsa ám szemmel őket, Misziz Creed. Rengeteg marha nagy teherautó jár ezen az úton.

Ajtócsapkodás hallatszott, amint a bútorszállító munkások leugráltak a kocsiról, majd megindultak feléjük.

Ellie, aki valamivel messzebbre kóborolt, most azt kérdezte: – Ez mi, apu?

Louis, aki már megindult a munkások felé, visszanézett. A rét

szélétől, onnan, ahol gyep helyett már magas nyári fű nőtt, egy valamivel több mint egy méter széles sima ösvény kanyargott fölfelé a domboldalra, néhány bokron és egy kis nyírfaligeten át, hogy aztán eltűnjön szem elől.

– Valami útféle – mondta Louis.

– Meghiszem azt – mosolygott Crandall. – Egy szép napon majd mesélek róla a kis kisasszonynak. De most gyere át te is, amíg ellátjuk az öcsikédet, jó?

– Jó – mondta Ellie, majd érdeklődve, sőt szinte reménykedve megkérdezte: – Csíp az a szódabikarbóna?

4

Mire Crandall áthozta a kulcsokat, Louis is megtalálta a maga csomóját, amely, mint kitűnt, a kesztyűtartó fölötti résen át hátracsúszott a huzalok közé. Louis kihalászta, aztán beengedte a szállítókat. Crandall azért odaadta neki a megkopott, ócska karikára fűzött tartalék készletet. Louis megköszönte, és szórakozottan zsebre vágta, közben pedig nézte az embereket, amint cipelik befelé a ládákat, szekrényeket, asztalokat, és a többi holmit, amit házasságuk tizenkét éve alatt felhalmoztak, így, megszokott helyéről kiemelve, valahogy minden hitványabbnak látszott. *Egy csomó, ládákba rakott vacak, semmi egyéb,* gondolta Louis, és egyszer csak kedvetlen és szomorú lett – úgy sejtette, elfogta a közönségesen honvágynak nevezett érzés.

– Mint a növény, amit kiszedtek a földjéből, és átültetnek – mondta Crandall, aki egyszer csak ott termett mellette. Louis összerezzent.

– Úgy hangzik, mintha maga is ismerné ezt az érzést – mondta.

– Pedig igazából nem ismerem – mondta Crandall, és ismét rágyújtott; gyufája sercegve ragyogott fel a lassan rájuk telepedő esti félhomályban. – Azt a házat ott szemben még az apám építette. Ide hozta a feleségét, aki itt lett viselős, és a gyerek,

vagyis én, itt jött a világra, méghozzá az 1900-as esztendőben!

– Eszerint most...

– Nyolcvanhárom vagyok – közölte Crandall, és Louis megkönnyebbült, amiért a szokástól eltérően nem élcelődik hajlott korán.

– Jóval fiatalabbnak látszik.

Crandall vállat vont. – Egy szó mint száz, egész életemet itt töltöttem. Az első világháborúban bevonultam, de úton Európába csak Bayonne-ig jutottam. Az New Yerseyben van, és pocsék egy hely. Az volt már 1917-ben is. Boldog voltam, mikor hazajöhettem. Aztán feleségül vettem az én Normámat, leszolgáltam az időm a vasútnál, és lám, még mindig itt vagyunk. De elmondhatom, hogy itt, Ludlow-ban is láttam az életből épp eleget.

A szállítómunkások megálltak a pajta bejárata előtt. Éppen a rugós betétet cipelték, amelyen kettejük jókora dupla ágya állt. – Ezt hová akarja, Mr. Creed?

– Az emeletre... Várjanak egy percet, mindjárt megmutatom. – Elindult, majd megállt, és visszanézett Crandallre.

– Csak menjen – mosolygott az öreg. – Én se lábatlankodom itt tovább; megnézem, mi van a kis családjával, és majd hazaküldöm őket. De tudja, a költözködéstől fenemód megszomjazik ám az ember. Én úgy kilenc körül ki szoktam ülni a verandára, és megiszom egy-két doboz sört. Ilyen melegben szeretem elnézni, ahogy leszáll az éj. Néha Norma is velem tart. Jöjjön át, ha van kedve.

– Lehetséges – mondta Louis, de valójában esze ágában sem volt átmenni. Úgy vélte: elsőnek az várna rá, hogy a verandán kötetlen (és ingyenes) diagnózist adjon Norma csúzáról. Crandall rokonszenves volt számára, tetszett neki az öreg ravaszkás mosolya, fesztelen modora, még a csöppet sem kemény, inkább lágyan elnyújtott jenki akcentus is. Derék ember, gondolta Louis; csak hát az orvosok hamar gyanút fognak. Bármilyen sajnálatos, de tény: előbb-utóbb a legjobb barátok is orvosi tanácsra pályáznak, az öregeknél pedig se vége,

se hossza az ilyesminek. – De azért nehogy fennmaradjanak miattam. Pokoli nap áll mögöttünk.

– Lényeg, hogy tudja: nincs szükség nyomtatott meghívóra – mondta Crandall, és hamiskás mosolyából Louis valahogy megsejtette: a másik pontosan tudja, mi jár a fejében.

Mielőtt csatlakozott volna a bútorszállítókhoz, még utánanézett az öreg fickónak. Crandall könnyedén, egyenes derékkal lépdelt, mintha nem nyolcvan-, legföljebb hatvanéves volna; és Louisban ekkor kezdett hirtelen mocorogni valami szeretetféle.

5

Kilenc órára a munkások elvonultak. Ellie és Gage eltikkadva aludtak az új gyerekszobában, Gage a kiságyában, Ellie a földre terített matracon, dobozhalmoktól körülvéve. Ott volt a töméntelen színes ceruza, épek, töröttek, tompák, a *Szezám utca* plakátjai, a képeskönyvek, a sok ruha, és ki tudja, még mi minden – és persze ott volt mellette Church is, alvás közben rekedten mormogva; dorombolás helyett nagyjából ennyi telt a jókora kandúrtól.

Korábban Rachel, Gage-dzsel a karjában, nyughatatlanul keringett a házban; kinyomozta, hová vitette Louis az egyes tárgyakat, és rávette az embereket, hogy ezt-azt máshová toljanak vagy halmozzanak. A csekkjüket Louis nem veszítette el, az most is ott lapult szivarzsebében, a borravalónak félretett öt tízdollárossal egyetemben. Amikor a teherautó végre kiürült, átadta a csekket is, a pénzt is, biccentéssel nyugtázta a köszönetet, aláírta a munkalapot, és aztán a verandáról nézte, ahogy kocognak vissza autójukhoz; útközben bizonyára megállnak majd Bangorban, hogy néhány doboz sörrel leöblítsék a port, gondolta. Bizony neki is jót tenne egy-két doboz. És erről mindjárt eszébe jutott Jud Crandall.

A konyhaasztalnál ültek; látta, milyen karikás Rachel szeme. – Feküdj le szépen – mondta.

– Orvosi utasítás? – kérdezte kis mosollyal az asszony.

– Úgy van.

– Hát jó – állt fel Rachel. – Teljesen kivagyok. És lefogadom, hogy Gage még felébred éjszaka. Jössz te is?

– Azt hiszem, még nem – felelte Louis tétován. – Az öreg odaátról meghívott egy sörre, és talán jó lenne a szaván fogni. Én is elfáradtam, de túlságosan fel vagyok dobva; úgysem tudnék elaludni.

Rachel elmosolyodott.

– Már látlak, ahogy Norma Crandallt gyóntatod, hol fáj, és milyen matracon alszik.

Louis is nevetett, s arra gondolt: mókás és egyszersmind hátborzongató, ahogy az asszonyok előbb-utóbb olvasnak férjük gondolataiban.

– Ő is itt termett, amikor szükségünk volt rá – mondta. – Én is tehetek neki valami szívességet.

– Viszonossági alapon?

Louis megvonta a vállát. Nem tudta, hogyan mondja el – nem is nagyon akaródzott –, hogy ilyen rövid idő alatt megkedvelte Crandallt. – És milyen az asszony?

– Aranyos – felelte Rachel. – Gage az ölébe ült. Csodálkoztam, hiszen kemény napja volt, és tudod, hogy különben sem fogadja el könnyen az új arcokat, még a legkellemesebb helyzetben sem. Eileen pedig kapott egy babát, és szépen eljátszott vele.

– Na és a csúza? Szerinted súlyos?

– Eléggé.

– Tolószékben ül?

– Nem – de nagyon lassan mozog, és az ujjai... – Rachel magyarázat helyett karmokká görbítette a maga vékony ujjait. – De ne maradj el sokáig, Lou. Borzongok, ha idegen házban alszom.

– Nem sokáig lesz idegen – mondta Louis, és megcsókolta.

Louis szégyenkezve kullogott haza. Senki sem kérte fel, hogy vizsgálja meg Norma Crandallt; mikor átment az út túloldalára, a ház asszonya már lefeküdt; csak Jud homályos árnyalakja derengett fel a zárt veranda zsaluján át, és az ócska linóleumpadlón meghitten nyikorgott a hintaszék. Louis bezörgetett a redőnyös ajtón, amely ugyancsak barátságosan csörömpölt keretében. Crandall cigarettája úgy izzott a nyári estében, mint valami nagy és békés szentjánosbogár. A rádióból halkan szólt valami meccsközvetítés, és Louis Creedet furcsa érzés fogta el: mintha hazatért volna...

– Á, doki – mondta Crandall. – Gondoltam, hogy maga az.

– Remélem, valóban van itthon sör – mondta Louis, és beljebb lépett.

– Ha sörről van szó, soha nem hazudok – mondta Crandall. – Aki a sörrel tréfál, biztos, hogy haragosokat szerez magának. Üljön csak le, doki. Minden eshetőségre még két dobozzal hűtöttem be.

A hosszú, keskeny veranda nádfonatú székekkel és heverőkkel volt berendezve. Louis leroskadt az egyik székbe; meglepte, hogy milyen kényelmes. Balján jégkockával megrakott bádogvödörben néhány doboz Black Label sör várakozott. Kivett egyet.

– Köszönöm – mondta, és kinyitotta. Mennyei áldásként csörgött le torkán az első néhány korty.

– Nagyon szívesen – felelte Crandall. – Remélem, doki, boldog idők várnak itt magukra.

– Ámen – mondta rá Louis.

– Ha kér egy kis ropit, csak szóljon. Van egy darab jó érett medvesajtom is.

– Nem, köszönöm, elég a sör is.

– Helyes, akkor döntsük le – mondta Crandall, és elégedetten böfögött hozzá.

– A felesége már lefeküdt? – kérdezte Louis, és maga sem értette, miért veti fel ezt a kényes témát.

– Ühüm. Van, hogy fennmarad. És van, hogy nem.

– Nagyon fájdalmas a csúza?

– Látott már olyan csúzt, amelyik nem fáj?

Louis megcsóválta a fejét.

– De azért ki lehet bírni – mondta Crandall. – Ő legalábbis nem sokat panaszkodik. Derék öreglány az én Normám. – Hangját egyszerű, de mély érzelem hatotta át. Odakinn, a 15-ös úton, egy tartálykocsi dübörgött el mellettük, olyan magas és olyan hosszú, hogy Louis egy másodpercig nem látott át a saját házára. A lassan kihunyó fényben még éppen el lehetett olvasni a kocsi oldalán az ORINCO feliratot.

– Böhöm nagy teherautó – jegyezte meg Louis.

– Az Orinco ott van Orrington mellett – magyarázta Crandall. – Nagy műtrágyagyár. Itt aztán mindig van jövés-menés. Tartálykocsik, billenőkocsik, meg aztán a sok nép, reggel munkába, Bangor vagy Brewer felé, este haza.... – Megrázta a fejét. – Ez az, amit már nem szeretek Ludlow-ban. Ezt a rohadt országutat. Nincs tőle az embernek nyugsága. Csak a jövés-menés, éjjel nappal. Norma is felriad néha tőle, sőt, még én is, a fene enné meg, pedig én aztán úgy alszom, mint a liszteszsák.

Louis csak bólintott; Chicago szűnni nem akaró zsivaja után ő valósággal kísértetiesen csendesnek találta ezt a különös maine-i tájat.

– Előbb-utóbb az arabok majd elzárják a csapot, és akkor akár fokföldi ibolyát is ültethetünk az út kellős közepén – jegyezte meg Crandall.

– Meglehet, hogy igaza van – mondta Louis, majd megdöntötte a sörösdobozt, és meglepődve tapasztalta, hogy kiürült.

– Vegyen csak még eggyel, doki! – nevetett Crandall. – Folyékony kenyér!

Louis habozott.

– Hát jó, de ez lesz az utolsó. Muszáj hazamennem.

– Azt elhiszem. Komisz dolog ez a költözködés.

– Az már igaz – hagyta rá Louis, aztán egy darabig hallgattak. Kellemes, meghitt csend volt, olyan, mintha már rég ismernék

egymást. Louis már olvasott valami ilyesfajta érzésről, de most tapasztalta meg első ízben, és elröstellte magát, amiért rosszhiszeműen ingyenes orvosi tanácsadásra készült fel.

Az országúton most egy nyerges vontató dübörgött tova, gyorsan mozgó lámpái csillaggombaként fénylettek fel.

– Nem megmondtam, hogy micsoda ocsmány egy út ez! – ismételte meg Crandall töprengve, szinte titokzatosan, majd Louis felé fordult, furcsa kis mosollyal ráncos ajkán. Aztán újabb Chesterfieldet biggyesztett e mosolygó száj sarkába, és körmével megsercegtette a gyufát. – Emlékszik még az ösvényre, amit a kislánya észrevett?

Louis egy pillanatig nem tudta, miről van szó. Ellie egész listára való dolgot vett észre, míg az álmosság le nem verte a lábáról. Aztán mégiscsak eszébe jutott a tágas, gondosan megtisztított út, amely a kis ligeten át kanyargott fel a domboldalra.

– Igen, tudom. Megígérte neki, hogy egyszer majd mesél róla.

– Megígértem, és meg is tartom majd – mondta Crandall. – Az az út másfél mérföld hosszan vezet fel az erdőbe. A környékbeli gyerekek sokat használják, azért ilyen rendes. Jönnek-mennek ám itt a srácok is; sokkal nagyobb errefelé a forgalom, mint annak idején, az én gyerekkoromban. Akkoriban ha az ember valahol megtelepedett, ott meg is ragadt. De úgy látszik, mind beavatják az utánuk jövőket, mert minden tavasszal megjelenik egy csapat, és megtisztítja az utat a fűtől. És aztán egész nyáron tovább nyírják. A városban nem minden felnőtt tud róla – sokan persze ismerik, de távolról se mindenki – de lefogadnám, hogy a gyerekek, azok aztán mind tudnak róla.

– És maga tudja, hová vezet?

– Az állattemetőbe.

– Állattemető...? – ismételte Louis zavarodottan.

– Nem olyan különös ez, mint ahogy hangzik – mondta Crandall, miközben szívta a cigarettáját, és ringatózott a hintaszékben. – Erről is az országút tehet. Töméntelen állatot fogyaszt. Főleg kutyákat és macskákat, de nemcsak, őket. Az

egyik ilyen marha nagy Orinco-autó elgázolta a Ryder gyerekek kedvenc mosómedvéjét is. Mikor is volt ez? Úristen, még valamikor ‘73-ban, vagy még korábban. Mielőtt még az állam megtiltotta, hogy mosómedvét vagy akár egy szelíd borzot is tartsanak a háznál.

– És miért tiltották meg?

– A veszettség miatt – mondta Crandall. – Maine-ben mostanság igen gyakori. Két évvel ezelőtt innen délebbre megveszett egy hatalmas vén bernáthegyi, és négy embert megölt. Pokoli cirkusz volt. Nem kapta meg az oltást. Ha azok a hülye népek beoltatták volna, soha nem történik ilyesmi. Csakhogy a mosómedvét vagy a borzot akár kétszer egy évben is beoltathatja az ember, és mégse mindig fogan meg. Hanem a Ryder gyerekek mosómedvéjénél, annál megfogant; az ilyet nevezték a régi öregek báránymedvének. Odatotyogott az bárkihez – uramisten, milyen hájas volt! –, és még az arcát is megnyalta az embernek, mint egy kutya. A papájuk még fizetett is az orvosnak, hogy kiherélje, és lecsípje a karmait. Egy vagyonába kerülhetett neki! Bangorban dolgozott az a Ryder, az IBM-nél. Aztán öt éve – vagy tán már hat is – elköltöztek Coloradóba. Vicces elgondolni, hogy az a két kissrác ma már autót vezet! Hogy odavoltak azért a mosómedvéért! Matty Ryder annyira bőgött, hogy a mamája halálra rémült, és orvoshoz akarta vinni. Mostanra már biztos túl van rajta, de elfelejteni nem fogja. Ha egy kedves állatot elgázolnak az országúton, azt senki gyerek nem felejti el.

Louis lelki szeme előtt megjelent Ellie, úgy, ahogy ma este utoljára látta: mély álomba merülve, a matrac végénél a rozsdásan mormogó Churchcsel.

– A lányomnak macskája van – mondta. – Winston Churchill a neve, de mi csak Churchnek hívjuk.

– És még táncol neki, ha jár?

– Tessék? – kérdezte Louis értetlenül.

– Megvan még a töke, vagy már ráncba szedték?

– Nem – mondta Louis. – Még nem szedték ráncba.

Való igaz: Chicagóban már zajlott ekörül némi vita. Rachel ki akarta heréltetni Churchöt, már meg is beszélte az időpontot az állatorvossal, Louis azonban lemondta, igazából még most sem tudta, miért. Korántsem olyan szimpla bárgyúságról volt szó, mintha a lánya kandúrjának férfiasságát a magáéval kapcsolta volna össze; nem is azon bőszült fel, hogy ha Churchöt nem herélik ki, akkor a szomszédban lakó kövér háziasszony sopánkodni fog, amiért műanyag kukáit csiptetőkkel kell lezárnia – mindez persze közrejátszott vonakodásában, ám mindenekelőtt valami bizonytalan, de erős érzés élt benne, hogy olyasmi menne veszendőbe, amit nagyra értékel, s a macska zöld szemében kihunyna az a kihívó, rátarti csillogás. Végül aztán elmagyarázta Rachelnek, hogy úgyis vidékre költöznek, ahol már nem lesznek ilyen gondjaik. És most itt van ez a Judson Crandall, aki közli, hogy Ludlow-ban a vidéki élethez hozzátartoznak a 15-ös úttal kapcsolatos bonyodalmak, és megkérdezi, hogy a macskát „ráncba szedték-e már”. Próbáld a dolgot némi iróniával szemlélni, dr. Creed – jót tesz a vérnyomásnak.

– Én a maga helyében megcsináltatnám – jelentette ki Crandall, elnyomva cigarettáját ujjai között. – A miskárolt macska kevesebbet kóborol. Mert ha folyton ide-oda mászkál, előbb-utóbb elhagyja a szerencséje, és ott végzi, ahol a Ryder fiúk mosómedvéje, a kis Timmy Dessler angol spánielje meg Misziz Bradleigh törpepapagája. Ámbár azt éppen nem gázolták el, az csak egy szép nap feldobta a talpát.

– Meg fogom gondolni – mondta Louis.

– Azt jól teszi – felelte Crandall, és felállt. – Hogy tart a sörrel? Azt hiszem, mégiscsak hozok egy darab sajtot.

– A sör elfogyott – mondta Louis, és ő is felállt. – És nekem is mennem kell már. Holnap nagy nap lesz.

– Holnap kezd az egyetemen?

Louis bólintott.

– A diákok csak két hét múlva jönnek meg, de addigra illik, hogy kiismerjem magam, nem igaz?

– Hát bizony, ha addigra nem tudja, hol tartják a tablettákat, baj lesz. – Crandall a kezét nyújtotta, Louis pedig óvatosan rázta meg, hogy kímélje az öreg csontok érzékenységét. – Jöjjön át esténként, amikor csak kedve tartja. Szeretném, ha az én Normámat is megismerné. Tudom, hogy nagyon örülne magának.

– Élni fogok a meghívással – mondta Louis. – És én is örülök, Jud, hogy megismerhettem.

– Részemről a szerencse. Majd meglátja, belerázódik a kerékvágásba. Tán még meg is ragad itt egy időre.

– Remélem, így lesz.

Louis lement az egyenetlenül kikövezett ösvényen az országútig, de ott meg kellett állnia: újabb teherautó robogott el Bucksport felé, ezúttal öt autóval a nyomában. Aztán még utoljára üdvözlésre emelte kezét, átkelt az úton, és kinyitotta új háza ajtaját.

A házban csak az álom neszei hallatszottak. Ellie mintha még meg sem mozdult volna, Gage pedig még a kiságyában volt: a maga sajátos gage-i módján aludt, a hátán elterülve, cumisüveggel a keze ügyében. Louis megállt, lenézett a fiára, és hirtelen veszedelmesen forró szeretet öntötte el a szívét. Úgy vélte, az érzésben közrejátszik a honvágy is, az ismerős chicagói helyek és arcok után, amelyeket a távolság úgy eltörölt, mintha soha nem is léteztek volna. *Sokkal nagyobb a jövés-menés, mint annak idején... akkoriban, ha az ember valahol megtelepedett, ott meg is ragadt*. Van benne valami igazság.

Odalépett a fiához, és mert senki, még Rachel sem láthatta, csókot lehelt az ujjaira, és aztán könnyedén, futólag odaszorította őket Gage arcához az ágy rácsán át.

Gage gurgulázott egyet, és az oldalára fordult.

– Aludj jól, kicsikém – mondta Louis.

Hangtalanul levetkőzött, és az őt illető térfélre csúszott a dupla ágy ideiglenesen leterített matracán. Érezte, ahogy a nap feszültsége felenged tagjaiban. Rachel meg sem mozdult. A

szobában mindenfelé kísértetiesen sötétlettek a még kicsomagolatlan ládák.

Louis, mielőtt álomba merült volna, félkönyékre támaszkodva kinézett az ablakon. Szobájuk a ház homlokzati oldalán volt, és átlátott az út túloldalára, Crandallékhez. Holdfényes éjszakán formákat is kivehetett volna; így, vaksötétben csak a cigaretta parazsát látta odaát. *Hát még mindig fenn van,* gondolta. *És talán még sokáig virraszt így. Az öregek keveset alszanak. Talán őrködnek.*

De miféle veszély miatt?

Ezen törte a fejét Louis, amikor meglepte az álom. Azt álmodta, hogy Disneylandben van, és egy ragyogó, hófehér vöröskeresztes teherautót vezet. Gage ott ült mellette, de már legalább tízéves volt. Church pedig ott kuporgott a fehér teherautó műszerfalán, csillogó zöld szemét Louisra szegezve, és kinn, a Fő utcán, az 1890-es vasútállomás mellett Miki egér szorított kezet a köré gyűlt gyerekekkel; hatalmas fehér papírkesztyűjében valósággal elveszett a sok apró, gyanútlan kéz.

7

Zsúfolt két hét köszöntött a családra. Louis apránként egyenesbe jött új munkahelyén; persze újra feje tetejére áll majd minden, ha egyszerre tízezer diák veszi ismét birtokba az egyetemi várost, sokan közülük kábítószer-fogyasztók és alkoholisták, mások a társadalmi beilleszkedés zavaraival küzdenek, izgulnak az előmenetelük miatt, vagy depressziósak, mert életükben először váltak meg az otthonuktól, és tucatnyian – főleg lányok – szenvednek majd kóros étvágytalanságban is...

Miközben Louis, mint az egyetemi rendelőintézet vezetője, lassan megbarátkozott munkakörével, Rachel is egyre otthonosabban kezdett mozogni a házban.

Gage, új környezetével ismerkedve, buzgón gyűjtötte az ezzel

járó púpokat és kék foltokat, és egy időre a lefekvési ideje és az alvásrendje is felborult, de a második hét közepére már ismét végigaludta az éjszakát. Csak Ellie volt folyamatosan túlfűtött és ingerlékeny; felzaklatta, hogy nemsokára idegen óvodába kerül. Volt, hogy hosszan tartó, görcsös vihogás kerítette hatalmába, máskor szinte klimaxos mélabú fogta el, vagy egyetlen elejtett szóra hisztérikus rohammal válaszolt. Rachel azonban úgy vélte: mihelyt meggyőződik róla, hogy az óvodában nem az elképzelt hatalmas vörös ördög leselkedik rá, meg fog nyugodni, és Louis igazat adott feleségének. Mert azért Ellie többnyire még most is a régi aranyos kislány volt.

A Jud Crandall társaságában elfogyasztott egy-két doboz sör lassanként megszokott esti programmá vált. Attól kezdve, hogy Gage ismét átaludta az éjszakát, Louis minden második vagy harmadik este átvitte Crandallékhez a maga hatdobozos rekeszét. Megismerkedett Norma Crandall-lel is, ezzel az angyalian kedves asszonnyal, akit úgy meggyötört az ízületi csúz – ez az utálatos betegség, amely megakadályozza, hogy máskülönben egészséges férfiak és nők élvezni tudják az öregkor esetleges örömeit. Norma azonban tisztességgel viselte állapotát. Nem tűzött ki fehér zászlót – eszében sem volt, hogy megadja magát a fájdalomnak; győzze le, ha bírja. Louis úgy gondolta: még öt-hét tevékeny, ha nem is túl kényelmes év állhat előtte.

Megtörve makacs szokását, önként ajánlotta fel, hogy megvizsgálja az asszonyt; ellenőrizte az orvos által felírt gyógyszereket is, és semmi kivetnivalót nem talált bennük. Csalódás mardosta, amiért semmi mást nem javasolhat, semmi egyebet nem tehet érte, de úgy látszott, az a bizonyos dr. Weybridge úgy karbantartja Norma Crandall állapotát, ahogy az egyáltalán karbantartható – mindaddig, amíg fel nem lép valami hirtelen rosszabbodás, ami nem elképzelhetetlen, bár nem is valószínű. Ha az ember nem akar egy szűk kórházi szobában kikötni, megtanul együtt élni a bajával.

Rachel is megkedvelte az idős asszonyt, és mint ahogy a kisfiúk baseballnaptárakat cserélnek, úgy pecsételték meg

barátságukat receptek cseréjével; kezdetnek Norma Crandall árulta el különleges, mély tálban sütött almás pitéje titkát, cserébe Rachel Stroganoff-módra készült bélszínéért. Norma odavolt mindkét Creed gyerekért, főleg Ellie-ért, akiből szerinte „igazi régi békebeli szépség” lesz; még jó – jegyezte meg aznap este Louis az ágyban –, hogy nem a majdani „báránymedvét” látja benne, Rachel pedig akkorát kacagott ezen, hogy elszellentette magát, amin aztán együtt nevettek, de akkorát, hogy Gage is felébredt rá a szomszéd szobában.

Aztán eljött az első óvodai nap is. Louis, aki addigra már igencsak otthon érezte magát a betegszobában és az orvosi felszerelések között, szabadnapot vett ki. (A betegszoba amúgy is kongott az ürességtől; az utolsó beteget, a nyári tanfolyam egyik nőhallgatóját, aki a diákszövetség székházának lépcsőjén eltörte a lábát, már egy hete elbocsátották.) Ott állt a pázsiton Rachel mellett, Gage-dzsel a karján, amikor a nagy sárga busz Middle Drive-ból jövet zötykölődve fékezett a házuk előtt. Aztán széthúzódott az elülső ajtó, és a sok gyerek zsivaja hirtelen kiáramlott a langyos szeptemberi levegőbe.

Ellie különös, fájdalmas pillantást vetett rájuk a válla fölött, mintha azt kérdezné, nem lehetne-e még végét szakasztani az egész, elodázhatatlan eseménysorozatnak, de szülei arcáról alighanem leolvasta, hogy most már késő, és ennek az első napnak a következményei immár éppoly törvényszerűek, mint Norma Crandall csúzának fejleményei. Elfordult hát tőlük, és felment a lépcsőn. Az önműködő ajtó sziszegve becsukódott. A busz elhajtott, Rachel pedig zokogásban tört ki.

– Hagyd abba, az ég szerelmére – mondta Louis; ő bezzeg nem sírt. Csak majdnem. – Hiszen csak fél napról van szó!

– A fél nap is épp elég rémes – felelte Rachel rosszallón, és még hevesebben zokogott. Louis magához ölelte, Gage pedig kényelmesen átkarolhatta mindkettőjük nyakát. Amikor Rachel sírt, általában Gage is követte példáját – most azonban nem így történt. *Most mindketten csak az övéi vagyunk*, gondolta Louis, *és a kis csibész ezt pontosan tudja*.

Némi szorongással várták haza Ellie-t; túl sok kávét ittak, és közben találgatták, hogyan is mehet a sora. Louis átment majdani dolgozószobájába, amely a hátsó fronton helyezkedett el, és azzal bíbelődött, hogy egyik helyről a másikra rakjon bizonyos papírokat; többre nem futotta. Rachel pedig képtelenül korai időpontban látott neki az ebédfőzésnek.

Amikor negyed tizenegykor megszólalt a telefon, Rachel odarohant, az első csengetésre felvette a kagylót, és lihegve belehallózott. Louis is ott termett szobája küszöbén. Ez csak Ellie óvó nénije lehet; bizonyára közölni akarja, hogy Ellie-vel nem boldogulnak; a köznevelés gyomra nem tudja megemészteni, és visszaköpi. De csak Norma Crandall volt a vonal végén, hogy közölje: befejezték a kukoricaszüretet, és örömest megajándékoznák őket is néhány csővel. Louis egy szatyorral átment, és leszidta Judot, amiért nem vette igénybe a segítségét.

– Á, úgyse ér az egész egy kalap szart se – legyintett Jud.

– Volnál szíves a jelenlétemben mellőzni az ilyen beszédet? – berzenkedett Norma, aki éppen jégbe hűtött teát hozott ki a verandára egy Coca-Cola feliratú ősrégi tálcán.

– Bocsánat, drágaságom.

– Nehogy azt higgye, komolyan szégyelli magát! – jegyezte meg Norma, és egy aprót nyögve leült.

– Láttam, ahogy Ellie felszáll a buszra – mondta Jud, és rágyújtott egy Chesterfieldre.

– Nagyon jól meglesz ott – tette hozzá Norma. – Szinte mindig belerázódnak.

Szinte, gondolta Louis kesernyésen.

De Ellie valóban kitűnően megvolt az óvodában. Tizenkettőkor sugárzó mosollyal tért haza, csupa heg lábszára körül kecsesen ringott a kék ünneplőszoknya (az egyik térdén friss karcolás látszott, hogy szüleinek legyen min törni a fejüket), kezében kis kép, amely éppúgy ábrázolhatott két gyereket, mint két mozgó

villanypóznát, egyik cipője kifűződve, egyik copfjából elveszett a szalag, és lelkesen visongott: – Apu! Anyu! Halljátok? Itt is a „Vén MacDonald”-ot énekeltük! Pont úgy, mint a Carstairs utcai oviban!

Rachel Louisra pillantott, aki Gage-dzsel az ölében az ablakpárkányon ült. A kicsi már szendergett. Rachel tekintetében szomorúság bujkált, és hiába nézett gyorsan másfelé, Louist egy pillanatra iszonyú rémület fogta el. *Hát mégis igaz, gondolta. Valóban meg fogunk öregedni. Mi sem leszünk kivételek. Ellie már rálépett az útra – velünk együtt*.

Ellie odaszaladt hozzá; egyszerre akarta megmutatni neki a képet, a friss karcolást, és elmesélni, hogy is volt a „Vén MacDonald”-dal meg Mrs. Berrymannel. Church hangosan dorombolva ki-be csusszant a lábai között, és Ellie, valami csoda folytán, nem botlott el benne.

– Pszt! – szólt rá Louis, és megcsókolta. Gage, mit sem törődve a felfordulással, végképp elaludt. – Várj, amíg lefektetem a picit, utána mindent végighallgatok.

Gage-dzsel a karjában felment a lépcsőn; ferdén tűzött rá a meleg szeptemberi nap, és amint felért, olyan rémületesen sötét, baljós előérzet tört rá, hogy dermedten megállt, és meglepődve körülnézett: ugyan mi üthetett belé? Szorosabban ölelte magához az apróságot, szinte belemarkolt, és Gage kényelmetlenül megmozdult. Louis karja és háta pedig hirtelen libabőrös lett.

Mi lehet a baj?, tűnődött ijedten és zavarodottan. Szíve vadul kalapált, fejbőre kihűlt, és mintha összezsugorodott volna a koponyáján. Érezte, ahogy a szeme mögött magasra szökik az adrenalin. Tudta, hogy ha az ember komolyan megretten, valóban kidülled a szeme, nemcsak kitágul, hanem igazából kidudorodik a megemelkedő vérnyomástól és az agyvízben hirtelen megnövő hidrosztatikus nyomástól. *Mi a fene ez? Úristen, mintha valami hozzám súrlódott volna itt a folyosón, sőt szinte láttam is azt a valamit*.

Odalenn megzördült a redőnyös ajtó.

Louis Creed összerezzent, kis híján felüvöltött, aztán elnevette

magát. Pusztán csak valami pszichológiai légzsákba került, mindenkivel megesik az ilyesmi – ennyi volt, nem több, nem kevesebb. Múló kisiklás. Van ilyen. Mit is mondott Scrooge Jacob Marley szellemének? *Lehet, hogy csak egy darab félig sült krumpli vagy; a zsírból jöttél, nem a sírból*. Charles Dickens talán nem is tudta, mennyire igaza van, ténylegesen is, meg lélektani szempontból is. Nincsenek kísértetek; ő legalábbis még nem találkozott velük. Pályája során legalább két tucat embert nyilvánított holtnak, de még egyszer sem érzékelte, hogy a lélek kiszállna belőlük.

Bevitte Gage-et a szobájába, és az ágyába fektette. És mégis: amikor betakarta kisfiát, borzongás futott végig a hátán, és hirtelen Carl bácsi „bemutatótermére" kellett gondolnia. Nem új autók álltak ott, nem is a legmodernebb televíziók vagy mosogatógépek, amelyek elülső üveglapján keresztül megfigyelhető a habosodás csodája. Nem, ott csupán nyitott fedelű ládák álltak, mindegyik fölött gondosan álcázott fényszóró. Apja fivére temetkezési vállalkozó volt.

Atyaisten, mitől gyulladtál így be? Verd ki a fejedből, de gyorsan!

Megcsókolta a fiát, és lement, hogy meghallgassa Ellie beszámolóját a nagycsoportban töltött első napjáról.

8

Ellie befejezte első hetét az óvodában, és jövő hét elejére már megjönnek a diákok. Ezen a szombaton a Creed család éppen a pázsiton üldögélt, amikor Jud Crandall fogta magát, és átsétált hozzájuk. Ellie éppen leszállt a bicajáról, és egy csésze jeges teát kortyolgatott, Gage pedig a fűben mászkált; a bogarakat nézegette, talán meg is evett egyet-kettőt; általában nem nagyon érdekelte, honnan elégíti ki proteinszükségletét.

– Nicsak, Jud! – tápászkodott fel Louis. – Várjon, hozok egy széket.

– Fölösleges – mondta Jud. Farmert és kigombolt nyakú hétköznapi inget viselt, a lábán zöld bakancs. Ellie-re nézett. – Még mindig érdekel, hová vezet az az ösvény?

– Aha! – vágta rá Ellie, és már fel is pattant. Csillogó szemmel hadarta: – George Buck az oviban elmesélte, hogy egy állattemető van ott, és el is mondtam anyunak, de ő azt mondta, várjak, mert maga tudja, hol van.

– Úgy van – szólt Jud. – És ha nem bánják, most fel is sétálhatunk. De nem ártana magas szárú cipő, mert eléggé vizes arra a föld.

Ellie berontott a házba, Jud pedig gyengéd mosollyal nézett utána.

– És maga, Louis? Nem akar velünk tartani?

– Szívesen – felelte Louis, majd Rachelre nézett. – Neked nem volna kedved, drágám?

– És mi lesz Gage-dzsel? Úgy tudom, legalább egy mérföld az út...

– Majd beteszem a kenguruba.

– Rendben van – nevetett Rachel –, de csak ha te cipeled!

Tíz perccel később útnak indultak, Gage kivételével mind magas szárú cipőben. Gage a kenguruban kuksolt, és Louis vállán át tágra nyílt szemmel bámult meg mindent. Ellie többnyire az élen nyargalt, virágot szedett vagy lepkét kergetett.

A rét szélén már csaknem derékig ért a fű, és susogott a pletykás kedvű őszi aranyvessző, pedig az idő még csöppet sem volt őszies; hiába jelzett a naptár már két hete szeptembert, a nap még úgy sütött, mintha augusztus volna. Mire libasorban felértek az első dombtetőre, Louis hóna alatt nagy izzadságfoltok sötétlettek az ingen.

Jud megállt. Louis először azt hitte, talán kifulladt az öreg – de aztán észrevette a mögöttük megnyílt kilátást.

– Nem csúnya, mi? – jegyezte meg Jud, egy szál timótfüvet rágcsálva, Louis pedig mulatott magában ezen a jenki módra tartózkodó megfogalmazáson.

– *Fenséges!* – lehelte Rachel, majd szinte szemrehányón nézett férjére. – Hogyhogy ezt nem mondtad el nekem?

– Mert én sem tudtam róla – mondta Louis kissé szégyenkezve. Ez itt még mindig az ő birtokuk, ő pedig a mai napig nem talált rá időt, hogy megmássza a házuk mögötti dombot.

Ellie, aki már jóval előttük járt, most, Churchcsel a nyomában, visszatért. Ő is csak ámult és bámult.

A domb nem volt magas, de magaslatra nem is volt szükség. Keleten sűrű erdő zárta el a kilátást, de nyugati irányban a táj olyan volt, mint valami aranyba mártott, csendes nyár végi álomvilág. Párás, mozdulatlan némaságba süppedt minden, s még az országúton sem tűnt fel holmi Orinco-tartálykocsi, hogy megtörje a varázst.

A Penobscot folyó völgye tárult ki előttük; valaha a tutajosok itt úsztatták le a fát északkeletről Bangorig és Derryig. A hely, ahol álltak, Bangortól délre volt, Derrytől pedig valamelyest északra. A folyó, mintha maga is mély álomba merült volna, békésen áramlott széles medrében. A túlparton Louis felismerte Hampdent és Winterportot, az innenső oldalon pedig mintha egészen Bucksportig tudta volna követni a folyóval párhuzamosan kígyózó 15-ös út fekete vonalát. Valamennyien csak bámulták a folyót, a partot szegélyező dús lombú fákat, az utakat, a réteket. Az Észak-Ludlow-i baptista templom tornya mintha átszúrta volna az ősi szilfák baldachinját, jobbról pedig kirajzolódott Ellie óvodájának tömzsi téglatömbje.

A fejük fölött fehér felhők vonultak lomhán a fakón kéklő látóhatár felé. És ameddig csak a szem ellátott, mindenfelé valószerűtlen vörhenyes barnaságban tárulkozott ki a már letarolt, de azért nagyon is eleven nyár végi termőföld.

– Hát igen, ez valóban fenséges – mondta végül Louis.

– A régi időkben Kilátódombnak hívták ezt a helyet – mondta Jud. A cigaretta ott fityegett szája sarkában, de nem gyújtott rá. – Van, aki még most is így mondja, de annyi már a jövevény a városban, hogy lassan feledésbe merül a név. Sőt, szerintem a legtöbben nem is jártak még erre. A domb olyan alacsony, hogy

azt hiszik, nem érdemes. Pedig hát látják... – mutatott körül fél kézzel, aztán elhallgatott.

– Mindent látni innen – suttogta Rachel lenyűgözve, majd Louis felé fordult. – És ez tényleg a *miénk*, szívem?

Mielőtt Louis válaszolhatott volna, Jud közbeszólt: – No igen. Hozzátartozik a telekhez.

Így bizony másképp hangzik, gondolta Louis.

Az erdőben hűvösebb volt, talán három-négy fokkal is. Az ösvény továbbra is széles maradt, de most már száraz fenyőtű borította, és a szélén itt-ott többnyire hervadt virág díszlett fazékban vagy kannában. Itt már lefelé vezetett az út, s vagy negyed mérföldet tettek meg, amikor Jud visszahívta Ellie-t.

– Tudom, hogy az ilyen kicsi lány jól érzi itt magát – mondta barátságosan –, de szeretném, ha megígérnéd a szüleidnek, hogy ha feljössz, soha nem térsz le az ösvényről.

– Ígérem – vágta rá Ellie. – De miért?

Jud ránézett Louisra, aki éppen leállt egy kicsit; Gage-et hurcolni még itt, az öreg erdei- és lucfenyők hűs árnyékában is kemény munka volt. – Tudja-e, hol vagyunk?

Louisnak több válaszlehetőség is eszébe jutott: Ludlow, Észak-Ludlow, a házam mögött, a 15-ös út és Middle Drive között – de egyikkel sem volt megelégedve.

Jud a háta mögé bökött ujjával. – Arrafelé van ez is, az is – mondta. – Ott a város. De emerre vagy ötven mérföld hosszan nincs egyéb, csak erdő meg erdő. Észak-Ludlow-i erdőségnek nevezik, pedig hát érinti Orrington egyik sarkát is, és aztán továbbnyúlik Rockfordig, és ott ér véget azoknál az állami földeknél, amikről már beszéltem; amiket visszakövetelnek az indiánok. Tudom, furán hangzik, ha azt mondom, hogy a maguk szép kis háza az országút mentén a telefonnal, a villannyal, a kábeltévével, egy vadon szélén áll – de ez az igazság. – Visszanézett Ellie-re. – Szóval csak azt akarom mondani, Ellie: nehogy elcsavarogj ebben az erdőben! Ha nem találsz vissza az ösvényre, csak az Isten tudja, hol lyukadsz ki.

– Nem fogok elcsavarogni, Mr. Crandall – mondta Ellie kellő tisztelettel, de Louis látta, hogy bár Jud szavai hatottak rá, ijedtség nincs a szemében. Annál kényelmetlenebbül nézett az öregre Rachel, és Louis maga is kicsit elbizonytalanodott. Úgy gondolta: bizonyára az ösztönös félelem teszi, ami a városi embert az erdő láttán elfogja. Louisnak húsz éve, cserkészkora óta nem volt a kezében iránytű, és hogy miképpen lehet tájékozódni a Sarkcsillag avagy a fák ki tudja, melyik oldalán növő moha segítségével, arra éppoly homályosan emlékezett, mint a tengerészcsomó vagy a félbog megkötésének titkára.

Jud végignézett rajtuk, és halványan elmosolyodott. – Nyugalom – mondta –, 1934 óta még senkit sem nyelt el az erdő. Legalábbis helybéli embert nem. Will Jeppson volt az utolsó, őérte meg nem volt nagy kár. Stanny Bouchardot leszámítva, azt hiszem, Bucksporttól idáig nem volt nála nagyobb szeszkazán.

– Helybéli embert mondott? – kérdezte Rachel. Hangja többet árult el puszta érdeklődésnél, és Louis szinte olvasott a gondolataiban: *Csakhogy mi nem vagyunk helybéliek. Legalábbis még nem.*

Jud rövid hallgatás után bólintott. – Hát igen, úgy két-három évenként el szokott tűnni egy-egy turista; azt hiszik, az országút közelében nem lehet eltévedni. De ne izgassa magát, kicsi asszony: a végén még ők is meg szoktak kerülni.

– Jávorszarvasok is vannak? – kérdezte Rachel aggodalmasan, Louis pedig csak mosolygott: ha egyszer Rachel izgatni akarja magát, úgysem lehet róla lebeszélni.

– Hát az is felbukkan hébe-korba – mondta Jud –, de tőlük igazán nincs mit félni, Rachel. Nem mondom, nászidőszakban kicsit idegesek, de különben éppen csak megnézik maguknak az embert. Ha túl vannak a párzáson, legföljebb csak massachusettsieket támadnak meg. Fogalmam sincs róla, hogy miért, de így van. – Louis úgy gondolta, tréfál az öreg, de Jud olyan komolynak látszott, hogy nem volt biztos a dologban. – Volt részem a látványban, nem is egyszer: valami fickó Saugusból, Miltonból vagy Westonból ott ordibál a fa tetején,

hogy egész csorda szarvast látott, s mindegyikük akkora, mint egy lakókocsi. Úgy látszik, a jávorszarvas megérzi a Massachusetts-szagot az emberen; férfi, nő, mindegy neki. Persze az is lehet, hogy csak az L. L. Bean-féle katalógusból vásárolt új ruhák szaga dühíti fel – sejtelmem sincs. Nem bánnám, ha egyszer idejönne az egyetemről egy állattenyésztés szakos diák, és írna a dologról egy szép tanulmányt, de azt hiszem, erre várhatok.

– Mi az a párzás? – érdeklődött Ellie.

– Ezzel most ne törődj – mondta Rachel, és egy lépéssel közelebb húzódott Louishoz. – Az a lényeg, Ellie, hogy felnőtt nélkül nem jöhetsz ide.

– Nem akartam megijeszteni, Rachel – mondta Jud kicsit megbántva –, se magát, se a kislányát. Nincs ebben az erdőben mitől félni. Jó kis út ez; többnyire sáros egy kicsit, csak '55-ben nem volt az, de olyan száraz nyárra nem is emlékszem, tavasszal meg elég sok a bogár, de különben nincs itt még egy szál mérges szömörce se, amilyen hátul, az iskola udvarán is nő, és csak vigyázzál, Ellie, nehogy a közelébe menj, mert aztán három hétig áztathatod gyógyfürdőben a bőröd.

Ellie eltakarta a száját, úgy vihogott.

– Jó, biztos kis út ez – mondta Jud nagyon komolyan Rachelnek, aki továbbra sem látszott valami nyugodtnak. – Még Gage se tévedne le róla! A városból már, hiszen meséltem, mind idejárnak a srácok, ők takarítják ki ilyen szépen. Senki nem parancsol rájuk; maguktól csinálják. Miért kéne elvenni tőle Ellie kedvét? – Lehajolt a kislányhoz, és rákacsintott. – Ez már csak így van az életben, Ellie. Járt utat járatlanért el ne hagyj! Mert ha elkódorognál, és még a szerencse is elhagy, hát egy-kettő küldhetik utánad a nyomolvasókat!

Mentek tovább. Louis hátába tompa, görcsös fájdalom állt a babahordozó cipelésétől. Ráadásul Gage időnként két kézzel a hajába markolt, és lelkesen megráncigálta, vagy jókedvében vesén rúgta édesapját. Kései moszkítók keringtek arca és nyaka

körül; zümmögésüktől könnybe lábadt a szeme.

A lejtős ösvény ősöreg fenyők között kanyargott, majd kusza, bozótos cserjésen vágott keresztül. A talaj itt már valóban fel volt ázva, Louis cipője csak úgy cuppogott a latyakban. Egyszer egy mocsaras szakaszon is át kellett kelniük, szerencsére volt két kiálló bucka, amire ugorhattak. Ezzel túl voltak a legrosszabbon; innen már visszajutottak a fák közé. Az út újra emelkedni kezdett. Gage mintha varázsütésre felszedett volna öt kilót, és ezzel együtt mintha a hőmérséklet is legalább öt fokot ugrott volna. Louis arcán patakokban folyt az izzadság.

– Hogy bírod, szívem? – kérdezte Rachel. – Ne vegyem át tőled egy kicsit?

– Á, kutya bajom – mondta Louis, és nem is hazudott, habár a szíve elég sebesen zakatolt a bordái között. Hiába, eddig inkább másokat fogott testedzésre, sem hogy maga is rászánta volna magát.

Ellie most Jud oldalán haladt; piros blúza, citromsárga nadrágja harsányan elütött az egybefolyó zöldbarna homálytól.

– Lou, szerinted ez a Jud tudja, hová megyünk? – kérdezte Rachel fojtott, némileg aggodalmas hangon.

– Hát persze – felelte Louis.

Jud épp ekkor kiáltott hátra derűsen:

– Már nincs messze, Louis... Bírja még?

Úristen, gondolta Louis, *ez az ember jócskán nyolcvan fölött van, és még csak nem is izzad!*

– Semmi gond – kiáltott vissza kissé indulatosan. Még ha az infarktus határán áll is, a büszkeség valószínűleg ugyanezt mondatta volna vele. Elvigyorodott, kissé feljebb húzta a kenguru szíját, és caplatott tovább.

Feljutottak a második domb tetejére is, aztán az ösvény fejmagasságig érő bokrok és cserjék között vezetett ismét lefelé, hogy aztán egyszer csak elkeskenyedjék. És ekkor néhány méterrel Louis előtt Ellie és Jud átbújtak egy viharvert deszkákból ácsolt boltív alatt. A deszkán megfakult fekete festékkel, épp csak olvashatón, ez állt: ÁLATEMETŐ.

Louis és Rachel derűs pillantást váltottak, aztán ők is áthaladtak a boltív alatt, közben ösztönösen egymás kezét keresve, mintha az esküvőjükre érkeznének.

Louist ezen a délelőttön immár másodszor fogta el a döbbenet.

A talajt itt nem borította fenyőtűszőnyeg. Jókora, talán tizenkét méter átmérőjű, csaknem szabályos kör alakú, gondozott pázsit tárult elé, amelyet három oldalról sűrű, egymásba kapaszkodó bozót határolt, a negyedik oldalról pedig eldőlt fatörzsek hatalmas, kusza rakása, mintha óriások játszottak volna marokkót. Baljós, veszedelmes látvány volt. *Aki ezen át akar mászni, az legjobb, ha acélszuszpenzort köt az ágyékára*, gondolta Louis. A tisztás tömve volt sírkőnek szánt fura tárgyakkal; láthatóan gyerekek eszkábálták őket ládák léceiből, hulladék fából, csorba bádogdarabokból – mindenből, amit csak összekoldulhattak vagy szerezhettek. És mégis: az élettérért és némi napsütésért küszködő alacsony bokrok és az összevissza fák között ezek az emberkéz alkotta emlékművek, bármily sután voltak is összetákolva, sajátosan szabályosnak tetszettek, s az erdős háttér előtt az egész helyből valami mélyebb, habár félig-meddig eszelős értelem és egyfajta pogány varázs áradt.

– Igazán szép – mondta Rachel, bár nem úgy hangzott, mintha komolyan gondolná.

– Hűha! – kiáltott fel Ellie.

Louis leemelte a hátáról Gage-et, és kirakta a fűre, hadd mászkáljon. A háta szinte felujjongott a megkönnyebbüléstől.

Ellie ide-oda rohangált a síremlékek között, s mindegyik láttán újból felvisított. Louis a nyomába indult, Rachel a kicsit tartotta szemmel, Jud pedig, törökülésben, egy kiugró sziklának vetette hátát, és cigarettázott.

Louis észrevette, hogy a sírok szabályszerű rendezettsége nemcsak látszat; nagyjából közös központú körökben állították fel őket.

SMUKI CICA, hirdette gyerekes, de gondosan rajzolt betűkkel az egyik, ládalécből készült síremlék. SZÓFÓGADÓ VOLT. És alatta: 1971-1974. Kicsit távolabb, a külső körben természetes

palalemez ötlött a szemébe, amelyen kopott, de jól olvasható vörös festékkel egy név állt: CÉZÁR És alatta egy versike: CÉZÁR, CÉZÁR, JÓ KUTYUS VOLTÁL, NAGYON SZERETTÜNK, MÍG MEG NEM HALTÁL.

– Ez a Cézár volt a Desslerék spánielje – mondta Jud, aki cipősarkával lyukat kotort a földbe, és gondosan oda hamuzott. – Tavaly ütötte el egy dömper. Frankó kis vers, nem igaz?

– De igen – hagyta rá Louis.

Néhány síron virág is volt, a legtöbb hervadt, de akadt közte friss is meg már teljesen elrothadt is. A festékkel vagy színes ceruzával rótt feliratok nagyobbik felét Louis alig vagy egyáltalán nem tudta kibetűzni, annyira megkoptak. Voltak üresnek látszó felületek is: ezekre alighanem krétával firkálták annak idején a szöveget.

– Anyu! – süvöltötte Ellie. – Ezt nézd meg: Egy aranyhal!

– Majd később – mondta Rachel. Louis lopva ránézett. Az asszony egymagában állt, a legkülső körön is kívül, és még idegesebbnek látszott, mint eddig. *Még itt is felizgatja magát*, gondolta Louis. Rachel mindig rosszul viselte a halál közelségét (bár ezzel, vélte Louis, alighanem mindenki így van), bizonyára a nővére miatt. Rachel nővére nagyon fiatalon halt meg, és Louis már házasságuk elején rájött, hogy ez olyan seb felesége lelkén, amelyet jobb nem bolygatni. A nővérét Zeldának hívták, és gerincvelő-gyulladás okozta a halálát. Bizonyára hosszadalmas, gyötrelmes és csúnya betegség vitte el, és Rachel a legfogékonyabb életkorban nézte végig. Igazán joga van hozzá, hogy el akarja felejteni az egészet.

Louis gyengéden ráhunyorított, Rachel pedig hálásan mosolygott vissza.

Louis felnézett a magasba. A tisztást a természet alakította ki; elérik a napsugarak, emiatt nő ilyen szépen a fű, bár azért öntözésre és gondos ápolásra is szorul; ehhez pedig kannaszám kell felhozni ide a vizet, vagy talán indián szivattyút cipelnek keskeny kis hátukon a gyerekek; a teher nehezebb lehet, mint Gage kengurustól. Különös, hogy gyerekek ilyen kitartóak

tudnak lenni... Louis még nem felejtette el, milyen hamar elhamvadtak benne a gyerekkori felbuzdulások, és Ellie-vel kapcsolatos élményei is ugyanezt erősítették meg: a gyerekek lelkesedése általában olyan heves, mint a szalmaláng, és éppoly hamar ki is alszik.

Ahogy beljebb haladtak, egyre öregebb sírokba ütköztek, és egyre kevesebb volt az olvasható felirat; de a kibetűzhetők egyre messzebb vezettek a múltba. Itt volt TRIXI – KIMÚLT AZ ORSZÁGUTTON 1968 SZEPT. 15. Ugyanebben a körben volt egy mélyen a földbe ásott, széles, lapos deszka, amelyet meghajlított és oldalra döntött a fagy meg az olvadás, de azért Louis megbirkózott a szövegével: ITT NYUKSZIK MÁRTA, A NYUSZINK, MEGHALLT 1965. MÁRC. ELSEJE. Egy sorral beljebb pihent PATTON TÁBORNOK (A LEGBÁTRABB KUTYA!!! – méltatta a felirat); ő 1958-ban fejezte be földi pályafutását; mellette pedig POLINÉZIA (nyilván papagáj, gondolta Louis; már ha jól emlékszik Dr. Doolittle történetére), aki utoljára 1953 nyarán rikkantotta el a maga „Pollyka vagyok”-ját. A következő két sorban semmit nem lehetett kibetűzni, de aztán, még mindig jó messze a központtól, egy homokkő táblán újabb, durván vésett felirat ékeskedett: HANNA – A FÖLDKEREKSÉG LEGDEREKABB KUTYÁJA – 1929-1939. A homokkő ugyan viszonylag puha – ezért is volt már olyan halvány a felirat –, de azért Louis alig tudta elképzelni, hogy egy gyerek órákon át képes legyen elkínlódni a hét szó kőbe faragásával. Valósággal letaglózta a szeretet és a gyász ilyen mélysége; ennyit még felnőttek sem tennének meg, akár a saját szüleikért, akár fiatalon elhunyt gyermekeikért.

– Öregem, ezt aztán nem ma találták ki! – mondta Judnak, aki éppen odabaktatott hozzá.

Jud bólintott. – Jöjjön csak, Louis! Mutatok valamit.

Beljebb mentek, a kör középpontjától számított harmadik sorba. Ha a külső sorokban a körkörös elrendezés még akár véletlenszerűnek is tetszhetett, itt már egészen nyilvánvaló volt. Jud odalépett egy leborult kis palalemezhez, letérdelt, és

gondosan felállította.

– Ezen is valaha szöveg állt – mondta. – Tudom, mert magam véstem be, de mára lekopott. Ide temettem Pöttyöst – az első kutyámat. Végelgyengülés vitte el, 1914-ben, amikor az első világháború kitört.

Louis tűnődve haladt még beljebb: lám, itt egy temető, amely régebbi, mint sok olyan, ahol emberek pihennek. Tovább nézegette a sírköveket. Ezeken már egyetlen felirat sem volt olvasható, és legtöbbjük szinte eggyé vált az anyaföldde l. Az egyiket csaknem teljesen benőtte a fű, és amikor felállította, a föld mintha valami pattanó neszezéssel tiltakozott volna. A megbolygatott részt hirtelen vakon száguldó bogarak lepték el. Louis megborzongott; valami kényelmetlen érzés motoszkált benne. *Valóságos kiképzőtábor rovarok számára*, gondolta.

– Tulajdonképpen mikortól kezdték ezt használni?

– Lássa, ezt magam sem tudom – felelte Jud, és zsebébe mélyesztette kezét. – Amikor Pöttyös kimúlt, már megvolt a temető – ez biztos. Akkoriban egész bandára való haverom volt; ők segítettek megásni az üreget. Pedig nem is olyan könnyű ám itt ásni – nagyon köves a talaj, elég keserves megforgatni. Néha én is segítettem a többieknek. – Mutogatni kezdett csontos ujjával. – Ha jól emlékszem, ide került Pete LaVasseur kutyája, amott meg Albion Groatley három macskája fekszik egymás mellett... Az öreg Fritchie postagalambokat tenyésztett. Al Groatley, Carl Hannah meg én temettük el az egyiket, amikor elkapta egy kutya. Ott nyugszik, ni! – Töprengve elhallgatott. – Lássa, én maradtam meg közülük utolsónak. Elment az egész banda. Egyik a másik után.

Louis nem szólt semmit, csak állt zsebre dugott kézzel, és nézte az állatsírokat.

– Köves talaj ez – ismételte meg Jud. – Mást se lehetne beléje vetni, csak tetemeket.

Távolabb Gage sírdogálni kezdett. Rachel a csípőjére emelte, és odajött hozzájuk. – Éhes már – mondta. – Úgy gondolom, Lou, ideje volna hazamenni. – És a szeme azt súgta hozzá:

Nagyon kérlek!

– Hát persze – mondta Louis, ismét a hátára akasztotta a kengurut, és megfordult, hogy Rachel belepottyanthassa a gyereket. – Ellie! Hahó! Merre vagy?

– Ott van – mutatott Rachel a faomlásra, amelyen a kislány úgy kapaszkodott fel, mintha összetévesztené az óvodai bordásfallal.

– Azonnal gyere le onnan, angyalkám! – kiáltott rá Jud ijedten. – Ha rossz helyre dugod a lábad, elmozdul az egész, és a végén még kitöröd a bokád!

Ellie éppen ekkor feljajdult, majd leugrott és csípőjét dörgölve jött vissza a többiekhez. Nem sérült meg, de egy kimeredő, korhadt ág feltépte a nadrágját. Jud összeborzolta a kislány haját.

– Na látod, hogy nem hiába beszéltem! Az ilyen régi faomlást még a legtapasztaltabb erdei vándor sem szokta megmászni, inkább megkerüli. Alattomosak ám az ilyen halomba dőlt öreg fák – megharapják az ilyen kislányokat!

– Ez komoly? – kérdezte Ellie.

– De még mennyire! Látod, úgy vannak egymáson, mint a szalmakazal. És sose tudni, mikor lép úgy az ember, hogy az egész leomoljon, mint a lavina.

– Igaz ez, apu? – nézett Louisra Ellie.

– Azt hiszem, igaz, édesem.

Ellie visszanézett a faomlásra, és felüvöltött: – Pukkadjatok meg, hülye fák! Tönkretettétek a nadrágomat!

A három felnőtt elnevette magát, a faomlás azonban csak állt szenvtelenül és rendületlenül a tűző napon, amely az elmúlt évtizedek alatt fakóra szívta. Louisnak hirtelen úgy tűnt, mintha valami hatalmas csontváz volna; szörnyetegé vagy sárkányé, amelyet réges-régen ejtett el egy hős lelkű lovag, aztán itthagyta, önmaga síremlékének.

És már ekkor felötlött benne: ez a faomlás túlságosan is célszerű módon választja el egymástól az állattemetőt és a mögötte sűrűsödő rengeteget, amelyet Jud Crandall később néha szórakozottan „indián erdőként” emlegetett. Éppen ottlétének esetlegessége keltett gyanút Louisban; a természet soha nem

működik ilyen ravasz pontossággal. Talán...

Ekkor azonban Gage vidáman kukorékolva megcsavargatta a fülét, és Louisnak egyszeriben kiment a fejéből a faomlás, ott az állattemető és az erdő között. Valóban ideje volt hazaindulni.

9

Másnap Ellie gondterhelt képpel nyitott be hozzá. Louis éppen egy modellel bütykölt a dolgozószobájában – ezúttal egy 1917-es Rolls-Royce Silver Ghost volt soron, amely hatszáznyolcvan alkatrészből állt, s közülük ötven mozgatható. Már majdnem elkészült vele, s lelki szemével maga előtt látta a kormány mögött fenséges magabiztossággal elhelyezkedő libériás sofőrt, a XVII. és XIX. századi angol urasági kocsisok közvetlen leszármazottját.

Tízéves kora óta bolondult a modellekért. Először Carl nagybátyja lepte meg egy első világháborús Spad-del, aztán átrágta magát a Revell-féle repülőgépeken, hogy aztán tizen- és huszonévesen még nagyobb szabású vállalkozásokba fogjon. Volt egy időszaka, amikor üvegbe épített hajókkal foglalkozott, aztán a fegyverkorszak következett; egy időben olyan valósághű pisztolyokat szerkesztett – Coltot, Winchestert, Lugert, egyszer még egy Buntline Specialt is –, hogy bárki bizton hihette: ha lenyomják a ravaszt, elsülnek. Az elmúlt öt évben a nagy utasszállító hajók kötötték le. Egyetemi irodájában már ott pompázott az egyik polcon a *Lusitania* és a *Titanic* modellje, az *Andrea Doria* pedig, amelyet röviddel Chicagóból való elutazásuk előtt fejezett be, egyelőre a nappaliban, a kandallópárkányon hajókázott. Legújabban a klasszikus autómodellekre tért át, és úgy számította, hogy ha eddigi menetrendje nem változik, négy-öt évbe telik, amíg el nem kapja valamilyen újdonság ingere. Ez volt egyetlen igazi hobbija, és Rachel hitvesi elnézéssel tűrte, amelyben – Louis legalábbis úgy érezte – némi megvetés is bujkált; alighanem még tíz év

házasság után is bízott benne, hogy férje előbb-utóbb kinövi ezt a rögeszmét. Meglehet, apja véleményéből ragadt rá valami; az ugyanis házasságkötésük idején csakúgy, mint most, meggyőződéssel hitte, hogy veje személyében utolérhetetlen seggfej került a családba.

Persze az is lehet, hogy Rachelnek van igaza, gondolta. *Meglehet, hogy harminchét éves koromban egy szép napon majd felébredek, felviszem a padlásra az összes modellt, és áttérek a siklórepülésre.*

Egyelőre azonban a lánya állt előtte komor képpel.

Messziről a tiszta levegőn át idehallatszott a legigazibb vasárnapi hangzás: a hívőket szólongató harang kongása.

– Szia, apu...

– Jó reggelt, kis rosszcsont. Mi újság?

– Á, semmi – felelte Ellie, de az arca mást mondott: azt, hogy igenis van újság, csak még nem akar előrukkolni vele. Frissen mosott haja lazán omlott a vállára, és noha amúgy rohamosan barnult, ebben a megvilágításban még egész szőkének hatott. Szoknyát viselt, és Louisnak csak most tűnt fel, hogy noha nem templomjárók, a kislány vasárnaponként mégis normális ruhába szokott bújni. – Most mit építesz?

Louis elmondta. Óvatosan felragasztott egy sárhányót, majd éppoly óvatosan Ellie kezébe adott egy dísztárcsát.

– Látod ezeket az egymásba fonódó R-eket? Jó ötlet, mi? Ha majd Hálaadás ünnepére visszarepülünk Chicagóba, és felszállunk egy L-1011-esre, nézz csak ki az ablakon: a motoron is ugyanezeket az R-eket fogod látni.

– Nem nagy szám – mondta Ellie, és visszaadta a dísztárcsát.

– De kérlek, Ellie – tiltakozott Louis –, ha az embernek elég pénze van rá, hogy Rolls-Royce-ot tartson, akkor szabad felvágnia egy kicsit. Ha majd meglesz a második millióm, én is veszek egyet. Egy Rolls-Royce Corniche-t. És akkor, ha Gagenek felfordul a gyomra, legalább valódi bőrre rókázhat. – *És mellesleg szólva, Ellie: mi piszkálja a csőröd?* Csakhogy Ellievel így nem sokra ment az ember; tőle nem lehetett csak úgy

kerek perec megkérdezni valamit. Nagyon vigyázott, nehogy kiadja magát – és Louis csodálta ezért a tulajdonságáért.

– Apu... Mi gazdagok vagyunk?

– Nem – felelte. – De azért éhen halni nem fogunk.

– Michael Burns az oviban azt mondta, hogy minden orvos gazdag.

– Hát akkor te meg mondd meg Michael Burnsnek az oviban, hogy sok orvos valóban meggazdagszik, csakhogy ez húsz évbe telik... és az, aki egy egyetemi rendelőt vezet, az nem szokott megtollasodni. Gazdag ember a szakorvosból lesz. A nőgyógyászból, az ortopéd sebészből, az idegorvosból. Ők gyorsan megszedik magukat. A magamfajta mindenesnek sokkal tovább tart.

– Akkor miért nem leszel te is szakorvos, apu?

Louisnak ismét eszébe jutottak a modelljei. Visszagondolt a napra, amikor egyszer csak elment a kedve a harci repülőgépektől; ugyanígy unt rá később a Tigris páncélosokra és a géppuskafészkekre, és emlékezete szerint egyik napról a másikra rádöbbent, hogy micsoda hülyeség üvegben hajót építeni. Innen jutott el a gondolathoz: ugyan milyen lenne az, ha egész életében gyerekek kalapácsujját tanulmányozná vagy vékony Latex kesztyűben egy ujjal matatna a nők hüvely csatornájában dudorok és sérülések után.

– Mert nincs hozzá kedvem – mondta.

Church settenkedett be a szobába, majd megállt, és csillogó zöld szemével felmérte a helyzetet, végül hangtalanul az ablakpárkányra ugrott, és látszólag elszundikált.

Eileen ránézett, és elfintorította az arcát. Louis ezt igencsak furcsállta, hiszen máskor Ellie már-már kínos, elcsöppenő gyengédséggel szokott Churchre nézni. Aztán keringeni kezdett a helyiségben, szemügyre vett egy-egy modellt, és már-már hiteles könnyedséggel vetette oda: – Jó sok állat fekszik abban a temetőben, mi?

Á, hát helyben vagyunk, gondolta Louis, de nem nézett a lányára. Áttanulmányozta az utasítást, és hozzálátott, hogy

felszerelje a Rollsra a díszlámpákat.

– Az már igaz – jegyezte meg. – Száznál is többen lehetnek.

– Apu, az állatok miért nem élnek addig, mint az emberek?

– Tudod, van olyan, amelyik addig él – felelte –, sőt, van, amelyik még sokkal tovább. Az elefánt például nagyon sokáig él, és vannak teknősbékák, amikről nem is tudni, hány évesek, olyan öregek; és még ha tudnánk, se hinnénk el.

Ellie-ről lepergett ez a fejtegetés. – Én nem elefántokra meg teknősökre gondoltam, hanem a háziállatokra. És azok nagyon rövid ideig élnek. Michael Burns azt mondta, hogy a kutya életében egy év annyit számít, mint az embernél kilenc.

– Hét – javította ki Louis gépiesen. – Már értem, kicsikém, mire gondolsz, és van is benne valami. Ha egy kutya megéri a tizenkét évet, az már öreg kutyának számít. Hallottad már azt a szót, hogy anyagcsere? Nahát, abból tudni, ki mennyi idős. Persze van más szerepe is. Például vannak, akik rengeteget esznek, és mégis soványak maradnak, mint az anyu – ez az anyagcseréjük miatt van. Mások meg, mint én, hamar meghíznak, ha nem ügyelnek. Tudod, az élőlényeknek különböző az anyagcseréjük. De ami a lényeg: az anyagcsere olyan, mint egy óra, amelyik ott ketyeg a testben. A kutyáknak eléggé gyors az anyagcseréjük; az embereké sokkal lassúbb. Ezért élünk mi általában hetvenkét évig. És elhiheted: hetvenkét év, az nagyon hosszú idő.

Ellie valóban gondterheltnek látszott, és Louis reménykedett, hogy szavai őszintébben csengtek, mint ahogy érezte. Harmincöt éves volt, és úgy rémlett: eddigi évei oly gyorsan és megfoghatatlanul szálltak el, mint a huzat, amely egy pillanatra megremegteti a függönyt. – Szóval, a teknősbéka anyagcseréje még las...

– És a macskák? – kérdezte Ellie, és ismét Churchre pislogott.

– Hát ők addig élnek, mint a kutyák, nagy általánosságban. – Tudta, hogy nem mond igazat; a macska szenvedélyes életet él, és gyakran végzi erőszakos halállal, úgy, hogy az emberek többnyire észre sem veszik. Itt van például Church: most

békésen szunyókál a napon (vagy legalábbis úgy tesz), mint ahogy éjszakánként nyugodtan alszik Ellie ágyán, és micsoda édes kiscica volt, akár egy eleven pamutgombolyag – és közben Louis maga látta, amint egy törött szárnyú madarat kerülget, és zöld szemében nemcsak kíváncsiság villogott, hanem – Louis akár meg is esküdött volna rá – jéghideg élvezet is. Ölni ugyan Church ritkán szokott ilyenkor, de azért volt egy emlékezetes kivétel: egy hatalmas patkány, amely alighanem beszorult a házuk és a szomszéd ház közötti szűk közbe. Nahát, azt aztán Church csúnyán kivégezte; véres, megcsonkított teteme láttán Rachel – aki akkor éppen a hatodik hónapban volt Gage-dzsel – a fürdőszobába rohant, és mindent kiadott magából. A macska szenvedélyesen él, és erőszakos halál jut osztályrészéül. Elkapja egy kutya, és felhasítja a testét, ahelyett, hogy éppen csak megkergetné, mint a televíziós rajzfilmek ügyetlen, könnyen rászedhető kutyusai; vagy éppúgy végezhet vele egy másik kandúr, egy mérgezett csali vagy egy figyelmetlen autós. A macska az állatvilág gengsztere, törvényen kívül él, és nem is védi semmiféle törvény. Ritkaság, hogy békés öregkort érjen meg a kandalló mellett.

De mindezt talán mégsem mondhatja el az ember az ötesztendős lányának, aki első ízben néz szembe a halál tényével.

– Gondold csak meg – mondta. – Church most még csak hároméves, te pedig öt vagy. Valószínű, hogy még életben lesz, mire tizenöt leszel, gimnazista nagylány. És hol van az még!

– Szerintem nincs is olyan messze – mondta Ellie, és a hangja megremegett. – Egyáltalán nincs messze...

Louis nem színlelte tovább, hogy a modelljével pepecsel, és közelebb intette a kislányt. Ellie az ölébe bújt, és szépsége – amelyet csak fokozott a felhevült lelkiállapot – ismét megkapta apját. Már-már cigányosan sötét bőre volt; Tony Benton, Louis egyik chicagói kollégája, indián hercegnőnek nevezte.

– Kicsikém – mondta –, ha rajtam múlna, Church a századik évét is megérné. De hát az élet törvényeit nem én szabom meg.

– Hanem kicsoda.? – kérdezte Ellie, majd, végtelen megvetéssel a hangjában, meg is felelt magának: – Biztos az Isten.

Louis elfojtotta nevethetnékjét; ez most komoly dolog.

– Isten vagy akárki – mondta. – Én csak annyit tudok, hogy egyszer minden óra lejár. Ez ellen senki sincs bebiztosítva, édeském.

– Nem akarom, hogy Church is olyan legyen, mint azok a halott állatok ott fenn! – tört ki hirtelen Ellie-ből a könnyes indulat. – Azt akarom, hogy soha ne haljon meg! Ő nem az Isten macskája, hanem az enyém! Isten szerezzen magának saját macskát, ha akar! Legyen az övé minden vacak öreg macska, és aztán ölje meg őket! De Church az *enyém!*

A konyha felől lépések hallatszottak; Rachel nézett be rémült arccal. Ellie ott zokogott Louis mellén. Végre megfogalmazta és kiadta magából a benne kísértő rettenetet, s az megmutatta az arcát, szembe lehetett nézni vele. Semmissé ugyan így sem tehette; de legalább már sírni tud rajta.

Louis ringatni kezdte.

– Ellie, szívecském! Church nem halt meg! Nézd, ott alszik az ablakpárkányon.

– De meghalhat – zokogta a gyerek. – Bármelyik percben!

Louis csak fogta erősen és ringatta, és közben úgy hitte, érti a lányát. Ellie sír, mert rájött, hogy a halállal nem lehet alkudni, a halált nem győzik meg sem érvek, sem a gyermeki könnyek; sír, mert rájött, hogy a halál gonoszul kiszámíthatatlan; és azért sír, mert az embernek megvan az a csodálatos és végzetes képessége, hogy a jelképeket következtetésekre váltsa, és ezek a jelképek vagy szépek és előkelőek, vagy nyomasztóan borzalmasak. Ha az a sok állat ott a temetőben mind meghalt, akkor meghalhat Church is

(bármelyik percben!)

és oda kerülhet a temetőbe; és ha ez Churchcsel megeshet, akkor éppúgy megeshet anyjával, apjával, kisöccsével – sőt, még vele magával is. A halál megfoghatatlan; de az „álatemető”

nagyon is valóságos. Azokra a kezdetleges sírkövekre olyan igazságok vannak felvésve, melyeket még egy gyerekkéz is kitapogathat.

Könnyű lenne most hazudni valamit, ahogy a macskák várható élettartamát is meghamisította. Csakhogy a hazugság nem merülne feledésbe, és végül talán rákerülne a bizonyítványra, amelyet minden gyerek kiállít magában a szüleiről. Louis anyja is feltálalt egyszer valami ártatlan hazugságot arról, hogy az anyukák, ha gyereket akarnak, a harmatos fűben találnak maguknak kisbabát, és bármily ártatlan volt a mese, Louis soha nem bocsátotta meg anyjának, hogy becsapta – és önmagának, hogy bedőlt neki.

– Az ilyesmi megesik, drágám – mondta. – Hozzátartozik az élethez.

– Akkor az élet csúnya! – sikoltotta Ellie. – Nagyon-nagyon csúnya!

Erre nem volt mit felelni. Ellie sír – előbb-utóbb majd abbahagyja. Legalább megtette az első lépést, hogy egyszer megalkudjon a soha el nem hessenthető igazsággal.

Magához szorította a lányát, és hallgatta a szeptemberi földek fölött úszó vasárnapi harangszót. Ellie könnyei elapadtak, de ő csak némi idő után vette észre, hogy akárcsak Church – a kislány is elaludt.

Louis felvitte és lefektette Ellie-t, majd betért a konyhába, ahol Rachel szokatlan erővel verte a tésztát. Louis megemlítette: furcsállja, hogy Ellie, szokásával ellentétben, a délelőtt kellős közepén csak így elbóbiskol.

– Tényleg nem vall rá – mondta Rachel, és lecsapta a tálat a konyhapultra. – Csakhogy az éjjel nem sokat aludt. Hallottam, ahogy hánykolódik, Church pedig hajnali háromkor kikéredzkedett; ezt csak olyankor szokta, ha Ellie nyugtalan.

– De hát mitől volna...

– Komolyan szeretnéd tudni? – kérdezte Rachel dühösen. – Akkor megmondom: a miatt az átkozott állattemető miatt. Az

izgatta fel! Életében először látott temetőt, Lou, és hát – szóval felizgatta. Nem hinném, hogy köszönőlevelet írok Jud Crandall barátodnak ezért a kis kirándulásért.

Most egyszer csak az én *barátom*, gondolta Louis, zavartan és elkeseredve.

– De Rachel...

– És nem akarom, hogy még egyszer felmenjen oda.

– Rachel, Jud igazat mondott az ösvényről...

– Nem az ösvényről van szó, és ezt te is nagyon jól tudod – mondta Rachel, azzal felkapta a tálat, és még ádázabbul kezdte verni a tésztát. – Hanem arról az istenverte helyről ott. Beteges dolog az egész: hogy gyerekek feljárjanak oda, rendben tartsák az ösvényt meg gondozzák a sírokat... egyszerűen nem normális és kész. Akármi fertőzte meg az itteni gyerekeket – nem tűröm, hogy Ellie is elkapja!

Louis elképedve meredt a feleségére. Baráti körükben évről évre felbomlott két-három házasság, és ő mindig is gyanította: az övéket többek között az óvja meg, hogy van egy nagy, csak félig-meddig értett és soha ki nem mondott titok, amelyet mindketten tiszteletben tartanak. Ez a titok pedig abban áll, hogy a mélyben, ott, ahol a dolgok igazán eldőlnek, nem létezik semmilyen igazi közösség; minden lélek végső soron magányos, és józan elemzéssel nem fejthető meg. Hiába is képzeli az ember, hogy töviről hegyire ismeri élettársát, időnként akkor is falnak ütközik vagy verembe pottyan; néha pedig (szerencsére csak nagyon ritkán) valami kiszámíthatatlan és érthetetlen idegenségbe téved, mint amikor egy repülőgép, teljesen tiszta időben, soha meg nem fejthető okokból légörvénybe sodródik. Ilyenkor egyszer csak felbukkan a másikban valamiféle soha nem sejtett nézet vagy meggyőződés, amely – legalábbis az érintett fél számára – annyira furcsa, hogy már-már betegesnek rémlik; de aki ragaszkodik a házasságához és a lelki egyensúlyához, az ilyen esetben nem csap nagy hűhót, inkább figyelmezteti magát, hogy az effajta felfedezéseken dühöngeni – bolond emberre vall. Mert csak a bolond hiszi komolyan, hogy

beleláthat egy másik ember lelkébe.

– Édesem, hiszen nem olyan nagy dolog egy állattemető... – mondta.

– Hallottad, ahogy zokogott odabenn – mondta Rachel, és a csupa tészta kanállal a dolgozószoba felé intett. – Neki ez igenis nagyon komoly dolog, és nyomot is hagy majd benne, meglátod. Nem, Lou, Ellie többé nem megy fel oda. Láthatod: máris Church haláláról képzeleg...

Louisban egy másodpercre az az őrült érzés támadt, hogy még mindig Ellie-vel beszél; a kislány éppen csak gólyalábra emelkedett, felvette anyja egyik ruháját, és roppant élethűen Rachelnek maszkírozta magát. Még arckifejezésük is megegyezett: a felszínen elszántnak, kicsit durcásnak látszik, de valójában csupa kétségbeesés.

Nem tudta, mit feleljen, mert a vita váratlanul nagyon komolyra fordult, s a tétje fölött már nem lehetett csak úgy egyszerűen, ama bizonyos titkot szem előtt tartva elsiklani. És azért is tétovázott, mert úgy érezte: Rachel a fától nem hajlandó észrevenni az erdőt, holott ez az erdő akkora, hogy ehhez tudatosan be kell hunynia a szemét.

– Rachel, kérlek... – szólalt meg. – Church valóban meg fog halni.

Rachel dühösen meredt rá. – Nem erről van szó – mondta olyan lassan és tagoltan, mintha egy szellemileg elmaradott gyereknek magyarázna. – Az nem ma lesz, és nem is holnap...

– Én is ezt próbáltam megértetni vele...

– És nem is holnapután, és feltehetően nem néhány éven belül...

– Drágám, efelől nem lehetünk biz...

– Dehogynem lehetünk! – kiáltott közbe az asszony. – Vigyázunk rá, gondját viseljük, tehát nem halhat meg, itt senki nem fog meghalni, és akkor te minek akarod megzavarni egy kislány fejét olyasmivel, amit csak sokkal idősebb korában érthet meg?

– Rachel, hallgass végig...

De Rachelnek esze ágában sem volt, hogy végighallgassa. Lángolt a dühtől. – Már az is éppen elég, ha az embernek meg kell birkóznia egy halálesettel, legyen az rokon, barát, vagy egy kedves állat... ha éppen úgy fordul... de hogy még valami istenverte turistaszenzációt is csináljanak belőle... nemzeti parkot vagy mit...

Most már patakzottak a könnyei.

– Rachel... – dadogta Louis, és meg akarta érinteni a vállát, de Rachel gyorsan, keményen lerázta magáról a kezét.

– Nem érdekes – mondta. – Halvány fogalmad sincs róla, hogy mit beszélek.

Louis sóhajtott, majd megjegyezte: – Úgy érzem magam, mint aki egy rejtett süllyesztőn át egyenesen egy hatalmas turmixgépbe pottyant. – Azt remélte, Rachel méltányolja a tréfát, de ehelyett csak sötéten izzó, merev pillantás volt a válasz, és Louis ráeszmélt, hogy az asszony nem egyszerűen dühös, hanem már-már őrjöng. – Rachel – szólalt meg, és még maga sem tudta, mi csúszik majd ki a száján. – *Te* aludtál az éjszaka?

Rachel elfordult, de Louis még elkapta sebzett pillantását. – Úristen – mondta megvetően –, ez aztán az okos kérdés. Csuda okos. Nem, Louis, te javíthatatlan vagy. Ha valami baj van, kenjük csak Rachelre, nem igaz? Rachel az, aki már megint hisztérikusan reagál valamire.

– Igazságtalan vagy!

– Ó, valóban? – Újra lecsapta a tésztás tálat, ezúttal a tűzhely melletti pultra, és összepréselt szájjal nekilátott, hogy kikenjen egy tortaformát.

– Nem baj, ha egy gyerek ismerkedik a halállal, Rachel – mondta Louis türelmesen. – Sőt, szerintem szükség is van rá. És úgy gondolom, Ellie reakciója – az, hogy sírt – egészen természetes. Az a helyzet...

Rachel megpördült, hogy ismét szembenézzen vele.

– Ó, hát persze! Mi sem természetesebb, mint hogy kisírja a két szemét a macskája miatt, amelyiknek az égvilágon semmi baja...

– Hagyd ezt abba – szólt rá Louis. – Összevissza beszélsz.

– Nem óhajtom folytatni a vitát.

– Pedig igenis folytatjuk. – Most már Louis is méregbe gurult. – Eddig te ütöttél; mi lenne, ha én is ütéshez jutnék?

– Ellie többé nem megy fel oda. És ezzel részemről az ügy le van zárva.

– Ellie tavaly óta tudja, honnan jön a kisbaba – mondta Louis igen határozottan. – Megvettük neki a Myers-féle könyvet, el is beszélgettünk vele – emlékszel még? Megegyeztünk, hogy a gyerekeknek ezzel tisztában kell lenniük.

– Ennek semmi köze ahhoz, hogy...

– De még mennyire, hogy köze van hozzá! – mondta Louis nyersen. – Amikor az imént a szobámban Churchről volt szó, eszembe jutott a mamám, ahogy azzal az ócska káposztalevél-mesével traktált. Soha nem felejtettem el neki. Azt hiszem, egyetlen gyerek sem felejti el a szülők hazugságait.

– A kisbabák születésének semmi köze ahhoz a nyomorult állattemetőhöz! – kiabálta Rachel, és a szeme azt mondta: *Sorold csak a hasonlataidat, ha kedved tartja, amíg bele nem kékülsz, engem akkor se győzöl meg!*

De Louis mégsem adta fel.

– A születésről már hallott, és most, a kirándulás után, kíváncsi lett a végállomásra. Ennél mi sem természetesebb. Azt hiszem, ez a legtermé...

– *Ne hajtogasd nekem ezt a szót!* – ordított fel Rachel hirtelen. Louis döbbenetében hátrahőkölt, és könyökével feldöntötte a pulton álló lisztes zacskót. A zacskó a földre esett, kiszakadt, és a liszt száraz fehér felhőként lövellt a magasba.

– Ó, baszd meg – mondta csüggedten.

Az emeleten Gage sírni kezdett.

– Nahát, ez gyönyörű – sírta el magát Rachel is. – Most már a picit is sikerült felköltened. Köszönöm neked ezt a szép, békés, nyugodalmas vasárnap délelőttöt.

Kifelé indult, de Louis megfogta a karját. – Hadd kérdezzek még valamit – mondta. – Orvos létemre tudom, hogy az élőlényekkel bármi – a szó szoros értelmében *bármi* megeshet.

Nos, te akarod elmagyarázni Ellie-nek, hogy mi lesz, ha a macskája szopornyicát kap, vagy esetleg leukémiát, amire a macskák különösen hajlamosak? Vagy ha elüti itt az országúton egy autó? Nos, Rachel? Vállalod ezt a szerepet?

– Engedj el – sziszegte az asszony, de bármilyen düh izzott hangjában, a szeméből sütő megbántottság és zavarodott rémület erősebbnek látszott; *Nem akarok erről beszélni, Louis, és te sem kényszeríthetsz rá*, súgta ez a tekintet. – Engedj! Fel akarok menni Gage-hez, még mielőtt kiesnék a...

– Mert alighanem te lennél a megfelelő személy – folytatta Louis. – Elmondhatod neki, hogy erről mi nem beszélünk, rendes emberek nem beszélnek ilyesmiről, éppen csak bumm, eltemetik, de nehogy kimondd a „temetés" szót, mert még komplexusa lesz tőle.

– *Gyűlöllek!* – zokogott fel Rachel, és kitépte magát Louis szorításából.

Louis ekkor természetesen megbánta viselkedését, csakhogy természetesen már elkésett vele.

– Rachel...

Rachel elcsörtetett mellette; most már rázta a sírás. – Hagyj békén. Ennyi is épp elég volt. – Aztán megállt a küszöbön, visszafordult Louishoz, arcán patakzott a könny. – Nem engedem, Lou, hogy erről Ellie előtt még akár egyetlen szó is essék. Komolyan beszélek. A halálban nincs semmi természetes. És ezt neked, mint orvosnak, tudnod illenék.

Azzal sarkon fordult és elszaladt, Louis pedig ott maradt az üres konyhában. Hangjuk még szinte ott rezgett a levegőben. Végül elszánta magát: kihozta a kamrából a seprűt, és mialatt összetakarított, eltűnődött Rachel utolsó szavain, és a váratlan felfedezésen, hogy kettejük felfogása között ekkora szakadék tátong. Hiszen, mint orvos jól tudta: a halálnál – kivéve talán ha szüléskor következik be – nincs természetesebb dolog a világon. Ennyire még az adó sem biztos, sem az emberek közti nézeteltérés, a társadalmi viszály, vagy a gazdasági fellendülés és visszaesés váltakozása. Ha a lényeget keressük, nem marad

más, csak az óra, amely ketyeg, majd leáll – meg a porladó sírkövek, amelyekről idővel a név is lekopik. Valamikor még a teknősbéka meg a mamutfenyő is eltűnik a színről.

– Zelda... – szólalt meg fennhangon. – Úristen, ez valóban megviselhette.

Most már csak az a kérdés: borítson-e fátylat az egészre, vagy próbáljon mégis tenni valamit?

A vödörbe ürítette a szemétlapátot, és a liszt halk sziszegéssel lepte el a papírhulladékot és az elhasznált konzervdobozokat.

10

– Remélem, Ellie nem szívta mellre túlságosan – jegyezte meg Jud Crandall, és Louisnak már nem először futott át az agyán, hogy ennek az embernek valamilyen sajátos – és nem túl megnyugtató – képessége van: gyengéden bár, de mindig eltalálja a legfájóbb pontot.

Ő meg a házaspár a Crandall-ház verandáján üldögéltek a hűs alkonyaiban, és sör helyett jeges teát ittak. A 15-ös úton nagy forgalmat bonyolítottak le a víkendről hazatérők – az emberek, vélte Louis, érzik, hogy minden kellemes késő nyári hétvége akár az utolsó is lehet. Másnap immár teljes gőzzel beindul a munka a Maine-i Egyetem rendelőintézetében is. A hét végén már reggeltől estig jöttek a diákok, beköltöztek Oronóban bérelt lakásukba vagy az egyetemi város kollégiumaiba, ágyat húztak, felkeresték régi ismerőseiket, és minden bizonnyal siránkoztak, amiért ismét várják őket a reggel nyolckor kezdődő órák meg a menzakoszt. Rachel egész nap hűvösen, sőt mondhatni, fagyosan bánt vele, és Louis tudta: ha majd ma este hazamegy, Rachel már ágyban lesz, s több mint valószínű, hogy Gage is vele alszik, és úgy áthúzódnak majd az asszony térfelének legszélére, hogy jó, ha a kicsi nem köt ki végül a földön; az ő térfele pedig inkább háromnegyedre bővül, és elhagyatott sivatagként tátong majd.

– Mint mondtam, remélem...

– Elnézést, másfelé járt az eszem – mentegetőzött Louis. – Hát bizony, kicsit kiborult. Hogyan jött rá?

Jud gyengéden megfogta felesége kezét, és rámosolygott. – Láttunk már néhány gyereket, nem igaz, kedves?

– De még mennyit! – felelte Norma. – Nagyon szeretjük a gyerekeket.

– Megesik, hogy az az állattemető az első igazi találkozásuk a halállal – mondta Jud. – A tévén persze látnak épp elég halált, de tudják, hogy az csak játék; mint korábban a régi vadnyugati filmekben, amiket szombat délután játszottak a mozik. A tévében meg a moziban az emberek épp csak a mellükhöz vagy a gyomrukhoz kapnak, és felbuknak. De odafenn az egész valóságosabbnak látszik, mint az összes tévé meg mozi együtt.

Louis bólintott, és arra gondolt: *Miért nem adja ezt le a feleségemnek is?*

– Vannak gyerekek, akik rá se rántanak, legalábbis nem látszik rajtuk, bár szerintem a legtöbben valahogy hazaviszik magukkal, és aztán otthon elővesszik, mint a többi holmit, amit összegyűjtenek. De azért nem szokták megsínyleni. Habár... Emlékszel a kis Holloway fiúra, Norma?

Az asszony bólintott; poharában összekoccantak a jégkockák. Szemüvege láncon csüngött a mellén, és a lánc most röpkén megcsillant egy elhaladó kocsi reflektorának fényében. – Annak bizony megfeküdte a gyomrát – mondta. – Utána azt álmodta, hogy holttestek bújnak elő a földből, és isten tudja, még mi mindent. És aztán megdöglött a kutyája; az emberek azt gondolták, mérgezett csalétekbe kóstolt, ugye, Jud?

– Úgy bizony – bólogatott Jud –, ezt mondták a legtöbben. 1925-öt írtunk akkor; Billy Holloway tíz körül lehetett. Később aztán szenátor lett Maine-ben, sőt a washingtoni képviselőházat is megpályázta, de elbukott. Éppen a koreai háború előtt.

– Ő meg a barátai szép temetést rendeztek a kutyának – merengett Norma. – Csak korcs volt, de ő nagyon ragaszkodott hozzá. Emlékszem, a szülei ellenezték a temetést, merthogy a

gyerek olyan rémségeket álmodott össze, de aztán nem lett belőle semmi baj. Két nagyobb fiú koporsót ácsolt, igaz-e, Jud?

Jud ismét bólintott, és kihörpintette a teáját. – Dean meg Dana Hall – mondta – és még egy srác; a keresztnevére már nem emlékszem, de az biztos, hogy az egyik Bowie fiú volt. Emlékszel rájuk, Norma? Ott laktak Middle Drive-on, a régi Brochette-házban...

– Hát persze! – mondta Norma, olyan izgatottan, mintha tegnap történt volna; és meglehet, hogy magában így is érezte. – Az egyik Bowie gyerek volt az! Alan vagy Burt...

– De lehetett Kendall is – toldotta meg Jud. – Egy szó mint száz, csúnyán összekaptak, hogy ki vigye a koporsót. A kutya elég kicsi volt, úgyhogy csak ketten lehettek. A Hall fiúk azt mondták, ez őket illeti, elvégre a koporsót is ők csinálták, és különben is ikrek, szóval épp összeillenének. De Billy azt mondta, hogy ők nem ismerték közelről a Bobit – ez volt a kutya neve. „Apukám azt mondta, hogy a koporsót csak közeli barátok vihetik” – ez volt a legfőbb érve. „Az, hogy ki koporsóács, ki nem, az nem számít!”

Jud és Norma jót kacagott ezen, és Louis is elmosolyodott.

– Már épp össze akartak verekedni, amikor Mandy Holloway, Billy kishúga, kihozta az Encyclopaedia Britannica negyedik kötetét – mesélte Jud. – A papája, Stephen Holloway volt akkoriban az egyetlen orvos Bangor és Bucksport között, úgy bizony, Louis, és egész Ludlow-ban csak őnekik telt egy ilyen drága sorozatra.

– Villanyuk is nekik volt először – szólt közbe Norma.

– Elég az hozzá – folytatta Jud –, hogy Mandy – összesen nyolcéves volt akkor – nagy izgatottan kivágtat, hogy csak úgy szállt a sok alsószoknya, és a copfja csapkodta a kötényét, és cepeli azt a hatalmas könyvet. Billy és a Bowie gyerek – azt hiszem, mégiscsak Kendall lehetett, az, aki negyvenkettő elején, a vadászrepülő-kiképzésen lezuhant Pensacolában, és benn égett a gépében –, szóval ők ketten már épp nekiugrottak volna a Hall ikreknek, hogy ki cipelheti fel a temetőbe azt a szegény

megmérgezett vén kuvaszt!

Louis vihogása felszabadult nevetésbe csapott át. Szinte érezte, miként enged fel benne az ádáz családi veszekedésből megmaradt feszültség.

– És akkor a kislány azt kiabálja: „Várjatok! Várjatok! Ezt nézzétek meg!” És erre mind leállnak, és nézik, és itt forduljak fel, ha nem...

– De Jud! – szólt közbe Norma figyelmeztetőn.

– Már ne haragudj, kedves, tudod, hogy mindig elragad a szövegelés...

– Azt meghiszem! – szólt Norma.

– Szóval esküszöm, hogy éppen a TEMETÉS szónál volt kinyitva a könyv, és ott volt egy kép, ahogy Viktória királynőt pakolják fel az utolsó útjára, és a koporsó mindkét oldalán ott nyüzsgött vagy ötven-ötven ember, ki majd megszakadt a koporsócipelésben, de voltak, akik épp csak ácsorogtak ott a fodros gallérjukkal meg a gyászköpönyegükben, mintha az utolsó futamra várnának a lóversenyen. És akkor a Mandy megszólal: „Ha nagy állami dísztemetés van, annyian kísérhetik a koporsót, ahányan csak akarják! Így áll a könyvben!”

– És így megoldódott az ügy? – érdeklődött Louis.

– El volt boronálva! A végén összegyűlt vagy húsz srác, és esküszöm, hogy pont úgy néztek ki, mint a képen, amit a kis Mandy előkurkászott, legföljebb a gallér meg a cilinder hiányzott. És ha hiszi, ha nem: a kislány dirigált. Sorba állította őket, mindnek a kezébe nyomott valami vadvirágot – pitypangot, kökörcsint, százszorszépet, mit tudom én –, és azzal útnak indultak. Úgy éljek, sokat veszített ez az ország, hogy Mandy Hollowayt nem szavazták be a kongresszusba! – Jud nagyot nevetett, és a fejét csóválta. – Na, szóval Billynek nem is voltak többé rémálmai az állattemetőről. Megsiratta a kutyáját, és azzal túl volt rajta. Gondolom, így vagyunk ezzel mindnyájan.

Louisnak ismét Rachel hisztérikus kitörése jutott az eszébe.

– A maguk Ellie-je is túl lesz majd a dolgon – mondta Norma, és fészkelődött egy kicsit. – De Louis a végén még azt hiszi,

hogy mi ketten már mindig csak a halálról beszélünk. Igaz, hogy megöregedtünk, de remélem, még nem lett belőlünk afféle károgó vészmadár...

– Ugyan már, milyen csacsiság – szólt Louis.

– Másfelől az sem árt, ha az ember köszönő viszonyban van a halállal. Nem is tudom... manapság mintha senki se akarna beszélni róla, vagy akár csak gondolni rá. Már a tévében sincs szó róla, levették a műsorról, mert azt mondják, megzavarja a gyerekeket... és a hozzátartozók ragaszkodnak a csukott koporsóhoz, nehogy látniuk kelljen a halott földi maradványait vagy el kelljen búcsúzniuk tőle... Mintha mindenki meg akarna feledkezni az egészről.

– Közben meg itt a kábeltévé meg az a sok film, amelyiken... – Jud Normára nézett, és megköszörülte a torkát. – Szóval, ahol csupa olyasmi folyik, amit lehúzott redőny mögött szokás csinálni! Fura, mennyire másképp gondolkodik minden nemzedék, nem igaz?

– De igen – felelte Louis. – Tényleg fura.

– Hát mi egy másik nemzedékből maradtunk itt – mondta Jud szinte mentegetőzve. – Mi bizalmasabb viszonyban voltunk a halállal. Láttuk az első világháború után a spanyoljárványt, terhes anyák haltak meg a szemünk előtt, és gyerekeket vitt el csupa olyan láz meg fertőzés, amit a mai orvos úgy gyógyít meg, mintha épp csak meglengetné a varázspálcáját. Amikor mi ketten, Norma meg én fiatalok voltunk, a rák azt jelentette, hogy kihirdették az illető halálos ítéletét. A húszas években nem volt sugárkezelés, de nem ám! Csak két háború, meg a sok gyilkosság, öngyilkosság...

Néhány másodpercre elhallgatott, aztán folytatta.

– Nekünk a halál barát is, ellenség is. Pete, a bátyám egy átfúródott vakbéltől halt meg, még 1912-ben, amikor Taft volt az elnök. Tizennégy éves volt, és nem volt a városban gyerek, aki nála messzebb rúgta volna a labdát. Akkoriban nem kellett beiratkozni az egyetemre, hogy az ember a halállal ismerkedjék. A halál bejáratos volt az ember házába, szépen köszönt, aztán

néha leült velünk vacsorázni, máskor meg jól valagba rúgta az embert.

Ezúttal Norma nem utasította rendre a férjét, csak némán bólogatott.

Louis felállt, és nyújtózott egyet. – Mennem kell – mondta. – Holnap nagy napom lesz.

– Bizony, holnap megkezdődik az igazi meló, mi?

Jud is felállt, majd megmozdult Norma is, és Jud a kezét nyújtotta. Az asszony feltápászkodott, és eltorzult az arca.

– Rossz napja van? – kérdezte Louis.

– Ki lehet bírni – hangzott a válasz.

– Tegyen rá valami meleget az ágyban.

– Tudom, Louis. Úgy szoktam. És Louis... ne emésszé magát Ellie miatt. Úgy lefoglalja majd ősszel az ismerkedés meg a barátkozás, hogy alig jut eszébe az a hely. Egy szép napon talán felmegy majd az egész társaság, és virágot ültetnek, gyomlálnak, vagy átfestik a betűket. Ezt szokták néha, ha kedvük szottyan. És akkor Ellie is megbékél. Lassan majd ő is köszönő viszonyba kerül azzal a valamivel...

Ha a feleségemen múlik, akkor soha.

– Ha teheti, jöjjön át holnap este is, és mesélje el, mi volt az egyetemen – mondta Jud. – És utána majd megverem römiben.

– Akkor először leitatom, és én verem pocsékra magát!

– Na, figyeljen csak ide, doki – mondta Jud mélységes meggyőződéssel. – Aznap, amikor engem römiben megvernek, utána már akár egy ilyen kuruzsló is megtapogathat, azt se bánom!

Louis nagy nevetés közepette búcsúzott el, és a késő nyári estében elindult az országút túloldalára, a saját házához.

Rachel valóban a kicsivel aludt, védelmező, magzati pózban összekuporodva a saját térfelén. Louis úgy vélte, előbb-utóbb túl lesznek majd ezen is – házaséletükben máskor is előfordultak már veszekedések és hűvös időszakok, bár kétségtelen, hogy ez a mostani volt eddig a legsúlyosabb. Louis egyszerre volt

szomorú, dühös és boldogtalan, és szeretett volna békét kötni, csak nem tudta, hogyan fogjon hozzá, sőt még abban sem volt biztos, hogy neki kell-e kezdeményezni a békülést. Olyan értelmetlen volt az egész – egy kis szellő, amit csak mesterségesen duzzasztottak orkánná. Összevitatkoztak, civakodtak már máskor is, de ilyen veszekedést, mint amilyet most Ellie szorongó kérdései robbantottak ki, még nemigen éltek meg, és Louis úgy vélte: még egy-két hasonló megrázkódtatás, és a házasságuk roskadozni kezd. Mígnem aztán egy szép napon már nem az újságból vagy egy levélből („Azt hiszem, Lou, jobb ha tőlem hallod először: Maggie meg én szétmentünk") értesülnek mások válásáról, hanem rajtuk a sor.

Csendesen alsónadrágra vetkőzött, és hatra állította az ébresztőt, majd lezuhanyzott, hajat mosott, megborotválkozott, és fogmosás előtt bekapott egy Rolaidet – Norma jeges teájától megbolydult a gyomorsava. De persze lehet, hogy csak felizgatta magát, amiért hazatérve Rachelt az ágy távoli végén találta. Nemhiába olvasta valamikor a történelemkönyvben, hogy mindent a területi kérdések döntenek el.

Miután elkészült, s a nap annak rendje-módja szerint véget ért, bebújt az ágyba – csak épp elaludni nem tudott. Érezte: valami más is motoz benne... S miközben hallgatta Rachel és Gage majdnem együtemű lélegzését, újra meg újra megforgatta a fejében az elmúlt két nap eseményeit, PATTON TÁBORNOK... HANNA, A FÖLDKEREKSÉG LEGDEREKABB KUTYÁJA... MÁRTA, A NYUSZINK... Újra hallotta Ellie tombolását: *Azt akarom, hogy Church soha ne haljon meg!... Ő nem az Isten macskája, hanem az enyém!... Isten szerezzen magának saját macskát!* Aztán Rachel kiáltott, ugyanilyen dühösen: *Neked mint orvosnak tudnod illenék...* Majd Norma Crandall szólalt meg: *Mintha mindenki meg akarna feledkezni az egészről...* És a végén Jud, a maga ijesztően magabiztos, egy más korból érkező hangján: *Néha leült velünk vacsorázni, máskor meg jól valagba rúgta az embert...*

És ez a hang egybeolvadt az anyjáéval, aki hazudott a négyéves

Louis Creednek, amikor a születésről volt szó; de amikor Louis Creed tizenkét éves lett, és Ruthie, az unokatestvére elpusztult egy ostoba autóbalesetben, akkor a halálról már megmondta az igazságot. Ruthie az apja kocsijában lelte halálát. Egy srác nyitva találta egy útépítési motoros targonca ajtaját, elhatározta, hogy furikázik egyet, és útközben jött rá, hogy nem tud fékezni. A gyerek megúszta néhány vágással és zúzódással; Carl bácsi Fairlane-je viszont összetört. Amikor anyja kurtán közölte vele a tényt, Louis azt mondta rá: *Az nem lehet, hogy meghalt*. Hallotta a szavakat, csak épp az értelmüket nem tudta felfogni. *Hogyhogy meghalt? Miről beszélsz?* És aztán mintegy utólag jutott eszébe: *Ki fogja eltemetni?* Mert bár Ruthie apja, Louis nagybátyja, temetkezési vállalkozó volt, Louis nem tudta elképzelni, hogy Carl bácsi végezné el ezt a feladatot. Zavarában, növekvő rettegésében ebbe a kérdésbe kapaszkodott, mintha ez volna a legfontosabb; afféle vicces találós kérdés, mint az, hogy ki akasztja a hóhért vagy ki vágja le a borbély haját.

Gondolom, majd Donny Donahue, felelte az anyja. Vörösre volt sírva a szeme, de mintha gyászánál is nagyobb lett volna a fáradtsága; valahogy végtelenül fáradtnak látszott. *Ő a bácsikád legkedvesebb kollégája. De hát, Louis... az a drága kis Ruthie... Nem bírom elviselni a gondolatot, hogy szenvedett... Imádkozz velem, Louis, jó? Imádkozz velem, Ruthie-ért. Szükségem van most rád.*

Így aztán letérdeltek a konyhában, ő meg az anyja, és imádkoztak, és őt végül ez döbbentette rá a valóságra: ha az anyja Ruthie Creed *lelkéért* imádkozik, ez azt jelenti, hogy a *teste* nincs többé. És csukott szeme előtt iszonyatos kép bontakozott ki, amint a tizenharmadik születésnapján Ruthie megérkezik a zsúrjára, rothadó szeme az arcára folyik, vörös hajában kékes penész nő, és ez a kép nemcsak undort és borzadályt ébresztett Louisban, hanem valami félelmetes, elátkozott szeretetet is.

És ekkor, addigi élete legnagyobb lelki kínjában vergődve,

felüvöltött: „*Nem halhatott meg!* ANYA, RUTHIE NEM HALHATOTT MEG – HISZEN SZERETEM!”

És az anyja hangja, fakón, mégis oly érzékletes képekkel telve: kopár földek a novemberi égbolt alatt, szanaszét szóródott, megbarnult, felkunkorodó rózsaszirmok, kiapadt tómeder, tele algával, porral, rothadó hulladékkal...

Pedig így van, drágám. A mi Ruthie-nk sajnos nincs többé.

Louis megborzongott, és arra gondolt: *Aki meghalt, az meghalt. Mit akarsz még?*

És akkor hirtelen eszébe jutott, miről is feledkezett meg, és miért fekszik még mindig ébren első igazi munkanapja előtt, régi bánatokon kérődzve.

Felállt, a lépcsőhöz indult, de aztán egy kerülővel hirtelen benézett Ellie szobájába. A kislány nyitott szájjal, békésen aludt, szemlátomást kinőtt kék baby-dolljában. *Úristen, Ellie*, gondolta, *hiszen te úgy nősz, mint a gyom!* Church ott hevert a két bokája közt – az ő számára is megszűnt a világ. *Ó, milyen csúnya hasonlat!*

A földszinten a telefon mellett volt egy falitábla; ide tűzték a mindenféle üzeneteket, számlákat, emlékeztető feljegyzéseket. A tábla tetejére Rachel takaros nagybetűkkel írta fel: HÚZZUK-HALASSZUK, AMEDDIG CSAK LEHET! Louis kikeresett egy számot a telefonkönyvből, és lefirkálta egy üres jegyzetlapra, majd odaírta alá: *Quentin L. Jolander, állatorvos – bejelenteni Churchöt – ha ő nem kasztrál, majd ajánl valakit*.

Nézte a feljegyzést, és tűnődött: valóban itt van-e az ideje; de tudta, hogy igenis itt van. Ideje, hogy ebből a sok kellemetlenségből végre valami kézzelfogható eredmény szülessék, és ő valamikor a nap folyamán jóformán öntudatlanul már eldöntötte: ha rajta múlik, Church többé nem fog átszaladni az országúton.

Ismét feltámadtak benne a kérdéssel kapcsolatos ellentmondásos érzések; az, hogy a beavatkozás eltorzítja majd a macska személyiségét, időnek előtte hájas öreg kandúr lesz belőle, békésen szunyókál majd a fűtőtesten, amíg valaki ételt

nem önt a táljába. Nem akarta, hogy Churchből ez legyen. Olyannak szerette, amilyen: nyúlánknak, gonosznak.

Kinn a sötétben hatalmas nyerges vontató robogott el a ház előtt, és ez megérlelte elhatározását. A táblára tűzte a cédulát, és visszafeküdt az ágyba.

11

Másnap a reggelinél Ellie észrevette a táblán az új cédulát, és megkérdezte, mit jelent.

– Azt, hogy Churchnek lesz egy pici kis műtéte – mondta Louis. – Utána alighanem ott kell majd aludnia az állatorvosnál, de mire hazajön, nem csavarog majd annyit, hanem szépen itt marad az udvaron.

– És az útra se szalad ki? – kérdezte Ellie.

Lehet, hogy csak ötéves, gondolta Louis, *de az biztos, hogy nem esett a feje lágyára!*

– Oda se – bólintott.

– Klassz – mondta Ellie, s ezzel le is zárta a témát.

Louis arra számított, hogy Church még oly rövid távolléte is éles, sőt talán kétségbeesett vitát robbant ki, és most elámult, amiért a kislány ilyen könnyedén belenyugodott közlésébe. így értette meg, micsoda aggodalom nyomhatta a szívét. A végén Rachel nem is tévedett olyan nagyot, amikor az „álatemető” hatását ecsetelte.

Maga Rachel, aki épp a reggeli tojást adogatta Gage szájába, hálás és elismerő pillantást vetett férjére. Louisnak mintha kő gördült volna le a szívéről. Ez a pillantás elárulta, hogy vége a haragnak; ezt a csatabárdot sikerült elásni. Azt remélte: egyszer s mindenkorra.

Később, miután Ellie-t aznapra elnyelte a nagy sárga iskolabusz, Rachel odajött, átölelte a nyakát, és gyengéden szájon csókolta. – Ez nagyon szép volt tőled – mondta. – Ne haragudj, amiért olyan rohadtul viselkedtem.

Louis viszonozta a csókot, bár kissé kényelmetlenül érezte magát. Arra gondolt, hogy ez a mondat – *Ne haragudj, amiért olyan rohadtul viselkedtem* –, ha nem is sűrűn, de azért jó néhányszor elhangzott már – többnyire olyankor, amikor Rachel valamiben keresztülvitte az akaratát.

Gage közben bizonytalanul odatotyogott a bejárati ajtóhoz, és a legalsó üvegablakon át kukucskált ki az üres útra. – Busz – mondta, fesztelenül cibálva kifityegő pelenkáját. – Ellie-busz.

– Gyorsan fejlődik – szólt Louis.

Rachel bólintott. – Énnekem túl gyorsan.

– Csak még a pelenkából nőjön ki – mondta Louis. – Utána abbahagyhatja.

Rachel felkacagott, és ezzel valóban rendbe jött köztük minden. Az asszony hátrált egy lépést, egy csöppet igazított férje nyakkendőjén, és tetőtől talpig megnézte magának.

– Na, őrmester, alkalmas vagyok? – kérdezte Louis.

– Nagyon jól nézel ki.

– Aha, erről tudok. De úgy nézek-e ki, mint egy szívsebész? Mint aki évi kétszázezret söpör be?

– Nem – kuncogott Rachel. – Úgy nézel ki, mint a jó öreg Louis Creed, aki a rock and roll korból felejtődött itt.

Louis az órájára pillantott.

– Akkor most ez az őskori lelet veszi a boogie-cipőjét, és elporzik – mondta.

– Drukkban vagy?

– Egy kicsit.

– Fölösleges – mondta Rachel. – Évi hatvanhétezret söpörsz be, viszont csak sebet kötözöl, influenzát és másnaposságot kúrálsz, és kiscsajoknak írsz fel tablettát...

– A tetű elleni folyadékot kihagytad! – mosolyodott el ismét Louis. Amikor először vizsgálta felül a rendelő gyógyszerkészletét, leginkább talán az lepte meg, hogy mekkora mennyiséget tárolnak az említett szerből – inkább egy katonai bázis patikájába illett volna, sem mint egy közepes nagyságú egyetemébe.

Miss Charlton, a főnővér, gunyorosan mosolygott. – A külső szállások elég lerobbantak errefelé. Majd maga is meglátja.

Efelől Louisnak sem voltak kétségei.

– Sok szerencsét – mondta Rachel, és hosszan megcsókolta, hogy aztán, amikor kibújt a karjából, színlelt komolysággal tegye hozzá: – És az ég szerelmére, próbáld nem elfelejteni, hogy főnök vagy, nem pedig szigorló vagy segédorvos!

– Igenis, professzorasszony – mondta Louis jámboran, és mindketten elnevették magukat. Louisban egy pillanatra felötlött, hogy megkérdezi: *Mondd, kicsikém, Zelda volt a dolog mélyén? Ez nyomaszt még mindig? Ez a veszélyes zónád? Az ő halála nem hagy nyugodni?* De aztán úgy gondolta: nem ez az alkalmas pillanat. Mint orvos, jó néhány dologgal tisztában volt, s ezek közül a legfontosabb kétségkívül az, hogy a halál éppoly természetes, mint a születés; de arról sem szabad megfeledkezni, hogy ha egy makacs seb végre gyógyulni kezd, okos ember nem piszkálja.

Ezért hát nem szólt semmit, csak még egyszer megcsókolta a feleségét, és kilépett a házból.

A nap jól indult, és továbbra is jónak ígérkezett. A késő nyár tiszteletére Maine igazán kitett magáért; az ég felhőtlenül kéklett, a hőmérséklet huszonkét fok – kellemesebb már nem is lehetne. Louis végiggurult a kocsifelhajtón, és figyelmesen ellenőrizte az országúti forgalmat. Közben azon tűnődött, hogy eddig még nyomát sem látta az őszi lomb annyit magasztalt pompájának. No de majd kivárja; telik az idejéből.

A Honda Civic – ezt választották második kocsinak – elindult az egyetem irányába. Délelőtt Rachel majd felhívja az állatorvost, Churchöt „ráncba szedik”, és ezzel végre túl lesznek az egész ostobaságon: halálfélelmen, „álatemetőn”. (Mókás, hogy ez a szó már így, ezzel a torz helyesírással kezdett élni bennük.) Az ilyen gyönyörű szeptemberi reggelen igazán fölösleges a halállal foglalkozni.

Az egyetem területére érve először a forgalom drasztikus és látványos megnövekedésére figyelt fel. Nyüzsögtek az autók, a kerékpárok, kocogó is akadt tucatszámra; még fékeznie is kellett nagy hirtelen, hogy az utóbbi fajtából kettőt kikerülhessen. Akkorát taposott a fékre, hogy majd' kiszakadt a biztonsági öve, és rájuk dudált. Mindig bosszantotta, hogy a kocogók úgyszólván automatikusan feltételezik: mihelyt futásnak erednek, megszűnik a felelősségük – elvégre ők most edzik a testüket. (Egyébként a biciklistáknak ugyanez a felfogásuk.) Egyikük oda sem nézve fügét is mutatott Louisnak, aki sóhajtott egyet, majd továbbhajtott.

Másodjára az ötlött szemébe, hogy a rendelő kis parkolójában nem áll ott a kijelölt helyén a mentőautó, és ez bizony kínos meglepetés volt. A rendelő jóformán minden betegség vagy baleset közvetlen ellátására alkalmas volt; a tágas előcsarnokból három jól felszerelt vizsgáló- és kezelőhelyiség nyílt, és mögöttük még két, egyenként tizenöt ágyas kórterem is volt. Műtő azonban nem állt rendelkezésükre; ha komoly betegség vagy baleset fordulna elő, ott a mentőautó, hogy a nagybeteggel vagy a súlyos sérülttel a Kelet-Maine-i Központi Kórházba száguldjon. Steve Masterton, az asszisztense, aki először kalauzolta körbe Louist új munkahelyén, érthető büszkeséggel mutatta meg az előző két tanév esetnaplóját: a szóban forgó időszakban mindössze harmincnyolcszor kellett igénybe venni a mentőautót, ami nem rossz arány, ha az ember meggondolja, hogy az egyetemnek több mint tízezer diákja és majdnem kétezer dolgozója volt.

És most tessék: itt az első igazi munkanapja, és a mentőautó nincs sehol.

Beállt a számára fenntartott helyre, ahol frissen festett felirat hirdette a nevét, és besietett a rendelőbe.

Az első vizsgálóban ott találta Charlton nővért; az ötven év körüli, őszülő, de fürge mozgású, ruganyos nő éppen lázat mért

egy farmert és vállpántos trikót viselő lánynak, akinek erősen hámlott a bőre. Elég friss napszúrás, gondolta Louis, majd megszólalt:

– Jó reggelt, Joan. Hová lett a mentőautó?

– Hát bizony itt nagy baj történt – mondta a nővér, miközben kivette a lány szájából a hőmérőt, és leolvasta. – Amikor Steve Masterton reggel hétre bejött, észrevette, hogy hatalmas tócsa van a motor és az elülső kerekek alatt. Kilyukadt a hűtő. Így aztán elvontatták.

– Nahát ez óriási – mondta Louis, bár azért meg is könnyebbült; igazából attól félt, hogy a mentőautó épp üzemben van. – És mikor kapjuk vissza?

Joan Charlton elnevette magát. – Ahogy én az egyetemi autószervizt ismerem, úgy december tizenötödike körül, karácsonyi díszcsomagolásban. – Aztán a diáklányra pillantott. – Teljes harminchét fok a láza. Vegyen be két aszpirint, és ne menjen se kocsmába, se sötét sikátorba.

A lány leszállt a vizsgálóasztalról, gyors pillantással felmérte magának Louist, aztán kiment.

– Az első kuncsaft az új félévben – mondta fanyarul a nővér, majd lendületes mozdulatokkal lerázta a hőmérőt.

– Úgy látom, nem túl boldog vele.

– Mert ismerem a fajtáját – mondta a nő. – Igaz, az ellentétét is: a sportolókat, akik porcleválással, íngyulladással meg minden egyébbel is csak játszanak tovább, mert nem akarnak a kispadra kerülni, nem mutatkozhatnak pipogyának, vagy úgy érzik, cserbenhagynák a csapatukat, és nem törődnek vele, hogy ez a későbbi profi karrierjükbe kerülhet. De másfelől itt vannak ezek a harminchét fokos tündérkék... – Fejével az ablak felé intett, és Louis is megpillantotta a hámló bőrű lányt. A vizsgálóban úgy viselkedett, mint akinek pocsék a közérzete, de azért igyekszik, hogy ne engedje el magát; most bezzeg fürgén, csípőjét ringatva lépdelt a kollégium felé, és szemlátomást élvezte, hogy a fiúk megfordulnak utána.

– Az egyetemi hipochonder mintapéldánya – jegyezte meg a

nővér, s beejtette a hőmérőt a sterilizátorba. – Idén még legalább tizenötször előfordul majd nálunk; főleg vizsgaidőszak előtt számíthatunk rá. A kollokviumok előtti héten azzal állít be, hogy mononucleosisa, esetleg tüdőgyulladása van; végszükségben a hörghurut is megteszi. Ily módon sikerül megúsznia négy-öt írásbeli tesztet, elsősorban azokat, ahol – ahogy ők mondják – lepra a tanár, és becsúszik valami könnyebb csoportba. Írásbelik előtt az ilyeneknek mindig rosszabbodik az állapota, mert tudják, hogy ott nem lehet halandzsázni.

– Hű, de cinikus kedvünkben vagyunk ma – mondta Louis kissé meghökkenve, de a nővér olyan huncutul kacsintott rá, hogy mosolyognia kellett.

– Azért ne higgye, hogy mellre szívom, doktor úr. És ajánlom, hogy maga se tegye.

– Stephen hol van most?

– A maga irodájában. Intézi a levelezést, és megpróbál eligazodni abban a rengeteg bürokratikus ökörségben, amivel a Kék Kereszt biztosító eláraszt.

Louis bement az irodájába. Charlton nővér cinikus megjegyzései ellenére jó hangulatban volt; örült, hogy beindul a gépezet.

Később Louis – már amikor egyáltalán képes volt visszagondolni az egészre – mindig úgy vélte: akkor kezdődött az igazi rémálom, amikor aznap délelőtt tíz óra felé behozták a rendelőbe a Victor Pascow nevű haldokló fiút.

Addig teljes volt a nyugalom. Kilenckor, fél órával Louis megérkezése után megjelent a két délelőttös tanulónővérke. Louis kávéval és süteménnyel kínálta őket, aztán mintegy negyedórán át magyarázta, mi lesz a dolguk, és ami talán még fontosabb: mi az, ami már túlmegy hatáskörükön. Aztán Charlton nővér vette át a kormánypálcát; kiterelte a kislányokat Louis irodájából, s Louis még hallotta, amint megkérdi tőlük: – Nem vagytok allergiások a szarra vagy a hányadékra? Mert itt mindkettőben bőven lesz részetek.

– Atyaisten – motyogta Louis, és eltakarta az arcát, de azért közben mosolygott. Tudta, milyen jól jön néha az ilyen keménykötésű öreglány.

Ezután hozzálátott, hogy kitöltse a Kék Kereszt-Kék Pajzs betegbiztosító-társaság terjedelmes kérdőíveit, amelyek lényegében teljes leltárt követeltek a gyógyszerkészletről és az orvosi felszerelésről. („És ez így megy minden istenverte esztendőben – mondta kétségbeesett hangon Steve Masterton. – Tudod mit, Louis? írd csak be, hogy *Komplett szívátültetési felszerelés, értéke: nyolcmillió dollár;* attól kinyúlnak majd.”) Louist teljesen lekötötte a munka; éppen csak átvillant az agyán, hogy egy csésze kávé azért jólesnék. Ekkor a váró felől ordítást hallott. Masterton volt. *„Louis! Louis, hallod? Azonnal gyere ki! Nagy baj van!”*

Masterton hangjából úgy sütött a fejvesztett rémület, hogy Louis már szaladt is. Úgy pattant fel székéről, mintha tudat alatt valamiképpen számított volna erre. Aztán, ugyanabból az irányból sikoltás hallatszott, vékony és éles, mint az üvegszilánk, utána pedig kemény csattanás, és Charlton nővér hangja: „Elhallgass, vagy tűnj el innen! Csend legyen, értetted?”

Louis kirontott a váróba, és szeme először csak a vért – a rengeteg vért fogadta be. Az egyik tanulónővér zokogott, a másik viaszfehéren szorította arcához az öklét, amitől szája valami torz vigyorra húzódott szét. Masterton a földön térdelt, és az ott heverő fiú fejét próbálta tartani, közben pedig tágra nyílt, rémült szemmel nézett fel Louisra. Szólni próbált, de nem jött ki hang a torkán.

A rendelő nagy üvegajtaja előtt emberek gyülekeztek, s kezükkel formáltak ernyőt a szemük fölé, hogy kiszűrjék a fényt. Louis agyában egy esztelenségében is találó emlékkép merült fel, ahogy legföljebb hatévesen ül a nappaliban anyjával, aki épp munkába készül, és nézi a tévén a „Mai nap” adását. Dave Garrowayjel: ott bámultak be így az emberek Dave-re, Frank Blairre meg a jó öreg J. Fred Muggsra. Körülnézett, s látta, hogy mások az ablakon leskelődnek. Az ajtóval nincs mit tenni, de

legalább az ablakok...

– Húzza le a redőnyöket! – csördített rá a kis ápolónőre; arra, aki az imént akkorát sikoltott.

A lány nem ugrott rögtön, mire Charlton nővér meglegyintette az ülepét: – Igyekezz, fiam!

A csíkos ruhás nővérke végre felocsúdott, és remegő kézzel lerántotta a zöld vászonredőnyöket, Charlton nővér és Masterton pedig ösztönösen a földön heverő fiú és az ajtó közé került, tőlük telhetőén elzárva a kilátást.

– Hordágyat, doktor úr? – kérdezte a nővér.

– Mindenesetre hozasson – felelte Louis, és leguggolt Masterton mellé. – Egyelőre még meg sem nézhettem.

– Na gyerünk! – mondta a nővér a kislánynak, aki ismét arcához emelte öklét, és szája ismét az előbbi kétségbeesett vigyorba húzódott. Aztán ránézett a nővérre, és csak annyit mondott: „Jajistenem."

– Ez a helyes kifejezés, de most lódulj! – A nővér megint taszított egyet a lányon, aki mozgásba lendült; piros-fehér csíkos szoknyája suhogott a lába körül.

Louis pedig lehajolt az első beteg fölé, akivel Oronóban a Maine-i Egyetemen dolga akadt.

Húsz év körüli fiatalember volt, és Louisnak nem egészen három másodpercébe került, hogy megállapítsa a diagnózis lényegét: a fiú a halálán van. Fél koponyája beszakadt, a nyaka eltört, duzzadt, kicsavarodott jobb vállából kimeredt a kulcscsontja, fejéből vér és sárgás, gennyszerű folyadék szivárgott lomhán a szőnyegre, és a bezúzott koponyán át Louis, mintha csak valami törött ablakon nézne be, láthatta szürkésfehéren lüktető agyát. A nyílás mintegy öt centiméter széles volt; ha a fiú gyermeket hordana a fejében, akár meg is szülhetné, mint Zeusz, aki a homlokán át hozta világra Pallasz Athénét. Az volt a csoda, hogy egyáltalán életben van még. Louis fülében hirtelen felcsendült Jud Crandall hangja... *és néha valagba rúgja az embert...* És az anyjáé: *...aki meghalt, az meghalt*. Valami eszelős nevetési inger tört rá. Hiába, haver, itt

nincs mese: aki meghalt, az meghalt, ez tény.

– Kiabálj ki, hogy jöjjön az a mentőautó – dörrent rá Mastertonra. – Mert ha...

– De Louis, a mentőautó...

– Úrjézus! – Louis a homlokára ütött, majd Charlton nővérre pillantott. – Joan, mi a teendő ilyenkor? Hívjuk az egyetem biztonsági szolgálatát? Vagy a kórházat?

Joan feldúltnak és zavartnak látszott; Louis sejtette, hogy ez ritkán fordulhat elő vele. De azért elég higgadtan válaszolt: – Doktor úr, fogalmam sincs. Amióta itt dolgozom, még nem kerültünk ilyen helyzetbe.

Louis agya szélsebesen járt. – Hívja az egyetemi rendőrőrsöt. Nincs idő, hogy kivárjuk a kórházi mentőautót. Ha másként nem megy, vigyék el Bangorba tűzoltóautón. Annak legalább van villogója meg szirénája. Siessen, Joan!

Ekkor, bármily hihetetlennek tetszett is, a haldokló megmozdult, szeme megrebbent, majd kinyílt: kék szeme volt, a szivárványhártya körül véres gyűrű. Meg akarta mozdítani a fejét, és Louis igyekezett visszanyomni, vigyázva a törött nyakra. Tudta, hogy a koponyatáji trauma ellenére a beteg még érezhet fájdalmat.

Istenem, az a lyuk a fejében...

– Mi történt vele? – kérdezte Steve-től, bár tudta, hogy az adott körülmények között a kérdés ostoba és céltalan; csak holmi külső szemlélő szájára illik. De csak rá kellett néznie a fiú koponyájában tátongó lyukra, hogy tudja: ő itt valóban csak külső szemlélő, semmi más. – A rendőrök hozták be?

– Nem, néhány diák, egy pokrócból rögtönzött hordágyon. Fogalmam sincs, mi történt vele.

Most azzal kell törődni, ami ezután történik, és ezért már ő is felelős. – Menj, keresd meg őket, de a másik ajtón jöjjenek. Azt akarom, hogy kéznél legyenek; de ne lássanak többet, mint amit már eddig láttak.

Mastertonon látszott, mennyire megkönnyebbült, hogy elmozdulhat innen. Ahogy kinyitotta az ajtót, izgatott, kíváncsi

hangok foszlányai szűrődtek be, s egy rendőrségi sziréna is felsivított. Tehát megjöttek az egyetemi rendőrök. Louist is elöntötte valamiféle nyomorúságos megkönnyebbülés.

A haldokló gurgulázó hangot hallatott. Beszélni próbált. Louis felfogott egy-egy szótagot, de maguk a szavak zavarosan egymásba folytak.

Louis a fiú fölé hajolt, és azt mondta: – Rendbe jön majd, fiam! – közben Rachelre és Ellie-re gondolt, és a gyomra sajgón összerándult. Szájához emelte kezét, hogy elfojtsa a böfögést.

– Kaaaa – mondta a fiatalember. – Gaaaaaa...

Louis körülnézett: immár egyedül maradt a haldoklóval. Homályosan hallotta Joan Charlton kiabálását: épp a kisnővéreknek magyarázta, hogy a hordágy a kettes vizsgáló tárolószekrényében található. Louis sejtette, hogy a lányok aligha tudják megkülönböztetni a kettes vizsgálót a béka fenekétől, elvégre csak ma álltak munkába. No hiszen, szépen mutatkozott be nekik az orvostudomány világa. A fiú szétzúzott feje körül egyre szélesedő piszkosvörös kör áztatta át a zöld faltól falig szőnyeget; a koponyaüregi folyadék szivárgása, Istennek hála, megszűnt.

– Az állattemetőben... – nyikorogta a fiatalember, és elvigyorodott. Valahogy olyasformán, mint az imént a kisnővér: örömtelenül, már-már hisztérikusan.

Louis csak bámult le rá, és először nem hitt a fülének. Aztán úgy gondolta: hallucináció áldozata lett. *A szerencsétlen megint habogott valamit, én pedig a tudatom mélyén összefüggő szóvá rendeztem a hangfoszlányokat, saját élményeimbe ágyazva őket*. Csakhogy egy-két másodperc múlva rá kellett jönnie: nem erről van szó. Ájult, eszelős rémület fogta el, és érezte, ahogy karján és hasán hullámokban fut végig a hideg. De még ekkor sem akarta elhinni. Való igaz, hogy a szavak elhangzottak a szőnyegen heverő fiú véres ajkáról, s az is igaz, hogy az ő fülébe hatoltak, de ez csak azt jelenti, hogy szemével is, fülével is hallucinál.

– Mit mond? – suttogta.

És ezúttal a szavak már olyan érthetőek voltak, mintha egy beszélő papagáj szólalna meg: – Az nem az igazi temető. – A vérrel keretezett szempár üresen meredt a semmibe, a száj szélesre húzódott, mint a döglött potykáé.

Louison végighullámzott a rettegés, jeges kezével az ő meleg szívébe markolt, s ő úgy érezte, mintha egyre kisebbre zsugorodnék tőle; végül már legszívesebben fölpattant volna, hogy minél távolabb fusson ettől a véres, kicsavarodott, beszélő fejtől itt a rendelői váró padlóján. Louis nem részesült mélyebb vallásos nevelésben, és nem hajlott se miszticizmusra, se babonára. Bármi legyen is ez, ami itt történik – nem volt felkészülve rá.

Leküzdve menekülési ösztönét, kényszerítette magát, hogy még közelebb hajoljon. – Mit mond? – kérdezte újra.

Ez a vigyor. Ez a legszörnyűbb...

– A férfiszívnek köves a talaja, Louis – suttogta a haldokló. – A férfi elveti, ami megterem benne... és gondot visel rá.

Louis, gondolta, és tudatosan már semmi egyebet nem fogott fel. *Uram Istenem, a nevemen szólított*.

– Ki maga? – kérdezte Louis vékony, reszkető hangon. – Ki maga?

– Az indián halat hoz.

– Honnan tudta a ne...

– Kerülje el! Mi... Tudja meg...

– Maga...

– Kaa – mondta a fiú, s Louis úgy képzelte, most már érzi leheletén a halál szagát; a belső sérüléseket, a megszakadó ritmust, a megsemmisülést.

– Mit mond? – Őrült vágy fogta el, hogy megrázza a fiút.

– Gaaaaaaaa...

A piros tornanadrágos fiú ekkor egész testében remegni kezdett, majd egyszer csak görcsösen megmerevedett. Szeméből néhány másodpercre eltűnt az az üres kifejezés, és mintha belenézett volna a fölé hajló Louis szemébe. Aztán éppily hirtelen elernyedt. Fojtó bűz terjengett. Louis azt várta, hogy

még egyszer megszólal; muszáj, hogy megszólaljon. De a fiú tekintete újra üres lett, majd megüvegesedett.

Meghalt.

Louis hátradőlt, s homályosan érzékelte, hogy ruhája a bőréhez tapad; szakadt róla a veríték. Szemét sűrű, puha köd fátyolozta el, és a világ jobbra-balra dülöngélt vele, úgy, hogy felkavarodott a gyomra. Hirtelen rájött, mi baja; elfordult a halottól, térde közé dugta a fejét, és balkezének hüvelyk- és mutatóujját keményen az ínyébe vájta, hogy vérezzen.

Néhány másodperc múlva ismét kitisztult körülötte a világ.

13

A helyiség apránként megtelt emberekkel, mintha végszavukra váró színészek lettek volna, s Louis még valószerűtlenebbnek, még kuszábbnak érezte a helyzetet. Pszichológiaórákon tanult ugyan az efféle érzésekről, de mivel maga soha nem élt még át hasonlót, most megrémült. Úgy vélte, az az ember érezheti magát ilyesformán, akinek épp egy hatalmas adag LSD-t csempésztek az italába.

Mint egy színielőadás, amit egyenesen az én számomra rendeztek, gondolta. *A helyszínt először gondosan kiürítik, hogy a haldokló Szibilla fülembe súghassa kétértelmű jóslatát, és mihelyt lehunyta szemét, minden szereplő visszajön*.

A két tanulónővér ügyetlenkedett be a kemény hordággyal, amit gerinc- vagy nyaksérüléses esetekhez használtak. Joan Charlton a nyomukban haladva közölte, hogy az egyetemi város rendőrsége már úton van. A fiatalembert kocogás közben ütötte el egy autó. Louisnak eszébe jutottak azok a kocogók, akik reggel a kocsija elé szaladtak, és a gyomra ismét fölfordult.

A nővér nyomában megjött Steve Masterton, két rendőrrel. – Louis, a fickók, akik behozták Pascow-t, odaát... – Hirtelen elhallgatott. – Jól vagy, Louis? – kérdezte idegesen.

– Hát persze – mondta Louis, és felállt. Még egyszer

áthullámzott rajta a gyengeség, aztán elmúlt. – Pascow a neve?

– Victor Pascow. Így mondta a lány, akivel kocogott – válaszolta az egyik rendőr.

Louis az órájára nézett, és levont két percet. Masterton külön szobába terelte azokat a diákokat, akik Pascow-t behozták, s a helyiségből most áthallatszott egy lány kétségbeesett zokogása. Legyen üdvözölve az új tanév elején, kis hölgyem, gondolta Louis. Érezze jól magát. – Mr. Pascow tíz óra kilenc perckor meghalt – közölte.

Az egyik rendőr a keze fejével megtörölte a száját, majd ismét Masterton szólalt meg:

– Igazán jól vagy, Louis? Szörnyen nézel ki.

Louis már válaszra nyitotta száját, amikor az egyik kisnővér hirtelen elejtette a hordágy végét, és kirohant, de már menet közben lehányta kötényét. Megszólalt a telefon. A zokogó lány most a halott nevét kezdte sikoltani, újra meg újra: – Vic! Vic! Vic! – Tébolydai zűrzavar szabadult el. Az egyik rendőr megkérdezte Charlton nővért, nem lehetne-e a holttestet egy pokróccal letakarni, a nővér meg azt felelte, nem tudja, joga van-e pokrócot ilyen célra igénybe venni, Louisnak pedig hirtelen Maurice Sendak egy sora villant az agyába: „Tomboljon a felfordulás!”

Torkán ismét feltört az az undok vihogás, de sikerült elfojtania. Valóban „állattemető”-t mondott ez a Pascow? És valóban az ő nevét mondta ki? Ezek a kérdések billentették ki lelki egyensúlyából, miattuk tért le támolyogva a neki rendelt pályáról. De mostanra agya mintha már védőburkot alakított volna ki ama végzetes pillanatok köré; már kezdte őket felbontani, szabdalni, átfesteni. Bizonyára valami mást mondott a fiú (már ha egyáltalán mondott valamit), csak ő értette félre, pillanatnyi kétségbeesésében és sokkos állapotában. Az a valószínű, hogy első benyomása volt a helyes, és Pascow csak hangokat makogott.

Igyekezett megtalálni a jobbik énjét; azt a Louist, akit az egyetem igazgatótanácsa ötvennégy pályázó közül nem

véletlenül szemelt ki erre a posztra. Elvégre teljes a fejetlenség, a dolgok nem haladnak, az emberek csak nyüzsögnek tehetetlenül – valakinek át kell vennie az irányítást.

– Adj valami nyugtatót annak a lánynak, Steve – mondta, és már ettől is mindjárt jobban érezte magát; mintha sikerült volna elindítania az űrhajót, és már távolodnának attól a parányi holdtól – vagyis Pascow megszólalásának ésszel fel nem érhető pillanatától. Louist azért alkalmazták, hogy kezébe vegye a dolgokat; nos, ha így van, hát meg is teszi.

– Adja oda azt a pokrócot, Joan!

– De doktor úr, a leltár...

– Adja csak oda! És aztán nézzen utána a nővérkének! – Ránézett a másik kis növendék ápolónőre, aki még most sem engedte el a hordágyat, és lenyűgözve, már-már hipnotikusan meredt Pascow földi maradványaira. – Kislány! – szólt rá nyersen. A lány elrántotta szemét a látványról.

– I-i-igen...

– Hogy hívják a társnőjét?

– Ki-ki-kicsodát?

– Azt az okádósat – mondta Louis szándékos durvasággal.

– Ju-Ju-Judynak. Judy DeLessiónak.

– És magát?

– Carlának – mondta a lány már valamivel biztosabb hangon.

– Nos, Carla, menjen, és tartsa Judyn a szemét! És közben hozzon egy pokrócot. Talál egy csomót az egyes vizsgáló tárolószekrényében. És maguk is induljanak kifelé! Ideje, hogy tegyük a dolgunkat.

Az emberek elszivárogtak, majd hamarosan a szomszédban is elcsitult a sikoltozás. A telefon, amely közben elhallgatott, újra megszólalt. Louis, anélkül hogy a kagylót felvette volna, benyomta a tárológombot.

Az idősebb rendőr volt szemre a higgadtabb; Louis őhozzá fordult. – Fel tudná sorolni, hogy kiket kell ilyenkor értesítenünk?

A rendőr bólintott, majd megjegyezte: – Hat éve nem adódott

itt elő ilyesmi. Csúnyán kezdődik a tanév.

– Az biztos – mondta Louis, majd felvette a kagylót, és kiengedte a tárológombot.

– Halló, ki az, aki... – kezdte egy izgatott hang, de Louis megszakította a vonalat. Most neki kellett telefonálgatnia.

14

Délután négyig nem lankadt az iram; a végén Louis és Richard Irving, az egyetemi rendőrőrs parancsnoka még a sajtónak is nyilatkozott. Elmondták, hogy a Victor Pascow nevű fiatalember éppen kocogott egy barátjával és a menyasszonyával, amikor a női sportpavilon felől egy autó száguldott az egyetemi város központja felé. A gyorshajtást a huszonhárom éves, haveni (Maine állam) illetőségű Tremont Withers követte el. A kocsi elütötte Pascow-t, aki fejjel egy fának repült. Társai, két arrajáró segítségével, egy pokrócon hozták be a rendelőbe, ahol néhány perc múlva kiszenvedett. Witherst őrizetbe vették, gyorshajtás, alkoholos befolyásoltság, valamint gondatlanságból elkövetett emberölés vádjával.

Az egyetemi újság szerkesztője azt tudakolta: írhatják-e, hogy Pascow fejsérüléseibe halt bele. Louis a törött ablakra és a rajta keresztül feltáruló agyra gondolt, és azt mondta: jobban szeretné, ha a Penobscot megyei halottkém közölné a halál okát. A szerkesztő ekkor azt kérdezte: nem lehetséges-e, hogy Pascow halálát akaratlanul is az a négy fiatal idézte elő, aki pokrócba csavarva hozta be a rendelőbe.

– Nem, semmiképpen – felelte Louis. – Nézetem szerint Mr. Pascow sérülése sajnos már eleve halálos volt.

Elhangzott még néhány kérdés, de a fenti válasszal a sajtótájékoztató lényegében véget ért. Steve Masterton rögtön utána haza is ment; Louis azt gyanította, hogy meg akarja nézni magát az esti híradóban. Maga Louis bement az irodájába, hogy átgondolja a nap eseményeit, de meglehet, hogy igazából fátylat

szeretett volna borítani rájuk, visszatérve a rendes napi munkához. Charlton nővérrel együtt átnézték a „kényes” beteglapokat; azokét a diákokét, akik valamilyen betegség vagy fogyatékosság ellenére is összeszorított foggal küzdötték át magukat tanulmányaikon. A rekeszben huszonhárom cukorbeteg szerepelt, tizenöt epilepsziás, tizennégy diáknak volt végtagbénulása, és voltak másfajta esetek is: fehérvérűségben szenvedők, szélütés vagy izomsorvadás áldozatai, vakok, némákból is akadt kettő, egy diák pedig egy Louis által még soha nem látott kórban: sarlósejtes vérszegénységben szenvedett.

A délután mélypontja alighanem az volt, amikor Steve távozása után a nővér egy rózsaszín emlékeztető cédulát tett Louis íróasztalára. A cédulán ez állt: *Holnap reggel 9-kor jönnek a bangori szőnyegesek*.

– Mit jelentsen ez? – kérdezte Louis.

– Szőnyeget kell cserélni, doktor úr – mondta a nővér bocsánatkérőn. – Ezt a foltot nem lehet eltávolítani.

Louis is tudta, hogy nem lehet. Éppen ezért bement a házi patikába, és bekapott egy Tuinal nevű ajzószert, amelyet még kollégiumi szobatársa ajánlott figyelmébe. – Pattanj fel te is a Tuinal-expresszre, Louis – mondogatta volt, ám Louis többnyire visszautasította az ajánlatot, s a fejlemények őt igazolták: szobatársa a harmadik félév kellős közepén kidőlt, otthagyta az egyetemet, és a Tuinal-expressz meg sem állt vele Vietnamig, ahol felcser lett belőle. Louis néha maga elé képzelte, amint kábítószeres révületében a dzsungel fáit számlálgatja.

Most azonban ő is szükségét érezte valamilyen mankónak. Ha ez az emlékeztető táblájára tűzött rózsaszínű cédula ott lesz a szeme előtt, valahányszor felnéz a kényes beteglapok közül, akkor igencsak rászorul a mesterséges erőforrásra.

Egész jól boldogult a munkával, amikor egyszer csak bedugta fejét az ajtón Mrs. Baillings, az éjszakás nővér: – A felesége, doktor úr. Az egyes vonalon.

Louis az órájára nézett: már fél hat volt. Igazából másfél órával ezelőtt akart hazaindulni.

– Rendben van, Nancy. Köszönöm.

Felvette a kagylót, és benyomta a megfelelő gombot. – Halló, drágám. Már éppen...

– Louis, nincs semmi bajod?

– Dehogyis, minden rendben.

– Hallottam a hírekben, Lou. Annyira sajnállak. – Majd egy másodpercnyi szünet után hozzátette: – A rádió mondta be. Téged is lehetett hallani, amint válaszolsz egy kérdésre. Nagyszerű voltál!

– Igazán? Örülök.

– Biztos, hogy semmi bajod?

– Hidd el, Rachel, semmi az égvilágon.

– Gyere haza – szólt az asszony.

– Megyek – felelte Louis. Másra sem vágyott, mint hogy otthon legyen.

15

Rachel az ajtóban várta, és Louisnak valósággal leesett az álla. Az asszony áttetsző bugyit viselt, azt a hálós melltartót, amelyet annyira szeretett rajta – és ezenkívül semmit.

– Gyönyörű vagy – mondta. – A gyerekek hol vannak?

– Missy Dandridge elvitte őket. Fél kilencig egyedül vagyunk... vagyis teljes két és fél óránk van! Ne pocsékoljuk el!

Odabújt hozzá. Louis valami halovány és csodás illatot érzett – talán rózsaolaj? Átfonta Rachel derekát, majd a fenekére tapasztotta kezét, az asszony nyelve pedig először az ajkán táncolt, majd szenvedélyes erővel hatolt be a szájába.

Amikor szájuk végre szétvált, Louis kissé rekedten megkérdezte: – Ez lesz a mai vacsora?

– Nem, ez a desszert – felelte Rachel, majd alsó testével lassan, érzékien körözve odadörgölőzött Louis hasához és ágyékához. – De ígérem, hogy csak annyit kell enned, amennyi ízlik.

Louis utánakapott, de Rachel kibújt a karjából, és kézen fogta.

– Majd odafenn – mondta.

Forró fürdőt készített férjének, majd lassan levetkőztette, és a fürdőkádba terelte. Kezére húzta a kissé durva mosdókesztyűt, amely általában parlagon hevert a kád peremén, s gyengéden beszappanozta, majd leöblítette Louis testét, Louis pedig érezte, mint foszlik le róla lassan a nap – az első igazi munkanap – minden borzalma. Közben Rachel is vizes lett, a bugyi úgy tapadt hozzá, mint bőrének második rétege.

Louis éppen ki akart mászni a kádból, de Rachel gyengéden visszanyomta.

– De hát mit...

A mosdókesztyű fel-alá kezdett siklani testén, gyengéden és mégis szinte elviselhetetlenül horzsolva bőrét.

– Rachel... – motyogta. Minden pórusából dőlt a veríték, és nemcsak a fürdővíz melegétől.

– Csitt!

Így ment ez szinte egy örökkévalóságon át. Amikor már-már elélvezett, a mosdókesztyűt tartó kéz mozgása lelassult, de aztán mégsem állt meg; Rachel hol növelte, hol csökkentette az ingert, mígnem Louis úgy érte el a csúcspontot, hogy azt hitte, belészakad a dobhártyája.

– Úristen – mondta reszketegen, amikor ismét levegőhöz jutott. – Hát ezt hol tanultad?

– A cserkészlányoknál – mondta Rachel finomkodva.

Mialatt a fürdőszobában időztek, a konyhában már párolódott a Stroganoff-féle bélszín, s Louis, aki négy órakor még megesküdött volna, hogy legközelebb csak mindenszentek körül tud ételre nézni, két adaggal evett.

Utána Rachel ismét felvezette az emeletre.

– És most lássuk, hogy te mit adsz nekem – mondta.

Louis úgy vélekedett, hogy mindent összevetve egész jól állta a sarat.

Utána Rachel belebújt régi kék pizsamájába, Louis pedig flanelingben és elformátlanodott kordbársony nadrágban – Rachel csőlakószerelésnek nevezte ezt az öltözékét – elindult a gyerekekért,

Missy Dandridge kíváncsi volt a baleset körülményeire, és Louis vázlatosan beszámolt neki, ámbár gyanította, hogy a bangori *Napi Hírek* másnapi kiadásából ennél alighanem jóval többet tud majd meg a hölgy. Louis irtózott az ilyen kicsinyes pletykálkodástól, de Missy nem fogadott el pénzt a gyerekfelügyeletért, és Louis különben is hálás volt neki az iménti házastársi együttlét okán.

Gage már a mindössze egymérföldes úton elaludt, s Ellie is fátyolos szemmel ásítozott. Louis tisztába tette a fiúcskát, belepréselte a hálózsákjába, és ágyba dugta, majd mesét olvasott Ellie-nek. A kislány, született vadóc létére, általában a vadállatokról akart hallani, de ezúttal apja meggyőzte, hogy érje be egy cicamesével. Öt perccel azután, hogy Louis a szobájába vitte, és Rachel betakargatta, Ellie már aludt is.

Amikor Louis lement a nappaliba, Rachel már ott ült, egy pohár tejet kortyolgatva; hosszú combján kinyitva hevert Dorothy Sayers egyik krimije.

– Komolyan semmi bajod, Louis?

– Remekül érzem magam, drágám. És köszönök mindent.

– A vevő mindenekelőtt – szólt Rachel gödröcskés, kissé pajzán mosollyal. – Átmégy Judhoz egy doboz sörre?

– Ma nem – rázta meg a fejét Louis. – Kivagyok.

– Remélem, ebben nekem is van némi részem.

– Joggal reméled.

– Akkor igyon egy kis tejet, doktor úr, és zsupsz be az ágyba!

Azt gondolta, nem fog tudni elaludni, ahogy ez kórházi gyakorlata idején sűrűn megtörtént; ha különösen nehéz napja volt, újra meg újra átélte az eseményeket. Most azonban olyan könnyedén siklott az álomba, mintha valami enyhén lejtős, sima csúszdára került volna. Valahol azt olvasta, hogy az átlagos

embernek mindössze hét percébe telik, amíg kikapcsol, és eloldódik a háta mögött hagyott naptól. Hét perc alatt váltja föl a tudatot az öntudatlanság – mint amikor az elvarázsolt kastélyban egyszer csak váratlanul eltűnik a fal. Mindig úgy érezte: van ebben valami kísérteties.

Félig-meddig még öntudatnál volt, amikor a messzeségből utolérte Rachel hangja: – ...holnapután.

– Mi van?

– Jolander. Az állatorvos. Holnaputánra várja Churchöt.

– Ja... – Church. *Becsüld meg a tököd, Church, öreg cimbora, amíg még megvan*. És máris elszakadt a valóságtól, mintha egy üreg nyelte volna el. Aludt, mélyen, álomtalanul.

16

Jóval később hangos csattanásra riadt. Azonnal felült az ágyban, és azon tűnődött, hogy vajon Ellie esett-e a földre, vagy talán Gage alatt roskadt össze a kiságy. Ekkor a hold kibújt a felhő mögül, hideg fehér fénnyel árasztva el a szobát, és ő meglátta a küszöbön Victor Pascow-t. Az ajtó csattant akkorát, amikor felrántotta.

Ott állt, bal halántéka mögött bezúzott koponyájával. Ahogy a vér barnás csíkokban az arcára száradt, olyan volt, mint a harcra kimázolt indián. Kulcscsontja fehéren meredt ki a vállából. És vigyorgott.

– Jöjjön, doktor – mondta. – Dolgunk van.

Louis körülnézett. Felesége alakjának csak körvonalai sejlettek bizonytalanul a sárga paplan alatt; az asszony mélyen aludt. Louis ismét Pascow-ra pillantott. Halott volt, s valahogyan mégsem volt az. És Louis maga sem értette, miért nem fél. Aztán egyszer csak rájött az okára.

Ez csak álom, gondolta, és a megkönnyebbülésből ismerte csak fel, hogy első pillanatra azért mégis megijedt. *A holtak nem térnek vissza; ez fizikai lehetetlenség. Ez a fiatalember ott*

fekszik Bangorban, a bonctan egyik tepsijében, testén a patológus jellegzetes tetoválásával: a visszavarrt, ipszilon alakú vágással. Az orvos, miután szövetmintát vett, alighanem a mellkasi üregébe dugta az agyat, a koponyát pedig kitömte barna csomagolópapírral, hogy ne csöpögjön, mert így egyszerűbb, mintha az agyat – akár egy kirakós játék egyik elemét – vissza kéne gyömöszölnie. Carl bácsi, a szerencsétlen Ruthie apja mesélt neki erről, és közölt más efféle bizalmas részleteket is, amiktől Rachel, a maga rögeszmés halálfélelmében, bizonyára hisztérikus rohamot kapna. Pascow tehát nincs itt – ez egyszerűen lehetetlen. Pascow egy mélyhűtött rekeszben tartózkodik, nagylábujján dögcédulával; *és az is biztos, hogy már rég nem ezt a piros kocogósortot viseli*.

És mégis: kényszeres ösztön hajtotta, hogy felkeljen. Pascow le nem vette róla a szemét.

Ledobta magáról a takarót, és a földre lendítette lábát. A csomózott szőnyeg – Rachel nagyanyjától kapták valamikor nászajándékba – kellemetlenül nyomta a talpát. Semmi kétség: az álom félelmetesen valóságosnak tetszett, olyannyira, hogy nem is akaródzott elindulnia Pascow nyomában; megvárta, amíg az megfordul, és lemegy a lépcsőn. Bármilyen erős volt a kényszer, hogy kövesse, nem akarta, hogy egy mozgó hulla akárcsak álmában is hozzáérjen.

De végül mégiscsak követte. A vörös sort megcsillant a holdfényben.

Átmentek a nappalin, az ebédlőn, a konyhán. Louis arra számított, hogy Pascow majd elfordítja a zárat és felemeli a reteszt az ajtón, amely a konyhából a garázsnak használt pajtába vezet. Pascow-nak azonban ez esze ágában sem volt. Nem nyitotta ki az ajtót, hanem egyszerűen átsétált rajta, Louis pedig enyhe csodálkozással figyelte, és arra gondolt: *Szóval így csinálják ezt? Roppant érdekes! Hiszen ezt bárki utána tudná csinálni!*

Meg is próbálkozott vele, és derűsen tapasztalta, hogy ő csupán makacsul ellenálló fába ütközik. Úgy látszik, ő már csak

javíthatatlan realista marad, még álmában is. Elfordította a Yale-zár gombját, fölemelte a reteszt, és belépett a pajtába. Pascow azonban nem volt ott. Talán szétfoszlott, gondolta Louis, ahogy az álomképek szokták. Az álmokban így tűnnek a semmibe a helyszínek is; az ember, mondjuk, ott áll anyaszült meztelen egy úszómedence szélén, valami fantasztikus merevedéssel, és megbeszéli, mondjuk, a Dandridge házaspárral, hogy jó lenne feleséget cserélni, és aztán csak pislog egyet, és máris a Hawaii-szigeteken van, és épp egy vulkánt mászik meg. Egy szó mint száz: lehet, hogy Pascow is azért tűnt el, mert most kezdődik a második felvonás.

De mihelyt kilépett a garázsból, újra megpillantotta. Ott állt a bágyadt holdfényben a pázsit túlsó végén – ahol az ösvény kezdődik.

És ekkor meglepte a félelem; beszivárgott testüregeibe, piszkos füsttel töltve meg őket. Nem akar felmenni oda! Megállt.

Pascow a vállán át visszanézett; szeme ezüstösen csillogott a holdfényben. Louis beleit a kétségbeesés irtózata facsarta össze. Az a kiugró csont, azok a száraz vérrögök... Csakhogy ennek a szempárnak ellenszegülni reménytelen vállalkozás. Úgy látszik, ez az álom a hipnózisról szól, arról, hogy valamilyen más akarat mozgatja, és ő semmin nem tud változtatni – mint ahogy ma délelőtt Pascow halálának tényén sem változtathatott. Hiába, az ember húsz éven át tanulhat, akkor is tehetetlen, ha elé kerül egy fickó, akinek ablaknyi lyuk tátong a koponyáján. Éppúgy hívhattak volna hozzá vízvezeték-szerelőt, esőcsinálót vagy marslakót.

De miközben ezek a gondolatok átfutottak az agyán, valami már húzta is az ösvény felé. Követte az előtte mozgó sortot, amely a holdfényben éppoly vörhenyes-barnának tetszett, mint a Pascow arcára száradt vér.

Nem tetszett neki ez az álom – úristen, nem, egy csöppet sem tetszett. Túlságosan valószerű volt. A szőnyeg hideg horzsolása... az, hogy nem tudott átbújni a garázsajtón, holott ez minden tisztességes álomban illendő, sőt kötelező volna... most

pedig hűvös harmat csípi meztelen lábát, és félmeztelen testét könnyedén súrolja az éjszakai szellő. Aztán, mihelyt a fák alá ért, fenyőtű kezdte böködni talpát, és ez az újabb kis részlet is valóságosabb volt a kelleténél.

Nem számít. Nem kell törődni vele. Akkor is odahaza vagyok az ágyamban. Akármilyen eleven ez az álom, mégiscsak álom, és mint minden álom, holnap reggelre csak nevetni lehet rajta. Éber aggyal átlátom majd, milyen logikátlan...

Hirtelen feljajdult, mert egy korhadt faág durván végigkarcolta a karját. Feljebb az úton Pascow csupán mozgó árnyéknak tűnt, és Louisban a rettenet immár tagolt gondolatsorrá kristályosodott: Egy halott után megyek az erdőben, *egy halott után megyek az „álatemetőbe", és ez nem álom. Úgy segítsen az Isten:* ez nem álom. *Valóban* ez történik.

Mentek lefelé az erdő borította domb túloldali lejtőjén. Az ösvény S betűket írva lomhán kanyargott a fák között, majd beleveszett a bozótba. És most nem volt a lábán magas szárú cipő. A talaj jéghideg péppé oldódott alatta, s utálatosan cuppogva marasztalta volna. Ahogy nagy nehezen evickélt, érezte a lábujjai közé beszivárgó latyakot.

Kétségbeesve igyekezett belekapaszkodni a gondolatba, hogy ez csak álom, de nem tudta meggyőzni magát.

Amikor elérték a tisztást, a hold ismét kiküzdötte magát a felhők zátonyai közül, és kísérteties ragyogásba borította a temetőt. A düledező sírkövek – a deszkadarabok, a papa fémvágó ollójával felszabdalt és durva négyszögekké kalapált bádog, a töredezett szélű palalemezek – élesen, három dimenzióban rajzolódtak ki sötét és pontosan körvonalazott árnyékot vetve.

Pascow megállít a SMUKI CICA – SZÓFÓGADÓ VOLT feliratú síremléknél, és visszafordult Louishoz, aki úgy érezte: a rettegés, az irtózat addig nő benne, amíg lágy, de könyörtelen nyomásával szétrepeszti testét. Pascow ismét elvigyorodott. Ráncokba húzódó véres ajka szabadon hagyta fogait, és amúgy egészséges, napbarnította bőrét megsápasztotta a hold

csontvázfehér fénye; most valóban olyan lett, mint egy tetem, amelyet ideje bevarrni a halotti lepelbe.

Felemelte egyik karját, és előre mutatott. Louis is arra nézett, és felnyögött. Szeme kitágult; görcsösen préselte szájához keze bütykét. Valami hűvöset érzett az arcán, és ráeszmélt, hogy végtelen rettenetében elsírta magát.

A korhadt faomlás, amelytől Jud Crandall oly rémülten óvta Ellie-t, csontrakássá változott, és a csontok mozogtak. Állkapcsok, combcsontok, singcsontok, őrlő- és metszőfogak vonaglottak csattogva. Vicsorgó emberi és állati koponyákat látott. Ujjcsontok zörögtek. Emitt egy lábfej sápadt ízületei görbültek felé.

Mert a halom mozgott. S mintha egyesen őfelé csúszott volna...

Pascow most közelebb lépett, véres arca komoran meredt rá a holdfényben, és Louis, amennyire még képes volt összefüggően gondolkodni, kétségbeesve ismételgette magában: *Üvölts, amíg csak fel nem ébredsz tőle! Az sem baj, ha felriasztod Rachelt, Ellie-t, Gage-et! Ébreszd fel az egész családot, az egész környéket, csak üvölts, hogy felébredj, üvölts-üvölts-üvölts, hogy felébredj-felébredj-felébredj...*

De üvöltés helyett csak vérszegény kis suttogás hagyta el ajkát, mint amikor egy kiskölyök valami elhagyott helyen titkon a fütyülést gyakorolja.

Pascow még közelebb jött, s végül megszólalt.

– Az ajtót nem szabad kinyitni – mondta, és lenézett Louisra; Louis ugyanis közben térdre roskadt. Pascow arcán sajátos kifejezés ült; Louis először részvétnek vélte, holott nem az volt, csak valamiféle hátborzongató türelem. És továbbra is a mozgó csontrakásra szegezte ujját. – Ne menjen túl rajta, doktor, bármilyen erős is a késztetés. Ez a korlát nem arra való, hogy áthágják, jegyezze meg: itt nagyobb erő működik, mint amekkorát elképzelhet. Ősi korlát, és ingatag. Ne felejtse el ezt!

Louis megint kiáltani próbált, de most sem sikerült.

– Jó barátként jöttem – mondta Pascow... de vajon valóban a *jó barát* szót használta? Louis korántsem volt biztos ebben. Mintha

valami idegen nyelven beszélt volna, amelyet Louis az álom bűvöletében egyszer csak megértett – és a szó, amelyet használt, annyira hasonlított a „jó barát”-hoz, amennyire Louis viaskodó értelme egyáltalán felfoghatta. – Magát is, szeretteit is közeli pusztulás fenyegeti, doktor... – Már majdnem ott állt Louis mellett; a halál szaga terjengett belőle.

És most felé nyúl...

És a csontok csak zörögnek, halkan, tébolyítón...

Louis oly vadul próbált kitérni a kéz elől, hogy elvesztette egyensúlyát. Közben meglökött egy síremléket, s az a földre borult. És Pascow fölé hajló arca, amint betölti az eget...

– *Ne felejtse el ezt,* doktor...

Louis újra üvölteni próbált, és a világ örvénylőn távolodott tőle – de még mindig hallotta a mozgó csontok zörgését az éjszaka holdfényes kriptájában.

17

Az átlagember hét perc alatt alszik el, de Hand *Emberi fiziológiá*-ja szerint ugyanennek az átlagembernek tizenöt-húsz perc is kell az ébredéshez; mintha az álom olyan tó volna, amelybe elmerülni könnyebb, mint kijutni belőle. Az alvó fokozatosan emelkedik a felszínre, a mély álomból a könnyű álomba, amelyet néha éber álomnak is szokás nevezni. Ebben az állapotban az alvó hangokat hall, sőt még kérdésekre is válaszol anélkül, hogy később erről tudomása volna – legföljebb csak úgy, hogy azt hiszi, még ezt is álmodta.

Louis továbbra is hallotta a csontok zörgését, de aztán ez a hang apránként egyre harsányabb és fémesebb lett. Aztán csattanást, majd üvöltést és újabb fémes hangot hallott... vagy talán gurul valami? Hát persze, bólintott rá kóválygva. A csontok akár gurulhatnak is.

Aztán a lánya kiáltását hallotta: – Fogd meg, Gage! Szaladj, fogd meg!

Gage boldogan gőgicsélt valamit. Louis erre a hangra nyitotta ki szemét, és saját hálószobája mennyezetét pillantotta meg.

Mozdulni sem mert, úgy várta, hogy a valóság, a jóságos, az áldott valóság végképp átvegye az uralmat.

Mégiscsak álom volt hát az egész. Bármily iszonyatos, bármily valószerű, mégiscsak álom. Tudatalatti kövület a józan ész szilárd rétege alatt.

Ismét hallatszott a fémes hang. Gage valamelyik játékautója gurult végig az emeleti folyosón.

– Fogd meg, Gage!

– *Foddmed!* – süvöltötte Gage. – *Foddmed-foddmed!*

Apró, meztelen lábak dobogása: Gage robogott végig a folyosó futószőnyegén. Mindkét gyerek vihorászott.

Louis jobb felé nézett, Rachel helye azonban üres volt, takarója az ágy lábához lökve. A nap már elég magasan járt. Louis az órájára pillantott: mindjárt nyolc! Rachel – valószínűleg szándékosan – nem költötte fel idejében.

Rendes körülmények között bosszankodott volna ezen, de ma reggel nem bánta. Mély levegőt vett, majd kifújta, és örült a pillanatnak, amikor csak fekhet itt az ablakon ferdén betűző nap fényében, és átélheti a valóság egyértelmű és kézzelfogható élményét. A napsugárban porszemek táncoltak.

– Gyere már, Ellie, és vidd a tízóraidat, mert mindjárt itt a busz! – kiabált fel a konyhából Rachel.

– Oké! – Ellie léptei már hangosabban dobbantak, mint az öccséi. – Nesze az autód, Gage. Mennem kell az oviba.

Gage ordítani kezdett felháborodásában. A kusza hangokból ugyan csak néhány érthető szó vált ki – *Gage, ató, foddmed, Ellie-busz* –, a mondanivaló azonban világos volt: Ellie maradjon itthon, a nevelési rendszer pedig álljon le egy napra.

– Rázd meg apádat, hadd ébredjen fel! – hangzott fel ismét Rachel hangja.

Ellie bejött; haját lófarokban viselte, s a piros ruháját vette fel.

– Már ébren vagyok, kicsim – mondta Louis. – Eriggy, nehogy lekésd a buszt.

– Oké, apu. – A kislány gyorsan megcsókolta apja enyhén borostás képét, aztán levágtatott a lépcsőn.

Az álom lassan halványodott, szétesett. Ez is átkozottul jó érzés volt.

– Gage! – kiáltotta. – Gyere, adj apunak egy puszit!

Gage azonban nem vett tudomást a felszólításról, inkább Ellie után loholt, amilyen gyorsan csak telt tőle, és közben torkaszakadtából bömbölte – *Foddmed! Foddmed!* FODDMEDD! – Louis éppen csak futólag pillanthatta meg tömzsi kis testét. Nem volt más rajta, csak pelenka meg gumibugyi.

Aztán ismét Rachel szólt fel. – Te beszéltél, Louis? Hát ébren vagy?

– Aha – mondta Louis, és felült az ágyban.

– Nem megmondtam, hogy fenn van? – szólalt meg odalenn Ellie. – Na, én megyek. Szia! – A búcsút ajtócsapódás, valamint Gage dühös felbődülése nyomatékosította.

– Egy tojást kérsz vagy kettőt? – kiabálta Rachel.

Louis ledobta magáról a takarót, és lendületesen tette le lábát a csomózott ágyelőre. Már a nyelvén volt a válasz, hogy ezúttal nem kér tojást, elég lesz egy tál kukoricapehely is, és máris rohan – ám elakadt a szava.

A lába csupa piszok volt, tele rátapadt fenyőtűvel.

A szíve akkorát ugrott, mint egy meghibbant keljfeljancsi. Szeme kidülledt, a fájdalommal mit sem törődve harapott a nyelvébe, és szélsebesen az ágy legvégére rúgta a takarót. A lába helyén a lepedő is csupa sár volt, és ugyancsak tele fenyőtűvel.

– Louis?!

A térdén is néhány kóbor fenyőtűt pillantott meg, aztán egyszer csak a jobb karjára nézett: a bicepszén friss karmolás húzódott végig, pontosan ott, ahol a száraz ág felhorzsolta – álmában.

Üvölteni fogok. Érzem.

És valóban érezte, ahogy jeges tömegként nyomul fel benne a rettegés. A valóság fénye ismét csak tompán pislákolt. Az igazi valóság – gondolta – itt van. Ez a valóság: a fenyőtűk, a

szutykos lepedő, a véres karmolás csupasz karján.

Üvölteni fogok, és utána megőrülök, és legalább nem izgat többé az egész...

– Louis? – Rachel közben megindult felfelé. – Louis, csak nem aludtál el újra?

Két-három másodperce maradt, hogy összeszedje magát, és küzdött is keményen, éppúgy, mint abban a zavarodott felfordulásban, amely a haldokló Pascow beszállítását követte. És végül győzött. A mérleg akkor billent meg, amikor eszébe jutott: nem szabad, hogy Rachel meglássa ilyen állapotban, sáros, fenyőtű lepte lábával, a mocskos lepedőn, a földre hullott takarók között.

– Dehogyis, ébren vagyok! – kiáltotta kedélyesen. A nyelve vérzett az iménti akaratlan harapástól, a feje kóválygott, és a lelke mélyén, ott, ahová az éppen zajló események már nem értek el, azon tűnődött, vajon nem volt-e mindig is karnyújtásnyira az efféle eszelős valószerűtlenségektől, s vajon nincs-e így ezzel mindenki más is.

– Egy tojást vagy kettőt? – Rachel, Istennek legyen hála érte, megállt a második vagy harmadik lépcsőfokon.

– Kettőt – felelte gépiesen. – És lágyan.

– Na végre! – mondta az asszony, és ismét elindult lefelé.

Louis megkönnyebbülten hunyta le a szemét, de a sötétben Pascow szeme csillogott felé ezüstösen. Rémületében ismét felnézett, majd lázasan tevékenykedni kezdett, elhessegetve minden további töprengést. Lerántotta az ágyneműt. A takarók értintetlenek voltak. Kihúzta a gubancból a két lepedőt, csomóba gyűrte, kiszaladt velük a folyosóra, és lehajította őket a szennyesaknán. Utána berontott a fürdőszobába, lenyomta a zuhanycsapot, és beállt a forró víz alá, azt sem bánva, hogy szinte perzseli a bőrét; az a fő, hogy a lába tiszta legyen.

Máris jobban érezte magát; valamelyest ura lett a helyzetnek. Törülközés közben hirtelen eszébe ötlött, hogy így érezhetik magukat a gyilkosok is, amikor azt hiszik, sikerült megszabadulniuk minden bizonyítéktól. Ettől elnevette magát,

és aztán csak törülközött és csak nevetett. Egyiket sem tudta abbahagyni.

– Hé, mi az odafenn? – kiáltott Rachel. – Mi olyan vicces?

– Titok – kiabált vissza nevetve. Továbbra is meg volt rémülve, de nevetését a rémület sem fojthatta el. A hasából tört fel ez a nevetés, a hasából, amely olyan kemény volt, mint a habarccsal megkötött kőfal. Úgy vélte: a lepedőkkel nem is kezdhetett volna okosabbat, mint hogy a szennyesaknába löki őket. Missy Dandridge ötször egy héten átjött porszívózni, takarítani – és mosni, Rachel tehát meg sem látja majd ezeket a lepedőket, míg csak tisztán vissza nem kerülnek az ágyra. Persze elképzelhető, hogy Missy megemlíti neki a dolgot, de azért nem valószínű. Inkább csak a férjének súgja majd meg, hogy ezek a Creedék furcsa kis játékokat űzhetnek az ágyban, ha még sárral meg fenyőtűvel is izgatják egymást.

Erre a gondolatra Louist még harsányabb nevetés rázta meg.

Öltözködés közben halt el ajkán az utolsó kacagás, és ráeszmélt, hogy kicsit máris jobban érzi magát; az okát ugyan nem értette, de így volt. A szoba a lehúzott ágytól eltekintve ismét úgy festett, mint egyébkor. Sikerült eltüntetnie a méreg nyomait. Meglehet, hogy valójában a „bűnjel” szót kereste, de úgy érezte, igazából méreggel van dolga.

Talán minden ember így intézi el azt, ami megmagyarázhatatlan, gondolta; *ez a szokás, ha szembekerülünk az irracionálissal, amit nem tudunk beilleszteni a nyugati világot uraló ok-okozati rendszerbe*. Talán így birkózik meg az emberi agy a repülő csészealjjal, amely egy reggel ott lebeg hangtalanul a hátsó kertünk fölött, a földre vetve makacs kis kerek árnyékát; így dolgozzuk fel az egyiptomi békaesőt; s így rázzuk le magunkról a kezet, amely az éjszaka kellős közepén kinyúl az ágy alól, hogy megsimogassa meztelen lábunkat. Jön egy kis síró- vagy nevetőgörcs, és mert az a valami sérthetetlen egész és nem bontható elemeire, egészben is adjuk ki magunkból, mint a vesekövet.

Gage a magasított székében ült, és a kakaós macipelyhét

fogyasztotta; közben kidekorálta vele az asztalt, a szék alatti műanyag szőnyeget, és még a fejére is kent belőle, mintha így akarna hajat mosni.

Rachel behozta a konyhából a lágy tojást és a kávét. – Mi volt az a jó vicc, Lou? Úgy nevettél odafenn, mint aki megháborodott. Valósággal megijedtem tőle.

Louis kinyitotta a száját, bár még fogalma sem volt, mit fog mondani. A végén aztán egy vicc sült ki belőle, amit a múlt héten hallott az út menti kis ábécében; valami zsidó szabóról szólt, aki vesz egy beszélő papagájt, de az csak annyit tud, hogy „Ariel Sharon kiveri".

Mire a vicc végére ért, már Rachel is nevetett – sőt, ami azt illeti, még Gage is.

Pompás. Hősünk eltussolt minden bizonyítékot; úgymint a sáros lepedőt meg az eszelős röhögést a fürdőszobában. Hősünk most elolvassa a reggeli újságot – vagy legalábbis belenéz –, amitől a reggel végképp normálisnak látszik majd.

E gondolat jegyében már ki is nyitotta az újságot.

Ez a beszéd, gondolta véghetetlen megkönnyebbüléssel. *Kipisiled, mint a vesekövet, és azzal kész – legalábbis addig, amíg egy este, baráti társaságban, a tábortűz mellett szél nem kerekedik, és a társalgás rejtélyes esetekre fordul. Mert éjjel, a tűz mellett, ha süvít a szél, könnyen megered a nyelv, és a nagy szavak semmibe se kerülnek.*

Megette a tojást, megcsókolta Rachelt és Gage-et, és csak elmenőben nézett rá lopva a széles, fehérre mázolt szennyesszekrényre, ahová az akna torkollott. Minden el van boronálva. Ismét pazar nap ígérkezett. Úgy tetszett, mintha a késő nyárnak soha nem akarna vége szakadni, és igazán minden a legnagyobb rendben volt. Ahogy a kocsival kihátrált a garázsból, még egy pillantást vetett az ösvényre, de itt sem várta kellemetlen meglepetés. Egyetlen szál haja sem állt égnek. A vesekő eltávozott.

Rendben is volt minden, amíg meg nem tett vagy tíz mérföldet. Ekkor olyan heves, rángásszerű remegés fogta el, hogy le kellett

térnie a 2-es útról Sing kínai étterme̊nek így reggelente teljesen üres parkolójába. Az étterem nem volt messze a Kelet-Maine-i Központi Kórháztól – ide szállították Pascow holttestét. Mármint a KMKK-ba, nem az étterembe. Vic Pascow már aligha kér többé újabb adag moo goo gai pant, hahaha.

A rángások kedvük szerint dobálták, cibálták, facsarták ki a testét. Tehetetlen rémület kerítette hatalmába. Nem valamilyen természetfölötti jelenségtől félt, ilyen ragyogó napsütésben ez képtelenség lett volna, egyszerűen attól rettegett, hogy lassan megháborodik. Úgy érezte, mintha valami hosszú, láthatatlan drótot sodornának az agyában.

– Elég volt – mondta. – Könyörgök, legyen már elég.

Kitapogatta a rádiót; történetesen Joan Baez énekelt, rozsdáról meg holmi gyémántokról. Az édes józan hang megnyugtatta, és mire a szám véget ért, Louis úgy érezte, újra beindíthatja a motort.

A rendelőbe érve éppen csak jó reggelt kiáltott Charlton nővérnek, és máris bemenekült a fürdőszobába. Biztos volt benne, hogy pokolian festhet – ám semmi ilyesmit nem tapasztalt. Csak kicsit beesett volt a szeme, de ezt még Rachel sem vette észre. Hideg vizet fröcskölt az arcába, megszárította, megfésülködött, és bement az irodájába.

Odabenn Steve Masterton és Surrendra Hardu, az indiai orvos üldögélt; kávéztak, és továbbra is a kényes beteglapok közt búvárkodtak.

– Jó reggelt, Lou – üdvözölte Steve.

– Jó reggelt.

– Remélhetőleg ma jobb napunk lesz – mondta Hardu.

– Igaz is, te lemaradtál a tegnapi cirkuszról.

– Az éjjel Surrendrának is bőven kijutott a cirkuszból – vigyorodott el Masterton. – Meséld csak el Lou-nak, Surrendra!

Hardu megtörölgette a szemüvegét, és elmosolyodott. – Hajnali egykor két srác behozta a barátnőjüket – mondta. – A lány leitta magát örömében; meglocsolta a tanévkezdést, érted már. És

közben csúnyán felhasította a combját. Mondom neki, hogy legalább négy öltéssel kell össze varrni, de nem marad utána heg. Csak öltsön bátran, mondja, én meg nekilátok, és fölébe hajlok, így...

Hardu bemutatta, hogyan hajbókolt az immár láthatatlan comb előtt, Louis pedig, már gyanítva a kifejletét, elvigyorodott.

– És ahogy varrom, hát nem leokádja a fejemet?

Először Mastertonból, majd Louisból robbant ki a nevetés, de Hardu csak csendesen somolygott, mintha ezernyi életet élt volna le, és mindegyikben ezerszer érte volna hasonló baleset.

– Mióta vagy szolgálatban, Surrendra? – kérdezte Louis, amikor elhalt a nevetés.

– Éjfél óta – mondta az indiai. – Éppen készülök haza. Csak addig akartam maradni, amíg jó reggelt nem kívánhatok neked.

– Hát akkor viszlát – rázta meg Louis az orvos apró barna kezét. – Menj haza, és bújj az ágyba!

– Már majdnem végeztünk a kényes esetekkel – mondta Masterton. – Rebegj el egy halleluját, Surrendra.

– Nem tehetem – mosolygott Hardu. – Nem vagyok keresztény.

– Akkor énekeld el a Hare Krishnát, vagy amit akarsz.

– Tündököljetek tovább mind a ketten – mondta Hardu, és továbbra is mosolygósan kisiklott a helyiségből.

Louis és Steve Masterton egy pillanatig némán néztek utána, majd egymásra pillantottak, s mindketten nevetni kezdtek. Louisnak soha még nevetés ilyen jól nem esett – olyan egyszerű volt, olyan mindennapi.

– Még jó, hogy végeztünk a beteglapokkal – mondta Steve. – Ma üdvözölhetjük körünkben a kábszerárusokat.

Louis bólintott. Ezen a héten is kedden tíz órára várták az első gyógyszerügynököt. Ahogy Steve viccesen mondogatta, ha a Maine-i Egyetemen a szerda a Prince-féle spagetti napja, akkor a kedd – a normandiai invázió első napjának mintájára – a D-nap. A D a Darvont jelölte, a morfiumtartalmú fájdalomcsillapítók eme örökös listavezetőjét.

– Egy jó tanács, Nagy Fehér Főnök – jegyezte meg Steve. – Nem tudom, milyenek voltak ezek az ürgék Chicagóban, de errefelé semmitől sem riadnak vissza, a novemberi fizetett allagashi vadászkirándulástól az ingyenes családi tekebérletig a bangori vidámparkban. Egyszer egy pofa még egy olyan felfújható csinibabát is rám akart tukmálni, pedig én csak egy szerény kis asszisztens vagyok. Ha nem harapsz rá a szereikre, téged röpítenek a raktárhoz luxusautón.

– A babát azért elfogadhattad volna.

– Szóba sem jöhetett, vörös hajú volt. Nem a zsánerem.

– Mindegy, akkor is Surrendrával értek egyet – mondta Louis. – A lényeg az, hogy ma jobb napunk legyen, mint a tegnapi.

18

Amikor az Upjohn cég képviselője pontban tízkor még nem bukkant fel, Louis rászánta magát, és átszólt telefonon a felvételi irodának. Bizonyos Mrs. Stapletonnal beszélt, aki megígérte, hogy azonnal átküld egy másolati példányt Victor Pascow személyi anyagáról. Mire Louis letette a kagylót, már ott volt az upjohnos fickó. Semmit nem próbált rátukmálni, éppen csak megkérdezte, nem érdekelné-e egy kedvezményes bérlet a New England-i Patrióták sportfesztiváljára.

– Aligha – közölte Louis.

– Sejtettem – mondta a fickó komoran, és lelépett.

Délben Louis átballagott a büfébe, vett magának egy tonhalas szendvicset meg egy kólát, és visszavitte az irodájába, hogy evés közben már át is nézze Pascow anyagát. Valami kapcsolatot keresett, egy szálat, amely őhozzá vagy Észak-Ludlow-hoz, tehát az állattemetőhöz vezet, és közben tudta: az a ködös meggyőződés ösztökéli, hogy még egy ilyen kísérteties és rejtélyes eseménysorozatnak is megvan a maga ésszerű magyarázata. Meglehet, hogy a srác Ludlow-ban nevelkedett – sőt, talán valamikor még el is temetett odafenn valami kutyát

vagy macskát.

Ám ilyen kapcsolatot nem talált. Pascow a New Jersey-i Bergenfieldből jött a Maine-i Egyetemre, nevezetesen a villamosmérnöki karra. A rövid gépírásos feljegyzésekben Louis semmiféle összefüggésre nem bukkant a saját személye s a váróban kiszenvedett fiatalember között – leszámítva természetesen éppen a halálesetet magát.

A szalmaszál már a pohár alját karcolta; a kóla az utolsó cseppig elfogyott. Louis a szemétkosárba dobta a poharat meg a papírt. Szerencsére könnyű ebéd volt, de legalább jó étvággyal fogyasztotta el. Igazán semmi baj a közérzetével. Legalábbis egyelőre. A reszketés nem újult ki, és még a reggeli felfedezés rettenete is egyre inkább valami kínos, de lényegtelen meglepetésnek rémlett, amely maga is még az álom része volt, híján minden valódi jelentőségnek.

Dobolt az itatóson, aztán megvonta a vállát, és ismét a telefonkagyló után nyúlt. Feltárcsázta a KMKK-t, és a hullaházat kérte.

Miután kapcsolták a kórbonctant, bemutatkozott a tisztviselőnek, és így folytatta:

– Magukhoz szállították az egyik hallgatónkat, bizonyos Victor Pascow-t.

– Igen, de már nincs itt – mondta a hang a vonal túlsó végén.

Louisnak összeszorult a torka. Nagy nehezen nyögte ki:

– Tessék?

– A szülei tegnap éjjel repülőn elszállították a holttestét. Jött egy alak a Brookings-Smith-féle temetkezési vállalattól, és átvette. A Delta... várjon, mindjárt megnézem... – Papírzizegés hallatszott. – Megvan, a Delta 109-es járatára rakták fel. Miért, mit gondolt, hová ment? Táncmulatságra?

– Dehogyis – mondta Louis. – Csak éppen... – Csak éppen micsoda? Mi a fenének nyomoz tovább ebben az ügyben? Józan ésszel ezt úgysem lehet feldolgozni. Ezt csak kitörölni lehet az ember agyából, elfelejteni, minél gyorsabban; különben csak önmagának keresi a bajt, fölöslegesen. – Csak éppen úgy

éreztem, túl gyorsan történt – fejezte be sután a mondatot.

– Ugyan miért? Tegnap délután – újabb papírzörgés – három óra húsz körül felboncolták; a boncolást dr. Rynzwyck végezte. Addigra az apja már meg is tette a szükséges intézkedéseket. Gondolom, a holttest hajnali kettőkor érkezhetett meg Newarkba.

– Értem. Hát akkor...

– Hacsak valamelyik hordár el nem szúrta, és nem máshová postázta – mondta nagy vidoran a tisztviselő. – Tudja, előfordult már ilyesmi, habár a Deltával még soha; a Delta nagyon megbízható cég. Volt egy kuncsaftunk, aki egy horgászkiránduláson halt meg, fenn, Aroostook megyében, valami kisvárosban, aminek neve sincs, csak földrajzi koordinátái. A seggfej épp egy doboz sört szlopált, a doboz nyitókapcsa a torkán akadt, és megfulladt tőle. Két napba telt, amíg a haverjai kivonszolták az erdőből, és akkor már, hisz tudja, fej vagy írás kérdése, hogy fog-e majd rajta a balzsamozás. De azért csak feltaszigálták valahogy a repülőgép csomagterébe, és elindították Minnesotába, Grand Fallsba, ahol lakott, és imádkoztak, hogy minden jól menjen. Csakhogy akkor jött a gubanc. Először elszállították Miamiba, aztán Des Moinesba, onnan meg Fargóba, Észak-Dakotába. A végén valaki észbe kapott, csak hogy addigra újabb három nap telt el. Akár kólát is injekciózhattak volna belé balzsamozó helyett. A pofa totál megfeketedett, és úgy bűzlött, mint a romlott disznóhús. Szóval én legalábbis így hallottam. Hat poggyászkezelő lett rosszul tőle.

A hang a vonal túlsó végén szívből jövően kacagott.

Louis lehunyta a szemét, és azt mondta:

– Hát köszönöm...

– Ha óhajtja, doktor úr, megadhatom dr. Rynzwyck otthoni számát, de délelőttönként többnyire Oronóban szokott golfozni.

– Nem fontos – szólt Louis, és letette a kagylót. *Ezzel leszállhatsz az ügyről, gondolta. Amikor az az őrült álom, vagy nevezd bárminek, meglepett, Pascow teste már majdnem*

biztosan kikötött egy bergenfieldi ravatalozóban. Kész; ennyi. Most aztán már vége legyen!

Amikor délután hazafelé hajtott, végre egyszerű magyarázatot talált a lepedő bepiszkolódására, és valósággal elöntötte a megkönnyebbülés.

A nap folyamán – amely ráadásul az első igazi munkanapja volt – váratlan esemény történt: egy diák halálos sérülést szenvedett, és az ő rendelőjében halt meg. Nos, e tény olyannyira feldúlta lelki nyugalmát, hogy egyetlen, soha vissza nem térő alkalomra alvajáró lett.

Valóban, ezzel helyére rázódott minden. Az álom azért tűnt oly valószerűnek, mert számos részlete igaz is volt: a szőnyeg csomóinak érintése, a harmat hidege, no és persze a korhadt ág is, amely felkarcolta a karját. Az is világos immár, hogy Pascow miért tudott átbújni az ajtón, és neki miért nem sikerült.

Lelki szeme előtt kibontakozott a kép: Rachel az éjjel lejön a lépcsőn, és rajtakapja, amint nekimegy a hátsó ajtónak, abbéli igyekezetében, hogy álmában átbújjék rajta. Muszáj volt elvigyorodnia. Hű, de berezelt volna az asszony!

Most, hogy rátalált az alvajárás hipotézisére, már az álom okait is elemezni tudta – és elemezte is, méghozzá nem csekély mohósággal. Azért ment fel az állattemetőbe, mert emlékezetében ez a hely egy másik, hasonlóan friss keletű és kínos élményhez kapcsolódott: miatta támadt komoly nézeteltérése a feleségével. Aztán, egyre növekvő izgalommal megállapította, hogy van egy további kapcsolódási pont is: a lánya ott találkozott először a halál fogalmával, és tegnap, lefekvéskor tudat alatt minden bizonnyal ez az emlék is gyötörte.

Disznó szerencsém volt, hogy egyáltalán épségben hazaértem; érdekes, hogy erre a részre nem is emlékszem. Biztos robotpilóta működött bennem!

Mindenesetre jó, hogy így történt. El sem tudta képzelni, milyen érzés lett volna, ha reggel ott ébred fel Smuki cica sírja mellett, zavarodottan, harmatban fürödve, és alighanem halálra

rémülve – mint ahogy minden bizonnyal Rachel is agyonizgulta volna magát.

De hát mostanra már túl van rajta.

Leszállhatsz az ügyről, gondolta mérhetetlen megkönnyebbüléssel. *Jó, jó, de mit jelentsen az, amit a Pascow fiú haldokolva motyogott?* – szólalt meg halkan egy belső hang, de Louis gyorsan lekapcsolta.

Aznap este, miközben Rachel vasalt, Ellie és Gage pedig ugyanazon a széken kuporogva meredten nézte a Muppet show-t, Louis könnyedén odaszólt feleségének: sétál egyet, mert friss levegőre vágyik.

– De ugye visszaérsz, mire Gage-et ágyba dugjuk? – kérdezte Rachel, fel sem nézve a vasalásból. – Tudod, hogy könnyebben fekszik le, ha te is ott vagy.

– Hát persze – felelte.

– Hová mégy, apu? – kérdezte Ellie, de ő sem vette le szemét a tévéről. Miss Röfi éppen arra készült, hogy Brekit pofon üsse.

– Csak járok egyet a ház mögött, szívecském.

– Aha.

Louis kiment a házból.

Negyedóra múlva már ott is volt az állattemetőben. Kíváncsian nézett körül, és elfogta az érzés: mindez egyszer már megtörtént vele. Merthogy valóban járt itt, afelől kétség sem lehetett: a Smuki cica emlékére állított tábla a földön hevert; akkor borította fel, amikor a lassan immár elmosódó álom végén a szellem-Pascow közeledett felé. Louis szórakozottan felállította a síremléket, majd átballagott a faomláshoz.

A látvány csöppet sem tetszett neki; még most is megdermedt, amikor eszébe jutott, miképpen változtak ezek a holt fák, fehérre fakult ágak csonthalommá. Kényszerítette magát, hogy megérintse az egyik ágat, amely eléggé ingatag helyzetben hevert a rakás tetején. Az ág gurulni kezdett, majd a rakás oldalán végigbucskázva kikötött a földön, Louis pedig hátraugrott, nehogy a cipőjéhez érjen.

Végighaladt az omlás mentén, először balra, aztán jobbra. Két végén sűrű, átjárhatatlannak látszó bozót határolta, amelyen épeszű ember meg sem próbál átvágni. A talajt buján lepte el a mérges szömörce – sokan azzal kérkednek, hogy érzéketlenek rá, de Louis tudta, hogy jóformán mindenkire ártalmas –, távolabb pedig a cserjéből irgalmatlan méretű tüskék meredeztek.

Louis ismét visszament az ágakból rakott fal közepéhez, és kezét farmerja hátsó zsebébe süllyesztve csak nézte-nézte.

Ugye nem próbálod megmászni?

Én aztán nem, nagy főnök. Hogy is jutna eszembe ilyen őrültség!

Nagyszerű. Már kezdtem aggódni, Lou. Mert ha törött bokával akarsz kikötni a saját rendelődben, nincs is rá jobb módszer. Igazam van?

Naná! Amellett sötétedik is.

És Louis, megnyugodva, hogy ura a helyzetnek, és teljesen egyetért önmagával, lassan felkapaszkodott a faomlásra.

Félúton volt felfelé, amikor az ágak egyszer csak furcsa reccsenéssel megmozdultak a lába alatt.

Zörögnek a csontok, mi, doki?

Amikor másodszor is megbillent a rakás, Louis elindult lefelé. Az ing kicsúszott nadrágjából.

Baj nélkül ért földet, leverte kezéről az elmorzsolódott fakérget, és visszament az ösvényhez, amely hazavezeti – haza a gyerekeihez, akik lefekvés előtt még mesét akarnak hallgatni, Churchhöz, aki utolsó napját élvezi ki törzskönyvezett kandúri és szívtipró minőségében, és a vacsorához, amelyet majd közösen fogyasztanak el a konyhában a feleségével, miután a gyerekeket lefektették.

Mielőtt elindult volna, még egyszer visszanézett a tisztásra, és meghökkentette a zöldellő némaság. A talaj mentén ködpászmák kígyóztak elő úgyszólván a semmiből, és körülfolytak a sírköveket. És ezek a közös központú körök... Mintha Észak-Ludlow gyerekei nemzedékek óta egyfajta méretarányos

Stonehenge felépítésén buzgólkodnának.

De vajon csak ennyiről van szó, Louis?

Bár éppen csak egy röpke pillantást vethetett a túloldalra, mielőtt a lába alatt meginduló farakástól felborzolódtak az idegei, megesküdött volna, hogy odaát újabb ösvény indul, befelé az erdőségbe.

Semmi közöd hozzá, Louis. Verd ki a fejedből ezt az egészet.

Oké, nagyfőnök.

Louis sarkon fordult, és megindult hazafelé.

Miután Rachel lefeküdt, ő még egy órát fenn maradt. Egyszer már végigolvasott orvosi folyóiratokat lapozgatott, és magának sem volt hajlandó bevallani, hogy nyomasztja a lefekvés – az elalvás gondolata. Eddig még soha nem járkált álmában, és amíg ki nem derül, hogy megismétlődik-e, honnan tudhatná, hogy egyszeri, elszigetelt esetről van-e csupán szó?

Hallotta, ahogy Rachel kikel az ágyból, majd halkan leszól: – Lou, drágám... Jössz már?

– Éppen indultam – mondta, leoltotta az íróasztala fölötti lámpát, és felállt.

Ezen az éjszakán a gépezet nem állt le hét perc alatt. Hallgatva Rachel mély, nyugodt lélegzését, Victor Pascow felbukkanása egyre kevésbé tetszett álomszerűnek. Ha becsukta a szemét, máris látta, ahogy nagy robajjal kivágódik az ajtó, és már ott is van ő, Victor Pascow, úgy is mint mai műsorunk díszvendége, kocogósortjában, kimeredő kulcscsontjával, viaszsápadtan a nyári barnaság alatt.

Amikor már-már álomba merült, eszébe jutott, milyen is lenne az ébredés az állattemetőben, milyen érzés lenne megpillantani a holdfényben azokat a félig-meddig szabályos, közös központú köröket, és aztán éberen visszaindulni a fák között kanyargó ösvényen. Mindez végigfutott az agyán, és akkor hirtelen ismét felriadt.

Valamivel éjfél után lepte meg végül az álom, és egyetlen

ütéssel leterítette. Ezúttal azonban nem álmodott semmit. Pontosan fél nyolckor ébredt, az ablakon kopogó hideg őszi eső hangjára. Némi aggodalommal rúgta le magáról a takarót, de a lepedő makulátlanul tisztának bizonyult. S ha kérges, bőrkeményedéses lábfejét makulátlannak nem is lehetett nevezni, tisztának legalább az is tiszta volt.

Louis azon kapta magát, hogy fütyörészik a zuhany alatt.

19

Amikor Rachel elvitte Winston Churchillt az állatorvosi rendelőbe, Gage-re Missy Dandridge ügyelt. Aznap éjjel Ellie tizenegyig ébren volt; nyűgösen siránkozott, hogy Church nélkül nem tud elaludni, és egyik pohár vizet kérte a másik után. Végül aztán Louis megtiltotta a további vízivást, mondván, hogy be fog pisilni, mire a kislány olyan heves sírógörcsöt kapott, hogy szülei csak néztek egymásra felhúzott szemöldökkel, tanácstalanul.

– Félti Churchöt – mondta Rachel. – Hagyjuk rá, Lou, hadd birkózzon meg vele.

– Remélem, úgyse bírja soká tüdővel – jegyezte meg Louis.

Igaza lett: a rekedt, dühös sírás apránként csuklásba és nyöszörgésbe csapott át, mígnem végül csend lett. Amikor Louis kisvártatva benézett Ellie szobájába, a kislányt a földön találta: álmában szorosan ölelte magához a kosarat, amelyet Church csak a legritkább esetben tisztelt meg jelenlétével.

Louis óvatosan lefejtette Ellie karját a kosárról, és visszafektette az ágyba, majd gyengéden kisimította haját izzadt homlokából, és megcsókolta. Utána hirtelen ötlettel betért Rachel kuckójába, ami afféle irodaként szolgált, és egy darab papírra jókora betűkkel felfirkálta: HOLNAPRA MEGJÖVÖK, SOK CSÓK: CHURCH, és rátűzte a macskakosár alján lévő párnára. Aztán bement a saját hálószobájába. Rachelt kereste, és Rachel ott is volt. Szeretkeztek, és utána egymás karjában

aludtak el.

Church Louis első munkahetének péntekjén tért haza. Ellie nagy hűhót csapott körülötte, zsebpénzéből jókora doboz macskacsemegét vett neki, s egy ízben kis híján pofon vágta Gage-et, amikor az hozzá akart nyúlni – mire a kisfiú olyan harsány sírásra fakadt, amilyet szülői fegyelmezés soha elő nem csalt volna belőle. Ellie haragja nyilvánvalóan azt jelentette számára, hogy a Jóisten haragszik rá.

Church láttán Louist szomorúság fogta el. Tudta, hogy ez nevetséges, de ettől még az érzés mit sem enyhült. Church korábbi hetykeségének nyoma sem maradt. Már nem lopakodott orvlövész módján, hanem lassan, óvatosan lépdelt, akár a lábadozó beteg. Elfogadta az ételt Ellie kezéből, s esze ágában sem volt, hogy kimenjen a házból; még a garázsig sem merészkedett. Megváltozott. Még az is lehet, hogy előnyére.

Rachel és Ellie – úgy tetszett – mit sem láttak ebből.

20

A vénasszonyok nyara jött, és ment. A fák lombja rézvörösre változott, színük rövid időre fellobbant, aztán megfakult. Október közepén egy álló napon át zuhogott a hideg eső, és a nyomában hullani kezdtek a levelek. Ellie nap mint nap mindenszentekre fabrikált díszekkel megrakva jött meg az óvodából, és a fej nélküli lovas történetével szórakoztatta Gage-et. Boldog kora őszi hetek voltak.

Louis beleszokott a fárasztó, de kellemes egyetemi munkába. Betegeket vizsgált, részt vett az egyetemi tanács ülésein, megírta a kötelező cikkeket a diákújságba, megnyugtatva a mindkét nembéli diákságot, hogy a rendelőintézet bizalmasan kezel mindenfajta nemi betegséget, s buzdítva őket, hogy jelentkezzenek emlékeztető influenzaoltásra, mivel télen várhatóan ismét az A-vírus garázdálkodik majd. Bizottsági

ülésekre járt, hol mint tag, hol mint elnök. Október második hetében elment Providence-be, a New England-i közép- és felsőoktatási gyógyászati tanácskozásra, és előadást is tartott az egyetemi hallgatók orvosi ellátásának jogi vonatkozásairól. „Henry Montez” álnéven Victor Pascow is szerepelt az előadásban, amelyet kedvezően fogadtak. Már dolgozott a következő tanév orvosi költségvetésén.

Kialakult az esték megszokott rendje is. Vacsora után a gyerekekkel foglalkozott, utána megivott egy-két doboz sört Jud Crandall-lel. Ha Missynek volt egy szabad órája, Rachel is átment vele, néha pedig Norma is csatlakozott hozzájuk, de általában csak kettesben voltak Juddal. Louis úgy megszokta az öreget, mint valami kényelmes régi papucsot, az pedig úgy mesélt Ludlow háromszáz éves múltjáról, mintha maga is átélte volna az egészet. Sokat beszélt, de soha nem fecsegett, és bár Rachel néha elnyomott egy-egy ásítást, maga Louis soha nem unatkozott.

Legtöbbször tíz előtt már visszament a házába, és ilyenkor Rachel meg ő legtöbbször szeretkeztek. Házasságuk első éve óta soha nem szeretkeztek sem ilyen sűrűn, sem ilyen sikeresen és élvezetesen. Rachel szerint az artézi kútvízben lehetett valami; Louis inkább a maine-i levegőre szavazott.

Mind a diákságban, mind Louisban lassan megkopott a tanév első napjának s benne Victor Pascow rút halálának emléke, habár a fiú családja bizonyára gyászolt még. Louis a telefonban hallotta Pascow apjának könnyes és szerencsére arc nélküli hangját; az apa csak arról szeretett volna megbizonyosodni, hogy Louis valóban megtett minden tőle telhetőt, Louis pedig biztosította, hogy mind ő, mind a többi érintett a feladata magaslatán állt. Nem beszélt sem a felfordulásról, sem a szőnyegen egyre terjedő foltról, sem arról, hogy a fiú jóformán már beszállítása pillanatában halott volt, noha tudta, hogy ő maga soha nem felejti el mindezt. Ám azok, akik Pascow-ban csupán egy baleset áldozatát látták, lassan megfeledkeztek róla.

Louis még emlékezett az álomra és az azt kísérő éjszakai

alvajáró kalandra is, de már csak úgy, mintha másvalakivel történt volna meg, vagy egy régi tévéjátékban fordult volna elő. Olyasformán élt csak benne, mint az a hat évvel ezelőtti este, amikor Chicagóban elment egy kurvához; mindkét eset lényegtelen, mellékes epizódnak tűnt, s még valami hamis mellékzöngéjük is volt, mint a mesterségesen visszhangosított helyiségben előállított zajoknak.

Eszébe sem jutott már, mit mondott vagy mit nem mondott Victor Pascow, amikor haldoklott.

Mindenszentek éjszakáján keményen fagyott. Louis és Ellie Crandalléknél kezdték az estét. Ellie élethűen huhogott, úgy tett, mintha seprűn lovagolná körül a konyhát, és le is aratta a babérokat: – A legcukibb kislány, akit valaha láttam – hát nincs igazam, Jud?

Jud egyetértett, és rágyújtott egy cigarettára. – És hol van Gage? – kérdezte. – Azt hittem, ő is beöltözik majd!

Valóban át akarták hozni Gage-et is, Rachel meg különösen örült volna neki, mert Missy Dandridge segítségével összeállítottak neki valami bogárjelmezt, csáp gyanánt meggörbített és krepp-papírba burkolt akasztókkal – de Gage-et hirtelen leverte a lábáról egy csúnya torokgyulladás, és Louis, miután meghallgatta kissé sípoló tüdejét, és megnézte a kinti hőmérőt, amely már délután hatkor is csupán négy fokot mutatott, szobafogságra ítélte, Rachel pedig, bármily csalódott volt is, egyetértett vele.

Ellie megígérte, hogy Gage-nek is juttat majd az ajándékba kapott édességből, de részvéte oly túlméretezettnek tűnt, hogy Louis gyanakodni kezdett: nem örül-e valójában, amiért a fiúcska nem lábatlankodik majd körülötte – és nem csapolja meg az ő sikerét.

– Szegény Gage – mondta Ellie olyan hangon, ahogy általában halálos betegekről szokás megemlékezni. Gage, mint aki nem is sejti, miről marad le, a heverőről nézte a *Zümm!* című gyerekműsort. Church békésen szunyókált az oldalán.

– Ellie-boszi – jegyezte meg lagymatagon, majd ismét elmerült

a tévénézésben.

– Szegény Gage – sóhajtotta ismét Ellie. Louisnak a krokodilkönnyek jutottak eszébe, és elmosolyodott. Ellie pedig rángatni kezdte a kezét. – Gyere, apu. Menjünk már – menjünk már – menjünk már!

– Gage-re rátört egy kis influenzaféle – felelte Louis Jud kérdésére.

– Hát ez nagy kár – mondta Norma –, de legalább jövőre még jobban élvezi majd. Tartsd a táskád, Ellie – zsupsz!

Egy almát és egy harapásnyi szelet Snickers csokoládét vett ki az asztalon álló tálból, de mindjárt ki is ejtette a kezéből. Louist meghökkentette, milyen karomszerűen görbék az ujjai. Lehajolt, és elkapta a földön guruló almát, Jud pedig a csokoládét vette fel, és bedobta Ellie táskájába.

– Jaj, drágám, ez az alma behorpadt – szólt Norma. – Hadd hozok másikat.

– Nincs ennek semmi baja – vágott közbe Louis, és az almát is a táskába akarta tenni, de Ellie tiltakozva csukta be a táskát, és arrébb ugrott.

– Nem kell horpadt alma – mondta, s úgy nézett az apjára, mintha az megőrült volna. – Csúnya foltos, pfuj!

– Nagyon neveletlen vagy, Ellie!

– Ne bántsa, amiért megmondja az igazat – szólt rá Norma. – Tudhatná, Louis, hogy csak a gyerek nem hazudik. Azért gyerek. A foltos alma valóban gusztustalan.

– Köszönöm, Mrs. Crandall – szólt Ellie, diadalmas pillantást vetve apjára.

– Igazán nincs mit, édeském – felelte Norma.

Jud kikísérte őket a verandára. A kerti úton két apró kísértet közelgett, és Ellie azonnal csoporttársaira ismert bennük. Visszament velük a konyhába, Jud és Louis pedig magukra maradtak a verandán.

– Úgy látom, rosszabbodott a csúza – mondta Louis.

Jud bólintott, és elnyomta cigarettáját a hamutartóban. – Igaz.

Ősszel és télen mindig is jobban gyötri, de ilyen rossz eddig még soha nem volt.

– És mit mond az orvosa?

– Semmit. Nem is mondhat, mert Norma nem ment el hozzá.

– Micsoda? De miért?

Jud ránézett, és a kísértetekre váró furgon reflektorainak fényében furcsamód védtelennek látszott. – Alkalmasabb időben akartam megkérni rá, Louis, de azt hiszem, semmilyen időpont nem alkalmas rá, hogy az ember visszaéljen a barátsággal. Mondja, nem vizsgálná meg?

A konyhából kihallatszott, ahogy a két kísértet és Ellie versenyt huhognak – Ellie egész héten gyakorolta a számot, és igazán pompásan sikerült; vérbeli mindenszentek-hangulata volt.

– De nincs valami más baja is? – kérdezte Louis. – Úgy fest, mintha félne valamitől.

– Újabban fájdalmat érez a mellében – mondta Jud halkan. – És dr. Weybridge-hez nem akar többé elmenni. Aggódom miatta egy kicsit.

– És ő? Ő is aggódik?

Jud némi habozás után válaszolt. – Azt hiszem, nagyon meg van ijedve. Szerintem ezért is nem akar orvoshoz menni. Betty Coslaw, az egyik legrégibb barátnője épp a múlt hónapban halt meg a KMKK-ban. Rákja volt. És egyidős volt Normával. Szóval meg van ijedve...

– Nagyon szívesen megnézem – mondta Louis. – Semmi gond.

– Köszönöm, Louis – mondta Jud hálásan. – Ha valamelyik este sikerül elcsípnünk, rohanja le, mert azt hiszem...

Jud elhallgatott, feje furán oldalra billent. Hirtelen találkozott a pillantásuk.

Louis később már nem emlékezett rá pontosan, hogyan is csúszott át egyik érzés a másikba, és amikor megkísérelte elemezni a folyamatot, belezavarodott. Csak annyit tudott, hogy a kíváncsiság hirtelen átváltott valami különös érzésbe – hogy itt valami nagyon nagy baj van. Mindkettőjük tekintete árulkodó volt, ahogy összenéztek, s Louis néhány másodpercig nem tudta,

mit is mondjon.

– *Huuu-huuu* – kántálták a konyhában a mindenszentek-napi szellemek. – *Huuu-huuuu*... – És akkor egyszer csak a „h” hang elveszett, és a kiáltás egyre hangosabb, egyre félelmetesebb lett: – Uuuu-UUUUU...

És ekkor az egyik kísértet sikoltozni kezdett.

– *Apu!* – Ellie hangja vibrált a rémülettől. – *Apu! Mrs. Crandall leesett a földre!*

– Úristen! – jajdult fel Jud.

Ellie kirohant a verandára; fekete ruhája vadul csapkodott körülötte. Kétségbeesve markolta seprűjét, zöldre mázolt arca eltorzult; olyan lett, mint egy törpéé az alkoholmérgezés végső stádiumában. A két kis kísértet hüppögve követte.

Jud berontott a konyhába; nyolcvan évéhez képest bámulatosan fürgén mozgott, vagy nem is fürgén: szélsebesen és erőteljesen. A felesége nevét kiáltozta.

Louis lehajolt Ellie-hez, és megfogta a vállát. – Maradj itt a verandán, Ellie. Megértetted?

– Apu, úgy félek – suttogta a kislány.

A két kísértet az anyja után sikongatva száguldott el mellettük, a cukroszacskó zörgött a kezükben.

Louis is beszaladt a konyhába, nem törődve Ellie marasztaló könyörgésével.

Norma az asztal mellett feküdt a hepehupás linóleumon, körülötte szétgurult alma és csokoládé; esés közben minden bizonnyal a tál után kapott, és feldöntötte, s az most úgy hevert mellette, mint egy kisebbfajta repülő csészealj Pyrex üvegből. Jud éppen a csuklóját dörzsölte, és elgyötört arccal nézett fel Louisra.

– Segítsen rajtunk, Louis – mondta. – Azt hiszem, a halálán van.

– Menjen arrébb – mondta Louis, s véletlenül rátérdelt egy almára. Érezte, ahogy az alma nedve átitatja ócska kordnadrágja térdét, s a konyhát hirtelen betöltötte az almaborra emlékeztető nehéz, édeskés illat.

Na, tessék, újra itt a Pascow-féle csődtömeg, gondolta Louis, hogy aztán úgy hessentse el a gondolatot, mint a darazsat.

Megtapintotta az asszony pulzusát, de inkább csak valami gyors, fonalas, erőtlen mocorgást érzékelt, egymást követő apró és görcsös összehúzódásokat. Teljes aritmia – úton a szívműködés leállása felé. Akár Elvis Presleynél, jutott az eszébe.

Kigombolta az asszony ruháját; halványsárga selyem-kombiné bukkant elő. Louis oldalra fordította Norma fejét, és saját ritmusa szerint mozogva hozzálátott a szívmasszázshoz.

– Figyeljen ide, Jud – szólalt meg. A bal kézfőt a szegycsonttól egyharmadnyi távolságra – négy centivel a processus xyphoideus fölé. Jobb kézzel megragadni a bal csuklót, megtámasztani, nyomást gyakorolni. *Erővel, de azért vigyázz az öreg bordákra – pánikra még semmi ok. És az ég szerelmére, ügyelj, nehogy az öreg tüdő kollabáljon...*

– Figyelek – mondta Jud.

– Menjen át hozzánk, és vigye Ellie-t is – csak óvatosan, nehogy elüsse magukat egy kocsi. Mondja el Rachelnek, mi történt. Kérje el tőle a táskámat. Nem azt, amelyik a dolgozószobámban van, hanem a másikat, a fenti fürdőszoba polcáról. Ő tudja, melyikre gondolok. És mondja meg, hogy hívja fel a bangori ügyeletet, és kérjen mentőkocsit.

– Bucksport közelebb van – mondta Jud.

– De Bangorból gyorsabban kijönnek. Menjen. Ne maga telefonáljon, bízza Rachelre. Sürgősen kell a táska. – *És ha Rachel felfogja, mi folyik itt*, gondolta, *ő aligha hozza át*.

Jud eltűnt. Louis hallotta, ahogy csapódik a redőnyös ajtó. Magára maradt Norma Crandall-lel és az almaszaggal. A nappaliból áthallatszott a falióra egyenletes ketyegése.

Norma hirtelen hosszú, horkantásszerű hangot hallatott. Szemhéja megrebbent. És Louist hirtelen elöntötte valami jeges, félelmetes bizonyosság.

Most mindjárt kinyitja a szemét... ó, édes Istenem, kinyitja a szemét, és mond valamit az állattemetőről.

De Norma csak ránézett Louisra, tekintetében valami homályos felismerés motoszkált, aztán újra lehunyta a szemét. Louis elszégyellte magát; ez az ostoba rettegés igazán nem jellemző rá. Egyszersmind megkönnyebbülést is érzett, és már kezdett reménykedni. Norma szemén látszott, hogy szenved, de elviselhetetlen kínról nem árulkodott. Louis úgy gondolta, még sincs szó súlyos szívrohamról.

Ő maga már izzadt és lihegett. A szívmasszázst csak a tévében látható álorvosok tüntetik fel gyerekjátéknak. Az igazi, jó erős és folyamatos mellkasi masszázs rengeteg kalóriát vesz ki az emberből, és Louis tudta, hogy holnapra az egész váll- és hónaljtája sajogni fog.

– Segíthetek valamiben?

Louis a hang felé fordult. Nadrágot és barna pulóvert viselő nő állt tétován a küszöbön, öklét két melle közé préselve. A kísértetek mamája, jutott eszébe Louisnak.

– Nem – felelte, majd meggondolta magát. – Vagy mégis... Nedvesítsen be valami ruhát, csavarja ki, és aztán tegye, kérem, a homlokára.

Az asszony már indult is. Louis lenézett. Norma ismét kinyitotta a szemét.

– Elestem, Louis – suttogta. – Azt hiszem, elájultam.

– Valami kis baj történt a koszorúerével – mondta Louis –, de nem látszik túl komolynak. De most engedje el magát, Norma, és ne beszéljen.

Pihent egy másodpercig, aztán újra megfogta Norma pulzusát. Túl szapora volt, és a morzeábécére emlékeztetett: a szív egy ideig szabályosan vert, aztán átváltott egy rövid, már-már fibrillációszerű sorozatra, hogy aztán ismét szabályosan működjön. Kop-kop-kop, KIP-KIP-KIP, kop-kop-kop-kop-kop. Nem öröm, de még mindig jobb valamivel a szívaritmiánál.

A nő rátette a nedves ruhát Norma homlokára, aztán bizonytalanul arrébb lépett. Megjött Jud, hozta Louis táskáját.

– Louis... Mi van?

– Rendbe fog jönni... – Louis Judra nézett, de valójában

Normához intézte szavait. – Jön már a mentő?

– A felesége most hívja őket. Nem vártam meg.

– Csak kórházba ne... – suttogta Norma.

– De bizony kórházba – szólt Louis. – Öt nap megfigyelés és gyógyszeres kezelés, és utána a saját lábán jön haza, kedvesem. És ha megmukkan, megetetem magával az összes almát itt. Magházastól.

Norma bágyadtan mosolygott, majd ismét lehunyta a szemét.

Louis kotorászott a táskájában, megtalálta az Isodilt, és a tenyerébe rázott egy tablettát, olyan parányit, hogy a körme holdján is elfért volna. Aztán bedugaszolta az üveget, és két ujja közé csippentette a tablettát.

– Hallja, amit mondok?

– Igen...

– Nyissa ki a száját... Úgy van. Most maga is kap jutalmul valami finomat a produkcióért. Egy tablettát helyezek a nyelve alá. Egészen picit. Tartsa ott, amíg el nem olvad. Kicsit keserű lesz, de nem számít. Rendben?

Norma kinyitotta a száját. Louist megcsapta a műfogsor áporodott szaga, és hirtelen elöntötte szívét a szánalom az asszony iránt, aki itt fekszik a konyhája padlóján egy rakás alma és a mindenszentekre tartogatott édesség között. Arra gondolt, hogy valaha ez a nő is volt tizenhét éves, mellét érdeklődve nézegették a környékbeli fiúk, minden foga a sajátja volt, és a blúza alatt olyan virgoncul vert a szíve, mint a kiscsikóé.

Norma eligazította a tablettát a nyelve alatt, és kicsit fintorgott hozzá. A tabletta persze valóban kesernyés, de ez az asszony mégsem Victor Pascow, akihez nem lehet hozzáférkőzni, és segíteni sem lehet rajta. Louis szinte bizonyos volt benne, hogy Norma életben marad, és még tovább harcol egy darabig.

Norma most a levegőbe kapott, és Jud gyengéden megfogta a kezét; Louis pedig felállt, és hozzálátott, hogy összeszedje a szétgurult nyalánkságokat. A nő közben bemutatkozott; ő Mrs. Buddinger, aki valamivel lejjebb, ugyancsak az országút mentén lakik. Aztán ő is segített Louisnak, majd azt mondta, most talán

inkább visszamegy a kocsihoz, mert a két kisfia nagyon meg van ijedve.

– Köszönöm a segítségét, Mrs. Buddinger – mondta Louis.

– Semmit nem csináltam – felelte a nő határozott hangon –, de térden állva adok hálát az Istennek, amiért a doktor úr éppen itt volt.

Louis zavartan legyintett.

– Csatlakozom – jelentette ki Jud, és mélyen Louis szemébe nézett. Tekintete már ismét erős és fegyelmezett volt; a félelem és a zavar, amely rövid időre elfogta, tovatűnt. – Meg fogom hálálni, Louis.

– Ezt ne is halljam többé – mondta Louis, majd ujját a távozó Mrs. Buddinger felé billentette, aki mosolyogva intett vissza. Aztán beleharapott egy almába, de az olyan édes volt, hogy ízlelőbimbói görcsösen összehúzódtak. Ám furcsamód ez nem is volt olyan kellemetlen. *Ma te győztél, Lou*, gondolta. Élvezettel majszolta tovább az almát. Farkaséhes volt.

– Pedig így lesz – mondta Jud. – Ha valamilyen szívességre szorulna, Louis, először hozzám jöjjön.

– Rendben van – felelte Louis. – Megígérem.

Húsz perccel később megjött Bangorból a mentőautó. Louis a ház elől nézte, ahogy a mentősök beemelik Normát, és akkor vette észre, hogy Rachel kihajol a nappali ablakán. Intett neki, s az asszony is felemelte a kezét.

Aztán Juddal még néztek az autó után, amint villogó lámpával, de szirénázás nélkül elhajtott.

– Én is elindulok a kórházba – mondta Jud.

– Ma éjjel úgysem engedik be hozzá. Először csinálnak egy EKG-t, aztán beteszik az intenzív osztályra. Az első tizenkét órában nincs látogatás.

– És rendbe jön majd, Louis? Egészen rendbe jön?

Louis vállat vont. – Efelől senki sem kezeskedhet. Ez valóban szívroham volt. De az a véleményem – bár meg nem esküdhetek rá –, hogy rendbe jön. Sőt, ha megfelelően beállítják a

gyógyszerelést, még jobban is lesz, mint eddig.

– Az jó – szólt Jud, és rágyújtott egy Chesterfieldre.

Louis elmosolyodott, és az órájára nézett. Elámulva látta, hogy még csak tíz perc múlva lesz nyolc. Úgy tetszett, sokkal több idő múlt el, amióta átjött Crandallékhez.

– Hazamegyek, Jud, hogy Ellie leadhassa a műsorát.

– Hát persze, Louis. Üzenem neki, hogy szedjen csak össze annyi édességet, amennyi belefér!

– Átadom – ígérte meg Louis.

Amikor átért, Ellie még mindig a boszorkányjelmezét viselte. Rachel hiába igyekezett rábeszélni, hogy bújjon hálóingbe, Ellie tiltakozott; azt remélte, hogy a szívroham okán felfüggesztett mókát még folytatni lehet. És amikor Louis rászólt, hogy vegye fel újra a kabátját, tapsolt és visongott örömében.

– Nagyon későn kerül ágyba a gyerek, Louis.

– Majd kocsin megyünk – felelte. – Ne bántsd, Rachel. Egy hónap óta készül erre az estére.

– Hát jó... – mosolyodott el végül Rachel, Ellie pedig ennek hallatán ismét visongásban tört ki. Már rohant is a gardróbszekrényhez. – Norma jobban van?

– Azt hiszem, igen. – Louis fáradt volt, de elégedett. – Csak kisebbfajta attak volt. Vigyáznia kell majd magára, de hetvenöt éves korban az embernek be kell látnia, hogy már nem indulhat a rúdugró versenyen.

– Szerencse, hogy ott voltál. Mintha az Isten rendelte volna így.

– Maradjunk a szerencsénél – mosolygott Louis. Ellie épp ekkor ért vissza. – Útra készen, kis boszorkány?

– Igen, igen, igen! Menjünk már! Menjünk már!

Egy órával később teli szatyor édességgel megrakodva indultak haza. Amikor Louis takarodót fújt, Ellie tiltakozott ugyan, de csak lanyhán; ő is fáradt volt már. És az autóban egyszer csak váratlan kérdéssel hökkentette meg apját. – Miattam lett szívrohama Mrs. Crandallnek, apu? Amiért nem fogadtam el a

behorpadt almát?

Louis megdöbbenve nézett rá. Vajon honnan szedik a gyerekek ezeket a fura, félig-meddig babonás elképzeléseket? Ha rálépsz a kő szélére, kő esik mamád fejére. Szeret, nem szeret. Ha nem alszol éjszaka, lábát töri a papa. Louisnak erről ismét az állattemető jutott eszébe, a durván formált köreivel. Ki akarta nevetni magát, de valahogy nem ment.

– Ugyan, kicsikém – mondta. – Amikor ott voltál benn a két kísértettel...

– Azok nem kísértetek voltak, csak a Buddinger ikrek.

– Szóval, amikor odabenn voltatok, Mr. Crandall éppen azt mesélte nekem, hogy a feleségének fájdalmai vannak a mellében. És tudod mit mondok? Még az is meglehet, hogy te mentetted meg az életét, vagy legalábbis neked köszönhető, hogy nem lett még sokkal rosszabbul.

Most Ellie-n volt a meghökkenés sora.

– Orvosra volt szüksége, drágám – bólogatott Louis –, én pedig orvos vagyok. De csak azért voltam ott, mert téged kísértelek az édességgyűjtő körutadra.

Ellie hosszan rágódott ezen, majd bólintott. – De azért biztos így is meghal majd – mondta tárgyilagosan. – Aki szívrohamot kap, az mindig meghal. Még ha nem is azonnal, de aztán lesz neki egy újabb szívrohama, aztán még egy és még egy, és a végén – bumm!

– És hol tanultad ezt a sok bölcsességet, ha szabadna tudnom?

Ellie csak rántott egyet a vállán – igazi Louis-féle mozdulat, állapította meg derűsen az apja.

Ellie – már-már maradéktalan bizalma jeléül – megengedte, hogy vigye az édességes szatyrot, Louis pedig közben a kislány viselkedésén tűnődött. A gondolat, hogy Church meghalhat, hisztérikus rohamot váltott ki belőle – de azt, hogy a nagyanyóforma Mrs. Crandall is meghalhat, Ellie higgadtan veszi tudomásul, úgy mint természetes és rendjén való dolgot. Hogy is mondta csak? „Lesz neki egy újabb szívrohama, aztán még egy és még egy, és a végén – bumm!”

A konyha üres volt, de hallatszott, hogy Rachel még sürög-forog odafenn. Louis letette a pultra Ellie zsákmányát, és így szólt: – Nem szükségszerű, hogy így történjen, Ellie. Normának csak egy egészen kicsi szívrohama volt, és sikerült azonnal kezelésbe vennem. Talán nem is nagyon károsodott a szíve. És ha...

– Jó, jó – hagyta rá Ellie szinte kedélyesen. – De akkor is öreg, és nemsokára úgyis meghal. És Mr. Crandall is meg fog halni. Ehetek még egy almát lefekvés előtt, apu?

– Nem – szólt Louis, és töprengve nézte a lányát. – Menj fel szépen, kislányom, és moss fogat.

És még van, aki azt képzeli magáról, hogy érti a gyerekeket!, gondolta.

Amikor a házban elült minden zaj, és ők ott feküdtek egymás mellett az összetolt ikerágyban, Rachel halkan megkérdezte: – Nagyon megviselte Ellie-t a dolog, Lou?

Szó sincs róla, gondolta. *Ellie tudja, hogy az öregek egymás után, szabályos időközökben, beadják a kulcsot, mint ahogyan azt is tudja, hogy a szöcskét, ha váladékot ereszt, el kell engedni... vagy azt, hogy ha ugrókötelezik, és a tizenharmadik ugrást elvéti, akkor meghal a legjobb barátnője... és azt, hogy odafenn az állattemetőben szűkülő körökben szokás temetkezni...*

– Egy csöppet se – mondta. – Nagyon jól feldolgozta az ügyet. De most már aludjunk, Rachel, helyes?

Aznap éjjel, amikor ők ketten békén aludtak, Jud pedig ébren hánykolódott, ismét keményen fagyott. Hajnalban szél támadt, és lesodorta a fákról a még megmaradt s immár unalmasan barna leveleket.

Louis felriadt a széltől, és álomittasan, kábán emelkedett félkönyékre. A lépcső felől léptek hallatszottak – lassú, vonszolódó léptek. Pascow visszajött. Csakhogy most már két hónap telt el, gondolta. Ha nyílik az ajtó, oszló förtelem tárul majd elé, a kocogósortra penész tapad, a lefoszlott hús helyén mély üregek tátonganak, az agy péppé rohadt. Csak a szem él

majd, és világít pokolbéli fénnyel. Pascow ezúttal nem szólal majd meg, elrohadt hangszálai már nem adnak hangot. Csak a szemével intene, hogy kövesse.

– Ne – lihegte, és a lépések elhaltak.

Felállt, az ajtóhoz ment, és kitárta. Egész testében remegett, ajka rettegő és ugyanakkor elszánt fintorba torzult. Mindjárt megpillantja Pascow-t, aki úgy emeli fel karját, mintha egy réges-rég halott karmester intené be a *Walpurgis-éj* első, mennydörgő taktusát.

De Pascow-nak nyoma sem volt. A folyosó némán, üresen sötétlett. Csak a szél zúgása hallatszott. Louis visszafeküdt az ágyba, és aludt tovább.

21

Másnap felhívta a KMKK intenzív osztályát. Norma állapotát még mindig válságosnak mondták, de a szívrohamot követő első huszonnégy órában minden beteg állapotát válságosnak tekintik. Weybridge, Norma orvosa azonban már bizakodóbban értékelte a helyzetet. Még csak azt sem mondanám, hogy egy kisebbfajta myocardiális infarktusról volt szó – közölte. – Nincs semmiféle hegesedés. Hálás lehet magának, Creed doktor.

Két nap múlva Louis, hirtelen ötlettől vezérelve, megállt a kórháznál egy csokor virággal, és kiderült, hogy Normát már levitték a földszintre, egy kétágyas szobába, ami igazán jó jel volt. Jud éppen ott ült nála.

Norma áradozva köszönte meg a virágot, és csengetett a nővérnek egy vázáért. Aztán utasítgatni kezdte Judot, hogy töltsön vizet a vázába, rendezze el benne csinosan a virágot, és aztán helyezze el a sarokban álló asztalkán.

– Úgy látszik, a mama tényleg jobban van – jegyezte meg Jud szárazon, miután már harmadszor kellett átrendeznie a virágokat.

– Ne légy szemtelen, Jud – szólt Norma.

– Isten óvjon meg engem attól!

Norma végre Louisra emelte a szemét. – Szeretném megköszönni, amit tett – mondta szégyenlősen; de ebben a szégyenlősségben nem volt semmi csinált, s ezért kétszeresen is megindította Louist. – Jud azt mondja, maga mentette meg az életemet.

– Jud túloz – mondta Louis zavartan.

– Judnak esze ágában sincs túlozni – jelentette ki az öreg, és rákacsintott Louisra; szemében mosoly bujkált. – A mamája nem tanította meg rá, Louis, hogy a köszönetet mindig be kell zsebelni?

Louis nem emlékezett rá, hogy a mamája valaha ilyesmire oktatta volna, de egy ízben mondott valami olyasmit, hogy az álszerénység majdnem akkora bűn, mint a gőg.

– Akármit tettem, Norma – közölte –, örömmel tettem.

– Maga jó ember – mondta az asszony. – Kérem, vigye el valahová ezt az én páromat, és hadd fizessen magának egy pohár sört. Megint elálmosodtam, és szépszerivel nem tudok megszabadulni tőle.

– A fenébe, Louis, erre már nem mondok nemet! – pattant fel Jud. – Lépjünk le, mielőtt az asszony meggondolja magát!

Az első hó Hálaadás előtt egy héttel hullott le. November 24-én újabb tízcentis réteg borította be a földet, de az ünnep előtti napon, bár hideg volt, az ég derűsen kéklett. Louis kivitte családját a bangori Nemzetközi Repülőtérre; innen indultak útjuk első szakaszára, hogy az ünnepet majd Chicagóban, Rachel szüleinél töltsék.

– Nincs ez így rendjén – jelentette ki Rachel már vagy huszadszorra azóta, hogy egy hónappal korábban vitatkozni kezdtek a kérdésről. – Gondolni se szeretek rá, hogy hálaadás napján egyedül tengsz-lengsz majd a házban. Ezt családi ünnepnek szánták, Louis.

Louis áttette a másik karjára Gage-et, aki valóságos óriásnak tűnt első nagyfiús anorákjában, és tágra nyílt szemmel bámészkodott. Ellie az egyik széles ablakból figyelte, amint egy

katonai helikopter felszáll.

– Ne félj, nem sírok majd bele a sörömbe – mondta Louis. – Jud és Norma meghívtak pulykaebédre, az összes ünnepi körítéssel. És különben sem csíptem soha azokat a nagy közös ünnepi banzájokat. Délután háromkor elkezdek inni valami meccset bámulva, hétkor elalszom, és másnap úgy érzem magam, mintha egy egész női kar ropná a fejemben a táncot és gajdolna hozzá. Tudod, mit? Inkább engem furdal a lelkiismeret. Ronda dolog tőlem, hogy így két kisgyerekkel útra bocsátlak.

– Minden rendben lesz – mondta Rachel. – Úgy érzem majd magam az első osztályon, mint egy királykisasszony. Amellett Gage úgyis végigalussza majd az egész repülőutat.

– Azt te csak reméled – jegyezte meg Louis, és elnevették magukat.

Ekkor szólították a gépük utasait, és Ellie feléjük iramodott. – Ez mi vagyunk, anyu. Gyerünk-gyerünk-gyerünk! A végén nélkülünk szállnak fel!

– Az ki van zárva – mondta Rachel. Fél kezében a három rózsaszín beszállókártyát szorongatta. Fényesen csillogó, barna műszőrme bundáját viselte; Louis úgy vélte, pézsmát akar utánozni, de bármit akart is utánozni – Rachel elragadó volt benne.

Érzelmei alighanem tükröződtek a szemében, mert Rachel hirtelen szenvedélyesen átölelte; Gage majd' összeroppant kettőjük közt. A fiúcska csodálkozó képet vágott, de nemigen rázta meg a dolog.

– Szeretlek, Louis Creed – szólalt meg az asszony.

– Anyuuu! – Ellie-t egyre lázasabb türelmetlenség fogta el. – Gyere már, gyere-gyere-gye...

– Jó, jó, megyünk... Hát akkor viseld jól magad, Louis.

– Tudod, mit? – vigyorodott el Louis. – Inkább majd óvatos leszek! És üdvözlöm a családot!

– Hű, de vicces! – húzta el az orrát az asszony. Őt ugyan Louis nem csaphatta be: nagyon is jól tudta, miért nem tart velük. – Rémes alak vagy!

Louis nézte, ahogy felhágnak az utaslépcsőre, hogy aztán eltűnjenek a szeme elől – egy teljes hétre. Máris hiányoztak neki, máris elfogta a magányosság. Odament az ablakhoz, ahol korábban Ellie álldogált, és zsebre dugott kézzel nézte, ahogy a rakodók megtöltik a csomagteret.

Az igazság egyszerűbb már nem is lehetett volna. Louis iránt nem csupán a Lake Forestbe való Mr. Irwin Goldman viseltetett ellenszenvvel az első perctől fogva, hanem a felesége, Mrs. Irwin Goldman is. Már a családi háttere miatt is lenézték, de ez még hagyján; ráadásul ez a jöttment elvárta, hogy egyetemi tanulmányai alatt a lányuk tartsa el, holott valószínűleg úgyis lemorzsolódik majd.

Louis mindezt még le is nyelte volna, sőt, nyelte is jó darabig. De akkor történt valami, amiről Rachel nem tudott, és nem is tudhat soha – legalábbis Louistól soha nem fogja megtudni. Irwin Goldman felajánlotta, hogy mindvégig fedezi Louis tanulmányi költségeit, és eme „ösztöndíj" fejében (Goldman használta ezt a kifejezést) csupán azt kéri, hogy Louis azonnal bontsa fel eljegyzésüket.

Louis Creed nem volt éppen a legkedvezőbb életkorban ahhoz, hogy ekkora disznóságot megemésszen, bár persze azok, akik ilyen tekintetben a legkedvezőbb életkorban vannak – azaz úgy nyolcvanöt év körül járnak –, ritkán kapnak efféle melodrámába illő ajánlatokat. (Világosabban szólva: őket már nemigen akarják megvesztegetni.) Louis először is fáradt volt. Heti tizennyolc órát töltött az egyetemen, húsz órán át a könyveket bújta, további tizenöt órában pedig pincérkedett egy pizzériában, egy sarokra a Whitehall Hoteltől. Másodszor is ideges volt. Mr. Goldman aznap esti, feltűnően kedélyes modora merőben elütött korábbi fagyos viselkedésétől, és Louisnak úgy tetszett, hogy amikor behívta őt egy szivarra a dolgozószobájába, a feleségével egymásra kacsintottak. Sokkal később, amikor már némi távlatból tekintett vissza erre az estére, Louis úgy gondolta: hasonló rémület csaphat fel a lovakban is, ha megszimatolják a préritűz füstjét. Arra számított, hogy Goldman egykettőre közli:

tisztában van vele, hogy viszonya van a leányával.

Midőn azonban Goldman ehelyett előhozakodott a maga képtelen ajánlatával – még csekkfüzetét is kihúzta szmokingkabátja zsebéből, akár az éltes kéjenc valamelyik Noël Coward-bohózatban –, Louis kiborult. Megvádolta Goldmant, hogy úgy akarja elzárni a lányát, mint egy múzeumi dísztárgyat, hogy önmagán kívül senkire sincs tekintettel, és különben is basáskodó, önző és durva lelkű fráter. Csak hosszú idő múltán vallotta be magának, hogy dühébe jó adag megkönnyebbülés is vegyült.

Az Irwin Goldman jellemével kapcsolatos megjegyzéseiben lehetett igazság, de a diplomáciai tapintat teljes mértékben hiányzott belőlük, és a Noël Coward-i hangulatot mintha elfújták volna; a beszélgetés további szakaszát sokkal nyersebb humor színezte. Goldman megparancsolta, hogy azonnal takarodjék a házából, és megfenyegette, hogy ha még egyszer felbukkan a küszöbükön, úgy lelövi, mint a veszett kutyát. Louis a maga részéről felszólította Goldmant, hogy tömje csekkfüzetét a segge lyukába. Goldman erre megjegyezte, hogy látott már a csatornában heverni olyan részeg csőlakókat, akik többre viszik majd, mint Louis Creed; Louis pedig megjegyezte, hogy a csekkfüzet mellé mindjárt a rohadt BankAmericardját és az American Express arany hitelkártyáját is a mondott helyre dughatja.

A beszélgetés egyetlen mozzanata sem ígérkezett az apósáékkal való jó viszony kedvező nyitányának.

Végül aztán Rachel békét szerzett köztük. A két férfinak addigra volt ideje megbánni saját kijelentéseit, ámbár a másikról alkotott véleményük egy szikrányit sem változott. De attól fogva több melodrámai jelenetre nem került sor, és természetesen nem hangzott el a színpadias átok sem, miszerint „a mai naptól kezdve nincs többé leányom!”; Goldmannak alighanem akkor sem lett volna szíve kitagadni a lányát, ha az a hétfejű sárkánnyal köt házasságot. De azért az esküvő reggelén a háziköntös gallérjából kiemelkedő arc erősen emlékeztetett az

egyiptomi szarkofágokon látható merev ábrázatokra. Nászajándékul az ifjú pár egy hatszemélyes Spode porcelánkészletet és egy mikrohullámú sütőt kapott, pénzt egy fillért sem, és Louis zűrzavaros egyetemi évei alatt Rachel majdnem végig egy nőiruha-áruház irodájában dolgozott. És mind a mai napig az asszony csak annyit tudott, hogy férje és szülei, kiváltképp apja között folyamatosan kissé „feszült" a viszony.

Louis természetesen elkísérhette volna családját Chicagóba, legföljebb az egyetemi beosztása miatt három nappal korábban kellett volna visszarepülnie, ami igazán nem jelentett gondot. Annál keményebb megpróbáltatás lett volna, hogy négy teljes napot töltsön Imhotep és neje, a Szfinx társaságában.

Ahogy az már lenni szokott: a két gyerek jócskán meglágyította a Goldman házaspár szívét. Louis azt gyanította, hogy ő maga éppenséggel betetőzhette volna a békülési folyamatot; egyszerűen csak úgy kellett volna tennie, mintha már nem is emlékeznék arra az estére ott, apósa dolgozószobájában. Még az sem lett volna baj, ha Goldman átlát a színjátékon. Csakhogy a dolog úgy állt (és ezt legalább be is merte vallani magának), hogy igazából nem akaródzott közelednie. Tíz év hosszú idő, de ahhoz mégsem elég hosszú, hogy elfelejtse, micsoda nyúlós, ragacsos undor fogta el, amikor ott a dolgozószobában, a konyakos poharak fölött, az öreg széthúzta azt a hülye szmokingkabátját, és kiemelte belőle a csekkfüzetet. Kétségtelen: megkönnyebbült, amiért a szűk, rogyadozó legénylakáson töltött éjszakákra – összesen öt volt belőlük – nem derült fény, de ettől a döbbenettel vegyes utálkozás még nem enyhült, és ezen a tényen az eltelt évek sem változtattak.

Igen, ő is odautazhatott volna, de mégis inkább csak a lányát meg az unokáit menesztette el az apóshoz, rájuk. bízva szívélyes üdvözletét.

A Delta 727-es megindult a felszállópályán és megfordult, Louis pedig az egyik ablaknál felfedezte Ellie-t, aki; vadul

integetett. Mosolyogva intett vissza, és ekkor valaki – vagy Ellie vagy Rachel – az ablakhoz emelte Gage-et. Louis újra integetni kezdett, és Gage is lengette a kezét, vagy azért, mert észrevette apját, vagy csak Ellie-t akarta utánozni.

– Jól vigyázzatok az enyéimre – motyogta Louis, majd felhúzta kabátján a cipzárat, és kiment a parkolóba. Ott olyan hevesen csapkodott-süvöltött a szél, hogy majd' levitte a vadászkalapját; az utolsó pillanatban sikerült elkapnia. Kulcsaival babrálva éppen nyitni akarta a kocsiajtót, amikor a reptéri épület mögött a magasba emelkedett a sugárhajtású gép; orra belevágódott az ég kemény kékjébe, s mennydörögve zúgtak fel a turbómotorok.

Louis most már nagyon egyedül érezte magát, s ahogy integetni kezdett a gépnek, szégyenszemre majdnem könnyekre fakadt.

Akkor is boldogtalan volt még, amikor két doboz sör elfogyasztása után hazatérőben újból átkelt a 15-ös országúton. Még Norma is ivott egy pohár bort – ezt dr. Weybridge nemcsak megengedte, de javasolta is.

A hűvös idő miatt a konyhában telepedtek le. Jud begyújtotta a kis Marek típusú kályhát, s mindhárman körülülték; a sör hideg volt, a meleg kellemes, Jud pedig arról mesélt, miképpen akadályozták meg a micmac indiánok kétszáz évvel ezelőtt Machiasnál az angolok partraszállási kísérletét. Az idő tájt, magyarázta, igencsak félelmetes nép volt a micmac, majd hozzáfűzte, hogy egynéhány állami és szövetségi ingatlanügyvéd szerint e téren nincs is változás.

Kellemes este lett volna, ha Louisnak nem jár a fejében az üres ház, ahová majd hazatér. Ahogy átment a gyepen, és érezte a cipője alatt megcsikorduló fagyos földet, egyszer csak a házban megszólalt a telefon. Futásnak eredt, gyorsan kinyitotta az ajtót, egy újságtartót felrúgva végigvágtatott a nappalin, majd síkos cipőtalpán végigkorcsolyázott a konyha linóleumán, hogy végül lecsapjon a kagylóra.

– Halló...

– Louis? – Rachel hangja kissé távoli volt, de tökéletesen

tiszta. – Itt vagyunk. Megérkeztünk. Egészen simán ment.

– Hát ez remek! – mondta, és leült a beszélgetéshez. Közben pedig arra gondolt: *Úristen, bárcsak itt volnátok!*

22

Hálaadás ünnepére Judék igazán pompás ebédet tálaltak fel; Louis jóllakottan, álmosan indult haza utána. Felment a hálószobába, valamelyest még élvezve is a csendet, kibújt a tornacipőjéből, és lefeküdt. Három óra múlt néhány perccel; odakinn bágyadtan, téliesen sötött a nap.

Szundítok egy kicsit, gondolta, és egykettőre elaludt.

A hálószobai készülék csengésére ébredt. Tapogatózva kereste a kagylót; igyekezett összeszedni magát, bár megzavarta, hogy odakinn már majdnem besötétedett. Hallotta, hogy a szél süvölt a ház körül, és a kazán halk, fátyolos moraját is érzékelte.

– Halló – szólt bele a kagylóba. Bizonyára ismét Rachel hívja Chicagóból, hogy kellemes ünnepet kívánjon. Aztán majd átadja a kagylót Ellie-nek, aki belekotyog valamit, és aztán Gage csacsogása is felhangzik majd – de hogy a fenébe sikerült átaludnia az egész délutánt, amikor pedig a rögbimeccset akarta nézni?

De nem Rachel hívta – Jud volt az.

– Louis? Attól tartok, egy kis baj van.

Louis kiugrott az ágyból, még egyre küszködve a bénító álmossággal. – Maga az, Jud? Miféle baj?

– Hát tudja, itt a gyepünkön egy döglött macska fekszik – mondta Jud. – És azt hiszem, a kislányáé lehet...

– Church? – kérdezte Louis, és hirtelen összeszorult a gyomra. – Biztos benne, Jud?

– Hát nem száz százalékig – felelte Jud –, de annyi szent, hogy nagyon hasonlít rá.

– Ó, Istenem... A rohadt életbe... Azonnal megyek Jud.

– Rendben, Louis.

Letette a kagylót, és még egy percig csak ült az ágyon. Aztán kiment a vécére, cipőbe bújt, és lesietett.

Talán mégsem Church az; Jud maga is mondta, hogy nem száz százalékig biztos benne. A fenébe is, hiszen az a macska még az emeletre is csak úgy megy fel, ha ölben viszik... mit keresett volna az országúton?

De a lelke mélyén biztos volt benne, hogy igenis Church az... és ha Rachel este telefonál – ami szinte bizonyosra vehető –, mi a csudát mond majd Ellie-nek?

Bolond módon saját szavai visszhangoztak a fülében, amikor Rachelnek magyarázta: *Orvos létemre tudom, hogy az élőlényekkel bármi – a szó szoros értelmében bármi megeshet. Nos, te akarod elmagyarázni Ellie-nek, hogy mi lesz, ha a macskáját itt az országúton elüti egy autó?* De közben azért igazából, ugye, mégsem hitte, hogy Churchcsel bármi is történhetnék.

Eszébe jutott, hogy egyszer a Wickes Sullivan nevű, pókerpartnere megkérdezte: hogy van az, hogy a feleségétől begerjed, és a nap mint nap látott pucér nőktől meg nem? Louis iparkodott elmagyarázni, hogy a valóság egész más, mint ahogyan az emberek fantáziájában él; ha belép egy nőbeteg, mert váladékot kell venni tőle, vagy meg kell tanítani, hogyan tapintsa ki a mellében az esetleges csomókat, az, ha levetkőzik, nem változik át hirtelen a habok közül kilépő Vénusszá. Az ember egy mellet lát, egy combot, egy hüvelyt. A többi el van takarva, és ott áll egy ápolónő is, főképp az orvos jó hírét óvandó. Wicky azonban ezt nem ette meg. A csöcs, az csöcs, a punci meg punci – neki ez volt az elmélete, a férfi meg vagy folyton kanos, vagy soha. Amire Louis csak annyit tudott felelni, hogy az ember feleségének a csöcse, az *más*.

Mint ahogy az ember egész családja is más, tette most hozzá gondolatban. Church azért nem pusztulhat el, mert belül van a család bűvös körén. Egyet nem tudott megértetni Wickyvel: azt, hogy az orvosok éppoly könnyelműen és vakon tesznek különbséget a dolgok közt, mint bárki más. A csöcs csak akkor

csöcs, ha a feleségedé. A rendelőben a csöcs csak orvosi eset. Egy orvosi tanácskozáson az ember felállhat és addig sorolhatja a fehérvérűségre vonatkozó adatokat, amíg bele nem kékül, de bezzeg ha a saját gyerekének int a kaszás... Az én gyerekemnek? Vagy akár a gyerekem macskájának? Á, doktor úr, maga csak viccel.

Ne foglalkozz most ezzel. Haladj lépésről lépésre.

Ez azonban kemény diónak ígérkezett, ha meggondolta, hogy Ellie-t Church kimúlásának távoli lehetősége is micsoda hisztérikus rohamra gerjesztette.

Rohadt hülye macska... Egyáltalán mi a fenének kellett nekünk egy ilyen kibaszott macska?

Church és a baszás... De hiszen ez az: ez a veszély már megszűnt. Hisz épp emiatt volt állítólag már biztonságban!

– Church! – kiáltotta hívogatón, de csak a kazán morajlott, továbbra is zabálva a dollárt. A nappaliban a dívány, ahol Church újabban ideje nagy részét töltötte, üres volt. A fűtőtesteken is hiába kereste. Ekkor megrázta a tálját; ez volt az a zaj, ami holtbiztosan odacsalta a macskát, ha hallótávolságon belül volt. De most semmilyen macska nem rohant elő a jelre – és Louis attól tartott, hogy többé már nem is fog.

Felvette kabátját-kalapját, és már indult volna – de aztán, egy belső sugallatra hallgatva visszafordult. Leguggolt a mosogató alatti szekrényhez, ahol kétféle plasztikzacskót tároltak – kicsi fehéreket a házi szemétkosarak bélelésére és nagy zöldeket a kukákhoz. Louis az utóbbiakból húzott elő egyet. Church meghízott, amióta „ráncba szedték”.

Zakója zsebébe gyömöszölte a zacskót, s már a plasztik síkosan hűvös tapintásától is viszolygás fogta el. Aztán kilépett a házból.

Fél hat körül járt, a szürkület estébe hajlott. Kihaltnak tetszett a vidék. Túl a folyón a látóhatár szélére furcsa narancsos fénycsíkot festett a lemenő nap. A szél egyenesen végigsöpört a 15-ös úton, megdermesztve Louis arcát, és belekapva leheletének fehér párájába. Louis összerázkódott, de nem a hidegtől; sokkal inkább a magányosság érzése borzongatta meg.

Különös, elsöprő erejű érzés volt, de arctalan, semmilyen hasonlattal nem jellemezhető. Egyszerűen csak egyedül érezte magát, akit senki-semmi meg nem érint, mint ahogy ő sem érint meg senkit-semmit.

Már az innenső oldalról meglátta Judot, aki valósággal eltűnt vastag zöld düftinkabátjában, s arcát elfedte a szőrmével szegett csuklya árnyéka. Szoborszerűen állt ott a fagyos pázsiton, mint valami élettelen tárgy az alkonyi tájban, ahol egyetlen madár sem énekelt.

Amikor Louis át akart vágni az úton, Jud intett neki, hogy várjon, s kiabált is hozzá valamit, de Louis a szél erős süvítésétől nem értette. Hátrált néhány lépést, és csak ekkor eszmélt rá, mennyivel mélyebben és élesebben bömböl most a szél. Aztán egy másodperc múlva elbődült egy duda, és egy Orinco-kamion robogott el mellette, olyan közel, hogy huzata meglibegtette Louis nadrágját és kabátját. A rohadt életbe – kis híja, hogy bele nem szaladt az ormótlan dögbe!

Most aztán nézett jobbra is, balra is, mielőtt átkelt volna az úton; de már csak a tartálykocsi hátsó lámpáit látta, amint hunyorogva belevesznek a szürkületbe.

– Már azt hittem, elkapja az a tragacs – mondta Jud. – Vigyázzon ám magára, Louis! – Az öregember arca még ilyen közelről sem látszott, és Louisban ott motoszkált a kényelmetlen érzés, hogy akár más is állhatna ott – bárki más...

– Hol van Norma? – kérdezte. Még mindig nem nézett le a Jud lábánál elterült szőrcsomóra.

– Elment a templomba, az ünnepi istentiszteletre – mondta az öreg. – Azt hiszem, vacsorára is ott marad, bár enni nemigen fog; újabban csak csipeget. – Egy hirtelen szélroham lefújta fejéről a csuklyát, és Louis meggyőződhetett róla, hogy valóban Jud az – ki más is lehetett volna? – De az egész úgyis csak ürügy a női traccspartihoz. A nagy ebéd után legföljebb egy-két szendvicset ha bekapnak. Nyolc körül már itthon lesz.

Louis letérdelt a macskához. *Istenem, csak ne Church legyen az*, fohászkodott, miközben kesztyűs kezével gyengéden

megfordította az állat fejét. *Ne Judnak legyen igaza; legyen valaki másnak a macskája...*

De hát természetesen Church volt az. Egyáltalán nem volt megcsonkítva vagy megnyomorítva; eszerint nem a 15-ös úton közlekedő hatalmas tartálykocsik vagy nyerges vontatók valamelyike gázolta el. (*És egyáltalán: mit keresett itt az az Orinco-kamion épp Hálaadáskor?* – villant át Louis agyán a kósza gondolat.) Church márványzöld szeme félig nyitva, üvegesen meredt a világba; a tátott szájából kicsordult vékony vérfolyás már rászáradt a mellére. Nem, igazán nem folyt sok vér, épphogy egy kis foltot hagyott a fehér szőrzeten.

– A magáé, Louis?

– Az enyém – bólintott Louis, és felsóhajtott.

Most ébredt először tudatára, hogy szerette Churchöt – talán nem oly lángolón, mint Ellie, de a maga szórakozott módján igenis ragaszkodott hozzá. A kiherélése utáni hetekben az állat megváltozott, hájas lett, mozgása lelassult, már csupán Ellie ágya, a dívány és a kis tálkája között közlekedett, s a házból csak nagy ritkán merészkedett ki; de most, halálában – Louisnak legalábbis úgy tetszett – ismét a régi Churchhöz vált hasonlóvá. Kicsi, véres szája, benne a tűéles fogakkal, a nagy vadász vicsorgásában dermedt meg, a holt szempárban még mindig düh tükröződött. Mintha a rövid, nem nélküli időszak csendes elbutulása után a halálban Church visszatalált volna a maga igazi természetéhez.

– Igen, ez Church – mondta. – De itt vesszek meg, ha tudom, hogyan adom be majd ezt Ellie-nek.

Aztán támadt egy ötlete. Fenn az állattemetőben kaparja majd el Churchöt, de mindennemű emléktábla vagy más efféle ostobaság nélkül. Ma este pedig a telefonban egy szót sem szól Ellie-nek, inkább majd holnap jegyzi meg, csak úgy odavetve, hogy már egy ideje nem látta a macskát a ház körül, és holnapután felveti a lehetőségét, hogy talán világgá ment – macskáknál előfordul az ilyesmi. Ellie persze kiborul majd, de az esetnek mégsem lesz olyan végzetes és visszafordíthatatlan

jellege, és Rachel sem tiltakozhat újra oly idegtépőn a halál ténye ellen. Halálról szó sem esik – és lassan majd hozzászoknak ahhoz, hogy Church nincs többé köztük...

Gyáva vagy!, szólalt meg egy belső hang.

Ez kétségtelen. De kinek kell az ilyen cirkusz?

– Nagyon odavan a macskájáért a kislánya, igaz? – kérdezte Jud.

– Hát igen – felelte Louis szórakozottan. Ismét megbillentette Church fejét. A teste már kezdett merevedni, de a feje ehhez képest túl könnyen mozgott. Vagyis a nyakát szegte. így már kikövetkeztethető, mi is történt. Church átszaladt az országúton – hogy miért, azt csak a Jóisten tudja –, közben elütötte egy kocsi, úgy, hogy kitört a nyaka, és aztán az ütközéstől egyenesen Jud Crandall pázsitjára repült. Az is lehet, hogy akkor szegte nyakát, amikor a fagyott földre zuhant. Ez már nem számít. Akár így történt, akár úgy, az eredmény ugyanaz. Church kimúlt.

Felnézett Judra, hogy elmondja, mire jutott, de az öreg a messzeségbe nézett, a látóhatárt szegélyező, lassan halványuló narancssárga fénycsík felé. Csuklyája hátracsúszott; arcán gondterhelt, komor, sőt haragos kifejezés ült.

Louis kihúzta zsebéből a zöld szemeteszsákot, és széthajtogatta; erősen kellett fognia, nehogy elsodorja a szél. És mintha a plasztik zörgése felriasztotta volna Judot a révületből.

– Én is úgy látom, hogy nagyon ragaszkodik hozzá. – Valahogy kísértetiesen hangzott, hogy makacsul jelen időben beszél – mint ahogy az egész helyszín, a hideggel, a széllel, a fogyatkozó világítással valami múlt századi kísértettörténetre emlékeztette Louist.

Mintha Heathcliff bolyongana az elhagyott lápvidéken, gondolta, s arca összerándult a hidegtől, *és arra készülne, hogy a család macskáját egy jókora szatyorba tömje. Brrr...*

Széthúzta a zacskó száját, és farkánál fogva felemelte a macskát. A földbe félig már belefagyott tetem furcsa, szakadó hangot adott, ahogy fölrántotta, és Louis arcára undorral vegyes elkeseredés ült ki. A macska valószerűtlenül súlyos volt, mintha

a halál ólomgolyóként települt volna meg benne. *Úristen, mint egy homokzsák...*

Jud megfogta a zacskó másik végét, Louis pedig beledobta Churchöt; örült, hogy megszabadulhat a furcsa, ijesztő súlytól.

– És most mihez kezd vele? – kérdezte Jud.

– Gondolom, egyelőre beteszem a garázsba. Aztán majd holnap eltemetem.

– Az állattemetőben?

– Alighanem – vonta meg Louis a vállát.

– És Ellie-nek megmondja?

– Hát... ezen még rágódnom kell egy darabig.

Jud néhány másodpercig hallgatott, majd mintha valami elhatározásra jutott volna. – Várjon idekinn egy-két percig, Louis.

Jud otthagyta; láthatóan eszébe sem jutott, hogy Louisnak talán nincs kedve várakozni a keservesen hideg estében. Magabiztosan mozgott, azzal a rugalmas könnyedséggel, amely oly kevéssé illik egy ilyen korú emberhez. És Louis úgy érezte, amúgy sem tudott volna mit felelni. Nem volt egészen magánál. Nézte, ahogy Jud távolodik, s voltaképpen nem is bánta, hogy itt kell ácsorognia.

Miután az ajtó becsapódott, odatartotta arcát a szélnek. Lába között ott zörgött a szemeteszacskó, benne Church tetemével.

Elégedett volt.

Igen, ez az igazság. Amióta csak ideköltöztek Maine-be, most először érezte úgy, hogy a helyén van, hogy ez itt az otthona. Ahogy itt állt egymaga, a nappal gyöngülő fényében, mintegy ősz és tél határán, egyszerre érzett szomorúságot és valami különös derűt és kiteljesedést – nem emlékezett rá, hogy gyermekkora óta valaha is érezte volna magát ilyen épnek és teljesnek.

Valami történni fog most, öregfiú. És azt hiszem, eléggé félelmetes lesz.

Hátrahajtotta fejét, és a feketedő égen meglátta a hideg téli csillagokat.

Hogy meddig álldogált így, nem tudta, bár másodpercekben és percekben mérve nem tarthatott sokáig. Aztán Jud verandáján fény villant fel, imbolyogva közeledett az ajtóhoz, majd leereszkedett a lépcsőn. Jud jött felé, egy jókora, négyelemes zseblámpa mögött. Másik kezében valami X formájú tárgy; csákány és lapát, ismerte fel Louis.

A lapátot Louis szabad kezébe nyomta.

– Mi a csudára készül itt, Jud? Éjszaka nem tudjuk eltemetni!

– Miért ne? És meg is tesszük. – A zseblámpa vakító fényköre mögött Jud arca a semmibe veszett.

– Sötét van, Jud. És hideg. És késő is...

– Jöjjön – szólt Jud. – Tegyük a dolgunkat!

Louis megrázta fejét, és újra akarta kezdeni a lebeszélést, de nehezen talált rá a józanul érvelő szavakra; mintha a halkan jajongó szélben, a fekete medrükben ringó csillagok alatt az érvek súlyukat vesztették volna.

– A dolog megvár. Majd holnap, amikor világos lesz...

– Szereti Ellie a macskát?

– Hát persze, de...

– És maga szereti Ellie-t?

A csendes kérdés valahogy ésszerűnek tetszett.

– Persze, hogy szeretem, elvégre a lá...

– Akkor jöjjön!

És Louis ment.

Ahogy aznap este kapaszkodtak felfelé az állattemetőhöz, Louis kétszer vagy háromszor megszólította Judot, de Jud nem felelt, és Louis végül feladta. Továbbra is benne fészkelt az a bizonyos elégedettség, amely az adott helyzetben igazán különös volt, de ez mit sem változtatott a hatásán, amelyet mintha csak fokoztak volna a körülmények. Sajogtak az izmai, ahogy fél kezében Churchöt, a másikban a lapátot cipelte – és mégis, ez csak úgy gerjesztette jó érzését, mint a csupasz bőrét valósággal megbénító, dermesztően hideg szél, amely a faágak között bujkált, vagy mint Jud zseblámpájának imbolygó fénye. És

Louis ráérzett valamilyen titok – sötét, mélységes titok – mindent átható, mágneses erejű közelségére.

Egyszer csak szétoszlottak az árnyak; mintha valami tágas térre jutottak volna ki. A hó halványan csillámlott.

– Pihenjen egy kicsit – mondta Jud, Louis pedig letette a zsákot, és karjával letörölte homlokáról a verejtéket. *Pihenni?* Hiszen már helyben vannak! A lámpa céltalanul bolygó fényénél látta a sírköveket. Jud leült a vékony hóba, karjára hajtva fejét.

– Jud! Valami baj van?

– Dehogy. Éppen csak kiszuszogom magam.

Louis leült mellé, és néhányszor mélyet lélegzett.

– Tudja – szólalt meg –, hosszú évek óta nem éreztem magam ilyen jól. Tudom, ostobán hangzik, amikor az ember éppen a lánya macskáját készül eltemetni, de akkor is, Jud: ez a nyers igazság. Jól érzem magam.

Jud maga is mély levegőt vett. – Aha – mondta –, ismerem ezt. Néha megesik az ilyen. Az ember nem maga választja meg, mikor érzi magát jól vagy rosszul. És ez a hely is közrejátszik benne, csak hát erre nem szabad ráhagynia magát. A füvesek is jól érzik magukat, amikor a karjukba szúrják a heroint, és közben csak mérgezik magukat – a testüket is meg az agyukat is. Ez a hely itt, ez is így működik néha, Louis, és ezt soha ne felejtse el! Csak a Jóistenben bízom, hogy jól teszem, amit teszek. Én úgy gondolom, hogy jól teszem, de biztosan nem tudhatom. Néha úgy összezavarodnak a dolgok a fejemben. Azt hiszem, ez már a vénség...

– Fogalmam sincs, miről beszél.

– Ennek a helynek hatalma van, Louis. Itt még nem annyira... de ott, ahová megyünk...

– De Jud...

– Jöjjön – szólt Jud, és már talpon is termett.

A zseblámpa fénye most a faomlásra hullott, és Jud határozott léptekkel arrafelé indult. Louisnak hirtelen eszébe jutott az alvajárókaland. Mit is mondott Pascow abban az álomban?

Ne menjen túl rajta, doktor, bármilyen erős is a késztetés. Ez a

korlát nem arra való, hogy áthágják.

De ma éjjel úgy rémlett, mintha mindez – lett légyen álom vagy figyelmeztetés vagy bármi – nem is hónapokkal, hanem évekkel ezelőtt történt volna. Most mámorosan elevennek érezte magát, készen rá, hogy bármivel megbirkózzék, és ugyanakkor tele volt álmélkodó kíváncsisággal is. Hirtelen arra gondolt: *most* tűnik úgy, mintha álmodnék.

Ekkor Jud odafordult hozzá; a csuklya mintha ürességet fogott volna körbe, és Louis egy másodpercre azt képzelte, maga Pascow áll előtte, és ha a lámpa fénye felfelé irányul, a szőrmekeretből makogó koponya vigyorog majd rá. Mintha hideg vízzel öntötték volna le, úgy tért vissza belé a félelem.

– Jud – mondta –, ezt nem tudjuk megmászni. Csak kitörjük a lábunkat, és aztán a hazaúton halálra fagyunk.

– Csak jöjjön a nyomomban – felelte az öreg. – Kövessen, és ne nézzen le. Ez a lényeg: sose nézzen le, és soha ne tétovázzon! Én tudom, hogyan kell átjutni, de nem megy másként, csak gyorsan és magabiztosan.

Louis hovatovább úgy vélte, mégiscsak álom ez; egyszerűen az történt, hogy még nem ébredt fel a délutáni szundikálásból. *Mert ha ébren volnék*, gondolta, *éppúgy nem másznám meg ezt a faomlást, mint ahogy nem ugranék részegen csukott ejtőernyővel. És most mégis megteszem. Nagyon úgy fest, hogy megteszem. Tehát – mindez álmomban történik. Stimmel?*

Jud valamelyest balra mozdult a faomlás közepétől. A zseblámpa éles fénysugara megállapodott a kusza halomba gyűlt

(csontokon)

vén tuskókon, kidőlt fatörzseken. Ahogy közeledtek, úgy lett a fénykör egyre kisebb és egyre vakítóbb. És Jud – anélkül hogy egy másodpercet is várt volna, anélkül hogy körülnézne, jó helyen áll-e – már meg is indult fölfelé. Nem görnyedt előre, nem is kúszott vagy mászott, mint ahogy sziklás hegyoldalon vagy homokos lejtőn kapaszkodik fel az ember – nem, ő csak haladt felfelé, mintha lépcsőn menne, és pontosan tudná, legközelebb hová tegye a lábát.

Louis igyekezett mindenben utánozni.

Nem nézett le, nem kereste, hol vethetné meg a lábát. Különös, de sziklaszilárd meggyőződés szállta meg: tudta, hogy a farakás csak akkor hozhat rá bajt, ha őmaga is úgy akarja. Ez persze színtiszta hülyeség volt, mint amikor valaki bárgyún és magabiztosan azt képzeli, hogy seggrészegen is vezethet, nem éri semmi baj, amíg a Szent Kristóf-érem a nyakában csüng.

De bevált.

Egyszer sem tört ketté alatta pisztolylövésszerű csattanással valamelyik korhadt ág, nem zuhant bele émelyítő rettegés közepette valamilyen üregbe, ahol az időtől fehérre szívott, hegyes szilánkok marcangolnák össze. Cipője – Hush Puppy márkájú, nem épp farakások megmászására rendszeresített tornacipő – egyszer sem csúszott meg az elzuhant fatörzseket belepő, ősöreg, kiszáradt mohán, ő pedig nem billent se előre, se hátra. És a környező fenyők ágai között vadul fütyült a szél.

Egy másodpercre meglátta Judot a faomlás tetején, de aztán az öreg már ereszkedni kezdett; először a lábszára tűnt el Louis szeme elől, aztán a combja, majd a csípője és a dereka is. Odaát, a... korláton túl – mert hiszen mi értelme tagadni, korlát ez valóban – a fény szeszélyesen táncolt a fák széltépte ágain.

Louis is felért a tetőre, és egy pillanatra megállt. Jobb lába egy harmincöt fokos szögben elbillent vén fatörzsön nyugodott, bal lába alatt valami rugalmasabbat érzett – talán fenyőágak kusza halmazát? De nem nézett le, hogy ezt kiderítse, csak áttette bal kézbe a Church testétől súlyos szemeteszsákot, és a könnyebb lapátot vette a jobbjába. Arcát kitárta a szélnek, és érezte, ahogy végtelen áradatként zúdul tova, felborzolva a haját. Milyen fagyos és milyen tiszta... és milyen *örökkévaló!*

Laza, szinte könnyed léptekkel indult meg lefelé. Egy ízben egy ág – olyan vastagnak tetszett, mint egy izmos férfi csuklója – hangosat roppant a talpa alatt, de ő egy csöppet sem ijedt meg – és az üres térbe tévedő lábát vagy tíz centiméterrel lejjebb valóban meg is támasztotta egy súlyosabb ág; Louis jóformán meg sem ingott. Úgy gondolta, most már megérti, hogyan

mászkálhattak az első világháborús századparancsnokok golyózáporban is a lövészárok peremén, közben a „Tipperary”-t fütyörészve. Őrületnek tetszett az egész, de éppen őrültségében volt valami mámorító.

Tekintetét egyenesen előre, Jud lámpájának fénykörére szegezve lépdelt lefelé. Jud már ott állt, és várta. Amikor földet ért, úgy szökött fel benne a mámoros jókedv lángja, mint amikor a parázsra olajat öntenek.

– Hát sikerült! – kiáltotta, majd letette a lapátot, és megveregette Jud vállát. Eszébe jutott, hogy egyszer megmászott egy almafát, egészen a legfelső, villásan szétváló ágáig, amely úgy imbolygott a szélben, mint a hajóárboc. Húsz éve – vagy tán még több is – nem érezte magát ilyen fiatalnak; zsigereiben csak úgy lüktetett az élet. – Jud, hát átjutottunk!

– Talán azt hitte, nem jutunk át? – kérdezte Jud.

Louis már nyitotta a válaszra a száját – *Méghogy azt hittem-e? Disznó szerencsénk van, hogy nem hagytuk ott a fogunkat!* –, de aztán újra becsukta. Igazából attól a pillanattól, amikor Jud megindult a faomlás felé, már nem voltak kétségei. Mint ahogy az sem aggasztotta, hogy majd visszafelé is meg kell ismételni a mutatványt.

– Nem, tulajdonképpen nem kételkedtem – mondta.

– Menjünk tovább! Hátra van még egy kis séta. Vagy három mérföld.

Elindultak. Jól látta a múltkor: az ösvény valóban folytatódik. Helyenként nagyon szélesnek tetszett, ámbár a mozgó fény ebből nem sokat árult el; inkább csak érzékelni lehetett a teret, azt, hogy a fák egyszer csak hátrább húzódnak. Louis egyszer-kétszer felnézett: a fák egymásra boruló sötét körvonalai között csillagok keringőztek. Egyszer valami átszökkent előttük az ösvényen, és a lámpafényben zöld szempár villant meg, hogy aztán rögtön kis is hunyjon.

Másutt az ösvény összeszűkült, és a bozót merev ujjai a kabáton át Louis vállát kaparták. Újra meg újra megcserélte a zacskót meg a lapátot, de most már makacsul sajgott a válla.

Mégis haladt tovább, és saját lépteinek egyenletes ritmusa valósággal megdelejezte. Itt valóban működik valamilyen erő, gondolta. Aztán eszébe jutott egy emlék felsős gimnazista korából. A lánnyal, akivel járt, meg egy másik párocskával séta közben néptelen vidékre kalandoztak el, és a végén szerelmeskedni kezdtek egy zsákutcába torkolló földút mentén, amely egy villamos erőműhöz vezetett. És nem telt bele sok idő, Louis szívszerelme azt mondta: menjenek haza vagy keressenek legalább valami más helyet, mert a tömött fogai (és a legtöbb foga ilyen volt) megfájdultak. Louis maga is örült, hogy elhúzzák a csíkot; ideges és valahogy túlságosan éber lett az erőmű körüli levegőtől. Most is valami hasonlót érzékelt, csak ez most még erősebb volt. Erősebb, de csöppet sem kellemetlen. Inkább...

Egy hosszú lejtő végén Jud megállt; Louis valósággal nekiszaladt.

– Most már majdnem célnál vagyunk – fordult felé Jud nagyon nyugodtan. – A következő szakasz valamelyest hasonlít a faomláshoz; az a fő, hogy nyugodtan és könnyedén lépkedjen. Csak jöjjön utánam, és soha ne nézzen le! Érezte, hogy lefelé mentünk?

– Igen.

– Annak a helynek a szélén vagyunk, amit a micmacok Kis Isten Mocsárnak neveztek. A szőrmekereskedők, akik átkeltek rajta, Halott Ember Lápjának keresztelték el. De akik egyszer kijutottak belőle, nemigen jöttek vissza többé.

– Nagyon ingoványos a talaj?

– Azt meghiszem, hogy ingoványos! Vastag réteg kvarchomokot rakott itt le a jégár, és azon át bugyognak fel az áramlatok. Mi szilikonos homoknak hívtuk ezt a földet, bár bizonyára van neki rendes, tudományos elnevezése is.

Jud ránézett Louisra, és Louisnak egy pillanatra az a benyomása támadt, hogy az öregember szemében valami kellemetlen, ijesztő fény csillant meg.

Aztán Jud másfelé irányította a lámpát, és a furcsa fény

kihunyt.

– Sok különös dolog van errefelé, Louis. A levegő nehezebb... több benne az elektromosság... vagy ilyesmi...

Louis összerezzent.

– Valami baj van?

– Á, semmi – szólt Louis, és megint arra a hajdani estére gondolt a zsákutcában végződő földút mentén.

– Lehet, hogy lidércfényt is lát majd; azt, amit a tengerészek Szent Elmo tüzének hívnak. Furcsa árnyakat vethet, de semmi jelentősége. Ha ilyesfajta formákat lát, és ideges lesz tőlük, csak nézzen másfele, ennyi az egész. Aztán hangokat is hallhat, azt hinné, embertől valók, pedig csak az óriás alka az. Délebbről szól, Prospect felől, de ezen a vidéken messzire hord a hang.

– Alka? – hitetlenkedett Louis. – Ebben az évszakban?

– Úgy ám – mondta Jud, és a hangja ijesztően üres volt, tompa és kifürkészhetetlen. Louis egy másodpercig kétségbeesetten vágyott rá, hogy újra lássa az arcát. Az a pillantás az imént...

– Hová megyünk, Jud? Mi a fenét keresünk itt az isten háta mögött?

– Majd ha odaértünk, megmondom. – Jud elfordult. – Ügyeljen a buckákra!

Ismét útnak eredtek, egyik földhányásról a másikra lépve. Nem kellett őket kitapogatni; mintha Louis lába magától talált volna rájuk, az ő közreműködése nélkül Csak egyszer csúszott meg: bal cipője áttört valami vékony jégkérget, és hideg, iszamós állóvízbe süppedt. Gyorsan kihúzta, és ment tovább, Jud lámpájának imbolygó fénye nyomában. A fák között tovalebegő fényről gyerekkora kedves kalóztörténetei jutottak az eszébe Sötét gonosztevők ássák el a holdfényben az aranypénzt, és persze egyiküket, golyóval a szívében, belökik az üregbe, rá a láda tetejére, mert a kalózoknak – legalábbis a rémtörténetek szerzőinek ünnepélyes tanúságtétele szerint – az a babonájuk, hogy a halott cimbora szelleme megőrzi számukra a zsákmányt.

Csak éppen mi nem kincset akarunk elásni, hanem csak a kislányom herélt macskáját.

Eszelős nevetés tolult fel a torkán, de gyorsan elfojtotta.

Nem hallott semmiféle, emberi hangra emlékeztető zajt, és lidércfényt sem látott; de miután vagy fél tucat buckát maga mögött hagyott, egyszer csak lenézett, és azt látta, hogy lába egészen combig eltűnt a sima, hófehér és áthatolhatatlanul sűrű talaj menti ködben. Mintha leheletkönnyű hófúvásban gázolna...

A levegőben most valami különös fény vibrált, és megesküdött volna, hogy melegebb is lett. Látta, hogy Jud egyenletesen halad tovább előtte, a csákány tompa végét a vállára akasztva. A szerszám látványa még hitelesebbé tette az emlékképet a kincs elásásáról.

Louisban továbbra is ott lüktetett az a fura, eszelős mámor. Hirtelen arra gondolt, hogy Rachel talán most hívja telefonon; valahol messze a házban talán csak cseng, cseng a telefon a maga józan, prózai módján. És talán...

Kis híján ismét nekiszaladt Judnak. Az öregember megállt az út közepén. Fejét oldalra hajtotta, szája lebiggyedt és megfeszült.

– Jud! Mi ez a...

– Psssz...

Louis elnémult, és idegesen pillantott körül. A talaj menti köd itt megritkult ugyan, de a cipőjét azért továbbra sem látta. Aztán megzörrent a bozót, ágak reccsentek. Valami mozog a közelükben – valami nagyméretű élőlény.

Kinyitotta száját, hogy megkérdezze Judot, szarvas jár-e erre (bár elsőnek medvére gondolt), aztán mégsem szólt. *Ezen a vidéken messzire hord a hang*, mondta az imént az öreg.

Oldalra billentette a fejét, öntudatlanul is Judot utánozva, és fülelt. A hang először távolinak, majd nagyon is közelinek tűnt; hol távolodott, hol baljós módon közeledett feléjük. Louis érezte, hogy kimarjult arcbőrére veríték folyik a homlokáról. Ismét áttette másik kezébe a Church tetemétől súlyos zsákot. Tenyere is izzadt, és a síkos, zöld plasztik ki akart csúszni a markából. A bozótban motoszkáló valami most oly közelinek rémlett, hogy Louis felkészült rá: bármely pillanatban alakot ölthet, netán két lábra emelkedik, hogy hatalmas, bozontos, valószerűtlen testével

eltakarja a csillagokat.

Most már nem gondolt medvére.

Most már maga sem tudta, mire gondol.

Aztán a valami távolodni kezdett, majd elenyészett.

Louis újra kinyitotta száját; már nyelvén volt a kérdés: *Mi volt ez?* Ekkor a sötétből éles, eszelős nevetés hangzott fel, s hisztérikusan erősödött-halkult, harsányan, metszőn, vérfagyasztón. Louis úgy érezte, mintha minden porcikája jéggé fagyna, s mintha valamiképpen elnehezült volna; ha most futni próbálna, menten elzuhanna, és eltűnne a mocsaras földben.

A nevetés egyre erősödött, majd kurta, száraz vihogásokra szakadt, mint törésvonalai mentén a porladó szikla; csúcspontján üvöltésnek rémlett, aztán torokhangú kuncogássá csendesedett, s már-már zokogásba csapott, amikor egyszer csak elnémult.

Valahonnan víz csöpögött, és fölöttük, mint hömpölygő folyó az ég medrében, egyhangúan jajongott a szél. Egyebekben a Kis Isten Mocsár néma maradt.

Louis egész testét remegés rázta. Libabőrös lett – kivált hasának alsó része bizsergett, mintha a hús egyenesen el akarna mozdulni csontjairól. Szája kiszáradt; úgy érezte cseppnyi nyála sem maradt. És mégis: még mindig ott lüktetett benne az a tébolyult, semmivel meg nem rendíthető mámor.

– Az isten szerelmére, mi ez? – suttogta rekedten.

Jud megfordult és ránézett, s a halovány fénynél Louisnak úgy rémlett, mintha százhúsz esztendős volna. Szeméből elszállt az a különös táncos fény. Arca megnyúlt, tekintetében pőre rettegés. De a hangja most is elég nyugodtan csengett. – Csak az alka – mondta. – Jöjjön! Már majdnem ott vagyunk.

Mentek tovább. Göröngyök helyett immár ismét szilárd talajon lépdeltek. Néhány másodpercig úgy tetszett, mintha valami tisztásra jutottak volna, bár a levegőben vibráló halovány izzás kihunyt, és Louis csupán Jud hátát láthatta vagy egy méterrel maga előtt. Lábuk alatt rövidre nőtt, fagyos fű surrogott, amely üvegként repedt szét lépteiktől. Aztán visszajutottak a fák közé. Louis érezte talpa alatt a tűleveleket, s beszívta a fenyőillatot.

Hébe-hóba hozzásurlódott egy gally vagy egy ág.

Tájékozódási érzéke végképp cserbenhagyta. Nemsokára azonban Jud ismét megállt, és visszafordult felé.

– Itt most sziklába vájt lépcsők jönnek – mondta. – Negyvenkettő vagy negyvennégy, már elfelejtettem. Felmászunk, és már ott is vagyunk.

Nekivágott a lépcsőknek. Louis most is ment a nyomában.

A kőlépcső fokai elég szélesek voltak, de a talaj bizonytalansága annál nyugtalanítóbb. Louis cipője időnként megcsikordult a kavicsokon vagy málló kőtörmeléken.

...tizenkettő... tizenhárom... tizennégy...

A szél egyre metszőbb lett, egyre hidegebb, szinte megbénult tőle az arca. *Vajon a fák teteje fölé emelkedtünk?*, tűnődött. Felnézett, és a sötétségben milliárdnyi hidegen fénylő csillagot pillantott meg. Még soha életében nem érezte magát a csillagokhoz mérve ilyen parányinak, ilyen jelentéktelennek. Feltette magának az ősi kérdést – *Vajon élnek-e odafenn értelmes lények?* –, de a gondolat most nem kíváncsisággal, inkább valami jeges borzadállyal töltötte el, mintha azon töprengene: milyen érzés lehet bekapni egy marékra való nyüzsgő bogarat?

...huszonhat... huszonhét... huszonnyolc.

És egyáltalán: ki véste a kőbe ezt a lépcsőt? A micmacok? És vajon miféle szerszámokkal? Majd megkérdem Judtól. Kíváncsi vagyok, állatbőrbe öltöztek-e. Az állatbőrről eszébe jutott az a valami, ami az erdőben ott motozott a közelükben. Ekkor megbotlott, és kesztyűs kezével a bal oldali sziklafalon keresett támaszt. A fal tapintásra öregnek tűnt, repedezettnek, szinte ráncosnak. *Mint a kiszáradt, agyonnyűtt emberi bőr*, gondolta.

– Semmi baj, Louis? – mormolta Jud.

– Semmi – felelte, noha egyre nehezebben szedte a levegőt, és izmai lüktettek a zsák és benne Church súlyától.

...negyvenkettő... negyvenhárom... negyvennégy...

– Negyvenöt – mondta Jud. – Lám, elfelejtettem. Igaz, hogy vagy tizenkét éve jártam idefenn utoljára. És aligha lesz rá

okom, hogy még egyszer feljöjjek. Jöjjön... még egy utolsó lépést!

Megragadva Louis karját, felsegítette az utolsó fokra.

– Megérkeztünk – mondta.

Louis körülnézett. A csillagok homályos fényénél elég jól látott. Sziklás, kőtörmelékkel borított fennsíkon álltak, amely sötét nyelvként ugrott ki a vékony földből.. Hátrafordulva a fenyőfák csúcsát látta; köztük vágtak át, hogy a lépcsőhöz érjenek. így hát valamilyen félelmetes, meredek szélű és lapos tetejű platóra hágtak; Arizonában vagy Új-Mexikóban kevésbé tetszett volna szokatlannak ez a szabálytalan geológiai képződmény. A plató – vagy domb vagy hegycsonk vagy akármi – füves tetején nem nőttek fák, ezért itt a nap megolvasztotta a havat. A száraz fű megdőlt a szűnni nem akaró, hideg szélben. Amikor Louis Jud felé fordult, láthatta, hogy nem különálló, mindentől elvágott platón állnak; messzebb előttük a talaj ismét emelkedni kezdett, és arrafelé újabb facsoport látszott. És mégis: olyan feltűnő, olyan furcsa volt ez a lapos tető New England alacsonyan fekvő, békés lankái között...

Az indiánok és az ő szerszámaik, tolult fel ismét benne a gondolat.

– Jöjjön – szólt Jud, és mentek tovább vagy huszonöt métert, a fák irányába. A szél dühödten fújt a magaslaton, de valahogy tisztának érződött. A fák árnyékában – soha még Louis ilyen magas, ilyen ősöreg fenyőket nem látott – formák sejlettek fel. Amúgy az egész elhagyatott magaslati vidék ürességet árasztott – de ez az üresség csupa vibrálás volt.

A sötét formák megannyi kőhalomnak bizonyultak.

– Ezt a hegytetőt a micmacok csiszolták le – szólalt meg Jud. – Hogy hogyan, azt senki sem tudja; mint ahogy az is rejtély, hogyan építették a piramisaikat a maják. Maguk a micmacok is elfelejtették már a titkukat, akárcsak a maják.

– De miért? Mi volt a céljuk vele?

– Ez volt a temetőjük – felelte Jud. – És azért hoztam ide, hogy itt temesse el Ellie macskáját. Tudja, a micmacok se tettek

különbséget... Az állatokat közvetlenül oda temették a gazdáik mellé.

Louisnak erről eszébe jutottak az egyiptomiak, akik ennél is jobbat találtak ki: ők lemészárolták a fejedelmi személyiségek kedvenc állatait, hogy azok lelke elkísérje gazdáik lelkét a túlvilági létbe. Felrémlett benne, hogy egyszer azt olvasta: amikor meghalt valamelyik fáraó lánya, több mint tízezer háziállatot vágtak le; a végelszámolásban többek között hatszáz disznó és kétezer páva szerepelt. A disznókat, mielőtt elvágták volna a torkukat, előzőleg meglocsolták rózsaolajjal, a halott úrnő legkedvesebb illatszerével.

És ők is emeltek piramisokat. Senki sem tudja pontosan, milyen célt szolgáltak a maják piramisai; egyesek szerint a hajózást és az időszámítást segítették, mint a stonehenge-i kövek. Azt azonban annál biztosabban tudjuk, mik voltak az egyiptomi piramisok. A halálnak emelt hatalmas emlékművek voltak; a világ legnagyobb síremlékei. Itt nyugszik II. Ramszesz – szófogadó volt, gondolta Louis, és vadul, tehetetlenül felröhögött.

Jud ránézett, minden meglepetés nélkül.

– Menjen, és temesse el a macskáját – mondta. – Addig én elszívok egy staubot. Szívesen segítenék, de ezt magának kell elvégeznie. Ki-ki a magáét temeti el. így csinálták ezt akkoriban.

– De hát mit jelent ez az egész, Jud? Miért hozott fel ide?

– Azért, mert maga megmentette Norma életét – felelte Jud, és bár hangja őszintén csengett – és Louis megesküdött volna rá, hogy őszintének is hiszi magát –, hirtelen rátört az elsöprő erejű meggyőződés: ez az ember hazudik... vagy talán őt tévesztették meg, s most továbbadja Louisnak a hazugságot. Eszébe jutott a kifejezés, melyet az imént Jud szemében felfedezett – vagy felfedezni vélt.

De idefenn mindez nem számított többé. Még a szél is fontosabb volt, amely szakadatlanul áramlott körülötte, felborzolva haját a homloka és a füle fölött.

Jud leült, hátát az egyik fának vetve, s két kezével védve a

lángot, rágyújtott egy Chesterfieldre. – Nem akar előtte pihenni egy kicsit?

– Nem, nem vagyok fáradt – mondta Louis. Akár tovább is feszegethette volna a kérdést, de rájött, hogy nem is érdekli igazán, s ez a közöny egyszerre tűnt visszásnak és nagyon is helyénvalónak. Ezért hát elhatározta, hogy annyiban hagyja a dolgot – legalábbis egyelőre. Most igazából csak egyvalamit kellett kiderítenie. – És meg tudom majd ásni a sírt? A talaj eléggé vékonynak látszik. – Fejével a lépcső széle felé intett, oda, ahol a szikla kiugrott a földből.

– Úgy van – bólintott lassan Jud. – A talaj bizony eléggé vékony. De az a föld, Louis, amiben megterem a fű, általában sírnak is elég mély. És hosszú, hosszú időn át temetkeztek ide az emberek. Bár az igaz, hogy nem lesz valami könnyű.

Jud nem tévedett. A föld kemény volt és köves, és egykettőre kiderült, hogy csákány nélkül nem áshat elég mély üreget Church számára. Ezért felváltva használta a csákányt, a kemény talaj és a kövek meglazítására, és a lapátot, hogy a meglazított földet kiemelje. A keze sajogni kezdett, de teste ismét átmelegedett. Valami parancsoló erejű, ellentmondást nem tűrő igény hajtotta, hogy kifogástalan munkát végezzen. A bajsza alatt dúdolni kezdett, mint néha szokta, miközben összevarrt egy sebet. Időnként a csákány olyan kemény sziklába ütközött, hogy szikrát csiholt belőle, és a fanyél Louis kezéig továbbította a vibrálást. Tenyere már felhólyagzott, de nem bánta, holott a legtöbb orvoshoz hasonlóan ő is kényesen ügyelt a kezére. Fölötte és körülötte a szél csak zengette tovább a faágak húrjait.

A dallamot kövek halk koccanása ellenpontozta. Amikor a vállán át hátranézett, meglátta Judot, amint a földön kuporogva halomba rakja az általa kiásott nagyobb köveket.

– Ez lesz a maga kőhalma – jelentette ki, amikor magán érezte Louis tekintetét.

– Értem – szólt Louis, és folytatta a munkát.

Körülbelül hatvan centi széles és kilencven centi hosszú sírt ásott – *Cadillacnyi sír egy vacak macskának*, gondolta –, és

amikor elérte a háromnegyed méteres mélységet, és a csákány nyomán már minden ütésre szikrák pattantak, félrelökte a szerszámot, és megkérdezte Judot, hogy így jó lesz-e.

Jud felállt, és futó pillantást vetett művére. – Szerintem nagyon jó – mondta. – És különben is, az számít, amit gondol róla.

– És most végre elmondja, hogy mit jelent ez az egész?

Jud halványan elmosolyodott. – A micmacok úgy hitték, hogy ennek a hegynek varázsereje van – mondta. – Azt tartották, hogy a mocsártól északra és keletre az egész erdő bűvös terület. Ezért alakították ki itt ezt a helyet, távol a világtól, távol mindentől, hogy itt temessék el a halottaikat. A többi törzs nagy ívben elkerülte; a penobscotok például azt mondták, hogy az erdő tele van szellemekkel, és később a szőrmekereskedők is nagyjából így vélekedtek. Gondolom, néhányuk látta a Kis Isten Mocsárban a bolygó tüzet, és azt vélte szellemnek.

Jud elmosolyodott. Louis pedig azt gondolta: *Neked bezzeg más a véleményed*.

– Később aztán már a micmacok sem jöttek fel ide. Egyikük azt állította, wendigót látott itt, és a talaj megsavanyodott. Csaptak is miatta nagy varázslógyűlést; legalábbis így hallottam zöldfülű koromban, csakhogy Stanny B. mesélte, az a vén szeszkazán – mi hívtuk így, az igazi neve Stanley Bouchard volt –, márpedig ha ő nem tudott valamit, hát hazudott helyette.

Louis, aki csak annyit tudott, hogy a wendigo valami északról való szellem, megkérdezte: – És gondolja, hogy a föld valóban megsavanyodott?

Jud mosolygott – vagy legalábbis fölfelé görbült a szája. – Én azt gondolom – mondta halkan –, hogy ez veszedelmes hely –, de nem kutyákra, macskákra vagy házi hörcsögökre. Menjen, Louis, és temesse el a magáét!

Louis leeresztette az üregbe a szemeteszsákot, majd lassan visszalapátolta rá a földet, amely nyomasztóan kopogott a műanyagon. Most sem bánta, hogy feljött ide, de a különös mámor lassan eloszlott; alig várta már, hogy a kalandnak vége legyen. Tudta, milyen hosszú az út hazáig.

A kopogás egyre tompább lett, aztán már csak föld hullott a földre. Az utolját a lapát élével kaparta be a lyukba (*soha nem marad elég*, rémlettek fel benne nagybátyjának, a temetkezési vállalkozónak ezer éve elhangzott szavai, *soha nem marad elég föld, hogy betemessük a gödröt*), majd odafordult Judhoz.

– Még jön a kőhalom – szólt az.

– Nézze csak, Jud, eléggé kifáradtam, és...

– A macska Ellie-é – mondta Jud halkan, de engesztelhetetlenül. – És Ellie azt akarná, hogy tisztességesen csinálja, amit csinál.

– Ez valószínű – mondta Louis sóhajtva.

Újabb tíz percbe tellett, amíg halomba rakta a köveket; Jud adogatta őket egyenként. Amikor elkészültek, Church sírján alacsony, kúp alakú kőrakás emelkedett, és Louist fáradtsága ellenére valóban eltöltötte az elégedettség. Minden a helyére került; a csillagok fényében az ő kőrakása is rendben illeszkedett a többi közé. Ellie ugyan aligha látja valaha is – Rachel már a gondolatba is beleőszülne, hogy Louis ezen a mocsaras-ingoványos úton vezesse végig a kislányt –, de ő látta, és meg volt elégedve.

– Legtöbbje már ledőlt – mondta Judnak, ahogy felállt, és leveregette a nadrágját. Most már tisztábban látott, és észrevette az itt-ott foltokban szétszóródott köveket. Judnak azonban gondja volt rá, hogy az ő halmát csakis a sírhelyből kiásott kövekből rakják.

– Így van – bólintott Jud. – Megmondtam, hogy ősöreg hely ez.

– Most már készen vagyunk?

Jud vállon veregette Louist. – Készen hát. Jó munkát végzett, Louis. De tudtam én azt előre. Mehetünk haza.

– Jud... – kezdte volna újra, de az öreg már fogta is a csákányt, és indult a lépcső felé. Louisnak, kezében a lapáttal, igencsak szaporáznia kellett a lépést, hogy beérje, aztán meg kímélte tüdejét a gyaloglashoz, azért nem szólt. Egyszer visszanézett, de a kőhalom, amely lánya macskájának, Winston Churchillnek a sírját jelölte, már beleolvadt az árnyékokba.

Lám, éppen csak visszafelé forgattuk a filmet, gondolta fáradtan, amikor valamivel később kiértek az erdőből, és a háza fölött elterülő rétre jutottak. Hogy mennyivel később volt ez, nem tudta; amikor délután lefeküdt szunyókálni, lecsatolta az óráját, s az most is ott várja az ablakpárkányon, az ágya mellett. Egyelőre csak annyit tudott, hogy úgy kikészült, mint akit letaglóztak. Emlékezete szerint életében csak egyszer érezte magát ilyen halálosan fáradtnak: amikor tizenhat vagy tizenhét évvel ezelőtt gimnazistaként, a nyári szünetben az első napot végigdolgozta a chicagói szemetesek között.

Ugyanúgy jöttek vissza, mint ahogy mentek, de az útról nagyon kevés maradt meg Louis emlékezetében. Azt tudta, hogy a farakáson egyszer elbotlott, és előrebukott – és abszurd módon *Peter Pan* jutott eszébe: *Uram Jézus, elvesztettem vidám gondolataimat, és zuhanok* –, de aztán egyszer csak érte nyúlt Jud erős, kemény keze, és néhány másodperc múlva már ott baktattak Smuki cica, Trixi, valamint Márta, a legkedvesebb házinyúl végső nyughelye mellett, és rátértek az útra amelyen egyszer már végigballagott, nemcsak Juddal, hanem egész családja társaságában.

Úgy rémlett, hogy fáradt agyában felbukkant a Victor Pascow-ról szóló álom, a végén az alvajáró közjátékkal, de a mostani éji séta és az álom között semmilyen összefüggést nem tudott felfedezni. Az is felködlött benne, hogy ez bizony elejétől végig veszedelmes kaland volt – nem valamilyen melodrámai, Wilkie Collins-os értelemben, hanem nagyon is valóságosan; és az egészben még az volt a legártalmatlanabb, hogy majdhogynem alvajáró állapotban gyalázatosán tönkretette a kezét. Mert a farakáson akár halálukat is lelhették volna – ő is, Jud is. Az ilyen viselkedést igazán nehéz épelméjűnek nevezni. De mostani kimerültségében hajlamos volt az egészet annak a feldúlt érzelmi állapotnak a számlájára írni, amelyet az egész család szívének oly kedves állat kimúlása váltott ki.

És aztán, bizonyos idő múltán, ismét odahaza voltak.

Szótlanul közeledtek otthonuk felé, hogy aztán Louis

kocsifelhajtóján még egyszer megálljanak. A szél változatlan erővel jajongott-süvöltött. Louis némán átadta Judnak a lapátját.

– Na, én megyek is a túloldalra – mondta Jud. – Louella Bisson vagy Ruthie Parks biztosan hazahozza Normát, és szegényke nem értené, hol járhatok.

– Hát maga tudja, mennyi az idő? – kérdezte Louis. Csodálkozott, hogy Norma még házon kívül lehet; izmai azt sugallták, hogy már éjfél is jóval elmúlt.

– Tudom hát – felelte Jud. – Ameddig ruha van rajtam, én mindig tudom.

Előkotorta óráját nadrágzsebéből, és felpattintotta cikornyás fedelét.

– Fél kilenc múlt – közölte, és visszakattantotta a fedelet.

– Fél kilenc? – ismételte Louis bambán. – Csak?

– Miért, maga mennyit gondolt? – kérdezte Louis.

– Hát, többet...

– A holnapi viszontlátásra – mondta Jud, és már indult is.

– Jud...

Az öreg visszafordult. Arcán enyhe értetlenség tükröződött.

– Jud, voltaképpen mit műveltünk mi ma este?

– Hogyhogy mit? Eltemettük a lánya macskáját.

– Ennyi volt az egész?

– Ennyi hát – mondta Jud. – Maga derék ember, Louis, csak túl sokat kérdez. Az embernek néha bele kell vágnia olyasmibe, amit helyesnek érez – azzal vége. Úgy értem: amiről a szíve azt súgja, hogy meg kell tennie. És ha utána elkezd rágódni a dolgon, és úgy érzi, megfeküdte az agyát, amit művelt, úgy, mintha a gyomrára ment volna, olyankor megbánja, és azt képzeli, rosszul tette. Érti, ugye?

– Értem – mondta Louis, és arra gondolt, hogy Jud alighanem olvasott a gondolataiban, amikor a hegyről lefelé jövet a réten át közeledtek a házak fényei felé.

– Csak épp az nem jut az emberek eszébe, hogy nem a szívükben kellene kételkedniük, hanem éppenséggel ezekben a kétségekben – mondta Jud, és erősen Louis szemébe nézett. –

Erről mi a véleménye, Louis?

– Az a véleményem – szólt lassan Louis –, hogy igaza lehet...

– Arról pedig, amit az ember szíve rejt – a legjobb nem beszélni. Nem igaz?

– Hát...

– Ez már csak így van – mondta Jud, úgy, mintha Louis helyben hagyta volna szavait. És aztán azon a nyugodt s oly végtelenül magabiztos és könyörtelen hangján, amely valamiért most is megborzongatta Louist, hozzátette: – Mert ezek titkos dolgok. Azt mondják, az asszonyok tudnak igazán titkot tartani, és van, amikor ez igaz, de higgye el, az a nő, akinek csak egy csöpp esze is van, bevallaná, hogy férfi szívébe még soha nem látott bele. A férfiszívnek, Louis, köves a talaja – akár odafenn, a régi micmac temetőben a föld. Hamar le lehet ásni a mélyéig. így hát a férfi elveti, ami megterem benne – és aztán gondot visel rá.

– Jud...

– Hagyjon fel a kérdésekkel, Louis. Fogadja el, ami történt, és a szívére hallgasson!

– De...

– Semmi de. *Fogadja el, ami történt, Louis, és a szívére hallgasson!* Csak azt tettük, ami most helyes volt – legalábbis bízom az Istenben, hogy valóban az volt. Más esetben éppígy nem lett volna helyénvaló – sőt, iszonyú baj származhatnék belőle.

– Legalább egyetlen kérdésre megfelelne?

– Hát csak halljuk; majd elválik.

– Hogyan szerzett tudomást erről a helyről? – Ez a kérdés már a visszaúton is felötlött Louisban, karöltve a gyanúval, hogy tán Jud ereiben is csörgedezik némi micmac vér, ámbátor nem látszott rajta; úgy festett, mintha minden őse törzskönyvezett angolszász ivadék lett volna.

– Hisz mondtam már: Stanny B.-től – felelte Jud megütődve.

– Csak épp mesélt róla, és kész?

– Ezt nem mondtam. Nem olyan hely az, amiről épp csak

mesél az ember. Tízéves koromban magam is ott temettem el a kutyámat, a Pöttyöst. Nyulat kergetett, és belerohant valami rozsdás szögesdrótkerítésbe. A seb elfertőződött – és vége volt.

Valami itt nem volt rendjén; valami nem egyezett azzal, amit Jud korábban mondott, de Louis túl fáradt volt hozzá, hogy törni kezdje a fejét. Jud pedig elhallgatott, és csak nézett rá merőn, kifürkészhetetlen öreg szemével.

– Jó éjszakát, Jud – mondta Louis.

– Jó éjszakát magának is!

Az öregember, csákányát és lapátját a hátára vetve, átballagott az országúton.

– És köszönöm – kiáltotta utána Louis, hirtelen nekibuzdulással.

Jud nem fordult vissza, csak felemelte kezét, jelezve, hogy a köszönet eljutott hozzá.

És ekkor a házban egyszer csak megszólalt a telefon. Louis futásnak eredt, menet közben felnyögve a combjába és medencéjébe nyilalló fájdalomtól; de csak a hatodik vagy hetedik csengetésre ért be a jó meleg konyhába, s épp mire felkapta a kagylót, a csengetés abba is maradt. így is a füléhez emelte és belehallózott, de már csak a szabad vonal búgását hallotta.

Ez Rachel volt, gondolta. *Mindjárt visszahívom.*

Hirtelen azonban túl fárasztónak tűnt az egész: hogy tárcsázzon, hogy sután kedveskedjék anyósával – vagy ami még rosszabb, a csekkfüzet-fitogtató apóssal –, amíg eljuthat Rachelig... és utána Ellie-ig. Mert persze Ellie még nem alszik; Chicagóban egy órával kevesebb is van. És Ellie megkérdezné, hogy mi van Churchcsel.

Mi volna? Remekül érzi magát. Csak épp elütötte egy Orinco-teherautó. Valahogy érzem, hogy csak egy Orinco-teherautó lehetett; különben csorbát szenvedne a drámai egység, ha érted, mire gondolok. Nem érted? Az se baj. Elég az hozzá, hogy a teherautó halálra gázolta, de nem voltak rajta súlyos sebek. És Jud meg én elástuk odafenn a régi micmac temetőben – tudod,

az afféle toldaléka az állattemetőnek. Fantasztikus séta volt, kisanyám. Egy szép napon majd téged is felviszlek, és virágot teszünk a sírjára – ezer bocs, a kőhalmára. No persze ki kell várni, amíg befagy az ingovány, és a medvék téli álomra térnek.

Visszatette a kagylót, majd megtöltötte forró vízzel a mosogatót, kibújt az ingéből, és lemosakodott. A hideg ellenére úgy megizzadt, mint egy disznó, és a szaga is disznóra emlékeztetett.

A frizsiderben volt egy kis maradék fasírt, azt felszeletelte, rárakta egy karéj fekete kenyérre, és két karika bermudai hagymát is vágott hozzá. Néhány másodpercig elnézte művét, majd meglocsolta ketchuppal, és ráborított még egy szelet kenyeret. Lenne csak itt Rachel meg Ellie, most egyformán elhúznák az orrukat undorukban – pfuj, de gusztustalan!

Hiába, hölgyeim, erről lemaradtak, gondolta Louis határozott elégtétellel, és mohón befalta a szendvicsét. Mennyei íze volt. *Konfucius mondá: aki úgy bűzlik, mint a disznó, az úgy zabál, mint a farkas*, gondolta, és elmosolyodott. Aztán az egészet leöblítette néhány nagy korty tejjel, egyenesen a dobozból – Rachel ezt a szokását is mindig tüntető fintorral nyugtázta –, majd felment, levetkőzött, és bebújt az ágyba; még csak fogat sem mosott előtte. Izmaiban a sajgás és a nyilallás folyamatos, de valamiképpen megnyugtató lüktetéssé csitult.

Az órája ott volt, ahol délután hagyta. Rápillantott: tíz perc múlva kilenc. Igazán hihetetlen...

Louis leoltotta a villanyt, oldalára fordult, és elaludt.

Hajnalban valamivel három óra után felébredt, és becsoszogott a fürdőszobába. És ahogy éppen vizelt, és bárgyún hunyorgott a fürdőszoba vakítóan fehér neonfényében, egyszer csak megvilágosodott benne az ellentmondás, és a szeme kitágult. Mintha két elem, amelynek hézagtalanul kellett volna egymásba illeszkednie, egyszer csak összeütközne és visszapattanna egymásról.

Este Jud azt mondta, hogy tízéves volt, amikor a kutyája kimúlt – vérmérgezést kapott, mert nekiment valami rozsdás

szögesdrótnak. Csakhogy azon a nyár végi napon, amikor valamennyien együtt sétáltak fel az állattemetőhöz, még azt mondta, hogy a kutyája végelgyengülésben múlt ki, és ott temette el – még a síremlékét is megmutatta, noha az évek során a felirat már lekopott.

Louis lehúzta a vécét, leoltotta a villanyt, és visszafeküdt. Érezte, hogy más hiba is van – és a következő pillanatban már tudta is, mi az. Jud egyidős a századdal, és akkor, az állattemetőben azt mondta, hogy a kutyája az első világháború első évében múlt ki. Ha a háború európai kitörésére gondolt, akkor az idő tájt tizennégy évesnek kellett lennie. Ha Amerika hadba lépését értette, akkor tizenhétnek.

Tegnap este viszont azt állította, hogy Pöttyös halála idején ő, Jud tízesztendős volt.

Ej, hát öregember, és az öregeknek zavaros az emlékezete, gondolta idegesen. *Ő maga mondta, hogy újabban egyre feledékenyebb; hosszan kell keresgélnie olyan neveket és címeket, amik azelőtt rögtön eszébe jutottak, és a másnapra kitűzött teendők is rendre kimennek a fejéből. És a korához képest még így is átkozottul jó formában van; igazán túlzás volna szenilitásról beszélni az ő esetében, sokkal találóbb kifejezés a feledékenység. És igazán nincs benne semmi meglepő, ha valaki elfelejti, pontosan mikor múlt ki egy kutya hetven-valahány évvel ezelőtt; és éppígy a körülmények is elmosódhatnak benne. Ne is gondolj rá többé, Louis.*

De azért jó darabig nem aludt el újra, csak ébren hánykolódott, a kelleténél élesebben érzékelve a ház ürességét és a szél zúgását az eresz körül.

Aztán eljött a pillanat, amikor álomba zuhant, de bizonyára nem érzékelte az átbillenést, mert közben lassan közelgő, mezítlábas lépteket vélt hallani a lépcsőn, és ködösen arra gondolt, *hagyj békén, Pascow, hagyj békén engem, ami történt, megtörtént, a halott, az halott* – és ekkor a léptek elhaltak.

És noha, amint az év napjai fogyatkoztak és rövidültek, még sok megmagyarázhatatlan dolog esett meg, Victor Pascow

szelleme többé sem ébren, sem álmában nem bolygatta Louist.

23

Reggel kilenckor ébredt fel. A hálószoba keleti ablakain beáradt a ragyogó napsütés, és csengett a telefon. Louis kinyúlt az ágyból, és felragadta. – Halló!

– Szia! – hallatszott Rachel hangja. – Remélem, felköltöttelek!

– Úgy, ahogy mondod, te alávaló némber! – felelte mosolyogva Louis.

– Micsoda szöveg ez, te csúf vén medve? Tegnap este is próbáltalak hívni! Átmentél Judékhoz?

Louis csak töredék másodpercnyi ideig habozott.

– Úgy van – mondta. – Felhajtottunk egy-két doboz sört. Norma elment valami hálaadási vacsorára. Gondoltam rá, hogy felhívlak, de hát tudod már, hogy van ez...

Elcseverésztek egy darabig. Rachel tájékoztatta szülei hogylétéről, amit elengedett volna, ámbár némi sötét elégtételt érzett annak hallatán, hogy apósa feje búbján a kopasz folt egyre gyorsabb ütemben terjed.

– Akarsz beszélni Gage-dzsel? – kérdezte az asszony.

– Hát persze! – vigyorodott el Louis. – Csak vigyázz hogy ne csapja le a kagylót, mint a múltkor.

A vonal túlsó végén csörömpölés hallatszott, és közben néhány elmosódott szó: Rachel azon rimánkodott, hogy a gyerek mondjon legalább egy „Szia, apá”-t.

– Szi-pa – közölte végül nagy nehezen Gage.

– Szia, Gage – viszonozta Louis derűsen. – Hogy vagy? Jól? Sikerült újra feldöntened nagypapa pipaállványát? Remélem, igen. Talán ezután a bélyeggyűjteményét is kezelésbe vehetned.

Gage ezután vidoran gagyogott vagy harminc másodpercig, hablatyolását és vakkantásait növekvő szókészletének néhány felismerhető darabjával tarkítva: – *Mama, Ellie, napapi, nagyi, aató, kaka…*

Végül aztán, Gage felháborodott sipítása közepette, Rachel kicsavarta kezéből a kagylót, ami Louisnak némi megkönnyebbülésére szolgált: igazán szerette a fiát, és borzasztóan hiányzott is neki, de azért hosszabban elbeszélgetni egy még nem egészen kétéves kisgyerekkel mégiscsak olyan, mintha az ember egy elmebeteggel próbálna römizni: a végén már maga is kifelé tartja a lapjait.

– És mi a helyzet tenálad? – kérdezte Rachel.

– Minden a legnagyobb rendben – válaszolt Louis, ezúttal minden habozás nélkül. Tudta, hogy amikor Rachel az imént megkérdezte, járt-e tegnap este Judéknál, ő pedig igennel felelt, átlépett egy vonalat. Hirtelen Jud Crandall hangja szólalt meg benne: *A férfiszívnek, Louis, köves a talaja... a férfi elveti, ami megterem benne – és aztán gondot visel rá*. – Legföljebb, ha igazán tudni akarod, kicsit unalmas. Hiányoztok.

– Talán nem élvezed, hogy egy kis időre megszabadultál a cirkusztól? Ne is akard ezt bemesélni!

– A nyugalom ellen semmi kifogásom – ismerte el Louis. – De az első huszonnégy óra után már kezdi zavarni az embert.

– Beszélhetek én is apuval? – szólalt meg a háttérből Ellie.

– Louis? Itt van Ellie is.

– Helyes, add csak...

Majdnem öt percig beszélt a lányával. Ellie elcsacsogta, milyen babát kapott a nagyitól, aztán beszámolt róla, hogy a nagypapa elvitte a vágóhídra („Hű, apu, ha tudnád, milyen büdik” – panaszolta, Louis pedig azt gondolta hozzá: *A nagypapa sem épp ibolyaillatú, kicsikém*), majd elmondta, hogy segített a kenyérsütésben, és hogy Gage pelenkázás közben elszabadult Racheltől. Mint kiderült, végigrohant a folyosón, és épp a nagypapa dolgozószobájának a küszöbén rottyantotta össze magát. (*Bravó, Gage!*, gondolta Louis, és szélesen elvigyorodott.)

Már-már azt remélte, hogy legalábbis erre a reggelre megússza, és meg akarta kérni Ellie-t, hogy adja vissza a mamát, mert még el szeretne köszönni tőle, amikor Ellie feltette a kérdést: – És

hogy van Church, apu? Nagyon hiányzom neki?

Louis szájáról lehervadt a vigyor, de azért gyorsan és látszólag teljesen fesztelenül vágta rá: – Gondolom, kitűnően. Tegnap este megetettem a maradék pörkölttel, és aztán a kosarába raktam. Ma reggel még nem találkoztam vele, de hisz csak az imént ébredtem fel.

Hűha, öregem, benned aztán tökéletes gyilkos veszett el. Micsoda hidegvér! Mikor látta utoljára az elhunytat, dr. Creed? Vacsorára még benézett, sőt, az utolsó falatig megette a marhapörköltet. Azóta nem láttam.

– Adj neki egy puszit a nevemben!

– Pfuj! Puszilja csak mindenki a saját macskáját – mondta Louis, Ellie pedig felvihogott.

– Akarsz még anyuval beszélni, apu?

– Akarok hát. Add át neki a kagylót!

A beszélgetés a végéhez közeledett. Még vagy két percig csevegett Rachellel; Church többé nem került szóba. – Szeretlek! – Én is szeretlek! – biztosították egymást, aztán Louis letette a kagylót.

– Ennyi – mondta az üres, napsütötte szobának, és az egészben talán az volt a legszörnyűbb, hogy a legcsekélyebb rosszérzése vagy bűntudata sem volt.

24

Fél tízkor Steve Masterton telefonált, hogy megkérdezze: nincs-e kedve bemenni az egyetemre egy teniszpartira. Kihalt az egész kóceráj, közölte nagy boldogan; ha kedvük tartja, akár egész nap ütögethetnek.

Louis értette az öröm okát: ha épp nem volt szünet, két napig is várólistán lehetett az ember, amíg hozzájutott a pályához. Most mégis visszautasította az ajánlatot; azt mondta, éppen egy cikken dolgozik a *Főiskolai Orvosi Közlöny* számára.

– Komolyan mondod? – kérdezte Steve. – Besavanyodsz, ha

csak melózol, és nem lazítsz egy kicsit.

– Hívj vissza később – mondta Louis. – Talán még meggondolom magam.

Steve megígérte, és letette a kagylót. Louis ezúttal csak félig hazudott: valóban dolgozni készült a cikkén, amelyben a bárányhimlő, a mumpsz és egyéb ragályos betegségek egyetemi előfordulása körüli tapasztalatait taglalta, de Steve ajánlatára elsősorban mégis azért mondott nemet, mert immár egész teste egy nagy tömbnyi sajgó fájdalom volt. Erre a telefonbeszélgetés után jött rá, akkor, amikor bement a fürdőszobába fogat mosni. Hátizmai szinte recsegtek, a válla nyilallt attól a nyomorult szemeteszsáktól, és térdében úgy feszültek az inak, mint a rendes terjedelmén három oktávval túlhangolt gitár húrjai. *Úristen*, gondolta, *és még azt képzelted, hogy gatyába tudod rázni magad*. Szép is lett volna, ha úgy csoszog a labda után, mint egy reumás aggastyán.

Az aggastyán szóról jutott eszébe, hogy hiszen az éjjel nem egymaga ruccant ki az erdőbe; és az útitársa a nyolcvanötödik évéhez közeleg. Vajon Judnak is úgy fáj-e most minden tagja, mint őneki?

Másfél órán át dolgozott a cikkén, de az eredmény nem volt valami fényes. A csend, a kihaltság nyűni kezdte idegeit, mígnem végül felrakta sárga jegyzettömbjeit és a John Hopkinstól rendelt különlenyomatokat az íróasztala fölötti polcra, anorákjába bújt, és átment az út túlsó oldalára.

Jud és Norma nem volt otthon, de a verandaajtóra neki címzett boríték volt szögezve. Louis levette, és feltépte hüvelykujjával.

LOUIS!

Az asszonnyal bementünk Bucksportba vásárolni, és megnézni a Galorium Áruházban egy konyhaszekrényt, amivel Norma már időtlen idők óta szemez. Alighanem be is kapunk valamit ebédre a McLeodnál, és késő délután érünk haza. Ha van kedve, nézzen át este egy-két doboz sörre.

Igazán nem akarom beleártani magam a családi ügyeibe,

elvégre maga a ház ura, de ha Ellie az én lányom volna, én bizony nem sietnék közölni vele, hogy a macskáját elgázolták az országúton – miért ne élvezze ki zavartalanul a vakációját?

Egyébiránt én arról is hallgatnék, amit tegnap este műveltünk; legalábbis itt Észak-Ludlow-ban. Mások is tudnak arról a régi micmac temetőről, és olyanok is vannak, akik éppen ott temették el az állataikat... mondhatni, az ott az „álatemető" folytatása. Akár hiszi, akár nem: még egy bikát is elástak odafenn! Az öreg Zack McGovern, aki valamikor a Stackpole Roadon lakott, még 1967-ben vagy '68-ban oda vitte a Hanratty nevű díjnyertes bikáját. Haha! Azt mesélte, a két fiával együtt cipelték fel, én meg úgy röhögtem, hogy majd' kipukkadtam. De az itteniek akkor se beszélnek róla szívesen, és annak se örülnek, ha „idegenek" – vagy akiket ők annak tartanak – egyáltalán tudnak az egészről. Nem azért, mert ezek a régi babonák már vagy háromszáz évre nyúlnak vissza (ámbár ez az igazság), hanem mert többé-kevésbé ők is hisznek bennük, és úgy képzelik, hogy emiatt az „idegenek" csak kinevetnék őket. Gondolom, ez elég ostobán hangzik, de mit csináljunk, ez a helyzet. Úgy. hogy tegye meg nekem azt a szívességet, hogy lakatot tesz a szájára, rendben?

Ha minden jól megy, ma este még elbeszélgetünk erről; addigra maga is többet tud majd. De addig is meg szeretném mondani, hogy remekül megállta a helyét; no de tudtam én azt előre.

JUD

Ui. Norma nem tudja, mi áll ebben a levélben – neki valami mást mondtam –, és ha nem bánja, szeretném, ha ennél maradnánk. Nem ez az első hazugság, amit ötvennyolc éves házasságunk alatt beadtam neki, és azt hiszem, a legtöbb férfi így van ezzel, de szerintem ez az, amit halálunk után bátran meggyónhatnánk az Úrnak, még a szemünket sem kell lesütnünk.

Hát csak kukkantson át este, hadd piáljunk egy kicsit.

J.

Louis ott állt a veranda lépcsőjének legfelső fokán. A veranda üres volt; a kényelmes fonott bútorok elraktározva várták a tavaszt.

Arca töprengő fintorba húzódott a levél olvastán. Hogy ne szóljon Ellie-nek a macska pusztulásáról? Nos, nem szólt. És hogy egyéb állatok is nyugosznak odafenn? Meg hogy ezek a babonák háromszáz évre nyúlnak vissza?

...addigra maga is többet tud majd.

Könnyedén megérintette a mondat betűit, és első ízben engedte meg magának, hogy tudatosan végiggondolja az előző estét. Az események már eltompultak benne, vattacukorszerű masszává olvadtak; így emlékszik vissza az ember az álmaira is, vagy arra, amit enyhe kábítószeres révületben művelt. Még emlékezett, hogy megmásztak a farakást, emlékezett, milyen különösen villódzott a fény a láp fölött, és hogy a levegő jó néhány fokkal melegebbnek érződött – de mindez csak olyasformán élt benne, mint az a néhány szó, amelyet az altatóorvossal vált az ember, mielőtt elveszíti öntudatát.

...és azt hiszem, a legtöbb férfi így van ezzel...

De így ám, méghozzá nemcsak a feleségüknek hazudnak, hanem a lányuknak is, gondolta Louis, de közben megborzongott: Jud mintha megsejtette volna, mi zajlott le ma reggel a telefonban és a fejében is.

Lassan összehajtogatta a vonalas papírra írt levelet – mintha egy kisdiák házi feladata lett volna –, és visszacsúsztatta a borítékba, majd a borítékot farzsebébe dugva újból átvágott az országúton.

25

Church déli egy órakor tért vissza. Louis épp a garázsban volt; már hat hete dolgozgatott egy meglehetősen igényes terven: polcrendszert akart barkácsolni, ahol Gage számára

hozzáférhetetlenül tárolhatná a sok veszedelmes holmit, az ablaktörlő folyadéktól a fagyállón át az éles szerszámokig. Éppen egy szöget vert be, amikor Church, égnek álló farokkal, besétált. Louis nem ejtette el a kalapácsot, még csak a körmére sem vert a szög helyett. Szíve gyorsabban dobogott, de azért nem viharosan; gyomrában mintha felizzott volna valami huzal, de aztán rögtön le is hűlt, mint a villanykörtében az izzószál, amely, mielőtt kiégne, még egyszer vakítóan felragyog. Később az volt az érzése, mintha ezt az egész Hálaadás utáni, napfényes péntek délelőttöt azzal töltötte volna, hogy Church visszatértére várt; mintha lelkének valami ősi mélyrétegében eleve tudta volna, mi is az igazi jelentősége a micmac temetőben tett éjszakai kirándulásnak.

Gondosan lerakta a kalapácsot, tenyerébe köpte a szájában tárolt szögeket, majd munkaköténye zsebébe süllyesztette őket. Aztán odament Curchhöz, és felemelte.

Élősúly, gondolta valami beteges izgalommal. *Annyit nyom, mint mielőtt elgázolták. Annyit, amennyit életében nyomott. A zsákban súlyosabb volt. Halálában súlyosabb volt*.

Szíve most hevesebbet ugrott, és mintha a garázs néhány másodpercre forogni kezdett volna vele.

Church fülét hátracsapva tűrte, hogy a karjában tartsa. Louis kivitte a napra, és leült a hátsó lépcsőre. A macska ekkor szabadulni próbált, de Louis szorosan fogta az ölében, és simogatni kezdte. A szíve most már egyenletesen felfokozott ütemben kalapált.

Gyengéden fürkészve túrt bele a macska feje alatti sűrű szőrfodorba; még jól emlékezett, hogy előző este milyen természetellenesen, csonttalanul himbálózott Church feje a törött nyakán. Most azonban csak ép, életerős izmokat és inakat tapintott. A magasba emelte a macskát, és szemügyre vette pofácskáját, hogy aztán, a látvány hatására, gyorsan leejtse az állatot a fűre. Lehunyta szemét, és arcát eltakarta fél kezével. Most már az egész világ forgott vele, a feje émelyítőn kóválygott – ilyen keservesen szoktak véget érni azelőtt a hosszú ivászatok;

utána már csak a hányás következett.

Church pofájára alvadt vér száradt, és hosszú szálú bajszába két pici zöld plasztikfoszlány akadt. A szemeteszsák maradványai.

Még elbeszélgetünk erről – addigra maga is többet tud majd...

Ó, Úrjézus, hiszen máris többet tudott, mint amennyit szeretett volna.

Csak még egy lökést, gondolta Louis, *és a sok tudás egyenesen a legközelebbi tébolydába röpít*.

Beengedte Churchöt a házba, elővette kék tálkáját, és kinyitott egy tonhalból és halmájból álló macskakonzervet. Miközben kikanalazta a dobozból a szürkésbarna pépet, Church zavarosan dorombolva előre-hátra dörgölőzött a bokájához. Louis libabőrös lett érintésétől, és vadul összepréselte fogát, nehogy elrúgja magától. A macska bundájának valami furcsa tapintása volt: túl sima, túl sűrű, egyszóval visszataszító. Louis arra gondolt, legszívesebben soha többé nem érne hozzá.

Amikor lehajolt, és a földre tette a tálat, Church odamenet elsuhant mellette – és Louis megesküdött volna, hogy savanyú földszag csapta meg az orrát. Mintha a föld beleette volna magát a bundájába.

Hátrált néhány lépést, és elnézte, ahogy befalja az ételt. Csámcsogott hozzá – vajon azelőtt is csámcsogott evés közben? Talán igen, csak ő nem vette soha észre. De ha így volt is – a zaj akkor is felkavarta a gyomrát. *Pfuj, de neveletlen*, mondaná Ellie.

Louis hirtelen sarkon fordult, és felment az emeletre. Lassan indult, de fenn a folyosón már szaladt. Levetkőzött, és minden holmiját a szennyestartóba dobta, holott aznap reggel mindenből tisztát vett. Aztán olyan forró fürdőt eresztett magának, amilyet csak elbírt a bőre, és belevetette magát.

Körülötte felszállt a gőz, s szinte érezte, ahogy a forró víz jótékonyan ellazítja izmait, sőt, még agyában is felenged a görcs. Mire a víz hűlni kezdett, bágyadtság fogta el, és úgy érezte,

lassan rendbe jön.

A macska visszatért, akár a mondókabeli társa. Hát aztán? Mi olyan rémes ebben?

Tévedés volt az egész. Talán nem gondolta-e tegnap este maga is úgy, hogy Church, ahhoz képest, hogy elütötte egy autó, meglepően épnek és sértetlennek látszik?

Jusson eszedbe az a sok mormota, macska meg kutya, amiket ott láttál szanaszét heverni az országúton, feltépett testtel, kilógó belekkel, gondolta.

Most már világos minden. Church csak elkábult az erős ütéstől. A macska, amelyet a Jud-féle régi micmac temetőbe felcipelt, csak eszméletlen volt, de nem halt meg. Nemhiába mondják, hogy a macskának hét élete van! Még szerencse, hogy Ellie-nek nem szólt egy szót sem! Még csak meg sem kell tudnia, milyen közelről legyintette meg Churchöt a vég.

De az a vér a száján és a mellén... és ahogy a feje fityegett...

No de hát ő orvos, nem állatorvos. Rossz volt a diagnózisa – ennyi az egész. Igaz, hogy a körülmények nem is nagyon kedveztek az alaposabb vizsgálathoz, ahogy ott kuporgott Jud pázsitján, ötfokos hidegben, már-már esti sötétségben. És még kesztyűt is viselt, az pedig...

Ekkor dagadt, formátlan árny vetült a fürdőszoba csempézett falára, mint egy kisebbfajta sárkány vagy hatalmas kígyó feje, és valami könnyedén hozzáért meztelen vállához, majd irányt váltva tovasiklott. Louis, mintha áramütés érte volna, felugrott; a kifröcskölő víz átáztatta a kád előtti szőnyeget. Louis megperdült, s egyszersmind hátra is hőkölt: lánya macskája meredt rá zavaros sárgászöld szemmel a vécé lehajtott fedeléről.

Church mintha berúgott volna: lassan imbolygott előre-hátra. Louis pedig csak nézte, lúdbőrző undorral, s csak összeszorított fogsora állta útját a feltörő üvöltésnek. Ilyennek még soha nem látta Churchöt, sem a műtéte előtt, sem azóta; soha nem imbolygott így, mint az áldozatát bűvölő kígyó. Most először és egyben utoljára játszott el a gondolattal, hogy ez nem is ugyanaz a macska, éppen csak megszólalásig hasonlít Ellie-ére, valójában

véletlenül tévedt be a garázsba, mialatt ő a polcait bütykölte, az igazi Church pedig továbbra is ott nyugszik a kőrakás alatt azon a meredek sziklaplatón az erdő végén. De hát bundájának mintázata szakasztott olyan... az egyik füle is éppoly rojtos... és a mancsa is éppoly furán horpadt; még kiscica volt, amikor Ellie egyszer épp a mancsára csapta az ajtót kis kertvárosi házukban.

Ez bizony Church, semmi kétség.

– Takarodj innen – sziszegte felé rekedten Louis.

Church még rámeredt egy másodpercig – Úristen, milyen más lett a szeme, valahogy egészen más, mint azelőtt –, aztán leugrott a vécéfedélről, de korántsem a macskák jellegzetes, már-már ijesztő kecsességével ért földet. Sután cammogott, még a kádnak is nekipuffant, aztán eltűnt.

Persze, hiszen már nem kandúr többé, gondolta Louis. *Kiherélték*.

Kimászott a kádból, és gyors, rángatózó mozdulatokkal megtörülközött. Már megborotválkozott és nagyjából fel is öltözött, amikor az üres ház csendjébe belehasított a telefon. Hangjára Louis összerezzent, szeme tágra nyílt, keze önkéntelenül a magasba lendült. Amikor lassan leengedte, érezte, hogy szíve majd kiszakad a melléből, és izmait mintha telepumpálták volna adrenalinnal.

Steve Masterton érdeklődött ismét a teniszparti dolgában, és Louis megígérte, hogy egy óra múlva ott lesz a pályán. Igazán sajnálta rá az időt, és pillanatnyilag semmihez sem volt kevesebb kedve, mint a teniszhez, de muszáj volt elmennie otthonról. El akart menekülni a macskától, ettől a kísérteties macskától, amelynek az égvilágon semmi keresnivalója a házban.

Kapkodni kezdett. Gyorsan nadrágjába tűrte az ingét, sporttáskájába gyömöszölt sortot, pólót és egy törülközőt, és leügetett a lépcsőn.

Church alulról a negyedik lépcsőfokon hevert. Louis megbotlott benne, és kis híján elesett. Utolsó pillanatban kapta el a korlátot. Csúnyán összeverhette volna magát.

Ott állt lihegve a lépcső alján, szíve tébolyultan vert, az

adrenalin felkorbácsolta vérét.

Church pedig felállt, nyújtózkodott... és mintha vigyorgott volna rá.

Louis elhagyta a házat. Jól tudta, hogy a macskát ki kellene raknia a házból, de mégsem tette meg. Ebben a pillanatban úgy érezte: nem volna képes hozzáérni.

26

Jud rágyújtott egy cigarettára, rázogatva eloltotta a gyufát, és egy bádog hamutartóba dobta, amelyen valami alig olvasható reklámszöveg díszlett.

– Így van: Stanley Bouchard mesélt nekem először arról a helyről – szólt, majd gondolataiba merülve elhallgatott.

Előttük a konyhaasztalt borító kockás viaszosvásznon jóformán érintetlenül állt a két söröspohár. Mögöttük a falhoz rögzített olajkályha hármat horkantott, aztán elnémult. A néptelen egyetemi büfében Steve-vel bekapott néhány előrecsomagolt szendvicset, holmi tengeri herkentyűkkel megrakva – Louis már rég megszokta, hogy a korábbi környezetében elterjedt szendvics- és hamburgerféleségeknek itt, Maine-ben még a hírét sem hallották. Most, hogy már nem korgott a gyomra, Church visszatérése sem izgatta annyira, úgy vélte, kezdi bizonyos távlatból szemlélni a helyzetet, de azért továbbra sem igen akaródzott hazamennie a sötét, üres házba, ahol – kár szépíteni – a macska bármelyik zugban az útjába kerülhet.

Norma jó darabig köztük időzött, nézte a tévét, és közben valami vásznat hímzett; a hímzés naplementét ábrázolt egy kis imaházzal az előtérben; a vöröses sugarak kiemelték a tetőről felmeredő kereszt feketeségét. Mint mondta: a karácsonyi templomi vásáron bizonyára elkel; ott mindig nagy a forgalom. Ujjai fürgén jártak; a tű szaporán hatolt át a vásznon, és bújt vissza az acélgyűrűn át. Ezen az estén csúza alig volt észrevehető; Louis úgy vélte, ez a hideg, de száraz időjárásnak

köszönhető. Az asszony szépen felépült szívrohamából, és ezen az estén – nem egészen tíz héttel a halálos agyvérzése előtt – teltebbnek, sőt szinte fiatalosnak tetszett. Louis most el tudta képzelni, milyen lehetett lány korában.

Háromnegyed tízkor Norma elköszönt tőlük, és most Louis itt ült Juddal, aki elhallgatott, és úgy bámulta újabb cigarettája felle indázó füstjét, mint kisgyerek valami sosem látott csudát.

– Stanny B.-nél tartottunk – nógatta tapintatosan Louis.

Jud hunyorgott, és mintha észhez tért volna. – Aha – mondta. – Szóval Ludlow-ban mindenki csak Stanny B.-nek hívta, de asszem, még Bucksport körül, meg Prospectben és Orringtonban is. Abban az évben, amikor a Pöttyös kimúlt – mármint hogy 1910-ben, amikor *először* múlt ki – Stanny már öregember volt, és eléggé habókos is. Éltek errefelé mások is, akik tudtak a micmac temetőről, de én Stanny B.-től hallottam róla először, ő pedig az apjától, az meg a sajátjától. Kanadai franciák voltak; több nemzedéknyi békaevő!

Jud nevetve húzta meg a sörét.

– Még most is hallom a hangját, ahogy töri az angolt. Éppen ott üldögéltem a béristálló mögött, nagyjából ott, ahol most az Orinco-gyár áll, a 15-ös út mentén, csak akkor még a bangor-bucksporti útnak nevezték. Pöttyös még élt, de már a végét járta, és apám elküldött, van-e az öreg Yorkynál baromfieleség. Úgy kellett nekünk az a baromfieleség, mint suszternak az ekevas, és persze én is tudtam, miért akartak eltávolítani a házból.

– Az édesapja meg akarta ölni a kutyát?

– Tudta, mennyire szeretem a Pöttyöst, hát nem akarta, hogy lássam. És amíg az öreg Yorky a magot mérte, hátrakerültem, leültem az öreg köszörűkőre, és jól kibőgtem magam.

Jud lassan, szelíden ingatta a fejét, és még most is mosolygott magán.

– És akkor egyszer csak felbukkan az öreg Stanny B. – folytatta. – A nép egyik fele ütődöttnek mondta, a másik fele közveszélyesnek. A nagyapja híres prémvadász és kereskedő volt a múlt század elején; azt mesélték, egészen a tengerparttól

járta a vidéket Bangorig és Derryig, hogy bőröket vásároljon; néha még messze délre is lement, egészen Skowheganig. Nagy szekéren járt, ami csíkokra szabdalt nyersbőrrel volt borítva; mint a vándor kuruzslók... És a szekerére egy csomó keresztet pingált, mert hogy jó keresztény ember volt, és ha jócskán felöntött a garatra, feltámadáskor még prédikált is – legalábbis így mesélte Stanny, mert imádott a nagyapjáról beszélni. Hanem voltak ám ott jócskán mindenféle pogány indián jelek is, mert az volt a meggyőződése, hogy az indiánok, bármilyen törzsbéliek legyenek is, mind egyetlen nagy, közös törzsbe tartoznak – ők Izraelnek az az elveszett törzse, amelyikről a Biblia beszél. Állítólag az volt a hite, hogy minden indián a pokolra kerül, de azért a varázslatuk mégis működik, mert közben valamiféle titokzatos, elátkozott módon keresztények is.

– Stanny nagypapája a micmacoktól is vásárolt. Akkoriban már a legtöbb prémvadász és kalmár vagy felhagyott az iparral, vagy nyugatra ment, de ő még mindig tudott velük üzletet kötni, részint mert tisztességes árat fizetett nekik, részint mert betéve tudta az egész Bibliát, és a micmacok szívesen hallgatták, mivelhogy azt ismételgette, amit réges-rég a papoktól hallottak, mielőtt még a katonák meg az erdőirtók törtek volna rájuk.

Ismét csend lett. Louis várt türelmesen.

– A micmacok beszéltek aztán Stanny B. nagyapjának a régi temetőről, amit már nem használtak, mert hogy a wendigo megsavanyította a földet, és beszéltek a Kis Isten Mocsárról, a lépcsőről és a többiről... Na lássa, hát a wendigo-mesét, azt akkoriban mindenki ismerte északon; az indiánoknak éppúgy szükségük volt rá, mint nekünk, keresztényeknek a magunk történeteire. Norma, ha ezt hallaná, káromlónak szidna, de higgye el, Louis, ez így van. Néha, amikor nagyon hosszú és kemény volt a tél és fogytán az élelem, az északi indiánok a végén leereszkedtek az elátkozott földre, ahol vagy éhen halt az ember – vagy valami egyebet művelt.

– Emberevésre céloz?

– Meglehet – vonta meg a vállát Jud. – Meglehet, hogy

kiszemeltek valami elnyűtt vénséget, és aztán egy darabig mindenkinek jutott a husikából. És erre találták ki a mesét, hogy wendigo suhant át a falun vagy a táboron, és álmukban meglegyintette őket. És akit meglegyintett a wendigo, annak állítólag gusztusa támad az emberi húsra, a maga fajtájából.

Louis bólintott. – És közben az ördög biztatta rá őket.

– Úgy van. Ami engem illet, én úgy vélem, hogy időnként a környékbeli micmacok is űztek ilyesmit, és utána a csontokat – egy emberét, kettőét, de akár egy tucatét is – elásták odafenn a temetőjükben.

– És aztán jobbnak látták elhíresztelni, hogy savanyú lett a föld – motyogta Louis.

– Egy szó, mint száz, egyszer csak megjelenik ott az istálló mögött Stanny B. – folytatta Jud. – Nyilván ingyen piáért járhatott arra; nagyon le volt már robbanva akkoriban. A nagyapja jó egymilliós vagyont hagyott hátra, legalábbis ezt mesélték – és Stanny B. már csak a guberálásból élt. Megkérdezte, mi bajom; hát elmondtam neki. Látta, hogy bőgtem, és azt mondta, ha bátor vagyok, és igazán akarom, akkor van itt még segítség. Azt mondtam, mindenre kész vagyok, csak a Pöttyös meggyógyuljon, és megkérdeztem, tud-e egy állatorvost, aki segíthetne. „Én aztán nem, fiú – mondta Stanny –, de azt azért tudom, hogyan lehetne segíteni a kutyádon. Most szépen hazamégy, és azt mondod apádnak hogy rakja a kutyát egy liszteszsákba, de aztán nehogy eltemesd! Szépen felviszed az állattemetőbe, és lerakod az árnyékba, ahhoz a nagy faomláshoz. És ha végeztél, visszajössz, és megmondod nekem.” Én megkérdeztem tőle, mire jó ez, és Stanny azt mondta, az éjjel maradjak ébren, és menjek ki, amikor ő kavicsot dob az ablakomhoz. „Úgyhogy, fiú, ha megfeledkezel Stanny B.-ről, és éjfélkor már alszol. Stanny B. is megfeledkezik terólad, és akkor lőttek a kutyádnak. Egyenesen a pokolra jut!”

Jud Louisra nézett, és ismét rágyújtott.

– És úgy is ment minden, ahogy Stanny kifundálta. Mikor hazaértem, az apám azt mondta, golyót röpített a Pöttyös fejébe,

hogy megkímélje a további szenvedéstől. Az állattemetőt szóba se kellett hoznom; apám maga kérdezte, nem gondolom-e, hogy a Pöttyös örülne, ha ott temetném el, én meg ráhagytam. így hát fölkerekedtem, és cipeltem a kutyámat a liszteszsákban. Apám megkérdezte, nem kell-e segítség, de eszembe jutott, mit mondott Stanny B., és nemet mondtam... Aznap éjjel csak hánykolódtam az ágyban – úgy tűnt, egy örökkévalóságig. Tudja már, hogy van a gyerek az idővel. Nekem úgy rémlett, hajnalig virrasztottam, és akkor megszólalt az óra, és ütött tizet vagy tizenegyet. Egyszer-kétszer már-már elbóbiskoltam, de aztán hirtelen újra felriadtam, mintha csak megrázott volna valaki, hogy „Ébresztő, Jud!”. Szóval volt valami, ami nem akarta, hogy elaludjak.

Louis felhúzta a szemöldökét, de Jud csak vállat vont.

– Amikor odalenn a nappaliban éjfélt ütött az óra, felkeltem, és ott ültem felöltözve az ágyon, a hold meg besütött az ablakon. Észre se vettem, máris elüti a felet, aztán az egy órát, és Stanny B.-nek még mindig se híre, se hamva. Úgy látszik, mondom magamban, megfeledkezett rólam az agyalágyult békaevő, és már kezdenék vetkőzni, amikor két kavics koppan az ablakon, de úgy, hogy majd’ beveri az üveget. Lett is rajta egy repedés, de csak másnap reggel vettem észre, anyám meg éppen csak a rákövetkező télen, és szentül hitte, hogy a fagy műve... Én meg csak rohanok az ablakhoz, hogy feltoljam, és csak kaparom a keretet, zörgök, lármázok, ahogy csak egy kissrác tud, ha éjfél után ki akar jutni a házból.

Louis nevetett, ámbár nem emlékezett rá, hogy tízéves korában éjnek idején valaha is ki akart volna jutni a házukból. De azért el tudta képzelni, hogy ha ilyesmire vetemedik, hát a nappal oly nesztelenül mozgó ablaktáblák biztosan veszettül nyikorogtak volna.

– Rettegtem, hogy a szüleim még majd betörőkre gyanakszanak, de amikor elcsitult a szívdobogásom, hallottam, hogy az apám továbbra is csak húzza a lóbőrt az emeleti hálóban. Kinéztem, és hát Stanny B. ott is áll a kocsifelhajtón;

csak bámul felfelé, és imbolyog úgy, mintha tombolna a szél, holott a levegő meg sem mozdult. Szerintem nem is jött volna el, Louis, csak hát addigra már olyan részeg volt, hogy folyvást ment a hasa, azért nem bírt aludni; ilyenkor az ember már fütyül mindenre. Na és akkor felüvölt nekem – bár szerintem ő azt hitte, suttog –, hogy „Lejössz-e, fiú, vagy én menjek fel érted?”. „Pssszt!” – mondom én, mert akkor már azon cidriztem, hogy most aztán biztosan felébred az apám, és akkora verést kapok, mint még életemben se. Ha a szüleim az útra néző oldalon alszanak, hát le is bukom azon helyben. De hát az volt a hálószobájuk, mint most a Normáé meg az enyém, és az a folyóra néz.

– El tudom képzelni, hogyan iszkolt le a lépcsőn – jegyezte meg Louis. – Van még egy kis söre, Jud? – Már kettővel túl volt a szokásos adagján, de ma este nemcsak rendjén valónak, de egyenesen kötelezőnek tűnt.

– Van hát; tudja, hol tartom – felelte Jud, és már megint rágyújtott; aztán várt, amíg Louis visszaül a helyére. – És nagyon téved: dehogy mertem én a lépcsőt használni! A lépcső túl közel volt a szüleim szobájához. A fal mentén, a repkénybe kapaszkodva ereszkedtem le, amilyen gyorsan csak tudtam. Mondhatom, be voltam gyulladva, de akkor még sokkal inkább az apámtól féltem, mint attól, hogy Stanny B.-vel sétálhatok fel éjnek idején az állattemetőbe.

Elnyomta a cigarettáját.

– Szóval felmentünk, és Stanny B. nem egyszer, de legalább hatszor zúgott el útközben. Tényleg seggrészeg volt; úgy bűzlött, mintha beleesett volna egy kád kukoricawhiskybe. Egy ízben majd’ felnyársalta valami hegyes ág. De azért hozott magával csákányt és lapátot. Igaz, mikor felértünk az állattemetőbe, azt hittem, odadobja nekem a szerszámot, és mialatt én a gödröt ásom, ő szépen kinyúlik... Ehelyett mintha valamelyest még ki is józanodott volna. Közölte, hogy itt nem állunk meg, megyünk tovább, keresztül a faomláson, aztán az erdőn át, egy másik temetőbe. Ránéztem Stannyre, aki részegségében a lábán is alig

bírt megállni, aztán a faomlásra, és azt mondtam, „Itt maga nem jut át, Stanny B., csak kitörné a nyakát”. Ő meg azt mondja erre: „Dehogy töröm én ki a nyakam, és te se fogod kitörni. Megyek elől, te meg dobd a válladra a kutyádat.” És úgy siklott át azon a farakáson, mint sajka a vízen, még csak nem is nézett a lába elé, én meg cepeltem a kutyát, pedig nyomhatott vagy tizennyolc kilót, és magam sem voltam több negyvennél. Bár azt meg kell vallanom, Louis, hogy másnapra alig bírtam vonszolni magam, úgy fájt minden tagom. Hát *maga* hogy érzi magát?

Louis nem felelt, csak bólogatott.

– Nahát aztán csak mentünk és mentünk – folytatta Jud. – Úgy éreztem, meg se állunk többé. Akkoriban félelmetesebb volt ám az erdő. A fákról madarak vijjogtak, csak az Isten tudja, melyik miféle. És állat is motozott a sötétben, nem is egy. Alighanem őzek, de akkoriban volt erre jávorszarvas, vadmacska, sőt még medve is. Én meg csak hurcoltam a Pöttyöst. Egyszer aztán fura gondolatom támadt: azt képzeltem, hogy az öreg Stanny B. eltűnt, és én egy indián nyomában loholok, úgy bizony, és ha még beljebb érünk, az indián majd egyszer csak megfordul, vigyorogva rám néz azzal a fekete szemével, a képe csíkoktól fénylik, amikhez büdös medvefaggyúból keverik a festéket, a kezében meg egy tomahawk, a feje palából hasítva, a nyele kőrisfa, nyersbőrrel összekötve, és majd megragad a tarkómnál fogva, és lerántja a hajam, a fejbőrömmel együtt. Stanny már nem is botorkált, nemhogy elesett volna, csak lépdelt, könnyedén, egyenesen, emelt fővel – talán emiatt is támadt bennem ez a gondolat. De amint a Kis Isten Mocsárhoz értünk, és megfordult, láttam, hogy semmi baj, a Stanny az, nem más, és azért nem bukdácsolt már, mert tisztára begyulladt. így ahogy mondom: józanra félte magát! És akkor elmondott mindent, amit tegnap este én mondtam el magának – az óriás alkákról, a lidércfényről, meg hogy bármit látok-hallok, ne figyeljek oda. És ami a fődolog, azt mondja, ha bárki-bármi szól hozzád, ne válaszolj. És utána átlábaltunk a mocsáron. És akkor valóban láttam valamit. Hogy mit, azt nem mondom el, legyen elég

annyi, hogy tízéves korom óta vagy ötször jártam odafenn, de soha többé nem láttam ahhoz foghatót. És most már nem is fogok, Louis, merthogy életemben tegnap voltam utoljára a micmac temetőben.

Ugye nem igaz, hogy én mindezt beveszem?, tette fel magának a kérdést szinte csevegő hangnemben Louis; az elfogyasztott három sör megkönnyítette, hogy legalábbis önmagával csevegő viszonyba kerüljön. *Csak nem veszem be ezt a mesét öreg kanadai franciákról, indián temetkezési helyekről, holmi wendigo nevű lényekről, meg az életbe visszatérő háziállatokról? Az ég szerelmére, az a macska csak elkábult, ennyi az egész elütötte egy kocsi, és elkábult – igazán nem nagy ügy. Ez a szenilis vénember pedig csak fecseg összevissza*.

Csak éppen nem ez volt az igazság, és ezt Louis is éppoly jól tudta – és ezt a tudást nemhogy három, de még harminchárom pohár sör sem tehette semmissé.

Church kimúlt, ez egy dolog; most viszont él, ez egy másik dolog. A harmadik azonban az, hogy valahogyan gyökeresen és ijesztően megváltozott. Valami időközben történt vele. Jud meghálálta a szolgálatot, amelyet Louis tett neki, ám a micmac temetőben kapható csodagyógyszer talán mégsem igazán üdvös hatású, és valami az öregember tekintetében azt súgta Louisnak, hogy ezzel maga Jud is tisztában van. Eszébe jutott Jud különös tekintete is, amit előző este elkapott – vagy elkapni vélt. Az a felvillanó káröröm a szemében... És emlékezett rá, hogy akkor az is felködlött benne: talán nem egyedül Jud ötölte ki, hogy hármasban – Ellie macskájával együtt – felkerekedjenek erre az éjszakai túrára.

De ha nem ő, akkor kicsoda? – tette fel magának a kérdést. De mert választ nem lelt rá, elhessentette a kényelmetlen gondolatot.

– Szóval eltemettem a Pöttyöst, és megépítettem a kőhalmot – folytatta közben Jud fakó hangon –, és mire végeztem, Stanny B. az igazak álmát aludta. A lelket is kiráztam belőle, amíg útnak indulhattunk, de mire lejutottunk azon a negyvennégy

lépcsőfokon...

– Negyvenöt... – mormolta Louis.

– Jól mondja – bólintott Jud. – Negyvenöt. Szóval mire lejutottunk a negyvenöt lépcsőfokon, már olyan biztosan mozgott, mintha közben kijózanodott volna. Megint átkeltünk a mocsáron, az erdőn meg a faomláson, aztán már ott is voltunk az országúton, és végre hazaértem. Úgy éreztem, mintha tíz órán át meneteltünk volna, pedig hát még mindig koromsötét volt. „Na és most mi lesz?” – kérdeztem Stanny B.-től. „Most szépen kivárod, mi történik” – mondja ő, és már indul is, méghozzá szakasztott úgy dülöngélve-támolyogva, mint az út elején. Gondolom, az istálló mögött aludta ki magát aznap éjjel. És mit ád Isten? Az én Pöttyös kutyám végül két évvel még túl is élte Stannyt. A mája vitte el, az mérgezte meg a vérét. Két kiskölyök talált rá 1912. július 4-én az országút szélén, de akkorra már merev volt, mint a piszkafa... Ami engem illet, én szépen visszamásztam a repkényen, ágyba bújtam, és ahogy a fejem a párnához ért, már aludtam is. Másnap reggel csak kilenc körül keltem ki az ágyból, és hallom, hogy az anyám szólongat. Apám a vasútnál dolgozott, és hatkor ment el otthonról. – Jud tűnődve elhallgatott. – De nem ám csak szólongatott, Louis. Sikoltozott, hogy jöjjek már.

Jud kiemelt a frizsiderből egy doboz sört, és a kenyérpirító alatti fiók fogójával nyitotta ki. A mennyezetről ráeső lámpafényben arca olyan sárga volt, mint a nikotin. Felhajtotta a sör felét – akkorát büfögött hozzá, mintha puskát sütöttek volna el –, majd a folyosó végén lévő hálószoba felé pillantott, ahol Norma bizonyára már nyugovóra tért.

– Ami most jön, arról nem könnyű beszélnem – nézett ismét vissza Louisra. – Éveken át őröltem a fejemben, de soha nem beszéltem róla senkinek. Mint ahogy azok sem hozták szóba a dolgot, akik szintén tudtak róla. Úgy voltunk vele, mint a szeretkezéssel; arról is tud mindenki, mégsem beszél róla. Magának is csak azért mondom el, Louis, mert most már a maga macskája is *más*. Nem feltétlenül veszélyes – de más.

Észrevette?

Louis végiggondolta, ahogy Church sután lehuppan a vécéfedélről, oldalával a kádnak ütközve; maga előtt látta a rámeredő zavaros, bárgyú és mégsem igazán bárgyú szempárt.

Végül rábólintott.

– Amikor leértem, anyámat a kamrában találtam, a polc és a jégszekrény közötti sarokba szorulva. A padlón nagy halom fehér csipke: éppen függönyt készült akasztani. És a kamra küszöbén ott állt Pöttyös, a kutyám. Csupa piszok volt, a lába telefröccskölve sárral. Még a hasán is piszkos volt a szőr, és ráadásul csomókba állt össze. És csak állt ott, még csak nem is morgott vagy acsargott, éppen csak állt, de így is tudni lehetett, hogy ő szorította be anyámat a sarokba, akár akarta, akár nem. És szegény anyám – reszketett, mint a nyárfalevél, a rémülettől. Nem tudom, Louis, maga hogy volt a szüleivel, de azt tudom, hogy én teljes szívemből szerettem az enyéimet. És az, hogy részem van abban, ami az édesanyámat ennyire megrémítette, megfosztott minden örömtől, amit Pöttyös láttán esetleg éreztem volna. Úgy rémlik, még csak meg sem lepett, hogy ott van.

– Ismerem ezt az érzést – szólt Louis. – Amikor ma délben megláttam Churchöt, hát csak... Szóval úgy tűnt, mintha... – Egy másodpercre elhallgatott. Mintha *teljesen természetes* volna? Elsőre ez a kifejezés jutott eszébe, de érezte, hogy nem igazán találó. – ...Mintha ennek *így kellett volna lennie*.

– Hát igen – mondta Jud, és újabb cigarettát vett elő. Keze alig észrevehetőn remegett. – És ahogy az anyám meglát, még amúgy alsóneműben, hát rám kiabál: „Etesd meg a kutyádat, Jud! Meg kell már etetni! És vidd innen, mielőtt összekoszolja a függönyt!” Én meg összeszedek valami maradékot, és hívom. Először nem jött, mintha nem hallgatna a nevére, én meg már-már azt mondom magamban, nahát, ez nem is a Pöttyös, ez csak valami kóbor kutya, amelyik úgy néz ki, mintha ő volna, és azzal kész...

– Igen! Így volt! – kiáltott fel Louis.

Jud rábólintott. – De másodszorra vagy harmadszorra aztán jött

már, vagy inkább valahogy felém tántorgott, és mikor kitereltem a verandára, hát nem belerohant az ajtóba? Kis híja, hogy fel nem bukott. De enni azért evett, sőt, mint a farkas, úgy falta be az ételt. Addigra túljutottam az első ijedtségen, és kezdtem sejteni, mi is történt. Letérdeltem, és magamhoz szorítottam, annyira boldog voltam, hogy visszajött. És ekkor nyalogatni kezdte az arcomat, és...

Jud megborzongott, és kiitta a maradék sörét.

– Ha hiszi, ha nem, Louis: *hideg* volt a nyelve. Olyan érzés volt, mintha egy döglött pontyot huzigálnának végig a képemen.

Néhány másodpercig mindketten hallgattak.

– Mondja tovább – szólalt meg Louis.

– Amikor aztán végzett az evéssel, kihoztam a hátsó verandáról az ócska kádat, amit csak ő használt, és megfürösztöttem. Pöttyös világéletében utálta a fürdetést; legtöbbször ketten kellettünk hozzá, apám meg én, és közben mindig le kellett vetnünk az ingünket, és a nadrágunk csuromvizes lett, az apám káromkodott, a Pöttyös meg – amúgy kutyamódra – csuda bűntudatos pofákat vágott. Aztán tíz esetből kilencben rögtön újból meghempergőzött a piszokban, és utána lesodorta a szárítókötélről anyám frissen kiteregetett szép fehér lepedőit, és azokat is összekoszolta, anyám meg velünk murizott, hogy mielőtt még beleőszülne, úgy lelövi ezt a dögöt, mint a kóbor kutyát szokás... De aznap Pöttyös szépen megmaradt a kádban, és tűrte, hogy lecsutakoljam; még csak meg se moccant. Nekem csöppet sem tetszett a dolog. Olyan volt... olyan, mintha egy darab húst mostam volna le. Fürdés után megtörölgettem egy ócska ruhával, és láttam a sebhelyeket, ahol beléakaszkodott a szögesdrót – semmi szőr nem volt ott, és látszott, ahogy besüppedt a húsa. Szakasztott olyan volt, mint a régi sebhelyek, amik már vagy öt éve beforradtak.

Louis ismét bólintott. Munkája során időnként ő is látott ilyen eseteket: a seb helye soha nem töltődik ki egészen. Erről a sírásás jutott eszébe, és ismét felidéződtek benne nagybátyja szavai: soha nem marad annyi föld, hogy a kiásott sírt meg

lehetne tölteni vele.

– És akkor megláttam a fejét. Ott is volt egy olyan kis gödörféle, csakhogy azt kis fehér körben benőtte a szőr. Mindjárt a füle mellett...

– Ahol az édesapja meglőtte – mondta Louis.

Jud bólintott.

– Tudja, Jud, ha egy ember vagy egy állat fejébe golyót eresztenek, az ám – akármilyen félelmesen hangzik – nem mindig jelent biztos halált. Az elhülyült betegek osztályán, de akár még kinn az életben is látni olyan öngyilkosjelölteket, akik elszámították magukat; nem tudták, hogy a golyó néha csak nekiütődik a koponyacsontnak, utána pedig félkörben szépen végigmegy rajta, és úgy jön ki a túloldalon, hogy közben nem is érinti az agyat. A saját szememmel láttam olyan esetet, amikor egy illető a jobb füle fölött lőtte főbe magát, és abba halt bele, hogy a golyó a bal oldalon feltépte a nyaki vénáját. Láttam a golyó pályáját; olyan volt, mint valami úthálózati térkép.

– Én is olvastam valami effélét – bólogatott Jud mosolyogva. – Norma valamelyik lapjában, a *Star*-ban vagy az *Enquirer*-ben. Csakhogy ha a faterom azt mondta, hogy a Pöttyös oda van, akkor az úgy is volt.

– Persze – szólt Louis. – Ha maga mondja, akkor biztosan ez az igazság.

– A lánya macskája – kimúlt vagy nem múlt ki?

– Hát az biztos, hogy akkor azt gondoltam...

– Egy orvostól ez kevés.

– Úgy mondja ezt, mintha az orvos maga volna az Isten. Csakhogy én nem vagyok Isten. Sötét volt...

– Az biztos, hogy sötét volt. És az is biztos, hogy a feje úgy himbálózott a nyakán, mintha golyóscsapágyon mozogna, és erővel kellett kirántani a földből – olyan hangot adott, mint amikor a borítékról letépi az ember a ragasztószalagot. Eleven jószággal ilyesmi nem eshet meg. Csak a halott alatt nem enged fel a fagyott föld.

A másik szobában fél tizenegyet ütött az óra.

– És mit szólt az édesapja, amikor hazajött, és meglátta a kutyát? – kérdezte Louis.

– Én odakinn golyóztam a kocsifelhajtón; de tulajdonképpen őrá vártam. Úgy éreztem magam, mint amikor rossz fát tettem a tűzre, és vártam a verést. Apám nyolc körül lépett be a kapun, a kertésznadrágjában, fején azzal a sildes vászonsapkával – látott már olyat?

Louis bólintott, és keze fejével elnyomott egy ásítást.

– Hát igen, késő́re jár – mondta Jud. – Jobb lesz, ha most be is fejezem.

– Annyira még nincs késő. Éppen csak rátettem a szokásos söradagomra. Folytassa, Jud, és nehogy elkapkodja. Hallani akarom az egészet.

– Apám mindig egy ócska bádogdobozban vitte az ebédjét – vágott bele ismét Jud –, és azt lóbálta a szíjánál fogva, amikor megjött. És közben fütyörészett. Sötétedett már, de azért rögtön észrevett, és odakiáltott: „Hahó, Judkins!”, merthogy így hívott, és aztán még annyit mondott, hogy „Hol van a...” Eddig jutott, és akkor jött elő a sötétből a Pöttyös, de nem úgy, mint máskor, amikor valósággal nekirontott az apámnak boldogságában, nem ám, épp csak odaslattyogott, a farkát csóválva, apámnak meg kiesett a kezéből a doboz, hátrálni kezdett, és úgy látszott, mindjárt sarkon fordul és elmenekül, csakhogy nekiment a hátával a kerítésnek, és akkor megállt, és csak állt, és nézte a kutyát. És amikor végül a Pöttyös mégiscsak felugrott rá, apám megragadta a mancsát, és úgy fogta, mint egy hölgyet, akit táncba visz a bálon. Sokáig nézte a kutyát, aztán rám nézett, és csak annyit mondott: „Meg kell mosdatni, Jud. Hisz bűzlik a földtől, amibe elástad.” És azzal bement a házba.

– És maga erre mit tett? – kérdezte Louis.

– Én? Hát újra megfürösztöttem. A Pöttyös meg csak ült a kádban, és másodjára is békésen tűrte. Amikor aztán bementem a házba, anyám már lefeküdt, pedig még kilenc óra se volt. Az apám meg azt mondta: „Beszélnem kell veled, Judkins.” És akkor leültem, szemben vele, ő pedig életemben először úgy

beszélt hozzám, mint férfi a férfihoz. Közben odaátról, onnan, ahol most a maga háza áll, felénk szállt a lonc illata, és egybevegyült a mi vadrózsánkéval. – Felsóhajtott. – Mindig vágytam rá, hogy bárcsak egyszer már így beszélne velem, de ekkor mégse bírtam örülni neki, nem ám, egy csöppet se. És most ez az egész mai este, Louis... Olyan ez, mintha tükörbe nézne az ember, amivel szemben egy másik tükör van, és az ember mintha egész tükörfolyosón menne végig. Vajon hányszor adták már tovább ezt a történetet, amely mindig egyforma; csak a nevek változnak... Emlékszik, mit mondtam a szeretkezésről; ezzel is csak így van az ember...

– Vagyis az édesapja is tudott mindent...

– Úgy van. „Ki vitt fel oda, Jud?” – kérdezte, én pedig elmondtam neki. Ő meg csak bólogatott, mintha épp erre számított volna, és nagyjából így is volt, bár később megtudtam, hogy Ludlow-ban akkortájt hat vagy nyolc olyan ember is élt, aki éppúgy felvihetett volna. De gondolom, apám sejtette, hogy csak Stanny B.-től telhetett ki ekkora őrültség.

– Azt nem kérdezte meg, hogy miért nem ő vitte fel magát?

– Dehogynem – felelte Jud. – Nagyon hosszú beszélgetés volt, hát közben egyszer ezt is megkérdeztem tőle. És ő azt felelte, hogy gonosz vidék az, és ami ott történik, többnyire csak ártalmára van az állatoknak is meg a gazdáiknak is. Megkérdezte, hogy én örülök-e a Pöttyösnek így, amilyen lett, és tudja, Louis, irgalmatlanul nehéz volt ám erre megfelelni... De mindenképpen tudnia kell, hogy mi ment akkor végbe bennem, mert előbb-utóbb úgyis megkérdi majd tőlem, minek is vitettem fel oda magával a kislánya macskáját, és hogy jó dolog volt-e. Nincs igazam?

Louis bólintott. Vajon Ellie, ha megjön, mit szól majd Churchhöz? Egész délután, mialatt Steve Mastertonnal teniszezett, ez a kérdés járt a fejében.

– Néha a halál a jobb megoldás, és ezt a gyerekeknek is meg kell tanulniok – mondta Jud akadozva. – A maguk Ellie-je pedig még nem tudja ezt, és van egy érzésem, hogy azért nem tudja,

mert az édesanyja sem akar tudni róla. Hát talán ezért tettem... De most magán a sor: mondja meg, hogy jól látom-e, és azzal be is fejezhetjük.

Louis kinyitotta a száját, aztán mégsem szólt semmit.

Így hát Jud beszélt tovább, egyre lassabban, mintha úgy lépne át egyik szóról a másikra, mint ahogy előző este a Kis Isten Mocsárban lépdeltek göröngyről göröngyre.

– Láttam én az évek során nemegyszer, hogy megy ez... Ha jól emlékszem, beszéltem már Lester Morganról, aki a díjnyertes fekete Angus-bikáját temette el odafenn, a Hanratty nevűt; marha egy név egy bikának, nem igaz? Valami belső tályog vitte el. Lester szánkón cipelte fel, bár hogy például a faomláson hogyan húzta át, fogalmam sincs. Igaz, hogy a mondás szerint az erős akarat csodákat művel; nahát, ami a micmac temetőt illeti, ez így is van... Szóval, Hanratty is visszajött; csakhogy két héttel később Lester agyonlőtte. Olyan sötét, alattomos vadállat lett belőle. De ez az egyetlen ilyen eset, amiről hallottam. A legtöbbje... hogy is mondjam... éppen csak kicsit lelassult... kicsit elbutult... kicsit...

– Kicsit halottnak tűnt?

– Valahogy úgy – mondta Jud. – Egy kicsit halottnak. Mintha átköltöztek volna... valahová... és aztán visszajöttek volna... de csak félig. Csakhogy a maga lányának, Louis, minderről fogalma se lesz. Ő nem tudja majd se azt, hogy a macskáját halálra gázolta egy kocsi, se azt, hogy utána visszajött. Más szóval egy gyereket csak akkor lehet megtanítani valamire, ha a gyerek tudja, mit kell megtanulnia. Legföljebb...

– Legföljebb néha mégsem így van – mondta Louis, inkább önmagának.

– Hát igen, vannak kivételek – bólintott Jud. – Ellie talán így is megérzi majd, mi a lényeg a halálban, és rájön: a halál az a pont, ahol véget ér a fájdalom, és megszületnek a szép emlékek. Nem az életnek szakad vége, csak a fájdalomnak. És ezt fölösleges is megmondani neki, hadd ókumlálja ki magától. És ha ő is úgy lesz vele, mint én, akkor továbbra is szeretni fogja a macskáját.

Hiszen nem fog az harapni, nem bánt, nem támad meg senkit. Ellie továbbra is ragaszkodni fog hozzá, de közben azért gondol is egyet-mást – és megkönnyebbülten sóhajt majd, ha az állat végül kiadja a páráját.

– Szóval ezért vitt fel oda – mondta Louis. Most, hogy megkapta a magyarázatot, máris jobban érezte magát. Igaz, eléggé zavaros magyarázat volt ez, s inkább az idegvégződések logikáját követte, semmint a józan észét, de az adott helyzetben mégis el tudta fogadni. Akkor pedig bízvást elfeledkezhet arról a gonoszul kópés kárörömről, amit az este Jud szemében felfedezni vélt. – Oké, hát akkor ez...

Ebben a pillanatban Jud meghökkentő váratlansággal két tenyerébe temette fejét. Louis már azt hitte, valami hirtelen fájdalom nyilallt belé, és aggodalmában felemelkedett székéről, de ekkor meglátta, milyen görcsösen hullámzik Jud mellkasa, és rájött: az öregember a könnyeivel küszködik.

– Igen, ezért és mégsem ezért – mondta tompán, elfúló hangon. – Ugyanazért csináltam, mint Stanny B., és ugyanazért, mint Lester Morgan. Amikor Linda Lavasque kutyáját elgázolta az országúton egy autó, Lester őt is felvitte – felvitte, pedig hát épp őneki kellett nem is olyan sokkal korábban megváltania nyomorúságából azt az istenverte bikáját, amikor az nap mint nap megkergette a réten a gyerekeket. És lám, csak megtette, Louis – mégis megtette... Hát mondja meg, Louis – kérdezte szinte feljajdulva –, mit jelent ez?

– Jud, az istenért, miről beszél? – kérdezte Louis riadtan.

– Lester is megtette, Stanny is megtette, és én ugyanazért tettem, mint ők. Az ember azért teszi meg, mert nem tehet másként. Mert az a temető titkos hely, és az ember szeretné megosztani valakivel a titkot, és ha talál hozzá valami megfelelőnek látszó okot, hát akkor... – Jud levette kezét az arcáról, és valószerűtlenül elkínzott, ősöreg tekintettel meredt Louisra. – Hát akkor az ember felkerekedik, és megteszi. Kitalál hozzá mindenféle indokot, s van, amelyik igazán meggyőzően is hangzik, de a legfőbb ok mégiscsak az, hogy meg akarjuk tenni

vagy muszáj, hogy megtegyük. Az apám csak azért nem vitt fel, mert ő csak hallott arról a helyről, de maga soha nem járt ott. De Stanny B. volt már fenn... és fel is vitt... És aztán eltelik hetven év... És akkor egyszer csak...

Jud megrázta a fejét, és szárazon a tenyerébe köhögött.

– Hallgasson ide, Louis – mondta –, de jól figyeljen. Amennyire tudom, a Lester bikája volt az egyetlen állat, amelyik valóban megvadult utána. Rémlik, hogy talán az a Lavasque-féle csau kutya is egyszer megharapta a postást, és hallottam egynémely más állatról is, amelyiknek kicsit rosszabb lett a természete... de például a Pöttyös, az mindig szelíd, jó kutya maradt. Igaz, a szaga, az nem kopott le, akárhányszor fürösztötte az ember, mindig szaglott belőle a föld, de azért jó kutya volt. Az anyám soha többé nem volt hajlandó hozzáérni, de akkor is jó kis kutya volt. És mégis, Louis: ha ma éjszaka fogná magát, és végezne azzal a macskával – soha egy rossz szót se szólanék. Az a hely... megfogja az embert és nem ereszti... És hiába is eszeli ki a legszebb, legjámborabb ürügyeket – éppúgy lehet, hogy hibát követ el. Én csak ennyit mondok, Louis. Meglehet, hogy Lester is hibázott, meg Stanny B. is hibázott – és hiszen én magam sem vagyok a Jóisten. De halottakat feltámasztani – ez már átkozottul közel van ahhoz, hogy az ember Istent játsszon. Nem gondolja?

Louis megint szóra nyitotta a száját, de megint meggondolta magát. Nem érezte helyénvalónak, amit mondani készült; mi több, szavai kegyetlenül is hangzottak volna. *Nem azért csináltam végig ezt az egészet, Jud, hogy a végén megöljem azt az átkozott macskát*.

Jud kiitta sörét, aztán az üveget gondosan a többi üres üveg közé tolta. – Most már aztán valóban vége – szólt. – Igazán kibeszéltem magam.

– Feltehetek még egy utolsó kérdést?

– Miért ne?

– Temettek el odafenn már *embert* is? – kérdezte Louis.

Jud karja olyan görcsösen megrándult, hogy két üveget levert

az asztalról. Az egyik darabokra tört.

– A Krisztus szerelmére, hát hová gondol? Kinek jutna eszébe ilyesmi? Ilyesmiről még beszélni sem szabad, Louis!

– Csak épp kíváncsi lettem – mondta Louis, kényelmetlenül feszengve.

– Vannak dolgok, amiket inkább ne firtasson az ember – mondta Jud Crandall, és Louis Creed most látta először igazán öregnek és roskatagnak; mintha csak ott állna a saját, frissen megásott sírja közelében.

És később, amikor már otthon volt, és felidézte, milyen volt Jud ezekben a pillanatokban, még valami eszébe jutott róla.

Olyan volt, mint aki nem mond igazat.

27

Louis csak a saját garázsában döbbent rá, hogy milyen részeg.

Csillagfényes éjszaka volt, a hold körül fagyos karima. A fény nem volt olyan erős, hogy árnyékot vessen, de tájékozódni azért lehetett. Ám mihelyt Louis a garázsba ért, mintha megvakult volna. Valahol van egy kapcsoló, de átkozott legyen, ha emlékszik, hogy hol is. Lassan, csoszogva tapogatózott előre, a feje kóválygott, s felkészült rá, hogy valamibe keményen beveri a térdét, vagy megbotlik egy játékban, s a lármától megriadva hasra esik. Hiszen bármi heverhet a földön, Ellie piros kerekű biciklijétől Gage taligájáig...

És hol a macska? Vajon a házban hagyta?

Valahogyan irányt tévesztett, és nekiment a falnak. Szálka fúródott a tenyerébe, és ő beleordított a sötétbe: – A rohadt életbe! – Utána eszmélt rá, hogy káromkodásában több volt a félelem, mint a düh. Úgy érezte, mintha az egész garázs alattomban félig megfordult volna vele; most már nemcsak a villanykapcsoló tűnt el – semmi sem volt többé a helyén, beleértve a konyhába vezető ajtót is.

Lassú léptekkel ismét megindult. Közben egyre jobban sajgott

a tenyere. *Ilyen lehet, ha az ember vak*, gondolta, és erről eszébe jutott egy Stevie Wonder-koncert, amire Rachellel ment el – mikor is? Már hat éve? Bármily hihetetlennek tetszik, bizony ilyen régen. Rachel akkor volt állapotos Ellie-vel. Két fickó vezette oda Wondert a szintetizátorhoz, átsegítve a színpadon végigtekergő kábelek között, nehogy megbotoljon. És később, amikor táncolni kezdett az egyik háttérénekesnővel, a lány vezette óvatosan egy szabad felülethez. Louis emlékezett, hogy felfigyelt rá, milyen jól is táncol. Jól táncolt, szentigaz; de azért valakinek oda kellett vezetnie arra a helyre, ahol táncolni tud.

Most nekem is elkelne egy kis segítség, hogy odataláljak a konyhaajtóhoz, gondolta, és hirtelen megborzongott.

Bezzeg, ha kinyúlna a sötétből egy segítő kéz, mekkorát ordítana! Abba sem tudná hagyni!

Megdermedt, a szíve vadul kalapált. *Szedd már össze magad, hagyd abba ezt a marháskodást! Nyugi... nyugi...*

Hol az a kibaszott macska?

És ekkor valóban nekiment valaminek, mégpedig a furgon hátsó lökhárítójának, és felhorzsolt lábszárából úgy szökött fel egész testébe a fájdalom, hogy könnyes lett a szeme. Fél lábon állva, mint a gém, dörzsölni kezdte a fájós lábat, de most már legalább tudta, hol van, a garázs térképe kirajzolódott a fejében, és a szeme is hozzászokott már a sötéthez. Az is eszébe jutott, hogy valóban a házban hagyta a macskát, mert valahogy nem fűlt hozzá a foga, hogy hozzáérjen, hogy felemelje és kirakja és...

És ebben a pillanatban súrlódott bokájához olajosan Church forró, szőrös teste, mint valami alacsonyan örvénylő vízfolyás, hogy aztán undorító farkát, mint mohó kígyót a lába köré csavarja, és Louis ekkor valóban felüvöltött; nagyra tátotta a száját, és csak üvöltött, üvöltött...

– *Apu!* – visította Ellie, és rohant felé a repülőtér betonján, ki-be kanyarogva a kifelé tartó utasok között, mint a csatár, aki szökteti magát a labdával. A legtöbb utas mosolyogva utat engedett neki. Louist kissé feszélyezte ez a kitörő lelkesedés, de azért érezte, hogy az ő szája is széles, bárgyú vigyorba húzódik.

Gage-et Rachel hozta a karjában, és Ellie kiabálása Louisra terelte figyelmét. – *Ap-pu!* – bömbölte elragadtatva, és vadul repesett anyja karjában. Rachel mosolygott (egy kicsit fáradtan, vélte Louis), és letette a földre. A kisfiú Ellie nyomába eredt, izgatottan szedve apró lábát. – *Ap-pu! Ap-pu!*

Louisnak még volt annyi ideje, hogy észrevegye Gage-en az új pulóvert, alighanem a nagyatyai bőkezűség újabb megnyilvánulását, aztán Ellie már neki is zúdult, és úgy ugrott fel rá, mint egy fára.

– Szia, apu! – süvöltötte, és cuppanós puszit nyomott a képére.

– Szia, kicsikém! – mondta Louis, majd lehajolt, hogy elkapja Gage-et, és mindkettőjüket magához ölelte. – Örülök, hogy megint itt vagytok!

Ekkor ért oda Rachel, egyik vállán az utazótáskával és a retiküljével, a másikon Gage pelenkás zsákjával. NEMSOKÁRA NAGYFIÚ LESZEK! – ez állt nagy betűkkel a zsákon, amely ígéretet inkább a szülők, mint a pelenkás gyermek megnyugtatására szánták. Rachel úgy festett, mint egy hivatásos fotós valami hosszú és megerőltető hivatalos kiküldetés végén.

Louis a két gyerek közt kihajolva szájon csókolta. – Szia!

– Szia, doki – mondta mosolyogva az asszony.

– Megviseltnek látszol.

– Az is vagyok. Bostonig nem volt semmi gond. Simán átszálltunk, simán felszálltunk. De amikor a város fölött a gép megdőlt a fordulóban, Gage egyszer csak lenéz, azt mondja, „Csecse, csecse”, és összehányja magát.

– Úristen...

– A vécében átöltöztettem. Nem hiszem, hogy elkapott volna valamit. Szerintem csak egy kis légibetegség volt.

– Siessünk haza – mondta Louis. – Már fő a chili.

– *Chili! Chili!* – visította Louis fülébe Ellie, boldog izgalommal.

– *Csiji! Csiji!* – visította Gage a másik fülébe, de így legalább a zajártalom kiegyenlítődött.

– Gyerünk a poggyászért – mondta Louis. – Itt már leszerepeltünk!

– És hogy van Church, apu? – kérdezte Ellie, amikor Louis letette a földre. Louis várta a kérdést, de arra nem számított, hogy milyen aggodalmasan néz majd rá a kislány, és hogy milyen mély ránc jelenik meg két sötétkék szeme között. Értetlenül pillantott Rachelre.

– A hét végén sikoltozva ébredt fel – mondta nyugodt hangon az asszony. – Rosszat álmodott.

– Azt álmodtam, hogy Churchöt elgázolta egy autó – mondta Ellie.

– Szerintem túl sok pulykás szendvicset evett a nagy napon – jegyezte meg Rachel. – Volt egy kis hasmenése is. Nyugtasd már meg, Louis, és aztán tűnjünk el erről a reptérről. Annyit láttam ilyenből ezen a héten, hogy öt évre elegendő.

– Hát persze hogy jól van a macskád, szívecském – mondta Louis lassan.

Jól hát. Egész nap csak heverészik a házban, és bámul rám azzal a furcsa, zavaros szemével – mintha olyan látványban lett volna része, amelyik kisöpört a fejéből minden észt – már amennyi ész egy macskába szorulhat. Amúgy él és virul. Esténként seprűvel kergetem ki a házból, mert nem bírok hozzáérni. De épp csak meg kell lóbálnom felé a seprűt, és már kotródik is. És a minap, Ellie, amikor kinyitottam az ajtót, egy egérrel játszott – legalábbis azzal, ami még az egérből megmaradt. A pincétől a padlásig teleszórta a házat a belső részeivel. Mellesleg nekem ennek kapcsán délig egy falat sem ment le a torkomon. Egyebekben…

– Él és virul.

– Jaj, de jó – mondta a kislány, és orra tövénél elsimult a ránc. – Akkor éjjel, amikor ezt álmodtam, biztos voltam benne, hogy

meghalt.

– Ne mondd! – mosolygott Louis. – Hiába, az álom gyakran becsapja az embert.

– *Embejt!* – harsogta Gage. – *Embejt!* – és lelkesen megrángatta Louis haját. Eljutott a papagájkorszakba, amelyre Louis még élénken emlékezett Ellie idejéből.

– Gyertek, banditák – mondta, és elindultak a poggyászkiadóba.

Már a parkolóban, a furgon előtt álltak, amikor Gage, fura, elcsukló hangon ismét rákezdte: – Csecse! Csecse! – Ezúttal Louist hányta végig, aki a repülőtéri fogadáshoz új dzsörzénadrágot öltött. Úgy tűnt, Gage szótárában a *csecse* bizonyos rejtjelkulcs szerint annyit jelentett: *Most rókáznom kell, nagyon sajnálom, tessék félrehúzódni!*

Mint kiderült, mégiscsak vírusos fertőzésről volt szó.

Mire megtették a tizenhét mérföldes utat a bangori repülőtértől a ludlow-i házig, Gage elbóbiskolt; kapkodta a levegőt, és látszott, hogy lázas is. Louis befarolt a garázsba, és szeme sarkából meglátta Churchöt, ahogy farkát felmeresztve ólálkodik a fal mentén, és bámulja a kocsit. Miután eltűnt az alkonyatban, Louis négy egymásra rakott nyári abroncs tövében – a család távollétében felszerelte a téli gumikat – újabb kibelezett egeret pillantott meg; testürege nyers rózsaszínben csillogott a garázs félhomályában.

Louis gyorsan kiszállt, és szándékosan nekiment a gumirakásnak. A két felső legurult, eltakarva az egeret. – Hoppá! – mondta.

– De béna vagy, apu – jegyezte meg Ellie, de nem barátságtalanul.

– Elismerem – felelte Louis, erőltetett jókedvvel.

Mintha ő is csecse-csecsét mondott volna, mielőtt összerendetlenkedi a terepet. „Az apu béna.” Különös feltámadása előtt Church, tudomása szerint, csak egyszer ölt, akkor is patkányt; néha ugyan sarokba szorított egy-egy egeret, és eljátszott vele amúgy vérbeli macskamódra, s ez a félelmetes

játék természetesen végzetesnek ígérkezett, de neki, Ellie-nek vagy Rachelnek mindig sikerült időben közbelépnie. És Louis azt is tudta, hogy ha egyszer egy macskát kiherélnek, az – legalábbis amíg rendesen táplálják – legfeljebb ha egy érdeklődő pillantásra méltatja az útjába tévedő egeret.

– Óhajtasz még tovább álmodozni, vagy netán a beteg gyerekeddel is foglalkozol? – érdeklődött Rachel. – Jöjjön vissza a galaktikából, Creed doktor. Most a földön van magára szükség. – Fáradtan, sőt ingerülten csengett a hangja.

– Ne haragudj, szívem – mondta Louis, és felkapta Gage-et, aki most már úgy tüzelt, mint lezárt kályhában a parázs.

Így hát aznap este csak hármasban költötték el Louis híres mexikói chilijét. Gage közben a nappali heverőjén feküdt, lázasan és eltompultan; cumisüvegből langyos húslevest kortyolt, és fásultan szemlélt egy rajzfilmet a tévében.

Vacsora után Ellie a garázsajtóból kezdte szólongatni Churchöt. Rachel felment kicsomagolni, Louis pedig mosogatás közben abban reménykedett, hogy a macska nem fog megjelenni. De hiába reménykedett. Church, újmódi szokásához híven, lassan cammogva ugyan, de szinte azonnal ott termett – mintha lesben állt volna odakinn. Igen, *lesben állt* – azonnal ez a szó jutott Louis eszébe.

– Church! – kiáltotta Ellie. – Szia, Church! – Felkapta a macskát, és magához ölelte. Louis a szeme sarkából figyelte őket. Az imént még a mosogató alján kotorászott, nem maradt-e ott egy utolsó kóbor evőeszköz, de most mozdulatlanná dermedt a keze. És látta, ahogy Ellie arcán az öröm lassan értetlenségbe vált át. A macska mozdulatlanul, hátracsapott füllel feküdt a karjában, szemét Ellie szemébe mélyesztve.

Hosszú másodpercek teltek el így – Louis legalábbis végtelen hosszúnak érezte őket –, majd Ellie letette Churchöt a földre. A macska – anélkül, hogy visszanézett volna – az ebédlő felé poroszkált. *Itt megy az egerek hóhéra*, futott át Louis agyán a kósza gondolat. *Úristen, mit műveltünk mi azon az éjszakán?*

Megpróbálta felidézni magában, de a történtek máris elúsztak a

messzeség homályába, akárcsak Victor Pascow zűrzavaros halála a rendelő váróhelyiségének padlóján. A magasban süvöltő szélrohamokra emlékezett, és a hóra, ahogy fehéren csillog a háza mögött, az erdő felé emelkedő réten. Ez volt minden.

– Te, apu... – szólalt meg Ellie halk, fojtott hangon.

– Mi van, Ellie?

– Churchnek olyan furi szaga van.

– Igazán? – kérdezte Louis, gondosan mímelt közönnyel.

– Igazán! – mondta Ellie elkeseredve. – Komolyan! Még soha nem volt ilyen szaga. Olyan, mint a kaki!

– Talán meghempergőzött valami rondaságban, szívecském – mondta Louis. – De sebaj, majd elmúlik.

– Hát, őszintén remélem! – mondta Ellie, mulatságosan komor nagyasszonyhangon, és elvonult.

Louis rábukkant az utolsó villára is, elmosta, majd kihúzta a dugót, és mialatt a mosószeres víz öblöseket buggyanva lefolyt a csövön, ő csak állt a mosogatónál, és kibámult az éjszakába.

Amikor a víz már nem zubogott tovább, meghallotta az észak felől érkező, telet hozó szél vékony, de ádáz sivítását, és egyszer csak rádöbbent, hogy fél, egyszerűen és ostoba módon fél, ahogy olyankor fél az ember, ha felhő úszik el a nap előtt, és valahol valami ketyegni kezd...

– Harminckilenc-*három*? – kérdezte Rachel. – Úristen, Lou, ez biztos?

– Hát igen. Vírusfertőzés – mondta Louis, és vigyázott, nehogy indulatba jöjjön Rachel csaknem vádló hangja miatt. Az asszony fáradt, nehéz nap áll mögötte; jószerivel a fél országot átrepülte a két gyerekkel. És erre tessék: tizenegy óra, és még mindig nincs vége a napnak. Ellie ugyan mélyen alszik már a szobájában, de Gage itt hever az ágyukon, félig önkívületi állapotban. Louis egy órával ezelőtt kezdte adagolni neki a Liquiprint. – Reggelre az aszpirin majd leviszi a lázát, angyalom.

– Nem akarsz neki ampicillint vagy ilyesmit adni?

– Ha influenzája volna vagy streptococcus-fertőzése, akkor azt adnék – magyarázta Louis türelmesen. – De nem ez a helyzet. Vírusfertőzése van, és a vírussal szemben az antibiotikumok fabatkát sem érnek. Csak hasmenést kapna, és még inkább kiszáradna.

– És biztos, hogy vírus?

– Hát ha konzíliumot akarsz, kérlek, állok elébe! – csattant fel Louis.

– Azért még nem muszáj rám kiabálni! – kiabálta Rachel.

– Én nem kiabáltam – kiabált vissza Louis.

– Igenis kiabáltál – kezdte Rachel –, vedd tudomásul, hogy... – És ekkor a szája megvonaglott, és arcához kapta kezét. Louis látta, milyen mély, szürkésbarna karikák húzódnak a szeme alatt, és mélységesen elszégyellte magát.

– Ne haragudj – mondta, és leült mellé. – Istenem, nem is tudom, mi ütött belém. Bocsánatot kérek, Rachel!

– Ne siránkozz, és ne magyarázkodj! – mosolyodott el bágyadtan az asszony. – Ezt mondtad nekem egyszer, nem igaz? Kész istencsapása volt ez az utazás. És végig azon reszkettem, hogy a plafonon leszel, ha bele találsz nézni Gage fiókjába. Úgyhogy jobb, ha most mondom meg, amíg még rajtad van a bűntudat.

– Miért kéne a plafonon lennem?

Rachel ismét halványan mosolygott. – Anyám és apám tíz új öltözéket vásárolt neki. Az egyik ma is rajta volt.

– Láttam, hogy valami új cuccot visel – mondta Louis kurtán.

– Láttam, hogy látod. – Rachel mókás kis fintort vágott, és Louis – pedig nemigen volt nevethetnékje – elnevette magát. – És Ellie is kapott hat új ruhát.

– Hat ruhát... – ismételte meg Louis, és legszívesebben ordított volna. Hirtelen tört rá a düh; olyan beteges, sértődött düh, amit maga sem értett. – De miért, Rachel? Hogy engedhetted meg apádnak? Nem szorulunk rá... mi is megvehetjük...

Elhallgatott. Dühében nem talált szavakat. Egy másodpercre önmagát látta, amint az erdőn át Ellie döglött macskáját cipeli,

egyik válláról a másikra téve a plasztikzsákot – és mindeközben Irwin Goldman, az a mocskos vén fütyi Lake Forestből, csatasorba állította világhírű csekkfüzetét és töltőtollát, hogy megvásárolja az ő lánya szeretetét.

Egy pillanatra elfogta a kísértés, hogy felordítson: *Ő hat ruhát vett neki, én pedig visszahoztam a halálból a rohadt macskáját – na, ki szereti jobban?*

De magába fojtotta a szavakat. Soha nem mondana ilyesmit. *Soha*.

Rachel gyengéden megérintette a nyakát. – Louis – szólalt meg. – Együtt vették, mind a ketten. Kérlek, nagyon kérlek: próbáld megérteni őket. Szeretik a gyerekeket, és olyan ritkán látják őket. És öregszenek, Louis. Nem ismernél rá az apámra. Komolyan mondom.

– Én ráismernék – motyogta Louis.

– Kérlek, drágám... Próbálj megértő lenni... És egy kicsit elnézőbb. Hiszen semmibe se kerülne...

Louis hosszan ránézett, majd azt mondta: – Igenis sokba kerülne. Lehet, hogy nem rendjén való, de ez az igazság.

Rachel már válaszra nyitotta a száját, ám ekkor Ellie kiáltása hallatszott a szobájából: – *Apu! Anyu! Jöjjön már valaki!*

Rachel már emelkedett, de Louis visszanyomta. – Majd én. Te maradj itt Gage-dzsel. – Sejtette, miről lehet szó. Pedig hát azután, hogy Ellie lefeküdt, kirakta a házból azt az átkozott macskát; nyakon csípte, amint a konyhában a tálkája körül szaglászott, és kirakta. Nem akarta, hogy Ellie ágyában aludjon. Amikor ezt elképzelte, óhatatlanul mindenféle betegségre kellett gondolnia, és Carl bácsi díszes ravatalozója is felrémlett előtte.

Ellie előbb-utóbb megérzi, hogy valami nincs rendben, és Church nem az, ami volt.

Hiába rakta ki a macskát a házból. Amikor belépett, Ellie álomittasan ült az ágyában, Church pedig denevérszerű árnyékként terpeszkedett el a takarón; szeme bárgyún fénylett a folyosóról beszivárgó világosságban.

– Rakd ki, apu – nyöszörögte Ellie. – Olyan szörnyen büdös!

– Ssss, Ellie, aludj szépen – mondta Louis, s maga is meglepődött, milyen nyugodt a hangja. Erről eszébe jutott a Pascow halálát követő reggel, az alvajáró kaland utáni. Amikor beért a rendelőbe, rögtön elsáncolta magát a fürdőszobában, hogy a tükörbe nézzen, mert bizonyos volt benne, hogy ijesztően festhet – ám semmi rendkívülit nem észlelt magán. Bizony ilyenkor eltűnődik az ember: hányan és hányan szaladgálhatnak a világban, magukba temetve szörnyű titkaikat.

De hát a kurva életbe, ez csak egy vacak macska! Nincs itt semmiféle titok!

Ellie-nek azonban akkor is igaza van. A macskából pokoli bűz áradt.

Louis felkapta és levitte, vigyázva, hogy a száján át vegyen levegőt. Vannak ennél kellemetlenebb szagok is; beszéljünk nyíltan, a szar például sokkal büdösebb. Egy hónappal ezelőtt ellenőrizték náluk a szennyülepítőt, és Jud is nézte, ahogy Puffer és fiai kiszivattyúzzák a tartályt, majd megjegyezte: – Hát ez bizony nem egészen Chanel Cinq, mi, Louis? – Bűzösebb az elüszkösödött seb is, az, amit az öreg Bracermunn doktor az egyetemen „tüzes hús”-nak nevezett; sőt, még a Civic katalizátora is kellemetlenebb szagot terjeszt, ha túl sokáig állt a garázsban.

De azért ez a szag is épp elég rémes volt. És egyáltalán: hogy jutott be a macska? Seprűvel kergette ki, gondosan ügyelve, hogy az övéi mindhárman az emeleten legyenek. Már majd’ egy hét telt el azóta, hogy Church visszajött, és Louis most ért hozzá először. A forró test úgy hevert a karjában, mint egy éppen nyugalmi állapotban lévő kór testet öltött jelképe, és Louis arra gondolt: *Miféle résen bújtál át, te dög?*

Hirtelen ismét eszébe jutott a múltkori álom: Pascow is egyszerűen csak átbújt a garázs ajtaján.

Lehet, hogy Church sem valami résen siklott be, hanem egyszerűen átbújt az ajtón, mint egy kísértet.

– Állítsd le magad – suttogta rekedten.

Hirtelen az a meggyőződése támadt, hogy a macska mindjárt

vergődni kezd a karjában, a végén még meg is karmolja. De Church mozdulatlan maradt, csak a tompa forróság és az undorító bűz áradt belőle rendületlenül és közben úgy meredt Louisra, mintha olvasna gondolataiban.

Kinyitotta az ajtót, és – kissé talán túl nyersen – a garázs padlójára lökte a macskát. – Eriggy – mondta. – Ölj meg még egy egeret, vagy ami épp az utadba esik.

Church sután ért földet; hátsó lába összeakadt, és egy pillanatra egyensúlyát vesztve elterült. Louisnak úgy tűnt, mintha a zöld szempár sötéten, gyűlölködve villanna rá, aztán a macska kótyagosan elkullogott, és eltűnt valamerre.

Úristen, Jud, gondolta, *bárcsak néma maradtál volna!*

A mosogatóhoz ment, és mintha műtéthez készülődne, teljes erőből sikálta le kezét és alkarját. *Az ember azért teszi meg, mert nem tehet másként... Kitalál hozzá mindenféle indokot, s van, amelyik igazán meggyőzően is hangzik... de a legfőbb ok mégiscsak az, hogy az a hely megfogja az embert, és nem ereszti... Hiába is eszeli ki a legszebb, legjámborabb ürügyeket...*

Nem, Jud nem tehet róla. A maga akaratából ment fel oda; Judot nem lehet hibáztatni érte.

Elzárta a csapot, és megtörülközött. Aztán egyszerre csak megállt kezében a törülköző, és csak nézte meredten a darabkányi sötétséget a mosogató fölötti ablak keretében.

Lehet, hogy engem is megfogott az a hely? Lehet, hogy engem sem ereszt el többé?

Nem lehet. Csak akkor, ha én is úgy akarom.

A fogasra dobta a törülközőt, és felment az emeletre.

Rachel az ágyban volt, a takarót felhúzta az álláig, és Gage rendesen betakargatva ott feküdt mellette. Az asszony bocsánatkérőn pillantott fel. – Nem haragszol, szívem? Csak ma éjszakára... Jobban érezném magam, ha itt lenne mellettem. Úgy tüzel a kis teste...

– Semmi baj – szólt Louis. – Majd kinyitom lenn a kihúzható ágyat.

– Igazán nem bánod?

– Nem. Gage-nek nem árt, téged pedig megnyugtat. – Elhallgatott, majd mosolyogva jegyezte meg: – Legföljebb elkapod tőle. Ez szinte elkerülhetetlen. De gondolom, téged most ez izgat a legkevésbé.

Rachel visszamosolygott rá, és bólogatott. – Ellie-nek mi baja volt?

– Azt akarta, hogy vigyem ki Churchöt.

– *Churchöt?* Még ilyet! Ezt nevezem pálfordulásnak!

– Hát igen – bólintott Louis, majd hozzátette: – Azt mondta, büdös, és szerintem sem volt épp a legillatosabb. Talán valami trágyadombra tévedt.

– Kellemetlen – mondta Rachel, és az oldalára fordult. – Pedig hát Ellie-nek legalább annyira hiányzott a macskája, mint te!

– Azt elhiszem. – Louis lehajolt, és gyengéden szájon csókolta feleségét. – Aludj szépen, Rachel.

– Szeretlek, Lou. És boldog vagyok, hogy hazajöttem. És nagyon sajnálom, hogy külön alszunk.

– Semmi baj – mondta Louis, és leoltotta a villanyt.

Odalenn leszedte és halomba rakta a heverő párnáit, kihúzta az ágyat, és igyekezett lelkileg felkészülni rá, hogy a vékony matrac alatt a keresztlécek egész éjjel böködik majd a hátát. Még szerencse, hogy az ágy fel volt húzva; legalább ezzel nem kell bajlódnia. Elővett két pokrócot az előszobaszekrény legfelsőbb polcáról, és az ágyra terítette, aztán vetkőzni kezdett, de hirtelen abbahagyta.

Úgy gondolod, hogy Church megint a házban van? Sebaj. Menj, és nézz körül. Ahogy az imént Rachelnek mondtad: ártani nem árt. Sőt, még haszon is származhat belőle. És attól, hogy ellenőrződ, be van-e csukva minden ajtó, még a vírust sem kapod el.

Módszeresen végigjárta az egész földszintet, ajtón-ablakon ellenőrizve minden zárat és kilincset. De kiderült, hogy már az első alkalommal is alapos munkát végzett, és Churchnek nyoma

sem volt sehol.

– Nahát, ez megvolna – mondta. – Lássuk, hülye macska, hogy ma este is bejutsz-e. – S magában titkon azt kívánta: bárcsak fagyna le odakinn Church töke! Ámbár persze ez az, amivel Church már nem rendelkezik.

Villanyt oltott, és bebújt az ágyba. Az ágy keresztlécei szinte azonnal a hátába nyomódtak, és már-már azt hitte, átvirraszthatja az egész éjszakát, amikor egy szempillantás alatt elaludt. Az oldalán feküdt, eléggé kényelmetlenül, de amikor felébredt...

...ismét ott volt az állattemetőn túli temetkezőhelyen. Ezúttal egyedül. És ezúttal ő maga ölte meg Churchöt, hogy aztán valamilyen okból úgy döntsön: másodszor is feltámasztja. Isten tudja, mi bírhatta rá; annyi bizonyos, hogy neki magának fogalma sem volt róla. Csakhogy ezúttal mélyebben kaparta el az állatot, és az nem tudta kiásni magát. Louis hallotta, ahogy nyöszörög a föld alatt, mint egy síró kisgyermek. A hang a föld pórusain át hatolt a felszínre, áttörve magát a talaj csupa kő húsán, és vele együtt tört a felszínre az a szag is, a rothadás és az enyészet iszonyú, betegesen édeskés bűze. S pusztán attól, hogy be kellett lélegeznie, úgy elnehezült a melle, mintha ólomsúly nyomná. És az a nyöszörgő sírás...

...a sírás nem csitult...

...és a súly sem tűnt el a melléről.

– *Louis!* – Rachel kiáltott, és a hangja csupa ijedelem volt. – *Louis, fel tudnál jönni?*

Nem is ijedten: rémülten kiáltott, és a sírás egyre fuldoklóbb lett, egyre kétségbeesettebb. Gage volt az.

Louis kinyitotta szemét – és egyenesen Church sárgászöld szemébe bámult, amely az övétől nem egészen tíz centire villogott. A macska ott volt a mellén, takarosan összetekeredve, mint a testet öltött lidércnyomás holmi vénasszonyos rémmeséből. Dorombolt. És a bűz lassú hullámokban terjengett körülötte.

Louis felüvöltött az undortól és a meglepetéstől, majd ősi védekező reflexszel lökte előre mindkét kezét. Church lezuttyant

az ágyról, az oldalára huppant, aztán, ahogy szokta, nehézkesen botorkálva elsettenkedett.

Louist akkor sem fogta volna el nagyobb undor, ha pókkal a szájában ébred. Egy pillanatig úgy érezte, mindjárt elhányja magát.

– *Louis!*

Lerúgta magáról a takarót, és a lépcsőhöz támolygott. A hálószobából gyenge fény szivárgott. Rachel hálóingben állt a lépcső tetején.

– Louis, már megint hányt... és fuldoklik tőle... Annyira félek!

– Itt vagyok – mondta Louis, és felsietett. *Hát bejutott*, gondolta közben. *Valamiképpen mégis bejutott. Alighanem a pincéből. Talán betört az egyik pinceablak. Ez a legvalószínűbb. Holnap, ha hazaérek, majd megnézem. A fenébe, inkább még reggel, mielőtt elindulok. És akkor...*

Gage már nem sírt. Most már csak hörgött, csúnyán, fuldokolva.

– *Louis!* – sikoltott Rachel.

Louis nem késlekedett. Gage az oldalán feküdt; szájából hányadék szivárgott egy ócska törülközőre, amit Rachel sebtiben odaterített. Hányt – de nem eleget. A legtöbbje benn rekedt, és a fiúcskát, aki egyre vörösebb lett, fulladás fenyegette.

Louis villámgyorsan a hóna alá nyúlt, közben öntudatlanul érzékelve, milyen forró a kis test a pizsama alatt, és a vállára emelte, mintha böfögtetni akarná. Aztán hirtelen mozdulattal a gyerekkel együtt hátravetette magát. Gage nyaka hevesen előrecsuklott, aztán valami ugatásszerű böffentést hallatott, s a következő másodpercben döbbenetes mennyiségű, csaknem szilárd hányadék zúdult ki a száján szinte tömbszerűen, összefröcskölve a padlót és a szekrényt. Aztán újra sírni kezdett, de ez az erőteljes bömbölés már szinte zene volt Louis fülének. Így csak az sír, akinek bőséges oxigénkészlet áll a rendelkezésére.

Rachel térde megcsuklott; az ágyra zuhant, arcát kezébe temetve, és egész testét heves remegés rázta. – Majdnem

meghalt, nem igaz, Louis? Majdnem megful... Ó, édes Istenem...

Louis, fiával a karján, körbe-körbe járt a szobában. Gage sírása nyöszörgéssé vékonyodott, és már ismét félig aludt.

– Ötven az egyhez, hogy magától is kiadta volna, Rachel. Én éppen csak segítettem egy kicsit.

– De akkor is majdnem meghalt – nézett fel rá az asszony, halálsápadt arcán kábult, hitetlen kifejezéssel. – Majdnem meghalt. Ó, Louis... Olyan közel volt hozzá...

Louisnak hirtelen eszébe jutott, ahogy a napfényes konyhában azt sikoltotta felé az asszony: *Nem fog meghalni, ebben a házban senki nem fog meghalni...*

– Valamennyien közel vagyunk hozzá, drágám – mondta. – Ameddig csak élünk.

Az újabb hányási rohamot majdnem bizonyosan a tej váltotta ki. Ahogy Rachel elmesélte, éjfél körül, egy órával azután, hogy Louis lefeküdt, Gage felébredt, s úgy nyafogott, mint amikor éhes – az anyja pedig hozta az üveget. Gage még cumizta a tejecskét, amikor Rachel már ismét elszunnyadt – és egy óra múlva kezdődött a görcsös fuldoklás.

Egy korty tejet se többé, mondta Louis, Rachel pedig, szinte alázatosan, rábólintott. Egy korty tejet se többé.

Louis háromnegyed kettő körül ment vissza a földszintre, és teljes negyed órán át nyomozott a macska után. Felderítőútja igazolta gyanúját: a konyhából az alagsorba vezető ajtó félig nyitva volt. Emlékezett rá, mit mesélt egyszer az anyja: nekik is volt egy macskájuk, amelyik megtanulta, hogyan nyomhatja le mancsával a régi típusú kilincseket, amilyen például a pinceajtójukon is volt. A macska – így mesélte – szépen felkapaszkodott az ajtó szélén, és mancsával addig ütögette a kilincset, amíg ki nem nyílt az ajtó. Ravasz kis trükk, gondolta Louis, de majd ő elveszi tőle Church kedvét; elvégre van a pinceajtón retesz is. Churchöt egyébként álmában lepte meg, a tűzhely alatt; megfogta, és minden teketória nélkül kidobta a bejárati ajtón. Mielőtt lefeküdt volna, újból becsukta a

pinceajtót.

Csakhogy ezúttal a reteszt is rátolta.

29

Reggelre Gage-nek már éppen csak egy kis hőemelkedése volt. A szája még cserepes ugyan, de a szeme csillogott, és csacsogott megállás nélkül. Egyetlen hét alatt az összefüggéstelen karattyolásból értelmes szavak formálódtak; szinte bármit utánamondott az embernek. Ellie most épp a „szar” szóra óhajtotta megtanítani.

– Mondd, Gage: szar – nógatta, a zabpelyhét kanalazva.

– Gage-szaj – visszhangozta Gage engedelmesen, saját tányérja fölött. Louis engedélyezte számára a zabpelyhet, azzal a feltétellel, hogy csak egy pici cukrot tesznek bele. Szokás szerint több jutott belőle a hajára, mint a szájába.

Ellie harsányan vihogott.

– Mondd, Gage: fing!

– Fin-Gage – vigyorgott ki Gage az arcára kent pépből. – Fin-szaj-Gage.

Most már Louis is versenyt hahotázott Ellie-vel. Csak Rachel nem találta olyan mulatságosnak a dolgot.

– Úgy gondolom; mára elég a disznólkodásból – mondta, mialatt Louis elé tette a lágy tojást.

– Fin-és-szaj-szaj-és-fin – énekelte nagy vígan Gage, Ellie meg a tenyerébe fojtotta a kuncogást. Még Rachel szája is megrándult, és Louis úgy látta, hogy ha nem aludta is ki magát, mégis sokkal jobb színben van már. Bizonyára a megkönnyebbüléstől, gondolta. Itthon van, és Gage is túljutott a nehezén.

– Nem szabad ilyeneket mondani, Gage – szólt rá ekkor a fiúcskára Rachel.

– Csecse – közölte Gage a változatosság kedvéért, és a tányérjába hányta egész zabpehelyadagját.

– Pfuj, de rémes – visította Ellie, és elmenekült az asztaltól.

És ekkor Louis végképp elveszítette önuralmát. Nem tehetett róla: könnyesre kellett kacagnia magát. Rachel és Gage pedig úgy bámulták, mintha megtébolyodott volna.

Szó sincs róla, mondhatta volna nekik Louis. *Épp ellenkezőleg: eddig voltam tébolyodott, de most már majd összeszedem magam. Sőt, azt hiszem, máris rendben vagyok.*

Nem tudhatta, valóban vége-e az egésznek, de ő úgy érezte, túl van rajta, és talán ez magában is elegendő.

És elegendő is volt – legalábbis egy időre.

30

Gage vírusa egy hétig még tartotta magát, aztán elkotródott. Ám a rá következő héten erős hörghuruttal esett ágynak, amelyet először Ellie, majd Rachel is elkapott; a karácsony előtti hetekben úgy harákoltak a ház különböző pontjain, akár három kivénhedt, asztmás vadászkutya. Louist elkerülte a betegség, és úgy rémlett, mintha Rachel ezt zokon venné tőle.

Az egyetemen az utolsó tanítási hét kemény próbára tette Louist, csakúgy, mint Steve-et, Surrendrát és Charlton nővért. Influenzajárvány, legalábbis egyelőre, még nem volt, de sokan kínlódtak hörghuruttal, néhány diákot pedig mononucleosis és vándorló tüdőgyulladás vert le a lábáról. Két nappal a karácsonyi szünet előtt hat jajveszékelő és részeg fiút hozott be néhány ijedt diákklubbeli társuk. Néhány percre nagy felfordulás támadt, és ez kínosan emlékeztette Louist a Pascow-ügyre. Mint kiderült, a hat eszement alak bezsúfolódott egy közepes hosszúságú tobogánba (a hatodik, ahogy Louis a beszámolókból kihámozta, a leghátsó vállán gubbasztott), és aztán, uccu neki, lerobogtak a dombon az áramfejlesztő fölött. Igazán ragyogó ötlet volt – csak éppen a felgyorsult tobogán letért pályájáról, és nekiment az egyik polgárháborús ágyúnak. A mérleg: két kartörés, egy csuklótörés, mindösszesen hét bordatörés, egy agyrázkódás és

megszámlálhatatlan zúzódás. Csak a leghátsó utas vállán üldögélő fiú úszta meg teljesen sértetlenül. Az összeütközésnél ugyanis a szerencsés fickó átrepült az ágyú fölött, és fejjel lefelé egy hókupacban kötött ki. Az emberi roncsok szanálása nem volt épp leányálom, és Louis, miközben öltögetett, kötözött, pupillákat ellenőrzött, alaposan ki is osztotta a társaságot, de később, amikor Rachelnek beszámolt az esetről, ismét könnyesre nevette magát. Rachel furcsán nézett rá, nem értette, mi ebben olyan mulatságos, és Louis nem mondhatta meg neki, hogy bár ostoba balesetről volt szó, és emberek sérültek meg, végül is mind megúszták, és saját lábukon hagyták el a rendelőt. Nevetésében megkönnyebbülés volt, de diadalérzet is – ma te nyertél egy-nullára, Louis.

Mire december 16-án Ellie-nek is eljött a karácsonyi szünet, ő is, Rachel is, Gage is kilábalt a hörghurutból, és a család amolyan igazi régimódi, boldog falusi karácsonynak nézett elébe. A ludlow-i ház, amely oly idegennek tetszett, amikor azon az augusztusi napon ráfordultak a kocsifelhajtóra (sőt nemcsak idegennek, de ellenségesnek is, hiszen jóformán egyszerre történt, hogy Ellie megütötte a térdét, Gage-et pedig megcsípte egy méh) – nos, a ház most már valóban az otthonukká vált.

Amikor karácsony éjjelén a gyerekek végre elaludtak, Louis és Rachel mint két tolvaj lopakodott le a padlásról, megrakva tarka ajándékdobozokkal. Gage, aki nemrég harapott rá a játékautókra, egész készlet Matchbox versenyautót kapott, Ellie Barbie és Ken babákat, társasjátékot, kissé túlméretezett triciklit, babaruhát, kivilágítható játéktűzhelyt és még sok egyebet.

Aztán – Louis háziköntösben, Rachel selyempizsamában – leültek a karácsonyfa alá, és a villanygyertyák fényénél gondosan kirakták az ajándékokat. Louis nem is emlékezett, mikor volt ilyen kellemes, meghitt estéje. A kandallóban égett a tűz; időnként egyikük felállt, és rávetett egy nyírfahasábot.

Winston Churchill egy ízben surrant csak el Louis mellett, ő pedig szinte szórakozott utálkozással lökte el magától – a szag most is megcsapta. Később látta, hogy Church Rachel lábánál

szeretne letelepedni, de Rachel is ellökte, és türelmetlenül rá is szólt: – Sicc! –, majd a következő pillanatban úgy dörzsölte tenyerét selyempizsamás combjához, mint amikor az ember valami visszataszító vagy fertőző dologhoz ért. Louis úgy látta, még csak nem is tudatosan teszi.

Church ekkor a téglából rakott kandallóhoz battyogott, és esetlenül lehuppant a tűz elé. Régi kecsességének nyoma sem maradt; mind elhagyta azon az éjszakán, amelyre Louis gondolni sem akart. De még valami mást is elhagyott; Louis egy ideje már érzékelte, de egy hónapba telt, amíg pontosan meg tudta határozni. A macska nem dorombolt többé – holott azelőtt mintha motor zakatolt volna benne, kivált álmában; Louis nemegyszer kelt fel éjszakánként, hogy becsukja Ellie ajtaját, mert nem bírt aludni a dorombolástól.

Mostanában azonban a macska úgy aludt, mint egy darab fa. Vagy mint a holtak.

De mégsem, emlékeztette magát Louis: egy kivétel akadt azért: az az éjszaka, amikor a kihúzható ágyon arra ébredt, hogy Church úgy nehezedik a mellére, mint egy bűzlő takaró... Akkor éjjel Church dorombolt; vagy legalábbis valamiféle hangot adott.

De azért Jud Crandall jól látta (vagy jól gyanította): nagyobb bajra nem kell számítani. Louis a kazán mögött megtalálta a betört pinceablakot, és attól fogva, hogy az üveges megcsinálta, sokkal kevesebb fűtőolaj fogyott, és tisztes summát takaríthattak meg. Márpedig ha a macska nem hívja fel a figyelmet a törött ablakra, ő maga hetekig vagy talán hónapokig sem veszi észre, vagyis igazából még hálával is tartozik Churchnek.

Az igaz, hogy Ellie éjszakánként már nem tűrte meg az ágyán, de azért néha tévénézés közben nem bánta, ha a macska az ölébe ugrik, és elbóbiskol. Persze néhány perc múlva már le is lökte, mondván, „Eridj innen, Church, nagyon büdös vagy”. Ez járt Louis fejében, mialatt kiválogatta a zacskóból a plasztik bigyókat, Ellie triciklijének összeszereléséhez. Amúgy a kislány rendszeresen és a régi szeretettel etette a macskát, és időnként még Gage is megrángatta Church farkát, Louis szilárd

meggyőződése szerint inkább kedvességből, semmint kötekedésből; olyan volt, mint egy szőrös harangkötelet rángató miniatűr szerzetes. Church ilyenkor panaszos képpel bebújt valamelyik fűtőtest alá, ahol Gage már nem érhette el.

Ha kutyáról volna szó, inkább feltűnne a változás, gondolta Louis, *de a macskák mindentől függetlenül is olyan átkozottul furcsa, öntörvényű lények; mintha valami babonás erejük volna*. Nem csodálkozott, hogy a régi egyiptomi fáraók és királynők úgy rendelkeztek: haláluk után a macskájukat is balzsamozzák be és dobják utánuk háromszögletű sírjukba, hadd legyen vezérlő szellemük a másvilágon. Semmi kétség: a macskában eleve van valami félelmetes.

– Hogy boldogul a triciklivel, főnök?

– Csiribí-csiribá! – mutatta fel Louis a kész terméket.

Rachel rámutatott a zacskóra, ahol még lapult három négy műanyag akármi.

– Na és ez itt?

– Tartalék – mosolygott bűntudatosan Louis.

– Hát csak reménykedj ebben. Mert ha nem, akkor a gyerek kitöri a nyakát.

– Az még odébb van – mondta Louis rosszmájúan. – Majd tizenkét éves korában, amikor próbautat tesz az új gördeszkáján.

– Jaj, doktor úr, hát van magának szíve? – nyögött fel Rachel.

Louis felállt, a vesetájékát tapogatva, és körbehajlítgatta felsőtestét. A gerince megreccsent. – A játékbolt berendezve.

– És minden összeállítva! Emlékszel, hogy volt tavaly ilyenkor? – Rachel kuncogott, és Louis is elmosolyodott. Tavaly jóformán minden játékot nekik kellett összeállítaniuk; hajnali négy óráig dolgoztak, és mire végeztek, nyűgösek és elcsigázottak voltak mind a ketten. És még csak délután volt, amikor Ellie másnap közölte: a dobozok sokkal érdekesebbek, mint a játékok.

– „Pfuj, nem kell!” – utánozta Louis a lányát.

– Na, gyere az ágyba – mondta Rachel. – Kapsz egy korai ajándékot.

Louis kihúzta magát. – Micsoda beszéd ez, te asszony? Amit adhatnál, az jog szerint úgyis az enyém!

– Még érhet meglepetés! – Rachel a szája elé kapta a kezét, és úgy nevetett. Ebben a pillanatban bámulatosan hasonlított Ellie-re – és még Gage-re is.

– Egy perc – mondta Louis. – Még van egy kis dolgom.

Kivette az előszobaszekrényből az egyik csizmáját, majd elhúzta a hőellenzőt a pislákoló tűz elől.

– De Louis, mit akarsz...

– Majd meglátod.

A kandalló bal oldalán már kialudt a tűz, és vastagon felgyűlt a szürkés, puha hamu. Louis belenyomta a csizmát; mély nyom maradt utána. Aztán rányomta a téglaperemre is, akár egy jókora gumibélyegzőt.

– Íme – mondta, miután visszatette a csizmát a szekrénybe. – Na, hogy tetszik?

Rachel ismét kuncogni kezdett. – Szegény Ellie be fog csavarodni!

Az utóbbi két hétben az óvodában Ellie fülébe is eljutott valami nyugtalanító mendemonda, miszerint a Mikulás igazából a papa meg a mama. A gyanút csak tovább növelte az a meglehetősen keszeg Mikulás, akit Ellie néhány napja pillantott meg a bangori sétálóutcán, a Deering-féle áruház fagylaltozójában. A Mikulás a pult előtti bárszéken kucorgott, és félretolta szakállát, hogy zavartalanul fogyaszthassa a sajtburgert. A látvány mélységesen feldúlta Ellie-t (furcsa módon a sajtburger zavarta jobban, nem az álszakáll), s Rachel hasztalan bizonygatta, hogy az áruházat meg az Üdvhadsereg-beli Mikulásokat az igazi Mikulás kérte fel segítségül, elvégre őt túlságosan lefoglalja a beszerzés és az utolsó percben érkező gyermeki kívánságlisták tanulmányozása, és nem parádézhat országszerte holmi reklámkörutakon.

Louis gondosan visszaállította az ellenzőt. Sikerült két tisztán kivehető csizmanyomot hagynia: egyet a hamuban, egyet a kandalló szélén, és mindkettő a karácsonyfa felé mutatott, mintha a Mikulás, miután földet ért, sietősen le is rakta volna a

Creed családnak járó ajándékokat. Az illúzió tökéletes volt, hacsak valaki fel nem fedezi, hogy mindkét nyom ballábas; de Louis nem feltételezett Ellie-ről ilyen fejlett nyomozói képességet.

– Louis Creed, szeretlek – közölte Rachel, és megcsókolta.

– Sikerült kifognod az élet császárát, kislány – mosolygott Louis őszinte meggyőződéssel. – Csak tarts ki mellette, belőled is nagymenőt csinál.

Ahogy felfelé indultak, Louis rámutatott a kártyaasztalra, amelyet Ellie a tévé elé húzott. Néhány szem keksz és két darab előrecsomagolt almás lepény volt odakészítve, meg egy doboz sör, mellette cédula, Ellie ormótlan nagybetűivel: EZ A TIJÉD, MIKULLÁS. – Mit kérsz, kekszet vagy almás lepényt?

– Az utóbbit – mondta Rachel, és bekapta a sütemény felét. Louis pedig felpattintotta a sörösdobozt.

– Pedig késő van már a sörözéshez – mondta. – Egyből megbolydul a gyomorsavam.

– Marhaság, doki – szólt Rachel derűsen.

Louis letette a sört, és hirtelen köntöse zsebéhez kapott, mintha valamiről megfeledkezett volna – pedig hát egész este nagyon jól tudta, miféle kis csomagot őriz ott.

– Tessék, ez a tiéd – mondta. – Akár ki is nyithatod; elmúlt éjfél. Boldog karácsonyt, szívem.

Rachel csak forgatta az ezüstpapírba csomagolt, széles kék selyemszalaggal átkötött dobozkát. – Louis, mi ez?

– Szappan – vonta meg a vállát Louis. – Ingyen adták a samponhoz. A márkáját elfelejtettem.

Rachel már a lépcsőn kibontotta a papírt, és felvisított a Tiffany feliratú doboz láttán. S amikor a vattabélést kihúzta, gyökeret vert a lába, s még a szája is tátva maradt.

– Na? Tetszik? – kérdezte Louis szorongva. Még soha nem vásárolt igazi ékszert a feleségének, és idegesen várta a hatást.

Rachel az ujjaira csavarta a finom aranyláncot, úgy tartotta a lámpa felé a parányi zafírkövet, amely lustán villódzva hűvös kék sugarakat lövellt.

– Istenem, Louis, hogy ez milyen gyönyörű... – Louis könnyeket látott megcsillanni a szemében, s ettől meg hatódott, de meg is ijedt egy kicsit.

– Hallod-e, kicsim, ne csinálj már ilyeneket – mondta. – Inkább vedd fel.

– Louis, ezt mi nem engedhetjük meg magunknak...

– Csitt – vágott közbe Louis. – Tavaly karácsony óta sikerült időnként félre tennem valamennyit... és nem is került olyan sokba, mint képzelnéd.

– Mennyi volt?

– Ezt tőlem soha nem fogod megtudni, Rachel – mondta Louis ünnepélyesen. – Egy századra való kínai hóhér sem tudná kicsikarni belőlem. Kétezer dollár.

– Két-ezer...! – Rachel olyan váratlanul s olyan hevesen szorította magához, hogy Louis kis híján legurult a lépcsőn. – Louis, te megőrültél!

– Vedd fel – ismételte Louis.

Rachel szót fogadott. Louis segített becsatolni a zárat, és aztán Rachel megperdült, és szembefordult vele. – Felmegyek, és megnézem a tükörben. Tündökölni akarok!

– Tündökölj csak bátran. Én addig kirakom a macskát, és villanyt oltok.

Rachel jó erősen a szemébe nézett. – És *közben* majd semmi más nem lesz rajtam, csak ez.

– Ez esetben siess azzal a tündökléssel – mondta Louis, és Rachel felkacagott.

Louis a karjára emelte Churchöt – újabban már nem bajlódott a seprűvel. Úgy érezte, mindennek ellenére már-már újra megszokta a macskát. Az ajtóhoz menet sorban leoltotta a lámpákat. Amikor kinyitotta a konyha és a garázs közti ajtót, hideg légörvény támadt bokája körül.

– Neked is boldog karácsonyt, Ch...

Ekkor torkára forrt a szó. Az ajtó előtti gyékényen döglött varjú feküdt összemarcangolt fejjel; fél szárnya letépve hevert mellette, mint egy elszenesedett papírcafat. Church azonnal

kiugrott Louis karjából, és mohón körülszaglászta a tetemet. Aztán egyszer csak hátracsapta fülét, feje előreszökött, és még mielőtt Louis elfordulhatott volna, kitépte a varjú egyik opálos, megüvegesedett szemét.

Church ismét lesújt, gondolta Louis enyhe undorral, és végre elfordította fejét – de azért még látta az üresen tátongó, véres szemgödröt. *Kár magam felizgatni, láttam én már ennél rémesebbet is, úgy ám, például Pascow-t; Pascow ijesztőbben festett, de még mennyivel ijesztőbben…*

De azért mégis felizgatta magát. A gyomra felfordult; az ágyékában gerjedő szexuális vágy hirtelen lelappadt. *Atyaisten, ez a madár csaknem akkora, mint ő. Nyilván orvul törhetett rá.*

De ezt itt most össze kell takarítani. Senki nem tart igényt ilyen karácsonyi meglepetésre. És ez ugyebár az ő dolga – az övé, és senki másé. Már akkor este, amikor a családja megjött, tudat alatt ráérzett erre a felelősségre; ezért döntötte rá szántszándékkal a gumikat a Church által szétmarcangolt egér tetemére.

A férfiszívnek, Louis, köves a talaja…

A gondolat mintha hangosan, háromdimenziós élességgel merült volna fel agyában, és Louis összerezzent; úgy rémlett, mintha Jud hirtelen megjelent volna a semmiből, és maga ismételné el szavait.

A férfi elveti, ami megterem benne – és aztán gondot visel rá.

Church továbbra is mohón görnyedt a döglött madár fölé. Most épp a másik szárnyon dolgozott; ide-oda rángatta, hátborzongató, reszelős zajok közepette.

Louis hirtelen teljes erejéből belerúgott Churchbe. A macska hátsó része felemelkedett, hogy aztán kifelé fordult lábbal zuhanjon vissza. Végül elkullogott, búcsúzóul ismét gonosz, sárgászöld pillantást vetve Louisra. – Próbálj csak felfalni – sziszegte utána Louis, szinte macskaszerűen.

– Louis! – hallatszott gyengén Rachel hangja a hálószobából. – Mikor jössz már?

– Azonnal! – kiáltott vissza. *Csak még fel kell takarítanom ezt*

a kis mocskot itt, Rachel, helyes? Ez a mocsok tudniillik az enyém. Kitapogatta a garázs villanykapcsolóját, visszasietett a konyhába, kivett a mosogató alól egy újabb zöld plasztikzsákot, majd a garázsba visszatérve levette a falba vert szögről a lapátot, aztán összekaparta, ami a varjúból maradt, és a zsákba hullajtotta. A leszaggatott szárnyat a lapáttal csúsztatta utána. Végül megcsomózta a zsák száját, és bedobta a Civic túlsó oldalán álló szeméttartályba. Mire végzett, alig érezte a bokáját.

Church ott állt a garázsajtóban. Louis fenyegetőn lóbálta meg felé a lapátot, és a macska feketén, cseppfolyósan a semmibe veszett.

Odafenn Rachel az ágyon feküdt, s ígéretéhez híven semmi más nem volt rajta – csak a láncon csüngő zafír. Lustán mosolygott Louisra: – Mi tartott ennyi ideig, nagyfőnök?

– Kiégett a mosogató fölötti lámpa – mondta Louis. – Körtét cseréltem.

– Gyere – szólt Rachel, és gyengéden magához ráncigálta; de nem a kezénél fogva. – Ő tudja, mikor alszol, és mikor vagy ébren... – dalolta lágyan, s enyhe kis mosoly bujkált szája szögletében. – Szent Isten, Louis drágám, ez meg itt micsoda?

– Valami, ami épp felébredt, azt hiszem – mondta Louis, és kibújt a köntöséből. – Mit gondolsz, sikerül elaltatnunk, még mielőtt megjön a Mikulás?

Rachel félkönyékre támaszkodott. Louis érezte meleg, illatos leheletét.

– Ő tudja, jó voltál-e vagy rossz. Viseld hát jól magad... Nos, Louis: jó kisfiú voltál?

– Azt hiszem – felelte, de hangja kissé bizonytalanul csengett.

– A látvány biztató. Majd kiderül, beváltja-e a reményeket – mondta az asszony.

A szeretkezés nagyon kellemes volt, de Louis, szokásától eltérően, nem zuhant álomba rögtön utána, önmagával, a feleségével, az egész életével elégedetten. Most csak feküdt a

karácsonyéji sötétben, hallgatta Rachel lassú, mély lélegzését, és töprengett a küszöbre rakott varjún – Church neki címzett karácsonyi ajándékán.

Egy percre se feledkezzék meg rólam, dr. Creed. Éltem, meghaltam, és most ismét élek. Mögöttem van az egész körutazás, és közölhetem: mire a túloldalon kiszállunk, lefullad a dörömbölő motor, és feltámad a vadászszenvedély. Közölhetem továbbá, hogy a férfi azt veti el, ami megterem, és aztán gondot visel rá. Ezt soha ne felejtse el, dr. Creed! Én most már része vagyok mindannak, ami majd megterem a szívében. A felesége, a lánya, a fia... és én. Tartsa emlékezetében a titkot, és ápolja gondosan a kertjét!

Louis valamikor hajnalban aludt el.

31

Múltak a téli hetek. A kandallóban talált lábnyomok hatására Ellie – legalábbis egyelőre – újból hinni kezdett a Mikulásban. Gage roppant ügyesen bontotta ki ajándékait, csak időnként tartott egy kis szünetet, hogy elrágcsáljon egy különösen ízletesnek ígérkező darabkát a csomagolópapírból. És ebben az évben délutánra már mindkét gyerek egyetértett abban, hogy a dobozok sokkal izgalmasabbak, mint a játékok.

Szilveszter este átjött a Crandall házaspár, hogy megkóstolják Rachel tojáslikőrjét, és Louis azon kapta magát, hogy gondolatban megvizsgálja Normát. Az asszony áttetszőén sápadt volt, s Louis ismerte ezt a jelzést. Nagyanyja úgy mondta volna, hogy Norma búcsúzik, s ez meglehetősen találó kifejezés volt. A csúztól formátlanná dagadt kezét szinte egyik napról a másikra májfoltok lepték el, haja megritkult. Crandallék tíz óra tájban mentek haza, Creedék pedig együtt köszöntötték az újévet a televízió előtt. Norma ekkor járt náluk utoljára.

A karácsonyi szünet alatt csaknem végig esős, latyakos volt az idő. A fűtési költség szemszögéből nézve a dolgot, Louis hálás is

volt az olvadásért, de amúgy az időjárás nyomasztotta és lehangolttá tette. Dolgozgatott a ház körül, könyvespolcokat és konyhaszekrényt barkácsolt a feleségének, önmagának pedig egy Porsche-modellt. Amikor január 23-án megkezdődött az új félév, Louis boldog volt, hogy visszamehet az egyetemre.

Valahára megjött az influenza is. Egy héttel a tanítás megkezdése után eléggé súlyos járvány csapott le az egyetemi városra, és Louis ki sem látszott a tennivalóból; tíz, sőt néha tizenkét órát dolgozott naponta, és holtfáradtan vánszorgott haza – ám igazából nem volt ellenére ez a hajszolt életmód.

Január 29-én egy csapásra vége szakadt a tavaszias közjátéknak. Először hóvihar tombolt, majd utána egy héten át dermesztő hideg lett; a hőmérséklet egyszer sem emelkedett fagypont fölé. Louis aznap éppen egy diák kartörését ellenőrizte; a törés szépen gyógyult, de azért Louis kételkedett benne, hogy a fiú reménye valóra válik, és tavasszal már visszatérhet a baseballcsapatba. Ekkor az egyik kis tanulónővér dugta be a fejét, és közölte, hogy a doktor úr felesége van a telefonban.

Louis bement az irodájába, felvette a kagylót, és azt hallotta, hogy Rachel zokog. Azonnal elfogta a rémület. *Ellie...* gondolta. *Leesett a szánkóról, és a karját törte. Vagy a feje szakadt be*. Feldúltan gondolt a hibbant diákklubtagok tobogánkirándulására.

– Csak nem a gyerekek? – kérdezte. – Rachel! Beszélj már!

– Nem, nem – mondta az asszony, még erősebben zokogva. – Nem a gyerekek. Norma az, Lou. Norma Crandall. Ma reggel meghalt. Jud azt mondja, nyolckor történt, épp reggeli után. Átjött, hátha még itthon vagy, de mondtam, félórája elmentél. Istenem, Lou... olyan kábultnak látszott, olyan öregnek... mint aki nem is tudja, hol van... Ó, hála istennek, hogy Ellie már elment, Gage pedig még túl kicsi, hogy megértse...

Louisnak ráncokba szaladt a homloka. A szörnyű hír ellenére is mindenekelőtt Rachel foglalkoztatta, az ő viselkedését próbálta megfejteni. Megint a régi nóta. Itt tényleg egyfajta rögzült felfogásról van szó, amelynek értelmében a halál titok, névtelen

rettenet, amit el kell rejteni a gyerekek – elsősorban és legfőképpen a gyerekek elől, éppúgy, ahogy a Viktória korabeli úriemberek és úrihölgyek szerint a nemi élet csúf, sötét valóságát is el kell hallgatni előlük.

– Szörnyű – mondta. – A szíve vitte el?

– Nem tudom – felelte Rachel. Már nem sírt, de a hangja rekedt volt és el-elfulladt. – Nem jöhetnél haza, Louis? Hiszen a barátja vagy, és úgy látom, szüksége van rád.

A barátja vagy.

Hát hiszen az is vagyok, gondolta Louis enyhén meglepődve. *Soha nem gondoltam volna, hogy valaha egy nyolcvanéves öregember lesz a cimborám*, de hát így alakult. És aztán felötlött benne, hogy az őket összefűző, sajátos élményeket tekintetbe véve okosabb is, ha barátság van köztük. És ahogy ezt forgatta a fejében, rádöbbent, hogy Jud alighanem már jóval őelőtte tudta, hogy barátok lettek. Jud a múltkor mellé állt, és bármi történt azóta, az egerek ellenére, a madarak ellenére is Louis úgy gondolta: Jud lépése valószínűleg helyes lépés volt, és ha mégsem, akkor is bizonyos, hogy a jóindulat és az együttérzés sugallta. Így hát most ő is megtesz Judért mindent, ami csak telik tőle; ha neki kell majd kísérnie Norma koporsóját, hát vállalja azt is.

– Máris indulok – mondta, és letette a kagylót.

32

Nem szívroham volt, hanem agyvérzés – váratlan, gyors és minden bizonnyal fájdalommentes. Amikor Louis délután telefonon beszámolt a történtekről Steve Mastertonnak, Steve azt mondta: nem bánná, ha majd egyszer ő is így végezné.

– Az Isten néha hosszan elpepecsel – mondta –, máskor meg épp csak rád mutat, és közli, hogy ideje beadni a kulcsot.

Rachel nem akart beszélni a dologról, és Louisnak is megtiltotta, hogy szóba hozza.

Ellie-t nem dúlta fel a hír, inkább meglepte és kíváncsivá tette; Louis úgy vélte, egy hatéves gyerek részéről ez a lehető legegészségesebb reakció. Azt tudakolta, vajon nyitva vagy csukva volt-e Mrs. Crandall szeme, amikor meghalt, Louis pedig közölte, hogy fogalma sincs.

Jud úgy viselte a csapást, ahogy az várható volt; elvégre majd' hatvan éven át osztotta meg az asszonnyal ágyát és asztalát. Amikor Louis átment hozzá, az öregember – aki ezen a napon valóban nyolcvanhárom éves aggastyán volt – a konyhaasztalnál üldögélt, szívta a Chesterfieldjét, egy üveg sört iszogatott, és közben kifejezéstelen tekintettel bámult át a nappaliba.

Amikor meglátta Louist, felnézett. – Hát elment, Louis – mondta olyan tisztán és tárgyilagosan, hogy Louis úgy gondolta: az esemény még nem futott végig valamennyi idegpályáján, és nem hatolt el odáig, ahol a legjobban fáj. Ekkor Jud szája mozogni kezdett, és karjával eltakarta a szemét. Louis közelebb ment, és átfogta a vállát, Jud pedig a karjába simult, és sírni kezdett. Úgy látszik, mégiscsak feldolgozta a történteket, és tudja, miről van szó. A felesége halott.

– Így van jól, Jud, így van ez jól – mondta Louis –, ő is azt szeretné, hogy sírjon egy kicsit. Szerintem még meg is sértődne, ha nem tenné. – Neki magának is könnybe lábadt a szeme. Jud szorosan átkarolta, és Louis viszonozta az ölelését.

Jud így sírdogált vagy tíz percig, aztán elült a vihar, és az öreg beszélni kezdett; Louis pedig nemcsak mint barát, hanem mint orvos is figyelmesen hallgatta. Figyelt, hogy nem ismétli-e önmagát, s nem hagyja-e cserben az időérzéke (a helyszínt nem kellett ellenőriznie, abból semmi sem derülne ki, mert Jud Crandall számára a helyszín mindig a Maine állambeli Ludlow volt), és mindenekelőtt azt figyelte, nem beszél-e Normáról jelen időben. De nemigen látta jelét, hogy Jud elengedte volna a gyeplőt. Jól tudta, hogy az öreg házaspárok gyakran távoznak mintegy kéz a kézben, egy hónap, egy hét vagy akár csak egy nap különbséggel. Úgy vélte, ezt a megrázkódtatás teszi; de talán valami mélységes, tudat alatti ösztön is hajtja a túlélőt, hogy

utolérje az eltávozottat. (Ez a gondolat Church nélkül nem ötlött volna fel benne, újabban azt tapasztalta, hogy a természetfölötti és spirituális jelenségekről gyökeresen másképp gondolkodik, mint azelőtt.) Végül arra a következtetésre jutott, hogy Jud mélységesen gyászol, de változatlanul épelméjű; a külsején sem észlelt olyasfajta áttetsző törékenységet, mint amely Normát lengte körül, amikor szilveszter estéjén a Creed-ház nappalijában a tojáslikőrt szopogatták.

Jud hozott neki egy üveg sört a frizsiderből. Arca még foltos és vörös volt a sírástól.

– Kicsit korán van még hozzá – mondta –, de valahol a nagyvilágban a nap már túljutott a delelőn, és különben is, ebben a helyzetben...

– Ne is folytassa – mondta Louis, és kinyitotta az üveget, majd Judra nézett. – Ne köszöntsük Normára?

– Miért ne? – hangzott a válasz. – Bárcsak ismerte volna tizenhat éves korában, Louis, ahogy kigombolt kabátkában jött ki a templomból – tudom, kiugrott volna a szeme a helyéből! Az ördögöt is eltérítette volna a flaskától. Még szerencse, hogy nálam sose próbálkozott ilyesmivel.

Louis bólintott, és felemelte a sörét. – Hát akkor – Normára! – mondta.

Jud odakoccintotta üvegét az övéhez. Újból könnyezett, de mosolygott is hozzá. – Nyugodjék békében. És remélem, hogy ott, ahol most van, az a nyavalyás csúz se bántja már.

– Ámen – szólt Louis, és megitták a sörüket.

Ez volt az egyetlen alkalom, amikor Jud – legalábbis Louis jelenlétében – tovább jutott az enyhe becsípettségnél, de az ital még így sem verte le a lábáról. Éppen csak a szokásosnál is szabadabban áradtak belőle az emlékek; folyamatosan ontotta a meghitt történeteket és anekdotákat, színesen, világosan, sőt néha lebilincselőn. És közben, két emlék között, a jelenre is volt gondja, és Louis csak ámult-bámult, milyen talpraesetten intézkedik. Ha Rachel esett volna össze holtan, miután

elfogyasztotta a reggeli grapefruitját és zabpelyhét, őtőle bizony nem telnék ki ennyi.

Jud felhívta Bangorban a Brookings-Smith temetkezési vállalatot, és rendelkezett mindarról, amit telefonon lebonyolíthatott, majd bejelentkezett másnapra, hogy a többit is megbeszéljék. Igen, azt szeretné, ha a halottat bebalzsamoznák; a ruhát majd ő viszi be másnap; igen, fehérneműt is választ majd hozzá; nem, nem tart igényt a vállalat különleges, hátul összekapcsolható cipőjére. Lesz-e valaki, aki megmossa a haját? – érdeklődött; Norma múlt hétfőn mosott utoljára hajat, s azóta már bizonyára bezsírosodott. Aztán figyelmesen hallgatta a választ, s Louis, akinek nagybácsikája maga is a bennfentesek által „csendes szakmának" nevezett céh tagja volt, tudta, hogy a vállalkozó most elmondja: az utolsó mosás és berakás hozzátartozik a szolgáltatáshoz. Jud biccentett, és köszönetét fejezte ki beszélgetőtársának, majd ismét némán figyelt, aztán megszólalt: nem, nincs kifogása a kikészítés ellen, de épp csak egyetlen könnyű festékréteget kér. – Meghalt, és ezt mindenki tudja – szólt, és újabb cigarettára gyújtott. – Semmi értelme kirittyenteni. – A temetési szertartás alatt a koporsó maradjon zárva, rendelkezett nyugodt, parancsoló hangon, de előző napon a búcsúzok számára tartsák nyitva. A temetés a Mount Hope temetőben lesz, ahol már 1951-ben megvették maguknak a kettős sírhelyet. Az iratok ott voltak a kezében, és meg is adta a sírhely számát a vállalkozónak, hogy hozzá lehessen fogni az előkészületekhez. H-101, közölte; mint később Louisnak elmondta, az ő sírhelyének H-102 a száma.

Amikor letette a kagylót, Louisra nézett: – Szerintem nincs is a világon szebb temető, mint az ott Bangorban. Nyisson ki magának még egy üveg sört, Louis, ha gusztusa van rá. Én még elnyűglődöm egy darabig a tennivalókkal.

Louis is pityókosnak érezte magát, s épp nemet akart mondani, amikor egyszer csak furcsa, groteszk kép rajzolódott ki lelki szemei előtt: Jud, amint valami pogány hordágyféleségen vontatja át az erdőn Norma holttestét – túl az állattemetőn, a

micmac temetkezőhely felé.

A látomás úgy érte, mintha arcul csapták volna. Szó nélkül felállt, és kiemelt magának még egy üveget a hűtőszekrényből. Jud barátságosan biccentett felé, és újra tárcsázni kezdett. Mire Louis délután háromkor hazament, hogy magához vegyen egy tányér levest és egy szendvicset, Jud félig-meddig már meg is szervezte felesége végbúcsúját. Lépésről lépésre haladt, módszeresen, mintha valami nagyszabású vacsorát szervezne. Felhívta az észak-ludlow-i metodista templomot, ahol majd a gyászszertartásra sor kerül, aztán jelentkezett a Mount Hope-i temető igazgatóságán is; tudta, hogy a temetkezési vállalat hivatalból úgyis megkeresi majd mindkét helyet, de udvariasságból meg akarta előzni Brookings-Smitheket. Kevés gyászolónak jutott volna eszébe ilyesmi; vagy ha eszükbe jut is, aligha tudnák rászánni magukat – és emiatt Louis csak annál inkább csodálta Judot. Később az öreg lapozgatni kezdett egy ócska, elnyűtt, bőrbe kötött telefonnoteszben, és sorban felhívta saját rokonságát és Norma néhány megmaradt családtagját. És két hívás között ivott egy kis sört, és felidézett néhány régi emléket.

Louis szíve egyre inkább eltelt csodálattal. Talán még szeretettel is?

Igen, súgta rá a szíve. Szeretettel is.

Amikor aznap este Ellie, már pizsamában, lejött egy búcsúpuszira, megkérdezte apját, hogy vajon Mrs. Crandall az égbe jut-e majd. Suttogva beszélt, mint aki tudja, hogy jobb, ha a párbeszéd köztük marad. Rachel épp a konyhában volt; csirkepástétomot készített, hogy másnap majd átvigye Judnak.

Az országút túloldalán a Crandall-házban minden lámpa égett. A kocsifelhajtón egymás mögött sorakoztak az autók, sőt, az útpadkára is jutott belőlük, harminc-harminc méterre mindkét irányban. Másnapra volt kitűzve a hivatalos idő, amikor a ravatalozóban el lehet búcsúzni a halottól; ma este azért sereglettek ide az emberek, hogy tőlük telhetően vigasztalják

Judot, és együtt emlékezzenek Normára – Jud délután „elősiratásnak” nevezte a várható eseményt. A két ház között fagyos februári szél süvített, az országúton jégfoltok sötétlettek. A maine-i tél leghidegebb időszaka köszöntött rájuk.

– Hát nem is tudom, bogaram – vonta ölébe a lányát Louis. A tévében épp lövöldözéses üldözés zajlott. Egy fickó megpördült a tengelye körül, és elzuhant, de egyikük sem fűzött hozzá megjegyzést. Louis gyanította – és ez zavarta is egy kissé –, hogy Ellie sokkal többet tud Ronald McDonaldról, a Pókemberről meg a Burger Kingről, mint Mózesről, Jézusról vagy Szent Pálról. Vallásától elidegenedett zsidó anya és igencsak meggyengült hitű metodista apa leányaként alighanem csak igen halovány elképzelései lehetnek a spirituális dolgokról; nem ismer sem mítoszokat, sem álmokat, legföljebb azok távoli visszfénye hatolhatott hozzá. *És most már késő*, ötlött fel Louisban ködösen. *Még nincs hatéves, de erre már késő. Úristen, de gyorsan késik le az ember mindenről*.

Ellie azonban továbbra is kérdőn nézett rá. Valamit muszáj mondani neki.

– Az emberek sok mindenfélét gondolnak arról, hogy mi történik a halál után – mondta. – Egyesek szerint vagy a mennyországba jutunk vagy a pokolra. Mások úgy képzelik, hogy újjászületünk, és megint kisbabává válunk...

– Tudom, az a karnáció vagy mi. Ez történt Audrey Rose-zal is, abban a filmben, a tévében.

– Hiszen azt nem is láttad! – Ha Rachel meghallaná, hogy Ellie látta az *Audrey Rose*-t, ő is agyvérzést kapna, gondolta.

– Marie mesélte el az oviban – közölte Ellie. Marie-t ő nevezte ki a legjobb barátnőjévé; alultáplált, szutykos kislány volt, akiről az ótvartól a sömörön át a skorbutig bármit fel lehetett tételezni. Louis is, Rachel is tőlük telhetően pártolták a barátságot, de azért Rachel egyszer megvallotta férjének, hogy valahányszor Marie elmegy tőlük, legszívesebben ellenőrizné, nem kapott-e Ellie fejtetűt tőle. Louis pedig csak nevetett, és bólintott.

– Marie-nak megengedi az anyukája, hogy azt nézzen, amit

akar. – A megjegyzés bíráló éle egyértelmű volt, de Louis úgy határozott, hogy nem vesz róla tudomást.

– Helyesen úgy kell mondani, hogy reinkarnáció, de azt hiszem, a lényegét megértetted. A katolikusok a mennyországban és a pokolban hisznek, de úgy tartják, a kettő között ott a pokol tornáca és a tisztítótűz. A hinduk és a buddhisták pedig a nirvánában hisznek...

Az ebédlő falára árnyék vetült. Rachelé. Hallgatózott.

Louis lassabban folytatta a mondókáját.

– És nyilván van még rengeteg más hiedelem is. De a lényeg az, Ellie, hogy biztosat nem tud senki. Az emberek csak mondják, hogy ők mindent tudnak; valójában csak hisznek valamiben, amit a vallásuk vagy a hitük diktál. Tudod egyáltalán, mi az a hit?

– Hát izé...

– Most például itt ülünk a székemben – magyarázta Louis. – Mit gondolsz, itt lesz ez a szék még holnap is?

– Hát persze!

– Akkor hiszel benne, hogy itt lesz. Történetesen én is ezt hiszem. A hit azt jelenti: hiszünk benne, hogy valami létezik, vagy valami be fog következni. Világos?

– Aha – bólintott Ellie határozottan.

– De tudni nem tudjuk. Elvégre jöhet valami őrült betörő, aki éppen a székekre bukik, és elviheti. Nem igaz?

Ellie vihogott, és Louis is elmosolyodott.

– Éppen csak hiszünk benne, hogy nem történik ilyesmi. A hit nagy dolog, és az igazán vallásos emberek azt szeretnék, hogy mindenki elhiggye: a hit és a tudás ugyanaz. De ami engem illet, én nem hiszek ebben. Talán mert az emberek túl sokféleképpen gondolkodnak erről a kérdésről. Tudni csak egyet tudhatunk: azt, hogy ha meghalunk, két dolog történhet. Vagy túléli valamiképpen a lelkünk a halált vagy sem. Ha igen, akkor rengeteg további lehetőség kínálkozik. Ha nem, akkor alma az egész. Vége, és nincs tovább.

– Mint amikor elalszik az ember?

– Inkább mint amikor a kórházban elaltatják – jelentette ki Louis némi töprengés után.

– És szerinted melyik az igaz, apu?

Az árnyék a falon megrebbent, aztán ismét megállapodott.

Louis jóformán egész felnőtt életében – alighanem egyetemi évei óta – meggyőződéssel hitte, hogy a halállal minden véget ér. Sokszor állt már halálos ágy mellett, de egyszer sem érezte, hogy a lélek, mint kilőtt golyó, elrepülne mellette valami... valami más tartomány felé. Hiszen ez jutott eszébe akkor is, amikor Victor Pascow meghalt, nem igaz? Osztotta pszichológiatanára felfogását: a halál utáni életet ecsetelő élménybeszámolók, amelyek először tudományos lapokban, majd jócskán felhígított változatban a bulvársajtó hasábjain szoktak felbukkanni, a halál támadásával szembeni végső emberi ellenállást fejezik ki; a kimeríthetetlenül találékony emberi szellem látomásokat szerkeszt a halhatatlanságról, hogy az utolsó percig elhessegethesse a halálfélelem tébolyát. Hasonlóképpen egyetértett az egyik kollégiumi szobatársával is, aki másodéves korukban, egy hajnalig tartó kanmurin azt fejtegette: a Biblia gyanúsan bővelkedik mindenféle csodákban, csakhogy a felvilágosodás korától kezdve az ilyen csodák jóformán megszűntek. (Először „teljes” megszűnésről beszélt, de aztán kénytelen volt egy lépést hátrálni, mivel mások eléggé meggyőzően rámutattak, hogy ebben a mi nagyjában-egészében ésszerű, áttekinthető világunkban azért még mindig történnek fura, megmagyarázhatatlan dolgok, s itt-ott akadnak homályos zúgok; itt van például a torinói lepel, amelynek titkát semmilyen erőfeszítéssel nem tudták „leleplezni”.) – Szóval Krisztus feltámasztotta Lázárt – jelentette ki a hajdani szobatárs; azóta nagy tekintélyű szülész-nőgyógyász a Michigan állambeli Dearbornban. – Elfogadom. Ha muszáj, megeszem én még ezt is. Elvégre azt is be kellett vennem, hogy egy ikerpárból az egyik magzat a méhen belül felfalhatja a másikat, mint valami meg nem született kannibál, és aztán húsz vagy harminc év múlva bizonyságul még azzal is előrukkol, hogy a heréjében

vagy a tüdejében fogak vannak – szóval ha ezt beveszem, akkor én már akármit elhiszek. De azért a halotti bizonyítványt, azt látni szeretném. Világos, nem? Dehogy vonom én kétségbe, hogy Lázár kibújt a sírjából. De azért mutassák meg nekem az eredeti halotti bizonyítványt! Úgy vagyok vele, mint Tamás, aki azt mondta, csak akkor hiszi el a feltámadást, ha megmutatják neki a szögek verte lyukakat, és bedughatja a kezét Jézus oldalába. És énszerintem nem Lukács volt az igazi orvos a bandában, hanem ő!

Nem, Louis sem hitt a feltámadásban. Legalábbis addig nem, amíg Church vissza nem jött.

– Szerintem valamiképpen folytatódik az életünk – felelte a lányának lassan. – De hogy miképpen, arról semmit nem tudok mondani. Az is lehet, hogy nem mindenkinél egyformán. Elképzelhető, hogy az válik valóra, amiben az ember egész életében hitt. De abban hiszek, hogy az életünk folytatódik, és hiszem, hogy Mrs. Crandall, ott, ahol most van, boldognak érzi magát.

– Szóval neked ez a hited – szögezte le Ellie, félelemmel vegyes tisztelettel a hangjában.

Louis jólesően s egyszersmind kicsit zavartan mosolygott. – Lényegében ez, Ellie. De abban is hiszek, hogy most aztán ideje ágyba bújnod. Már tíz perccel ezelőtt kellett volna!

Két puszit adott a lányának: egyet a szájára, egyet az orrára.

– És mit gondolsz: az állatok élete is folytatódik?

– Hát persze – vágta rá Louis gondolkodás nélkül, és már-már hozzátette: *Kivált a macskáké*. A szavak már ott remegtek a száján; bőre hirtelen kihűlt és elszürkült.

– Na jó – mondta Ellie, és lemászott az öléből. – Még anyu is kap egy puszit.

– Akkor szaladj!

Ellie elindult, majd ez ebédlő küszöbén hirtelen visszafordult. – A múltkor igazán hülyén viselkedtem. Amikor úgy bőgtem Church miatt.

– Nincs igazad, bogaram. Szerintem csöppet se voltál hülye.

– Ha most halna meg, kibírnám – jelentette ki Ellie, de aztán mintha szavai őt magát is meghökkentették volna, eltűnődött. Végül, mint aki megegyezésre jutott önmagával, még hozzátette: – Ki én. – S azzal elindult megkeresni az anyját.

Később, már az ágyban, Rachel így szólt: – Hallottam, miről beszélgettél Ellie-vel.

– És nem értettél egyet velem? – kérdezte Louis. Már elszánta magát: ha Rachel mindenáron ezt akarja, talán legjobb lesz nyíltan megtárgyalni a dolgot.

– Nem erről van szó, Louis – mondta Rachel, tőle szokatlan tétovasággal. – Igazából az a helyzet, hogy ha ez a kérdés szóba kerül – megijedek. És ismerhetsz: ha megijedek, azonnal védekezni kezdek.

Louis nem emlékezett rá, hogy feleségéből valaha is ilyen nehezen buggyantak volna elő a szavak. Hirtelen felismerte, hogy aknamezőn jár, és sokkal óvatosabbnak kell lennie, mint az imént Ellie-vel.

– Mitől ijedsz meg? A haláltól?

– Nem a saját halálomtól – felelte Rachel. – Arra újabban már alig gondolok. De kislány koromban annál többet gondoltam rá. Éjszakákon át nem tudtam aludni miatta. És ha elaludtam, akkor szörnyekről álmodtam, akik rám törnek az ágyban, és felfalnak. És valamennyi szörny a nővéremre, Zeldára hasonlított.

Na végre, gondolta Louis. *Milyen régóta vagyunk házasok, és csak most bújik ki a szög a zsákból*.

– Ritkán hozod szóba a nővéredet – mondta.

Rachel elmosolyodott, és megsimogatta az arcát. – Olyan drága vagy, Louis. Soha nem hozom szóba. Sőt, igyekszem még csak nem is gondolni rá.

– Úgy véltem, meglehetnek az indokaid.

– Megvoltak és meg is vannak.

Töprengve elhallgatott.

– Tudom, hogy meghalt... Gerincvelő-gyulladás...

– Gerincvelő-gyulladás... – mondta utána Rachel. – Odahaza

már eltüntették a fényképeit.

– De van egy kép egy fiatal lányról az apád szoba...

– Igaz is, a dolgozószobájában. Arról megfeledkeztem. És azt hiszem, anyámnál is van egy a tárcájában. Két évvel volt idősebb nálam. Megbetegedett... és utána a hátsó hálószobában feküdt... eldugva, mint valami szégyellnivaló titok. Ott haldoklott, Louis, a hátsó hálószobában, és ott is halt meg, és végig az volt – sötét, szégyenletes titok!

Hirtelen minden önuralmát elvesztette. Egyre hevesebben rázta a zokogás, és Louis riadtan érzékelte, hogy előbb-utóbb hisztériás rohamot kap. Megfogta a vállát, de Rachel azonnal kitépte magát. Hálóinge zizzenve feszült meg Louis ujja alatt.

– Rachel... kicsikém... ne...

– Ne csitíts, Louis, és ne akarj visszatartani. Csak egyszer vagyok képes ezt végigmondani, és aztán soha többé nem vagyok hajlandó beszélni róla. Ma éjjel már úgysem tudnám lehunyni a szemem.

– Hát olyan szörnyű volt? – kérdezte Louis, de már tudta kérdésére a választ. Ez a válasz sok mindenre rávilágított, és agyában hirtelen egymásba illeszkedtek olyan jelenségek, amelyek között eddig nem látott összefüggést, vagy legföljebb csak homályosan sejtette igazi okukat. Most eszmélt rá, hogy Rachel soha nem tartott vele, ha temetésre ment; még Louis Al Locke nevű diáktársának temetéséről is távol maradt (a szerencsétlen akkor halt meg, amikor motorbiciklije összeütközött egy városi busszal), pedig Al rendszeres vendég volt náluk, és Rachel mindig kedvelte. De azért a temetésére mégsem ment el.

Éppen beteg volt, jutott eszébe Louisnak. *Mintha influenzára panaszkodott volna. De másnapra kutyabaja sem volt.*

Már aznap, a temetés után sem volt semmi baja, helyesbített. Visszaemlékezett, hogy már akkor is gyanakodott, nem valami pszichoszomatikus megbetegedésről van-e szó.

– Szörnyű bizony. Szörnyebb, mint képzelnéd. Végignéztük, ahogy napról napra sorvad, és mindenki tehetetlen volt.

Szüntelen fájdalmai voltak. A teste mintha összezsugorodott volna... mintha magába csuklana... a válla felpúposodott, az arca pedig megnyúlt, olyan maszkszerű lett. A keze mint a madár lába... Néha nekem kellett megetetnem. Irtóztam ettől, de csináltam, mukkanás nélkül. Amikor már túl nagyok lettek a fájdalmak, kábítószert adtak neki, először enyhéket, később már olyanokat, hogy ha életben marad, narkós lett volna belőle. De hát persze mindenki tudta, hogy úgysem marad életben. Azt hiszem, ezért... ezért hallgatjuk agyon. Mert *akartuk*, hogy meghaljon, Louis, ez volt a leghőbb vágyunk, és nemcsak azért, hogy ő ne szenvedjen többé – mi sem akartunk tovább szenvedni. Mert már úgy nézett ki, mint egy szörny, és olyan is lett, mint egy szörny... Úristen, tudom, milyen iszonyatosan hangzik, amit mondok...

Kezébe temette arcát.

Louis gyengéden megsimogatta. – Hidd el, Rachel, egyáltalán nem hangzik iszonyatosan.

– De igen! – sikoltott fel az asszony. – De igen!

– Pedig bizony van ilyen – mondta Louis. – Azokból, akik nagyon sokáig betegek, gyakran válik követelőző, utálatos szörnyeteg. A türelmes, szentként viselkedő beteg legendája romantikus képzelgés, semmi egyéb. Mire az ágyhoz kötött beteg fenekén megjelenik az első felfekvés, addigra gonosz is lesz, belemar mindenkibe, és átragasztja másokra a maga nyomorúságát. Ő maga persze nem tehet erről, de ez nem változtat az érintettek helyzetén.

Rachel döbbenten, szinte reménykedően nézett rá, hogy aztán ismét bizalmatlanság költözzék a szemébe. – Ezt csak most találod ki.

Louis fanyarul elmosolyodott. – Mutassam meg a tankönyveket? Vagy akarod látni az öngyilkossági statisztikákat? Azokban a családokban, ahol halálos beteget ápoltak otthon, a beteg halálát követő fél éven belül csillagászati magasságokba szökik az öngyilkosságok aránya.

– *Öngyilkosság?!*

– Bevesznek valamit, kinyitják a gázcsapot vagy pisztolyt fognak magukra. Mert meggyűlölték magukat... kimerültek az undortól, a bánattól... – Vállat vont, és egymáshoz préselte két öklét. – A túlélők egyszer csak gyilkosnak érzik magukat, és inkább kiszállnak.

Rachel duzzadt arcára valamilyen eszelős és fájdalmas megkönnyebbülés ült ki. – Istenem, hogy gyötört mindenkit... Gyűlöletes volt... Néha szándékosan az ágyába pisilt. Anyám mindig megkérdezte, ne vezesse-e ki a fürdőszobába, vagy később, amikor már nem tudott felkelni, ne hozza-e az ágytálat... Zelda nemet mondott... és aztán bevizelt, hogy anyámnak vagy anyámnak és nekem ágyat kelljen húznunk... Azt mondta, véletlenül történt, de közben mosolygott a szeme, Louis. Lehetett látni! A szobájában mindig pisiszag volt, és a gyógyszerei... üvegszámra voltak olyan kábítószeres orvosságai, amiknek olyan szaguk volt, mint a köhögés elleni meggycukorkának, és azt a szagot nem lehetett kiszellőztetni... néha... néha még mostanában is arra ébredek, hogy érzem a köhögés elleni meggycukorka szagát... és ha még félálomban vagyok... arra gondolok ilyenkor: „Hát még nem halt meg? Még mindig él?” És akkor...

Rachelnek elakadt a lélegzete. Louis megfogta a kezét, és ő vadul, izzón szorongatta férje ujjait.

– Amikor tisztába tettük, látszott, milyen ferde, milyen bütykös a háta. És a vége felé, Louis, a vége felé valahogy úgy látszott... mintha a feneke felkúszott volna a derekáig...

Rachel nedves szemében olyan dermedt iszonyat tükröződött, mint a gyerekében, ha felidéz magában valamilyen félelmetes, visszatérő rémálmot. – És néha... néha hozzám ért azzal a madárszerű kezével... és én alig bírtam megállni, hogy fel ne sikítsak, hogy ne nyúljon hozzám... És egyszer, amikor az arcomhoz ért, kiborítottam a levesét, és megégettem a karom, és akkor tényleg sikoltottam... és sírtam... és akkor is ott volt a szemében az a mosolygás... A legvégén aztán már a szerek se hatottak. Akkor már ő sikoltozott, és már egyikünk sem

emlékezett rá, milyen is volt azelőtt – még az anyám sem. Már nem volt más, csak az a gyűlöletes, undorító, sivalkodó valami ott a hátsó hálószobában... a mi sötét titkunk.

Rachel nagyot nyelt; szárazon kattant a torka.

– A szüleim épp nem voltak otthon, amikor végül... szóval tudod már... amikor...

Félelmetes erőfeszítéssel préselte ki magából a szót.

– ...amikor meghalt. Elmentek valahová, és csak én voltam vele. Éppen pészach volt, és átugrottak valami barátaikhoz, épp csak egy kis időre. Én valami képeslapot olvasgattam a konyhában – vagy hát inkább csak lapozgattam. Vártam, hogy mikor szabad beadnom neki a gyógyszert, mert megint sikítozott; azóta kiabált, hogy a szüleim kitették a lábukat. Hát hogy olvashattam volna, miközben ő így kiabál? És akkor... tudod... akkor az történt, hogy... szóval elhallgatott. Louis, én akkor nyolcéves voltam... és minden éjjel rémeseket álmodtam... úgy éreztem, gyűlöl engem, amiért az *én* hátam egyenes, amiért nem kínoz örökös fájdalom, amiért járni tudok, amiért én nem fogok meghalni... Lassan arról kezdtem képzelegni, hogy meg akar ölni. És tudod, Louis, még ma is azt hiszem, hogy ez nem volt merő képzelgés. Azt hiszem, valóban gyűlölt. Igazából talán nem akart volna megölni, de ha valahogyan meg tudja kaparintani magának a testem... ha kiűz belőle, mint valami rémmesében... hát szerintem azt megtette volna... Szóval amikor egyszer csak elhallgatott, bementem hozzá, hogy nincs-e valami baj... hátha lecsúszott a párnájáról, vagy nem bír megfordulni. Bementem, ránéztem, és azt hittem, lenyelte a nyelvét, és attól fuldoklik. – Az asszony hangja ismét felerősödött, és olyan sírósan, ijesztően gyerekes lett, mintha az élményt felidézve visszavedlett volna gyerekké. – És fogalmam sem volt, Louis, hogy mihez kezdjek! Nyolcéves voltam!

– Honnan is tudtad volna? – ölelte magához Louis, és Rachel úgy kapaszkodott belé, mint az úszni nem tudó, akivel egy nagy tó közepén hirtelen felborul a csónak. – Csak nem szidtak össze miatta, kicsikém?

– Azt nem – felelte az asszony –, senki nem hibáztatott. De megvigasztalni se tudott senki. Ami történt, megtörtént. Nem nyelte le a nyelvét. Mert egyszer csak valamilyen hangot adott, nem is tudom, valahogy így: *gaaaaaa*...

Ahogy kétségbeesésében mindenestől elmerült a régmúlt nap emlékében, nagyon is hitelesen utánozta a haldoklót. Louisnak ismét agyába villant Victor Pascow, és még szorosabban ölelte magához feleségét.

– ...és közben nyál csorgott le az állán...

– Elég volt, Rachel – szólt közbe Louis, s az ő hangja is megremegett. – Tisztában vagyok a tünetekkel.

– De hiszen csak meg akarom magyarázni... – jelentette ki Rachel szenvtelenül. – Meg akarom értetni veled, miért nem mehetek el szegény Norma temetésére, és hogy miért kaptunk össze olyan ostobán a múltkor...

– Csitt... ki emlékszik már arra!

– Én emlékszem – szólt az asszony. – Nagyon is jól emlékszem rá, Louis. Éppen olyan jól, mint arra, ahogy Zelda, a nővérem 1965. április 14-én megfulladt az ágyában.

Hosszú másodpercekre csend ülte meg a szobát.

– Átfordítottam a hasára, és ütögetni kezdtem a hátát – folytatta végül Rachel. – Más nem jutott eszembe. Kapálódzni kezdett – fel-le csapkodott azzal az elgörbült lábával... és emlékszem, közben valami furcsa zajt hallottam, mintha valamelyikünk szellentett volna, de nem, a hónom alatt szakadt fel mindkét oldalon a blúzom varrása, ahogy átfordítottam. És akkor... akkor rángatózni kezdett, és a feje bele volt temetve a párnába, és nekem az járt a fejemben, úristen, Zelda megfullad, és ha anyámék megjönnek, azt mondják majd, hogy én fojtottam meg, azt mondják majd, hogy *tudjuk, hogy gyűlölted, Rachel*, és ez igaz is volt, és azt is mondják, *hogy tudjuk, hogy a halálát kívántad*, és hát ez is igaz volt. Mert tudd meg, Louis, hogy amikor elkezdett így rángatózni és csépelni, fel-le, fel-le, az volt az első gondolatom, tisztán emlékszem rá, hogy *jaj de jó, végre megfullad, és véget ér ez az egész*. És akkor aztán újra

átfordítottam, és addigra az arca megfeketedett, Louis, a szeme kidülledt, és dagadt volt a nyaka. És akkor meghalt. Én pedig kihátráltam a szobából, de nem találtam meg az ajtót, hanem nekimentem a falnak, és akkor leesett egy kép – valamelyik Óz-könyvből volt, Zelda nagyon szerette őket, amikor még egészséges volt. A képen Óz volt látható, Óz, a Hatalmas és Rettenetes, csakhogy Zelda raccsolt, és khettenetest mondott. Anyám bekereteztette a képet, mert ez volt Zelda kedvence – Óz, a Hatalmas és Khettenetes... És a kép a földre zuhant, az üvegje összetört, és én sikítozni kezdtem, mert tudtam, hogy Zelda meghalt, és azt hittem... igen, azt hittem, hogy a szelleme az, és értem jött, mert tudtam, hogy a szelleme éppúgy gyűlölne engem, mint ő maga, csak éppen a szelleme nincs az ágyhoz kötözve... Hát ezért sikítoztam, és kirohantam a házból, és azt kiabáltam: *„Zelda meghalt! Zelda meghalt!”* És a szomszédok... mind kiszaladtak a házukból, és csak bámultak utánam, ahogy rohanok végig az utcán, kiszakadt blúzban, és ordítok: *„Zelda meghalt!”* Ó, Louis, biztosan azt hitték, hogy sírok, csakhogy... azt hiszem... én akkor nevettem! Igen, Louis, azt hiszem, nevettem.

– Ha így volt, minden elismerésem – mondta Louis.

– Csak az a baj, hogy ezt nem mondod komolyan – vágott vissza Rachel olyan magabiztosan, mint aki már százszor és százszor megrágta ezt a kérdést. Louis nem szállt vitába vele. Úgy gondolta, Rachel előbb-utóbb megszabadul majd ettől a poshadt, szörnyű emléktől, amely annyi éven át kísértette – de tudta, hogy ezt az utolsó mozzanatot Rachel soha nem fogja tudni mindenestől kivetni magából. Louis Creed nem volt pszichiáter, de annyit tudott, hogy az emberi lélek talajában vannak rozsdás, félig elásott titkok, amelyekhez az ember kényszeresen vissza-visszatér, és rángatja őket, hiába sebzik véresre a bőrét. Ezen az estén Rachelnek sikerült csaknem végig kirántania a magáét, mint valami félelmetes-nevetséges, romlott, bűzlő fogat, amelynek fekete a koronája, fertőzött az idege, korhadt a gyökere. Végre kinn van – és az az utolsó mérgezett

sejt most már csak hadd maradjon benn, ha Isten is úgy akarja, nyugodni fog, s legföljebb csak legmélyebb álmában mozdul meg. Már az is szinte hihetetlen, hogy ennyire meg tudott szabadulni tőle; bátorsága nem csupán elismerést – valóságos dicshimnuszt érdemel. Louis úgy tisztelte érte, hogy legszívesebben megtapsolta volna.

Felült az ágyban, és felkapcsolta a villanyt. – Igenis büszke vagyok rád – mondta. – És ha még rászorulnék egy újabb okra, hogy... hogy ne rajongjak a szüleidért, hát most megtaláltam. Soha nem lett volna szabad egyedül hagyniuk vele, Rachel. *Soha*.

Rachel úgy tiltakozott, mint egy gyerek – mint az a nyolcéves kislány, akivel ez a hihetetlen, mocskos történet megesett. – De Lou, hiszen mondtam: pészach volt...

– Az se érdekel, ha az utolsó ítélet napján történt volna – mondta Louis olyan rekedten, olyan hirtelen támadt heves indulattal, hogy Rachel arrébb húzódott tőle. Eszébe jutott a két kis csíkos egyenruhás tanulónővérke, akik balszerencséjükre épp szolgálatban voltak aznap délelőtt, amikor a haldokló Pascow-t behozták. Egyikük, a keménykötésű kis Carla Shavers másnap ismét megjelent, és olyan jól bevált, hogy még Charlton nővér is elismeréssel adózott neki. A másik azonban soha többé nem mutatkozott. Louis csöppet sem csodálkozott, és eszében sem volt, hogy gondolatban szemrehányással illesse.

Hol volt az ápolónő? Állandó ápolónőt kellett volna tartani mellette... Ők pedig még el is mentek otthonról, és egy nyolcéves kislányra hagyták a haldokló nővérét, aki akkorra már alighanem klinikai őrült is volt. És miért? Mert éppen pészach volt; és mert aznap délelőtt a finnyás, elegáns Dory Goldman éppen nem tudta elviselni a bűzt, és egy időre el akart szabadulni hazulról. így hát Rachel lett az inspekciós. Világos, nem, kedves barátok, tisztelt szomszédság? Rachel lett az inspekciós – nyolcévesen, a két kis varkocsával, a matrózblúzában. Ő simán otthon maradhat, ő bátran szívhatja a bűzt. Mi értelme lett volna minden évben hat héten át

Vermontban nyaraltatni, ha még a haldokló, tébolyult nővérének a bűzét sem tudja elviselni? Tíz új ing-kezeslábas garnitúra Gage számára, hat új ruha Ellie-nek, és kifizetem az egész egyetemi tandíját, ha távol tartja magát a lányomtól... de hol volt az a vaskos csekkfüzet, maga disznó, amikor a nagyobbik lánya gerincvelő-gyulladásban haldokott, és a kisebbik lányát egyedül hagyták vele? Hol maradt az a kibaszott ápolónő?

Louis kimászott az ágyból.

– Hová mégy? – kérdezte riadtan Rachel.

– Hozok neked egy Valiumot.

– Tudod, hogy sose szoktam...

– Ma lesz a kivétel.

Rachel bevette a tablettát, és aztán elmondta, ami a történetből még hátravolt. Hangja most már végig nyugodt maradt. A nyugtató megtette hatását.

A nyolcéves Rachelt a legközelebbi szomszédasszony csalta elő egy fa mögül; a kislány ott kuporgott, és szüntelen azt kiabálta: „Zelda meghalt!” A szomszédasszony először a mentőket hívta ki, majd elállította Rachel orrvérzését, belediktált egy csésze teát és két aszpirint, és kiszedte belőle, hol vannak a szülei. Goldmanék a Cabron házaspárhoz mentek látogatóba, a város túlsó végére. Peter Cabron egyébként könyvelő volt a Goldman-cégnél. A szomszédasszony értesítette aztán a szülőket is.

Aznap estére nagy változások történtek a Goldman családban. Zeldát elszállították, szobáját gyorsan kitakarították és fertőtlenítették. Eltűnt a bútor is; a szobából üres skatulya lett. Később – sokkal később – Dory Goldman itt rendezte be a varrószobáját.

Rachelt már aznap éjjel meglepte az első lidérces álom. Hajnali kettőkor riadt fel, és sikoltozva hívta az anyját, majd halálra rémülten fedezte fel, hogy alig bír felkelni, olyan pokoli fájdalom állt a hátába; megerőltette, amikor Zeldát átfordította, bár a vérébe szökő adrenalin olyan erőt adott neki, hogy még a

blúza is kirepedt.

Környezete úgy vélte: a kezdő detektív is azonnal megfejtené, hogy akkor fájdította meg a hátát, amikor nővérét akarta megmenteni a fulladástól. Ez a magyarázat ki is elégített mindenkit – csak magát Rachelt nem. Ő bizonyos volt benne, hogy Zelda áll bosszút rajta a túlvilágról. Zelda tudta, hogy Rachel örül a halálának; Zelda tudta, hogy amikor Rachel kirohant a házból, és világgá kürtölte, hogy *„Zelda meghalt! Zelda meghalt!”*, valójában nem sikoltozott, hanem kacagott; Zelda tudta, hogy a húga ölte meg, és ezért fertőzte meg Rachelt a gerincvelő-gyulladásával; nemsokára majd az ő háta is meggörbül és kicsavarodik, ő is ágynak esik, kéz helyett karmokat növeszt, és lassan, de biztosan szörnyeteggé változik. Nemsokára ő is sikoltozni fog kínjában, mint Zelda, ő is ágyba vizel, s a végén megfullad a saját nyelvétől. És akkor Zelda bosszúja teljessé válik.

Ezt a meggyőződést senki nem tudta kiverni a fejéből – sem a szülei, sem dr. Murray, aki megállapította, hogy enyhén megrándította a hátát, majd nyersen (egyesek, köztük Louis, azt mondták volna: kegyetlenül) rászólt, hogy ne viselkedjék ilyen ostobán. Figyelmeztette, hogy szüleit mélységesen lesújtotta a friss gyász, és igazán nem illendő, hogy Rachel épp ilyenkor akarjon gyerekes módon a figyelem középpontjába tolakodni. Csak a fájdalom lassú csillapulása győzte meg, hogy nem Zelda természetfölötti bosszújának lett az áldozata, és nem is a jóisten bünteti gonoszságáért. De azért még hosszú hónapokig gyötörték a lidérces álmok (legalábbis így mondta Louisnak; valójában évekig, egész pontosan nyolc éven át szenvedett tőlük): álmában újra meg újra lejátszódott Zelda halála, és amikor felriadt, a sötétben a hátához kapott, ép-e még. Ebben a félig éber állapotában egyre azt várta, hogy egyszer csak kicsapódik a szekrényajtó, és Zelda támolyog ki rajta elferdült testtel, elkékült arccal, fehéren forgó szemmel; megfeketedett nyelve kitüremlik a száján, s keze karommá görbül, hogy végezzen gyilkosával, aki ott lapul az ágyban, és a saját hátát markolássza...

Rachel nem ment el Zelda temetésére, mint ahogy azóta senki máséra sem.

– Ha ezt korábban elmondod nekem, sok mindent jobban megértettem volna – jelentette ki Louis.

– De hát nem tudtam volna elmondani, Lou. – Rachel hangja már nagyon álmosnak tűnt. – Azóta, hogy is mondjam... volt egy kis fóbiám a dologgal kapcsolatban.

Egy egészen kicsi kis fóbiád, gondolta Louis. *Igazán semmiség*.

– Hiába, nem tudok segíteni rajta. Az eszemmel tudom, hogy neked van igazad, tudom, hogy a halál természetes jelenség, sőt jótékony is lehet – de más az, amit tudok, és más, amit érzek...

– Értem – szólt Louis.

– Aznap is, amikor neked rontottam... Tudtam, hogy Ellie csak pityereg egy kicsit... mert így szokik hozzá a gondolathoz... De nem bírtam uralkodni magamon. Ne haragudj rám, Louis.

– Fölösleges mentegetőznöd – simogatta meg Louis a haját. – De ha jobban érzed magad tőle, egye fene, hát megbocsátok!

Rachel elmosolyodott.

– Máris jobban érzem magam. Olyan, mintha kiöklendeztem volna valami mérget, ami évek óta bennem van.

– Talán ez is az igazság.

Rachel szeme lekoppant, aztán lassan ismét kinyílt. – És kérlek, nagyon kérlek, Louis: ne hibáztasd érte az apámat. Szörnyű időszak volt ez nekik. A számlák összege – amibe Zelda betegsége került – a csillagos égig szökött. Apus elmulasztotta a lehetőséget, hogy a külvárosokban terjeszkedjék, és a belvárosban egyre rosszabbul ment az üzlet. És tetejébe anyám is kis híján beleőrült a gyászba. Igaz, aztán rendbe jöttek a dolgok. Olyan volt, mintha Zelda halála lett volna a jeladás; attól kezdve megint jobb napok köszöntöttek a családra. Véget ért a recesszió, a pénz megmozdult, apus megkapta a kölcsönt, amire szüksége volt, és attól fogva nem nézett többé hátra. De látod, ez a magyarázata, hogy engem annyira óvtak és féltettek. Nem egyszerűen azért, mert én lettem az egyetlen gyerekük...

– Hanem bűntudatból – egészítette ki Louis.

– Talán igen. És nem leszel nagyon dühös rám, ha Norma temetésére beteget jelentek?

– Nem, drágám. Egyáltalán nem. – Elhallgatott, és megfogta a kezét. – De Ellie-t elvihetem?

Rachel keze megfeszült az övében. – Jaj, Louis, nem tudom. Még olyan kicsi...

– Egy éve tudja, hogyan születik a kisbaba – emlékeztette ismét Louis.

Rachel hosszan hallgatott, és ajkát harapdálva bámulta a mennyezetet. – Hát ha így látod jónak... – mondta végül. – Ha úgy gondolod, nem fogja felkavarni...

– Gurulj át hozzám, Rachel – mondta Louis, és aznap éjjel az ő térfelén aludtak, úgy, hogy Rachel hasa Louis hátához tapadt. És amikor éjféltájban elmúlt a Valium hatása, és Rachel felriadt, Louis gyengéd simogatással csitította, fülébe súgva, hogy nincsen semmi baj. Így aztán az asszony újból elaludt.

33

– *Mert olyan az ember, mint a völgy virága: ma kinyílik, holnapra elhervad és megsemmisül. Az emberi élet egyetlen évszak csupán: jön és eliramlik*. Imádkozzunk.

Ellie-nek, aki valósággal tündökölt az alkalomra beszerzett új kék ruhában, olyan hevesen csuklott előre a feje, hogy Louis, aki mellette ült a padsorban, hallotta, ahogy megroppan a nyaka. Ellie ritkán fordult meg templomban, temetésen pedig természetesen még soha nem járt; a két élmény együttesen szokatlanul hallgataggá tette.

Louis számára különleges eseményt jelentett ez a mai együttlét a lányával. Őt is, akárcsak Gage-et, annyira szerette, hogy az érzés szinte vakká tette, és nemigen fordult elő, hogy kívülről, tárgyilagosan figyelje lányát. Ma azonban úgy érezte: a kislány valósággal iskolapéldája a folyamatnak, ahogy a gyerekek első nagy fejlődési korszaka a végéhez közeledik. Egész lényük

csupa mohó kíváncsiság; eszelős igyekezettel raktározzák el magukban az információk végtelen áradatát. Ellie még akkor is csendben maradt, amikor Jud lehajolt hozzá, megcsókolta, és így szólt: – Örülök, kicsikém, hogy el tudtál jönni. És lefogadnám, hogy Norma is örül neki. – Jud különben szokatlan, de elegáns jelenség volt fekete öltönyében és fűzős cipőjében; Louis eddig még soha nem látott rajta más lábbelit, mint a tornacipőt vagy a zöld gumicsizmát.

Ellie csak bámult rá, tágra nyílt szemmel.

Laughlin tiszteletes, a metodista lelkész éppen az áldásnál tartott; kérte az Istent, hogy vesse tekintetét a gyülekezetre, és adjon szívüknek békét.

– És most lépjenek elő a koporsóvivők – mondta végül.

Louis felemelkedett, de Ellie lázasan kezdte ráncigálni a karját, és szeme tele volt rémülettel. – *Apu!* – suttogta úgy, hogy lehetőleg mindenki hallja. – Hová mégy?

– Én is koporsóvivő vagyok, bogárkám – felelte Louis, s egy pillanatra visszaülve mellé, átkarolta a vállát. – Tudod, ez azt jelenti, hogy segítek kivinni Normát a kocsiig. Négyen leszünk: Norma öccse, Jud két unokaöccse meg én.

– És hol foglak megtalálni?

Louis az oltár felé pillantott: a három másik koporsóvivő már ott állt Jud társaságában. A gyülekezet többi tagja lassan elindult kifelé; néhányan sírtak.

– Menj ki te is a lépcsőig, ott majd találkozunk. Így jó lesz, Ellie?

– Jó – felelte a kislány. – Csak el ne feledkezz rólam!

– Hová gondolsz?

Ismét felállt, és Ellie ismét megrángatta a kezét.

– Te, apu...

– Mi van, bogárkám?

– Vigyázz, hogy el ne ejtsd – suttogta Ellie.

Louis odament a többiekhez, Jud pedig bemutatta neki az unokaöccseit, akik igazából másod- vagy harmadfokú rokonok

voltak: Jud apja fivérének leszármazottai, tagbaszakadt, húszas éveikben járó fickók, egymáshoz feltűnően hasonlók. Norma öccse ötvenes évei végét taposhatta, és bár az ő arca is feszült volt, ahogy gyászoló család tagjához illik, azért nem látszott, hogy a veszteség túlságosan megviselné.

– Örülök, hogy megismerhettem mindnyájukat – mondta Louis kissé feszengve, hiszen ő volt itt az egyetlen kívülálló.

A többiek bólintással üdvözölték.

– Ellie-vel minden rendben? – kérdezte Jud, fejével a kislány felé intve, aki az előcsarnokban ácsorgott, és le nem vette róluk a szemét.

Hát persze – épp csak azon aggódik, hogy nem válok-e kámforrá, gondolta Louis, és kis híján elmosolyodott. De aztán ehhez a gondolathoz egy újabb társult: *Óz, a Hatalmas és Khettenetes.* És a még meg sem született mosoly lehervadt szájáról.

– Azt hiszem, igen – mondta, és meglengette kezét a kislány felé. Ellie visszaintett, majd elindult kifelé; tengerészkék szoknyája hullámzott körülötte. Louist meglepte, milyen felnőttesnek látszik, és kényelmetlen érzés fogta el. Az effajta röpke benyomások bizony elgondolkoztatják az embert.

– Indulhatunk? – kérdezte az egyik unokaöccs.

Louis és Norma öccse bólintottak.

– Vigyázzatok rá – mondta Jud érdes hangon, majd elfordult, és lassan, lehajtott fejjel elindult kifelé a padsorok között.

Jud acélszürke, „Amerikai Örökkévalóság” márkájú koporsót választott felesége számára. Louis a bal hátsó sarkához lépett, megfogta a talpléc végét, és a négy férfi lassan kivitte Norma koporsóját a szabadba. Február elseje volt; csendes, napsütéses, hideg idő. Valaki – bizonyára a templomszolga – salakkal szórta fel számukra a havas, síkosra taposott utat. A kanyarnál halottszállító Cadillac eregette lomhán a fehér kipufogógázt a téli levegőbe. A kocsi mellett ugrásra készen várta őket a temetkezési vállalat vezetője, nagydarab fia társaságában; hátha valamelyikük (talán a halott öccse) elgyengül vagy megcsúszik,

és akkor jó, ha kéznél van a segítség.

Jud ott állt a vállalkozó mellett, és nézte, ahogy betolják a koporsót.

– Isten veled, Norma – mondta, és rágyújtott egy cigarettára. – Nemsokára látjuk egymást, öreglány.

Louis átkarolta a vállát, Norma öccse pedig odaállt szorosan Jud másik oldalára, hátrább szorítva a vállalkozót és a fiát. A két jól megtermett unokaöccs (vagy másod-unokatestvér vagy fene tudja) már kámforrá vált, mihelyt a számukra igazán egyszerű munkát letudták. Ők már messzire szakadtak a családnak ettől a részétől, inkább fényképről ismerték Norma arcát, meg legföljebb egy-két kötelességszerű vizitből, amikor hosszú órákig rágcsálták a fogadószobában Norma aprósüteményét és kortyolgatták Jud sörét, és ha netán nem unták is túlságosan a régmúlt időkről és sosem látott emberekről szóló meséket, azért ott járt a fejükben, hogy ehelyett mennyivel hasznosabban is tölthetnék az időt (lemoshatnák és lekenhetnék fényezővel a kocsit, részt vehetnének a helyi tekeklub edzésén, vagy éppen csak körülülhetnék néhány haverral a tévét, és nézhetnék az ökölvívó-mérkőzést); egy szó mint száz, örültek, amikor kötelességüket leróva eltávozhattak. Az ő szemükben Jud és családja már a múlt ködébe veszett; mint egy, a fő tömegről leszakadt kisbolygó, amelyik gyorsan távolodik a világűrben, s a végén már csak porszemnek látszik. A múlt... Mi is az a múlt? Albumba ragasztott fényképek. Túlfűtött szobákban előadott mesék – nekik nincs szükségük ilyen melegre, ők még nem öregek, az ő ízületeiket még nem kezdte ki a csúz, az ő vérük még nem ritkult meg. Mi a múlt? Csak annyi, mint a koporsótalp léce; az ember megragadja, felemeli, és aztán lerakja. Végtére is az egyház tanítása szerint a lélek nem más, mint Isten üzenete a világhoz, és a test csak boríték, amibe üzenetét zárja. És ha ez így van, akkor ez az Amerikai Örökkévalóság márkájú koporsó olyan boríték, amely már csak a testet zárja magába, és az izmos ifjú unokaöcsök vagy másod-unokatestvérek vagy a fene tudja, mik ilyen üres, értelmét vesztett levélnek látták a múltat is.

Isten éltesse a múltat, gondolta Louis, és megborzongott a gondolatra, hogy egy szép napon majd ő is ilyen idegen lesz a saját vérének, már ha Ellie-nek vagy Gage-nek gyerekei lesznek, és ő megéri ezt az időt. A fókusz elmozdul, a családfa ágai elszáradnak, és fiatal arcok néznek az emberre régi fényképalbumokból.

Isten éltesse a múltat, gondolta ismét, és még szorosabban fogta át az öregember vállát.

A gyászhuszárok felrakták a virágokat a halottaskocsi végébe. A gombnyomásra működő hátsó üvegajtó felemelkedett, és beilleszkedett keretébe. Louis visszament a lányáért, majd elindultak a furgonhoz. Louis fogta Ellie karját, nehogy megcsússzék bőrtalpú ünneplőcipőjében. Mindenfelé felberregtek a motorok.

– Miért kapcsolják be a lámpáikat? – érdeklődött Ellie némi csodálkozással. – Hiszen fényes nappal van!

– A halott tiszteletére, Ellie – mondta Louis, és érezte, milyen tompán kong a hangja. Ő maga is bekapcsolta a lámpáját. – Gyere, menjünk!

A szertartásra a Mount Hope temető kis kápolnájában került sor; a sírt majd csak tavasszal ássák meg. És amikor végre elindultak haza, Ellie hirtelen könnyekben tört ki.

Louis meglepődött, de nem ijedt meg különösebben. – Mi baj, Ellie? – nézett a kislányra.

– Nincs több keksz – zokogta Ellie. – Senki nem sütött olyan finom zablisztkekszet, mint ő. És most már nem süt többé, mert *meghalt*. Apu, miért muszáj meg halni az embereknek?

– Igazából nem is tudom – felelte Louis. – Gondolom, azért, hogy helyet csináljanak az újaknak. Az olyan kicsi embereknek, mint te meg az öcsikéd.

– Soha nem fogok férjhez menni! – jelentette ki Ellie, még hangosabban zokogva. – Soha nem fekszem ágyba senkivel, hogy gyerekem legyen! És akkor talán én nem fogok meghalni. Szemétség az egész! Ócska szemétség!

– De véget vet a szenvedésnek – mondta Louis csendesen. – És én mint orvos rengeteg szenvedést látok. Többek között azért is akartam idekerülni az egyetemre, mert elegem volt belőle, hogy éjjel-nappal csak szenvedést látok. A fiataloknak is gyakran fájhat valamijük, méghozzá nem is kicsit... de az azért mégis más, mint a szenvedés.

Néhány pillanatra elhallgatott.

– Akár hiszed, akár nem, kicsikém, a nagyon öreg embereknek a halál egyáltalán nem olyan rémes vagy félelmetes, mint ahogy te látod. És előtted még rengeteg, megszámlálhatatlan év áll!

Ellie sírt, aztán csak szipogott, s végül elcsitult. Mielőtt hazaértek, megkérdezte, hogy szabad-e bekapcsolnia a rádiót. Louis igent mondott, és Ellie rátalált Shakin' Stevensre, amint éppen a „Régi ház" című számot énekli. Nemsokára Ellie is vele énekelt. Odahaza rögtön az anyjához futott, és csacsogni kezdett a temetésről. Rachel dicséretére legyen mondva: szótlanul, sőt helyeslő érdeklődéssel hallgatta végig – bár Louisnak úgy tetszett, sápadt és gondterhelt.

Aztán Ellie megkérdezte, hogy vajon az anyja is tud-e zablisztből kekszet sütni, Rachel pedig, kötését félretolva, máris felállt, mintha csak számított volna valami ilyenféle kérdésre. – Hát persze – mondta. – Készítsünk egy tepsire valót?

– Jaj, igen, anyu! – visított fel Ellie. – Meg tudjuk csinálni?

– Miért ne? Feltéve, hogy apád hajlandó egy órát vigyázni Gage-re.

– A legnagyobb örömmel – közölte Louis.

Louis olvasgatással töltötte az estét, és jegyzeteket készített egy válaszcikkhez a *Duquesne-i Orvosi Híradó*-ba. Újra kezdődött a varratok felszívódásáról zajló ősi vita, amely a kisebb sebek összevarrásával foglalkozó, viszonylag kis számú érintett szűk világában éppoly örök életűnek tetszett, mint a pszichológusok táborát megosztó nézeteltérés a velünk született adottságok avagy a nevelés elsőbbségéről.

Louis még az este meg akarta írni a maga ellenvéleményét,

bebizonyítandó, hogy a legfrissebb cikk szerzőjének legfőbb állításai megtévesztőek, a példaként felhozott esetek önkényesek, s forrástanulmányai bűnösen felszínesek. Egy szó mint száz, Louis arra készült – méghozzá szívbéli örömmel –, hogy egyszer s mindenkorra lesöpörje a térképről a szóban forgó húgyagyú frátert. Éppen Troutman *Sebellátás* című forrásmunkáját kutatta lázasan a könyvespolcán, amikor Rachel megjelent a lépcsőn.

– Nem jössz még fel, Lou?

Louis felnézett. – Majd nemsokára. Minden rendben?

– Mindketten alszanak.

– Te viszont még fenn vagy – húzta össze a szemét Louis.

– Semmi bajom. Olvasgattam egy kicsit.

– Igazán jól érzed magad?

– Hát persze – mosolygott az asszony. – Szeretlek, Louis.

– Én is szeretlek, drágám. – Hirtelen a könyvespolcra nézett, és ott volt a Troutman, rögtön az orra előtt. Louis gyorsan rátette a kezét.

– Church egy patkányt hozott be a házba, mialatt ti odavoltatok – mondta Rachel, és igyekezett vidám képet vágni. – Phű, de undorító volt!

– Jaj, Rachel, de kellemetlen! – Louist elfogta a bűntudat; csak azt remélte, hogy nem érződik a hangján. – Nagyon utálatos volt?

Rachel leült a lépcsőre. Rózsaszín flanel hálóingjében, letisztított arcával, fénylő homlokával, gumiszalaggal lófarokba kötött hajával olyan volt, mint egy kislány.

– Már eltakarítottam – mondta –, de képzeld, a porszívó csövével kellett elkergetnem azt a hülye macskát, mert mindenáron őrizni akarta a... a testet. És hogy morgott rám! Azelőtt soha életében nem morgott így. Újabban valahogy egészen megváltozott. Nem lehet, hogy valami betegsége van?

– Nem hinném – mondta Louis lassan –, de ha akarod, elvihetem az állatorvoshoz.

– Biztosan semmi komoly – jegyezte meg Rachel, de

tekintetében pőre félelem bujkált. – Szeretném, ha feljönnél... Tudom, hogy dolgozol, de...

– Már indulok is – mondta Louis, és felállt, mintha az egésznek semmi jelentősége sem volna. Mint ahogy nem is volt – csak éppen tudta, hogy az ellenvéleménye már soha nem íródik meg, mert a meseszekér megy tovább, és minden nap meghozza majd a maga fejleményét. Mert hiszen a patkány is az ő patkánya, a patkány, amelyet Church minden bizonnyal véres húscafatokká marcangolt; nyilván kilógott a bele, sőt talán a feje is hiányzott. Igen. Ez a patkány is az ő patkánya volt.

– Menjünk az ágyba – mondta, és villanyt oltott. Együtt indultak fel a lépcsőn, Rachel meg ő. Louis átkarolta felesége derekát, és utána elhalmozta szerelmével... de még aközben is, hogy keményen ágaskodó férfiasságával belé hatolt, a jégvirágos ablakon túl jajongó téli szelet hallgatta, és Churchön tűnődött, a macskán, amely valaha a lányáé volt, de most már az övé, és latolgatta, hol lehet most. Vajon most cserkészi be legújabb áldozatát, vagy már marcangolja is? A férfiszívnek köves a talaja, gondolta; és közben a szél csak süvöltötte a maga sötét, keserű dalát, és a háztól nem is oly messzire Norma Crandall, aki valamikor egyforma sapkát kötött két gyermekének, ott feküdt Amerikai Örökkévalóság márkájú, szürke acélkoporsójában egy kőlapon, a Mount Hope temető kriptájában; és a fehér vatta, amellyel a temetkezési vállalkozó kitömte az arcát, azóta már bizonyára megfeketedett.

34

Ellie betöltötte hatodik életévét. Születésnapján félrecsapott papírkalappal a fején jött haza az óvodából, rajzokat hozott, amelyeket barátai készítettek róla (a legsikerültebben is úgy festett, mint holmi jóindulatú madárijesztő), és sötét színekkel ecsetelte, micsoda verekedések zajlanak szünetben az udvaron. Elmúlt az influenzajárvány is. Két diákot be kellett utalniuk a

bangori kórházba, Surrendra Hardu pedig alighanem megmentette az egyik megbetegedett gólya életét; a fiú, aki egyébként a furán hangzó Peter Humperton névre hallgatott, röviddel felvétele után rángógörcsöt kapott. Rachel egy kissé rajta felejtette a szemét a breweri A & P egyik szőke csomagolófiúján, és éjszaka ódákat zengett Louisnak, hogy mennyire kidudorodik a srác farmere. – Valószínűleg csak vécépapírral tömte ki – tette hozzá. – Egyszer próbáld megszorítani – javasolta Louis. – Ha ordít, akkor mégse vécépapír – és ezen Rachel könnyesre kacagta magát. Elmúlt a dermedt, fagyos február – külön kis évszak az évszakban –, és megjött a március, egymást váltó fagyos és esős napjaival, és a narancssárga útmenti táblákkal, amelyek minden autósok rémére: a gödrökre meg a kátyúkra figyelmeztetnek. Időközben véget ért Jud Crandall gyászának leggyötrelmesebb, legmélyebben átélt szakasza, az, amely a pszichológusok szerint körülbelül a szeretett lény halálát követő harmadik napon kezdődik, és a legtöbb esetben négytől hat hétig tart – akárcsak az az időszak, amelyet a New England-iek a tél „legharapósabb” szakaszának hívnak. De az idő múlik, és úgy oldja egymásba az emberi érzések változásait, mint ahogy a szivárvány színei olvadnak össze. A mély gyász enyhül, megszelídül, az enyhébb gyászból tompa fájdalom lesz, majd a fájdalomból emlékezés; a folyamat éppúgy eltarthat hat hónapig, mint három évig, s még az utóbbi esetben sincs benne semmi rendhagyó. Felvirradt és elmúlt a nap, amidőn először vágták le Gage haját; a helyébe sötétebb haj nőtt, Louis pedig tréfálkozott a változáson, és meg is könnyezte egy kicsit – de csak legbelül, a szíve mélyén.

Aztán megjött a tavasz, és köztük időzött egy darabig.

35

Louis Creed később úgy vélte, hogy 1984. március 24-e volt életének utolsó igazán boldog napja. Az eljövendő események

mintegy csigára függesztett gyilkos súlyként már ott lebegtek a fejük fölött, noha – egyelőre még csaknem nyolc hét volt hátra, amíg a súly rájuk zuhant; ám amikor Louis később átgondolta ezt az időszakot, több ilyen emlékezetes napra nem bukkant benne. Úgy érezte: ez a nap akkor is örökre belévésődött volna, ha a majdani szörnyűségek nem következnek be. Amúgy is elég ritkák azok a napok, amelyek csak örömet hoznak az embernek; az átlagos emberi életben legjobb esetben is legföljebb egy hónapot tennének ki az ilyen mindenestől boldog napok. Louis kénytelen volt feltételezni, hogy Isten, a maga végtelen bölcsességében, a fájdalmat sokkal bőkezűbben adagolja.

Az a bizonyos nap szombatra esett. Rachel és Ellie vásárolni ment, s ő délután egyedül vigyázott Gage-re Jud vitte el a család nőtagjait a maga öreg, rázós kis '59-es IH teherautóján, nem mintha a furgon lerobbant volna, hanem mert az öreg őszintén élvezte Rachel és Ellie társaságát. Rachel megkérdezte Louist, hogy vállalja-e Gage-et, és Louis azonnal igent mondott. Örült, hogy az asszony kimozdul a házból; azok után, hogy megtapasztalta a maine-i telet, és jóformán mindvégig Ludlow-ban volt, igazán ideje, hogy amennyi időt csak lehet, házon kívül töltsön. Maga Rachel ugyan zokszó nélkül viselte a megpróbáltatást, Louisnak azonban úgy rémlett, hogy lelki egyensúlya megbillenőben van.

Gage kettőkor ébredt fel ebéd utáni álmából, méghozzá nyűgösen és nyafkán; újabban sorra kiütközött rajta a kétévesek valamennyi idegtépő sajátossága. Louis több kísérletet tett, hogy elszórakoztassa, de Gage valamennyit elvetette. Hogy még rátegyen egy lapáttal, az átok kölyök hatalmas mennyiséget kakált, és Louis szemében aligha növelte a termék esztétikai becsét, amikor a kellős közepén egy kék játékgolyót fedezett fel, amely egyébként Ellie-é volt. Gage akár meg is fulladhatott volna tőle. Louis elhatározta, hogy száműzi a házból a golyókat – Gage kérlelhetetlenül a szájába vett mindent, amihez hozzáférhetett –, de ez a dicséretes elhatározás mit sem lendített a gondján: hogyan kösse te a gyereket, amíg az anyja haza nem

ér?

Hallgatta a ház körül süvöltő kora tavaszi szelet, amely váltakozva pöttyözte fényekkel és árnyakkal Mrs. Vinton rétjét a szomszédukban, és egyszer csak eszébe jutott az a keselyűt formázó sárkány, amelyet néhány hete egy kósza ötlet sugallatára vásárolt, az egyetemről hazatérőben. Vajon vett-e hozzá zsineget is? Vett bizony, még szerencse!

– Te, Gage – szólalt meg. Gage éppen egy zöld filctollat talált a heverő alatt, és máris hozzálátott, hogy összefirkálja Ellie egyik legkedvesebb könyvét – *újabb ürügy a nagyobbik testvér féltékenységi komplexusához*, gondolta Louis, és elvigyorodott. Ha nem tudja idejében kikapni a vadállatok életéről szóló könyvet Gage kezéből, és Ellie komolyan felkapja a vizet kisöccse legfrissebb műalkotása láttán, akkor Louis egyszerűen csak megemlíti majd, micsoda páratlan kincsre bukkant Gage pelenkájában.

– Mi az? – felelte Gage igen pontosan. Most már egész folyékonyan beszélt, és Louis nap mint nap megállapította, hogy a fia talán nem is egészen ostoba!

– Akarsz sétálni menni?

– Menni, menni! – helyeselt Gage lelkesülten. – Hol a tojci, appu?

Gage, szabatos fordításban, a tornacipőjét kereste. Louis mindig elámult a szövegén, nemcsak azért, mert olyan aranyos volt; úgy vélte, az apró gyerekek úgy tanulják a nyelvet, mint a bevándorlók, innen is, onnan is elkapva egy-egy foszlányt. Louis tisztában volt vele, hogy a kisbabák még minden hangra képesek, ami csak az emberi hangszekrénybe belefér: a cseppfolyós trillára, amellyel oly nehezen birkóznak kezdetben a franciául tanulók; az ausztrál őslakók hangrésből fakadó morgására és csettegésére; a németek vastag, elnyesett mássalhangzóira; és ezt a képességüket akkor veszítik el, amikor megtanulnak angolul. Louis, mint már nemegyszer, most is eltűnődött: vajon a gyermekkor nem inkább a felejtés kora-e, semmint a tanulásé.

A „tojci” végül előkerült – ugyancsak a heverő alól. Louisban az idők során az a meggyőződés is gyökeret vert, miszerint kisgyermekes családokban a heverő alatti mező valami titokzatos elektromágneses erőteret alakít ki, amely előbb-utóbb mindenfajta hulladékot magába szív – cumisüvegektől és pelenkarögzítő tűktől zöld filctollakon át a *Szezám utca* magazin régi példányaiig, amelyek lapjai között ételmaradék penészedik.

Gage kiskabátja azonban mégsem a heverő alól, hanem a lépcsőről került elő. A legnehezebben a Vörös Ördögök nevű baseballcsapat sapkájára találtak rá, holott enélkül Gage nem volt hajlandó elhagyni a házat; a sapka tudniillik a helyén, azaz a szekrényben volt, és természetesen itt keresték legutoljára.

– Hová most, ap-pu? – érdeklődött Gage szívélyesen, odanyújtva kezét az apjának.

– Átmegyünk Mrs. Vinton rétjére – felelte Louis. – Sárkányt fogunk eregetni, öregem.

– Sájkánt? – kérdezte Gage bizalmatlanul.

– Nagyon fogod élvezni... Várj még egy percet, kölyök.

Már a garázsban voltak. Louis előkotorta kulcscsomóját, kinyitotta a kis tárolószekrényt, és felkapcsolta a villanyt. Addig turkált, amíg rálelt a Sárkánykeselyűre; még a bolti zacskóban volt, az árcédula is ráragasztva. A legvigasztalanabb február közepi napokban vásárolta, amikor a szíve sajgott egy kis tavaszt ígérő reménység után.

– Emmi? – kérdezte Gage, ami gage-ül azt jelentette: – Mi a csudát tartasz ebben a zacskóban, apám?

– Ez a sárkány – szólt Louis, és kinyitotta a zacskót. Gage érdeklődéssel figyelte, ahogy Louis kibontja a keselyű másfél méter széles, kemény plasztikszárnyait. Inas, meztelen, rózsaszín nyakán apró fej ült, amelyből dülledt, véreres szempár meredt rájuk.

– Madáj! – rikkantotta Gage. – Madáj, apu! Sájkán-madáj!

– Madár bizony – bólintott Louis, majd becsúsztatta a merevítő pálcikákat a sárkány hátán lévő tokokba, és előkotorta a jó kilométernyi zsineget, amelyet a sárkánnyal együtt szerzett be.

Aztán a vállán át visszanézve megismételte: – Nagyon fogod élvezni, öregfiú.

Gage valóban nagyon élvezte.

Átvitték a sárkányt Mrs. Vinton rétjére, és Louisnak elsőre sikerült felbocsátania a szeles március végi égbe, holott nem eregetett sárkányt mióta is? Tizenkét éves kora óta? Vagyis tizenkilenc éve? Úristen, de rémesen hangzik.

Mrs. Vinton csaknem Juddal egyidős volt, de apró és törékeny. A rétje szélén, egy téglaházban élt, de mostanában már csak ritkán lépett ki a házából. Az ő rétje is az erdőig ért – oda, ahonnan először az állattemetőbe, majd tovább a micmac temetkezőhelyre vitt az út.

– Jepül a sajkán, ap-pu! – visította Gage.

– Az ám, nézd, milyen magasra! – harsogta Louis, nevetve, felhevülten. Olyan gyorsan engedte ki a zsineget, hogy az átforrósodott, és szinte perzselte a tenyerét. – Nézd a keselyűt, Gage! Mindjárt beszarik ijedtében!

– Sájkán-szaj! – kacagott Gage, vékony kis hangján. A nap előbújt egy kövér, szürke tavaszi felhő mögül, és mintha egyszer csak öt fokot ugrott volna a hőmérséklet. És ők ott álltak az áprilist játszó március csalóka napsütésében, Mrs. Vinton rétjének magas, szikkadt füvében, s fölöttük a légáramlat szárnyán egyre magasabbra szárnyalt a kék égbe a Sárkánykeselyű, szétfeszítve plasztikszárnyát, és Louis, akárcsak gyerekkorában, úgy érezte, hogy ő is utánarepül, eggyé válik vele, és úgy néz le a magasból a világra, amely lassan felölti igazi képét, azt, amelyről a térképészek is csak álmodnak: látja Mrs. Vinton rétjét, amely a hó visszavonultával némán, pókhálószerűen fehérlik, és nem is rét már, hanem kétfelől sziklafallal és egyik végén az országút vékony fekete vonalával határolt jókora síkidom, amely lassan a folyó völgyévé tágul – és a Sárkánykeselyű mindezt látja, azzal a magasban lebegő, véreres szemével. És látja a folyó hűvös, szürke acélszalagját, a rajta lebegő jégtömbökkel, és a túlsó parton Hampdent,

Newburghöt, Winterportot, ahol egy hajó árválkodik a dokkban, és talán látja még a bucksporti St. Regis üzemet is, gőzölgő füstfelhőjébe burkolva, sőt, ellát akár a szárazföld végéig is, ahol az Atlanti-óceán csapkodja a kopár sziklákat.

– Nézd, hogy száll, Gage! – üvöltötte boldogan Louis.

Gage úgy hátrafeszült, hogy kis híján felbukott, és szélesen vigyorogva integetett a sárkánynak.

Louis lazára engedett egy darab zsineget, és rászólt Gage-re: nyújtsa a kezét. Gage oda sem nézve engedelmeskedett; nem tudta levenni szemét a szélben táncolva imbolygó sárkányról, amelynek árnyéka ide-oda cikázott a réten.

Louis kétszer átcsavarta a zsineget Gage kezén. A fiúcska végre lenézett, és mókásan hüledezett, ahogy a zsineg húzta-rángatta kezét.

– Mijez? – kérdezte.

– Most te röpteted, öregfiú – mondta Louis. – Nálad a kormány. Hiszen a te sárkányod.

– Gage jeptet? – kérdezte Gage, úgy, mintha nem is apjától, hanem önmagától várná a megerősítést. Aztán próbaképpen rántott egyet a zsinegen, a sárkány pedig fenn a szeles égben hevesen bólintott. Gage még nagyobbat húzott a zsinegen, mire a sárkány hirtelen lejjebb bukott. Apa és fia együtt kacagott. Gage tapogatózva nyújtotta ki szabadon maradt kezét, Louis pedig a magáéba vette. így álltak együtt Mrs. Vinton rétjének közepén, felbámulva a Sárkánykeselyűre.

Az együttlétnek ezt a pillanatát Louis nem tudta elfelejteni többé. Ahogyan valaha, gyerekkorában maga is felszállt a sárkány után, és szinte eggyéolvadt vele, úgy bújt most bele a kisfia bőrébe. Úgy érezte, mintha összezsugorodnék, mígnem elfér Gage parányi házikójában, és két szeme ablakán nézne ki a világba – ebbe a ragyogó, hatalmas világba, ahol Mrs. Vinton rétje majdnem akkora, mint a bonneville-i Sós Lapály, ahol a sárkány mérföldekkel lebeg fölötte az égben, és a zsineg, mint valami élőlény lüktet a markában, ahogy ott áll a haját szétkuszáló szélben.

– Jepül a sajkán! – kiáltotta oda neki Gage, Louis pedig lehajolt, átölelte a vállát, és megcsókolta rózsáspirosra csípett arcocskáját.

– Szeretlek, Gage – mondta. Maradjon mindez csak a kettejük titka; így van jól.

Gage pedig, akinek immár nem egészen két hónap volt csak hátra az életéből, élesen, boldogan kacarászott: – *Jepül a sajkán, ap-pu! Jepül a sajkán!*

Amikor Rachel és Ellie hazaért, ők még mindig sárkányt eregettek. Olyan magasra sikerült felrepíteniük, hogy majdnem kifogytak a zsinegből, a Sárkánykeselyűnek pedig elmosódott a képe, és már csak apró fekete folt volt az ég kékjében.

Louis örült, hogy viszontlátja őket, és bömbölt a nevetéstől, amikor Ellie elejtette a zsineget, majd loholt utána a fűben, és az utolsó pillanatban érte utol, még mielőtt az utolsó centiméter is letekeredett volna a sebesen pörgő csévéről. Másfelől most, hogy már nem voltak többé kettesben, a délután hangulata is megváltozott egy kicsit, és Louis nem nagyon bánta, amikor Rachel, húsz perccel később, beparancsolta őket; attól tartott, Gage megfázik a szeles időben.

Így hát visszahúzták a sárkányt, amely minden csavarintásnál kapálózva tiltakozott, és csak nagy nehezen adta meg magát. Louis mindenestől a hóna alá gyűrte az ijesztő küllemű jószágot, majd visszazárta zacskójába. Aznap este Gage hatalmas adag hot dogot kebelezett be babsalátával, és mialatt Rachel pizsamába bújtatta, Louis félrevonta Ellie-t, hogy a lelkére beszéljen: ezentúl ne hevertesse szanaszét a golyóit. Máskor az ilyen eszmecserék Louis részéről gyakran torkolltak kiabálásba, mert Ellie, ha valamilyen mulasztással vádolták, többnyire fennsőbbségesen, sőt néha szemtelenül viselkedett, voltaképpen csak azért, mert másképpen nem tudott védekezni a kritika ellen, de azért ha még rátett néhány lapáttal, vagy ha az egyetemen nagyon fárasztó volt a nap, Louis rendre kiborult – Ma este azonban a sárkányeregetés után remek volt a hangulata, Ellie

pedig ez egyszer igazán józanul viselkedett. Megígérte, hogy ezentúl gondosabb lesz, majd élve a becses szombat esti kiváltsággal, lement, hogy fél kilencig tévét nézzen. *Hát akkor ezt elintéztük, és végül még haszna is lehet a dolognak,* gondolta Louis, és nem is sejtette, hogy nem a játék golyókkal és nem is a megfázással van a gond, mert az igazi bajt egy hatalmas Orinco-teherautó okozza majd meg az országút – úgy, ahogy erre Jud Crandall azon az augusztus elsején fel is hívta a figyelmüket.

Negyedórával azután, hogy Rachel lefektette Gage-et, Louis is felment. Kisfia már elcsendesült, de még nem aludt. Az utolsó kortyokat szívta ki a tejesüvegből, és közben mélázva nézte a mennyezetet.

Louis felemelte az egyik lábfejét, megcsókolta, aztán visszaeresztette. – Jó éjszakát, Gage – mondta.

– Jepül a sajkán, ap-pu – közölte Gage.

– De még hogy! – szólt Louis, és érezte, hogy minden ok nélkül egyszer csak könnyek nedvesítik a szemhéját. – Egészen fel az égig szállt, öregfiú!

– Jepül a sajkán – ismételte Gage. – Égbe jepül.

Aztán az oldalára gördült, lehunyta szemét, és minden átmenet nélkül már aludt is.

Louis kilépett a folyosóra, majd egyszer csak visszanézett. Gage szekrényéből sárgászöld, testetlen szempár meredt rá. A szekrényajtó résnyire volt nyitva. Szíve hirtelen a torkába ugrott, szája torz fintorba rándult.

Kinyitotta a szekrényajtót, és valami megfordult a fejében,

(Zelda az, Zelda van a szekrényben, és a megfeketedett nyelve kitüremlik a száján)

bár maga sem tudta, mi. De természetesen csak Church volt az; a macska bujkált a szekrényben. Amikor meglátta Louist, felpúpozta a hátát, mint a mindenszenteki képeslapokon szokták a macskák, és fújtatni kezdett Louis felé. Félig nyitott szájában jól látszottak tűhegyes fogai.

– Gyere ki onnan – suttogta Louis.

Church megint fújt egyet, de nem mozdult.

– Kifelé, ha mondom! – Louis felkapta a szanaszét heverő játékok közül, ami épp a keze ügyébe esett: fénylő plasztik Töf-Töf-mozdony volt, amelynek vörhenyes-barnás színe a tompa világításban alvadt vérre emlékeztetett. Meglóbálta Church felé, de a macska csak megvetette a lábát, és megint rásziszegett.

És ekkor Louis, gondolkodás nélkül, hirtelen elhajította a játékot, nem tréfából vagy csak úgy találomra, nem, célzottan és teljes erejéből vágta hozzá a macskához. Vak düh tombolt benne, de egyszersmind meg is rémítette, hogy az állat itt lapul a sötét szekrényben, fia szobájában, és nem hajlandó mozdulni, mintha úgy erezné: megilleti ez a hely.

A játék mozdony telibe találta a macskát. Church felnyávogott, és már menekült is; közben, szokásos kecsességével, nekiment az ajtónak, és kis híján felbucskázott.

Gage megrebbent, motyogott valamit, más pózba helyezkedett, aztán máris újra elcsitult. Louis enyhe émelygést érzett. Homlokát kiverte a veríték.

– Louis! – hallatszott Rachel ijedt hangja a földszintről. – Csak nem esett ki Gage az ágyból?

– Semmi baj, szívem. Csak Church borított fel néhány játékot.

– Akkor jó.

Louis – oktalanul vagy tán némi okkal – úgy érezte magát, mintha benézve fia szobájába, kígyót látott volna tekeregni az ágyán, vagy egy hatalmas patkány gubbasztana a könyvespolcon a gyerek feje fölött. Persze hogy oktalan az ilyen eszmetársítás... De azért ahogy az a macska ráfújt a szekrényből...

(Zelda... azt hitted... Zelda... azt hitted, hogy Óz az, a Hatalmas és Khettenetes?)

Becsukta a szekrényajtót, amely közben magával söpört néhány játékszert. Hallotta a zár nyelvének halk kattanását. Még egy másodpercig habozott, aztán a reteszt is rátolta.

Utána ismét Gage ágyához lépett. A gyerek, ahogy forgolódott, a lába köré csavarta a két takarót. Louis kiszabadította a lábát, felhúzta a takarót, és aztán csak állt ott, hosszan elnézve a fiát.

MÁSODIK RÉSZ
A MICMAC TEMETKEZŐHELY

Elmenvén azért Jézus Bethániába, úgy találá, hogy Lázár már négy napja vala sírban. Márta, amint hallja vala, hogy Jézus jő, elébe méné.

És monda Márta Jézusnak: – Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem. De most is tudom, hogy amit csak kérsz az Istentől, megadja néked az Isten.

Monda néki Jézus: – Feltámad a te testvéred.

JÁNOS EVANGÉLIUMA
(szabad változat)

Hejhó, lendüljünk bele!

THE RAMONES

Alighanem tévhit, hogy az emberi lélek csak bizonyos mennyiségű iszonyatot képes befogadni és átélni. Éppen ellenkezőleg: ahogy a valóság egyre sötétebbre vált, úgy indul meg valamiféle – hatványozódási folyamat. Nem könnyű beismerni, de a tapasztalat azt mutatja: amikor már végképp elborul a látóhatár, olyankor az iszonyat iszonyatot szül, a balszerencséből újabb, immár szükségszerű balszerencse fakad, mígnem mindent elnyel a feketeség. És talán minden kérdések legfélelmetesebbike éppen ez: mennyi borzalmat visel el az emberi lélek úgy, hogy még mindig megőrzi éber, befogadásra kész, lankadatlan józanságát. Azt talán mondani sem kell, hogy a folyamatban van valami hajmeresztő, már-már bohózati abszurditás; egy adott ponton az egész már-már mulatságossá válik. És talán éppen ez az a pont, amikor az ember vagy megússza ép elmével – vagy összeomlik, és a téboly prédája lesz.

Ilyen gondolatok motoszkálhattak volna Louis Creedben is, ha egyáltalán képes lett volna logikusan gondolkodni azután, hogy május tizenhetedikén eltemették fiát, Gage William Creedet. Ám attól fogva, hogy belépett a ravatalozóba, agyában nem született összefüggő gondolat, kivált azután nem, hogy közte és apósa között ökölharcra került sor. És mintha ez nem lett volna önmagában is épp elég kínos, a folytatás még borzalmasabbnak bizonyult: olyan szégyenletes melodrámái botrány tört ki, amely Rachel amúgy is törékeny önuralmának maradékát is magával sodorta. A nap füzetes rémregényt idéző eseménysorozata akkor vált teljessé, amikor a sikoltozó asszonyt ki kellett vonszolni a Brookings-Smith-féle temetkezési vállalat keleti ravatalozójából, Gage lezárt koporsója mellől, hogy aztán az előcsarnokban Surrendra Hardu teletömje nyugtatóval.

A sors iróniája, hogy ha a Louis Creed és a Dearbornba való Mr. Irwin Goldman közötti ökölharcra nem a délutáni

halottbúcsúztatás alatt – vagyis kettőtől fél négyig – kerül sor, hanem a délelőtti alatt, tehát valamikor tíz és fél tizenkettő között, akkor Rachel nem is lett volna tanúja ennek a végső epizódnak, a rémregény ilyetén, már-már bohózatba illő zárófejezetének. Rachel ugyanis délelőtt nem volt jelen a halottbúcsúztatáson; egyszerűen nem volt ereje hozzá. Otthon maradt, Jud Crandall és Steve Masterson társaságában. Louis el sem tudta képzelni, miképpen vészelte volna át e két ember nélkül az elmúlt negyvennyolc órát.

Nemcsak Louis, de a család másik két megmaradt tagja számára is áldás volt, hogy Steve szinte azonnal a helyszínen termett. Louis ugyanis, legalábbis időlegesen, döntésképtelenné vált; még olyan apró lépésre sem tudta elszánni magát, mint hogy feleségének valami injekciót adjon mélységes fájdalma tompítására; mint ahogyan azt sem vette észre, hogy Rachel félregombolt pongyolában akar elindulni a délelőtti búcsúztatásra. Az asszony haja piszkos volt, kócos és fésületlen, beesett szemüregéből úgy dülledt ki fénytelen barna szeme, mintha egy eleven koponya meredne a világba. Arcáról fakón, petyhüdten csüngött a hús. Reggel, amikor száraz pirítóst rágcsált a konyhaasztalnál, összefüggéstelen, értelmetlen mondatokat dadogott. Egyszer például minden átmenet nélkül megjegyezte: – Tudod, Lou, az a Winnebago, amit venni akarsz... – Louis utoljára 1981-ben említette, hogy egy Winnebago-furgont szeretne vásárolni.

Louis azonban csak bólintott, és ette tovább a reggelijét. Kakaós macipelyhet evett, Gage kedvenc reggeli táplálékát; ma reggelre ezt választotta. Pocsék íze volt, de ő akkor is ragaszkodott hozzá. Rachellel ellentétben az ő külleme ápolt és rendezett volt. A legjobb öltönyét vette fel, ha nem is feketét – ilyen nem volt a ruhatárában –, de legalább sötét grafitszürkét. Meg volt borotválva, zuhanyozott, gondosan megfésülködött. Kifogástalanul festett, noha bénult volt a megrázkódtatástól.

Ellie farmert és sárga blúzt viselt. Egy képet hozott magával a reggelihez. A felnagyított képen – az eredetit Rachel készítette

azzal a Polaroid-géppel, amelyet legutóbbi születésnapjára kapott férjétől és a gyerekektől – Ellie húzta szánkón Gage-et, aki ott trónolva mosolygott a világra anorákja rétegei közül. Rachel azt a pillanatot kapta el, amikor Ellie a vállán át hátramosolyog öccsére, Gage pedig lelkesen vigyorog vissza rá.

Ellie nem vált meg a képtől, de amúgy eléggé szófukar volt.

Louis fel sem fogta, milyen állapotban van a felesége és a lánya; ette a reggelijét, és közben újra meg újra, ki tudja, hányadszorra már, lejátszotta magában a balesetet, csak éppen a vége volt más ennek a fejében pergő filmnek, mint a valóságban. Ezen a filmen ő volt a gyorsabb, és mindössze annyi történt, hogy Gage-et jól elnáspángolták, amiért nem állt meg a kiabálásukra.

Csak Steve mérte fel, mi a helyzet Rachellel és Ellie-vel. Megtiltotta, hogy Rachel elmenjen a délelőtti halottnézésre (ámbár, lezárt koporsóról lévén szó, a kifejezés eléggé megtévesztő volt; lenne csak nyitva, gondolta Louis, mindenki sikoltozva rohanna ki a helyiségből, velem az élen); Ellie-t pedig egyáltalán nem engedte elmenni. Rachel tiltakozott, Ellie azonban csak ült némán és komolyan, fél kézzel a kettejükről készült fényképet markolva.

Steve adta be Rachelnek az olyannyira szükséges injekciót, Ellie-be pedig belediktált egy kávéskanálnyi színtelen folyadékot. A kislány, aki általában nyafogva tiltakozott mindennemű orvosság ellen, most szótlanul lenyelte a szert, még csak el sem fintorodott. Tíz órakor már mélyen aludt az ágyában (továbbra is szorosan fogva a fényképet), Rachel pedig a tévé előtt ült, és nézte a Szerencsekerék című fejtörőműsort. Steve időnként kérdezett valamit, ő pedig lassan, vontatottan felelgetett. Kába volt, de legalább eltűnt arcáról az az eszelősen töprengő kifejezés, amely Steve-et, amikor reggel nyolc után beállított, még annyira aggasztotta és megrémítette.

Az előkészületeket természetesen Jud intézte, ugyanolyan higgadtan és eredményesen, mint három hónapja, felesége halálakor. Ám Steve Mastertonra várt a feladat, hogy mielőtt

Louis elindult volna a ravatalozóba, félrevonja főnökét.

– Délután majd én kísérem el Rachelt, ha úgy látom, hogy el bírja viselni – mondta.

– Rendben.

– Addigra elmúlik az injekció hatása. A barátod, Mr. Crandall megígérte, hogy a délutáni búcsúztatás alatt átjön, és vigyáz Ellie-re.

– Jó.

– Azt mondta, majd játszik vele. Monopolyt vagy effélét.

– Igen.

– De Louis...

– Rendben van.

Steve elhallgatott. A garázsban álltak, Church barlangjában, ahová a döglött madarait és patkányait hurcolta. Az áldozatait, amelyek egyben Louiséi is voltak. Odakinn sötött a májusi nap, és a kocsifelhajtón vörösbegy szökdécselt át, mintha sürgős ügyben igyekeznék valahová. Talán így is volt.

– Louis – szólt Steve –, össze kell szedned magad!

Louis udvariasan érdeklődő pillantást vetett rá. Mindabból, amit Steve eddig mondott, nem sok hatolt el tudatáig – hiszen éppen azon rágódott, hogy ha csak egy kicsit is gyorsabb, megmenthette volna a fia életét –, de az utolsó szavakat valamelyest felfogta.

– Azt hiszem, nem tűnt fel neked, de Ellie meg sem szólal. Rachel pedig olyan sokkos állapotban van, hogy még az időérzékét is elvesztette.

– Aha! – mondta Louis, bár homályosan felderengett benne, hogy – ki tudja, miért – valamilyen határozottabb válasszal illenék kirukkolnia.

Steve a vállára tette kezét. – Lou – mondta –, Rachelnek és Ellie-nek most nagyobb szüksége van rád, mint bármikor az életben. Kapd össze magad, ember... nagyon kérlek... a feleségednek beadhatok egy injekciót... de neked, Louis, muszáj... ó, édes Istenem, Louis, micsoda kurva nagy, kibaszott disznóság ez az egész!

Louis némiképp riadtan észlelte, hogy Steve elsírja magát – Hát persze – mondta, és lelki szemével látta, ahogy Gage futásnak ered a gyepen az országút irányába. Ordítottak utána, hogy jöjjön vissza, de rájuk sem hederített – újabban a kedvenc játéka volt, hogy megszökjön apu-anyu elől –, és ekkor a nyomába indultak. Louis hamar lehagyta Rachelt, de Gage-nek tetemes előnye volt, és nevetett, mert sikerült megszöknie aputól – hiszen ez volt a vicc az egészben. Louisnak sikerült egyre jobban megközelítenie, csak hát túl lassan, Gage már az enyhén lejtős szakaszon nyargalt, a 15-ös út széle felé, és Louis azon imádkozott, hogy bárcsak elesnék – a kisgyerekek futás közben csaknem *mindig* elesnek, mert csak hét-nyolc éves korukra lesznek igazán urai a lábuknak –, forrón imádkozott, hogy essen el, igen, csak eredjen el az orra vére, törjön be a feje, az sem baj, ha össze kell varrni, mert most már egyre közelebbről hallatszott a teherautó dübörgése, jön, jön a hatalmas tízkerekű kamion, egyike azoknak, amelyek megállás nélkül járnak ide-oda Bangor és a bucksporti Orinco-telep között, és ekkor Louis elüvöltötte Gage nevét, és úgy rémlett, Gage meg is hallotta, és meg akart állni. Úgy tetszett, felismerte, hogy ez már nem játék, játék közben az ember szülei nem szoktak üvöltözni, és fékezni próbált, de ekkorra a kamion már valósággal bömbölt, mennydörgésszerű lármája betöltötte az egész világot. Louis előrevetette magát, szinte repült a levegőben, s földre vetülő árnyéka úgy repült vele, ahogy annak idején a Sárkánykeselyű árnyéka cikázott Mrs. Vinton rétjének fehér, tél végi füvén azon a márciusi napon. Úgy rémlett, ujja hegyével már súrolja Gage könnyű kabátkájának hátát, de ekkor Gage-et a lendület kihajtotta az országútra, és a teherautóból mennydörgés lett, meg a napsugárban felragyogó króm, meg rekedt torokhangon felsivító duda, és mindez szombaton történt, három napja.

– Semmi bajom – mondta Steve-nek. – De most mennem kell.

– Ha összekapod magad, és segítsz neki, magadon is segítsz – mondta Steve, és zakója ujjával megtörölgette a szemét. – Nektek, hármótoknak együtt kell ezt átvészelnetek, Louis. Nincs

más lehetőség. Ennél jobbat senki sem tud.

– Igazad van – bólogatott Louis, és a fejében elölről kezdett peregni a film, csak ezúttal a végén sikerült fél méterrel hosszabbat ugrania, és elkapnia Gage kabátkáját, és az egész folytatás meg nem történtté vált...

Amikor a ravatalozóban lejátszódott az a bizonyos jelenet, Ellie ott ült szemközt Jud Crandall-lel, céltalanul – és némán – tologatva ide-oda a zsetonjait a Monopoly-táblán. Fél kezével a kockát rázta, a másikban most is ott szorongatta a Polaroid-fényképet, amelyen Gage-et szánkáztatta.

Steve Masterton hozzájárult, hogy Rachel elmenjen a délutáni búcsúztatásra, bár utóbb a későbbi fejlemények fényében keservesen megbánta elhatározását.

A Goldman házaspár gépe reggel szállt le a bangori repülőtéren, és miután elfoglalták szobájukat a Holiday Innben, Rachel apja négyszer is telefonált a délelőtt folyamán, Steve pedig egyre határozottabban, sőt, negyedszerre már szinte fenyegetően hárította el az öreg ajánlkozását. Irwin Goldman mindenáron oda akart menni; mint mondta, a pokol kutyái sem tarthatják távol a lányától ilyen csapás idején. Steve azt felelte, hogy Rachelnek, mielőtt elindulna a ravatalozóba, teljes nyugalomra van szüksége, csak így ocsúdhat fel valamelyest a megrázkódtatásból. A pokol kutyáival nincs közelebbi ismeretségben, ismer viszont egy félig svéd származású amerikai orvosasszisztenst, aki senkit nem enged be a Creed-házba, ameddig Rachel saját akaratából nem lép ki a nyilvánosság elé. Majd a délutáni búcsúztatás után ő maga is örömest átengedi a család gyámolítását a rokonoknak, addig azonban ragaszkodik hozzá, hogy Rachelt békén hagyják.

Az öreg jiddis szitkokkal árasztotta el, majd lecsapta a kagylót. Steve arra számított, hogy esetleg mégis felbukkan, ám Goldman a jelek szerint tudomásul vette a tilalmat. Délre Rachel állapota javult valamelyest. Időérzéke helyrebillent, és végül még a konyhába is kiment, hogy megnézze, van-e miből szendvicset

készíteni estére. Hiszen az emberek utána majd bizonyára ide akarnak jönni, vagy nem?, kérdezte Steve-et tétován.

Steve bólintott.

Kolbász vagy hideg marhasült ugyan nem volt a háznál, volt viszont a mélyhűtőben egy egész pulyka, és Rachel ki is tette a szárítóállványra, hogy felengedjen. Steve néhány perc múlva benézett a konyhába, és azt látta, hogy Rachel ott áll a mosogatónál, mereven nézi a pulykát, és zokog.

– Rachel...

Rachel ráemelte a szemét. – Gage imádta a pulykát. Különösen a fehér húsát. Csak épp eszembe jutott, hogy többé soha nem fog pulykát enni...

Steve felküldte, hogy öltözzön át; ez volt a végső próba, hogy képes lesz-e megbirkózni a rá váró kötelezettségekkel. Amikor aztán az asszony lejött, egyszerű, övvel átfogott fekete ruhában, kezében fogó nélküli, kis fekete retiküllel (igazából estélyi táska volt), Steve úgy vélte, bízvást útra bocsáthatja, és Jud is osztotta nézetét.

Steve vitte be a városba, majd Surrendra Harduval együtt a ravatalozó előcsarnokából figyelte, ahogy Rachel önmaga árnyékaként végigsuhan a széksorok között a virágokkal borított koporsó felé.

– Milyen a helyzet, Steve? – kérdezte csendesen Surrendra.

– Kibaszottul szar – válaszolta halkan és nyersen Steve. – Miért, mire számítottál?

– Arra, hogy kibaszottul szar lesz – mondta Surrendra, és felsóhajtott.

A baj voltaképpen már a délelőtti búcsúztatásnál kezdődött, amikor Irwin Goldman nem volt hajlandó kezet fogni a vejével.

Ami Louist illeti, a sok barát és rokon láttán valamelyest sikerült kizökkennie sokkos állapotából; rákényszerült, hogy tudomást vegyen a körülötte zajló eseményekről, és valamennyire maga is részt vegyen bennük. Eljutott abba az állapotba, amelyet jól ismernek és ki is használnak a temetkezési

vállalkozók: fájdalma ellenére is irányítható és „kezelhető” lett. Tologatták is ide-oda mint fogót a szembekötősdiben.

A keleti ravatalozóba kis előcsarnok vezetett; itt rá lehetett gyújtani, vagy megpihenni a túltömött karosszékekben, amelyek mintha egy csődbe ment öreg angol klub végkiárusításáról kerültek volna ide. A ravatalozóba vezető ajtó mellett arannyal cizellált, fekete fémállványon kist tábla szolgálta az érkezők tájékoztatását; most ennyi állt rajta: GAGE WILLIAM CREED Ha az ember megkerülte a tágas fehér épületet, amely megtévesztésig hasonlított egy kényelmes régi lakóházra, ugyanilyen előcsarnokhoz érkezett; ebből nyílt a nyugati ravatalozóhelyiség, és a kis táblán a név: ALBERTA BURNHAM NEDEAU. A ház hátsó frontján volt a folyópartra néző ravatalozó, ahol most üres volt az állvány; ezen a keddi délelőttön a helyiség nem volt használatban. Az alagsorban volt a koporsók bemutatóterme; a modelleket a mennyezetre szerelt apró reflektorok világították meg. Ha az ember felnézett – és Louis, a temetkezési vállalkozó feddő pillantása ellenére is, megtette ezt –, úgy rémlett, mintha a magasban fura állatok fészkelnének.

Vasárnap, a Gage halálát követő napon, Jud elkísérte koporsót választani. Ahogy leértek az alagsorba, Louis nem kanyarodott rögtön jobbra, a bemutatóterem irányába, hanem kábulatában egyenesen ment tovább a folyosón, egy egyszerű fehér lengőajtó felé, amilyen az éttermeket szokta elválasztani a konyhától. Jud és a vállalkozó gyorsan, szinte egyszerre szóltak rá: – Nem arra! –, Louis pedig engedelmesen fordított hátat a lengőajtónak. De azért tudta ő, mi van az ajtó mögött; nemhiába volt a nagybátyja is temetkezési vállalkozó.

A keleti ravatalozóban takarosan rendezett sorokban összecsukható székek álltak, mégpedig a drágábbik fajtából, párnázott üléssel és háttámlával. A helyiség távolabbi vége egyszerre emlékeztetett kerti lugasra és templomhajóra; itt állt most Gage koporsója. Louis az amerikai Koporsókészítő Vállalat Örök Nyugodalom nevű, rózsafából készült modelljét

választotta, amelynek dús, rózsaszínű selyembélése volt. A temetkezési vállalkozó is egyetértett vele, hogy ez igazán szép darab, csak azt sajnálta, hogy kékkel bélelt változata éppen nincs raktáron. Louis azt felelte, hogy Rachel meg ő soha nem törődtek az efféle részletekkel, amire a vállalkozó rábólintott, majd megtudakolta, van-e már Louisnak valami elképzelése a temetési költségek kiegyenlítésére vonatkozóan; mert ha nem, úgy szívesen látja az irodájában, ahol együtt gyorsan áttekinthetnének néhány közkedvelt törlesztési módozatot...

Louis agyában hirtelen megszólalt egy reklámbemondó, sugárzóan derűs hangon: *Ingyen jutottam a kisfiam koporsójához, hála a Raleigh-féle kuponoknak!*

– Mindent a hitelkártyámmal fizetek – mondta, s úgy érezte, mintha valami álomban szerepelne.

– Nagyszerű – mondta a vállalkozó.

A koporsó legföljebb százhuszonöt centiméter ha volt – igazi törpeméret. Az ára viszont meghaladta a hatszáz dollárt. Louis feltételezte, hogy valamilyen bakra helyezték, ez azonban nem látszott a rengeteg virágtól, és közelebbi vizsgálódáshoz nem volt kedve. Az erős illat felkavarta a gyomrát.

Közvetlenül az előcsarnokba nyíló ajtónál, a széksorok közti folyosó végén egy állványon könyv feküdt, mellette lánccal az állványhoz rögzített golyóstoll. Itt jelölte ki a temetkezési vállalkozó Louis helyét, hogy, mint mondta, „üdvözölhesse barátait és rokonait”.

A barátoknak és a rokonoknak az illemszabályok értelmében be kellett írniuk a nevüket, lakcímük feltüntetésével. Louis soha életében nem látta át, mi értelme lehet ennek az ostoba szokásnak, és most igazán nem kérdezhette meg. Úgy képzelte, a temetés után Rachel meg ő majd megkapják emlékül a könyvet; és ha így van, akkor ez az egészben a legnagyobb ostobaság. Valahol még megvoltak a középiskolai meg az egyetemi évkönyvei, sőt volt egy esküvői albuma is, amelynek műbőr fedelére aranyutánzatú betűkkel nyomták bele az ESKÜVŐNK NAPJA feliratot, az első lapon Rachel volt látható, amint a nagy

nap reggelén anyja segítségével a tükör előtt felpróbálja menyasszonyi fátylát, az utolsó oldalon pedig két pár cipő állt egy csukott szállodai ajtó előtt. Ellie születésekor is kaptak egy bébinaplót, de elég hamar ráuntak az oldalak kitöltésére; szörnyen mesterkéltnek érezték az olyan tételeket, mint például: az ELSŐ HAJVÁGÁSOM (ragaszd be a baba egyik hajfürtjét) vagy a BUMM! felirat (ragassz be egy képet a babáról, amint épp a kis popójára huppan).

És most ez az album is kerüljön oda a többi mellé? Vajon milyen címet adjunk neki? Ezen tűnődött Louis, mialatt az állvány mellett várta a látogatókat. A HALÁL KÖNYVE? TEMETÉSI AUTOGRAMOK? MA KAPARTUK EL GAGE-ET? Vagy keressenek valami méltóságteljesebb címet, olyasmit, mint HALÁLESET A CSALÁDBAN?

Becsukta a könyvet, s pillantása a fedelére tévedt. Ez is műbőrből volt, akár az ESKÜVŐNK NAPJA című albumé.

Csakhogy ezen nem volt semmiféle felirat.

Mint az várható volt, a délelőtti búcsúztatásra Missy Dandridge érkezett elsőnek, a kedves, jólelkű Missy, aki annyiszor vigyázott a két gyerekre. Louisnak hirtelen eszébe jutott, hogy ő vitte el Ellie-t és Gage-et azon a napon is, amikor Victor Pascow meghalt. A gyerekek nála voltak, Rachel meg ő pedig szeretkeztek, először a fürdőkádban, aztán az ágyban.

Missy már addig is sokat sírt, és Louis nyugodt, merev arca láttán ismét könnyekre fakadt, s úgy kapott Louis után, mint a fuldokló. Louis átölelte; tisztában volt vele, hogy ez a szokás, ilyenkor ezt várják el az embertől, mert így lendül mozgásba a gépezet: az egymást követő emberi érintések arra hivatottak, hogy meglazítsák, porhanyóssá tegyék a kétségbeesés kemény, sziklás talaját, hadd járja át a bánat szelíd, langyos fuvallata.

– Istenem, úgy meg vagyok rendülve – szólt Missy, hátrasimítva sötétszőke haját sápadt arcából. – Micsoda édes, aranyos fiúcska volt, és én mennyire szerettem! Ó, Louis, egészen odáig vagyok, Istenem, az a szörnyű országút, de remélem, élete végéig börtönbe dugják azt a kamionsofőrt, túl

gyorsan vezetett, ó, micsoda drága, eszes kisfiú volt, miért éppen őt kellett elragadnia a Jóistennek, igaz, ezt nem tudhatjuk, de nekem majd' megszakad a szívem érte.

Louis pedig szorosan tartotta és vigasztalta. Érezte, ahogy Missy könnyei a gallérjára folynak, érezte, ahogy a melle az övéhez préselődik. Missy megtudakolta, hol van Rachel, Louis pedig közölte, hogy pihen. Missy megígérte, hogy majd meglátogatja. Ellie-re pedig bármikor, bármeddig hajlandó vigyázni. Louis megköszönte kedvességét.

Missy, egyre szipákolva, vörösre sírt szemmel fekete zsebkendője fölött, már elindult a koporsó felé, amikor Louis visszaszólította. A vállalkozó – a nevét nem tudta megjegyezni – arra utasította, hogy mindenkivel írassa alá a könyvet, és ő meg is teszi, ha a fene fenét eszik is.

Hogy hívnak, titokzatos idegen?, gondolta, és kis híján éles, hisztérikus vihogásban tört ki. Csak Missy fájdalmas, megtört tekintete vette el tőle a kedvét.

– Aláírná ezt a könyvet, Missy? – kérdezte, aztán, mert úgy érezte, meg is kell indokolnia a kérést, hozzátette: – Rachel kedvéért.

– Természetesen! – mondta a nő. – Istenem, mennyire sajnálom magukat! – És Louis egyszer csak pontosan tudta, mi lesz a következő mondata, és már előre rettegett tőle, de hiába: éppoly kevéssé térhetett ki előle, mint egy gyilkos felemelt revolverének nagy kaliberű golyója elől. És azzal is tisztában volt, hogy az elkövetkező, végtelenül hosszú másfél óra során újra meg újra eltalálja majd ez a golyó, és délután, mialatt a golyó ütötte sebekből még egyre szivárog a vér, az egész kezdődik elölről.

– Még szerencse, Louis, hogy nem kellett szenvednie szegénykének. Hiszen olyan gyorsan történt az egész!

Az biztos, hogy gyorsan, hajaj! – tolult nyelvére a válasz, és valami gonosz késztetést is érzett, hogy a nő arcába vágja – hű, de elbőgné magát újra! *Gyorsan ment, bizony ám, hát hisz épp ezért van lezárva a koporsó, Gage-en az se segített volna, ha*

Rachel meg én helyeselnénk a gyakorlatot, hogy a halott hozzátartozókat úgy öltöztessék díszbe, mint holmi áruházi kirakatbábukat, és utána még ki is rúzsozzák-púderezzék őket. No de tényleg irtó gyorsan ment, Missy kedves, az egyik pillanatban még ott állt az országúton, a másikban meg már feküdt rajta, csak épp valamivel arrébb, Ringerék háza előtt. A kamion elütötte, végzett vele, és aztán tovább hurcolta, de vigasztalódjék: tényleg gyorsan ment az egész. Legföljebb ha száz yard hosszú volt az egész táv, annyi, mint egy futballpálya. Én meg rohantam utána, Missy, és folyton a nevét kiabáltam, mintha azt hinném, én, az orvos, hogy még életben van. Lefutottam tíz yardot, és ott volt a baseballsapkája, aztán még tizet, és ott volt az egyik vászoncipője, Csillagok háborúja *márkájú, aztán, negyven yardnál a kamion már letért az útról, és Ringerék pajtáján túl, a réten a vezetőfülke élesen kifordult oldalra. Emberek tódultak ki a házakból, és én csak üvöltöttem a nevét, Missy, és a felezővonalnál ott hevert kifordulva a kiskabátja, aztán hetven yardnál a másik cipője, és aztán, a legvégén, ott volt Gage is.*

A világ hirtelen elszürkült, a tárgyak körvonalai elmosódtak. Homályosan érzékelte, hogy a könyvtartó állvány sarka a tenyerébe vájódik. Egyebet nem érzett.

– Louis... – hallatszott Missy hangja, nagyon messziről. Mintha titokzatos galambok turbékolnának a galambszürkébe borult világban.

– Louis... – hallatszott most már közelebbről az ijedt hang.

A világ ismét határozottabb körvonalakat öltött.

– Rosszul van?

– Ugyan, Missy. – Már mosolygott is. – Semmi baj.

Missy a Palmer-módszeren iskolázott gömbölyű betűkkel beírta a könyvbe a maga és férje nevét – Mr. és Mrs. David Dandridge –, aztán a címet is alábiggyesztette: Rural Box 67, Old Bucksport Road, majd Louisra pillantott, de rögtön le is sütötte a szemét, mintha őt is bűn terhelné, amiért ugyanazon az úton lakik, amelyen Gage a halálát lelte.

– Minden jót, Louis – suttogta.

Aztán David Dandridge rázta meg Louis kezét, és motyogott hozzá néhány érthetetlen szót; kiugró, nyílhegy formájú ádámcsutkája közben fel-alá járt. Azután sietősen elindult felesége nyomában, hogy szertartásosan megtekintsék a koporsót, amely az Ohio állambeli Storyville-ben készült – ott, ahol Gage soha nem járt, és ahol a nevét sem hallotta senki.

A Dandridge házaspár után hosszú sorban, csoszogó léptekkel jöttek a többiek is, és Louis fogadta őket: kezet fogott velük, viszonozta az ölelést, elnézte a könnyes arcokat. Gallérja és sötétszürke öltönyének ujja hamarosan átnedvesedett. A virágillat immár az ajtóig terjedt, síri hangulatával belengve az egész helyiséget. Louis még gyermekkorából emlékezett erre a sűrű, édeskés, gyászos szagra. Magában megszámolta: harminckét ízben adták tudtára, hogy Gage-nek nem kellett szenvednie. Huszonöt ízben hallhatta, hogy *Isten útjai kiszámíthatatlanok.* A versenyben harmadikként, tizenkét előfordulással, az a megjegyzés futott be, hogy *Most már ő is ott van az angyalok között.*

Lassanként hatalmukba kerítették ezek a kis aforizmácskák. Ahelyett, hogy szerény igazságtartalmuk megkopott volna (mint ahogy nevünk is elveszíti értelmét és azonosságát, ha szüntelenül ismételgetjük), minden alkalommal mélyebbre és mélyebbre hatoltak belé, egyre közelebb lénye legbenső magvához. Mire – elháríthatatlan sorscsapásként – apósa és anyósa is megérkezett, Louis már úgy érezte magát, mint egy sarokba szorított, agyonkalapált bokszoló.

Első gondolata az volt, hogy Rachel nem hazudott: Irwin Goldman valóban megöregedett. Mennyi is lehet most? Ötvennyolc? Ötvenkilenc? Ma mindenesetre elnyűtt, de megállapodott hetvenesnek látszott. Kopasz fejével, kólásüveg vastagságú szemüvegével szinte nevetségesen hasonlított Menachem Begin izraeli miniszterelnökre. Rachel ugyan beszélt erről, amikor a Hálaadás ünnepe után hazajött, de ilyen látványra

Louis mégsem számított. Persze lehet, hogy Hálaadáskor még nem is volt ennyire lerobbanva, gondolta. Elvégre Hálaadáskor az öregembernek még mindkét unokája életben volt.

Dory ott lépdelt férje mellett, arca alig látszott a két – vagy talán három – réteg sűrű fekete fátyol alatt. Haja divatosan kékre festve, ahogy az amerikai felső középosztály öntudatos hölgytagjai szeretik. Fogta a férje karját. Louis nem is látott mást a fátyol mögött, mint meg-megcsillanó könnycseppeket.

És ekkor hirtelen úgy gondolta: ideje elásni a csatabárdot. Nem szabad tovább rágódni a régi sérelmeken. Bizonyára a sok aranyigazság felgyülemlett súlya is nyomasztotta, de semmiképpen sem akarta még ezt a régi terhet is tovább cipelni.

– Irwin... Dory... – mormolta. – Köszönöm hogy eljöttek.

Tett egy mozdulatot, mintha egyszerre akarná megrázni apósa kezét és átölelni anyósát, sőt, talán egyszerre készülne magához szorítani mindkettőjüket. Maga sem volt egészen tisztában a szándékával, de közben most először eredtek meg a könnyei, és egy pillanatra az az őrült gondolata támadt, hogy Gage a halálon túlról megsegíti őket, és egyszer csak leomlanak közöttük a falak, mint valami romantikus, női szívekhez szóló regényben, ahol a halálért kárpótol az élők közötti megbékélés, és a gyászból valami értelem is fakad, nemcsak ez az ostoba, makacsul őrlő, csillapíthatatlan fájdalom.

Dory egy lépést tett felé, s mozdulata azt ígérte, hogy talán ő is ki akarja tárni a karját. Meg is szólalt: – Ó, Louis... – mondta; a folytatást már nem lehetett érteni, és ekkor Goldman visszarántotta. így álltak néhány másodpercig, különös csoportkép gyanánt, ami azonban senki másnak nem tűnt fel (legföljebb talán a temetkezési vállalkozónak, aki diszkréten behúzódott a keleti ravatalozó legtávolabbi sarkába; Louis bizonyosra vette, hogy Carl bácsi mindenképpen felfigyelt volna a jelenetre): Louis bizonytalanul kinyújtott karral, Irwin és Dory Goldman pedig szobormereven, mint egy marcipán pár a lakodalmi tortán.

Louis jól látta, hogy apósának száraz a szeme, és csak a merő

gyűlölet izzik benne (*talán azt hiszi, én öltem meg Gage-et, csak azért, hogy őt bosszantsam?* tűnődött). Ez a szempár mintha felmérte volna Louist, hogy aztán megállapítsa: továbbra is az a jelentéktelen senki, aki valaha elrabolta a lányát, és most íme tönkre is tette az életét – és hogy végül elnézzen mellette. Goldman tekintete balra kalandozott, Gage koporsója felé, és csak ekkor lágyult meg végre.

Louis azonban mégis megkockáztatott egy utolsó kísérletet. – Irwin... Dory... – szólt. – Nagyon kérem... Muszáj, hogy ez összehozzon bennünket.

– Louis... – mondta ismét Dory, és Louis gyengédséget érzett a hangjában – ám a következő pillanatban már el is távolodtak mellőle, Irwin Goldman alighanem magával húzta a feleségét, és nem nézett se jobbra, se balra, Louis Creedre pedig a legkevésbé. Már közeledtek a koporsóhoz, s ekkor Goldman kis kerek fekete sapkát kotort elő a zakója zsebéből.

Nem írtátok alá a könyvet, gondolta Louis, és ekkor a gyomrából olyan gyilkosan savanyú böffenés tört fel, hogy arca eltorzult a kíntól.

Végre-valahára lezajlott a délelőtti halottbúcsúztatás. Louis hazatelefonált. Jud vette fel a kagylót, és érdeklődött, hogyan zajlott a délelőtt. Minden rendben ment, válaszolta Louis, majd megkérdezte, beszélhetne-e Steve-vel.

– Ha fel tud öltözni, délutánra elengedem – mondta Steve. – Jó lesz így?

– Jó – felelte Louis.

– És te, Lou, hogy vagy? De ne akarj beetetni. Komolyan kérdem.

– Jól – vágta rá Louis kurtán. – Teszem, amit kell. – *Mindenkivel aláírattam a könyvet. Csak Dory és Irwin aláírása hiányzik, de ők megtagadták.*

– Hát jó. Nem akarod, hogy mindnyájan együtt ebédeljünk valahol?

Ebéd. Ebédeljünk együtt. A gondolat is olyan idegenszerűnek

tűnt, hogy Louisnak a kamaszkorában olvasott tudományos-fantasztikus regények jutottak eszébe róla – Robert A. Heinlein, Murray Leinster, Gordon R. Dickson művei. *Itt, a Kvark-bolygón van ám a bennszülötteknek egy különös szokásuk, Abelson hadnagy: ha valamelyiknek meghal a gyereke, utána együtt ebédelnek. Tudom, ez csuda furán és barbárul hangzik, de ne felejtse el, ez a hely még nincs földiesítve.*

– Miért ne? – mondta. – Tudsz egy jó vendéglőt két halottbúcsúztatás közöttre?

– Próbálj már lazítani, Lou – felelte Steve, de mintha nem vette volna igazán zokon a megjegyzést. Mostani, félig tébolyult nyugalmában Louis jobban átlátott az embereken, mint eddig bármikor. Lehet, hogy csak képzeleg, de gyanította, mi járhat Steve fejében: talán még ez a keserű epeként hirtelen odaköpött gúnyos kifakadás is jobb, mint a korábbi teljes eltompultság.

– Ne aggódj miattam – mondta. – Mit szólnál a Benjamin-féle falatozóhoz?

– Jó ötlet! – mondta Steve. – Az kitűnő lesz.

Louis a temetkezési vállalat irodájából beszélt. Most, ahogy kifele menet elhaladt a keleti ravatalozó előtt, látta, hogy a helyiség már kiürült; csak Irwin és Dory Goldman ült lehajtott fejjel az első sorban. Úgy festett, mintha többé el sem akarnának mozdulni a helyükről.

Jó választás volt a Benjamin-féle hely. Bangorban korán ebédelnek az emberek, és egy óra után már szinte néptelen volt az étterem. Jud is elkísérte Steve-et és Rachelt, és mind a négyen sült csirkét rendeltek. Rachel közben egyszer kiment a női mosdóba, és olyan sokáig időzött, hogy Steve ideges lett. Már-már odaszólt egy pincérnőnek, hogy nézzen Rachel után, amikor az asszony végül megjelent. A szeme vörösre volt sírva.

Louis csak csipegetett az ételből, de annál több sört fogyasztott. Jud szófukar volt, de valahányszor Louis újabb üveggel rendelt, ő is követte a példát.

Csaknem érintetlenül küldték vissza a négy adagot, és Louis, a

maga friss keletű hatodik érzékével, elképzelte, mi mehet végbe a csinos arcú, dundi pincérnőben: először töpreng, meg merje-e kérdezni, hogy talán nem ízlett az étel, aztán észreveszi Rachel kivörösödött szemét, és végül úgy dönt, okosabb, ha hallgat. Aztán, amikor már a kávénál tartottak, Rachel megszólalt, olyan váratlanul és olyan tömör egyszerűséggel, hogy mind megdermedtek, kivált Louis, aki végre elálmosodott a sok sörtől:
– Az Üdvhadseregnek adom a ruháit.

– Igazán? – kérdezte Steve, megtörve a csendet.

– Igen – bólintott Rachel. – Még jó sokáig lehet hordani őket. Ott az a sok pulóver... ing... kordbársony nadrág. Akárki boldog lehet velük. Még nagyon jó állapotban vannak. Kivéve persze azt, ami rajta volt. Az eléggé... tönkrement.

Az utolsó szónál fuldokolni kezdett. Megpróbált egy kis kávét inni rá, de nem használt. Aztán, a következő pillanatban, már szájához emelte kezét, s zokogásban tört ki.

És ekkor különös pillanat következett. Mintha a feszültség erővonalai mind Louis felé mutattak volna, s ő ugyanazzal a természetfölötti érzékkel, amely az egész napon végigkísérte, ezt is megérezte – sőt, ez volt eddig a legvilágosabb, a legegyértelműbb megérzése. Még a pincérnő is felfigyelt rá, hogy asztaluk körül várakozásteljes légkör alakult ki; Louis látta, ahogy mozdulatlanul néz feléjük az egyik hátsó asztaltól, ahol éppen terített. Beletelt néhány pillanatba, amíg megértette, miről is van szó: a többiek azt várják tőle, hogy megvigasztalja feleségét.

De hát hiába szerette volna, hiába tudta, hogy ez az ő dolga – nem volt képes rá. A macska akadályozta meg benne, csak így, egyik percről a másikra, minden ok és értelem nélkül. A macska. Az átkozott, rohadék macska. Church, a maga kibelezett egereivel, s a madaraival, melyeknek mindörökre szárnyukat szegte. Louis, valahányszor rátalált egy-egy újabb áldozatra, szaporán eltakarította az utálatos nyomokat, nem volt egy zokszava sem, nem zsörtölődött, még kevésbé tiltakozott. Elvégre mindezt maga kereste magának, az ő gondja volt,

elfogadta. De vajon *ezt* is ő kereste magának?

Lenézett a kezére. Látta az ujjait. Látta, amint könnyedén súrolják Gage kiskabátjának hátát. Aztán a kabátka kicsúszott a kezéből. És aztán eltűnt Gage is.

Belenézett kávéscsészéjébe, és hagyta, hogy a felesége ott sírjon mellette. Nem vigasztalta.

A következő pillanatban – az óra mutatója nem is jelzett időmúlást, de a várakozás akkor is, visszatekintve is hosszúnak tetszett – Steve átölelte Rachel vállát, és gyengéden magához szorította – de szeme közben dühösen, szemrehányón villant rá Louisra. Louis ekkor Jud felé fordult, de az lesütötte szemét, mintha szégyellné magát. Itt nem számíthatott segítségre.

37

– Tudtam én, hogy előbb-utóbb valami ilyesmi fog történni – mondta Irwin Goldman. így kezdődött a baj. – Tudtam, már akkor, mikor férjhez ment hozzád. Megmondtam neki: „Annyi gond és bánat ér majd, hogy nem győzöd elviselni.” És most nézd meg! Nézd csak meg a művedet!

Louis lassan apósára emelte szemét, aki az imént úgy pattant elé, mint valami varázsdobozból kiugró, kerek sapkás, gonosz paprikajancsi. Aztán ösztönösen a könyves állvány felé nézett, ahol az előbb még Rachel állt – harmadik eshetőség hiányában a délutáni műszak az övé volt –, de Rachel eltűnt.

A délutáni búcsúztatásra már kevesebben jöttek el, és Louis fél óra múltán előrement, és leült az első sor szélére. Az eseményekből alig szűrődött be tudatába valami (még a virágok émelyítő bűzét is csak öntudatlanul érzékelte), csak azt tudta, hogy álmos és nagyon fáradt. Úgy vélte, a sör csak félig-meddig ludas ebben; inkább arról lehetett szó, hogy közeledik a teljes szellemi-lelki rövidzárlathoz. Ami talán tiszta haszon. Meglehet, hogy ha majd alszik tizenkét vagy tizenhat órát, képes lesz rá, hogy Rachelnek némi vigaszt nyújtson.

Nemsokára a feje is lekókadt, és már nem látott mást, mint a két térde között lazán összekulcsolt kezét. Az ajtó felől hallható duruzsolás elzsongította. Amikor ebéd után mind a négyen idejöttek, megkönnyebbülve tapasztalta, hogy Irwin és Dory eltűnt, de tudhatta volna: huzamosabb távollétük olyan szép lenne, hogy nem lehet igaz.

– Rachel hol van? – kérdezte most Louis.

– Ahol lennie kell. Az anyja mellett – közölte Goldman kiszámított diadallal, mintha valami fényes üzletet sikerült volna nyélbe ütnie. A leheletén whiskyszag érződött. Igen erős whiskyszag. Úgy nézett szembe Louisszal, mint valami peckes kis kerületi ügyész az igazságszolgáltatás markába került vádlottal, akinek bűnösségéhez kétség sem fér. Ám mindeközben meglehetősen bizonytalanul állt a lábán.

– Mit mondott neki? – kérdezte Louis, most már idegesen. Tudta, hogy Goldman mondott valamit a lányának. Az arcára volt írva.

– Csak a színtiszta igazságot. Megmondtam neki, hogy ez az ára, ha valaki a szülei akarata ellenére megy férjhez. Megmondtam neki, hogy...

– Ezt mondta neki? – kérdezte Louis hitetlenül. – Ugye ez nem igaz?

– De még mennyire hogy igaz! – vágta rá Irwin Goldman. – Mindig tudtam, hogy valami ilyesmi lesz a vége. Mihelyt először megláttalak, tudtam, miféle ember vagy. – Előrehajolt; csak úgy dőlt belőle a whiskyszag. – Átláttam rajtad, te felfuvalkodott kis kuruzsló! Belecsalogattad a lányom egy értelmetlen házasságba, aztán cselédet csináltál belőle, és végül hagytad, hogy a fiát elgázolják az országúton, mint... mint egy mókust!

Az elhangzottaknak csak töredéke hatolt Louis tudatáig. Még mindig nem tudta megemészteni, hogy ez az együgyű kis ember képes volt...

– Ezt mondta neki? – ismételte. – Valóban ezt mondta?

– Remélem, a pokolban fogsz megrohadni! – kiáltotta Goldman olyan erővel, hogy többen hirtelen arra fordultak.

Véreres barna szeméből megeredtek a könnyek, kopasz feje fénylett a tompa neonvilágításban. – Cselédet csináltál az én gyönyörű lányomból... tönkretetted a jövőjét... elraboltad tőlünk... és aztán hagytad, hogy az unokám nyomorultan elpusztuljon egy koszos vidéki országúton!

Most már üvöltött, ellentmondást nem tűrő hangon.

– *Hol voltál közben? Ültél a seggeden, mialatt Gage az országúton játszott? A hülye orvosi cikkeiden kotlottál? Mit csináltál, te szarházi? Te büdös gazember! Gyerek gyilkos! Te...*

Ott álltak. Ott álltak ők ketten a keleti ravatalozó végében, a koporsó mellett, és Louis nézte, ahogy a karja előrelendül, ahogy zakója ujja visszacsúszik a fehér ing kézelőjéről, ahogy lágyan megcsillan a kézelő gombja. A kézelőgombkészletet Racheltől kapta harmadik házassági évfordulójukra; honnan sejthette volna az asszony, hogy egyszer majd akkor még meg sem született fiuk gyászszertartásán viseli a férje... Úgy érezte, mintha ökle csak valami idegen toldalék volna a karja végén, amely magától sújt le Goldman szájára. Érezte, ahogy az öregember ajka összenyomódik, majd ismét a helyére ugrik. Utálatos érzés volt – mintha egy meztelen csigára csapott volna le. Semmiféle kielégülés nem töltötte el. Apósa ajka alatt érezte a merev, szabályos szerkezetű műfogsor ellenállását.

Goldman hátratántorodott, és ahogy karjával le akart sújtani Louisra, a koporsót találta el. A koporsó megbillent; az egyik, virágokkal teli váza nagy csörömpöléssel a földre esett. Valaki felsikoltott. Rachel volt – ki akart törni anyja szorításából. A jelenlévők – nem lehettek többen tizenötnél – megdermedtek; látszott, hogy nem tudják, megijedjenek-e vagy inkább szégyelljék magukat a kínos helyzet miatt. Steve már nem volt ott; hazavitte Judot Ludlow-ba, és Louis valami homályos hálát érzett emiatt. A jelenet illetlen volt; nem örült volna, ha Jud végignézi.

– Ne bántsd! – sikoltotta Rachel. – Louis, ne bántsd az apámat!

– Szeretsz öregeket leütni, mi? – visította metszően a tömött csekkfüzet gazdája, és véres szája vigyorra húzódott. – Nem

vagyok meglepve, te rohadt senkiházi! Mi mást várhat tőled az ember?

Louis odafordult, s Goldman ekkor a torkába öklözött, sután, vaktában, féloldalasan, Louist azonban készületlenül érte az ütés, és torkában bénító fájdalom gyúlt; két órán keresztül alig bírt nyelni.

Feje hátracsuklott, és féltérdre zuhant a padsorok közt. *Először a vázát üti le, aztán engem, gondolta. Hogy is énekli a Ramones együttes? Hejhó, lendüljünk bele!* Azt hitte, nevetés készül kibuggyanni a száján, de aztán kiderült: nem nevetés szorult belé – sajgó torkán nyögés tört fel.

Rachel ismét felsikoltott.

Irwin Goldman, akinek szájából egyre csöpögött a vér, odatrappolt fél térdre roskadt vejéhez, és pontosan célozva vesén rúgta. A kín úgy robbant bele Louis testébe, hogy a szeme is káprázott tőle. A futószőnyeghez kellett tapasztania kezét, hogy hasra ne bukjon.

– Úgy látszik, még az öregekkel se bírsz el, szépfiú! – kiáltotta Goldman az izgalomtól elcsukló hangon. Aztán újabb rúgásra lendült a lába, de ezúttal elhibázta: öreges, fekete cipője nem a veséjén találta el Louist, hanem baloldalt, éppen az ülepe fölött. Louis felhördült fájdalmában, és ezúttal valóban előrezuhant; álla hallhatón koccant a földhöz. S közben a nyelvét is elharapta.

– Nesze! – üvöltötte Goldman. – Rég tartoztam neked ezzel a seggberúgással! Bár akkor kaptad volna meg, amikor behúztál minket a csőbe! Nesze, te disznó! – Újra eltalálta Louis ülepét, ezúttal a jobb oldalon, és közben sírt és vigyorgott egyszerre. Louis csak most vette észre, hogy Goldman a gyász jeléül aznap nem borotválkozott. A temetkezési vállalkozó végre észbekapott, és loholva közeledett. Rachel, akinek végre sikerült kitépnie magát anyja karjai közül, ugyancsak futva indult meg feléjük, s közben sikoltozott.

Louis nehézkesen az oldalára hengeredett, majd felült. Apósa újból felé lendítette lábát, de Louis most két kézzel elkapta a cipőjét, akár a futball-labdát, majd akkorát taszított az öreg

lában, amekkorát csak bírt.

Goldman oldalra billent, úgy zuhant hátra; közben üvöltött, és vadul hadonászott, hogy megőrizze egyensúlyát, de hasztalan: egyenesen nekizuhant Gage Örök Nyugodalom típusú koporsójának, amelyet az Ohio állambeli Storyville-ben gyártottak, és nem vesztegettek valami olcsón.

Óz, a Hatalmas és Khettenetes most a fiam koporsójára zuhant, gondolta Louis szédelgő fejjel. A koporsó lecsúszott a gólyalábú állványról. Aztán először a bal, majd a jobb oldali vége ért földet, fülsiketítő robajjal. A zár megpattant. És hiába volt a jajveszékelés, a sikoltozás, hiába bömbölt Goldman (aki elvégre csak a Keresd a bűnbakot nevű ősi társasjátékban gyakorolta magát) – Louis akkor is meghallotta ezt az apró zajt.

A koporsó végül mégsem nyílt ki, Gage siralmasan összeroncsolt földi maradványai nem borultak ki a földre, hogy elborzasszák a jelenlévőket – de Louis vacogó bizonysággal tudta: csak azért menekültek meg ettől, mert a koporsó nem az oldalára, hanem az aljára esett. Ám mielőtt a fedél visszakattant volna a törött zárra, Louis a másodperc töredéke alatt mégis észrevett valami szürkét – a frissen vásárolt öltöny volt az, amelyet majd a föld alatt visel Gage –, és valami rózsaszín is a szemébe villant. Talán Gage keze volt.

És Louis, ott a földön ülve, kezébe temette arcát, és sírni kezdett. Nem érdekelte többé sem az apósa, sem az MX-rakéta, sem az örökké tartó vagy felszívódó varratok körüli vita, sem az, hogy hőhalál vár-e a világra. Ezekben a pillanatokban Louis Creed csak a halálra vágyott. És hirtelen hátborzongató élességgel rajzolódott ki előtte egy emlékkép: Gage, amint fejére szerelt Mikiegér-fülekkel, nevetve kezet ráz egy nagydarab Goofy-farkassal Disneyland Fő utcáján. A kép a legapróbb részletekig eleven volt.

A ravatalozóbak egyik lába a földön hevert, a másik kótyagos-ferdén dőlt neki az alacsony, mennyezetes emelvénynek, ahonnan akár egy pap is hirdethette volna az Úr dicsőségét. Goldman a virágok között feküdt elterülve, és ő is sírt. A

felborult vázákból víz csöpögött. A virágok közül is eltört vagy összenyomódott jó néhány, de ettől illatuk csak még erősebb és émelyítőbb lett.

Rachel pedig csak sikoltozott és sikoltozott.

Louis nem tudott most törődni vele. A Mikiegér-fülű Gage képe halványodott ugyan, de közben még felharsant egy hang, hírül adva, hogy este tűzijáték is lesz. És Louis csak ült a földön, és eltakarta arcát, mert többé nem akarta megmutatni sem a könnyeit, sem a kétségbeesését, a bűntudatát, a gyászát, a szégyenét – legkevésbé pedig azt a mindent elöntő gyáva sóvárgást, hogy bárcsak végre befejezhetné, és szabadulhatna ettől az egész gyászos iszonyattól.

A temetkezési vállalkozó és Dory Goldman közösen kitámogatta a még egyre sikoltozó Rachelt. Később aztán, egy másik helyiségben (bizonyára azoknak tartják fenn, akik már nem bírnak magukkal, gondolta Louis; hívhatnák akár Hisztéria-szalonnak is) nagyon is csendes lett az asszony. Ezúttal maga Louis adta be neki a nyugtató injekciót. Louis még kábult volt, de immár teljes mértékben ura önmagának; és nyomatékosan felkérte a jelenlevőket, hogy hagyják őket magukra.

Otthon lefektette Rachelt, és belenyomott még egy injekciót, majd betakargatta, és lenézett viaszfehér arcára.

– Borzasztón fáj, Rachel – mondta. – Bármit megadnék, ha mindezt vissza lehetne csinálni...

– Jól van – szólt az asszony furcsa, kifejezéstelen hangon, aztán elfordult tőle.

Louisnak már-már ajkára tolult az ősi, értelmetlen kérdés: *Jobban érzed magad?*, de legyűrte. Hazugság lett volna; valójában másra volt kíváncsi.

– Nagyon rosszul érzed magad? – kérdezte végül.

– Eléggé, Louis – felelte az asszony, majd hirtelen valami nevetésfélét hallatott. – Ha tudni akarod: ocsmányul érzem magam.

Louis érezte, hogy valamivel még tartoznék neki, de hiába:

nem telt tőle több. És egyszer csak elfogta a harag, Rachel, Steve Masterton, Missy Dandridge és a kiugró ádámcsutkájú férje, az egész istenverte népség iránt. Miért csak tőle várnak örökké valamit? Miféle marhaság ez?

Leoltotta a lámpát, és kiment. Aztán rájött, hogy a lányáért sem tud sokkal többet tenni.

Ahogy benézett Ellie félhomályos szobájába, egyetlen tébolyult pillanatra azt hitte, Gage-et látja odabenn, és ez az egész csak valami iszonyú lidércnyomás volt, akárcsak az a múltkori álom, amikor Pascow nyomában kibotorkált az erdőbe. Fáradt agya egy pillanatra belekapaszkodott ebbe a képzetbe, amelyet a félhomály még hitelesebbé tett. A szobában csak a hordozható televízió képernyője villódzott. Jud vitte fel a készüléket, hogy a kislánynak legyen mivel elütnie az időt. Az ólomlábakon vánszorgó időt...

És persze hogy nem Gage volt a szobában, hanem Ellie, és Ellie most már nem érte be azzal, hogy szorongatja a képet, amelyen öccsét húzza a szánkón – nem, most már ott akart ülni Gage székében: kivitte a szobából a magáét, és kicserélte Gage-ével. Kis összehajtható szék volt, vászonüléssel és a hátán is vászoncsíkkal; az utóbbira rá volt festve a név is: GAGE. Rachel postán rendelt négy ilyen széket, hogy a család minden tagjának jusson, s ugyanígy volt ráfestve a többire is a használó neve.

Ellie-nek azonban már túl kicsi volt Gage széke; alig fért el benne, s az ülés veszedelmesen besüppedt alatta. A Polaroid-képet a melléhez szorítva meredt a képernyőre, ahol épp valamilyen film ment.

Louis lekapcsolta a készüléket. – Ideje lefeküdni, Ellie – mondta.

A kislány kievickélt a székből, majd szépen összehajtotta. Úgy tetszett: magával akarja vinni az ágyba.

Louis tétovázott. A székről szeretett volna mondani valamit, de aztán letett róla. – Takarjalak be? – kérdezte helyette.

– Igen...

– Mondd csak... nem akarnál ma anyuval aludni?

– Köszönöm, inkább nem.

– Biztos?

Ellie egy csöppet elmosolyodott. – Biztos. Mindig lehúzza rólam a takarót.

– Hát akkor feküdjél le szépen – mosolygott vissza Louis.

Ellie mégsem vitte a széket magával az ágyba, csak kinyitotta az ágy végénél. Louisnak képtelen gondolat villant az agyába: íme a világ legifjabb pszichiáterének a rendelője!

Ellie, mielőtt levetkőzött volna, párnájára tette kettejük fényképét. Belebújt baby-dolljába, felkapta a képet, s úgy ment ki a fürdőszobába mosakodni, fogat mosni és bevenni a fluortablettáját. Aztán ismét magához vette a képet, és azzal bújt az ágyba.

Louis leült mellé, és azt mondta: – Jegyezd meg, Ellie: ha továbbra is szeretjük egymást, túljuthatunk ezen a szomorú időszakon.

Minden egyes szó kimondása olyan nehezére esett, mintha vizes gyapotbálákkal megrakott targoncát húzna, és mire a mondat végére ért, halálosan kimerült.

– Imádkozni fogok a Jóistenhez, hogy Gage visszajöjjön – jelentette ki Ellie nagyon nyugodtan. – Ha igazán akarom, talán megteszi.

– De Ellie...

– Ha Isten akarja, még visszacsinálhatja. Ő mindent megtehet, ha akarja.

– Ellie, az Isten nem foglalkozik ilyesmivel – mondta Louis, kínos zavarban. Lelki szemével Churchöt látta, amint ott gubbaszt a vécéfedélen, és zavaros tekintettel bámul rá a fürdőkádban.

– De igenis foglalkozik – mondta Ellie. – A vasárnapi iskolán a tanító néni mesélt arról a Lázárról vagy kiről. Az is meghalt, de Jézus feltámasztotta. Azt mondta „Lázár, jöjj ki”, és kár, hogy épp csak Lázárt akarta visszahozni, mert a tanító néni azt mondta, ha Jézus nem mond nevet, akkor mindenki, aki csak a temetőben feküdt, feltámadt volna.

Louis ajkán képtelen mondat buggyant ki (de hát ezen a napon amúgy is tomboltak körülötte a képtelenségek): – Ez már nagyon rég volt, Ellie.

– Én majd úgy csinálom, hogy visszajöhessen. Nálam van a képe, és mindig az ő székében fogok ülni...

– Te már kinőttél Gage székéből, Ellie – szólt Louis, és megfogta a kislány lázasan forró kezét. – Csak összetörnéd.

– Majd az Isten vigyáz, hogy ne törjem össze – mondta Ellie. Hangja nyugodtan, szinte derűsen csengett, de Louis jól látta, milyen barna karikák húzódnak a szeme alatt. A látványtól úgy megfájdult a szíve, hogy elfordult a kislánytól. Talán ha Gage széke valóban összetörik, Ellie is jobban megérti majd a történteket,

– Mindig a székében fogok ülni, és a képe is mindig nálam lesz – ismételte meg Ellie. – És reggelire is azt eszem, amit ő szokott. – A két gyerek másfajta zabpelyhet evett reggelire, és Ellie egyszer kijelentette, hogy a Gage-ének takonyíze van. És ha véletlenül csak kakaós macizabpehely volt a háznál, Ellie inkább kemény tojást evett – vagy éppen nem kért semmit. – És limababot is eszem, pedig utálom, és elolvasom az összes képeskönyvét, és... és... szóval mindent előkészítek neki... hiszen érted... hogy ha majd...

Ellie elsírta magát. Louis nem is próbálta vigasztalni, csak elsimította a haját a homlokából. Abban, amit a lánya beszélt, volt valami vad, eszelős logika. Nem szabad lezárni semmit; semmi se dermedjen mozdulatlanságba. Gage létezzék továbbra is jelen időben, maradjon meg a napi toplistán, egy pillanatra se fakuljon meg alakja. Emlékszel, mit mondott akkor Gage? Emlékszel, mit is csinált? De még mennyire, óriási volt. – Tündéri ez a Gage, micsoda jó kis pofa! Mihelyt a veszteség nem fáj többé, már nem is veszteség. Ellie talán rájött, gondolta Louis, hogy milyen egyszerű is lenne, ha Gage-et szépen átengednék az elmúlásnak.

– Hagyd már abba a sírást, Ellie – mondta. – Hidd el, ez nem tart örökké.

Ellie azonban egy örökkévalóságig sírt – vagyis jó negyedórán keresztül. Mi több: már elaludt, s még mindig peregtek a könnyei. De végül, amikor lent az óra tizet ütött a csendbe borult házban, könnyei elapadtak, és mély álomba merült.

Tartsd csak életben magadnak, Ellie, ha ez az, amit szeretnél, gondolta, és megcsókolta a kislányt. A nagy tudósok bizonyára azt mondanák, hogy tönkreteszed magad, de én nem bánom. Mert tudom, hogy eljön a nap – talán már most, a hét végén eljön –, amikor itthon felejted a képet, s az itt hever majd az üres szobában, mialatt te a kocsifelhajtón biciklizel vagy sétálsz a réten a ház mögött, vagy átmégy Kathy McGownhoz, hogy babaruhát varrjatok az új villanyvarrógépén. Többé nem hordozod magaddal Gage-et, és akkor tűnik majd el végképp a neve a toplistádról, és marad a halványuló emlék: ez történt 1984-ben... Egy régi lemez a múltból...

Louis kiment a szobából, és egy pillanatra megállt a lépcsőnél. Azt latolgatta, lefeküdjön-e; de nem gondolta komolyan.

Tudta, mi kell most neki, és lement, hogy megszerezze magának.

Louis Albert Creed módszeresen hozzálátott, hogy leigya magát. Lenn a pincében öt láda Schlitz-féle világos sör állt. Sokan voltak a sörbarátok: Louis is, Jud is, Steve Masterton is; időnként még Missy Dandridge is megivott egy-két pohárral, mialatt a gyerekekre felügyelt. (Nem gyerekekre: gyerekre, helyesbítette magát Louis, mialatt lement a pince lépcsőjén.) Még Charlton nővér is, ha nagy ritkán elnézett hozzájuk, bor helyett sört kért – csak jó könnyű legyen! így aztán egy téli napon, amikor a breweri A & P-ben olcsóbban adták a sört, Rachel döbbenetes mennyiséget: tíz ládát szerzett be. *Legalább nem kell minden alkalommal Orringtonba szaladgálnod Julio boltjába, ha valaki váratlanul beállít szerelmem,* mondta. *Különben is, te szoktad idézgetni Robert Parkert: ha zárva az áruház, minden sör jó, ami a frizsiben van. Szóval igyad, csak szépen, és közben gondolj arra, mennyi dohányt spórolunk meg.*

A télen történt mindez; amikor még minden rendben *volt*. Múlt időben. Fura, milyen könnyen és gyorsan meghúztad ezt az éles határvonalat.

Louis felhozott egy láda sört, és belökte a dobozokat a hűtőszekrénybe. Csak egyet nem, s azt rögtön ki is nyitotta. A hűtő ajtajának csapódására Church lassan, nehézkesen előbújt a kamrából, és kérdőn bámult fel Louisra. Túl közelre nem merészkedett; alighanem elég sok rúgás jutott már ki neki.

– Te nem kapsz semmit – vetette oda Louis. – Mára befaltad az adagod. És ha még éhes vagy, eriggy, tekerd ki egy madár nyakát.

Church csak állt és nézett rá. Louis kiitta a doboz felét, és érezte, hogy az ital szinte azonnal a fejébe száll.

– Közben meg se eszed őket, mi? – kérdezte. – Neked elég, ha csak végzel velük.

Church nyilvánvalóan belátta, hogy itt nem terem számára semmi, és átcaplatott a nappaliba. Néhány másodperc múlva Louis is követte.

Megint átsuhant az agyán az a szám: *Hejhó, lendüljünk bele.*

Leült szokott helyére, és ismét ránézett a macskára, amely leheveredett a tévéállvány előtti szőnyegre, s közben óvatosan figyelte Louist. Alighanem felkészült rá, hogy ha Louisban felülkerekedik a támadóösztön, és rúgásra lendíti lábát, azonmód eliszkoljon.

Ehelyett azonban Louis magasba emelte a sörösdobozt. – Gage-re! – mondta. – A fiamra, akiből lehetett volna híres festő, olimpiai úszóbajnok, vagy akár még elnök is a Fehér Házban. Na, ehhez mit szólsz, te szarházi?

Church csak nézett rá, azzal az idegen, fénytelen szemével.

Louis akkora kortyokban húzta le a maradék sört, hogy érzékeny torka még jobban belesajdult, majd felkelt, kiment a konyhába, és hozott egy újabb dobozzal.

Mire három doboznak is a végére járt, úgy érezte, hogy aznap először végre helyreállt valamelyest a lelki egyensúlya. És mire az első fél tucattal végzett, már bízott benne, hogy egy óra múlva

talán el is tud aludni. Amikor a nyolcadik vagy kilencedik dobozt hozta át a konyhából (ekkorra már belezavarodott a számolásba, és a föld mintha lejtett volna a lába alatt), a szeme Churchre tévedt; a macska már szunyókált a szőnyegen, vagy legalábbis azt mímelte. És ekkor olyan természetesen merült fel a gondolat, mintha mindvégig ott bujkált volna benne, és csak a megfelelő alkalomra várt volna, hogy felszínre törjön:

No és mikor teszed meg? Mikor földeled el Gage-et az állattemető toldalékában?

És a gondolat nyomában a folytatás:

Lázár, jöjj ki!

Majd Ellie álmos, kábult hangja:

A tanító néni azt mondta, ha Jézus nem mond nevet, akkor mindenki, aki csak a temetőben feküdt, feltámadt volna.

Fagyos borzongás futott végig rajta, de olyan elemi erővel, hogy ösztönösen átfonta magát karjával. Váratlanul Ellie első óvodai napja jutott eszébe, amikor Rachellel hallgatták a lelkes beszámolót a „Vén MacDonaldról" és Mrs. Berrymanről, Gage pedig közben elaludt az ölében, és ő azt mondta: *Várj, amíg lefektetem a picit*; és amikor felvitte Gage-et, valami iszonyú előérzet hasított belé. Most már értette az okát. Akkor, szeptemberben a lelke mélyén már tudta, hogy Gage nemsokára halott lesz. A lelke mélyén tudta már, hogy Óz, a Hatalmas és Khettenetes a közelben ólálkodik. Hülyeség az egész, színtiszta, merő, babonás hülyeség, csak éppen – igaz. Valóban tudta előre. Egy kis sör az ingjére fröccsent, Church pedig fáradtan felpillantott: vajon nem ez-e a jeladás, hogy mindjárt kezdetét veszi az estéli macskarugdosási műsor.

Louisnak hirtelen eszébe jutott a kérdés, amelyet Judnak tett fel, és emlékezett arra is: Jud karja akkorát rándult, hogy két üres sörösüveget lelökött az asztalról; az egyik össze is tört. *Ilyesmiről még beszélni sem szabad, Louis!*

De hát ő igenis beszélni akart róla, vagy legalábbis elgondolkodni. Az „álatemetőről". Meg arról, ami az „álatemetőn" túl van. A gondolatmenet gyilkosan vonzó volt, és

logikáját vitatni sem lehetett. Church az országúton lelte halálát – csakúgy, mint Gage. Church pedig most itt van köztük, s ha megváltozott is, ha utálatos szokásokat vett is fel – de itt van. Ellie, Gage és Rachel mindhárman egész jól megvoltak vele. Madarakat öldös, ez igaz, néhány egeret is kibelezett, node ez természetes macskaszokás. Senki sem állíthatja, hogy Church holmi macskába ojtott Frankensteinné változott volna. Sok tekintetben megmaradt a régi Churchnek.

Mit okoskodsz itt?, kérdezte egy susogó hang. *Dehogyis a régi! Az ember hideglelést kap tőle. A varjú, Louis – emlékszel még a varjúra?*

– Úristen! – szólalt meg Louis, és reszketeg, bizonytalan hangja a saját fülének is idegen volt.

Az Isten – hát persze! Ez itt most nem regény holmi kísértetekről meg vámpírokról, és ha valaha érdemes volt az Istenhez fohászkodni, hát most itt az idő! Az Isten szerelmére – hát mi jár tulajdonképpen a fejében? Valami sötét káromlás, amelyben ráadásul maga sem hisz száz százalékig. És a tetejébe még hazudik is magának. Ez már több üres okoskodásnál – most már egyenesen becsapja magát.

Akkor hát mi az igazság? Ha már olyan kurva erősen áhítozol az igazságra, mi akkor az igazság?

Kezdjük azzal, hogy Church igazából nem is macska már. Macskának *látszik*, macskaként *viselkedik*, de valójában mégsem több hitvány utánzatnál. A többiek erre persze nem jönnek rá, de azért megérzik. Eszébe jutott az eset, amikor Charlton nővér náluk járt, amolyan kis karácsony előtti vacsorán. Vacsora után itt üldögéltek a nappaliban, és Church felugrott a nővér ölébe. A nő azonnal lelökte, és egy másodpercre ösztönösen elfintorodott az undortól.

Az eset igazán nem volt rendkívüli, senki nem is fűzött megjegyzést hozzá. De – megtörtént. Charlton nővér ráérzett a hamisságra. Louis kiitta sörét, és újabbat hozott. Ha Gage is így térne vissza, önmagából kivetkőzötten – micsoda szörnyű méltánytalanság lenne az!

Felpattantotta a dobozt, és mohón ivott. Most már részeg volt, annak rendje és módja szerint, és tudta, mennyire zúg majd másnap a feje. *Másnaposan a fiam temetésén,* írta Louis Creed, a *Lekéstem a döntő pillanatot* és számos más nagy sikerű mű szerzője.

Hát igen: csúnyán berúgott. De most már az okát is gyanította. Azért itta le magát, hogy józanul tudja végiggondolni ezt az egész, tébolyító kérdést.

Az elgondolás nemcsak halálosan vonzó volt, de valami beteges sugárzás áradt belőle, sőt, egyenesen káprázatos volt. Igen, talán ez a lényeg: valahogy olyan káprázatos volt.

Most ismét Jud hangját hallotta.

Az ember azért teszi meg, mert nem tehet másként. Mert az a temető titkos hely, és az ember szeretné megosztani valakivel a titkot... Kitalál hozzá mindenféle indokot, s van, amelyik igazán meggyőzően is hangzik... de a legfőbb ok mégiscsak az, hogy meg akarjuk tenni, vagy muszáj, hogy megtegyük.

Jud halk hangja, elnyújtott jenki hanglejtése... ez a hang, amelytől mindig hideg futkározott a hátán, amelytől libabőrös lett, és a tarkóján égnek meredt a szőr.

Rejtelmes dolgok ezek, Louis... a férfiszívnek köves a talaja... akar a föld odafenn, a régi micmac temetkezőhelyen. A férfi elveti benne, ami megterem... és aztán gondot visel rá.

Módszeresen végiggondolta mindazt, amit Jud a micmac temetkezőhelyről mesélt. Rendezgette az adatokat, egybevetette, a lényegre csupaszította őket – szakasztott úgy, mint hajdan, amikor szigorlatra készült.

Ott az a kutya. A Pöttyös.

Láttam a sebhelyeket, ahol beléakaszkodott a szögesdrót – semmi szőr nem volt ott, és látszott, ahogy besüppedt a húsa.

Aztán a bika. Louis agyában újabb dosszié nyílt ki.

Lester Morgan a díjnyertes fekete Angus-bikáját temette el odafenn, Hanratty nevűt... Lester szánkón cipelte fel... csakhogy két héttel később agyonlőtte. Annyira sötét, alattomos vadállat lett belőle. De ez az egyetlen ilyen eset, amiről hallottam.

Vadállat lett belőle.

A férfiszívnek köves a talaja.

Sötét, alattomos vadállat lett belőle.

Ez az egyetlen ilyen eset, amiről hallottam.

Legfőképpen azért teszi meg az ember, mert ha már egyszer ott járt, a magáénak is érzi azt a helyet.

Besüppedt a húsa. Hanratty... marha egy név egy bikának, nem igaz?

A férfi elveti benne, ami megterem... és aztán gondot visel rá.

A patkányok is hozzám, tartoznak. A madarak is. Vállaltam a nyomorultakat.

Az a hely a tiéd, a te titkod, és hozzád tartozik, te pedig hozzá.

Sötét, alattomos vadállat lett, de ez az egyetlen ilyen eset, amiről hallottam.

Na és legközelebb, amikor majd éjszaka süvít a szél, és a hold fényében fehéren világít az ösvény – mit vállalsz majd akkor, Louis? Kedved szottyan majd, hogy újra megmászd azt a lépcsőt? A horrorfilm nézői mind tudják, hogy a hős vagy a hősnő rosszul teszi, ha felmegy azon a lépcsőn – de a való életben ők sem különbek – dohányoznak, nem kapcsolják be a biztonsági övet, és egy forgalmas országút mellé költöztetik a családjukat, ahol éjjel-nappal böhöm nagy teherautók zúgnak el mindkét irányban. Nos hát, Louis, mi legyen? Meg akarod mászni azt a lépcsőt? Azt akarod, hogy a fiad halott maradjon – vagy rettenettel eltelve sorra bekukkantasz az ajtók mögé?

Hejhó, lendüljünk bele!

Sötét, alattomos vadállat lett... ez az egyetlen eset... a hús besüppedt... a férfi... hozzád tartozik... és te hozzá...

Louist hirtelen hányinger fogta el. A mosogatóba löttyintette a dobozban maradt sört. A helyiség nagy nekilendülésekkel forogni kezdett vele.

És ekkor kopogtak az ajtón.

Hosszú ideig – ő legalábbis nagyon hosszúnak érezte – azt hitte, hogy hallucinál. Ám a hang csak nem akart abbamaradni; tovább kopogtak, türelmesen, de könyörtelenül. És Louisnak

hirtelen a majom mancsáról szóló mese jutott az eszébe, és jeges rémület töltötte el. Kézzelfogható valóságnak tetszett az egész – mintha egy levágott, halott kéz, amelyet addig a jégszekrényben őriztek, hirtelen önálló életre kelne, és besiklana az inge alá, hogy megmarkolja a szívét. Csacska kép volt, csacska és trágár – de a szorítása csöppet sem tűnt csacskaságnak.

Louis az ajtóhoz indult, de nem érezte a lábát; és ahogy a reteszt elhúzta, ujjaiban mintha elhaltak volna az idegek. Közben pedig arra gondolt: *Pascow lesz az. Ahogy Jim Morrisonról járta a szóbeszéd: visszajött halottaiból, és nagyobb, mint valaha. Pascow áll a küszöbön a kocogósortjában, teljes életnagyságban, és avasan, mint a négyhetes kenyér. Pascow, a rémségesen szétroncsolt fejével, hogy újból figyelmeztessen: Ne menj fel oda! Hogyan is énekelte az Animals együttes abban a régi számban? Ne menj, édes, nagyon kérlek, ne menj, hisz szeretlek téged...*

Az ajtó kitárult, és az éjfél széljárta sötétségében, a halottbúcsúztatás és a fia temetése közötti éjszakán Jud Crandall állt ott a háza lépcsőjén; ritkás fehér hajába bele-belekapott a hűvös szél.

Louis nevetni próbált. Az idő mintha cselesen visszafelé forgott volna. Már megint Hálaadás ünnepe van. Nemsokára majd plasztik szemeteszsákba dugják Ellie macskájának, Winston Churchillnek merev, természetellenesen elnehezült tetemét, és útra kelnek. *Ó, ne kérdezd, miért; csak menjünk, és essünk túl rajta.*

– Bejöhetek, Louis? – kérdezte Jud. Inge zsebéből máris előhalászta a chesterfieldes dobozt, és egy szálat a szájába dugott.

– Hát nézze csak... – szólt Louis. – Késő re jár, és töméntelen sört vedeltem.

– Aha. Érzem a szagát – mondta Jud, és gyufát gyújtott, de a szél elfújta. A második köré már fészket formált a tenyerével, de keze úgy remegett, hogy ez a láng is a szél prédája lett. Már-már meggyújtott volna egy harmadikat is, de aztán felnézett a

küszöbön álló Louisra. – Nem tom meggyújtani ezt az izét... Beenged, Louis, vagy nem enged be?

Louis oldalra lépett, és beengedte.

38

Leültek a konyhaasztalhoz, előttük sörösdobozok. *Most sörözünk először a mi konyhánkban,* gondolta Louis kissé meglepődve. Ahogy átvágtak a nappalin, Ellie felsikított álmában, és mindketten – mint az ősi gyermekjátékban – szoborrá dermedtek. De a kiáltás nem ismétlődött többé.

– Na jó – mondta Louis. – Szóval lássuk csak, mit keres itt hajnali negyed egykor, a fiam temetésének napján? Barátok vagyunk, Jud, de ez már kicsit sok belőle.

Jud ivott, majd kézfejébe törölte a száját, és Louis szemébe nézett. Tekintete olyan határozott, olyan egyértelmű volt, hogy Louis nem is állta sokáig.

– Nagyon jól tudja, mit keresek itt – szólt Jud. – Olyasmin töri a fejét, Louis, amin nem szabad. Mi több: attól tartok, már tervez is valamit.

– Az égvilágon semmin nem törtem a fejem – jelentette ki Louis. – Éppen lefekvéshez készülődtem. Holnap egy temetésen kell részt vennem.

– Nekem is megvan a magam felelőssége abban, ami gyötri, Louis – mondta lágyan az öreg. – Még az is meglehet, hogy a fia halála is engem terhel.

Louis döbbenten emelte rá a szemét. – Mit beszél? Jud, maga megőrült!

– Az jár a fejében, hogy megpróbálja felvinni – mondta Jud. – Ne is tagadja, Louis, hogy gondolt erre.

Louis nem válaszolt.

– Meddig ér a kisugárzása annak a helynek? – folytatta Jud. – Meg tudja-e mondani? Honnan is tudná – hiszen még én sem tudom, pedig az egész életem ebben a zugban éltem le.

Hallottam a micmacokról, és tudom, hogy szent helyük volt ez – de nem a szó jó értelmében. Ezt Stanny B. is megmondta nekem, és később az apám is – azután, hogy a Pöttyös másodszor is kimúlt. És most a micmacok, Maine állam, valamint a szövetségi kormány bíróság előtt pereskednek, hogy kit illet meg az a föld. De hogy valójában kié, Louis, azt ma már senki sem tudja. Az idők folyamán többen is maguknak követelték, de senki nem tudta érvényesíteni az igényét. Itt volt például Anson Ludlow, a város alapítójának a dédunokája. A fehér emberek közül az ő igénye volt a leginkább megalapozott, mert a jó György király a dédapjának, idősebb Joseph Ludlow-nak adományozta az egész vidéket, még akkoriban, amikor egész Maine csak a Massachusettes-i Öbölgyarmat egyik nagyobbacska tartománya volt. De még őneki is csúnya pereskedést akasztottak volna a nyakába, mert a vidékre a család más tagjai is igényt tartottak, meg még egy bizonyos Peter Dimmart nevű fickó is, aki állítólag fehéren-feketén be tudta volna bizonyítani, hogy balkézről ő is Ludlow fiú. Az idősebb Joseph meg élete végén kispénzű ember volt, de földben annál gazdagabb, és ha felöntött a garatra, hát bárkinek odaajándékozott három-négyszáz holdat.

– És ezeket az adományokat nem foglalták írásba? – kérdezte Louis, akit akarata ellenére is magával ragadott az elbeszélés.

– Ugyan már, nem sokat adtak az irkafirkára a mi nagyapáink – mondta Jud, és a csikkről gyújtott rá az újabb cigarettára. – A maga földjének az adománylevele például így hangzik: „A Galagonya-domb tetején álló nagy öreg juharfától az Orrington patak partjáig, észak-déli irányban” – idézte behunyt szemmel, majd örömtelen mosollyal tette hozzá: – Csakhogy a nagy öreg juhar, ha jól tudom, 1882-ben kidőlt, és a századfordulóra mohává korhadt, az Orrington patak meg az első háború vége és a tőzsdekrach közötti évtizedben elmocsarasodott, így aztán teljes lett a zűrzavar! Ámbár az öreg Ansont ez már úgyse izgatta. 1921-ben halálra sújtotta a villám, méghozzá éppen a micmac temető közelében.

Louis rámeredt Judra. Jud kortyintott a söréből.

– De mindez nem fontos. Errefelé sok helyen olyan gubancosak a birtokviszonyok, hogy soha nem lehet kibogozni, kicsoda a tulajdonos – csak az ügyvédek szedik meg közben magukat. Már Dickens tudott erről egyet-mást. Szerintem a végén az indiánok kapják majd vissza ezt a földet, és én azt mondom, őket is illeti. De mindez nem számít, Louis. Azért jöttem át, hogy elmondjam magának Timmy Baterman és az apja történetét.

– Ki az a Timmy Baterman?

– Tudja, Ludlow-ból vagy húsz srác ment át Európába harcolni Hitler ellen, és Timmy Baterman is közöttük volt. 1942-ben ment el – és 1943-ban már vissza is jött; egy ládában, ami zászlóval volt letakarva. Olaszországban esett el. Bill Baterman, az apja itt élte le az egész életét. Amikor megkapta a sürgönyt, kis híján eszét vesztette... de aztán hamarosan megnyugodott. Mert hát ő is tudott a micmacok temetkezőhelyéről. És nem sokáig habozott, hogy mit tegyen.

Louis ismét megborzongott. Hosszan elnézte Judot; szeretett volna olvasni a szemében, hogy vajon hazudik-e. Az öreg tekintete őszintének látszott. De másfelől: nem gyanús-e, hogy ez a történet épp most van kéznél?

– Miért nem akkor este mondta el ezt? – kérdezte végül. – Azután, hogy... elvoltunk a macskával. Amikor megkérdeztem, temettek-e el odafenn embert is, azt felelte, soha.

– Mert akkor még fölösleges volt tudnia – mondta Jud. – Most pedig már nem az.

Louis jó darabig hallgatott. – És ez volt az egyetlen eset?

– Az egyetlen, amiről tudok – mondta Jud nagyon komolyan. – De hogy senki más ne próbálkozott volna? Látja, Louis, ezt már nem hiszem. Olyan vagyok, mint az a pap a Prédikátor Könyvében: szerintem sincs semmi új a nap alatt. Persze időnként újfajta mázzal vonják be a dolgokat, de ezzel kész. Amivel az ember megpróbálkozik, az előtte másnak is eszébe jutott... és az előtt is volt már valaki... és így tovább a végtelenségig.

Lenézett májfoltokkal borított kezére. A nappali órája halkan fél egyet ütött.

– A maga szakmájában a tünetekből már tudni, miféle betegség lappang az emberben... És amikor ott a ravatalozóban Mortonson megemlítette, hogy csak fedeles kriptát rendelt, nem pedig tömítettet, már tudtam, hogy nyíltan kell szólnom magával.

Louis hosszan, szótlanul nézett az öregre. Jud elvörösödött, de nem fordította el a szemét.

– Úgy fest, Jud, mintha szimatolna utánam – mondta végül Louis. – Nem mondhatnám, hogy örülök neki.

– Nem én kérdeztem Mortonsont; magától mondta.

– Azt elhiszem, hogy nem kerek perec tette fel a kérdést...

Erre azonban Jud semmit sem szólt, és bár még vörösebb lett, s arcszíne már az érett szilváéra emlékeztetett, még mindig állta Louis tekintetét.

Végül aztán Louis sóhajtott egyet. Kimondhatatlan, fáradtság lett rajta úrrá. – Tudja mit? Köpök az egészre. Még az is meglehet, hogy igaza van. Meglehet, hogy járt a fejemben ilyesmi, de ha így is volt, öntudatlanul gondoltam rá. Mit bántam én, mit rendelek. Én közben is csak Gage-re gondoltam.

– Azt elhiszem, hogy rá gondolt. De a különbséggel akkor is tisztában kellett lennie. Elvégre a bácsikája is temetkezési vállalkozó volt.

Hát igen: Louis tisztában volt a különbséggel. A tömített kripta komoly építmény; hosszú, nagyon hosszú időre szól. Ilyenkor betont öntenek egy acélrudakkal megerősített négyszögletes formába, és a temetés után az egészre daruval ráengednek egy enyhén ívelt betonfedelet. A fedelet pedig kátrányszerű, forró anyaggal tömítik; ilyennel töltik ki a gödröket az útjavítók. Carl bácsi elmesélte, hogy ez a tömítőanyag – „Örökzár” volt a márkaneve – a rá nehezedő súly nyomásától valóban félelmetes erővel köt meg.

Carl bácsi beszédes kedvű fickó volt, legalábbis ha a maga fajtája közé került, Louist pedig, aki néhány nyáron át mellette dolgozott, félig-meddig már céhbelinek számította. így hát

elmondta unokaöccsének, mi történt, amikor egyszer a Cook megyei államügyészség őt bízta meg egy exhumálással. Carl bácsi is kiment a temetőbe, hogy felügyeljen a munkálatokra, mert az ilyesmi nem tréfadolog ám; akik ismereteiket csak a Frankensteinről szóló rémfilmekből szerezték, amelyekben Boris Karloff játssza a szörnyet és Dwight Frye Igort, a púpos szolgát, alaposan el vannak tájolva. Egy tömített kripta kibontásával aligha boldogul két, csákánnyal és lapáttal felszerelt férfi – hacsak nem szánnak hat hetet a melóra. Nos, a szóban forgó exhumálás egész jól haladt... legalábbis kezdetben. A földet megbontották, s a daru markolókarját leeresztették a kripta fedeléig. Csakhogy a fedélnek esze ágában sem volt megmoccanni. Ehelyett az egész kripta kezdett lassan kiemelkedni a földből; látszott, hogy a betonfal már kicsit nedves és megfakult. Carl bácsi felordított a darukezelőnek, hogy állítsa le a gépet; gondolta, visszamegy a ravatalozóba, és hoz valami szert, ami fellazítja a tömítést.

A darus azonban vagy nem hallotta az utasítást, vagy igenis ki akarta emelni az egész hóbelevancot, akár a kisgyerek, akinek a vurstliban horgára akadt valami bóvli nyeremény. És az istenverte balfácán – ahogy Carl bácsi mondta – kis híján el is érte célját. A betonláda háromnegyede már kiemelkedett a földből; Carl bácsi és a segédje már hallotta, ahogy az aljáról a sírgödörbe csöpög a víz (azon a héten nagy esőzések voltak Chicagóban és környékén). Ekkor azonban a daru felbillent és belezuttyant a sírba, a darus meg nekiesett a szélvédőnek, és betörte az orrát. A mulatság durván háromezer dollárjába került Cook megyének – kétezer-egyszáz dollárral többe, mint amennyit ez a léleküdítő eljárás általában kóstál. Carl bácsi számára azonban a történet igazi poénja az volt, hogy a darukezelőt hat évvel később a chicagói kamionos szakszervezet elnökévé választották.

A fedeles kripta már sokkal egyszerűbb szerkezet: szerény, felül nyitott betondoboz, amelyet a temetés reggelén helyeznek el a sírban, hogy aztán a szertartás végeztével belé eresszék a

koporsót. Ezután következik a fedél, amely általában két részből állt; ezeket függőlegesen bocsátják le a sír két szélére, ahonnan úgy merednek fel, mint a könyvtámasz. Ekkor a sírások láncot fűznek át a két betonlap szélébe ágyazott vasgyűrűkön, s így hajtják rá őket óvatosan a kripta tetejére. Egy-egy lap harminc-harmincöt, de legföljebb negyven kilót nyom. És tömítőanyagot ilyenkor nem használnak.

Jud arra célzott, hogy az ilyen sírt akármelyik férfiember viszonylag könnyen felnyithatja.

És utána az ilyen férfiember könnyen kiemelheti a fia tetemét, hogy aztán máshová temesse.

Pssszt... pssszt. Ne is beszéljünk ilyesmiről. Titkos dolgok ezek.

– Hát igen. Valóban tudom, mi a különbség a fedeles és a tömített kripta között – mondta Louis. – De mégsem gondoltam olyasmire, ami... amire maga szerint gondoltam.

– Louis...

– Késő van – vágott közbe Louis. – Késő van, részeg vagyok, és nagyon fáj a szívem. Ha úgy érzi, végig kell mondania a történetét, rajta, beszéljen, essünk túl rajta. – *Talán kezdetnek martinit kellett volna innom. Akkor már rég kiütöttem volna magam, mire bekopog.*

– Helyes, Louis. Köszönöm.

– Csak kezdje már.

Jud néhány másodpercig némán tűnődött, aztán belevágott.

39

– Akkoriban – mármint a háború idején – a vonat még megállt Orringtonban, és Bill Baterman beállított a teherraktárba egy bérelt hullaszállító kocsit, hogy kéznél legyen, ha majd a tehervonat meghozza a fia tetemét. Négy vasutas rakta ki a koporsót; az egyik én voltam. A vonaton utazott egy pali a hadsereg halott-nyilvántartási főcsoportjától is – ez olyasmi volt, mint a civileknél a temetkezési vállalat –, de a fickó még csak le

sem szállt a vonatról. Ott ült seggrészegen az egyik tehervagonban, a még megmaradt tizenkét koporsója között.

Beraktuk Timmyt a halottszállító Cadillac végébe; akkoriban „gyorspostának” becézték az ilyen kocsikat, mert az volt a fő, hogy a hulla minél hamarabb a földbe kerüljön, mielőtt még oszlásnak indulna. Bill Baterman ott állt mellettünk, dermedt arccal; de tudja, a legfurcsább az volt, hogy egyetlen csepp könnyet sem hullatott – teljesen száraz volt a szeme. Éppen Huey Garber volt a mozdonyvezető; ő mesélte, hogy az a manusz a seregből egész kis országjárást bonyolított le. Állítólag iszonyatos tömegű koporsót raktak ki Limestone-ban, a Presque Isle-i reptéren, ott aztán bevagonírozták az egész rakományt, és a kísérővel együtt útnak indították dél felé, a legkülönfélébb rendeltetési helyekre.

Na szóval, a fickó odamegy Hueyhoz, előhúz a zubbonyából egy flaska rozswhiskyt, és azt mondja azon a puha, elnyújtott dixie-földi hangján: „Hát aztán tudja-e, pilóta úr, hogy márna igazi kísértetvonatot visz?” Huey csak megrázta a fejét. „Nahát, akkor jobb, ha tőlem tudja. Mert így hívják az ilyen gyászvonatokat, legalábbis odalenn nálunk, Alabamában.” És azzal a fickó előhúzott a zsebéből egy listát, és belesandított. „Először is kettőt kiteszünk Houltonban, aztán egyet Passadumkeagben, aztán jön kettő Bangorban, egy Derryben, egy Ludlow-ban, és így tovább. Az isten verje meg, tisztára mintha tejesember volnék. Kér egy kis whiskyt?”

Huey nem fogadhatta el a kínálást, mert a Bangor-Aroostook-i vasúttársaság nagyon nem kedveli, ha a mozdonyvezetőknek whiskybűzös a lehelete, de a halott-nyilvántartási főszaki nem sértődött meg, mint ahogy Huey sem rótta fel neki, hogy katonai személy létére hóttrészeg. Meg le is kezeltek, azt mondta a Huey.

Hát így aztán el is indultak szépen, és minden második vagy harmadik állomáson ledobtak egy-két ilyen, zászlóval leborított koporsót; összesen valami tizennyolcat vagy húszat. Huey szerint így ment ez egészen Bostonig, s minden állomáson volt

nagy sírás-rívás, jajveszékelő rokonság – az egy Ludlow kivételével. Ludlow-ban csak Bill Batermant láthatta, aki, szerinte, úgy festett, mintha már nem is volna benne élet, s csak azt várná, mikor indul oszlásnak a lelke. Aztán, amikor Huey végre kiszállhatott a mozdonyából, felköltötte a seregből való fickót, és végigjártak tucatnyi kocsmát, Huey pedig úgy berúgott, mint még soha, sőt, életében először még egy kurvához is elment. Amikor felébredt, akkora randa tetvek másztak rajta, hogy kilelte a hideg, és azt mondta, ha ilyen egy kísértetvonat, akkor ő, amíg él, nem vezet több hasonlót.

Timmy holttestét a Fern Streetre vitték, a Greenspan-féle temetkezési vállalathoz – ott volt szemben a mai Franklin mosószalonnal – és két nap múlva teljes katonai tiszteletadás mellett eltemették a Szép Kilátás Temetőben.

Na már most tudni kell, Louis, hogy ekkortájt Mrs. Baterman már tíz éve nem élt; a második szülésébe halt bele, és ennek nagy szerepe volt a folytatásban. Mert ha van még egy gyerek, az enyhített volna a fájdalmon, nem gondolja? A második gyerek osztozott volna a gyászban, és az öreg Billnek vele is kellett volna gondolnia. Ebben a tekintetben maga alighanem szerencsésebb helyzetben van, hiszen érti: van felesége, van még egy gyereke, mindkettő ép és egészséges...

Timmy szakaszparancsnoka, egy hadnagy azt írta Billnek, hogy a fiát 1943. július 15-én lőtték le, amikor Róma felé vonultak. Két nappal később indították útnak a testét, és 19-én rakták ki Limestone-ban, másnap pedig elindult vele Huey Garber kísértetvonata. A legtöbb, Európában elesett közkatonát ott is földelték el a helyszínen, de a kísértetvonat különleges halottakat szállított. Timmy például akkor esett el, amikor megrohamozott egy géppuskafészket, és halála után megkapta az Ezüst Csillag Érdemrendet.

A temetés – hát meg nem esküszöm rá, de azt hiszem, július huszonkettedikén volt. És négy vagy öt nap múlva Marjorie Washburn – ő volt akkoriban a levélkihordó – meglátja Timmyt, amint megy az úton a York-féle kocsikölcsönző irányába. Hát

képzelheti! Kis híja volt, hogy Margie le nem fordult az útról. Visszakerekezett a postára, ledobta George Anderson asztalára a bőrtáskáját, benne a sok kézbesítetlen levéllel, miegymással, és közölte, hogy ő most hazamegy és ágyba fekszik. „Rosszul van, Margie? – kérdezte George. – Mert olyan fehér, mint a kréta.” „Életemben így meg nem ijedtem, csakhogy nem kívánok beszélni róla – mondja erre Margie Washburn. – Nem szólok én se Briannek, se a mamámnak, se senki másnak. Talán majd ha a mennyországba jutok, és a Jézus kérdez ki, neki elmondom. De még az se biztos.” És azzal elrohant.

Mindenki tudott róla, hogy Timmy meghalt; előző héten benne volt a gyászjelentése a bangori *Napi Híradó*-ban meg az ellsworth-i *Amerikai Hírek*-ben, még a fényképe is megjelent, és a fél város kivonult a temetésére. És erre Margie meglátja, amint jön – nem is jön, *támolyog* az országúton, így mondta el aztán Margie az öreg George Andersonnak – csakhogy ez már húsz évvel később történt, amikor Margie a halálán volt, és George szerint – így mesélte nekem – úgy festett, mintha a halála előtt még mindenáron el akarná mondani valakinek a titkát. Nagyon nyomhatta a lelkét; George legalábbis így látta.

Timmy, így mondta Margie, holtsápadt volt, és valami ócska vászonnadrágot viselt, hozzá kopott flanelinget, pedig hát aznap volt vagy harminckét fok árnyékban.

Minden haja szála az égnek meredt, mesélte Margie, és a szeme olyan volt, mint két szem mazsola a kenyértésztában. „Kísértetet láttam, George, úgy bizony. Azért is ijedtem meg annyira. Sose hittem volna, hogy megtörténhet az ilyesmi, és éppen velem, de lássa, megtörtént.”

Egy szó mint száz, híre ment a dolognak. Nemsokára mások is találkoztak Timmyvel. Itt volt például Mrs. Stratton; szóval mi misziznek hívtuk, bár lehetett éppenséggel lány, elvált asszony vagy szalmaözvegy is, egyszóval volt neki egy kis kétszobás háza a Pedersen Road és a Hancock Road kereszteződésénél, és egész szép kis gyűjteménye dzsesszlemezekből, és ha akadt az embernek egy könnyen szerzett tízdollárosa, akkor egész jól el

lehetett ütni nála az időt. Szóval ő is látta Timmyt a verandájáról; azt mondta, csak jött egyenesen a Pedersen Road végéig, és ott aztán megállt. És csak állt és állt, mesélte Mrs. Stratton, lógatta a kezét, a fejét meg úgy előrenyomta, mint a bokszoló, mielőtt padlót fog. Ő meg, márminthogy az asszony, csak állt a verandán, a szíve majd' kiugrott a torkán, és moccanni se mert. Aztán Timmy egyszer csak megfordult, de úgy, mintha egy részeg akarna hátraarcot csinálni. A jobb lába kicsúszott alóla, a bal lábfeje kifordult – hajszál híja, hogy fel nem bukott. És akkor, mesélte Mrs. Stratton, egyszer csak merőn ránézett, neki meg kiment a kezéből minden erő; le is ejtette a ruháskosarat, és a sok frissen mosott ruha megint csupa piszok lett. És a szeme, Louis... a szeme, azt mondta, olyan dermedt és üveges volt, mint a játék golyó. De azért látta jól az asszonyt... rávigyorgott... és még beszélt is hozzá. Megkérdezte, megvannak-e még a lemezei, mert szívesen rázna, egyet vele. Akár még aznap este. Mrs. Stratton meg berohant a házába, és ki sem jött egy álló hétig – addigra meg már amúgy is vége lett az egésznek.

Szóval egyre többen látták Timmy Batermant. Sokan közülük nem élnek már, példának okáért Mrs. Stratton se, mások meg elköltöztek, de azért még maradt egynéhány ilyen vén kenyérpusztító, s ők is elmondhatják... csak tudnia kell, mit kérdezzen tőlük.

Szóval, ha hiszi, ha nem, ott mászkált a fiú a szemük láttára, oda-vissza a Pedersen Roadon – egy mérföldet keletre, egyet meg nyugatra az apja házától. Csak ment ide-oda naphosszat és alighanem egész éjjel is. Az inge kilógott a nadrágból, az arca fehér, a haja égnek meredt, mintha csupa kis cövek volna, néha a nadrágja is nyitva volt elöl... De az arckifejezése – az volt a legrémesebb...

Jud elhallgatott. Újabb cigarettára gyújtott, majd megrázta a gyufát, hogy elaludjon, és a felszálló kék füst mögül pillantott Louisra. És bármilyen agyrém volt is a meséje – a szemén látszott, hogy nem hazudik.

– Tudja, vannak azok a mesék meg filmek is a halottakról, akiket Haitiben boszorkánysággal támasztanak fel; fogalmam sincs, van-e a dologban igazság. Zombie-nak hívják őket, és a filmeken látni, ahogy lassan, sután ide-oda csoszognak, és csak merednek maguk elé üres szemmel. Nahát, szakasztott ilyen volt Timmy Baterman is, Louis, mint a zombie-k a filmen – és mégse egészen. Mert nála valami más is volt. Valami motozott a fejében, a halott tekintete mögött; néha látni lehetett, néha meg nem, *de valami motozott benne, Louis.* Nem hinném, hogy olyasmi volt ez, mint amikor az ember gondolkodik; fogalmam sincs, minek lehetne nevezni. Először is, volt benne valami ravaszság. Ahogy például azt mondta Mrs. Strattonnak, hogy rázna egyet vele. Valami forrt benne, Louis, de nem úgy, hogy gondolkodott volna – sőt, tudja, mit mondok? Az egésznek nem is volt sok köze magához Timmy Batermanhez. Talán éppenséggel semmi köze nem volt őhozzá. Inkább mintha... mintha rádiójeleket adtak volna le... valahonnan máshonnan. Az ember csak ránézett, és arra gondolt: „Ha hozzám ér, én sikítok.” Hát így valahogy... így vonult csak egyre oda-vissza, oda-vissza az országúton. Aztán egy napon – várjon csak, talán július harmincadika lehetett, vagy akörül jövök haza a munkából, és a hátsó verandámon ott ül George Anderson, tudja, a postamester, Hannibál Bensonnal, aki akkortájt a helyettes elöljárónk volt, meg Alan Purintonnal, a tűzoltóparancsnokkal, és isszák a jégbe hűtött teát. Ott volt Norma is, de ő egész idő alatt egy kukkot se szólt... George csak dörgölte a jobb lába csonkját, tudja, ő is vasutas volt, ott vesztette el a lábát, és az ilyen forró, fülledt napokon rémesen viszketett neki a csonk; de akárhogy kínlódott, akkor is eljött. „Hát ami sok, az sok – kezdi rögtön. – Itt vagyok megáldva ezzel a dilis nőszeméllyel, aki nem hajlandó kézbesíteni a Pedersen Roadon – ez egy dolog. De amellett rohadt nagy balhénk lesz a kormánnyal is – és ennek már fele sem tréfa.” „Hogyhogy balhénk lesz a kormánnyal?”, kérdem én.

Erre aztán Hannibál előadja, hogy felhívták a hadügyminisztériumból – valami Kinsman nevű hadnagy,

akinek, úgy látszik, az a dolga, hogy különválassza a tudatos bajkeverést a hülye viccektől. „A minisztérium – mondja Hannibál – kapott négy vagy öt névtelen levelet, és ez a Kinsman hadnagy kezd ideges lenni. Ha csak egy ilyen levél jött volna, jót röhögnének rajta. Ha egy csomó levél jön. de ugyanattól a pofától, akkor felhívná Derryben az állami rendőrséget, és figyelmeztetné, hogy a környéken egy pszichopata garázdálkodik, aki kiszúrta magának a Baterman családot Ludlow-ban. Csakhogy a szóban forgó leveleket csupa különböző ember írta; látni, azt mondja, a kézírásukon, hiába nem adták meg a nevüket, és mind ugyanazt az őrültséget írják: azt, hogy ha Timothy Baterman tényleg meghalt, ahhoz képest nagyon is elevenen mutogatja naphosszat a pucér seggét oda-vissza a Pedersen Roadon. És ha ez így megy tovább, akkor ez a Kinsman a nyakunkra küld valakit, de az is lehet, hogy ő maga jön el. – Tudni akarják – folytatta Hannibál –, hogy tényleg elesett vagy eltűnt-e a Timmy fiú, mert nagyon nem örülnének, ha kiderülne, hogy kupleráj van a nyilvántartásukban. És azt is ki akarják nyomozni, hogy ha nem Timmy Baterman volt a ládában, akkor ki a fenét kapartak el helyette.”

Ebből is láthatja, Louis, hogy szép kis cirkuszba keveredtünk. Jó órán át üldögéltünk ott a verandán, ittuk a jeges teát, és latolgattuk, mit kéne csinálni. Norma közben szendviccsel is kínált, de senki nem volt éhes... Forgattuk így, forgattuk úgy, aztán a végén elhatároztuk: nincs más megoldás, oda kell mennünk a Baterman-portára. Ha még egyszer ennyit élek, akkor sem felejtem el soha azt az éjszakát. Olyan hőség volt, mint a pokol katlanában, még a lemenő nap is úgy izzott, mint egy vödör parázs. Egyikünknek se volt kedve a kiránduláshoz, de nem volt más választásunk – és Norma előbb jött rá, mint mi mindahányan. Valamilyen ürüggyel becsalt a házba, és azt mondta: „Ne engedd, Judson, hogy ezek itt csak húzzák a dolgot, mint a rétestésztát. Rendet kell hogy csináljatok, mert ez botrány. Botrány és káromlás.”

Jud higgadtan nézett Louis szemébe. – Így mondta, Louis, szó

szerint. Botrány és káromlás. És aztán még a fülembe súgta: „Ha bármi történnék, Jud, te csak fussál. Ne törődj a többiekkel; ki-ki mentse a maga bőrét. Gondolj a szavamra, és fuss onnét, amilyen gyorsan csak visz a lábad.”

Hannibál Benson kocsiján mentünk – az a csirkefogó annyi potya benzinkupont szedett mindig össze, amennyit csak akart. Nem sokat beszéltünk, de mind a négyen úgy fújtuk a füstöt, mint a gyárkémény. Marhára be voltunk gyulladva, Louis, elhiheti. Aztán egyszer csak megszólal Alan Purinton, és azt mondja George-nak: „A fejemet rá, hogy Bill Baterman megfordult odafenn abban az istenverte erdőben, a 15-ös úttól északra.” Senki nem szólt semmit, de arra emlékszem, hogy George bólintott... Na szóval odaérünk, és Alan bekopog, de semmi mozgás nem volt, ezért aztán megkerültük a házat, és hát ott is voltak mind a ketten. Bill Baterman ült a verandáján egy krigli sör mellett, Timmy meg csak állt az udvaron, és mereven nézte, ahogy megy lefelé az a vérvörös, meleget ontó nap. Az arca is olyan narancssárgán világított tőle – olyan volt, mint akit elevenen megnyúztak. Bill meg úgy nézett ki, mintha hétévi tivornyázás után érte jött volna az ördög. Lötyögött rajta a ruha; legalább húsz kilót adott le. A szeme úgy besüppedt az üregébe, mintha két rémült állat kuporogna valami barlang mélyén... és bal felől megállás nélkül rángott a szája.

Jud elhallgatott, mintha mérlegelné, mit is mondjon, majd alig észrevehetően biccentett. – Bizony ám, Louis: úgy festett, mint aki elkárhozott... Akkor Timmy ránk nézett, és vigyorgott; és már ettől a vigyortól is legszívesebben felordított volna az ember. Aztán megfordult, és nézte tovább a lemenő napot. Bill meg azt mondja: „Nem is hallottam, fiúk, hogy kopogtatok”, ami persze szégyentelen hazugság volt, hisz Alan úgy dörömbölt az ajtón, hogy a... a süket is felébredt volna rá. Senkinek se akaródzott kinyitnia a száját, míg aztán végül én szólaltam meg. „Úgy hallottam, Bill, a fiad elesett odaát Olaszországban.” „Az a hír hamis volt”, mondja, és erősen rám néz. „Nocsak, nocsak”, mondom én. „Hiszen a saját szemeddel láthatod: amott áll”,

mondja ő. „Akkor szerinted kit földeltek el a Szép Kilátás Temetőben?”, kérdi Alan Purinton. „Itt forduljak fel, ha tudom – mondja Bill –, és különben is, köpök rá.” Aztán hozott magának egy doboz cigarettát, de az egészet kiszórta a földre, és ahogy összeszedi, két-három darab ketté is törik a kezében.

„Alighanem exhumálás lesz a dologból – mondja Hannibál –, ezt magadtól is sejthetted, ugye, Bill? Felhívtak abból a nyavalyás hadügyminisztériumból. Tudni akarják, nem valami más szerencsétlent kapartak-e el a Timmy nevén.” – „Ki a francot izgat ez? – kiabálja Bill. – Mi közöm ehhez énnekem? Nekem itt a fiam; a minap jött meg. Gránátnyomást kapott vagy mi a fenét, azért viselkedik még egy kicsit furcsán, de majd rendbe jön.” „Hagyjuk a sódert, Bill – mondom erre én, mert most már kezdtem dühös lenni. – Ha majd tényleg kiássák azt a katonai koporsót, holtbiztos, hogy üres lesz, hacsak nem raktad meg kövekkel, miután kiemelted belőle a fiad; bár nem hiszem, hogy ennyit fáradtál volna. Tudom, mi történt, és Hannibál, George meg Alan is éppolyan jól tudja, mint én. Az erdőben szarakodtál te, Bill, és ha még nem tudnád, nagy bajt hoztál a magad fejére is, meg a városra is.” „Gondolom, nem kell megmutatnom, hol az ajtó – mondja erre ő. – Én tinektek nem tartozom se magyarázattal, se semmivel., Amikor azt a sürgönyt elolvastam, úgy folyt el belőlem az élet mintha lehúgyoztam volna a lábam. Nem volt joguk elvinni az én fiamat. Még csak tizenhét éves volt, és csak ő maradt meg nekem a drága édesanyjából. Törvénytelenség volt, a kurva életbe, de még mennyire, hogy az! Úgyhogy bassza szájba magát a hadsereg is, a minisztérium is, meg az egész Amerikai Egyesült Államok, és legelsősorban ti, fiúk. A lényeg az, hogy visszakaptam a fiamat. Rendbe fog jönni. És ez az utolsó szavam. Most pedig hordjátok el magatokat.”

És közben egyre csak rángatózik a szája, a homlokáról meg kövér cseppekben folyik az izzadság, és akkor vettem észre, hogy megbomlott. Ami nem csoda. Én is megbomlottam volna, ha együtt kell élnem azzal az... izével.

Louis gyomra émelygett. Túl sok sört ivott, és túl gyorsan itta. Érezte, hogy nem sokáig marad meg benne. Ólmosan elnehezülő gyomra figyelmeztette, hogy hamarosan kiadja magából tartalmát.

– Hát egyebet már nemigen tehettünk. Felcihelődtünk, és Hannibál még annyit mondott: „Az Isten segítsen meg, Bill.” Bill meg azt feleli: „Isten énvelem soha nem törődött. Én segítettem magamon.” És ez volt az a pillanat, amikor Timmy megindult felénk. De még járni se bírt rendesen, Louis! Mint egy százéves öregember, úgy rakta a lábát. Először az egyiket emelte fel, letette, csosszant egyet, és akkor emelte a másikat. Mintha egy rákot nézne az ember. A karja meg csak fityegett a combja mellett. És ahogy odaért hozzánk, látszott, hogy az arca ferde csíkokban tele van piros foltokkal, mintha pattanásos lenne vagy megégette volna magát. Gondolom, a fritzek géppuskája hagyta így rajta a nyomát. Csoda, hogy a fejét nem vitte le!... És akkor már érezni lehetett a bűzt is; a halál bűzét. Mintha belül már mindene szétrohadt volna. Láttam, ahogy Alan Purinton gyorsan eltakarja a száját meg az orrát. Borzalmas egy szag volt. Az ember már-már látni vélte, ahogy a hajában nyüzsögnek a kukacok...

– Hagyj a abba – mondta rekedten Louis. – Épp eleget hallottam.

– Téved – mondta Jud elkínzottan és nagyon komolyan. – Éppen ez az: még nem hallott eleget. És így elmondva még nem is olyan szörnyű, mint amilyen igazából volt. Aki nem volt ott, az el sem képzelheti. Mert az a fiú, Louis, egyszerre volt halott – és élő is. És – és *tudott* mindenféle dolgot...

– Hogyhogy? – hajolt előre székében Louis.

– Úgy, hogy tudomása volt róla. Jó hosszan ránézett Alanre, és vigyorgott – legalábbis kilátszott a foga –, és aztán megszólalt, de olyan halkan, hogy az ember önkéntelenül előredőlt, hogy megértse. Úgy hangzott, mintha kavics zörögne a gégéjében. „A feleségét, Purinton, dugja az a hapsi, akivel a drogériában dolgozik. Nagyokat visít, amikor elsül neki. Ehhez mit szól?”

Alan meg felhördült; látszott, hogy telibe találták. Most Gardenerben van, az aggok házában, legalábbis ez az utolsó hírem róla; úgy kilencven körül járhat már. De akkoriban negyven lehetett, és sokat pusmogtak a második feleségéről. Másod-unokatestvérek voltak, és a nő épp a háború előtt költözött oda hozzájuk, mármint Alanhez és Lucyhoz, az első feleségéhez. És akkor Lucy egyszer csak meghalt, és másfél évvel később Alan csak fogja magát, és elveszi azt a csajt; Laurine volt a neve, és mikor megesküdtek, nem volt több huszonnégy évesnél. És hát bizony már addig is pusmogtak róla. A férfiak szerint éppen csak könnyed és nyílt volt a modora, semmi több; de az asszonyok úgy gondolták, hogy nem áll meg a szavaknál. És lehet, hogy Alannek is megfordult a fejében ilyesmi, mert azt kiabálta: „Fogd be a pofád, vagy lecsaplak, akármi is vagy!” „Elég legyen, Timmy”, mondta erre Bill, és ha lehet, még pocsékabbul nézett ki, mint aki rögtön elájul vagy elokádja magát, vagy ezt is, azt is. „Elhallgass most már!” De Timmy rá se bagózott, hanem George Andersonhoz fordult, és azt mondja neki: „Az unokád, öreg, akivel olyan nagyra vagy, alig várja, hogy feldobd a talpad. Csak a pénzed kell neki; azt hiszi, ott őrződ Bangorban, a Keleti Bank páncéldobozában. Ezért jár a kedvedben, de közben a hátad mögött röhög rajtad, a húgával együtt. Úgy neveznek: a vén falábú!” Ezt mondta, Louis, és közben a hangja – egészen más lett. Gonosz, csúfondáros... így beszélt volna George unokája is, már ha... már ha igaz lett volna, amiket Timmy mond. „Vén falábú, úgy ám! – folytatja a Timmy. – De bezzeg összeszarnák magukat, ha rájönnének, hogy olyan szegény vagy, mint a templom egere, mert 1938-ban mindened elúszott! Összeszarnák magukat, mi, George?”

George meg erre hátratántorodott, és a falába kiszaladt alóla, és hanyatt esett ott, Bill verandáján, még a söröskancsót is felborította, és közben olyan fehér lett, Louis, mint magán a trikó. Bill valahogy felráncigálta, és közben ráüvöltött a fiára: „Elhallgass, Timmy! Most már aztán elég volt!” De Timmy már

belelendült. Beolvasott Hannibálnak is, rólam is mondott egy-két csúfságot, de akkorra már – nem tudok jobb szót – őrjöngött. Tombolt, visítozott. Mi meg kihátráltunk, és aztán futásnak eredtünk. A karjánál fogva vonszoltuk magunkkal szegény George-ot, mert valahogy összegabalyodtak a szíjak a műlábán, és az egész kifordult, a cipője orra hátrafelé állt, és úgy húztuk magunk után... Utoljára így láttam Timmy Batermant: áll a hátsó udvaron a ruhaszárító kötélnél, az arca vörös, ahogy rásüt a lemenő nap, de azok a kis foltok még vörösebbek rajta, a haja szürkésen, összevissza meredezik, és röhögve süvölti utánunk: „Vén falábú! Felszarvazott! Kurvapecér! Minden jót, cimborák!” De még a röhögése is olyan volt, mintha sivítana... azazhogy nem is ő.. hanem belőle valamilyen hang...

Jud elhallgatott. Melle zihálva emelkedett és süllyedt.

– És az, amit magáról mondott, igaz volt, Jud? – kérdezte Louis.

– Igaz – motyogta Jud. – Istenemre, igaz volt. Időnként bementem Bangorba, a kuplerájba. Sok férfi megteszi – ámbár tudom, sokan kitartanak az egyenes úton. Néha csak úgy rám jött a vágy – nem is vágy volt, higgye el, inkább kényszer –, hogy megmerítkezzem az idegen húsban. Vagy fizessek olyasmikért, amiket rendes ember soha nem kérne a feleségétől. A férfiak meg kell hogy műveljék a maguk kertjét, Louis. Nem csináltam én olyan borzasztóságot, és már vagy nyolc-tíz éve búcsút is mondtam az egésznek; ha Norma megtudja, akkor se hagyott volna el. Csak legbelül valami meghalt volna benne. Éppen a derűje, a jósága...

Jud szeme megduzzadt, vörös lett és vizenyős. *Milyen csúnyán tudnak sírni az öregek,* gondolta Louis; de amikor Jud az asztalon át a keze után nyúlt, Louis megfogta, és erősen megszorította a kezét.

– Timmy csak a rosszat pécézte ki bennünk – folytatta aztán az öreg. – Csak a rosszat, semmi mást. Márpedig, Isten a megmondhatója, nincs olyan ember, akinek ne lehetne rosszat találni az életében, nem igaz? Két vagy három nappal később

Laurine Purinton örökre elhagyta Ludlow-t, és azok, akik látták felszállni a vonatra, azt mesélték, hogy mindkét szeme kékre-zöldre dagadt, és az orrlika ki volt tömve vattával. De Alan soha egy szót sem beszélt a dologról. George 1950-ben halt meg, és nem tudok róla, hogy egy centet is hagyott volna a két unokájára. Hannibált kirúgták a hivatalából, éppen olyasmiért, mint amivel Timmy Baterman megvádolta. Nem mondom el, miről volt szó, nem kell azt magának tudnia – de ha nagyon kíváncsi rá, hát ha azt mondjuk: városi pénzek saját célra való felhasználása – akkor elég közel járunk hozzá. Még arról is susmogtak, hogy törvény elé állítják sikkasztásért, de ebből aztán semmi se lett; épp elég büntetés volt neki, hogy kicsöppent a hivatalból, és fenekestől felborult az egész élete... Csakhogy volt ám jó is ezekben az emberekben. Ez itt a lényeg; és éppen erről szokás megfeledkezni. A háború, kitörése előtt Hannibál hozta létre az alapítványt a Kelet-Maine-i Kórházhoz; Alan Purintonnál meg nemigen ismertem gavallérosabb, adakozóbb embert. Az öreg George meg? Dehogy akart az mást, mint hogy holta apjáig a Postát vezethesse... Csakhogy az a valami Timmyben – az csak a rosszról akart beszélni, csak a rosszat akarta az eszünkbe juttatni – mert maga is rossz volt, és mert tudta, hogy veszélyt akarunk hozni rá. Az a Timmy Baterman, aki elment a háborúba, egyszerű, helyes rendes srác volt, Louis, nem épp egy lángész, de jólelkű. De az a valami, ami ott, akkor este felbámult a vérvörös napba – szörnyeteg volt. Mit tudom én, mi volt; zombie talán vagy dibbuk vagy démon. Talán nincs is olyan név amely illik rá. De akár volt neve, akár nem – a micmacok tudták volna, kicsoda-micsoda.

– Mit mond? – kérdezte Louis kábán.

– Olyasvalaki volt, akit megérintett a wendigo – jelentette ki Jud nagyon higgadtan. Mély lélegzetet vett, néhány másodpercig magában tartotta, majd kifújta, és az órájára nézett.

– Jócskán benne vagyunk a holnapban, Louis. Tízszer annyit fecsegtem, mint amennyit akartam.

– Ezt nem hiszem – jegyezte meg Louis. – És nagyon

szemléletesen beszélt. Mondja el még, mi lett a vége.

– Két nap múlva, éjszaka tűz ütött ki a Baterman-portán – mondta Jud. – Az egész ház porrá égett. Alan Purinton szerint gyújtogatás történt, kétség se fér hozzá. Az egész kis házat egyik végétől a másikig lelocsolták petróleummal. Utána még három napon át érződött a szaga.

– És bennégtek mind a ketten?

– Bennégtek, az már igaz. Csakhogy már előtte halott volt mind a kettő. Timmyt kétszer mellbe lőtték azzal a pisztollyal, amit Bill Baterman mindig kéznél tartott. Egy öreg Colt volt: ott találták meg Bill kezében. Úgy festett, először megölte a fiát, lefektette az ágyra, és aztán szétlocsolta a petróleumot. A végén pedig leült a karosszékbe, a rádió elé, meggyújtott egy szál gyufát, és ráharapott az öreg 45-ös csövére.

– Úristen! – mondta Louis.

– Eléggé el voltak szenesedve mind a ketten, de azért a megyei orvosszakértő azt mondta: ő úgy nézi, Timmy Baterman már jó két-három hete halott volt.

Csend lett. A szívük zakatolása mérte az időt.

Jud végül felállt. – Csöppet sem volt túlzás, Louis, mikor azt mondtam, hogy nekem is részem van a fia halálában. A micmacok ismerték azt a helyet; de ebből még nem következik, hogy ők formálták volna olyanná, amilyen. A micmacok sem voltak mindig itt. Valamikor, a kezdet kezdetén, ide vándoroltak; jöhettek Kanadából éppúgy mint Oroszországból, vagy akár Ázsiából. Ezer vagy kétezer évig éltek itt, Maine-ben nehéz megmondani, mert nem hagytak valami mély nyomokat a vidéken. És mára eltűntek ismét... ahogyan majd egy szép napon eltűnünk mi is, ámbár mi már több nyomot hagyunk magunk után – a föld javára vagy kárára, ki tudja... De akárki él majd itt, Louis – az a hely megmarad. Senki nem birtokolja, senki nem viheti magával a titkát, ha továbbáll. Átokká dermedt az a hely örökre, és nagy kár, hogy felvittem oda, eltemetni a macskáját. Most már tudom. Annak a helynek hatalma van, és ha jót akar a családjának meg önmagának, akkor messze elkerüli. Nekem nem

volt erőm, hogy küzdjek a hatalma ellen. Maga megmentette Norma életét, és én is akartam adni valamit cserébe, de az a hely kiforgatta a jó szándékom, a saját gonosz képére formálta. Tudja, úgy képzelem, olyan ez a hatalom, mint a hold: szakaszosan változik. Volt idő, amikor a tetőponton járt, és rettegek tőle, hogy most ismét ilyen időszak közeleg. És rettegek, mert talán engem használt közvetítőnek, hogy most magát is elkapja – a fián át. Érti-e, Louis, mit akarok mondani?

Könyörögve emelte tekintetét Louisra.

– Ha jól értem, arra céloz: az a hely tudta, hogy Gage meg fog halni – szólt Louis.

– Nem, nem... Azt mondom, hogy talán az a hely ölte meg Gage-et, mert én lelepleztem maga előtt a hatalmát. Azt mondom, Louis, hogy meglehet: csupa jó szándékból én okoztam Gage halálát.

– Ezt nem hiszem el – mondta Louis reszketegen. Nem tudta elhinni. Nem akarta elhinni.

Újra megszorította Jud kezét. – Holnap temetjük Gage-et. Bangorban. És ott is marad. Nincs szándékomban, hogy valaha is újra felmenjek az állattemetőbe, vagy messzebbre.

– Ígérje meg! – mondta nyersen Jud. – Most rögtön

– Megígérem – felelte Louis.

De agya legtitkosabb zugában tovább élt a gondolat s fel-felvillant egy másfajta ígéret, amelynek kóbor lángját nem olthatta el egészen.

40

No de hát mindez meg sem történt!

Mindez – a közelgő Orinco-kamion dübörgése, az ujjai, amelyek már érintették Gage kabátkáját, és aztán lecsúsztak róla, Rachel, aki pongyolában akart elmenni a ravatalozóba, Ellie, aki magával hurcolja Gage képét, és a székét az ágya mellé húzza, Steve Masterton könnyei, a verekedés Irwin Goldmannal, Jud

Crandall hátborzongató meséje Timmy Batermanről – mindez csak Louis Creed fejében létezett, addig a néhány másodpercig, amíg kacagó kisfiát kergette az országútig. A háta mögött újból felhangzott Rachel sikolya – *Gage, gyere vissza, ne szaladj!* –, de Louis nem vesztegette a szufláját kiabálásra. A helyzet veszélyes, jó, ha az utolsó pillanatban sikerül közbelépnie, és a felsoroltakból egyvalami mégis igaz volt: valahonnan messzebbről valóban hallotta a közeledő teherautó dübörgését, és valahol az emlékezetében feléledt egy áramkör, és hallotta, amit Jud Crandall azon a legelső ludlow-i napon Rachelnek mondott: *Csak aztán tartsa ám szemmel őket, Misziz Creed. Veszélyes út ez gyerekre meg ház körüli állatokra.*

Gage most már a gyepnek azon az enyhén lejtős részén szaladt, amely beleolvad a 15-ös út padkájába. Dundi kis lába csépelt, mint a motolla, és a természet törvényei szerint már el kellett volna hasalnia, de nem, futott tovább, és a teherautó most már igazán hangosan bőgött, mélyeket horkantva; Louis, félálomban lebegve, nemegyszer hallotta az ágyából ezt a zajt. Olyankor valósággal megnyugtatóan hatott – most annál inkább megrémítette.

Ó, édes jó Istenem, ó, drága Jézusom, add, hogy elcsípjem, ne hagyd, hogy kiérjen az útra!

Louis végső erőfeszítéssel előrevetette magát, a földdel párhuzamosan repült, mint a szerelni igyekvő rögbijátékos; látóköre legalján látta, amint árnyéka is ott száguld vele a füvön, és eszébe jutott a sárkány, a Sárkánykeselyű, amint az árnyéka ide-oda nyargal Mrs. Vinton rétjén; és épp abban a pillanatban, amikor Gage-et a lendület az országútra röpítette volna, Louis ujja először csak súrolta kiskabátja hátát... és aztán megragadta.

Visszarántotta Gage-et, és még ugyanabban a másodpercben hasra bukott, arccal a durva kaviccsal felszórt útpadkának, úgy, hogy csupa vér lett az orra. De sokkal élesebb fájdalom hasított a heréibe – *Jajaj, ha tudom, hogy rögbiznem kell, szuszpenzort veszek* –, de mit számított a sajgó orra, mit a heréit szaggató kín, amikor, határtalan megkönnyebbülésére, meghallotta Gage

fájdalmas, felháborodott üvöltését. A gyerek a fenekére huppant az útpadkán, aztán hátraesett a gyep végébe, és jól beverte a fejét. Ám jajveszékelését a következő másodpercben elnyomta az elszáguldó kamion bömbölése és az utolsót bődülő duda valósággal fenséges hangja. Louis a gyomrát lehúzó ólomsúly ellenére feltápászkodott, s karjába kapta, úgy ringatta a fiát. A következő pillanatban már Rachel is odaért, és sírva kiabálta: – Soha többé ne szaladj ki az országútra. Gage! Soha, soha! Az országút *csúnya!* – És Gage úgy meghökkent ezen az elzokogott prédikáción, hogy sírni is elfelejtett, és kimeredt szemmel bámult fel a mamájára.

– Louis, vérzik az orrod – mondta Rachel, és egyszer csak olyan hevesen ölelte át, hogy Louisnak elfulladt a lélegzete.

– És még csak nem is ez a legnagyobb baj – mondta. – Azt hiszem, Rachel, steril lettem... Úristen, de tud ez fájni!

Rachel pedig olyan hisztérikus nevetésben tört ki hogy Louis néhány másodpercre komolyan megijedt miatta, és átvillant az agyán: *Ha Gage valóban odaveszett volna, azt hiszem, megtébolyodna.*

De Gage nem veszett oda; az egész csak ördögien hosszúra nyúlt képzelgés volt, mialatt egy napsütéses májusi délutánon, a zöld gyepen, versenyben legyőzte a fia halálát.

Gage iskolába került, és hétéves korától táborozni járt, és ott általános meglepetésre kiderült, hogy kivételes úszótehetség. Tartogatott szüleinek sötétebb meglepetést is: minden észrevehető lelki trauma nélkül túlélte, hogy egy teljes hónapig ne lássa őket. Tízéves korára már az egész nyarat a raymondi Agawam táborban töltötte, tizenegy évesen pedig négy tábor közös, nyár végi úszóversenyén két kék és egy piros szalagot nyert. Nőtt, mint a gyom, és mégis a régi Gage maradt, aranyos, jószívű kisfiú, aki ámulva nézte, mi mindent tartogat neki a világ – és az ő számára a gyümölcs valahogy sosem volt fanyar vagy rohadt.

A középiskolában kitüntetéssel végzett minden osztályt; a Keresztelő Szent Jánosról elnevezett iskolát választotta, mert

annak remek uszodája volt, és tagja is lett az iskolai úszóválogatottnak. Louis nem is lepődött meg különösebben, amikor a fiú tizenhét éves korában bejelentette, hogy át akar térni a katolikus hitre. Annál inkább feldúlta a közlés Rachelt, aki biztosra vette: az egész a kislány miatt van, akivel Gage együtt jár. Szentül hitte, hogy egykettőre össze is házasodnak („Ha az a kis kurva a Szent Kristóf-éremmel a nyakában nem dugatta már meg magát vele, én megeszem a fejem, Louis", jelentette ki), és már látta romokban heverni a továbbtanulási terveket, az olimpiai részvétel reményét, és látta, amint Gage körül negyvenéves korára kilenc-tíz kis pápista kölyök nyüzsög. És mi lesz belőle akkorra, legalábbis Rachel szerint? Szivarozó, sörhasú teherautó-sofőr, aki sűrű miatyánkozás és üdvözlégyezés közepette battyog a teljes elszürkülés, és tovább, az infarktus felé.

Louis azt gyanította, hogy fiát azért ennél emelkedettebb indítékok vezérlik. Gage valóban áttért (és keresztelője napján Louis szégyentelenül gonosz levlapot küldött Irwin Goldmannek, a következő szöveggel: *Előbb-utóbb még lesz egy jezsuita pap unokája – Üdvözli gój veje, Louis*), ám a meglehetősen helyes (és a legcsekélyebb mértékben sem kurvás) kislányt, akivel utolsó középiskolás évében végig együtt járt, mégsem vette el feleségül.

Ehelyett beiratkozott a John Hopkins Egyetemre, bekerült az olimpiai úszócsapatba, és tizenhat évvel azután, hogy Louis versenyt futott egy Orinco-kamionnal a fia életéért, eljött a hosszú, drámai és hihetetlenül büszke délután, amikor ő és Rachel – aki kékes bemosással leplezte, hogy majdnem teljesen ősz – végignézték, hogyan nyer a fiúk aranyérmet az Egyesült Államoknak. Amikor az NBC kamerái ráközelítettek, és ő ott állt, hátravetett fejjel, víztől csöpögő, fókaszerűen sima, fényes hajával, nyakában a szalaggal, mellén a szikrázó aranyéremmel, és a zászlóra emelte nyílt, nyugodt tekintetét, miközben zengett a himnusz – Louis is, Rachel is elsírta magát.

– Nahát, le a kalappal a fiú előtt – mondta Louis fátyolos

hangon, és Rachel felé fordult, hogy átölelje. Az asszony arcán azonban lassan felderengett az iszonyat, és hirtelen olyan öreg lett, mintha hetek, hónapok, évek gyötrődése zilálta volna szét vonásait. A himnusz hangjai a messzeségbe úsztak, és amikor Louis a képernyőre nézett, ott egy fekete bőrű fiú állt; göndör haján még csillogtak a vízcseppek.

Le a kalappal a fiú előtt.

A sapka.

A sapkája...

...Uram Istenem, hiszen a sapkája csupa vér...

Hét órakor Louis esős, hideg, kietlenül világos reggelre ébredt, párnáját a karjában szorongatva. Feje kínzón lüktetett minden szívdobbanásra; egyenletes ritmusban duzzadt és apadt benne a fájdalom. Savanyú büfögésének íze az állott sörére emlékeztetett, gyomra fölkavarodott. A párna nedves volt: tehát sírt álmában; mintha időnként a fülébe duruzsolt volna valamilyen, a countryzenéből ismert édesbús panaszdal. Eszerint, gondolta, néha még álmában is felködlött benne az igazság, és könnyekre fakasztotta.

Felkelt, és bebotorkált a fürdőszobába; szíve lázas iramban, de erőtlenül vert, a gyilkos másnaposság még tudatát is szétaprózta. Éppen csak hogy elérte a vécét, és máris sugárban tört fel gyomrából az éjszakai sör.

Csukott szemmel térdelt a padlón, míg végül valamelyest erőre kapott. Feltápászkodott, és nagy nehezen lehúzta a vécét. Aztán a tükörhöz támolygott, kíváncsi volt, nagyon véreres-e a szeme, de az üveget valami vászondarab fedte. Csak ekkor jutott eszébe, hogy Rachel, múltbéli emlékfoszlányok után kapkodva, eltakarta a ház valamennyi tükrét, és mielőtt a házba lépett volna, kibújt cipőjéből.

Louis visszament a szobába, és leült az ágy szélére. Nincs semmiféle olimpiai úszócsapat, gondolta tompán. Száját és torkát valósággal kibélelte a sör savanyú íze, és megfogadta (nem először és nem is utoljára), hogy soha többé nem nyúl

ehhez a méreghez. Nincs olimpiai úszócsapat, nincs színjeles bizonyítvány, nincs se helyes kis katolikus barátnő, se áttérés, nincs agawami tábor – semmi sincs. A tornacipő leszakadt a lábáról; a pulóvere kifordult; teste, az a kemény húsú, életerős, édes kisfiútest szétroncsolódott. És a sapkája – a sapkája csupa vér volt.

És most, ahogy Louis ott ült az ágyán, bénító macskajaja rabjaként, és az eső lomha csíkokban csordogált a mellette lévő ablakon, egyszer csak kérlelhetetlenül lecsapott rá a kétségbeesés, mintha a purgatórium kilences számú kórterméből küldtek volna érte egy komor, szürke ruhás főnővért. Az érzés elsöprő erővel csapott le rá, áttörve önvédelme utolsó sáncait, valósággal megsemmisítette, ő pedig, arcát kezébe temetve, ide-oda himbálva magát csak sírt és sírt, és közben arra gondolt: mindenre, az égvilágon mindenre kész lenne, csak még egy, egyetlenegy esélyhez jusson.

41

Gage temetése délután két órára volt kitűzve. Addigra elállt az eső, bár a magasban még vonultak a foszladozó felhők, és a temetkezési vállalkozó minden eshetőségre készen fekete esernyővel látta el a gyászolókat.

A sír melletti rövid, felekezeten kívüli szertartást a vállalkozó maga végezte, és Rachel kérésére Máté evangéliumát idézte: „Engedjétek hozzám a kisgyermekeket.” Louis ránézett apósára, aki a sír túloldalán állt. Goldman visszanézett rá, aztán gyorsan lesütötte szemét. Mára elszállt belőle a harciasság. Szeme még duzzadtabb, még táskásabb lett; a kerek, fekete selyemsapka alól kitüremlő vékony szálú, ősz haja foszladozó pókhálóként repdesett a szélben. Egyenetlenül nőtt őszesfekete szakállával holmi vén részeges csavargóra emlékeztetett, és úgy látszott, mintha nem nagyon tudná, hol van. Louis szeretett volna némi részvétet érezni iránta, de hiába igyekezett, nem sikerült.

A bélésfalon két krómozott tartórudat fektettek át, azokon nyugodott Gage kis fehér koporsója; a zárját bizonyára megszerelték. A sír peremét füvet utánzó méregzöld kárpittal borították le; Louis szemét sértette a rikító szín. E harsányan derűs, mesterséges gyepre állították a virággal megrakott kosarakat. Louis átnézett a temetésrendező válla fölött. Az alacsony dombot egyes és családi sírok borították. Az egyik román stílusú síremlékre á PHIPPS név volt vésve; meredeken lejtő tetején túl valami sárga csík látszott. Louis elnézte, és tűnődött, mi lehet. Akkor sem tudta levenni róla a szemét, amikor a temetésrendező így szólt: – Most pedig hajtsuk meg fejünket, és mondjunk egy néma imát. Néhány percbe telt, amíg rájött, mi az a sárga tárgy. A domb túloldalán, a gyászolók elől elrejtve, motoros targonca parkolt. És ha majd vége a szertartásnak, Óz elnyomja cigarettáját khettenetes bakancsa talpán, beteszi a zsebében lapuló bádogdobozba (ha egy sírásót rajtakapnak, hogy csikkjét a földre dobja, többnyire azonnal elbocsátják; túl sok kuncsaft hal meg tüdőrákban, minek a látogatókat idegesíteni), felpattan a járművére, gázt ad, és elindul, hogy egyszer s mindenkorra – vagy legalábbis a feltámadás napjáig – elválassza fiát a napfénytől.

Feltámadás... ó, igen... milyen ígéretes szó...

(csak éppen nem szabad gondolnod rá, ezt te is tudod)

Amikor a temetésrendező kimondta az „ámen” Louis karon fogta Rachelt, és elvezette. Rachel motyogott valamit tiltakozásképpen – kérlek, Louis, még maradnék egy kicsit, vagy effélét –, de Louis hajthatatlan volt. Elindultak a parkoló felé. A temetésrendező átvette az előtte elvonulóktól az ernyőket, amelyeknek diszkréten a nyelére pecsételték a cég nevét, és továbbadta őket a segédjének, az pedig sorra elhelyezte mindegyiket egy ernyőtartóban, amely – mint egy szürrealista kép egyik eleme – ott várakozott az esőcseppektől csillogó gyepen. Louis jobb kezével Rachel karját, baljával Ellie fehér kesztyűs kezét fogta. Ellie ugyanazt a ruhát viselte, mint Norma Crandall temetésén.

Amikor Louis besegítette a kocsiba feleségét és lányát, Jud lépett oda. Rajta is meglátszott, hogy nehéz éjszaka áll mögötte.

– Bírja, Louis?

Louis bólintott.

– Hogy van, Rachel? – hajolt be Jud a kocsiba.

– Megvagyok, Jud – suttogta az asszony.

Jud gyengéden megsimogatta a vállát, majd Ellie-re nézett.

– És te hogy érzed magad, angyalkám?

– Jól – mondta Ellie, és válaszát alátámasztandó, cápaszerű vicsorgásra húzta szét a száját.

– És miféle kép ez itt nálad?

Louis egy másodpercre azt hitte, hogy Ellie nem lesz hajlandó megmutatni, de tévedett: a kislány némi habozás után szánnivaló félénkséggel odaadta Judnak a képet. Jud megfogta a maga vaskos, meggörbült, ormótlannak tetsző ujjaival, amelyek mintha arra teremtődtek volna, hogy böhöm erőgépek meghajtószíjával bajlódjanak vagy vagonokat kapcsoljanak össze a bangori vonalon – csakhogy ezekkel az ujjakkal húzta ki kapásból a méh fullánkját is Gage nyakából, olyan gyorsan és ügyesen, mint egy bűvész... vagy egy sebészorvos.

– Nahát, milyen jó kép – jegyezte meg. – Látom, húzod a szánkóját. Képzelem, milyen boldog volt, igaz, Ellie?

Ellie bólintott, és elsírta magát.

Rachel mondani akart valamit, de Louis megszorította a karját: *most hallgass egy kicsit.*

– Nagyon sokszor húztam – hüppögte Ellie –, és akkorákat szokott nevetni közben! Aztán bementünk, és az anyu kakaót főzött nekünk, és azt mondta: „Rakjátok el a cipőtöket”, Gage meg felpakolta mindet a karjába, és azt kiabálta: „Picő! Picő!”, de úgy, hogy megrepedt az ember füle. Emlékszel, anyu?

Rachel bólintott.

– Bizony, el tudom képzelni, milyen vidám napok lehettek – mondta Jud, és visszaadta a képet. – És ha nincs is már köztünk, Ellie, – az emlékeidet senki nem veheti el tőled.

– Nem is fogom elfelejteni őt soha, soha! – szólt Ellie, s

letörölte könnyeit. – Nagyon szerettem Gage-et, Mr. Crandall.

– Tudom, kislánykám. – Jud behajolt az ablakon, és megcsókolta. Amikor kiegyenesedett, kemény, szigorú pillantással mérte végig Louist és Rachelt. Rachel értetlenül, kissé megbántva nézett vissza rá. de Louis nagyon is értette, mi jár Jud fejében. *És Ellie-ért mit tesznek?,* kérdezte az a szempár. *A fiuk meghalt, de a lányuk él. Törődnek-e vele úgy, ahogyan kell?*

Louis elfordította szemét. Most még semmit nem tehet a kislányért. Birkózzék meg a gyászával, ahogy tud. Louis gondolatai most csak a fia körül keringtek.

42

Estére újabb felhők gyülekeztek, és erős nyugati szél kerekedett. Louis belebújt dzsekijébe, felhúzta a cipzárat, és leakasztotta a szögről a Civic kulcsait.

– Hová mégy, Lou? – kérdezte Rachel csekély érdeklődéssel. Vacsora után ismét eleredt a könnye; csak csendesen sírdogált, de nem tudta abbahagyni. Louis belediktált egy Valiumot, s az asszony most ott ült az asztalnál, előtte az újság az éppen csak elkezdett keresztrejtvénnyel. A másik szobában Ellie némán nézte a tévében a „Kis ház a prérin” című sorozat adását, ölében Gage fényképével.

– Gondoltam, hozok egy pizzát.

– Nem volt elég a vacsora?

– Akkor nem voltam éhes – mondta, és ez igaz is volt. Csak amit hozzátett, az volt hazugság: – De most az vagyok.

Délután három és hat között zajlott le ludlow-i házukban Gage gyászszertartásának utolsó szakasza: a tor. Steve Masterton és felesége egy tál metélt tésztás hamburgert hozott, Charlton nővér pedig hatalmas edény húsos lepénnyel jelent meg. – Akármeddig eláll, ha nem fogy el egyszerre – magyarázta Rachelnek –, és nagyon könnyű megmelegíteni. – Dannikerék, akik valamivel

feljebb laktak az országút mentén, főtt sonkát hoztak, Goldmanék pedig mindenféle felvágottat és sajtot; egyébként nemhogy szóba nem álltak Louisszal, de még a közelébe sem mentek – igaz, ő ezt csöppet sem bánta. Jud is sajtot hozott – hatalmas kerek darabot a kedvenc medvesajtjából. Missy Dandridge citromtortát sütött az alkalomra, Surrendra Hardu pedig almát hozott. Úgy látszott, a tor szertartása nem ismer vallási különbségeket.

A vendégség csendes volt, de azért mégsem síri hangulatú. Kevesebb ital fogyott, mint egyéb társas összejöveteleken, de azért ittak valamennyit. Louis is lehajtott néhány pohár sört (csak a minap fogadta meg, hogy soha többé egy korty le nem megy a torkán, de a hideg délutáni fényben az előző éjszaka valószerűtlenül távolinak rémlett), és utána, hirtelen ötlettől vezérelve, előadott néhány, a temetkezési szokásokkal kapcsolatos anekdotát, amiket még Carl bácsitól hallott. Ilyen volt, hogy Szicíliában a férjezetten nők néha le-lenyisszantanak egy darabkát a halotti lepelből, és éjszakára a párnájuk alá teszik, abban a hitben, hogy így szerencséjük lesz a szerelemben, vagy hogy Írországban a temetés után néha tréfás házassági szertartást rendeznek, a halott lábujjait pedig összekötözik, mert akkor ősi kelta hit szerint a szelleme nyugton marad. Egyébként állítólag először New Yorkban kötöztek a halottak nagy lábujjára azonosító cédulát, és mivel valaha a hullaházi őrök mind írek voltak, Carl bácsi úgy vélte, a szokásban az ősi babona élt tovább. Aztán Louis egyszer csak végignézett a vendégseregen, és megállapította, hogy kis történeteit nem veszik jó néven, hát inkább elhallgatott.

Rachel csak egyszer omlott össze, és anyja rögtön ott termett, hogy vigasztalja. Rachel belekapaszkodott Doryba, és olyan önfeledten, gátlástalanul zokogott, ahogy Louis társaságában soha nem tudott, talán mert úgy érezte, mindketten bűnösök Gage halálában, vagy talán azért, mert Louistól, aki elsüllyedt a maga nem egészen e világi képzelgéseiben, nem kapott bátorítást. Akármi volt is az ok, most anyjánál keresett vigaszt,

és Dory nem is fukarkodott vele; együtt sírt a lányával. Irwin Goldman pedig, kezét Rachel vállán nyugtatva, ott állt mögöttük, és émelyítő diadallal pillantott a szoba túlsó végében álló vejére.

Ellie fel-alá járt a vendégek között, és ezüsttálcára rakott, szárnyas fogpiszkálóra tűzött katonákkal kínálta őket. Hóna alatt azonban most is ott szorította Gage fényképét.

Louis megköszönte, bólintással nyugtázta a részvétnyilvánításokat. Tekintete közben a távolba veszett, és viselkedése is hűvös volt kissé, de a vendégek ezt annak tulajdonították, hogy a múltba réved, a baleseten töpreng, vagy esetleg az előttük álló, Gage nélküli életen. Senki (talán még Jud sem) gyanította volna, hogy a sírrablás lehetséges haditerveit kezdi latolgatni, természetesen csak elméletileg; szó sincs arról, hogy *tenni* is akarna valamit. Éppen csak le akarta kötni valamivel a gondolatait.

Dehogyis akar valóban belevágni ilyesmibe!

Orringtonban megállt a Sarki Árudánál, vett két doboz hideg sört, és áttelefonált a Napoli gyorskiszolgálóba, hogy készítsenek számára egy gombás-pepperonis pizzát.

– Milyen névre lesz, uram?

Óz, a Hatalmas és Khettenetes nevére, gondolta.

– Lou Creed.

– Oké, Lou, csak épp nagyon sok a dolgunk, úgyhogy beletelik háromnegyed órába – jó lesz úgy?

– Jó – mondta Louis, és letette a kagylót. Amikor visszaült a Civicbe, és beindította a motort, felötlött benne, hogy habár a bangori körzetben vagy húsz pizzeria működik, ő mégis azt választotta, amelyik a legközelebb van a Szép Kilátás Temetőhöz, ahol Gage nyugszik. *Na és, mi van abban?,* gondolta idegesen. *Nagyon jó a pizzájuk. Nem fagyasztott tésztából sütik; az ember orra előtt dobják a magasba és kapják el. Hogy kacagott rajta Gage...*

Elhessegette a gondolatot.

A pizzeriától továbbhajtott a temetőhöz. Gyanította, hogy eleve is ez volt a szándéka, de mi rossz van ebben? Semmi az égvilágon.

Az utca túloldalán állította le a kocsit, majd átballagott az alkonyi fényben halványan csillogó kovácsoltvas kapuhoz, amely fölött félkörívben kovácsoltvas betűk hirdették a nevet: SZÉP KILÁTÁS TEMETŐ. A kilátást nem találta sem szépnek, sem csúnyának. A dimbes-dombos terep kellemes volt a szemnek; néhány különálló szomorúfűz mellett hosszú fasorok húzódtak végig rajta (csakhogy most, a nap utolsó sugaraiban a fák barátságtalan, sötéten egybefolyó árnyékokat vetettek, mozdulatlan bányató képét idézve). A környék amúgy egyáltalán nem volt csendes. Közel volt az autópálya bejárata – a kitartó, hűvös szél erre sodorta a forgalom egyenletes zsongását – és a percről percre sötétülő ég alján a bangori nemzetközi repülőtér fényei villództak.

Louis kinyújtotta kezét a kapu felé, s arra gondolt: *biztosan zárva lesz*, de tévedett. Talán még túl korai volt az idő, és később is, ha egyáltalán bezárják a temetőt, bizonyára csak azért teszik, hogy a részegektől, a vandáloktól meg a tizenéves szerelmeskedőktől óvják.

A kapu jobb oldali szárnya gyengén nyikorogva tolódott befelé, Louis a vállán át gyorsan hátrapillantott, hogy nem figyeli-e valaki, aztán belépett. A kaput becsukta maga mögött; hallotta, ahogy bekattan a zár.

És már ott is állt a holtak e szerény városában, és körülnézett.

Ekkor Jud szólalt meg a fejében, gondterhelten és ijedt hangon? Igen: ijedtség érződött a hangján.

Mi dolga itt, Louis? Olyan utat keres, amelyen nem szabad végigmennie.

Elhallgattatta a hangot. Nem kínoz ő senkit, legföljebb önmagát. Senkinek meg sem kell tudnia, hogy ma, alkonyatkor itt járt.

Elindult az egyik kanyargós ösvényen, Gage sírja felé. Egykettőre beért a fasorba; a frissen kihajtott levelek

titokzatosan susogtak a feje fölött. A szíve hajszoltan kalapált. Kétfelől szabálytalan sorokban álltak a sírok és síremlékek. Valahol kell lennie egy gondnoksági épületnek is, ahol térképes nyilvántartást vezetnek a Szép Kilátás Temető vagy tizenöt holdjáról: józanul és takarékosan bejelölve a parcellákat, a parcellákon belül feltüntetve a beépített és a szabad sírhelyeket. Ingatlan még kapható. Egyszobás lakások. Hálóhellyel.

Nemigen hasonlít az állattemetőre, gondolta, és ezen Maga is meglepődött; meg is állt, hogy eltűnődjék a dolgon. Valóban: kevés a hasonlóság. Az állattemetőben a rend szinte észrevétlen bontakozott ki a káoszból. Ahogy azok a szabálytalan körök a közös központ felé szűkülnek... ahogy egymás mellett sorakoznak az egyenetlen táblák, a deszkából tákolt keresztek. Mintha a gyerekek, akik kedvenceiket ide temették, a maguk kollektív tudattalanjának a sugallatára alkották volna meg az elrendezést, mintha...

Louis agyán hirtelen átvillant, hogy az állattemető afféle kedvcsinálónak is tekinthető... mint amikor farsang idején becsalogatják az arra járókat a mutatványosok utcájába. Ilyenkor elővezetik mondjuk a tűznyelőt és a mutatványt ingyen meg lehet tekinteni, mert a tulajdonosok jól tudják, hogy a vevő csak akkor fizet, ha megkóstoltatják vele a rá váró izgalmakat...

Azok a sírok ott... azok a szinte druida körök...

Az állattemető sírjai a legősibb vallási jelképet utánozzák. A szűkülő körök csigavonalat mímelve vezetnek – nem egy meghatározott pont, hanem a végtelen felé; rendet teremtenek a káoszból vagy káoszt a rendből – nézőpont kérdése. Már az egyiptomiak ezt a jelképet vésték a fáraók sírjára; ezt rajzolták a babiloniak elesett királyaik sírdombjára; ez bukkan fel az ősi Mükéné barlangjainak falán; Stonehenge papkirályai órává formálták, hogy mérje a világegyetem idejét; és megjelent a zsidó-keresztény Bibliában is, mint forgószél, amelyből az Úr szólott Jóbhoz.

A csigavonal a hatalom legősibb jele; az ember a kezdet kezdetén így ábrázolta a kígyózó hidat, amely a világot köti

össze a szakadékkal.

Louis végül elérte Gage sírját. A motoros targonca eltűnt. A mesterséges gyepszőnyeget is eltávolították; bizonyára valami fütyörésző munkás tekerte össze, akinek már a munka utáni sörözésen járt az esze; most ismét ott várt sorára a raktárban. Gage nyughelye fölött, úgy egy méterszer másfél méteres területen, szabályos, négyszögletes alakzatban csinosan elgereblyézték a földet. A fejfát még nem állították fel.

Louis letérdelt. A szél bele-belekapott a hajába. Az ég most már teljesen besötétült; felhők száguldoztak rajta.

Senki sem világított az arcomba, hogy megkérdezze, mit keresek itt. Kutya sincs, amelyik megugasson – A kapu nyitva volt. Ha visszajönnék, csákánnyal és lapáttal...

Hirtelen összerázkódott, és kijózanodott. Veszélyes agytorna ez, hiszen csak önmagát ámítja, ha elhiteti magával, hogy a temetőt senki nem őrzi éjjelente. Mi van, ha rajtakapja a gondnok vagy az éjjeliőr, amint hasig süppedve áll a fia sírjában? Még az újságokba is bekerülhet a hír; sőt még bíróság elé is kerülhet. De vajon mivel vádolnák? Sírrablással? Aligha. Inkább talán közbotrányokozással vagy vandál rombolással. És akár megírják a lapok, akár nem, az esetnek híre menne. Az emberek a nyelvükre vennék; az efféle zamatos történetet senki sem tudná magában tartani. Egy helybéli orvost rajtakapnak, amint kihantolja tragikus országúti balesetben nemrég elpusztult kétéves fiát. Kitennék az állásából; és ha mégsem, Rachelt akkor is elérné a pletyka fagyos szele, Ellie-t pedig addig csúfolnák az iskolában, amíg végül pokollá tennék az életét. Esetleg csak azon a megalázó áron ejtenék el a vádat, hogy megvizsgálják az elmeállapotát.

De mégis feltámaszthatnám Gage-et! Gage újra élne!

Hát valóban hisz ebben?

Kár tagadni: hisz. Számtalanszor győzködte magát, még Gage halála előtt és utána is, hogy Church igazából nem múlt ki, csak elkábult, utána pedig kiásta magát, és hazasétált. Kicsit hátborzongató gyerekmese az egész; a *Micimackó*, Edgar Allan

Poe modorában. A mit sem sejtő gazdi kőhalmot rak egy eleven macska fölé. A hűséges állat kiássa magát, és hazatér. Igazán megrendítő. Csak éppen nem igaz. Church valóban kimúlt. És a micmacok temetkezőhelye adta vissza az életét.

Leült Gage sírja mellé, és igyekezett az ismert elemeket olyan ésszerű, logikus rendbe állítani, ahogy csak ezen a sötét varázslaton belül lehetséges volt.

Itt van Timmy Baterman esete. Először is: elhiszi ezt a mesét? És másodszor: számít, hogy elhiszi-e?

Mondhatta volna, hogy ámítja magát, mert a Baterman-eset nagyon is kapóra jött; de az igazság az, hogy a java részét valóban elhitte. Ha a micmac temetkezőhely valóban létezik (márpedig efelől semmi kétség), és az itt élők tudnak róla (márpedig néhányan az idősebb ludlow-iak közül igenis tudnak róla), akkor törvényszerű volt, hogy valaki előbb-utóbb rászánja magát a kísérletre. Amennyire Louis ismerte az emberi természetet: éppenséggel az látszott valószínűtlenebbnek hogy a próbálkozások megrekednek a ház körüli kedvenceknél vagy az értékesebb tenyészállatoknál.

Nos, eddig minden rendben. De vajon elhiszi-e azt is hogy Timmy Baterman holmi mindentudó démonná változott?

Ez már fogasabb kérdés volt, és Louis csak óvatosan merte megközelíteni; ezt ugyanis *nem akarta* elhinni viszont már tapasztalta, mire vezet az ilyen makacsság.

Nem, nem akarta elhinni, hogy Timmy Baterman démonná változott, csakhogy semmiképpen nem hagyhatta, hogy az efféle vonakodás megzavarja ítélőképességét.

Hanrattyre gondolt, a bikára. Hanratty, Jud szerint, megvadult *utána*; akárcsak, a maga módján, Timmy Baterman is. Hanrattyt el kellett tenni láb alól; s ezt ugyanaz az ember vállalta, aki egy szánkón nagy nehezen felvonszolta a micmacok temetkezőhelyére. Timmy Batermannel pedig a saját apja végzett.

De vajon Hanratty megváltozása azt jelenti-e, hogy minden állat ugyanígy megvadult? Szó sincs róla; Hanratty esete nem

általánosítható, sőt: *kivétel* a szabály alól. Gondoljunk csak a többi állatra: Pöttyösre, Jud kutyájára, az öregasszony papagájára, vagy akár magára Churchre. Valamennyien megváltozva tértek vissza, és a változás minden esetben észrevehető volt, de – legalábbis ami Pöttyöst illeti – nem oly jelentős, hogy Judot visszatartsa az... az újabb...

(feltámasztástól)

Igen – attól, hogy évekkel később ne javasolja ugyanezt egy jó barátjának. No persze, később aztán magyarázkodott, ötölthatolt, összehordott mindenféle zavaros, baljóslatú zagyvaságot, amit a legnagyobb jóindulattal sem lehet életbölcsességnek minősíteni.

Hogyan is taszíthatná el magától ezt a kínálkozó – ezt a mesés lehetőséget, az egy Timmy Baterman esete miatt? A kivétel elvégre erősíti a szabályt.

Minden bizonyítékot úgy forgatsz, hogy az általad áhított végkövetkeztetés felé mutasson, tiltakozott agyában egy hang. *Legalább Church ügyében ne ámítsd magad, a fenébe is. Még ha az egereket, a madarakat nem veszed is számításba – milyen lett Church maga? Eltompult – igen, ez a helyes kifejezés. Emlékszel még a sárkányeregetésre? Emlékszel, milyen volt akkor Gage – milyen sugárzóan eleven, milyen fogékony minden új ingerre? Hát nem lenne jobb, ha továbbra is így élne benned? Szeretnéd, ha egy élőhalott térne VISSZA hozzád, valamilyen harmadosztályú rémfilmből? Vagy vegyünk egy hétköznapibb változatot: akarsz egy szellemileg visszamaradott fiúcskát? Aki a kezével eszik, kifejezéstelen arccal bámulja a tévét, és még csak a nevét sem tudja majd leírni? Mit is mondott Jud a kutyájáról? „Olyan volt, mintha egy darab húst mostam volna le...” Ezt akarod? Egy lélegző húsdarabot akarsz visszakapni? És még ha te beérnéd is ezzel – hogyan magyaráznád meg a feleségednek, hogy a fiatok visszatért halottaiból? Mit mondanál a lányodnak? Vagy Steve Mastertonnak? Vagy a világnak? Mi történik, ha majd Missy Dandridge először kanyarodik a kocsifelhajtódra, és meglátja Gage-et biciklizni az udvaron? Nem hallod-e máris a*

sikoltozását, Louis? Nem látod, amint a körmével beleszánt az arcába? És mit mondasz az újságíróknak? Mit mondasz, ha majd a „Körülöttünk történt” című műsor kiküld egy stábot, hogy filmre vegyék a feltámadt fiadat?

De vajon számít-e mindez, vagy csupán a gyávaság beszél belőle? Valóban úgy képzeli-e, hogy mindezen gondokkal nem tud majd megbirkózni? Elhiszi-e, hogy Rachel ne csupán túláradó boldogságot érezne halott fia láttán?

Szó mi szó: megvan az eshetősége, hogy Gage, ha visszatérne... mi is lenne a helyes kifejezés... szóval csökkent értékű személyiségként térne vissza. De vajon változnék-e ettől jottányit is az ő apai szeretete? A szülők akkor is szeretik gyerekeiket, ha vakon születik, ha sziámi ikreknek születnek, ha súlyos szervi elváltozásokkal születnek. És ha gyerekeikből gyilkos lesz, ha nemi erőszakot követnek el vagy ártatlanokat kínoznak – vajon nem könyörögnek-e a szülők a bíróság vagy a végrehajtó hatalom irgalmáért?

Talán ha Gage még nyolcévesen is pelenkában járna ő nem szeretné-e éppúgy? És ha csak tizenkét éves korára sikerülne elvégeznie az első osztályt? Vagy ha egyáltalán nem sikerülne elvégeznie? Képes lenne-e belenyugodni, hogy a Teremtő leírta a fiát – amikor van más megoldás is?

De Louis, az isten szerelmére, hiszen nem légüres térben élsz! Az emberek azt mondják majd...

Nyersen, dühödten kergette el magától ezt a gondolatot. Mindabból, ami most *nem* számít, a közvélemény a legelső.

Lenézett a Gage sírját borító, elgereblyézett homokra, és egyszer csak rémület és borzadály korbácsolta fel vérét. Ujjai öntudatlanul, valami rejtett erőnek engedelmeskedve, mintát rajzoltak a homokba: egy csigavonalat.

Tíz ujjával hevesen eldörgölte az ábrát, aztán gyors léptekkel elhagyta a Szép Kilátás Temetőt. Most már nagyon is úgy érezte, tilosban jár; minden kanyarnál azt várta, hogy rajtakapják, megállítják, kérdőre vonják.

Későn toppant be a pizzájáért, és bár az egyik nagy tűzhely tetején tárolták, mégis kihűlt, elzsírosodott, s az íze olyan lett, mint a sült agyagé. Louis már Ludlow felé hajtva beleharapott, aztán a többit amúgy dobozostól kilökte az ablakon. Nem szokott szemetelni, de azt sem akarta, hogy Rachel a szemétkosárban egy majdnem érintetlen pizzára találjon. A végén még gyanút fogna – hogy talán mégsem pizzáért hajtott be Bangorba.

Louis most már az időt és a körülményeket kezdte forgatni a fejében.

Az idő... Ez fontos, sőt sorsdöntő tényező lehet. Mire Timmy Batermant apja fel vihette a micmac temetkezőhelyre, a fiú már rég halott volt. *Július tizenkilencedikén lőtték le... A temetése pedig... nem esküszöm meg rá... de azt hiszem, július huszonkettedikén volt. És négy-öt nap elmúlt, mire... Marjorie Washburn meglátta az országúton.*

Jó, tegyük fel, hogy Bill Baterman négy nappal a temetés után lépett a tettek mezejére... De nem... Ha már úgyis csak találgatni lehet, számoljunk inkább óvatosan. Legyen három nap. Tegyük fel tehát, afféle munkahipotézisként, hogy Timmy Baterman július 25-én tért vissza a holtak közül. Ez esetben a fiú halála és visszatérése között hat nap telt el, és ez igazán óvatos, visszafogott becslés, elvégre lehetett volna akár tíz nap is. Gage-nél még csak négy nap telt el. Ez is jelentős idő persze, így is történhetett már bizonyos károsodás, de azért még mód van rá, hogy Bill Batermannek akár a rekordteljesítményét is megdöntse. Feltéve, ha...

Feltéve, ha hasonló körülményeket teremthet, mint amelyek Church feltámadását elősegítették. Elvégre Church a lehető legkedvezőbb időben halt meg, nem igaz? Amikor az autó halálra gázolta, a család távol járt. És senki más nem tudott a dologról, csak Jud meg ő.

A család Chicagóban volt.

A kirakós játék utolsó kockája is a helyére illeszkedett.

– Ezt komolyan mondod? – nézett rá döbbenten Rachel. Háromnegyed tíz volt. Ellie már lefeküdt. Rachel először eltakarította a „gyászlakoma” maradványait (ez a szó is, akárcsak a ravatalozó „látogatási ideje”, iszonyú, elhallgatott ellentmondásoktól terhes kifejezés volt, de hiába, mégiscsak ezzel töltötték a délutánt), majd bevett egy újabb Valium-tablettát, és amióta csak Louis megjött Bangorból, hallgatag volt és kábult. Ezt a mondatot azonban mégiscsak felfogta.

– Igen, azt szeretném, ha a szüleiddel együtt ti is Chicagóba utaznátok – ismételte meg Louis türelmesen. – Ők holnap indulnak. Ha most rögtön felhívod először őket, aztán a Delta légitársaságot, esetleg még sikerül ugyanazzal a géppel utaznotok.

– Louis, hát megőrültél? Azok után, hogy összeverekedtél az apámmal...

Louis maga is meglepődött, milyen szokatlanul gyorsan és folyékonyan beszél, és valami ocsmány elégtételt érzett; mint amikor a tartalék rögbijátékos hirtelen labdához jut, és hetven yardig tör vele gólvonal felé, cselezve, kanyarogva, túljárva a védők eszén, olyan mámoros, ihletett könnyedséggel, amilyen csak egyszer az életben telik ki tőle. Soha nem értett a hazudozáshoz, és ezt a mostani beszélgetést egyáltalán nem tervezte meg előre – és mégis, hirtelen csak úgy ontotta a valószerűen hangzó hazugságokat, a féligazságokat és a leleményes, meggyőző érveket.

– Részben épp a verekedés miatt szeretném, ha velük mennétek. Legfőbb ideje, hogy összevarrjuk ezt a sebet, Rachel. Ilyesmit éreztem már a ravatalozóban is. Épp akkor tört ki a balhé, amikor én békülni akartam.

– De akkor is... szerintem ez nagyon rossz ötlet, Louis. Szükségünk van rád; és neked is miránk... – Majd vizsga szemmel, kétkedőn nézett férjére. – Legalábbis remélem... És egyikünk sincs olyan állapotban, hogy...

– Egyiktek sincs olyan állapotban, hogy jót tenne nektek az itthoni levegő – vágott közbe Louis energikusan, és úgy érezte,

mintha a halántéka láztól lüktetne. – Örülök, hogy szükségetek van rám, és természetes, hogy nekem is szükségem van tirátok. De e pillanatban ez a lehető legrosszabb környezet a számodra, drágám. Gage itt van mindenütt, minden szobában, minden sarokban. Nálad meg nálam ez természetes. De azt hiszem, Ellie-re még rosszabb hatással van.

Látta, ahogy Rachel arca fájdalmasan megrándul, és tudta: a megjegyzés talált. Valahol, lelke legmélyén, szégyellte is magát az olcsó győzelemért. Eleget olvasott a halálról; tisztában volt vele, hogy a gyászoló a kezdet kezdetétől ösztönösen menekülni akar onnan, ahol a dolog történt – de ha enged ennek az ösztönnek, az a legtöbb esetben rendkívül károsnak bizonyul, mert fölöttébb kétes értékű luxus az, ha az ember lemond a megváltozott valósággal való szembenézésről. A tankönyvek szerint a legokosabb, ha ott maradunk a helyszínen, és saját terepén birkózunk meg a fájdalommal, mindaddig, amíg emlékezéssé nem enyhül. Louis azonban nem mert volna vállalkozni a kísérletre, ha a családja otthon marad. Muszáj volt megszabadulnia tőlük, ha csak rövid időre is.

– Tudom – mondta Rachel. – Itt, a házban akárhová megy az ember... mindenütt megrohanja... Mialatt Bangorban jártál, eltoltam a heverőt... gondoltam, egy kis porszívózás eltereli majd a gondolataimat arról, hogy... arról, ami történt... és alatta ott volt négy kis Matchbox autó... mintha várnák, hogy visszajöjjön, és... szóval hogy megint játsszon velük... – Reszkető hangja elfulladt, s ismét patakzott szeméből a könny. – És akkor kellett bevennem a második Valiumot, mert úgy elbőgtem magam, mint most... Istenem, olyan ez, mint valami rohadt szappanopera... Ölelj magadhoz, Lou, nagyon kérlek, jó?

Louis magához ölelte, igazán meggyőző hévvel, de közben szélhámosnak érezte magát. Agya lázasan dolgozott: miképpen fordíthatná ezeket a könnyeket is a maga javára? *Micsoda rendes, bizalomgerjesztő fickó vagyok... Hejhó, lendüljünk bele!*

– Hát meddig megy ez így? – zokogta az asszony. – Egyáltalán, vége lesz valaha? Esküszöm, Louis, ha

visszakaphatnánk, sokkal jobban vigyáznék rá, még egyszer nem történhetne meg... Attól, hogy a sofőr túl gyorsan hajtott, még egyikünkön se lesz kisebb a felelősség. Fogalmam sem volt, hogy létezik ekkora fájdalom, esküszöm, nem tudtam. Csak rám jön, újra meg újra, és annyira fáj, Louis, hogy ha alszom, sincs nyugtom tőle. Akkor álmomban történik meg újra meg újra, látom, ahogy szalad az országút felé... és én csak sikoltok felé...

– Csitt, Rachel, csitt – mondta.

Rachel felemelte püffedt arcát. – És még csak nem is az volt, Louis, hogy rosszalkodott. Neki ez csak játék volt... Rosszkor jött arra az a kamion.... Az előbb, amikor úgy sírtam, telefonált Missy Dandridge... Azt mondta, most olvasta az ellsworthi *Amerikai Híradó*-ban, hogy a sofőr öngyilkos akart lenni...

– Micsoda?

– Igen, felakasztotta magát a garázsban. És most is sokkos állapotban van és teljes depresszióban, írja az újság...

– A francba, de kár, hogy elbaszta – mondta Louis sötéten, de úgy érezte, messziről jön a hangja. Jeges borzongás futott végig rajta. *Annak a helynek hatalma van, Louis... Volt idő, amikor a hatalma tetőponton járt, és rettegek tőle, hogy most ismét ilyen időszak közeleg.* – A fiam halott, őt meg ezer dollár óvadék fejében kiengedték, és az öngyilkos hangulata meg a depressziója csak addig tart, amíg valamilyen bíró be nem vonja kilencven napra a jogosítványát, és vállon nem veregeti.

– Missy azt mondta, a felesége elhagyta, és magával vitte a gyerekeket is – jegyezte meg Rachel tompán. – Ezt nem az újság írta; valaki mesélte, aki ismer valakit Ellsworthben. És nem is volt részeg és kábítószert se szedett; és soha még nem követett el gyorshajtást. Azt mondta, hogy amikor Ludlow-ba ért, egyszer csak, maga se tudja, miért, rájött valami, hogy beletaposson a gázba. És aztán csak nyomta-nyomta, mintha muszáj volna neki.

Egyszer csak rájött valami, hogy beletaposson a gázba.

Annak a helynek hatalma van...

Louis elhessegette ezt a gondolatsort. Gyengéden megszorította felesége karját. – Hívd fel a szüleidet. Most mindjárt. Fölösleges,

hogy akár te, akár Ellie még egy napot itt töltsetek. Egy napot se többet...

– Csak ha te is jössz – szólt az asszony. – Azt akarom, Louis... hogy most együtt legyünk. Szükségem van rá.

– Három, de legkésőbb négy nap múlva utánatok repülök. – Persze ha minden jól megy, Rachel és Ellie negyvennyolc óra múlva akár haza is jöhetnek. – Szereznem kell valakit, aki legalább részidőben helyettesít az egyetemen. Mehetnék betegszabadságra is, és a szünidő is közeledik, de nem akarom itthagyni Surrendrát a legnagyobb rumliban. Jud majd vigyáz a házra, de addig még ki kell kapcsolnom a villanyt, és át kell vinnem az ennivalót Dandridge-ék mélyhűtőjébe...

– És az óvoda?...

– Kit izgat most az óvoda. Különben is, még három hét, és vége. És az adott helyzetben meg fogják érteni. Majd korábban elengedik. Mindent el lehet intézni, csak...

– Louis?!

– Mi van?

– Mi az, amit titkolsz?

– Én? – nézett az asszonyra nyílt, tiszta tekintettel. – Fogalmam sincs, miről beszélsz.

– Komolyan?

– A legkomolyabban.

– Hát jó, nem érdekes. Akkor felhívom őket. Ha tényleg ezt akarod.

– Ezt akarom – mondta, és a szavak tompán, fémesen visszhangoztak agyában.

– Lehet, hogy így lesz jó... legalábbis Ellie számára – nézett rá Rachel; vörösre sírt szeme még mindig ködös volt a Valiumtól. – Lázasnak látszol, Louis. Mintha valami bujkálna benned.

Mielőtt Louis válaszolhatott volna, a telefonhoz lépett, és felhívta a motelt, ahol apja és anyja megszállt.

Goldmanék ujjongva fogadták a javaslatot. Attól, hogy három-négy nap múlva esetleg Louis is csatlakozik családjához, már

kevésbé voltak elbűvölve – no de persze nemsokára kiderül, hogy nincs okuk aggodalomra. Louisnak esze ágában sem volt elmenni Chicagóba. Most már csak egyetlen fennakadás lehet: ilyen későn nem sikerül repülőjegyet kapni. De szerencséje most sem hagyta cserben. A Delta Bangor és Cincinnati közötti járatán még volt szabad hely, és a számítógép gyorsan kiderítette, hogy valamelyik Cincinnatiból Chicagóba tartó járaton két helyet lemondtak. Eszerint Rachel és Ellie csak Cincinnatiig utazhat együtt a Goldman házaspárral, de nem egészen egy órával utánuk már ők is leszállnak Chicagóban.

Mintha varázsütésre menne minden, gondolta Louis, amikor letette a kagylót, és válaszul rögtön megcsendült Jud hangja: *Volt idő, amikor a hatalma a tetőponton járt, és most rettegek...*

Nyald ki a seggem, felelte gorombán a hangnak. *Az elmúlt tíz hónapban sok furcsaságba kellett beletörődnöm, öreg haver; de már azt mégsem vagyok hajlandó elhinni, hogy egy kísértetjárta földdarab a repülőjegyek forgalmazására is kisugárzik!*

– Csomagolnom kell – mondta Rachel, átfutva a repülési adatokat, amelyeket Louis a telefon melletti jegyzettömbre firkált.

– Vigyél csak egy nagyobb bőröndöt – mondta Louis.

Rachel tágra nyílt szemmel, csodálkozva nézett rá. – Kettőnknek? Ne tréfálj, Louis!

– Jó, akkor vigyél még két útitáskát is. De kár fárasztanod magad, hogy három hét minden napjára más ruhát csomagolj. – *Annál is kevésbé, mert könnyen lehet, hogy egykettőre visszajöttök,* gondolta. – Legföljebb egy hétre, tíz napra valót vigyél. Ott a csekkfüzet meg a hitelkártya. Legföljebb megveszed, ami még kell.

– De hát nem engedhetjük meg magunknak, hogy... – kezdte rá az asszony bizonytalanul. Ezekben a napokban elvesztette lába alól a talajt; könnyű volt összezavarni, le- vagy rábeszélni.

– Van pénzünk – mondta.

– Hát... szükség esetén talán felhasználhatnánk Gage továbbtanulási betétét, bár beletelnék egy-két napba, amíg

megnyitnák a számlát, és még egy hét, amíg a kötvényekből készpénz lesz...

Vonásai ismét eltorzultak, szája legörbült. Louis szorosan tartotta karjában. *Igaza van. Bármikor, bárhonnan lerohanhatja az embert, soha nem enged pihenést.* – Ne, Rachel – mondta. – Ne sírj!

De Rachel természetesen sírt – mi egyebet tehetett volna?

Mialatt Rachel odafenn csomagolt, megszólalt a telefon. Louis már ugrott is; azt hitte, a Delta jegyirodájából telefonálnak, hogy tévedés történt, még sincs repülőjegy. *Sejthettem volna, hogy túlságosan is olajozottan megy minden.*

De nem a Delta jegyirodája beszélt, hanem Irwin Goldman.

– Adom Rachelt – mondta Louis.

– Ne... – Néhány másodpercig csak hallgatás volt a vonal túlsó végén. *Alighanem csak ül és töri a fejét, hogy milyen szitkot vágjon elsőre hozzám.*

Amikor Goldman végre beleszólt a kagylóba, hangja csupa feszültség volt; mintha minden szóhoz nagy belső ellenállást kellene leküzdenie. – Veled akartam beszélni. Dory akarta, hogy hívjalak fel, és kérjek bocsánatot a... a viselkedésemért. De a helyzet az, Louis... hogy magamtól is ezt akartam.

Még ilyet, Irwin! Gratulálok, remek fickó vagy! Mindjárt összecsinálom magam!

– Igazán fölösleges – mondta. Szárazon, gépiesen csengett a hangja.

– Megbocsáthatatlanul viselkedtem – folytatta Goldman, már nem is annyira kinyögve, inkább felköhögve a szavakat. – A te ötleted volt, hogy Rachel és Ellie velünk jöjjön; és ebből is látszik, milyen nagyvonalú vagy – én meg micsoda szánalmas alak...

Az önbecsmérlés valahogy ismerősnek tűnt... kísértetiesen ismerősnek...

Aztán rájött, hogy honnan, és elfintorodott, mint aki citromba harapott. Ugyanilyen bűnbánóan – és Louis biztos volt benne:

teljesen öntudatlanul – szokott Rachel is bocsánatot kérni: *Ne haragudj, Louis, amiért olyan dög voltam* – és mindig olyankor, ha már az ily módon lecsepült viselkedésével sikerült keresztülvinnie akaratát. A hangból persze hiányzott Rachel derűs élénksége, de félreismerhetetlenül ugyanaz a hang volt: *Ne haragudj, Louis, amiért olyan mocsok csirkefogó voltam.*

Az öreg visszakapja lányát és megmaradt unokáját, mindketten menekülnek vissza Maine-ből apucihoz. Hála a Delta Légitársaság előzékenységének, egykettőre visszatalálnak a helyükre, oda, ahová Irwin Goldman szerint tartoznak. Most már igazán megengedheti magának, hogy játssza a nagylelkűt Hiszen – legjobb tudomása szerint – ő lett a győztes. *Úgyhogy felejtsük is el, Louis, hogy a fiad holtteste mellett letámadtalak, hogy beléd rúgtam, mikor a földre kerültél, vagy hogy lerúgtam a koporsót a ravatalról, és összetörtem a zárat, miáltal még egy utolsó pillantást vethettél – a valóságban, vagy csak képzeletben – a fiad kezére. Bontsunk fátylat rá. Nem történt semmi.*

Elismerem, hogy rémesen hangzik, de a leghőbb vágyam, te vén fasz, hogy ess össze holtan ott a telefonnál – csak sajnos ez összekuszálná a terveimet.

– Semmi baj, Mr. Goldman – mondta rezzenéstelenül. – Igazán... hogy is mondjam csak... izgalmas nap volt ez valamennyiünk számára.

– Ne mondd, hogy semmi baj – makacskodott az öreg, és Louis kénytelen volt ráeszmélni, hogy Goldman nem pusztán csak taktikából mentegetőzik, azok után, hogy sikerült keresztülvinnie akaratát. Az öreg a könnyeivel küszködött, és lassan, reszketegen, de mélységes belső meggyőződéssel beszélt. – Szörnyű nap volt, tudom jól. És ez nekem köszönhető; annak, hogy ilyen ostoba, csökönyös, indulatos öregember vagyok. Fájdalmat okoztam a lányomnak, amikor szüksége lett volna rám... Fájdalmat okoztam neked, Louis, pedig talán neked is szükséged lett volna a segítségemre. És az, hogy te... *ezek* után... így viselkedsz... ez még jobban rádöbbent, milyen szemét ember vagyok. És azt hiszem, ez a legkevesebb, amit mondhatok.

Ó, édes Istenem, tedd, hogy befogja már a száját, mielőtt ordítani kezdek, és az egész tervem összeomlik.

– Rachel bizonyára említette, hogy volt még egy lányunk...

– Zelda – mondta Louis. – Igen. Beszélt Zeldáról.

– Nagyon nehéz időszak volt – mondta Goldman, most is azon a reszketeg hangon. – Valamennyiünknek, de leginkább talán Rachelnek – ő volt ott, amikor Zelda meghalt –, de Doryt meg engem is nagyon megviselt. Dory kis híján idegösszeomlást kapott...

És mit gondol, mit kapott Rachel?!, szerette volna Louis beleordítani a kagylóba. *Vagy azt hiszi, egy kislány nem kaphat idegösszeomlást? Húsz év telt el, és még mindig összeborzad a halál árnyékától. És most itt van ez – ez a rémséges, ez a nyomorúságos eset. Valóságos csoda, hogy nem kellett bevinni az istenverte kórházba, hogy nem gépek tartják életben. Úgyhogy nekem ne magukat kettejüket sirassa, vén disznó.*

– És amióta Zelda elment... azt hiszem, túlságosan rátapadtunk Rachelre... egyre csak óvni szerettük volna... hogy kárpótoljuk. Azért, hogy utána még évekig... annyit kínlódott a hátával... Azért, hogy akkor nem voltunk ott mellette.

Valóban: most már sírt az öregember. Mi a fenének kell itt pityeregnie? Csak megnehezíti, hogy ő tovább táplálja magában a tiszta, salaktalan gyűlölet érzését. Persze csak megnehezíti – meg nem akadályozhatja. Louis szándékosan felidézte, ahogy Goldman a szmokingja zsebébe nyúl a vaskos csekkfüzetéért... de aztán egyszer csak meglátta a háttérben Zelda Goldmant, a bűzlő ágyában fekvő nyughatatlan kísértetet, felpuffadt, a gyűlölettől és a szenvedéstől eltorzult arcával, karmokká görbült ujjaival. A Goldman-ház kísértetét. Ózt, a Hatalmast és Khettenetest.

– Kérem, nagyon kérem... – mondta. – Mr. Goldman... Irwin... Elég legyen. Ne rontsuk még tovább a helyzetet, rendben?

– Most már tudom, Louis, hogy rosszul ítéltelek meg. Te jó ember vagy! És figyelj ide: tudom én, mit gondolsz. Vagy azt hiszed, ennyire hülye vagyok? Nem! Hülyének hülye vagyok, de

ennyire mégsem. Arra gondolsz, hogy csak azért beszélek így, mert most már tehetem, arra gondolsz, hogy haha, az öreg elérte, amit akart, és egyszer már meg akart vásárolni, de Louis... esküszöm neked...

– Elég legyen – mondta Louis nagyon szelíden. – Higgye el: nem bírok már többet elviselni. – Most már az ő hangja is remegett. – Rendben van?

– Hát jó – mondta Goldman, és nagyot sóhajtott; Louis úgy vélte, megkönnyebbülésében. – De hadd kérjek még egyszer, utoljára bocsánatot. Nem kell, hogy megbocsáss. De én ezért telefonáltam, Louis. Bocsánatot kérek.

– Rendben van – mondta Louis, és lehunyta a szemét. Az egész feje lüktetett. – Köszönöm, Irwin. És meg van bocsátva.

– Köszönöm – szólt Goldman. – És azt is köszönöm... hogy elengedted őket. Talán jót tesz majd mindkettőjüknek. Majd bevárjuk őket a reptéren.

– Az jó lesz – mondta Louis, és hirtelen egy gondolat szökött fel benne; egy gondolat, amely épp a maga ésszerűségében rémlett egyszerre őrültnek és csábítónak. Keresztet vet a múltra... és nem bolygatja meg Gage sírját ott a Szép Kilátás Temetőben. Ahelyett, hogy nyitogatni próbálná a becsapódott ajtót, inkább kétszeresen ráfordítja a zárat, és aztán elhajítja a kulcsot. Pontosan azt cselekszi majd, amit a feleségének mondott: elrendezi itt a dolgokat, és aztán elrepül Chicagóba. Talán az egész nyarat ott töltik majd, ő, a felesége és az aranyszívű kislányuk. Elmennek az állatkertbe, a planetáriumba, csónakáznak a tavon. Felviszi majd Ellie-t a Sears-toronyba, és megmutatja, hogyan nyújtózik el körös-körül, hatalmas, lapos játék táblaként, az álmodozásba merült, mesés gazdagságú Középnyugat. Aztán, augusztus közepén, majd visszajönnek ebbe a házba, amely most olyan borúsnak, szomorúnak tűnik, és talán sikerül mindent elölről kezdeni, újraszőni az életüket, új fonálból – mert a régi, az, amelyik most gombolyodik le a Creed család szövőszékéről, rútul össze van fröcskölve száradó vérrel.

De vajon nem lenne ez olyan, mintha maga gyilkolná meg a

fiát? Mintha másodszor is átengedné a halálnak?

Egy belső hang tiltakozni akart, de nem hallgatta végig – gyorsan kikapcsolta.

– Most le kell tennem, Irwin. Utána akarok nézni, hogy Rachel becsomagolt-e minden szükséges holmit, és aztán lefektetem.

– Jól van, Louis. Isten veled. És még egyszer...

Ha még egyszer bocsánatot kér, üvölteni fogok, a rohadt életbe.

– Minden jót, Irwin – mondta, és letette a kagylót.

Amikor felért, Rachelt halmokba dobált ruhák között találta. Az ágyakon blúzok hevertek, a kilincsen fogasok lógtak nadrágokkal, a széktámlákon melltartók voltak átvetve, az ablak alatt cipők sorakoztak katonásan. Rachel lassan, de a régi szakértelemmel csomagolt. Louis már látta, hogy legalább három, ha nem négy bőröndre lesz szüksége, de úgy vélte, nincs értelme vitatkozni; okosabb, ha maga is beszáll, és segít a feleségének.

Amikor az utolsó bőröndöt is lecsukták (Louisnak rá kellett ülnie, hogy a zár bekattanjon), Rachel megszólalt.

– Louis... Biztos, hogy semmit nem akarsz mondani nekem?

– Az ég szerelmére, drágám, miről beszélsz?

– Azt én sem tudom – felelte nagyon higgadtan az asszony. – Hiszen épp ezért kérdeztem.

– Hát mit képzelsz, mire készülök? Elosonok egy bordélyházba? Csatlakozom egy vándorcirkuszhoz? Miről beszélsz?

– Nem tudom. De rossz érzéseim vannak. Olyan az egész, mintha le akarnál rázni bennünket.

– De Rachel, hát ez *nevetséges!* – fakadt ki Louis; a tiltakozás hevessége részben méregből eredt. Még ebben a kényes helyzetben is sértette, hogy ilyen könnyű átlátni rajta.

Rachel halványan elmosolyodott.

– Soha nem ment neked a hazudozás, Lou.

Louis ismét tiltakozni akart, de az asszony leintette.

– Ellie azt álmodta, hogy meghaltál – mondta. – Tegnap éjjel. Sírva riadt fel, és akkor bementem hozzá, két-három órát ott aludtam vele, aztán visszajöttem. Azt mondta, álmában ott ültél a konyhaasztalnál, és a szemed nyitva volt, de ő tudta, hogy halott vagy. Azt mondta, hallotta, amint Steve Masterton kiabál.

Louis döbbenten nézett rá. – Most halt meg a kisöccse, Rachel. Érthető, ha azt álmodja, hogy a többi családtagja is...

– Igen, ennyit én is kiokoskodtam. De ahogy mondta... a részletek... szóval mintha valami jóslat volna...

Az asszony erőtlenül felnevetett.

– Persze lehet, hogy csak dolgod volt a konyhában

– Az meglehet – szólt Louis.

Mintha valami jóslat volna.

– Gyere, feküdj le te is – mondta Rachel. – A Valium hatása elmúlt, és nem akarok még egyet bevenni. De annyira félek. Én is álmodtam egyet-mást...

– Miről?

– Zeldáról – hangzott a kurta válasz. – Amióta Gage meghalt, éjszakánként mindig Zeldát látom. Azt mondja, értem jött, és ezúttal meg is kaparint. Gage meg ő. Együtt jönnek el értem. Büntetésül, amiért hagytam hogy meghaljanak.

– De Rachel, ez...

– Tudom. Csak álom az egész. Nincs benne semmi rendkívüli. De azért feküdj le mellém, Louis, és próbáld elkergetni az álmokat.

Együtt feküdtek a sötétben, összebújva Louis térfelén.

– Rachel! Ébren vagy még?

– Igen.

– Szeretnék kérdezni valamit.

– Tessék.

Louis habozott. Nem akarta még jobban felzaklatni az asszonyt – de tudnia kellett, mit válaszol.

– Emlékszel még, hogy ránk ijesztett, amikor kilenc hónapos volt? – kérdezte végül.

– Hát persze hogy emlékszem. Miért kérded?

Amikor Gage kilenc hónapos volt, Louist egyszer csak mélységesen aggasztani kezdte a fia koponyamérete; feltűnően eltért a Berterier-indextől, amely havonkénti bontásban adta meg a csecsemők normális fejméretét. Gage koponyájának adatai négy hónapos korában kezdtek közeledni a görbe legmagasabb pontja felé, a továbbiakban pedig ezt is túlszárnyalták. Az, hogy felemelje a fejét, nem esett nehezére – ha így lett volna, az már egyértelműen áruló jelnek minősül –, de Louis azért elvitte George Tardiffhoz, a Közép-nyugat talán legjobb hírű neurológusához. Amikor Rachel faggatni kezdte, mi lehet a baj, Louis nem titkolta előle az igazságot: az nyomasztja, hogy Gage esetleg vízfejű lehet – Rachelnek viaszfehérre sápadt az arca, de azért megőrizte nyugalmát.

– Én normálisnak látom – mondta.

– Én is – bólintott Louis. – De nem akarom homokba dugni a fejem, drágám.

– Ne is – mondta erre Rachel. – Azt én sem akarom.

Tardiff megmérte Gage fejét, és összeráncolta szemöldökét. Aztán két ujjával viccesen Gage felé bökött, mire Gage arca megrándult, Tardiff elmosolyodott, Louis szorongása pedig valamelyest enyhült. Ezután Tardiff labdát nyomott Gage kezébe, aki egy ideig fogta, majd leejtette. Tardiff felemelte a labdát, és pattogtatni kezdte, közben figyelte Gage szemét. Gage követte a labda mozgását.

– Nos, szerintem ötven-ötven százalék az esély – mondta később Tardiff a rendelőjében Louisnak. – Illetve talán valamivel több az esély arra, hogy vízfejű. De ha így van is, az eset nagyon enyhe. A fiúcska igen élénknek látszik. Úgy gondolom, az új shunt-eljárás könnyűszerrel megoldhatja a problémát – már ha egyáltalán van ilyen probléma.

– Ha jól tudom, ez agyműtét – mondta Louis.

– *Kisebbfajta* agyműtét.

Louis, nem sokkal azután, hogy aggódni kezdett Gage koponyamérete miatt, tanulmányozta ezt az eljárást, amely a

fölösleges agyvíz lecsapolására szolgál, és egyáltalán nem úgy látta, hogy csupán *kisebbfajta* beavatkozásról volna szó. De inkább hallgatott, s arról igyekezett meggyőzni magát: örülnie kell, hogy az eljárás egyáltalán létezik.

– Természetesen továbbra is megvan az esélye, hogy a fiának kilenc hónapos korához képest egyszerűen csak jó nagy feje van. Azt hiszem, legjobb, ha először is csinálunk egy komputeres elektroenkefalográfiát. Mi a véleménye?

Louis véleménye megegyezett Tardifféval.

Gage egy éjszakát az Irgalmas Nővérek Kórházában töltött, majd másnap reggel elaltatták, és fejét egy hatalmas ruhaszárítóra hasonlító szerkentyűbe dugták Ellie a nagyszüleinél töltötte a napot, és megállás nélkül a *Szezám utcát* nézte a nagypapa új videóján; Rachel és Louis pedig közben a kórház földszintjén várakoztak. A hosszú, sivár órákat Louis azzal ütötte agyon, hogy összeszedte az elképzelhető, félelmetesebbnél félelmetesebb eshetőségeket, és egybevetette a végeredményeket. Halál altatás közben... halál műtét közben... vízfejűség okozta enyhe szellemi visszamaradottság... azonos okból bekövetkező súlyos visszamaradottság... epilepszia... megvakulás... igazán bő választék állt rendelkezésére.

Tardiff öt óra körül lépett be a váróba, kezében három szivarral. Egyet Louis szájába dugott, egyet Rachelébe (aki elképedésében tiltakozni is elfelejtett), végül a harmadikkal önmagát örvendeztette meg.

– A srác nem vízfejű. Kutya baja.

– Gyújtsa ezt meg nekem – mondta Rachel és sírt-nevetett egyszerre. – Addig szívom, amíg nem hányok tőle!

Tardiff elvigyorodott, s meggyújtotta a három szivart.

Az Isten a 15-ös út számára tartogatta, dr. Tardiff, gondolta most Louis.

– Rachel... Ha vízfejű lett volna, és a műtét sem sikerül... úgy is szeretted volna?

– Micsoda őrült kérdés, Louis!

– Válaszolj!

– Hát persze! Akármi történik vele, mindenképpen szerettem volna!

– Akkor is, ha szellemileg visszamarad?

– Akkor is.

– Intézetbe adtad volna?

– Nem hiszem – felelte lassan az asszony. – Bár a mostani fizetéseddel már megtehetnénk... szóval telnék a legjobb helyre is... de azt hiszem, ha egy mód van rá, azt akartam volna, hogy velünk maradjon... De miért kérdezed ezt, Louis?

– Nem is tudom... Talán mert még Zelda jár a fejemben – felelte Louis, s továbbra sem győzött csodálkozni, milyen kísérteties folyékonysággal füllent. – És az jutott eszembe, képes lennél-e még egyszer végigcsinálni...

– A kettő nem lett volna ugyanaz – mondta Rachel szinte derűsen. – Gage... szóval Gage, az Gage lett volna akkor is. A fiunk. És ez fényévnyi különbség. Biztosan nem lett volna könnyű, de... Miért, te talán intézetbe adtad volna? Egy olyanba, mint az a pinelandi?

– Nem.

– Akkor aludjunk.

– Látod, ez jó gondolat.

– Azt hiszem, most el tudok majd aludni – mondta Rachel. – Az a fő, hogy már vége legyen ennek a napnak.

– Ámen – mondta rá Louis.

Jóval később Rachel álmosan azt motyogta: – Igazad van, Louis... mindez csak álom és képzelgés...

– Hát persze – mondta Louis, és megcsókolta a fülcimpáját. – És most aludj szépen.

Mintha valami jóslat volna...

Még hosszú ideig ébren volt, és mielőtt elaludt, még látta, ahogy a hold meggörbült csontként fehérlik az égen.

Felhős, de nagyon meleg nap virradt rájuk, és mire Louis feladta Rachel és Ellie poggyászát, és jegyüket is átvette a számítógépből, alaposan megizzadt. De már azt is ajándéknak érezte, hogy egyáltalán valamivel elfoglalhatja magát, és csak valami apró fájdalom nyilallt a szívébe, amikor eszébe jutott: utoljára még egész családját indította útnak Chicagóba, a Hálaadás ünnepe előtt.

Ellie szórakozottnak látszott, és volt valami furcsa a viselkedésében. Aznap reggel Louis többször is különös, töprengő kifejezést vett észre az arcán.

Csak az összeesküvő bűntudata túlórázik egy kicsit, nyugtatta magát.

Amikor megtudta, hogy talán az egész nyarat Chicagóban töltik, és majd az apu is utánuk megy, nem szólt semmit, csak kanalazta tovább a kakaós macipelyhet Reggeli után hallgatagon felment a szobájába, s felvette a ruhát meg a cipőt, amelyet Rachel az ágyára készített A repülőtérre is magával vitte a képet a szánkón ülő Gage-ről, és csendesen üldögélt egy hajlékony plasztik-székben, mialatt Louis sorban állt a jegyekért, és a hangosbeszélő bömbölve tudatta a gépek érkezését és indulását.

A Goldman házaspár a felszállás előtt negyven perccel jelent meg. Irwin Goldman igen elegánsan festett kasmírfelöltőjében, és a nagy meleg ellenére sem izzadt. Mialatt ő az Avis-társaság pultjához sietett, hogy leadja kocsiját, Dory odaült Rachel és Ellie mellé.

Louis és Goldman egyszerre értek oda az asszonyokhoz. Louis kicsit tartott tőle, hogy a *Fiam, édes fiam* című dramolett netán felújításra kerül, de ettől megkímélte a sors; Goldman beérte egy ernyedt kézszorítással, és egy elmotyogott „helló”-val. Közben olyan zavart pillantást vetett vejére, hogy Louisban megerősödött a bizonyosság, amellyel ébredt: a fickó részeg volt tegnap este.

Felmentek a mozgólépcsőn, és leültek a beszállóváróban. Nemigen szóltak egymáshoz. Dory Goldman idegesen babrált

egy Erica Jong-regénnyel, de ki nem nyitotta, és nyugtalanul pislogott az Ellie kezében lévő fénykép felé.

Louis megkérdezte a lányát, ne vegyenek-e valami könyvet az útra.

Ellie egy ideje már ismét azzal a töprengő tekintettel méregette, s ez Louisnak csöppet sem tetszett. Egyre idegesebb lett tőle.

– Ugye jól fogsz viselkedni a nagyiéknál? – kérdezte, amikor elindultak a könyvesbolthoz.

– Jól – felelte a kislány. – Apu, nem fog elcsípni a rendőr? Andy Pasioca azt mondta, hogy a csavargókat meg az iskolakerülőket elviszi a rendőr.

– Sose izgasd magad – nyugtatta meg Louis. – Az ovit majd én elintézem. Ősszel visszamehetsz, minden gond nélkül.

– Akkor már sulis leszek – jegyezte meg Ellie. – Remélem, jól megy majd. Nem is tudom, mit kell ott csinálni. Biztos mindenféle házi feladatot.

– Remekül megállod majd a helyed.

– Mondd, apu... Még mindig dühös vagy a nagypapára?

– Hát ezt honnan az ördögből veszed, Ellie? – kérdezte Louis meghökkenve. – Már mi bajom volna nekem a nagypapával?

A kislány vállat vont, mintha a kérdés nem izgatná különösebben. – Amikor beszélsz róla, mintha pipa volnál rá.

– Ne használj ilyen csúnya szavakat, Ellie!

– Bocs.

Ismét azzal a furcsa, vesező pillantással nézett apjára, aztán odabandukolt a gyerekkönyvekkel megrakott állványokhoz. Volt ott minden: Mercer Meyer, Maurice Sendak, Richard Scharry, Beatrix Potter és az örök, megbízható tartalék: dr. Seuss. *Honnan szagolják ki az ilyesmit? Vagy ösztönösen ráéreznek? Vajon mennyit tud ez a kislány? És hogyan érinti, amit tud? Mi megy végbe e mögött a sápadt kis arc mögött? Még hogy pipa vagyok Irwinre! Jézusom!*

– Ezeket megvennéd nekem, apu? – Ellie odanyújtotta felé dr. Seuss egyik művét és egy másik könyvet, amellyel Louis saját gyermekkora óta nem találkozott: a mesét a fekete bőrű kis

Sambóról, akinek egy szép napon belekapnak a ruhájába a tigrisek.

Azt hittem, ezt már indexre tették, gondolta Louis ködösen.

– Hát persze – mondta, és beálltak a pénztár előtti rövid sorba. – A nagypapa meg én nagyon is jó barátok vagyunk – jegyezte meg, és újra eszébe jutott, amit az anyja mesélt: hogyha egy asszony kisbabát szeretne, „talál" magának egyet. Felötlött benne a valamikori balga fogadalom: ő bezzeg soha nem hazudik majd a gyerekeinek. Ehhez képest az elmúlt napokban igazán szép előmenetelt ért el a hazudozásban. Erre azonban most nem akart gondolni.

– Aha – mondta Ellie, és elhallgatott.

Louis egyre kényelmetlenebbül érezte magát. Hogy megtörje a csendet, azt kérdezte: – Na és mit gondolsz, jó lesz Chicagóban?

– Nem lesz jó.

– Nem?! No de miért?

Ellie ismét azzal a túlvilági arckifejezéssel nézett fel rá. – Félek – mondta.

Louis a kezére tette kezét. – Félsz? De mitől, bogárkám? Csak nem a repülőúttól?

– Nem – felelte a kislány. – Nem tudom, mitől félek, apu. Azt álmodtam, hogy ott voltunk Gage temetésén, és az a temetési ember kinyitotta a koporsóját, és üres volt. És utána azt álmodtam, hogy otthon vagyok, és belenézek a kiságyába, és az is üres – de csupa homok.

Lázár, jöjj ki!

Hónapok óta most először jutott eszébe a Pascow halálát követő éjszaka: az álom, és aztán az ébredés, amikor a lába csupa sár volt, és alatta a lepedő is piszkos és tele fenyőtűvel.

Tarkóján felborzolódott a haj.

– Ez csak álom volt – mondta, és úgy érezte, teljesen természetes a hangja. – Majd elmúlik...

– Bárcsak velünk jönnél – mondta Ellie –, vagy pedig mi maradhatnánk itt veled. Nem lehetne, hogy itt maradjunk? Nagyon szépen kérlek, apu... Nem akarok a nagyiékhoz menni.

Szeretnék visszameni az oviba. Jó?

– Csak egy kis időre, Ellie – mondta, és nagyot nyelt. – Nekem itt... mindenféle dolgaim vannak, aztán majd utánatok megyek, és akkor megbeszéljük, mi legyen.

Vitára vagy éppen amolyan Ellie-féle hisztire számított; talán nem is bánta volna, hiszen az legalább olyasmi, amit már ismer, ellentétben ezzel a rejtélyes, ijesztő pillantással. De Ellie egy szót sem szólt; ismét beállt az a fakó, nyugtalanító, kifürkészhetetlen csend, persze vallatóra foghatta volna, de nem volt hozzá mersze; Ellie, meglehet, máris többet mondott, mint amennyit ő hallani akart.

Alighogy visszaértek a beszállóváróba, már mondták is be a gép indulását. Ki-ki előszedte a beszállókártyáját, és mind a négyen beálltak a sorba. Louis átölelte, és erősen megcsókolta a feleségét. Rachel egy másodpercre hozzátapadt, de aztán elengedte, hogy Louis felkaphassa Ellie-t, és puszit nyomjon az arcára.

Ellie áthatolhatatlanul mély, komor pillantást vetett rá. – Nem akarok elutazni – mondta újra, de olyan halkan, hogy hangja elveszett a beszálláshoz készülődő utasok zsivajában, és csak Louis hallotta. – És azt se akarom, hogy az anyu elutazzon.

– Ne okoskodj már, Ellie – szólt rá Louis. – Nem lesz semmi bajotok.

– Nekem nem is – felelte Ellie –, de mi lesz veled? Mi lesz teveled, apu?

A sor meglódult. Az utasok megindultak a folyosón a 727-es felé. Rachel Ellie kezét ráncigálta. A kislány egy másodpercre ellenállt, feltartva a sort. Szeme apjára tapadt, és Louisnak hirtelen eszébe jutott, amikor utoljára olyan türelmetlenül kiabált: *Menjünk már – menjünk már – menjünk már...*

– Apu...?

– Mozogj, Ellie! Kérlek szépen.

Rachel ránézett a kislányra, és most először figyelt fel arra a komor, töprengő kifejezésre a szemében. – Ellie... – mondta

meghökkenve, és Louis valami félelmet is érzett a hangjában. – Feltartod a sort, kicsikém.

Ellie ajka megremegett és elfehéredett; aztán tűrte, hogy anyja magával húzza a folyosóra. Még egyszer visszanézett, és Louis pőre rettenetet látott az arcán. Jókedvet színlelve felemelte kezét, és integetett.

De Ellie nem intett vissza.

44

Amint Louis elhagyta a bangori nemzetközi repülőtér épületét, egyszer csak jeges borzongás futott végig rajta. Most eszmélt rá, hogy valóban végre akarja hajtani tervét. Az esze mindig gyorsan vágott; ennek köszönhette, hogy egyetemi évei alatt tisztes ösztöndíjat kapott; Rachel csak kiegészítette azzal, hogy hetenként hatszor, reggel öttől tizenegyig kávét és süteményt szolgált fel gördülőasztalon egy étteremben. Most ismét teljes gőzzel beindult az agya; végigelemezte és kisebb szakaszokra bontotta a megoldandó feladatot, mintha csak újabb szigorlatra készülne – élete legnagyobb vizsgájára, amit kitüntetéssel kell letennie.

Brewerbe hajtott, a kisvárosba, amely a Penobscot túlsó partján terül el, Bangorral átellenben. Sikerült éppen a Watson-féle vaskereskedéssel szemben parkolóhelyet találnia.

– Segíthetek? – kérdezte az eladó.

– Nos... egy olyan nagy, nehéz zseblámpát szeretnék, olyan négyszögleteset – és valamit, amivel leárnyékolhatom.

Az eladó – alacsony, sovány emberke, magas homlokkal és átható tekintettel – mosolygott, de nem valami barátságosan. – Durrantgatunk egyet, cimbora?

– Hogyan, kérem?

– Egy kis stika éjszakai vadászat lesz?

– Szó sincs róla – mondta Louis mosolytalanul. – Hiszen nincs vadászati engedélyem.

A kiszolgáló pislogott egyet, aztán úgy határozott, hogy tréfára veszi a dolgot. – Más szóval törődjek a magam dolgával, mi? Hát nézze csak – egy ekkora lámpához nincs ellenző, de vegyen egy darab filcet, és vágjon lyukat a közepébe.

– Azt hiszem, így jó lesz – mondta Louis. – Köszönöm.

– Kérem. Óhajt még valamit?

– Igen. Szükségem van még egy csákányra, egy lapátra és egy ásóra. A lapátnak rövid legyen a nyele, az ásóé hosszú. Aztán kell egy vastag kötél, úgy két és fél méter, egy pár gumikesztyű és egy darab vízhatlan ponyva, az is úgy két és félszer két és fél méteres.

– Meglesz – szólt az eladó.

– Fel kell ásnom a szennyülepítőt – mondta Louis. – Állítólag tiltja a helyi szabályzat, és a szomszédok kíváncsibbak a kelleténél. Nem tudom, használ-e, ha elsötétítem a lámpát, de legalább megpróbálom. Mert különben ronda nagy bírságot sózhatnak a nyakamba.

– Haj-haj – mondta a kiszolgáló. – Mindenesetre vegyen egy ruhacsiptetőt is, hogy befoghassa az orrát.

Louis kötelességtudón vihogott. A számlája ötvennyolc dollár hatvan centre rúgott. Készpénzben fizetett.

Ahogy kúszott felfelé a benzin ára, úgy használták egyre ritkábban a nagy furgont. Egy ideje már a rugózásával is baj volt, de Louis csak halogatta, hogy szerelőhöz vigye, részben mert sajnálta rá a várható kétszáz dollárt, de főleg azért, mert úgysem szeretett bajlódni az ormótlan, őskori járgánnyal. így aztán most, amikor igazán szüksége lett volna rá, nem merte használni. A Civic kombi típusú volt, és Louisnak csöppet sem fűlt hozzá a foga, hogy belepakolja a szerszámokat, és úgy menjen vissza Ludlow-ba. Jud Crandallnek éles a szeme, és az agya is gyorsan vált: rögtön tudná, mire megy ki a játék.

Ekkor eszébe jutott, hogy tulajdonképpen fölösleges visszamennie Ludlow-ba. Ismét rátért a Chamberlain hídra, Bangor irányába, és kivett egy szobát az Odlin Roadon lévő

Howard Johnson motelben. Ismét ott volt a repülőtér közelében, a Szép Kilátás Temető környékén. D. D. Ramone néven jelentkezett be, és készpénzben fizetett a szobáért.

Úgy gondolta, ráfér egy kis pihenés, és megpróbált szundítani egyet. Az éjjel – ahogy egy viktoriánus regényben állna – hagymázas órák várnak rá; egy életre is elég, amit el kell végeznie.

De hiába: agya csak nem akart kikapcsolni.

Ott feküdt a jellegtelen szállodai ágyon, egy jellegtelen szállodai metszet alatt, amelyen festői hajók horgonyoztak egy festői New England-i kikötő festői öreg rakpartjánál. Ruhástól feküdt, csak a cipőjét húzta le, s tárcáját, aprópénzét és kulcsait rakta ki az éjjeliszekrényre. Kezét összekulcsolta a tarkóján. Továbbra is úgy érezte, mintha jeges dermedtség bénítaná; lebegett az űrben, elszakadva családjától, meghitt környezetétől még a munkájától is. A szoba bármelyik Howard Johnson-motelben lehetett volna – San Diegóban vagy Duluthban éppúgy, mint Bangkokban vagy Charlotte Amalie-ban. A semmi vette körül, és időnként belé villant egy mindennél furcsább gondolat: mielőtt újra ismerős környezettel vagy ismerős arccal találkoznék, először viszontlátja a fiát.

A terv újra meg újra lepergett lelki szemei előtt. Minden szemszögből megvizsgálta, mondhatni: körültapogatta, nem talál-e valahol hézagot vagy sebezhető pontot. És közben nagyon is jól tudta, hogy keskeny pallón sétál, az őrület szakadéka fölött. Mindenfelől téboly környékezte, halkan surrogva, ahogy a világító szemű éjjeli baglyok szárnya rebben; bármelyik percben a mélybe zuhanhat.

Tom Rush hangja visszhangzott álmatagon a fejében: *Érzem már, hogy közeledsz... Te nyirkos kezű halál... Az anyámat már elvitted... Érteni mikor jössz el már?*

Téboly. Amerre néz, mindenütt a téboly. Űzőbe vette, a nyomában van.

De amíg a tervével foglalkozik, még egyensúlyozhat a józan ész vékony pallóján.

Ma éjjel, tizenegy óra körül, felássa a fia sírját, kiemeli a testet a koporsóból, begöngyöli a ponyvába, és beteszi a Civic csomagtartójába. A koporsót visszahelyezi, és visszahányja rá a földet. Aztán Ludlow-ba hajt, kiveszi a csomagtartóból Gage testét... és aztán útra kel. Tesz vele egy kis sétát.

Ha Gage visszajön, két lehetőség van. Az egyik, hogy Gage-ként, régi valójában tér vissza; talán kicsit kába lesz, eltompult, netán visszamaradott is (csak lelke legtitkosabb zugában merte remélni, hogy épen, teljes értékűen tér vissza – de hát ezt sem lehet kizárni, nem igaz?), de akkor is az lesz, aki volt: az ő fia, Rachel fia, Ellie kisöccse.

De van egy másik lehetőség is: a ház mögötti erdőből valamiféle szörnyeteg bukkan elő. Louis már annyi mindenbe beletörődött, hogy ez sem riasztotta vissza: igenis létezhetnek szörnyek vagy akár még démonok is, testetlen, gonosz, e világon kívüli lények, amelyek, az eredeti lélek kiszálltával, beköltözhetnek egy életre keltett testbe.

Ám akár így lesz, akár úgy: magukban lesznek. Ő és a fia. Ő pedig...

Felállítom a diagnózist.

Igen. Ezt teszi majd.

Megvizsgálom, nemcsak a testét, de a lelkét is, és felállítom a diagnózist. Számításba veszem a baleseti traumát, akár emlékszik még az egészre, akár nem. Szem előtt tartom majd Church példáját: felkészülök bizonyos fokú, enyhébb vagy súlyosabb tompultságra. Megfigyelés alatt tartom egytől három napon át, és ennek alapján döntök: képes lesz-e visszailleszkedni a családba, és mi el tudjuk-e fogadni. És ha túl nagy a károsodás – ha úgy jön vissza, ahogy állítólag Timmy Baterman visszajött, és a gonosz lakozik benne – akkor megölöm.

Mint orvos, úgy érezte, meg tudná ölni. Ha Gage már csak edény, amelybe valami más lény települt be, akkor még csak nehezére sem esnék. Hasztalan könyörögne, hasztalan ravaszkodna az a valami – ő állná a sarat, nem lágyulna meg. Végezne vele, akár egy bubópestist terjesztő patkánnyal.

Fölösleges ebből drámát kerekíteni. Mondjuk, feloldana egy tablettát, vagy akár kettőt-hármat is. Vagy szükség esetén beadna egy injekciót. A táskájában ott van a morfium. És a rákövetkező éjjel visszavinné az élettelen agyagvázat a Szép Kilátás Temetőbe, és újra elföldelné, bízva benne, hogy a szerencse másodszor sem pártol el mellőle (*hisz azt se tudod, elsőre melléd szegődik-e,* figyelmeztette magát). Megfordult agyában a könnyebb és biztonságosabb lehetőség is, hogy tudniillik csak az állattemetőben hántolja el a fiát, de ezt elvetette, több okból is. Ha akár öt, tíz vagy húsz év múlva valami gyerek ott ássa el a kedvenc állatát rábukkanhat a maradványokra. De a legsúlyosabb ok sokkal egyszerűbb volt. Az állattemető... talán közelebb van a kelleténél...

Ha aztán végzett a visszatemetéssel, elrepül Chicagóba a családjához – és sem Rachelnek, sem Ellie-nek nem kell sohasem megtudnia, miféle balsikerű kísérletbe bonyolódott.

Aztán újra az első lehetőséget vette elő, amelyet oly vakon, fia iránti minden szeretetével áhított. Ha véget ér a megfigyelési időszak, Gage meg ő elhagyják a házat. Éjszaka indulnak majd útnak, bizonyos iratokkal felszerelve – hogy soha többé ne térjenek vissza Ludlow-ba.

Először is kivennének egy motelszobát – talán éppen ebben a motelben, ahol most fekszik. Másnap reggel pedig beváltana minden folyószámlát, csupa American Express úticsekkre (*nélkülözhetetlen, ha feltámasztott gyerekkel utazol,* gondolta) és némi készpénzre. Aztán elrepülnének valahová – leginkább talán Floridába. Onnan felhívná Rachelt, megmondaná, hol van, és utasítaná, hogy kapja fel Ellie-t, és szálljanak fel egy gépre, de meg ne mondja a szüleinek, hová készül. Louis úgy érezte, rá tudná venni az asszonyt. *Ne kérdezz semmit, Rachel, csak gyere! Most azonnal! Ebben a percben.*

Megmondaná neki, hol tartózkodik (azazhogy tartózkodnak). Valamilyen motelben. Aztán megjönnének, bérelt autón. És amikor kopognak, ő az ajtóhoz vezetné Gage-et. Talán fürdőnadrág lesz rajta.

És akkor...

De nem – ezen túl már nem mert gondolkodni. Inkább visszatért a terv első szakaszához, és azt gondolta át újra meg újra. Úgy képzelte, ha minden jól megy, előbb-utóbb összeszedik a szükséges iratokat, és valamennyien új néven, új emberként élnek tovább. Az ilyesmi megoldható; és Irwin Goldmannek bármilyen vastag a csekkfüzete, akkor sem tudna a nyomukra bukkanni.

Felködlött benne, hogy amikor kimerülten, idegesen és nem csekély szorongással megérkezett Ludlow-ba, arról álmodozott: egyszerűen továbbhajt Orlandóba, és felcsap elsősegélynyújtónak Disneylandben. Talán nem is olyan légből kapott az ötlet...

Már látta magát, amint fehér köpenyben élesztget egy terhes asszonyt, aki nagy könnyelműen felszállt a hullámvasútra, és elájult. Szinte hallani vélte a saját hangját: *Oszoljanak már, hisz nem kap levegőt szegény!* – a nő pedig kinyitja a szemét, és hálásan rámosolyog.

És ahogy így tovább szőtte ezt a legkevésbé sem kellemetlen ábrándot, egyszer csak elaludt. Aludt akkor is, amikor a lánya fenn a magasban, valahol a Niagara-vízesés fölött, sikoltozva fölriadt lidérces álmából, amelyben mohó kezek nyúltak utána fenyegetőn, és bárgyú, ám könyörtelen szemek meredtek rá; aludt, amikor a légikisasszony végigrohant a sorok között, hogy lássa, mi a baj; aludt, amikor Rachel, maga is teljesen kiborulva, nyugtatni próbálta a kislányt; és aludt, amikor Ellie újra meg újra azt sikoltozta: *Gage az! Anyu! Gage az! Gage él! Gage kiemelte a kést apu táskájából! Védj meg tőle! Védd meg tőle az aput!*

És aludt akkor is, amikor Ellie végre lecsillapodott, és fogvacogva bújt meg anyja mellén, száraz, tágra nyílt szemmel; és aludt, amikor Dory Goldman meglátta őket, és arra gondolt, milyen szörnyű élmény lehetett ez az egész a kislány számára, és mennyire emlékezteti őt, Doryt Rachelre, amilyen Zelda halála után volt.

Louis átaludta mindezt. Negyed hatkor ébredt, amikor a

délutáni világosság kezdte átadni helyét a közeledő éjszakának.

Hagymázas órák, gondolta zagyván, és felkelt.

45

Mire a United Airlines 419-es számú járata földet ért az O'Hare repülőtéren, majd a középső időzóna szerint tíz perccel három után az utasok is elhagyhatták a gépet, Ellie Creed a csendes hisztéria állapotába került, és Rachel egyre jobban megrettent.

Elég volt véletlenül a kislány vállához érni: Ellie összerezzent, és hatalmasra tágult, fehérlő szemmel kancsalított az emberre, közben pedig egész testében folyamatosan, szünet nélkül remegett, mintha villanyáram rázná. Már az a rémálom a repülőgépen is elég félelmetes volt, de ez az állapot, ha lehet, még rosszabb – s Rachelnek fogalma sem volt, mihez kezdjen a gyerekkel.

Az épület felé haladtában Ellie elbotlott a saját lábában, és elesett, de nem kelt fel, csak hevert a szőnyegen, az emberek pedig jöttek-mentek körülötte (vagy épp csak lenéztek rá, némi együttérzéssel, de oda se nagyon figyelve, ahogy tranzitutasokhoz illik, akiknek sokkal sürgősebb a dolguk). Végül aztán Rachel a karjába vette, úgy emelte fel.

– Ellie, de hát mi van veled? – kérdezte.

Ellie azonban nem válaszolt. Átmentek a csarnokon a poggyászszalaghoz, és Rachel megpillantotta szüleit, akik ott várakoztak. Szabad kezével integetni kezdett, míg végül Goldmanék odamentek hozzájuk.

– Azt mondták, ne a kapunál várjunk – kezdte Dory –, és úgy gondoltuk... Rachel! Mi történt Ellie-vel?

– Nincs jól.

– Anyu, hol itt a női mosdó? Hánynom kell.

– Úristen – mondta Rachel elkeseredve, majd kézen fogta a kislányt, és gyorsan elindult vele a csarnok túlsó végén lévő mosdóhoz.

– Ne jöjjek én is? – kiáltotta utána Dory.

– Ne, ti vegyétek le a poggyászt, tudjátok, milyen. Megoldjuk ketten.

A női mosdó szerencsére üres volt. Rachel odavitte Ellie-t az egyik fülkéhez, turkálni kezdett táskájában egy tízcentes után, majd észrevette, hogy – Istennek legyen hála! – három fülkének törött a zárja. Az egyik törött zár fölé zsírkrétával azt írta valaki: SZAROS PISTA HÜLYE BUZI!

Rachel gyorsan felrántotta az ajtót, mert Ellie már nyöszörögve fogta a gyomrát. Kétszer is öklendezett, de nem tudott hányni; csak szárazon émelygett a teljes idegkimerültségtől.

Amikor Ellie azt mondta, hogy kicsit már jobban érzi magát, Rachel a mosdónál leöblítette az arcát. Ellie szánalmasan sápadt volt, szeme alatt sötét karikák.

– Ellie, hát mi a baj? Nem tudnád elmondani?

– Nem tudom, mi a baj – felelte a kislány. – De amióta apu szólt, hogy el kell utaznunk, éreztem, hogy valami baj van.Ővele van valami baj.

Mit titkolsz előlem, Louis? Mert valamit titkolsz – láttam én; még Ellie is látta.

Rachel csak most jött rá, hogy ő is idegfeszültségben élt egész nap, mintha valami elkerülhetetlen csapásra számítana. Ennyire pattanásig feszültek az idegei a havi vérzést megelőző két-három nap is; bármilyen apróságra elnevette vagy elsírta magát, máskor meg kilőtt golyóként hasított belé a fejfájás, hogy néhány óra múlva nyomtalanul elmúljék.

– De micsoda? – kérdezte Ellie tükörképétől. – Mi baj lehet apuval, kicsikém?

– Azt nem tudom – felelte a kislány. – Csak amit álmodtam... Gage-ről szólt. Vagy az is lehet, hogy Churchről. Már nem emlékszem.

– Ellie, mégis mi volt az az álom?

– Azt álmodtam, hogy fenn vagyok az állattemetőben – felelte a kislány. – Paxcow vitt el oda, és azt mondta, apu is fel akar menni, és akkor valami szörnyű fog történni.

– Paxcow? – A rémület, amely átjárta Rachelt, heves volt és mégis homályos. Miféle név ez, és miért hangzik olyan ismerősen? Mintha már hallotta volna – vagy legalábbis valami hasonlót –, de hiába erőltette az agyát, nem jött rá, hol és mikor. – Azt álmodtad, hogy egy Paxcow nevű ember vitt fel az állattemetőbe?

– Aha. Azt mondta, így hívják. És... – Ellie szeme hirtelen kitágult.

– Eszedbe jutott még valami?

– Azt mondta, őt azért küldték, hogy *figyelmeztessen*, de *beavatkozni* nem tud. Azt mondta... nem is tudom... hogy közel áll apuhoz, mert együtt voltak, amikor őneki a lelke... de... demat... – Felnyögött. – Jaj, mit tudom én!

– Szívecském – mondta Rachel –, szerintem azért álmodtál az állattemetőről, mert még mindig Gage-en jár az eszed. Hidd el, apunak az égvilágon semmi baja Jobban érzed már magad?

– Nem – suttogta Ellie. – Anyu, én úgy félek. Te nem félsz?

– Eszembe sincs – mosolygott Rachel, és virgoncul megrázta hozzá a fejét, pedig hát valójában tele volt félelemmel, és továbbra is kísértette az az ismerősen csengő név. Paxcow... Érezte, hogy hónapokkal vagy talán évekkel ezelőtt hallotta már, méghozzá valamilyen hátborzongató összefüggésben, és ettől a felzaklató érzéstől nem tudott szabadulni.

Valamit érzett – mintha valami, ami duzzadt, ami borzadállyal viselős, fel akarna szakadni. Valami iszonyat leskelődik a közelben, amit el kellene hárítani. De mi az a valami? Úristen, *mi lehet az?*

– Én biztosan tudom, hogy minden rendben van – mondta Ellie-nek. – Menjünk vissza a nagyiékhoz?

– Jó – hagyta rá Ellie fásultan.

Ekkor egy Puerto Ricó-i asszony terelte be aprócska fiát a női mosdóba, szapora szitkok közepette. A fiúcska bermudanadrágján, a két szár között nagy, nedves folt éktelenkedett, és Rachelben hirtelen bénító élességgel támadt fel Gage emléke. A friss fájdalom novokainként hatott, és elaltatta

szorongását.

– Gyere! – szólt –, majd a nagyapától felhívjuk aput

– Sortot viselt – mondta Ellie hirtelen, s merőn nézett vissza a kisfiúra.

– Kicsoda, angyalkám?

– Paxcow – hangzott a válasz. – Álmomban piros sort volt rajta.

A név ismét beúszott Rachel tudatába. Térde ismét elgyengült a szorongástól; de aztán sikerült megfeledkeznie róla.

Nem tudtak odaférkőzni a poggyászszalaghoz, Rachel éppen csak apja kalapjának a tetejét pillanthatta meg; a belé dugott tollról ismert rá. Dory a fal mellől integetett feléjük; számukra is lefoglalt két széket. Rachel odavezette Ellie-t.

– Jobban vagy már, drágám? – kérdezte Dory.

– Egy kicsit... – felelte Ellie. – Anyu...

Ellie Rachel felé fordult, de hirtelen elhallgatott. Az anyja halottsápadtan ült a helyén, mint aki karót nyelt, tenyerét szájához tapasztva. Rájött! A felismerés hirtelen, tompa puffanással vágódott az agyába. Természetesen rögtön tudnia kellett volna, kiről van szó, csak épp megpróbálta kiszorítani tudatából. Hát persze...

– *Anyu!!!*

Rachel lassan Ellie felé fordult; a kislány hallotta, amint megroppan nyakában az ín. Elvette tenyerét a szájáról, s azt kérdezte:

– A keresztnevét nem mondta meg az az ember, akit álmodban láttál, Eileen?

– Anyu, mi van ve...

– *Nem mondta meg a keresztnevét?*

Dory úgy meredt lányára és unokájára, mintha azt hinné: hirtelen eszét vesztette mind a kettő.

– De igen, csak nem emlékszem rá... Jaj, anyu, ez fáj...

Rachel lenézett, és csak ekkor látta, hogy keze bilincsként kulcsolódik Ellie karjára.

– Nem Victor volt?

Ellie levegő után kapott. – De igen, Victor! Megmondta, hogy Victor a neve! Anyu, hát te is vele álmodtál?

– Nem Paxcow-nak hívják – mondta Rachel. – Hanem *Pascow*-nak.

– Hiszen ezt mondtam én is. Paxcow.

– Mi történt, Rachel? – kérdezte Dory. Megfogta Rachel szabad kezét, és ijedten észlelte, milyen hideg. – És mi baja Eileennek?

– Nem Eileennel van baj – szólt Rachel. – Hanem, azt hiszem, Louisszal. Valami történt vele. Vagy történni fog. Maradj itt Ellie-vel, anyu! Hazatelefonálok.

Felállt, és odament a készülékekhez. Nagy nehezen előkotort egy negyeddollárost, és R-beszélgetést kért – de nem volt, aki vállalja. A telefon csak csengett, de senki sem vette fel.

– Megpróbálja később? – kérdezte a kezelő.

– Igen – felelte Rachel, s letette a kagylót.

Aztán csak állt ott, s nézte mereven a készüléket.

Azt mondta, azért küldték, hogy figyelmeztessen, de beavatkozni nem tud. Azt mondta... nem is tudom... hogy közel áll apuhoz, mert együtt voltak, amikor őneki a lelke de... demat... Jaj, mit tudom én!

– Dematerializálódott – suttogta Rachel, és görcsösen belevájt a táskájába. – Istenem, ez volt vajon az a szó?

Igyekezett utolérni, rendbe szedni száguldó gondolatait. Vajon történik itt egyéb is azon túl, hogy Gage halála természetszerűleg feldúlta mindannyiukat, ők ketten pedig menekülésszerűen átrepülték a fél országot? És vajon mennyit hallhatott Ellie arról a fiatalemberről, aki Louis első munkanapján lelte halálát?

Semennyit, válaszolt magának józanul. *Elhallgattad előle, mint minden egyebet, aminek a halálhoz köze lehet – még azt is, hogy egy napon a macskája is kimúlhat. Emlékszel arra a képtelen, hülye veszekedésre akkor a konyhában? Mindent elhallgattál előle. Mert már akkor is féltél, mint ahogy most is rettegsz – Pascow volt a neve, Victor Pascow – és most miféle kétségbeejtő*

helyzetbe keveredtél? Mekkora a baj, Rachel? Az isten szerelmére – mi történik itt?!

A keze úgy reszketett, hogy kétszer is hiába próbálta a nyílásba csúsztatni az érmét. Ezúttal az egyetemi rendelőt hívta, és sikerült is megtalálnia Charlton nővért, aki kissé értetlenül bár, de vállalta a hívást. Nem, nem látta Louist, és igazán csodálná, ha ma bejött volna. Ezt leszögezvén, ismét részvétét nyilvánította Rachelnek, aki megköszönte, majd arra kérte az asszonyt: ha Louis netán mégis bejönne, mondja meg neki, hogy azonnal hívja fel a szüleinél. Igen, tudja a számot, válaszolta Charlton nővér kérdésére, mert nem akarta elárulni, hogy szülei otthonát fél kontinens választja el Ludlow-tól (egyébként a nővér ezt alighanem amúgy is tudja; volt olyan érzése, hogy nem könnyű előtte titkot tartani).

Letette a kagylót. Reszketett, s hirtelen elöntötte a forróság.

Valahol másutt hallhatta Pascow nevét – ennyi az egész. Édes Istenem, egy gyereket nem lehet üvegbúra alatt tartani, mint... mint egy hörcsögöt vagy effélét. Hallhatta például a rádióban, amikor beszámoltak az esetről. Vagy egy másik gyerek beszélt róla az óvodában, és Ellie elraktározta az agyában. És még ha olyan nyelvtörő szó is megragadt benne, mint a „dematerializálódás”, ha ugyan valóban ezt akarta mondani, az is mit bizonyít? Legföljebb csak azt, hogy a vasárnapi mellékletek nem hazudnak: a tudatalatti valóban olyan, mint a légypapír – minden megragad rajta.

Eszébe jutott, mit mondott egyszer a pszichológiatanár a főiskolán: az emberi emlékezet, megfelelő körülmények között, vissza tudja játszani mindazok nevét, akikkel megismerkedtünk, az összes étkezést, amit valaha elfogyasztottunk, sőt még azt is fel tudja idézni, milyen volt az időjárás életünk minden egyes napján. A tanár meggyőzően bizonygatta ezt a hihetetlennek tetsző állítást, elmondta, hogy az emberi agy olyan, mint egy számítógép, amelybe döbbenetes mennyiségű chipet tápláltak – nem tizenhat kilobyte-ot, nem is harminckettőt vagy hatvannégyet, hanem akár egybilliót is – úgy van, nem tévedés:

ezermilliót. És hogy ezek a szerves chipek egyenként mennyi adatot képesek tárolni, azt senki sem tudja. Egy dolog azonban bizonyos, jelentette ki: annyi van belőlük, hogy felesleges bármelyikükről is letörölni az adatokat, újrahasznosítás céljából. Mi több: a tudatnak ki is kell kapcsolnia némelyiket, hogy védekezzék az információs áradat tébolya ellen. – És így előfordulhat – magyarázta a tanár –, hogy képtelenek vagyunk visszaemlékezni, hol tartjuk a zoknijainkat, miközben a szomszédos két-három memóriasejtben ott tároljuk a teljes Encyclopaedia Britannicát.

Az osztály ezt illemtudóan nagy hahotával nyugtázta

Csakhogy ez itt nem pszichológiaóra egy neonfényes osztályteremben, a megfelelő szakkifejezések nem virítanak megnyugtatón a táblán, és nem is holmi kezdő tanár halandzsázik kedélyesen, hogy valamivel kitöltse az utolsó negyedórát. Itt valami nincs rendjén, itt valami iszonyú nagy baj van, és ezt te is érzed, minden porcikádban. Nem tudom, mi köze lehet mindennek Pascow-hoz Gage-hez vagy Churchhöz, de az biztos, hogy Louishoz köze van. De mi köze van hozzá? Talán csak nem...

Hirtelen megdermesztette egy gondolat – mintha egy marék havat vágtak volna az arcába. Ismét leemelte a kagylót, és kikotorta a pénzvisszaadóból a negyeddollárost. Lehetséges, hogy Louis öngyilkosságra készül? Ezért akart megszabadulni tőlük? Ezért kellett jószerivel kidobnia őket a házból? És lehetséges, hogy Ellie-nek – nem számít, hogyan értékelné ezt az az átok pszichológia – valami látnoki előérzete támadt?

Ezúttal Jud Crandall számát hívta R-beszélgetésre. Öt csengetés... hat... hét... Már éppen le akarta tenni a kagylót, amikor Jud lihegve beleszólt: – Halló!

– Jud! Jud, itten...

– Egy pillanat, asszonyom – szólt közbe a kezelő. – Mrs. Louis Creed a hívó. Vállalja a beszélgetést?

– Öhöm – mondta Jud.

– Elnézést, uram, nem értettem. Vállalja vagy nem vállalja?

– Miért ne? – hangzott a válasz.

Beletelt némi időbe, amíg a kezelő megemésztette a jenki modort. Végül így szólt: – Köszönöm. Akkor tessék beszélni, asszonyom.

– Jud, látta már ma Louist?

– Ma? Hát azt nem mondhatnám, Rachel. De hát délelőtt benn jártam Brewerben, bevásárolni, délután meg kinn voltam a kertben, a ház mögött. Miért kérdi?

– Á, azt hiszem, az egész nem érdekes, de Ellie valami rosszat álmodott a repülőgépen, és gondoltam, megpróbálom lecsitítani.

– A repülőgépen? – Jud hangja mintha élesebbre váltott volna. – Hát honnan beszél most, Rachel?

– Chicagóból – felelte az asszony. Ide jöttünk, Ellie meg én, hogy egy kis időt a szüleimnél töltsünk.

– És Louis nem ment magukkal?

– A hét végén majd utánunk jön – mondta Rachel, de egyre inkább küszködnie kellett, hogy a hangja nyugodt maradjon. Volt valami Jud hangjában, ami nagyon nem tetszett neki.

– Ő akarta, hogy elutazzanak?

– Hát tulajdonképpen... igen, ő. Jud, mi a baj? Valami baj van, ugye? És maga tud valamit róla...

– Talán nem ártana, ha elmesélné, mit álmodott a kislány – szólalt meg Jud hosszú hallgatás után. – Megkérném rá...

46

Miután befejezték a beszélgetést, Jud belebújt könnyű kabátjába – az égen egyre több felhő gyülekezett, és a szél is feltámadt –, és miután gondosan körülnézett, nem közeledik-e teherautó, átkelt az országúton. Nem árt az óvatosság; hiszen erről az egész históriáról a teherautók tehetnek. Azok az átkozott teherautók...

Csakhogy ez nem igaz.

Érezte, ahogy belesodródik az állattemető – és az állattemetőn túli vidék – mágneses körébe. A hang, amelyet hallani vélt,

egykor andalítóan hívogató volt, vigaszt ígért, és valamiféle álomszerű, ködös hatalommal kecsegtetett; most azonban a hang halkabb lett, de annál baljóslatúbb; komor, fenyegető. *Maradj ki ebből, hallod-e!*

De ha egyszer nem teheti... Túl nagy felelősséget visel a történtekért, semhogy most kivonhatná magát.

Látta, hogy Louis Honda Civicje nincs a garázsban; csak a nagy Ford furgon terpeszkedett ott, porosan és elhanyagoltan. Próbaképpen lenyomta a hátsó bejárat kilincsét. Az ajtó nyitva volt.

– Louis? – kiáltotta, bár tudta, hogy válaszra nem számíthat; mégis, valahogy szükségét érezte, hogy megtörje a ház súlyos csendjét. Bizony, az öregség egyre bosszantóbb nyűggé vált; tagjai elnehezültek, mozgása sutább lett, és már kétórai kerti munka után is pokolian nyilallt a háta; a bal csípője pedig úgy sajgott, mintha fúrót forgatnának benne.

Hozzálátott, hogy módszeresen átkutassa a házat; nagyjából tudta, mit keressen. *Íme a világ legvénebb betörője,* gondolta fanyarul. Ám semmi olyat nem talált ami komoly izgalomra adhatott volna okot. Nem voltak játékkal megrakott dobozok: tehát végül mégis felajánlották őket az Üdvhadseregnek; sem szekrénybe, ágy alá, ajtó mögé rejtett kisfiúruhák... és ami a legárulkodóbb jel lett volna: a kiságyat sem vitték vissza gondosan Gage szobájába. És mégis: a házban valami borzongató üresség tátongott, mintha a falak arra várnának, hogy... hogy valami beköltözzék közéjük.

Talán ki kéne ugranom a Szép Kilátás Temetőbe, hátha ott bűzlik valami. Esetleg éppen beleszaladok Louis Creedbe. Mindjárt meg is hívhatnám egy jó kis vacsorára.

Csakhogy a veszély nem a bangori temetőben fészkel, hanem itt: a házban – és a házon túl.

Jud visszament a maga házába, elővett a hűtőből egy hatos csomag dobozos sört, és bevitte a nappaliba, majd leült a kiugró ablakfülkében, ahonnan szemmel tarthatta a Creed-házat, felnyitott egy doboz sört, és rágyújtott. Lassan rásötétedett, és

mint az utóbbi években oly gyakran, a tudata ismét kalandozni kezdett, egyre szélesebb és szélesebb körökben. Ha sejti, mi járt nemrégiben Rachel Creed fejében, elmondhatta volna neki: a pszichológiatanár talán igazat beszélt, csakhogy ha az ember öregszik, az emlékezet önvédelmi rendszere apránként éppúgy felmondja a szolgálatot, mint testének többi része, és egyszer csak kísérteties biztonsággal idéződnek fel helyszínek, arcok, események. Pasztellszínűvé fakult emlékek felragyognak, színeik ismét élethűvé válnak, a hangok eredeti tisztaságukban szólalnak meg, nem vegyül már beléjük az idő múlásának repedten kongó visszhangja. És Jud megmondhatta volna a tanárnak, hogy ez már nem az információs rendszer üzemzavara; a jelenséget egyszerűen úgy hívják: szenilitás.

Jud gondolatban ismét látta Lester Morgan Hanratty nevű bikáját, amint vérbe borult szemmel ront neki mindennek, ami csak mozog a látóterében; még a fáknak is, ha a szél megtáncoltatta lombjukat. Amíg csak Lester fel nem adta a játszmát; Hanratty sövénnyel bekerített legelőjén minden fa magán viselte esztelen tombolásának nyomát, szarva szilánkosra hasadt, feje állandóan vérzett. És mire Lester elszánta magát és végzett vele, már betege volt a rettegésnek – olyasformán, mint most Jud.

Ivott és szívta a cigarettáját. Odakinn egyre sötétebb lett, de nem gyújtott villanyt. A cigaretta vége mind vörösebben izzott a homályban. Ő pedig csak ült, itta a sörét, és figyelte Louis Creed kocsifelhajtóját. Úgy tervezte, hogy ha majd Louis – bárhol kóboroljon is hazajön, ő átmegy, és lesz hozzá néhány szava. Mindenképpen gondja lesz rá, nehogy olyasmit műveljen, amit nem szabad.

De mindeközben továbbra is érezte, ahogy csendesen, de annál szívósabban húzza magához az a valami, az a tisztátalan erő, amely azon az ördögtanyán fészkel; érezte, ahogy lenyúl érte a málladozó sziklatetőről, a kőrakások közül.

Maradj ki ebből, hallod-e! Ne ártsd bele magad, mert nagyon-nagyon megbánod.

Jud igyekezett kiverni fejéből az intést. Csak ült, dohányzott, itta a sörét. És várt.

47

Mialatt Jud Crandall ott ült létrás támlájú hintaszékében, és az ablakfülkéből leste szomszédja hazatértét, Louis éppen bőséges, de annál ízetlenebb vacsorát vett magához a motel éttermében.

Az étel kiadós volt és jellegtelen – éppen olyan, amilyenre a szervezetének most szüksége volt. Odakinn már besötétedett; az úton elhúzó kocsik reflektorainak fénye mint megannyi sárga ujj fúródott az esti homályba. Louis valósággal lapátolta magába az ételt. Egy adag marhasült. Egy adag sült krumpli. Egy adag babsaláta, amelynek rikítóan élénk zöldje kétségbe ejtette volna a természetet. Aztán egy cikkely almatorta, amelyen lassan csordogált lefelé a tetejére nyomott fagylalt. Az egyik sarokasztalnál ült, onnan nézte az érkező és távozó vendégeket; vajon nem bukkan-e köztük ismerősre? Motoszkált benne valami ködös remény, hogy ez bekövetkezhet. Akkor majd óhatatlanul jönnek a kérdések – *hol van Rachel, mit keresel te itt, jobban vagy már?* –, a kérdésekből pedig adódhat némi bonyodalom, és igazából talán éppen erre vágyott. Bonyodalmakra. Valamiféle egérútra.

És mit tesz a véletlen: éppen amikor végzett az almatortával, és már a második csésze kávét szürcsölgette, valóban belépett egy ismerős házaspár: Rob Grinnell, egy bangori orvos, Barbara nevű, nagyon csinos feleségével. Louis várta, hogy észrevegyék, amint ott ül egyszemélyes sarokasztalánál, de a pincérnő a helyiség túlsó végén lévő boxokhoz terelte őket, úgyhogy Louis csak időnként pillanthatta meg Grinnell korán őszbe csavarodott fejét.

A pincérnő hozta a számlát. Louis aláírta, odakanyarítva a szobaszámot a neve alá, majd az oldalbejáraton át eltávozott.

Odakinn csaknem viharossá fokozódott a szél, fura dallamot

csalva ki a villamos vezetékekből; szűnni nem akaró zúgása mintha hozzátartozott volna a tájhoz. Csillagok nem látszottak, de érezni lehetett, ahogy a felhők sebesen húznak el a magasban. Louis néhány másodpercre megállt a kikövezett úton, zsebre vágott kézzel, arcát a szélnek emelve. Aztán sarkon fordult, felment a szobájába, és bekapcsolta a televíziót. Még korán volt ahhoz, hogy bármibe is belevágjon, és a sötétben morajló, sejtelmes szél is idegessé tette.

Négy órán át bámulta a tévét; nyolc, egyenként félórás vidám műsort nézett végig, egyiket a másik után. Eszébe jutott: milyen nagyon rég nem tévézett már ennyit megszakítás nélkül. Aztán az is eszébe jutott, hogy a bárgyú kis komédiák női főszereplői ma is szakasztott olyanok, mint régen; a haverokkal a középiskolában ezeket hívták „tutajosoknak”.

Chicagóban Dory Goldman panaszos hangon azt kérdezte: – Vissza akarsz repülni? De édesem, hogy jut eszedbe ilyesmi? Hisz csak most érkeztél!

Ludlow-ban Jud Crandall mozdulatlanul ült az ablaknál az ablakfülkéjében, szívta a cigarettát, itta a sört, fel-fellapozta múltja emlékalbumát, és várta, hogy Louis hazaérjen. Bizonyosra vette, hogy előbb-utóbb megjön, akárcsak Lassie abban a régi filmben. Igaz, hogy az állattemetőbe és azon túlra más utak is vezetnek, csakhogy Louis azokat nem ismeri. Ha valóban ilyen szándékai vannak, a saját háza küszöbéről fog elindulni.

A lassan mozgó lövedékek azonban célt tévesztettek, mert a ballisztika ősi hagyományának szellemében nem a célpontra – vagyis Louisra – irányultak, hanem oda, ahol a célpontot feltételezték. Louis pedig, ezekről a történésekről mit sem gyanítva, csak bámulta a HoJo típusú színes televíziót. Azelőtt soha nem nézett ilyen műsorokat, csak hallott valamit harangozni róluk: hogy van bennük egy fehér bőrű meg egy színes bőrű család, egy kissrác, aki okosabb a körülötte élő gazdag felnőtteknél, meg három nő: az egyik hajadon, a másik férjezett, a harmadik elvált. Most aztán mindezt végignézte a

szintén HoJo típusú egyenszékből, időnként ki-kipillantva a szeles éjszakába.

A tizenegy órás híreknél kikapcsolta a tévét, és elindult, hogy véghezvigye mindazt, amire talán már akkor elszánta magát, amikor meglátta az országúton Gage csupa vér baseballsapkáját. Ismét végigfutott rajta a hideg, talán még dermesztőbben, mint eddig bármikor, de most érzett valami mást is: parázsló várakozást, szenvedélyt, vagy éppen valami gyönyörfélét. Hát aztán? Legalább felvértezi a hideggel és a széllel szemben.

Amikor beindította a Honda motorját, arra gondolt, hogy Judnak igaza lehet: mintha valóban erősödnék annak a helynek a hatalma. Ő legalábbis érezte most már, ahogy körülötte áramlik, és vezeti – vagy talán sodorja – tovább az útján. És hirtelen arra gondolt:

– Vajon megállhatnék-e még? Ha akarnám is – vajon meg tudnék-e állni?

48

– De hát hogy jut ilyen az eszedbe? – ismételgette Dory. – Fel vagy zaklatva, Rachel... Ha majd rendesen kialszod magad...

Rachel azonban csak a fejét rázta. Nem tudta elmagyarázni anyjának, miért kell hazamennie. Az elhatározás úgy érett meg benne, mint ahogy a szél erősödik. Először csak észrevétlenül megzizzen a fű; aztán egyre gyakrabban mozdul meg a levegő; aztán már nincs több szélcsendes pillanat; aztán a széllökések oly hevesek lesznek, hogy eresz és redőny is kísértetiesen nyikorog, aztán már a falak is rázkódnak, és az ember megrémül: hisz ez már valóságos hurrikán, és ha így megy tovább, előbb-utóbb minden összedől.

Chicagóban délután hat óra volt. Bangorban Louis éppen hozzálátott a kiadós és ízetlen vacsorához. Rachel és Ellie aznap csak csipegetett az ételből. Rachel, valahányszor felemelte tekintetét a tányérjáról, azt látta, hogy a lánya komoran figyeli,

mintha azt kérdezné: mi hát a terve, hogyan akarja kimenteni aput a bajból.

Rachel várta-várta, hogy megszólaljon a telefon, hogy Jud jelentkezzék a hírrel: Louis hazaért... Egyszer valóban megcsörrent a készülék – ő hevesen összerándult, Ellie pedig kis híján kiloccsantotta a tejet poharából –, de csak Dory bridzsklubjának egyik tagja érdeklődött, hogy szerencsésen hazaértek-e.

Éppen a kávét itták, amikor Rachel hirtelen ledobta szalvétáját, és így szólt: – Apus... anyu... nagyon sajnálom, de muszáj hazamennem. Ha sikerül repülőjegyet szereznem, még ma este...

Szülei csak döbbenten bámultak rá, de Ellie felnőttesen lehunyta szemét megkönnyebbülésében; még vicces is lett volna az arca, ha nem olyan sápadt és nyúzott.

Goldmanék mit sem értettek az egészből, és Rachel éppoly kevéssé tudta megmagyarázni, miről van szó, mint ahogy azt sem mondhatta el, hogyan válik a fűszálak végét éppen csak megrezzentő enyhe fuvallatból vasbeton házakat ledöntő vihar. Most már nem hitte, hogy Ellie a rádióból értesült volna Victor Pascow haláláról, és aztán tudata mélyén raktározta el a hírt.

– Rachel, kedvesem – szólalt meg az apja olyan lassan és nyájasan, ahogy az ember egy múló, de nem veszélytelen hisztériás roham áldozatához beszél. – Mindez csak reakció a kisfiad halálára. Téged is, Ellie-t is nagyon megviselt a tragédia, és ki is vehetné ezt zokon? De hidd el, össze fogsz esni, ha most...

Rachel nem is válaszolt. Kiment a hallba, megkereste a telefonkönyvben a LÉGITÁRSASÁGOK címszót, és feltárcsázta a Delta számát. Dory közben ott állt szorosan mellette, s azt magyarázta, hogy talán mégiscsak át kellene ezt gondolni, beszéljék meg nyugodtan az egészet, akár kidolgozhatnának valami ütemtervet... de mögötte ott állt Ellie is, és borús szemében már megcsillant némi remény – éppen annyi, hogy Rachel valamelyes bátorságra kapjon.

– Delta Légitársaság – szólalt meg egy friss és eleven hang a

vonal túlsó végén. – A nevem Kim. Miben állhatok rendelkezésére?

– Remélem, tud nekem segíteni – mondta Rachel. – Végtelenül fontos, hogy ma este Chicagóból eljussak Bangorba. Sajnos valami... rendkívüli esetről van szó. Utánanézne az átszállási lehetőségeknek?

A válasz bizonytalanul hangzott. – Természetesen, asszonyom, bár kicsit késő van hozzá.

– Akkor is nézzen utána, kérem – mondta Rachel, s a hangja elfulladt. – Az se baj, ha csak feltételest tud adni.

– Rendben van, asszonyom. Kérem, ne tegye le! – A vonal minden átmenet nélkül elnémult.

Rachel lehunyta szemét, majd egyszer csak hűvös érintést érzett a karján. Felnézett, s látta, hogy Ellie odanyomakodott mellé. Irwin és Dory valamivel hátrább álltak, halkan beszélgettek, és nézték őket. *Mint akik azt hiszik, megőrültünk,* gondolta fásultan Rachel, majd ismét Ellie-re nézett, s mosolyt erőltetett szájára.

– Ne hagyd, hogy itt tartsanak – mondta halkan a kislány. – Kérlek, anyu...

– Arról szó sem lehet, nagylány – mondta Rachel, és egyszerre megvonaglott az arca; azóta nevezték így Ellie-t, hogy Gage a világra jött. De most már senki sincs, akihez képest Ellie volna a nagylány...

– Köszönöm – szólt Ellie.

– Nagyon fontos dologról van szó, nem igaz?

Ellie bólintott.

– Most már én is azt hiszem, kicsim. De tudod, sokat segíthetnél, ha többet is mondanál. Csak az álmodról van szó?

– Nem – rázta meg a fejét Ellie. – Most már sokkal többről. Itt futkos bennem ide-oda. Te nem érzed, anyu? Olyan, mintha...

– Mintha a szél fújna keresztül rajtad?

Ellie szaggatottan sóhajtott.

– De mégis, nem tudod, mi lehet az? Nem jut eszedbe még valami az álmodból?

Ellie feszülten gondolkodott, majd csüggedten rázta meg a fejét. – Apu. Church. És Gage. Összesen ennyire emlékszem. De azt már nem tudom, hogy ezek hogy jönnek össze...

Rachel szorosan magához ölelte. – Minden rendbe jön majd – mondta; de a szívére nehezedő nyomás csak nem akart enyhülni.

– Halló, asszonyom! Itt van? – szólalt meg a tisztviselő a helyfoglalástól.

– Halló... – Rachel keményebben markolta meg a kagylót is, Ellie vállát is.

– Azt hiszem, sikerül eljuttatnunk önt Bangorba, asszonyom – de nagyon későn fog megérkezni.

– Nem számít – mondta Rachel.

– Van kéznél toll? Mert eléggé bonyolult...

– Igen, már írom is – mondta Rachel, és kivett a fiókból egy ceruzacsonkot; talált egy borítékot is, annak a hátára írt.

Feszülten figyelt, és mindent lejegyzett. Amikor a tisztviselő befejezte a mondókáját, Rachel halványan elmosolyodott, és két ujjával O betűt formált Ellie-nek, jelezve, hogy minden oké. Illetve reméljük – helyesbített magában. Némely átszálláshoz veszedelmesen rövid volt az idő – kivált a bostonihoz.

– Akkor foglalja le valamennyi helyet – mondta. – És nagyon köszönöm.

A Kim nevű tisztviselő felírta Rachel nevét és a hitelkártyája számát. Amikor Rachel végül letette a kagylót, halálosan fáradt volt, de megkönnyebbült. – Apus, kivinnél a reptérre? – kérdezte.

– Okosabb lenne, ha azt mondanám, nem – felelte Goldman. – Úgy érzem, engem is terhel a felelősség, hogy leállítsam ezt az őrültséget.

– *Ne merj ilyet mondani!* – rikácsolta Ellie éles hangon. – Ez nem őrültség! Egyáltalán nem az!

Goldman hunyorgott. A veszélytelen, de annál szilajabb kitörés meghátrálásra késztette.

– Vidd ki, Irwin – törte meg Dory halkan a hirtelen rájuk telepedett csendet. – Most már én is kezdek ideges lenni. Engem

is megnyugtat majd, ha kiderül, hogy Louisszal minden rendben van.

Goldman rámeredt feleségére, majd végül Rachel felé fordult. – Jó, hát kiviszlek, ha mindenáron ezt akarod... És ha akarod, Rachel... el is kísérlek.

Rachel megrázta a fejét. – Köszönöm, apus, de minden járatra éppen csak egyetlen jegy volt. Mintha a Jóisten nekem tette volna félre.

Irwin Goldman felsóhajtott. Ebben a pillanatban nagyon öregnek látszott, és Rachel hirtelen felfedezte, hogy Jud Crandallre hasonlít.

– Ha gondolod, még becsomagolhatsz egy táskába – mondta Goldman. – Futja az időből. Negyven perc alatt kiérünk a repülőtérre, ha olyan tempóban hajtok, mint az esküvőnk idején. Hozz neki egy utazótáskát, Dory!

– Anyu... – szólalt meg Ellie. Rachel odafordult. A kislány arcán verítékcsöppek gyöngyöztek.

– Mi van, kicsim?

– Vigyázz magadra – mondta Ellie.

49

A fák mozgó árnyakként rajzolódtak ki a felhők borította égre, amelynek alján halványan izzottak a közeli repülőtér fényei. Louis a Mason Streeten állította le a Hondát. A Mason Street dél felől határolta a temetőt, és a szél errefelé úgy tombolt, hogy kis híján kitépte kezéből a kocsi ajtaját; teljes erőből neki kellett feszülnie, hogy becsukhassa. Amikor kinyitotta a csomagtartót, hogy kivegye a ponyvába takart szerszámokat, a szél vadul cibálta a zakóját.

Karjában az ormótlan csomaggal megállt egy sötét részen két utcai lámpa között, és gondosan körülnézett, mielőtt átment volna az úton, a temető kovácsoltvas kerítése felé. Minden tőle telhetőt meg akart tenni, hogy senki meg ne lássa – még

olyasvalaki sem, aki a következő pillanatban már el is felejti a találkozást. Mellette fájdalmasan jajongtak a szélben egy vén szilfa ágai, s Louisnak hirtelen valamilyen akasztással végződő lincselés jutott eszébe róla. Úristen, micsoda félelem lüktetett egész testében. Nem is hagymázas órák várnak rá, hanem a téboly órái.

Embernek vagy járműnek nyoma sem volt. Az utcai oldalon sorakozó lámpák szabályos fehér köröket vetítettek a járdára, ahol tanítás után a Fairmount elemi iskola felsős növendékei szoktak szórakozni; a fiúk bicikliznek, a kislányok ugróköteleznek meg ugróiskolát játszanak, és ügyet sem vetnek a közeli temetőre, amely legföljebb mindenszentek tájékán borzolja meg egy kicsit a képzeletüket. Olyankor talán átmennek az elegáns kertvárosi utca túloldalára, papírból kivágott csontvázat akasztanak a magas kovácsoltvas rudakra, és vihognak a szakállas vicceken: *Ez a legnépszerűbb hely az egész városban; az emberek meghalnak, csak hogy bejussanak. Miért nem illik nevetni a temetőben? Mert odabenn síri a hangulat.*

– Gage – motyogta. Gage ott volt benn, a kovácsoltvas kerítés mögött, méltatlanul bebörtönözve a sötét föld mélyébe, és ez már nem volt tréfa. *Kiszabadítlak, Gage,* gondolta. *Kiszabadítlak, kisöreg, vagy ha nem sikerül, belehalok inkább.*

Átment az úton, karjában a súlyos csomaggal, majd a túlsó járda szélén ismét jobbra-balra pillantott, és átdobta a ponyvába tekert szerszámköteget a kerítésen. A csomag halk csörrenéssel ért földet. Louis leporolta a kezét, és sietve továbbment. Alaposan megjegyezte magának a helyet; de még ha kimenne is a fejéből, tulajdonképpen nincs más dolga, mint hogy belülről addig haladjon a kerítés mentén, amíg a túloldalon meg nem látja a Civicet, és akkor behunyt szemmel is a csomagba botlik.

De vajon nyitva lesz-e ilyen későn a kapu?

Végigment a Mason Streeten, egészen a stoptábláig; a szél bele-beleharapott a sarkába, és valósággal sodorta maga előtt. Az úttesten egymásba fonódó, majd szétváló árnyak táncoltak.

Befordult a sarkon a Pleasant Streetre, továbbra is a kerítést

követve. Az utca végén autó reflektorai villantak fel; Louis ösztönösen elbújt egy szilfa mögé. Látta, hogy nem rendőrautó közeledik; teherautó volt, amely a Hammond Streeten át alighanem az autópálya felé tartott. Amikor már elég messze járt, Louis folytatta útját.

Persze hogy nyitva lesz. Nyitva kell hogy legyen.

Odaért a katedrálist formázó, kecsesen ívelt kovácsoltvas kapuhoz, amelyre meg-meglebbenő árnyakat vetettek az utcai lámpák, és lenyomta a kilincset.

A kapu zárva volt!

Te eszelős hülye, hát persze hogy zárva van – csak nem képzelted, hogy egy amerikai városban tizenegy után nyitva hagynak egy belterületen lévő temetőt? Manapság öregem, már nem szokás megbízni felebarátainkban. Na már most mihez kezdesz?

Most bizony át kell hogy másszon a kerítésen, és csak reménykedhet, hogy Johnny Carson tóksója leköti a helybélieket, és senki sem kíváncsi rá, hogyan majomkodik a magasban a világ legöregebb és legtohonyább utcagyereke.

Halló, rendőrség? Éppen most vettem észre, hogy a világ legöregebb és legtohonyább utcagyereke bemászik a Szép Kilátás Temetőbe. Majd meghalt, hogy bejusson. Hogy viccelek-e? Hová gondolnak, halálos komolyan beszélek. Talán nem ártana, ha maguk is elmélyednének ebben a síri ügyben!

Továbbment a Pleasant Streeten, majd a következő keresztutcánál jobbra fordult. A magas vaskerítés rendületlenül kísérte útján. A szél egyre hűvösebb lett, s felszívta a homlokán és a halántéka mélyedésében gyöngyöző izzadságot. Árnyéka hol megnyúlt, hol összetöpörödött az utcai lámpák fényében. Időnként lopva rápillantott a kerítésre, majd megállt, és kényszerítette magát, hogy valóban szemügyre vegye.

Ezt akarod te megmászni, fiacskám? Na ne röhögtess!

Louis Creed eléggé szép szál, jó száznyolcvanöt centi magas férfi volt, ám a kerítés elérte a három métert is, és minden egyes kovácsoltvas rúdja díszes nyílhegyben végződött. No, persze, a

látvány csak addig tetszetős, amíg az ember, a lábát átlendítve rajta, meg nem csúszik, és a hirtelen lezuhanó nyolcvanvalahány kilós súly erejétől az ágyékába nem fúródik valamelyik nyílhegy, úgy, hogy a heréjét majd szétrobbantja a kín. És akkor ott állna, mint nyársra szúrt malac, és addig üvölthetne, amíg valaki ki nem hívja a rendőrséget, amelyik aztán leemeli, és azonmód kórházba szállítja.

Újra megizzadt, az ing a hátához tapadt. A mélységes csendet csak a Hammond Street késői forgalmának duruzsolása törte meg.

Csak van rá valami mód, hogy bejusson.

Kell hogy legyen.

Ugyan már, Louis, nézz szembe a tényekkel. Meglehet, hogy őrült vagy, de ennyire azért mégsem. Az még elképzelhető, hogy fel tudsz kapaszkodni a kerítésre, de a nyílhegyeken csak gyakorlott tornász tudna átlendülni, anélkül, hogy fel ne nyársaltatná magát. És még ha bejutnál is valamiképpen – hogyan jutnál ki, amikor Gage testét is cipelned kell?

Lépkedett tovább, s közben maga is tudta: hiába kerülgeti a temetőt, ezzel nem megy semmire.

Na jó, hát tessék: itt a megoldás. Szépen hazamegyek Ludlow-ba, és holnap délután visszajövök. Mondjuk, négy órakor lépek be a kapun, és keresek valami búvóhelyet, ahol éjfélig meghúzhatom magam. Más szóval holnapra halasztom azt, amit, ha van egy csöpp eszem, mára is átgondolhattam volna.

Pompás ötlet, ó, nagy sámán – csakhogy mi legyen addig azzal a böhöm nagy csomaggal, amit az imént átdobtál a falon? Csákány, lapát, zseblámpa... akár rá is nyomhatod minden egyes darabjára a feliratot: SZABVÁNYFELSZERELÉS SÍRRABLÁSHOZ.

Láttam, hogy a bozótban ért földet. Ugyan ki bukkanna ott rá, az ég szerelmére?

Jól meggondolva ez az érvelés voltaképpen ésszerűnek tetszett. Csakhogy az egész vállalkozás maga volt a tömény ésszerűtlenség, és a szíve higgadtan, de a leghatározottabban azt

súgta, hogy másnap már nem térhet ide vissza. Ha ma éjjel nem teszi meg, akkor soha. Még egyszer nem tudná magát ilyen lázas tébolyba hajszolni. Most van itt a pillanat – és soha többé nem lesz hasonló.

Errefelé kevesebb volt a ház. Csak ritkán fénylett fel egy-egy sárga négyszög az utca túloldalán; egy ízben pedig egy fekete-fehér tévékészülék kékesszürke vibrálása ütötte meg a szemét. A kerítésen át azt is látta, hogy ezen a részen öregebbek a sírok, éleik gömbölyűre koptak, és volt, amelyiket már megroskasztott a fagy és olvadás sok-sok éves váltakozása. Újabb stoptábla meredt fel előtte; ha ezután jobbra fordul, az utca nagyjából párhuzamos lesz a Mason Streettel, ahonnan elindult. És ha visszatér a kiindulóponthoz – akkor mihez kezdjen? Induljon újabb körsétára? Vagy nyugodjék bele a vereségbe?

Újabb kocsi jött szembe vele. Louis ismét egy fa mögé húzódott. De ez a kocsi nagyon is lassan haladt, és egyszer csak az utasülésről reflektor fehér sugara csapott ki, hogy végigpásztázza a kovácsoltvas kerítést. Louis szíve görcsösen összeszorult. Rendőrautó volt; a temetőt ellenőrizte.

Szorosan a fához lapult, a durva kéreghez préselve arcát, és kétségbeesetten remélte, hogy a vaskos törzs eltakarja. A fény sebesen közeledett. Louis leszegte fejét, nehogy arcának fehér foltja elárulja. A fény elérte a fát, egy másodpercre eltűnt, majd Louistól jobbra bukkant fel ismét. Louis egy lépést balra siklott. Várta, hogy a hátsó lámpa fénye élénkebb vörösre váltson, az ajtó kivágódjék, s a reflektor, gömbcsuklóján visszafordulva, hosszú fehér ujjként egyszer csak rászegeződjék. *Hé, maga ott, a fa mögött! Lépjen csak előbbre, hadd lássuk; de aztán üres legyen ám mindkét keze! Na, indíts!*

A rendőrautó továbbhaladt. Elért a sarokig, ott ráérősen, szabályszerűen indexelt, majd balra fordult. Louis nekiroskadt a fának. Lihegett, szája kiszáradt, és savanyú íz lepte el. Tudta, hogy a rendőrautó a Hondája mellett halad majd el, de ez nem számított; este hat és reggel hét között a Mason Streeten szabad volt parkolni; az övé mellett még jó néhány kocsi állt ott.

Gazdáik az utca túloldalán sorakozó társasházakban laknak.

Louis egyszer csak ösztönösen felnézett a szilfára, amely megoltalmazta.

Közvetlenül a feje fölött a törzs kétfelé ágazott. Talán sikerülne...

Meg sem gondolta, máris megragadta a villás elágazást, és felhúzódzkodott, teniszcipős lábával támasztékot keresve. A lepattogzó kéreg halkan koppant a járdán. Először fél térdét sikerült felhúznia, majd keményen megvetette fél lábát az elágazásban. Ha a rendőrautó netán visszafordulna, a zseblámpa fénye furcsa egy madarat kapna el. Most nem kéne húzni az időt...

Felhúzódzkodott egy magasabb ágra, amely már áthajolt a kerítés fölött. Most valamikori kölyökénjére ismert; fura, bohókás érzés volt. A fa könnyedén, szinte csitítón himbálózott a szűnni nem akaró szélben, levelei halkan susogtak. Louis gyorsan felmérte a helyzetet, és aztán, nehogy ideje legyen begyulladni, két kézzel jó erősen megkapaszkodott az ágban, amely valamivel vastagabb volt egy izmos férfikarnál, és ellökte magát a semmibe. Lába mintegy két és fél méterrel a járda fölött himbálózott; így tapogatózott előre az ágon a kerítés felé. Az ág meghajlott, de úgy látszott, megbírja, és nem fog letörni. Homályosan látta, amint formátlan, fekete majomszerű árnyéka együtt mozog vele a járda cementjén. Hónalját felszárította a hűvös szél, és bár arcán és nyakán még folyt az izzadság, egyszer csak dideregni kezdett. Az ág ide-oda himbálózott minden mozdulatától, s minél tovább haladt, annál mélyebben hajlott meg. Csuklója és ujjai egyre inkább kifáradtak, s félt, hogy izzadságtól síkos tenyere megcsúszik az ágon.

Így ért el a kerítésig. Teniszcipője vagy harminc centiméterrel a nyílhegyek fölött imbolygott. Ebből a szögből a hegyes végződések félelmetesen élesnek látszottak, és Louis ráeszmélt, hogy nemcsak a heréi vannak veszélyben: ha most rázuhan valamelyik rúdra, súlyától az akár a tüdejéig is fúródhat, és a zsaruk, ha netán visszatérnek, korán jött és igencsak ijesztő

mindenszenteki dekorációt találnak a Szép Kilátás Temető kerítésén.

Gyorsan, csaknem zihálva szedte a levegőt, s egy kis pihenésre vágyva próbálta kitapogatni lábával a kerítést, így lógott a magasban néhány másodpercig, de lába hiába táncolt: nem érte el a rudakat.

Ekkor fény hullott rá. Közeledő fény.

Uram Istenem, egy autó!

Megpróbált továbbhúzódzkodni, de tenyere megcsúszott; egymásba kulcsolt ujjai lassan elernyedtek. Nagy nehezen balra fordította fejét, hogy lenézzen fájdalmasan feszülő karja alá. Valóban autó volt, de lassítás nélkül száguldott át az útkereszteződésen, majd eltűnt. Micsoda szerencse! Ha a vezetőnek eszébe jut, és...

Keze ismét megcsúszott. Érezte, ahogy kéregdarabkák szitálnak a fejére.

Végre meg tudta támasztani a fél lábát, csakhogy ekkor valamelyik rúd hegye beleakadt a másik nadrágszárába. És jól tudta: nem soká bír már itt függeszkedni Kétségbeesve rántott egyet a lábán. Az ág meggörbült. Keze ismét megcsúszott. Hallatszott, ahogy reccsenve feslik fel a szövet – és azután egyszer csak mindkét lábával érintette a rudak végét. Igaz, a nyílhegyek egyre fájdalmasabban bökték cipője talpát, de az a fő, hogy immár két lábon áll, s a megkönnyebbülés, hogy karja nem feszül már annyira, s keze is ellazulhat, bőségesen kárpótolta a lábában érzett fájdalomért.

Elképesztő látvány lehetek, gondolta sötét élvezettel. Bal kezével az ágba csimpaszkodva, beletörölte jobb kezét a zakójába, aztán kézcserével megismételte ugyanezt.

Még néhány másodpercig pihent a rudak hegyén, aztán ismét előbbre csúsztatta kezét az ágon, amely itt már úgy elvékonyodott, hogy kényelmesen fűzhette egybe ujjait. Aztán Tarzan módjára előrevetette magát, lába elszakadt a nyílhegyektől. Az ág most már ijesztő ívben hajlott meg, s valami baljós roppanást is hallott. Gyorsan elengedte, bízva jó

sorsában.

Elég balszerencsésen ért földet. Fél térdével egy sírkőnek ütközött, s a fájdalom a combjáig hatolt. Térdét markolva bukfencezett egyet a fűben, s egyelőre csak reménykedett, hogy nem tört el a térdkalácsa. Szája fájdalmas vigyorra torzult. Aztán a kín lassan csillapodott, s megkönnyebbülten észlelte, hogy be tudja hajlítani az ízületet. Ha nem várja be, amíg megmerevedik, hanem továbbmegy, akkor nem lesz semmi baj. Legalábbis bízzunk benne...

Feltápászkodott, és elindult a kerítés mentén vissza a Mason Street és a csomagja felé. Először csak sántikálni bírt, úgy nyilallt a térde, de aztán a fájdalom tompa lüktetéssé enyhült. Miért is nem vette magához az aszpirint a Honda elsősegélydobozából! De most már késő. Figyelte az autókat, s ha kellett, beljebb húzódott a temetőbe.

Amikor elérte a forgalmasabbnak ígérkező Mason Streetet, eltávolodott a kerítéstől, amíg csak meg nem látta a túloldalon parkoló Hondát. Már éppen közelebb akart surranni, hogy csomagját kihalássza a bokrok közül, amikor a járdán lépések hallatszottak, majd halk női nevetés csendült fel. Leült egy nagyobb sírkő mögé, guggolni nem bírt volna sajgó térde miatt –, és nézte a Mason Street túloldalán bandukoló párocskát. Egymás derekát átkarolva mentek, és ahogy fel-feltűntek a fehér fénykörökben, Louisnak valami régi tévéműsor jutott az eszébe. A következő pillanatban már a címét is tudta: „Egy óra Jimmy Durantéval”... Vajon mit szólnának, ha ő most egyszerre felemelkednék, mint imbolygó árny a holtak néma városában, és tompán kongó hangon megeresztene feléjük valami dévaj üdvözlést?

Most a Hondán túli fénykörben bukkantak fel, hogy megálljanak csókolózni. Louis szédült ámulattal nézte őket, és mélységes undor fogta el önmaga iránt, ahogy itt kucorog egy sírkő mögött, mint valami beteges véglény egy olcsó képregényből, és kilesi, amit egy szerelmespár művel. *Hát ilyen keskeny a határ?*, tűnődött, s valahogyan ez a gondolatmenet is

ismerősnek tetszett. *Valóban ilyen egyszerű átlépni rajta? Csak felmászol egy fára, végigkapaszkodsz egy ágon, lepottyansz egy temetőbe, meglesel egy szerelmespárt... és ásol egy gödröt? Ennyi az egész? Vagy ez már a téboly? Nyolc évig tanultam, hogy orvos legyek, de csak egyetlen lépésbe került, hogy sírrablóvá változzam – ha tetszik, vámpírrá vagy hullarablóvá?*

Szájához préselte öklét, nehogy akaratlanul valami hang törjön fel belőle. Szerette volna, hogy ismét az a hűvös dermedtség töltse el, hogy ismét úgy érezze, elszakadt mindentől és mindenkitől. Végül sikerült is felidéznie magában ezt az érzést, és hálásan kapaszkodott belé.

Amikor a párocska végre-valahára továbbment, már csak türelmetlenség maradt benne a két távolodó alak láttán. Felmentek az egyik társasház lépcsőjén, a férfi előkotorta a kulcsot, és a következő másodpercben eltűntek a kapuban, az utcán pedig ismét teljes lett a csend; csak a szél csapkodott továbbra is, suhogtatva a lombokat, és Louis homlokába sodorva izzadt haját.

Most végre odarohanhatott a kerítéshez; lehajolt, és kitapogatta a bozótban a vízhatlan csomagot. Amikor ujja a durva anyaghoz súrlódott, gyorsan felkapta; belül tompán összecsörrentek a szerszámok. Elment a széles, kavicsos útig, amely a kapuig vezetett, s ott megállt, hogy tájékozódjék. Igen, egyenesen befelé, aztán az elágazásnál balra. Igazán egyszerű.

Az út szélén haladt, hogy ha netán mégis van főállású gondnok, és az netán épp erre jár, hamarabb behúzódhasson a szilfák árnyékába.

Az elágazásnál balra indult. Most már közeledett Gage sírjához. És ekkor hirtelen döbbenetes felismerés hasított belé: már nem emlékszik, milyen volt a fia. Megállt, szemét a kihívón rámeredő sírkövekre szegezte, és úgy igyekezett felidézni Gage képét. Egyes részletek kirajzolódtak előtte: a szőke, még kisbabásan selymes, pihés haj, a kicsit ferde metszésű szempár, az apró, fehér fogak, még azt a parányi, cikcakkos forradást is látta az állán, amelyet akkor szerzett, amikor leesett chicagói

lakásuk lépcsőjén. Mindezek az elemek felidéződtek benne, de nem tudta őket egységes egésszé rendezni. Látta Gage-et, amint rohan az út felé, nehogy lekésse találkozóját az Orinco-kamionnal, de az arcát nem lehetett látni. Megkísérelte maga elé idézni, úgy, ahogy a sárkányeregetés után este a kiságyában feküdt, de lelki szemével csak sötétséget látott.

Gage, hol vagy?

Gondoltál már arra, Louis, hogy talán nem teszel jót a fiadnak? Hátha jól érzi magát ott, ahol van... talán nem volt igazad, amikor süket dumának tartottad mindazt, amit a túlvilágról beszélnek. Hátha ott van az angyalok között; vagy éppen csak alszik. És ha alszik – tudod-e, hogy mi lesz belőle, ha felébreszted?

Ó, Gage, hol vagy hát? Azt szeretném, ha újra otthon lennél, velünk.

De vajon valóban ura-e saját tetteinek? Miért nem tudja maga elé idézni Gage arcát? És miért tart ki, bármennyi figyelmeztetést kapott is? Hiszen óva intette Jud, Pascow is azért jelent meg álmában, hogy lebeszélje, és saját szíve is zavarosan, aggodalmasan ver...

Eszébe jutottak az állattemető sírkövei, a durva rajzolatú körök, amelyek csigavonalban kanyarognak a nagy titok felé, és ekkor ismét megdermedt. Mi az ördögnek ácsorog itt, minek iparkodik felidézni Gage arcát?

Elvégre hamarosan úgyis meglátja!

Most már ott állt előtte a fejfa, rajta az egyszerű felirat: GAGE WILLIAM CREED, és a két évszám. Látta, hogy valaki járt itt a nap folyamán, hogy lerója tiszteletét a halott előtt; a síron friss virág volt. Ki lehetett az? Missy Dandridge talán?

Szíve súlyosan, de lassan kalapált. Hát itt van a célnál. Ha valóban meg akarja tenni, jobb, ha nem húzza az időt. Az éjszaka hátralévő órái szűkre szabottak; aztán máris itt a nappal.

Még egyszer, utoljára magába nézett, és megbizonyosodott róla: igenis véghez akarja vinni ezt a dolgot. Alig észrevehetőn

biccentett, és előkotorta zsebkését, hogy felvágja a ragasztószalaggal összefogott csomagot. Mint egy lepedőt, úgy göngyölte ki a ponyvát a sír végénél, és ugyanúgy rendezte el rajta a szerszámokat, mint a műszereket egy seb összevarrásához vagy egy kisebb, a rendelőben is elvégezhető műtéthez.

Itt volt a zseblámpa, filccel árnyékolva, úgy, ahogy a vaskereskedésbeli eladó javasolta; a filcet is ragasztószalaggal rögzítette, és a közepébe kör alakú kis nyílást vágott, úgy, hogy ráhelyezett egy pénzdarabot, és szikével körülnyírta. Itt volt a rövid nyelű csákány, amelyet minden eshetőségre készen hozott magával; bízott benne, hogy nem kell majd használnia, hiszen nem tömített fallal van dolga, és egy frissen ásott sírban sziklába se nagyon ütközik. Itt volt a lapát, az ásó, a kötél, a védőkesztyű. Az utóbbit mindjárt fel is vette, aztán megragadta az ásót, és munkához látott.

A puha földet könnyű volt felásni. A sír formája szabályszerűen négyszögletű volt, és a kiásott föld puhább, mint a körülötte lévő. Magában gépiesen összehasonlította ezt az igazán kényelmes munkát azzal, amely, ha minden jól megy, az éjszaka hátralévő részében vár rá – amikor majd abban a zord, sziklás talajban kell ismét elhantolnia a fiát, azon a bizonyos helyen. Ott bizony elkel majd a csákány. Aztán elhatározta, hogy megkísérli kikapcsolni az agyát. A gondolkodás csak zavarja a munkában.

A kiásott földet bal oldalra hányta, és így dolgozott kitartón, egyenletes ritmusban, bár ezt, ahogy az üreg mélyült, már valamivel nehezebb volt megtartania. Aztán beállt a sírba, s beszívta a nyirkos, friss földszagot, amelyre még emlékezett a Carl bácsi mellett eltöltött nyári napokból.

Rögtúró, jutott eszébe a szó, és megállt, hogy megtörölje izzadt homlokát. Carl bácsi szerint így csúfolták a sírásókat Amerika-szerte – még a barátaik is. Rögtúrónak...

Ásott tovább, s most már csak egyszer hagyta abba, hogy az órájára pillantson. Húsz perccel múlt éjfél. Mintha maga az idő peregne ujjai közül, zsíros, fekete göröngyökben.

Negyven perc múlva az ásó megcsikordult valamin, és Louis olyan erősen harapott az ajkába, hogy fogai nyomán kiserkent a vér. Lefelé világított lámpásával. A földet átlósan ezüstös szürke vonal hasította ketté: a kripta teteje. Louis letisztogatta róla a földet, de nagyon vigyázott, nehogy zajt csapjon, mert mi sem adhat élesebb hangot a néma éjszakában, mint a betonon megnyikorduló ásó.

Kimászott a sírból, és magához vette a kötelet, amelyet átfűzött a tető egyik felébe ágyazott vasgyűrűkön, majd ismét kievickélt, kiterítette a ponyvát, ráfeküdt, és megragadta a kötél két végét.

Most, Louis! Itt az utolsó alkalom.

Bizony. Itt az utolsó alkalom, és akármi legyek, ha elszalasztom.

Keze köré csavarta a kötelet, és meghúzta. A betonlap zsanérja megcsikordult, de könnyen engedett. A lemez felemelkedett, és úgy meredezett a tátongó sötétség fölött, mintha fedélből sírkővé alakult volna.

Kihúzta a kötelet a gyűrűkből, és félredobta. A lap másik feléhez már nem lesz szüksége rá; a bélésfal szélén állva azt maga is felemelheti.

Visszaereszkedett a sírba, vigyázva, nehogy feldöntse a már felemelt betonlapot, és esetleg még a lábujjait is összezúzza; a lap elég vékony volt ahhoz, hogy akár össze is törhessen. Kavicsok hullottak az üregbe, és hallotta, ahogy néhányuk tompa kongassál Gage koporsójának csapódik.

Előregörnyedt, megragadta a fedél másik felét, és felfelé húzta. Érezte, ahogy valami hideg és nyúlós tapad a tenyeréhez. Amikor végzett, és a fedél másik fele is felemelkedett, lenézett a kezére: kövér giliszta tekergett rajta ernyedten. Louis felhördült az undortól, majd odanyomta fia sírjának oldalfalához.

Aztán újra levilágított az üregbe.

Ott volt a koporsó, amelyet utoljára a szertartás alatt látott, a sír fölé fektetett krómrudakon, az émelyítőén zöld műpázsittól övezve. Ez volt hát a páncélszekrény, amelybe el kellett volna süllyesztenie minden, fiához fűződő reményét. A korábban egész

bensejét megdermesztő hidegség ellentéteként most fehéren izzó, merő düh árasztotta el. Micsoda baromság! Csak egyet felelhet rá: nem! Soha!

Az ásóért nyúlt, válla fölé lendítette, és lecsapott a koporsó zárjára – egyszer, kétszer, háromszor, majd negyedszer is. Szája dühödt fintorba torzult.

Kiszedlek innen, Gage! Csak figyelj!

A zár már az első ütésre eltört, többre minden bizonnyal szükség sem lett volna, de ő csak ütötte tovább: nem csupán kinyitni akarta a koporsót, de gyűlöletét is ki akarta tombolni rajta. Végül aztán valamelyest kijózanodott, és amikor épp újabb ütésre emelte volna karját, végül mégsem csapott le.

Félrelökte a kicsorbult, összekaristolt ásót, és kimászott a sírból. Lába elgyengült; úgy érezte, mintha gumiból volna. Gyomra is émelygett. Dühe, amilyen hirtelen jött, olyan gyorsan el is szállt. Helyébe a fagyos dermedtség szivárgott vissza; soha életében nem volt ennyire magányos; mintha semmilyen szál nem fűzné a világhoz. Olyan volt, mint az űrutas, aki űrséta közben eltávolodik a hajótól, csak lebeg a sötét semmiben, és az élete sem az övé többé. *Vajon Bill Baterman is így érezte magát?*, tűnődött.

Elnyúlt a földön, ezúttal a hátán, hogy kivárja, amíg erőre kap, és teheti tovább a dolgát. Amikor úgy érezte, ismét elbírja a lába, felült, és visszacsúszott a sírba. Amikor rávilágított a zárra, látta, hogy az nem csupán megsérült, hanem darabokra tört. Hiába csapkodott olyan vak dühvel, minden egyes csapása egyenesen célba talált, mintha valami földöntúli erő irányította volna karját. Még a fa is összevissza repedezett a zár körül.

Louis a hóna alá dugta a lámpát, leguggolt, és úgy nyújtotta ki kezét, mint egy cirkuszi légtornászcsoport tagja, akire fontos szerep vár az életveszélyes mutatványban: neki kell elkapnia társát a halálugrás után.

Megtalálta a bemélyedést a koporsó fedelén, és belecsúsztatta ujjait, majd egy másodpercre megállt – ez azonban nem volt habozásnak nevezhető –, és aztán kinyitotta fia koporsóját.

Rachel Creed majdnem elérte a boston-portlandi járatot. Majdnem. Chicagóból időben indult a gépe (ami már önmagában is csoda volt), azonnal megkapta a leszállási engedélyt a La Guardia repülőtéren (újabb csoda), és mindössze öt perc késéssel szállt fel New Yorkból. Bostonba azonban már negyedórás késéssel érkezett meg – tizenkét perccel tizenegy után. Vagyis tizenhárom perce maradt az átszállásra.

Mindamellett még így is elérte volna a csatlakozását, ha nem késik a Logan repülőteret rendszeresen körbejáró autóbusz. Rachel csak várt; ekkorra már elfogta valami csendes vakrémület; egyik lábáról a másikra állt, mintha vécére kellene mennie, és egyik válláról a másikra rakosgatta az anyjától kapott utazótáskát.

Amikor a busz tizenegy óra huszonötre sem ért oda, futásnak eredt. Cipője sarka nem volt túl magas, de most még ez is zavarta. Az egyik bokája fájdalmasan megbicsaklott, és egy másodpercre megállt, hogy kibújjon a cipőből, aztán harisnyában szaladt tovább, az Allegheny és a Keleti Légitársaság irodái mellett. Most már lihegett, s az oldala is szúrt. A lehelete forró volt; minden lélegzetvétel nehezére esett. Végül odaért a nemzetközi csarnokhoz, és egyszer csak megpillantotta a Delta háromszögletű jelét. Berontott az ajtón, kis híján elejtve egyik cipőjét; az utolsó pillanatban sikerült zsonglőrmozdulattal elkapnia. Ekkor tizenegy óra harminchét perc volt.

Az egyik ügyeletes tisztviselő felpillantott.

– A 104-es járat... – A portlandi... Felszállt már?

A tisztviselő hátranézett a monitorra. – Itt az áll, hogy még a kijáratnál van, de már öt perce bemondták az utolsó figyelmeztetést. Rögtön odaszólok. Van feladni-való poggyásza?

– Nincs – mondta Rachel zihálva, és félresöpörte szeméből átizzadt haját. Szíve vadul dörömbölt bordái közt.

– Akkor ne várja meg, amíg telefonálok. Szaladjon inkább, de amilyen gyorsan csak bír.

Rachel azonban már nem bírt gyorsan szaladni, bár azért megtette, ami még telt tőle. A mozgólépcsőt kikapcsolták éjszakára, így hát felcsörtetett rajta. Szájában fémes ízt érzett. Amikor elérte a biztonsági ellenőrzést, jóformán hozzávágta táskáját a meghökkent női alkalmazotthoz, aztán kezét hol ökölbe szorítva, hol ellazítva várta, hogy a táska megérkezzék a futószalagon. Még ki sem ért a röntgenkészülék alól, már elkapta a szíját, és rohant tovább; a táska először csak úgy repült utána, majd a csípőjét csapkodta.

Futás közben felnézett az egyik monitorra.

104. JÁRAT PORTLAND TERV. IND. 11.25. 31. KAPU BESZÁLLÁS.

A 31. kapu a csarnok legtávolabbi végén volt. És szeme még a monitoron volt, amikor a BESZÁLLÁS felirat betűi imbolyogva eltűntek, és helyükbe az INDUL szó villant fel.

Rachel ajkáról csalódott kiáltás tört fel. Abban a másodpercben rontott a beszállóváróba, amikor az illetékes tisztviselő éppen eltávolította a feliratot: 104. JÁRAT BOSTON-PORTLAND 11.25.

– Hát elment? – kérdezte hitetlenkedve. – Komolyan?

A tisztviselő együttérzőn pillantott rá. – 11.50-kor gurult ki a pályáról. Igazán sajnálom, asszonyom. Hajszál híján sikerült elérnie, ha ez megnyugtatja. – Kimutatott a széles üvegablakon, és Rachel láthatta a hatalmas 727-est, rajta a Delta jelzésével, amint villogó, karácsonyfaszerű fényeivel tovagördül a pályán.

– Uramisten – kiáltotta Rachel –, hát nem szóltak ide, hogy jövök?

– Amikor ideszóltak, a 104-es már a gurulópályán volt. Ha visszahívom, belegabalyodott volna a 30-as légifolyosó forgatagába, és a pilóta tálcán követelte volna a fejem. Nem is szólva a százegynéhány utasról. Igazán nagyon sajnálom. Ha csak négy perccel előbb ér ide...

Rachel nem hallgatta tovább. Elindult, s már félúton volt a

biztonsági ellenőrzőponthoz, amikor hullámokban tört rá a gyengeség. Betámolygott egy másik beszállóváróba, és leült, amíg ismét ki nem tisztult előtte a világ. Akkor leszedte a szétrongyolódott harisnya talpáról a ráragadt, szétlapított cigarettacsikket, és visszabújt cipőjébe. *Piszkos a lábam, és lám, rá se rántok,* gondolta elkeseredve.

Felállt, és visszaindult a csarnok felé.

A női biztonsági őr együttérzőn pillantott rá. – Hát lekéste?

– Le bizony – mondta Rachel.

– Hová készült?

– Portlandbe. És onnan Bangorba.

– Miért nem bérel kocsit, ha valóban olyan sürgős a dolga? Ilyenkor általában egy közeli szállodát szoktam ajánlani, de ha valaha láttam hölgyet, akinek minden jel szerint nagyon sürgős a dolga, hát maga az.

– Jó szeme van – mondta Rachel, és átgondolta a javaslatot. – Igen, azt hiszem, ezt kéne tennem. Már ha valamelyik ügynökség tud kocsit adni...

– De még mennyire, hogy tudnak! – nevette el magát a nő. – A Logan reptéren csak ködös időben nincs kocsi. És most kivételesen nincs köd.

Rachel alig figyelt oda; magában már számolgatott. A bangori járatot akkor sem tudja időben elcsípni Portlandben, ha öngyilkos tempóban száguld végig az autópályán. Tehát az egész utat autón kell megtennie. Mennyi ideig tarthat ez? A távolságtól függ. Mintha Jud egyszer kétszázötven mérföldet említett volna. Mire elindul, lesz negyed egy, sőt, inkább fél. Végig autópálya van, és megpróbálhat egész úton hatvanöt mérföldes sebességgel menni; nem valószínű, hogy elkapnák gyorshajtásért. Fejben elosztotta hatvanöttel a kétszázötvenet. Nem egészen négy óra; de mondjunk, a biztonság kedvéért, mégis négyet. Egy alkalommal biztosan meg kell állnia, hogy mosdót keressen. És bár az alvásnak a puszta gondolata is képtelenségnek tetszett most, azért tisztában volt teljesítőképességének határaival: útközben valahol meg kell innia egy nagy csésze erős kávét is.

De még így is ott lehet Ludlow-ban napkelte előtt.

Ahogy mindezt őrölte a fejében, már meg is indult a lépcső felé; az autókölcsönző ügynökségek egy szinttel lejjebb voltak.

– Sok szerencsét, kedves – kiáltotta utána a biztonsági őr. – És vigyázzon magára!

– Köszönöm – mondta Rachel. Úgy érezte: most már valóban rászolgált némi szerencsére.

51

Először a szag csapta meg az orrát, és hátrahőkölt az undortól. Lihegve álldogált egy darabig a sír szélén, és amikor már úgy vélte, úrrá lett émelygésén, egyszerre jött vissza torkán az egész kiadós és ízetlen vacsora. A sír túlsó végére hányt, és utána levegő után kapkodva hajtotta fejét a földnek. Végül a hányinger elcsitult. Fogát összeszorítva, előhúzta hóna alól a lámpát, és levilágított a nyitott koporsóra.

Már-már áhítatos borzadály lepte el – ilyesmit érez az ember a legvacogtatóbb rémálmok közepette, amelyeket ébredéskor már szinte el is felejt.

Gage feje eltűnt.

Louis annyira reszketett, hogy két kézre kellett fognia a lámpát; így kell markolniuk a rendőröknek a revolvert lőgyakorlaton. A fénysugár még így is csak ugrált ide-oda, és néhány másodpercbe telt, amíg ismét a koporsóra tudta irányítani.

Ez lehetetlen, mondta magának. *Gondolj arra, hogy amit látni véltél, az egyszerűen nem lehet igaz.*

Lassan mozgatta felfelé a keskeny fénysugarat Gage kilencven centiméteres kis alakján, az új cipőtől a nadrágon és a hozzávaló kis zakón át (ó, édes Istenem, hát hogy szabad egy kétéves kisfiúnak öltönyt viselnie?!) a kihajtott gallérig, és...

Lélegzete elakadt a felháborodástól. Rohamszerűen tört rá újra az a düh, amellyel Gage halála eltöltötte, és maga alá gyűrte minden félelmét a természetfölötti, természeten túli erőktől,

elfojtotta növekvő bizonyosságát, hogy immár átlépett a téboly tartományába.

Előkotorta hátsó zsebéből a zsebkendőjét, majd egyik kezében a lámpával, a másikban a zsebkendővel újra a sír fölé hajolt, úgy, hogy alig tudta megőrizni egyensúlyát; ha most bedőlt volna a bélésfal, alighanem eltöri a nyakát. Gyengéden letörölte a zsebkendővel a Gage bőrén megtelepült sötét mohát – emiatt képzelte egy őrült pillanatig azt, hogy a kisfiú egész feje eltűnt.

A moha nyirkos volt, és egészen vékony. Tulajdonképpen számíthatott volna rá; napközben esett, és a bélésfal nem vízálló. Amikor jobbra-balra villantotta a fényt, látta, hogy a koporsó alatt kis tócsa gyúlt meg. És a nyálkás mohafátyol alatt egyszer csak megpillantotta a fiát. A temetkezési vállalkozó tudta ugyan, hogy ilyen borzalmas baleset után nem fogják kinyitni a koporsót, de azért, híven céhe szabályaihoz, kifogástalan munkát igyekezett végezni. Louis úgy érezte, mintha ügyetlenül összetákolt játék babát látna. A fej helyenként furcsán domborodott: a lehunyt szempár mélyen besüppedt, és a szájból valami fehér türemlett ki, mint egy albinó nyelve. Louis először azt hitte, túl sok balzsamozót használtak; kényes szer az, gyereknél pedig végképp nem tudni, mikor elég belőle... és mikor túl sok.

Aztán ráeszmélt, hogy csak vatta az. Benyúlt a fiúcska szájába, és kihúzta. A száj, amely furcsán lazának érződött, és természetellenesen sötét és széles volt, jól hallható kis csettegéssel zárult össze. Louis elhajította a vattát, amely undorítóan fehérlett a sekély tócsában. Gage fél orcája most öregesen beesettnek hatott.

– Kiveszlek innen, Gage, jó? – suttogta Louis.

Imádkozott, nehogy most jöjjön erre valaki, nehogy éppen fél egykor jusson a gondnok eszébe, hogy körbejárja a temetőt. Most már tragikus volna, ha lefülelnék; ha most villanna rá egy zseblámpa, amint a sírban állva végzi baljós munkáját, a tulajdonosa felkapná az elgörbült, összevissza karcolt lapátot, és betörné az illetéktelen behatoló koponyáját.

Karjával benyomakodott Gage teste alá. A test mintha csonttalan volna, úgy ingott ide-oda, és ahogy felemelte, Louist hirtelen rettentő bizonyosság rohanta meg: Gage teste mindjárt darabjaira esik szét, és akkor mihez kezdjen? Ott állna a bélésfalon, kezében a test széthullott maradványaival, és üvöltene – és végül így akadnának rá.

Na hagyd abba, te nyúlszívű, csináld tovább!

Gage hóna alá nyúlt, érzékelve a test bűzét és nyirkosságát, és úgy emelte ki, mint annak idején, ó, de hányszor, a fürdőkádjából. A fej ide-oda billegett, volt hogy a hát közepéig fittyedt. Hirtelen rávigyorogtak a kör alakban elhelyezett öltések, melyek a fejet a vállhoz rögzítették.

Louis lihegett; gyomra görcsbe rándult a szagtól, és a nyomorúságosan összezúzott kis test laza, csonttalan tapintásától – de azért sikerült kiráncigálnia fiát a koporsóból. Végül aztán leült a sír szélére, ölében a testtel; lába ott himbálózott a gödör fölött, két szeme két fekete üreg volt, arca kísértetiesen, ólmosan sápadt, szája lebiggyedt és folytonosan reszketett az iszonyattól a szánalomtól és a mélységes szomorúságtól.

– Gage... – szólalt meg, és ringatni kezdte a fiúcskát. Gage haja, mint élettelen drót, súrolta a csuklóját. – Minden jó lesz, Gage, esküszöm rá. Minden rendbe jön, Gage, ez itt még csak az éjszaka, kérlek, higgyél nekem. Szeretlek. Gage. Apu szeret téged.

Louis ült a sír szélén, és ringatta a fiát.

Háromnegyed kettőre útra kész volt. Igazából a test kiemelése bizonyult a leggyötrelmesebbnek; lelke, ez a belső űrhajós ekkor lebegett legtávolabb a világűrben. De most, amikor már megpihenhetett, hiába lüktetett és sajgott a háta, hiába rándultak görcsösen össze a kimerült izmok, úgy érezte: lesz ereje a visszaúthoz is. Mindahhoz, ami még vár rá.

Ráhelyezte Gage testét a ponyvára, és belecsavarta, majd hosszú csíkokra vágott ragasztószalaggal rögzítette a ponyvát, aztán félbevágta a kötelet, és ügyesen összekötötte a csomag

mindkét végét; így olyan lesz, mintha csupán összegöngyölt szőnyeget cipelne. Lecsukta a koporsót, aztán némi töprengés után újból kinyitotta, és beletette a meggörbült ásót is. Hadd maradjon meg a Szép Kilátás Temetőnek ez az ereklye – ha már a fiáról le kell mondania. Miután végleg lezárta a koporsót, leeresztette a betonfedél egyik felét. A másikat először csak rá akarta billenteni a bélésfalra, de félt, hogy csörömpölne, így aztán, újabb töprengés után, nadrágszíját fűzte át a vasgyűrűkön, és így engedte vissza óvatosan a lapot. Aztán visszalapátolta a földet az üregbe, de a föld kevésnek bizonyult, és a sír felszíne egyenetlen maradt. Lehet, hogy valaki felfigyel erre; az is lehet, hogy nem. És az is lehet, hogy valaki felfigyel rá, jé aztán nem törődik vele. Ma éjjel már nem akart ezen rágódni – még túl sok a dolga. Újabb hagymázas órák... Ő pedig máris nagyon fáradt.

Hejhó, lendüljünk bele.

– Helyes a dörgés – motyogta.

A szél ismét felvonított a fák lombjai között. A zaj hallatán idegesen körülnézett. Letette a csomag mellé a lapátot, a kesztyűt, a zseblámpát és a csákányt, amelyre még csak ezután kerül sor. Nagy kísértést érzett, hogy a lámpát magával vigye, de sikerült legyűrnie. Otthagyva a testet és a szerszámokat, visszament azon az úton, ahonnan jött, és öt perc múlva odaért a magas kovácsoltvas kerítéshez. Az utca túloldalán engedelmesen várta a Civic, a járdaszegély mellett. Milyen közel volt – és mégis milyen távol!

Louis elnézte néhány másodpercig, aztán elindult, ezúttal egy másik irányban.

A kaputól távolodva addig haladt a kerítés mentén, amíg az derékszögben el nem fordult a Mason Streettől. Valamiféle vízlevezető árokhoz ért, belenézett – és megborzongott a látványtól. Az árok tele volt egymásra rétegzett rothadó virággal, amelyet évek óta áztatott a hó meg az eső.

Jézusom...

Nem, ez az áldozat itt nem Jézus megengesztelését szolgálja, hanem a keresztény istennél sokkal ősibb istenségnek hódol.

Más és más korokban más és más névvel illették az emberek, de azt hiszem, Rachel nővére egész jól eltalálta. Ő Óz, a Hatalmas és Khettenetes, a földben nyugvó élettelen dolgok istene. A csatornákban rothadó virágok istene. És a Titoké.

Louis megbűvölten bámult le az árokba, majd nagy nehezen levette róla a szemét, és levegő után kapott, mint akit megdelejeztek, és éppen mire tízig számolnak, tér végre magához.

Ment tovább, és nemsokára meg is találta, amit keresett. Gyanította, hogy már a temetésen elraktározta agyába a szükséges adatokat.

A szélfútta sötétségben a temető kriptája meredt fel előtte.

Telente, amikor még motoros targoncával sem lehet megmozgatni a fagyott földet, itt tárolták a koporsókat; de olyankor is igénybe vették, ha túl nagy volt a forgalom.

Louis tudta, hogy a kaszás néha szorgosabban suhogtatja szerszámát. Vannak korszakok, amikor valamely közösségen belül ismeretlen okokból egyszer csak megszaporodnak a halálesetek.

– Hosszú távon aztán minden kiegyenlítődik – magyarázta egykor Carl bácsi. – Ha májusban van két olyan hetem, amikor senki nem hal meg, bizton számíthatok rá, Lou, hogy novemberben lesz két hét, amikor tíz temetésem jön össze. Persze a november rossz példa, mint ahogy karácsonykor sincs igazi forgalom – az a hiedelem a karácsonyi depresszióról marhaság. Kérdezd csak meg akármelyik temetkezési vállalkozót. Karácsony táján a legtöbb ember boldog, és élni akar. És aki élni akar, az többnyire életben is marad. A nagy hullám többnyire februárban érkezik. Ilyenkor kapja el az öregeket az influenza, és persze sok a tüdőgyulladás is, de ez még nem minden. Vannak, akik egy évig vagy tizenöt hónapig is, mint az őrültek, harcolnak a rák ellen, és aztán jön az a gonosz vén február, és egyszer csak mintha elfáradnának, a kór meg úgy göngyöli fel őket, mint egy rossz pokrócot. Január végén még beáll az átmeneti javulás, és már azt hiszik,

megúszták – aztán február végén feldobják a talpukat. Szívroham, gutaütés, veseelégtelenség – mind februárban arat. Gonosz egy hónap az; ilyenkor lankadnak el az emberek. Mi a szakmában már megszoktuk ezt. De ami a furcsa: ugyanez megismétlődhet júniusban vagy októberben is, augusztusban viszont soha. Az augusztus lassú hónap. Hacsak fel nem robban egy gázvezeték, vagy le nem zuhan egy busz a hídról, augusztusban soha nem telik meg a kripta. Februárban viszont nemegyszer előfordult, hogy három sorban álltak egymáson a koporsók, mi meg imádkoztunk, hogy jöjjön már végre egy kis olvadás, hadd temethessünk, mielőtt hűtőházat kell kibérelni nekik.

Carl bácsi jóízűt hahotázott, és Louis is vele nevetett; tetszett neki, hogy olyan titokba avatták be, amelyről még egyetemi professzorainak sincs tudomásuk.

A kripta szárnyas ajtaját füves lankába mélyesztették, amely szép, természetes domborulatával női mellre emlékeztetett – bár Louis gyanította, hogy mesterséges képződmény lehet. A dombocska csúcsa csak mintegy fél méterrel volt alacsonyabban, mint a kerítés díszes nyílhegyben végződő rúdjai, amelyek itt is egyforma magasak voltak, s nem követték a domb vonalát.

Louis körülnézett, majd felmászott a dombra. A túloldalon üres, legföljebb kéthektáros földdarab terült el. Azazhogy mégsem teljesen üres – egyetlen, magányos fészerféle állt rajta. Bizonyára a temetőhöz tartozik, gondolta Louis; nyilván a földmunkákhoz szükséges felszerelést tárolják benne.

Ezt a részt öreg szilfák és juharfák sorfala választotta el a Mason Streettől; rezgő leveleiken átszivárgott az utcai lámpák fénye. Más mozgás nem volt érzékelhető.

Az ülepén csúszott vissza a lejtőn, mert félt, hogy ha elesik, újra felsebzi a térdét. Aztán visszament a fia sírjához. Kis híján elbotlott a ponyvába csavart csomagban. Látta már, hogy kétszer kell fordulnia; egyszer a testet szállítja majd, egyszer pedig a szerszámokat. Lehajolt, fintorogva a hátába nyilalló fájdalomtól, és karjába emelte a merev vászongöngyöleget. Érezte, hogy

odabenn rázkódik a test, de továbbra sem vett tudomást a belső hangról, amely szüntelen azt susogta, hogy már rég nem ura értelmének.

Átvitte Gage testét a dombhoz, amelyen a Szép Kilátás Temető kriptája állt (kétszárnyú vasból készült tolóajtajával furcsamód valami, két kocsira méretezett garázshoz hasonlított). Felmérte, mi a teendő, ha húszkilós csomagjával, immár kötél híján, fel akar jutni a meredek lejtőn, és hozzákészült. Hátrált egy lépést aztán egyetlen lendülettel, előredőlve, nekirohant. Már jóformán a csúcson volt, amikor a rövid szárú, síkos fűben kicsúszott alóla a lába. Esés közben eldobta magától a ponyvahengert, amilyen messzire csak bírta. A csomag majdnem a tetőn ért földet. Amikor ő is felküzdötte magát a hátralévő útszakaszon, ismét körülnézett, de nem látott senkit. A kerítésnek támasztotta a csomagot; aztán visszament a többi holmiért.

Amikor másodszor is felért a dombtetőre, felhúzta a kesztyűt, és letette a csomag mellé a szerszámokat aztán a kerítésnek dőlve, kezét térdének támasztva megpihent egy kicsit. Az új kvarcóra, amelyet Racheltől kapott karácsonyra, tudatta, hogy a pontos idő 2.01.

Öt percet engedélyezett magának erőgyűjtésre, aztán átdobta a kerítésen a lapátot; hallotta, ahogy puffan a fűben. Megkísérelte a zseblámpát a nadrágjába dugni, de nem boldogult vele, így aztán átbújtatta két vasrúd között, és figyelte, ahogy legurul a lejtőn; csak reménykedhetett, hogy nem törik össze egy kövön. Most már sajnálta, hogy nem hozott magával hátizsákot.

Ezután kivette zsebéből a ragasztószalagos orsót, és a csákány fejét a ponyvába tekert csomaghoz erősítette, többszörösen körbetekerve a szalagot, hogy minél szorosabban rögzítse a fémet. Addig ismételte a mozdulatot, amíg ki nem fogyott a szalag; ekkor az üres orsót ismét zsebre vágta. Végül felkapta a csomagot, átemelte a kerítésen (a háta szinte ordítva tiltakozott; tudta, hogy egy álló hétig bűnhődhet majd ezért az éjszakáért), és aztán óvatosan leejtette, aprót jajdulva a halk puffanás hallatán.

Most fél lábát átlendítette a kerítésen, megmarkolt két díszes végű rudat, és így lendítette át a másik lábát is. Ahogy csúszott lefelé, cipője orrával feltúrta a rudak közti földet. Aztán lehuppant.

Ahogy haladt lefelé a domb túloldalán, végigtapogatta a füvet. A lapátot azonnal megtalálta: bármilyen gyengén szűrődött is át a fák közt az utcai lámpák fénye, mégis megcsillant a fémen. Aztán volt néhány rossz pillanata, amikor nem találta a zseblámpát – vajon milyen messzire gurulhatott a fűben? Négykézlábra ereszkedett, úgy kutakodott a földön; lihegése és szívdobogása hangosan zúgott a fülében.

Zsebkésével vágta le a csákányt a vászoncsomagról, majd a szerszámokat odavitte a fák közé. A legterebélyesebb fa mögé rejtőzve nézett ki jobbra-balra a Mason Streetre, amely mostanára már teljesen kihalt volt. Az egész utcában csak egyetlen világos ablakot látott: egy aranysárga négyszöget valamelyik emeleten. Talán nagybeteg lakhat ott; vagy olyasvalaki, aki álmatlanságban szenved.

Louis kilépett a fa mögül a járdára. Szaporázta a lépést, de nem szaladt. A temető sötétje után irtózatosan védtelennek érezte magát az utcai lámpák fényében, ahogy ott állt, mindössze néhány méterre Bangor második legnagyobb temetőjétől, karjában csákánnyal, lapáttal és zseblámpával. Ha most meglátná valaki, csak egyre gondolhatna.

Cipősarka szaporán kopogott, ahogy átsietett az úttesten. Ott állt, alig ötven méterrel lejjebb a Civicje, Louis azonban öt kilométernek érezte a távolságot. Verejtékben úszva indult meg az autó felé, s közben éberen figyelt, nem hall-e közeledő motorbúgást, idegen lépteket vagy akár ablaknyikorgást. A Hondához érve az oldalának támasztotta a két szerszámot, és zsebeiben kotorászva keresgélte a kocsikulcsot – hiába. Arcán ismét gyöngyözni kezdett az izzadság, szíve ismét vadul kalapált; összepréselte fogát, mintegy féken tartva elszabadulni készülő vakrémületét.

Alighanem akkor vesztette el a slusszkulcsot, amikor a faágról

leugorva nekiütközött a sírkőnek, és felbukfencezett. És most ott a kulcscsomó valahol a fűben, és ha már a zseblámpa megtalálása is olyan nehéz volt, hogyan is remélhetné, hogy rábukkan? Vége. Csak egyszer érje utol a balszerencse, máris csőstül jön a baj.

Állj meg, a rohadt életbe, gondolkozz! Nézd át még egyszer a zsebeidet! Lám, az aprópénz megvan – és ha az nem esett ki, akkor a kulcsoknak is ott kell lenniük.

Ezúttal lassabban forgatta át a zsebeit, kiszedte az aprót, még a bélést is kifordította.

Kulcscsomó sehol.

A kocsiajtónak dőlve tűnődött: mármost hogyan tovább? Nincs más hátra: vissza kell másznia. Otthagyja a fiát, ahol van, magához veszi a lámpát, visszamászik, és az éjszaka hátralévő részében meddő hajszát indít a...

És ekkor hirtelen világosság gyúlt fáradt agyában.

Lehajolt, és benézett a kocsiba. A kulcsok ott lógtak a gyújtásban.

Önkéntelenül felnyögött, aztán átrohant a vezetőüléshez, felrántotta az ajtót, és kivette a kulcsokat. Közben hallani vélte a krumpliorrú Kari Malden, e komor apafigura parancsoló hangját a lehajtható szélű őskori kalap alól: *Zárd be a kocsidat, és ne felejtsd ott a kulcsot! Miért vinnél rossz útra egy becsületes embert?*

Hátrament, és kinyitotta a csomagtartót, betette a lámpát meg a szerszámokat, aztán lecsapta a fedelet. Már vagy tíz métert megtett a járdán, amikor eszébe jutottak a kulcsok. Ezúttal a csomagtartó zárjában hagyta őket.

Mekkora hülye vagy!, gúnyolódott magán. *Ha mindent így elbaltázol, jobb, ha az egészet kivered a fejedből!*

Visszament a kulcsokért.

Gage-dzsel a karjában már majdnem kiért a Mason Streetre, amikor valahol ugatni kezdett egy kutya. Mit ugatni – vonyított, csaholt, hogy csak úgy visszhangzott tőle az utca. *Krrrr –*

Vauuu! Krrrr – Vauuu!

Louis egy fa mögé bújva tűnődött, mi lehet ebből, mitévő legyen most. Csak állt, és várta, mikor világosodik ki jobbra-balra valamennyi ablak az utcában.

Ám mindössze egyetlen ablakban gyúlt fény, méghozzá épp a szemközti házban, majd rekedt hang harsant: – Pofa be, Fred!

– Krrr! Vauuu! – hangzott fel Fred válasza.

– Zárd már el, Scanlon, vagy hívom a rendőrséget! – üvöltött valaki arról az oldalról, ahol Louis állt. Louis összerezzent; most értette meg, milyen csalóka az üresség és elhagyatottság látszata. Mindenfelől emberek veszik körül, száz meg száz szempár, és egyedüli szövetségese az éjszakai nyugodalom; az az átkozott kutya pedig éppen ezt támadja. *Hogy dögölnél meg, Fred,* gondolta. *De most nyomban.*

Fred újabb sorozatba kezdett; a „krrrr” még kitelt tőle, de mielőtt egy jó erőteljes „Vauuu!”-t is mondhatott volna, néhány kemény ütés csattant, amit halk nyüszítés és vinnyogás követett.

Aztán hirtelen csend lett, majd ajtó csapódott, végül Fred lakhelyének ablakában kihunyt a fény is.

Louisnak nagy kedve lett volna még várakozni az árnyékban, amíg a felfordulás teljesen el nem csitul – de az idő túl gyorsan pergett ujjai között.

Csomagjával átkelt az úttesten, és visszament a Civichez. Egy lelket sem látott; Fred továbbra is békén maradt. Fél kézzel a csomagot fogva előhalászta a kulcsot, és kinyitotta a csomagtartót.

Gage azonban nem fért be.

Megkísérelte függőlegesen elhelyezni a csomagot, aztán vízszintesen, majd pedig átlósan – mindhiába; a Civic csomagtere szűknek bizonyult. Meghajlítva, összenyomva belefért volna – Gage nem tiltakozott volna –, de Louisnak egyszerűen nem volt szíve ehhez.

Gyerünk, gyerünk, tünés innen, ne kísértsük tovább a sorsot!

De hiába; csak állt ott zavarodottan, minden ötletből kifogyva, karjában a fia tetemét rejtő csomaggal. Aztán meghallotta egy

közeledő autó zaját, és gépiesen, szinte gondolkodás nélkül az utasülés ajtajához lépett, kinyitotta, és az ülésre csúsztatta csomagját.

Mihelyt bezárta az ajtót, hátrarohant, és lecsapta a csomagtartó fedelét. A másik autó megállás nélkül átment az útkereszteződésen; részegen gajdoló hangok szűrődtek ki a belsejéből. Louis beült a kormány mögé, beindította a motort, és éppen a reflektort akarta begyújtani, amikor iszonyú gondolat hasított belé. Mi van akkor, ha Gage feje hátrafelé mutat, térd- és csípőizületei kifordulnak, és beesett szeme a hátsó ablakra mered?

Nem számít, felelt magának a kimerültség megsokszorozta dühvel. *Mikor fogod fel végre? Egyáltalán nem számít!*

De számít. Igenis számít. Ez itt Gage, és nem egy nyaláb rongy!

Odanyúlt, és gyengéden kitapogatta a ponyva alatt rejtőző test körvonalait, mintha egy vak igyekeznék megtudni, milyen tárgy is van a keze ügyében. A végén ujjai egy dudorhoz értek, ami csak Gage orra lehetett és a dudor előre mutatott.

Csak ekkor szánta rá magát, hogy elinduljon a huszonöt percre lévő ludlow-i ház felé.

Hajnali egykor megszólalt Jud Crandall telefonja. A ház csendjébe élesen belehasító hangra hirtelen riadt fel az öregember. Éppen álmodott, és álmában ismét huszonhárom éves volt. Egy vasúti szerelőműhelyben ült a padon George Chapinnel és René Michaud-val, és egy üveg Georgia Charger whiskyt adtak kézről kézre – feketén vásárolt csempészáru volt, adóbélyeggel álcázva –, miközben odakinn zabolátlanul süvöltött az északkeleti szél, minden más hangot, még a vasút gördülőállományát is elnémítva. így hát ők hárman csak ültek és iddogáltak a pókhasú vaskályha körül, és nézték, ahogy a homályos máriaüveg mögött szeszélyesen felizzik és halványodik a vöröslő szén, gyémánt formájú árnyat vetve a padlóra. Ültek, és meséltek épp az ilyen éjszakákra való történeteket, amelyeket a férfiak úgy tárolnak magukban éveken át, mint kisfiúk a felhalmozott talmi kincseket az ágyuk alatt. Titkos és illetlen történetek voltak ezek, közepükben – mint a vaskályha mélyén a szén – vörösen izzó maggal, és a szél mintha burkot szőtt volna köréjük. Jud huszonhárom éves volt, Norma pedig igencsak élt és virult (bár Jud tudta, hogy most éppen alszik; ilyen ádáz időben nem várja őt haza éjszakára); René Michaud pedig éppen egy bucksporti zsidó házalóról mesélt, aki...

És ekkor kezdett csengeni a telefon, és Jud hirtelen felegyenesedett székében. Felszisszent, amikor érezte, milyen merev a nyaka, és egyszeriben mintha valami súlyos teher húzta volna le egész testét; hatvan év súlya: akár egy hatalmas kő, gondolta – az az időszak, amely huszonharmadik és nyolcvanharmadik életéve között telt el. És máris feltámadt benne a következő gondolat: *Csak álmodtál, barátom. Ezen a vasúton már nem utazhatsz többé... ma éjszaka már semmiképp.*

Felállt, és kihúzta magát, hogy leküzdje az immár a hátára is átterjedő merevséget. így ment oda a telefonhoz.

A vonal túlsó végén Rachel szólalt meg.

– Maga az, Jud? Louis hazament már?

– Nem – felelte Jud. – Hol van most, Rachel? Mintha közelebbről szólna a hangja.

– Közelebb is vagyok – mondta az asszony; és bár a hangja valóban közelebbről hangzott, a vezeték valami távoli zúgást is továbbított. A szél muzsikált, valahol Jud háza és Rachel tartózkodási helye között. Ma éjjeligen csak mozgott a levegő, és zúgása Judot mindig is a holtak hangjára emlékeztette; mintha kórusban dalolnának, csak éppen egy kicsit messze ahhoz, hogy a dal szövegét is meg lehessen érteni. – Biddefordban vagyok, a pihenőhelyen, a maine-i autópálya bejáratánál.

– Biddefordban?!

– Chicagóban nem volt maradásom. Engem is elkapott az a... szóval ami Ellie-t elkapta, az énrám is átterjedt. És érzem a hangján, hogy magában is ott van.

– Hát igen – mondta Jud, és a szája sarkába biggyesztett egy Chesterfieldet, majd meggyújtott egy gyufát, és nézte, ahogy remegő ujjai között ugrándozik a láng. Korábban – mielőtt ez az egész lidércnyomás rájuk szakadt – soha nem remegett a keze. Hallotta, ahogy odakinn tombol a megvadult szél; mintha felkapta volna és rázná az egész házat.

Nőttön-nő az a bizonyos erő. Érzem.

Homályos rémület fúródott öreg csontjaiba, megannyi finom, hajszálvékony üvegszilánk.

– Jud, nagyon kérem, mondja meg nekem, mi folyik itt!

Úgy vélte, az asszonynak bizony joga van hozzá, hogy tudja az igazat. És ő meg is mondja majd neki; előbb-utóbb az egész történetet elmondja. Megmutatja, hogyan formálódott szemről szemre a lánc. Norma szívrohama, a macska halála, Louis kérdése – temettek el odafenn már *embert* is? –, Gage végzetes balesete... és csak Isten a megmondhatója, hogy Louis most éppen milyen újabb láncszemet kovácsol. Igen, előbb-utóbb elmeséli Rachelnek. Csak nem most, a telefonban.

– És hogy kerül az autópályára, Rachel? Miért nem ült repülőre?

Rachel elmagyarázta, hogyan késte le Bostonban a csatlakozást. – Béreltem egy Avis-autót, de nem sikerült úgy beosztanom az időt, ahogy elterveztem. A reptér és az autópálya között egy kicsit elkeveredtem, és csak most léptem be Maine-be. Nem hinném, hogy virradat előtt hazaérek. De kérem, Jud, nagyon kérem... mondja meg, mi történik itt. Olyan borzalmasan félek, és még azt sem tudom, hogy *mitől!*

– Figyeljen rám, Rachel – mondta Jud. – Menjen tovább Portlandig, és ott álljon meg, érti, amit mondok? Vegyen ki szobát egy motelben, és egy kicsit...

– Jud, ezt nem tehe...

– Egy kicsit pihenje ki magát! És ne izguljon! Meglehet, hogy valóban történik itt valami ma éjszaka; de az is lehet, hogy nem. Ha igen – és az, amire gondolok –, akkor úgysincs itt keresnivalója. Úgy hiszem, én el tudom intézni a dolgot; muszáj, hogy elintézzem, mert az egészről én tehetek. És ha semmi nem történik, akkor délutánra szépen ideér, és minden rendben lesz. Úgy gondolom, Louis nagyon örül majd magának.

– Úgysem tudnék aludni, Jud.

– Tévedés – felelte az öreg, és arra gondolt, hogy ő is ugyanezt hitte; a manóba, bizonyára Péter is ezt hitte azon az éjszakán, amikor Jézust elfogták. Őrszolgálatban volt – és aztán mégis elaludt. – Nagy tévedés, Rachel. És ha elbóbiskol a bérautója volánjánál, és összetöri magát, akkor mi lesz Louisszal? És mi lesz Ellie-vel?

– Mondja meg, hogy miről van szó! Ha elmondja, talán megfogadom a tanácsát. De muszáj, hogy tudjam!

– Ha Ludlow-ba ér, először ide jöjjön hozzám, és ne a saját házába – mondta Jud. – Okvetlenül ide jöjjön! És akkor elmondok mindent, amit tudok. És addig is szemmel tartom, hogy mi van Louisszal.

– Most mondja el!

– Azt már nem, kis hölgyem. Nem telefonba való. Nem mondom el, Rachel. Nem mondhatom el. És maga menjen szépen tovább. Hajtson Portlandig, és töltse ott az éjszakát.

Hosszú hallgatás volt a válasz; mintha Rachel fontolóra venné, mit is tegyen.

– Hát jó – szólalt meg végül. – Lehet, hogy magának van igaza. Csak egyet mondjon meg, Jud. Mennyire komoly a baj?

– Megbirkózom vele – mondta Jud higgadtan. – Ennél rosszabb már nem lesz.

Odakinn lassan közeledett egy autó reflektorainak fénye. Jud felemelkedett, hogy jobban lássa, de amikor az autó felgyorsult, elrobogott a Creed-ház mellett, majd eltűnt szem elől, visszaereszkedett a székébe.

– Hát jó – mondta újra az asszony. – Úgyis borzadtam a hátralévő úttól.

– Hát akkor nyugodjon meg szépen, kedves. Tegye el magát holnapra. Errefelé minden egyenesbe jön majd.

– De megígéri, hogy mindent elmond?

– Megígérem. Megiszunk egy üveg sört, és közben mindent elmesélek magának.

– Hát akkor – szólt Rachel – most elbúcsúzom.

– Isten vele, Rachel – mondta Jud helyeslőn. – Holnap látjuk egymást.

Mielőtt az asszony még valamit szólhatott volna, az öreg letette a kagylót.

Jud úgy emlékezett, van a gyógyszerszekrényben koffeintabletta, de nem találta meg. Visszatette a hűtőbe a megmaradt sört – bár kicsit fájt érte a szíve –, és inkább a feketekávé mellett döntött. Kezében a csészével ismét odaült az ablakfülkébe, szürcsölte a kávét, és figyelt.

A kávé – és a Rachellel folytatott beszélgetés – háromnegyed órán át ébren tartotta, de aztán újra le-lehorgadt a feje.

Ne aludj el őrszolgálatban, vénember. Hagytad, hogy az a valami a hatalmába kerítsen; bevásároltál, hát most fizess is érte. Őrködj tovább. Tilos elaludni.

Újabb cigarettára gyújtott, mélyen leszívta, aztán harákolva köhögött, öregemberek módján. Letette a cigarettát a hamutartó

csőrébe, és két kézzel megdörgölte a szemét. Odakinn az országúton hatalmas kamion húzott el a ház mellett, megtörve a szeles éjszaka nyomasztó csendjét.

Rajtakapta magát, hogy újra elbóbiskol. Hirtelen riadt fel, és a maga számára is váratlanul kétszer – tenyérrel és keze fejével – pofon verte magát, úgy, hogy zúgott tőle a füle. Szívében most már elhatalmasodott a rémület, mint alattomos látogató, aki a legtitkosabb helyre is belopakodik.

Az a valami altat el... az hipnotizál. Nem akarja, hogy virrasszak. Mert Louis most már nemsokára megjön; érzem... És az a valami nem akarja, hogy az útjában legyek.

– Azt már nem – mondta sötéten. – Szó se lehet róla, hallod? Most aztán betelt a pohár. Majd én megmutatom!

A szél jajongott az ereszcsatorna körül, és az országút túloldalán a fák levelei is úgy mozogtak, mintha álomba akarnák ringatni. Jud ismét visszagondolt arra az éjszakára, amikor a breweri szereldében körülülték a kályhát. Azon a helyen most az Evarts-féle bútoráruház áll... Hármasban beszélgették át az egész éjszakát, és most hármuk közül már csak ő van életben. René két tehervagon közé szorult 1939 márciusának egy viharos éjszakáján, George Chapint meg épp tavaly vitte el egy szívroham. Annyi cimbora közül ő maradt meg egyedül, és az öregek elbutulnak. Ez az elbutulás néha nyájasság színében lép fel, máskor büszkeségnek álcázza magát; és az embert valami belső igény hajtja, hogy régi titkokat áruljon el, régi történeteket adjon tovább, s a régi pohárból újba töltse át az italt...

Szóval begyött az a zsidó házaló, és asszongya: „Mutatok valamit, aminek még sose látták párját. Lássák ezt a képeslapot? A nőkön mintha fürdőruha volna, de ha nedves kendővel megdörgölik őket, hát...”

Jud feje lekókadt, álla lassan, szelíden a mellére bukott.

„...anyaszült pucérok lesznek. De ha megszáradnak, a ruha visszanő rájuk! És ez még nem minden...”

És René előredőlve, mosolyogva csak mondja-mondja a történetét a szereldében. Jud pedig fogja az üveget – legalábbis

úgy érzi, de aztán a keze csak levegőt markol...

A hamutartóban lévő cigaretta végén egyre növekszik a hamu, míg végül lehullik az edénybe, elhamvad, de úgy őrzi hengeres alakját, mintha betű volna a rovásírás ábécéjéből.

Jud elaludt.

És amikor negyven perccel később odakinn felvillant a Honda Civic hátsó lámpája, és Louis befordult a kocsifelhajtóra, majd a garázsba, Jud éppúgy nem hallott és nem látott semmit, mint ahogy Péter sem ébredt fel, amikor a római katonák megjöttek, és magukkal vitték a Jézus nevű vándorprédikátort.

53

Louis az egyik konyhafiókban talált egy érintetlen ragasztószalagos gurigát, és a garázs valamelyik sarkában, a tavalyi téli abroncs mellett, egy tekercs kötélre is rábukkant. A ragasztószalaggal szépen egymáshoz erősítette a csákányt meg a lapátot, a kötelet pedig meghurkolta.

A szerszámok a hurokba kerülnek; Gage a karjába.

A hurkot átvetette a hátán, majd kihúzta a csomagot az utasülésről. Gage bizony súlyosabb volt, mint annak idején Church. Mire feljut vele a micmac temetkezőhelyre, talán négykézláb vonszolja majd magát, és akkor még a sírt is meg kell ásnia, megküzdve a könyörtelen, sziklás talajjal.

Mindegy. Valahogy majd ezt is megoldja.

Louis Creed kilépett a garázsból, könyökével csapta le a villanykapcsolót, majd néhány pillanatra megállt az aszfalt és a fű határvonalánál. A sötétség ellenére is elég jól látta maga előtt az állattemetőbe vezető ösvényt, amelyet benőtt a rövid fű. Az ösvény mintha foszforeszkálva világított volna.

A szél nyersen beletúrt a hajába, és lelkén hirtelen átsuhant a sötéttől való ősi, gyermeki félelem; gyengének, törpének, kiszolgáltatottnak érezte magát. Hát valóban bemegy az erdőbe, karjában a holttesttel, sötétből a sötétbe, a széltépte fák közé? És

ezúttal teljesen egyedül?

Ne gondolkozz, rajta! Vágj bele!

Louis útnak eredt.

Húsz perccel később elérte az állattemetőt; ekkorra tagjai már remegtek a kimerültségtől. Lihegve roskadt a földre, átfektetve térdén a ponyvába tekert csomagot. Húsz percre megpihent, kábultan, el-elbóbiskolva, de már nem félt; mintha a fáradtság kiűzte volna belőle a félelmet.

Végül feltápászkodott, de maga sem hitte, hogy át tud mászni a faomláson; csak valami fásult meggyőződés hajtotta, hogy legalább megkísérelje. Karjában a csomag nem húsz-, hanem legalább százkilósnak érződött.

De megismétlődött, ami egyszer már megtörtént; mintha valami régi álom idéződnék fel újra, élénk színekkel. Nem, nem is felidéződött: minta *újraélte* volna. Amikor az első korhadt fatönkre tette lábát, ismét átjárta az a furcsa, szinte ujjongó érzés. Most is fáradt volt még, de a fáradtság elviselhetővé, sőt valójában lényegtelenné vált.

Csak jöjjön a nyomomban. Kövessen, és ne nézzen le, Louis. Sose nézzen le, és soha ne tétovázzon. Én tudom, hogyan kell átjutni, de nem megy másként, csak gyorsan és magabiztosan.

Gyorsan és magabiztosan, igen... Ahogy Jud a fullánkot is eltávolította.

Én tudom, hogyan kell átjutni.

Csakhogy itt csupán egyféleképpen juthatsz át, gondolta; vagy átenged az omlás, vagy sem. Hiszen egyszer már azelőtt is megpróbált felmászni rá, és nem sikerült. Most viszont ismét olyan gyorsan és magabiztosan kelt át rajta, mint azon az éjszakán, amikor Jud irányította lépteit.

Csak haladt felfelé, karjában fia vízhatlan vászonszemfedőbe csavart tetemével, és egyszer sem nézett le. Ment, miközben a szél ismét titkos járatokat fúrt a hajába, felbodorította, összevissza választékokat rajzolt bele.

A tetőn megállt egy pillanatra, majd olyan gyorsan lépdelt

lefelé, mintha lépcsőn járna. A csákány és a lapát tompán csörömpölve verdeste hátát. Egy percbe sem telt, és máris ott állt újra az ösvény ruganyos, fenyőtű lepte földjén, s a faomlás a temető kerítésénél is magasabban tornyosult a háta mögött.

Elindult a fiával az úton, hallgatva a fák között síró szelet. Most már nem rémítette ez a hang. Éjszakai művének immár a vége felé tartott.

54

Rachel Creed elhajtott a NYOLCAS KIJÁRAT – PORTLAND FELÉ JOBBRA TARTS – WESTBROOK feliratú tábla mellett, indexelt, és a kijárat felé kormányozta az Avistől kölcsönzött Chevette-et. A sötét égen jól olvashatón látszott a Holiday Inn zöld neonreklámja. Ott várja az ágy; aludhatna végre. Megfeledkezhetne erről a szűnni nem akaró, gyötrelmes és megfejthetetlen feszültségről. És megfeledkezhetne – legalábbis egy rövid időre – a fia helyén támadt kínzó ürességről. Felfedezte, hogy olyan ez a gyász, mint valami nehéz foghúzás. Az ember először eltompul, de a tompultságon át is érzi, ahogy a fájdalom ott leselkedik összegömbölyödve, mint a farkát csóváló macska, ugrásra készen. És ha a novokain hatása elmúlik, akkor bizony kiderül, hogy nem csalt az előérzet.

Azt mondta Ellie-nek: őt azért küldték, hogy figyelmeztessen... de közbelépni nem tud. Azt mondta, nagyon közel van apuhoz, mert együtt voltak, amikor az ő lelke dematerializálódott.

Jud tudja, mi van, de nem mondja el. Valami történik. Valami – de mi?

Öngyilkosság? Az volna? Nem, ezt nem tudom elhinni Louisról. De látszott, hogy nem mond igazat. A szemébe volt írva – egy fenét, az egész arcán tükröződött, mintha szinte akarná, hogy lássam meg végre... vegyem észre, hogy hazudik, és tegyek valamit ellene... mert valahol a lelke mélyén félt... Istenem, annyira félt...

Louis? Louis soha semmitől *nem szokott félni!*

Hirtelen keményen balra forgatta a Chevette kormányát. A kocsi, ahogy az ilyen kis kocsik szokták, hevesen, rángásszerűen engedelmeskedett; a gumik keservesen megcsikordultak. Rachel egy pillanatig azt hitte, felborul, de nem borult föl; ismét haladt tovább északnak, és a nyolcas kijárat, a Holiday Inn hívogató reklámjával, elmaradt mögötte. Új tábla bukkant fel, titokzatosan vibrált rajta a visszatükröző festék: KÖVETKEZŐ KIJÁRAT A 12-ES ÚT: CUMBERLAND – CUMBERLAND CENTRUM – JERUSALEM'S LOT – FALMOUTH – FALMOUTH KÜLSŐ. *Jerusalem's Lot,* gondolta szórakozottan. *Jeruzsálem-parcella; milyen különös név. Nem valami csábító... Gyere, pihenj meg Jeruzsálemben!*

Ő azonban nem pihen meg ma éjjel. Akármit tanácsolt is Jud: most már elszánta magát, hogy megállás nélkül hajt hazáig. Jud tudja, mi a baj, és megígérte, hogy ő majd elhárítja – de hát az öreg nyolcvanvalahány esztendős, és alig három hónapja temette el a feleségét. Nem helyezheti belé minden bizodalmát. Bárcsak ne engedte volna, hogy Louis kiseprűzze őket a házból, de hát hiába: Gage halála elgyengítette. És Ellie, a beesett arcával, ahogy a Gage-ről készült Polaroid-képet szorongatja – úgy festett, mint aki megélt egy tornádót, vagy mint akire derült kék égből zuhanóbombázó csapott le. Az átvirrasztott éjszaka sötétebb perceiben gyűlölni szerette volna Louist, amiért ilyen bánatot kellett fogannia tőle, és amiért nem adta meg neki a szükséges vigaszt (vagy nem fogadta el az ő vigasztalását, amely pedig annyira kikívánkozott volna belőle), de nem volt képes rá. Még mindig túlságosan szerette... és az arca is olyan sápadt volt... olyan feszült... mintha készenlétben állna...

A Chevette sebességmérője valamivel az óránkénti hatvan mérföld jelzéstől jobbra állapodott meg. Tehát egy mérföldet tesz meg percenként. Még vagy két és egynegyed óra, és eléri Ludlow-t. A végén talán mégis megelőzi a napfelkeltét.

Babrálni kezdte a rádió gombjait, és rátalált egy Portland melletti rock and roll állomásra. Erősebbre állította a hangot, és

együtt énekelt vele, hogy ébren maradjon. Fél óra múlva az adás elhalkult, majd elnémult; ekkor egy augustai állomásra kapcsolt át, és lecsavarta az ablakot, hogy felfrissítse a nyughatatlan éjszakai levegő.

És azon töprengett, véget ér-e valaha ez az éjszaka.

55

Louist foglyul ejtette a régi álom; újra meg újra lenézett, hogy vajon valóban ponyvába tekert csomagot visz-e, és nem egy zöld szemeteszacskót. Eszébe jutott, hogy miután Juddal felvitték Churchöt arra a helyre, másnap, ébredéskor alig tudta felidézni magában, mit is műveltek – de most arra is emlékezett, milyen erősek voltak az akkori benyomások, milyen éber volt minden érzékszerve, mintha mindegyikkel külön-külön érzékelte volna az erdőt, mint valami eleven lényt, amely vele magával is egyfajta telepatikus kapcsolatba került.

Taposta a hol emelkedő, hol lejtős ösvényt. Ismét felfedezte a szakaszokat, ahol olyan szélesre tágult, mint a 15-ös országút, meg azokat, ahol úgy összeszűkült, hogy oldalaznia kellett, nehogy a csomag valamelyik vége beleakadjon a bozótba, és azokat a részeket is, ahol a fák hatalmas, székesegyházat idéző boltívei alatt kanyargott az út. Érezte a fenyőgyanta tiszta, csípős illatát, hallotta a lába alatt megzizzenő fenyőtűk idegenszerű neszét, amelyet valójában inkább érzékel, mint hall az ember.

Végül az ösvény egyre meredekebb lett, folyamatosan lejtett, majd nemsokára sekély vízen gázolt át; lába meg-megsüppedt valami iszapfélében. Ha Judnak hinni lehet: ez itt az ingovány, amely akár el is nyelheti az embert. Lenézett és látta, hogy a víz mozdulatlanul áll a csomókban nőtt nád és a trópusi növényekre emlékeztető, széles levelű, ijesztően barátságtalan bokrok között. Emlékezett rá, hogy a múltkor is élénkebbnek rémlett a fény, mintha elektromossággal volna töltve.

A következő szakasz hasonlít a faomláshoz; az a fő, hogy

nyugodtan és könnyedén lépkedjen. Csak jöjjön utánam, és soha ne nézzen le.

Jó, rendben... De csak úgy mellékesen szólva: látott már valaha, itt Maine-ben vagy másutt, ilyen növényzetet? Az ég szerelmére, mi lehet ez?

Ne törődjön vele, Louis! Csak gyerünk!

Louis továbbindult. Csak annyi ideig nézett le a vizes, mocsaras aljnövényzetre, amíg meg nem látta az első göröngyöt, és utána már csak egyenesen maga elé nézett, úgy lépdelt az egyik füves buckáról a másikra. *A hit posztulátumként fogadja el a nehézségi erőt,* jutott eszébe; ezt nem holmi teológiai vagy filozófiai tanfolyamon hallotta az egyetemen, nem, ezt még a középiskolai fizikatanára vetette oda egyszer a tanév vége felé – és Louis azóta sem felejtette el.

Így fogadta el azt is, hogy a micmacok temetkezőhelye képes feltámasztani a holtakat; karjában a fiával ezért sétált be a Kis Isten Mocsárba úgy, hogy nem nézett sem le, sem hátra. A lapos vidék most zajosabb volt, mint annak idején, az ősz vége felé. A nád között szüntelen karattyoltak a madarak; Louis idegenszerűnek, visszataszítónak érezte élesen rikácsoló kórusukat. Időnként egy-egy magányos béka mély torokhangot hallatott, mintha utolsót pendült volna benne egy húr. És amikor már vagy húsz lépést tett a Kis Isten Mocsárban, valami – talán egy denevér – rakétabombaként csapódott az arcának.

Örvénylett körülötte a talaj menti köd; először a cipőjét, majd lábszárát fogta körül, míg végül egész testét fehéren vibráló tokba zárta. A fény mintha még erősebbé vált volna; sugárzása szinte lüktetett, mintha valami különös szív verne benne. Soha még nem tapasztalta, hogy a természet ennyire egységesen, összeforrt, elevenen érző erőként lehet jelen. A mocsár élt, zsibongott, de a hangzásban nem volt zeneiség; Louis nem talált volna jelzőt rá, milyen is ez az elevenség, amely körülfolyta. Csak azt tudta, hogy csupa erő, csupa gazdag lehetőség, meg azt, hogy ő maga milyen parányi, milyen halandó benne.

Ekkor hirtelen *hangot* hallott. Erre is emlékezett múltkori

útjáról: éles, gurgulázó nevetés volt, amely aztán zokogásba csapott át. Ezután csend lett, majd ismét felhangzott a nevetés, de ezúttal vad, eszelős sikollyá erősödött, amelytől Louis ereiben megfagyott a vér. A köd álomszerűen gomolygott körülötte. A nevetés lassan elcsitult, és már ismét csak a szél zúgott; Louis hallotta süvítését, de a hidegét már nem érezte. Úgy gondolta, ez természetes; valamilyen geológiai mélyedés lehet itt. Hiszen ha a szél idáig hatolhatna, foszlányokra szaggatná a ködöt; és Louis úgy érezte, jobb, ha nem látja azt, ami a köd helyén elébe tárulna.

Hangokat is hallhat, azt hinné, embertől való, pedig csak az óriás alka az – Délebbről szól, Prospect felől, de ezen a vidéken – fura dolog ez – messzire hord a hang.

– Óriás alka... – mondta Louis, és a kísértetiesen repedt hangban alig ismert a magáéra. És ami még különösebb: valami derű is csengett a hangjában. Úgy segítse az Isten: mintha jól erezné itt magát.

Némi tétovázás után továbbindult. De mintha csak lakolnia kellene a kurta pihenőért: a következő buckán megcsúszott, és kis híján elvesztette fél pár cipőjét; úgy kellett kirángatnia a sekély víz alatti iszapréteg alattomos szorításából.

A hang – ha valóban hang volt – ismét megszólalt, ezúttal bal felől; néhány másodperc múlva pedig hátulról – *közvetlenül* a háta mögül; úgy érezte, ha megfordul, fél méternél is közelebbről meredne rá valami vértől csöpögő lény, villogó szemmel, lecsupaszított foggal... Louis most nem lassított. Csak nézett merőn maga elé, és ment tovább.

A köd egyszer csak megfakult, és Louis döbbenten látta, hogy előtte egy vigyorgó, makogó fej függ a levegőben. A klasszikus kínai festményeket idéző, ferde metszésű szempár üregébe süppedve, sárgásszürkén csillogott; a száj görcsös vicsorgásra torzult; az alsó ajak pedig úgy fittyedt le, hogy látszott a barnásfeketére színeződött, csonkig kopott fogsor. Louis azonban leginkább a fülre figyelt fel, amely nem is fül volt, inkább meggörbült szarv. Nem mint az ördögé; hamisítatlan

kosszarv volt.

A lebegő, hátborzongató fej mintha beszélt és nevetett volna. A száj mozgott, bár a kifordult alsó ajak egyszer sem nyerte vissza szabályos helyét vagy alakját. A szájban fekete erek lüktettek. Az orrlyukak mozogtak, pára áradt belőlük, mintha valódi lélegzet volna.

Ahogy Louis közelebb lépett, a lebegő fejből egyszer csak kibukott a nyelv: hosszú, hegyes, piszkossárga nyúlvány, amelyet foszló pikkelyek borítottak. És hirtelen, Louis szeme láttára, az egyik pikkely, akár a csatornafedél, felcsapódott, és fehér giliszta tekergett ki alóla. A nyelv hegye lomhán remegett a levegőben, azon a tájon, ahol az ádámcsutka lehetett volna... a fej nevetett.

Louis védelmezőn szorította magához Gage-et, és csúszkálva botladozott a füves buckák között.

Lehet, hogy lidércfényt is lát majd; azt, amit a tengerészek Szent Elmo tüzének hívnak. Furcsa árnyakat vethet, de semmi jelentősége. Ha ilyesfajta formákat lát, és ideges lesz tőlük, csak nézzen másfelé, ennyi az egész...

Jud szavai, amelyek ott visszhangoztak a fülében, megedzették elszántságát. Még dülöngélt egy kicsit, de aztán sikerült visszanyernie egyensúlyát. Nem nézett ugyan másfelé, de megfigyelte, hogy az arc – ha ugyan arc volt, és nem képzelete formálta ki a ködből – mintha mindig egyenlő távolságban lebegett volna tőle, majd valamennyi idő – percek? másodpercek? – múlva beleveszett a gomolygó ködbe.

Ez nem lidércfény volt.

Nem, persze hogy nem. Az egész vidék szellemektől sötétlik. Ahová néz az ember, mindenütt láthat valamit, amitől akár őrjöngő téboly kerítheti hatalmába. Jobb, ha nem is gondol rá. Semmi szükség rá, hogy foglalkozzék vele. Semmi szükség, hogy...

Valami közeledett.

Louis mozdulatlanná dermedt, s figyelte a neszt, amely könyörtelenül jött feléje. Szája öblösre nyílt; az állkapcsát

rögzítő inak felmondták a szolgálatot.

Ilyen hangot még soha nem hallott. Maga volt az erő és az elevenség. Nem messze, majd egyre közelebbről megroppanó ágak zaja hallatszott, és a bozót úgy zörgött, mintha sosem volt, képzelettel meg nem idézhető lábak taposnák. A kocsonyás talaj, amelyen állt, mintegy válaszképpen remegni, vibrálni kezdett. És Louis ráeszmélt, hogy hangosan nyöszörög

(Istenem, jaj, édes Istenem, mi jön itt felém a ködben?),

és ismét melléhez préseli Gage-et. Arra is csak most eszmélt, hogy a madarak és a békák elhallgattak, és a párás, nyirkos levegőt valami – a forró és romlott disznóhúséra emlékeztető – émelyítő és hátborzongató szag járja át.

Akármi közelgett is: méretre óriás lehet.

Louis úgy emelte egyre följebb rémült és értetlen arcát, mintha egy rakéta röppályáját figyelné. Az ismeretlen valami döngve nyomult felé, és hallatszott, ahogy a közelben reccsen, nyikorog – nem, immár nem egy ág, hanem egy kidőlni készülő fatörzs.

Louis most meglátott valamit.

A köd egy másodpercre tompa, palaszürke színt öltött, de ez az alaktalanul szétterjedő anyagszerűség húsz méternél is magasabb lehetett. És nem árnyék volt, nem testetlen szellem; Louis érezte, ahogy mozgásával maga előtt tolja a levegőt, hallotta, ahogy hatalmasat dobbanó léptei nyomán tocsog az iszap.

Egy másodpercre úgy rémlett, mintha fenn a magasban két narancssárga ikerszikrát pillantana meg. Egy szempár szikráit.

Aztán a hang lassan távolodott, s bátortalanul megszólalt egyetlen madár; egy másik felelt rá; aztán a harmadik is csatlakozott a társalgáshoz. Itt a negyedik – ez már egy kártyapartira való. És megszólalt az ötödik, a hatodik is – tanácskozás készül. A zajból úgy sejlett, hogy a valami észak felé távolodik (lassan, de korántsem bizonytalanul, hiszen épp ez volt a legiszonyatosabb: a céltudatos, gondolkodó jelenlét érzete). A zaj elhalkult... aztán még halkabb lett... majd megszűnt.

Louis végre meg tudta mozdítani a lábát. Válla és háta sajgott a

dermedtségtől. Ruházata alatt nyaktól bokáig újabb réteget viselt – merő verejtékből. Az évszak első, frissen kikelt, jó étvágyú szúnyogjai rábukkantak, és hozzáláttak egy kiadós éjszakai lakomához.

A wendigo, ó, Krisztusom, ez a wendigo volt – az északi tájakon kóborló lény, amelynek puszta érintésétől az emberből kitör a kannibál. Ő volt az. A wendigo itt haladt el, tőlem ötvenméternyire.

Győzködte magát: ne viselkedjék már ilyen nevetségesen. Kövesse inkább Jud példáját, és ne törődjön semmivel, ami az állattemetőn túl látható vagy hallható, legyen bár óriás alka, Szent Elmo tüze vagy akár a New York-i magányos bölények klubjának teljes tagsága. Legyenek bárkik vagy bármik – csak ne olyan lények, amelyek egy köztes világban szökellnek, másznak, siklanak vagy csoszognak. Jöjjön inkább az Isten, jöjjön a vasárnap reggel, jöjjenek a mosolygó episzkopális lelkészek ragyogó hófehér karingben – csak ne ezek a sötét, lopakodó rémségek a világmindenség éjszakai feléből.

Louis ment tovább a fiával, és a talaj lassan ismét szilárd lett a lába alatt. Alig néhány másodperc múlva egy kidőlt fához ért; a foszladozó ködben koronája úgy hevert ott, mint szürkészöld tollporoló, amelyet egy óriás házvezetőnője ejtett a földre.

A fa törzse szilánkosan tört ketté, s a törés olyan friss volt, hogy a sárgásfehér húsból még vérként szivárgott a nedv, s a nedv is meleg volt még; Louis érezte, amikor átmászott a törzsön. A túloldalon pedig valami félelmetes mélyedésbe lépett, ahonnan csak fáradságosan evickélt ki, de mégsem akarta elhinni, hogy lábnyom volna, habár a körös-körül földbe tiport törpe borókafenyők és babércserjék erről árulkodtak. Valamivel magasabbra jutva hátranézhetett volna, hogy jobban megbizonyosodjék a nyom formájáról, de nem tette. Csak ment tovább. A bőre hideg volt, a torka forró és száraz, szíve szaporán vert.

Nemsokára megszűnt a sár cuppogása a lába alatt. Kis ideig ismét a fenyőtű száraz kenyérmorzsáéra emlékeztető ropogása

hallatszott, és aztán jöttek a kövek. Közeledett az út vége.

A talaj egyre meredekebben emelkedett. Valami kiugró kődarabon fájdalmasan felhorzsolta a lábszárát. Csakhogy ez nem akármilyen kő vagy szikla volt. Louis esetlenül kinyújtotta karját (megmerevedett könyökébe belenyilallt a fájdalom), és megtapogatta.

Itt most sziklába vájt lépcsők következnek. Csak jöjjön a nyomomban. Felmászunk, és már ott is vagyunk.

Így hát elindult a lépcsőn, és az az emelkedetten derűs hangulat visszatért belé, ismét leküzdve a fáradtságot – többé-kevésbé. Magában számlálgatta a fokokat, miközben egyre hidegebb lett körülötte, és ismét visszajutott a szél végtelen áramlatába, amely most még erősebb volt. Ruhája lobogott, a Gage köré csavart ponyva pedig suhogott, mint a vitorla.

Egyszer hátrahajtotta fejét, és felnézett az égre. Kusza tömegben hunyorogtak a csillagok; semmilyen ismerős csillagképet nem látott, és nyugtalanul vette le róluk a szemét. Egyik oldalán ott meredezett a sziklafal, repedezetten, porlékonyan, összevissza hasadozva, formája emitt csónakra, amott borzra, másutt meg eltakart szemű, torz emberi arcra emlékeztetett. Csak a sziklába vájt lépcső volt sima a kopástól.

Louis felért a sziklatetőre, és aztán csak állt ott imbolyogva, lehorgasztott fejjel. A lélegzet sípolva szakadt ki tüdejéből, amely mintha inkább egy kegyetlenül kilyukasztott hólyag volna; és mintha útközben egy éles szálka is az oldalába fúródott volna.

A szél táncos szárnyon suhant ki-be a hajában, de úgy bömbölt fülébe, mint egy sárkány.

Ezen az éjszakán a fény erősebbnek rémlett; vajon a múltkor felhős volt az ég, vagy csak ő nem figyelt oda? De ez nem számít. A fő dolog az, hogy most tisztán lát mindent, és a látványtól ismét jeges borzongás futott végig a hátán.

Szakasztott olyan volt az egész, mint az Álatemető.

De hiszen tudtad ezt, suttogta egy belső hang, mialatt a valaha volt sírhalmok kőmaradványait nézte. *Tudtad, vagy legalábbis*

tudnod kellett volna. Ha nincsenek is közös központú körök – a csigavonal...

Igen. Itt, a hatalmas asztalként szétterülő sziklás fennsíkon, a hideg fényű csillagok és az őket elválasztó sötét mezők alatt gigászi csigavonalat alakítottak ki hajdan volt, ismeretlen kezek. Louis most azt is láthatta, hogy egyetlen kőhalom sem maradt épen; szétdúlták őket az alant fekvők, amikor tíz körömmel kivájták maguknak az életbe visszavezető utat. Ám a szikladarabok úgy szóródtak szét, hogy a csigavonal továbbra is látható maradt.

Vajon látta-e ezt már valaki a levegőből?, futott át Louis agyán a kérdés. Eszébe jutottak azok a sivatagi rajzok, amelyeket valamelyik dél-amerikai indián törzs készített. *Szeretném tudni, mire gondolhatott az, aki a magasból lenézett ide – már ha lenézett.*

Letérdelt, és a földre helyezte Gage testét, majd felnyögött a megkönnyebbüléstől.

Lassan kitisztult az agya. Zsebkésével elvágta a csákányt és lapátot egymáshoz rögzítő ragasztószalagot. A két szerszám csörömpölve hullott a földre. Louis néhány másodpercre karját-lábát szétvetve elterült a földön, és tompán bámulta a csillagokat.

Mi lehetett az a valami az erdőben? Louis, Louis – hát valóban azt képzeled, kisülhet valami jó abból a színdarabból, amelynek az a valami az egyik szereplője?

Csakhogy most már késő kiválni az előadásból, és ezt maga is nagyon jól tudta.

Gondolatai zavaros, tagolatlan zümmögésbe olvadtak: imádkozott – és közben már nyúlt is a csákányért. Még térdelt, de már munkába vette a földet. És valahányszor lecsapott a csákánnyal, úgy borult rá a nyelére, akár a kardjába dőlő római katona. A gödör lassan-lassan mélyült és formát öltött. Körmével kaparta ki a köveket, hogy a legtöbbjét a kőtörmelékkel vegyes földdel együtt félretolja. De volt néhány kődarab, amelyet gondosan külön rakott.

Szükség lesz rájuk a sírhalomhoz.

56

Rachel addig pofozta magát, amíg már csengett a füle, de a feje mégis újra meg újra lekókadt. Egyszer érezte csak magát teljesen ébernek, akkor is a rémülettől (Pittsfield közelében volt már, és jóformán egyedül az autópályán): egy töredék másodpercnyi időre úgy rémlett, mintha megannyi könyörtelen, ezüstös szempár meredne rá, mohón villogó, hideg tekintettel.

Aztán a szemek átolvadtak a kerékvető cölöpök apró macskaszemeibe. A Chevette jócskán kisodródott a leállósávra.

Rachel a gumik heves csikorgása közepette ismét balra tekerte a kormányt. Úgy rémlett, mintha valami halvány koccanást hallott volna: alighanem jobboldalt az elülső lökhárító csókolózott össze az egyik cölöppel. A szíve olyan vadul kezdett kalapálni, hogy majd kiugrott a helyéről; és szívverésének ütemére csillagok táncoltak előtte, hol közeledve, hol távolodva. És mégis: hiába legyintette meg a veszély, hiába szorongott, hiába üvöltötte Robert Gordon a „Vörös és forró" kezdetű számot a rádióban – máris újra elnehezült a szemhéja.

Eszelős, rögeszmés gondolata támadt. „Úgy van, eszelős..." – motyogta a rock and roll hangjaira, és nevetni próbált – de nem nagyon sikerült. A gondolat tovább kísértette, és az éji sötétben egyre borzongatóbbnak és hihetőbbnek rémlett. Úgy érezte magát, mint egy rajzfilmfigura, aki nekiszaladt valami hatalmas gumi-csúzlinak. Szegény fickó egyre nehezebben halad, míg végül a gumipánt potenciális energiája ki nem egyenlíti a futó valóságos mozgási energiáját, és a tehetetlenségi erő... hogy is?... elemi fizikai törvény pedig... mintha valami vissza akarná tartani... *maradj ki ebből, hallod-e?...* a test, ha nyugalmi állapotban van, azt meg is akarja őrizni... *Gage teste, például...* de ha egyszer mozgásba hozzák...

Ezúttal még keservesebben sikoltottak a gumik, és a koccanás

is erősebb volt; egy másodpercig hallatszott, ahogy a Chevette csikorogva végighorzsolja a kerékvetőt, a fémig hasítva a festéket, és egy pillanatra a kormány sem engedelmeskedett; aztán, a következő pillanatban Rachel már a féket taposta, és hangosan zokogott. Ezúttal valóban elaludt, nem is csak bóbiskolt, hanem *aludt*, sőt *álmodott* is, miközben a kocsi hatvan mérfölddel gurult, és ha nincs ott a kerékvető... vagy ha épp egy felüljáró pilléréhez ér...

Lehúzódott az útról, leállította a kocsit, és arcát tenyerébe temetve zokogott, magánkívül a rémülettől és a szorongástól.

Valami nem akarja, hogy eljussak Louishoz.

Amikor valamelyest összeszedte magát, továbbhajtott. Úgy látszott, a kormányszerkezet sértetlen maradt, de azért ha majd holnap leadja a kocsit a bangori repülőtéren, az Avis-társaságnak alighanem lesz hozzá egy-két kérdése...

Nem baj. Ezzel ráérsz akkor foglalkozni. Most az a fő, hogy magadba tölts egy kis kávét.

Amikor feltűnt a pittsfieldi kijárat, Rachel rákanyarodott. Egy mérfölddel később elé villant az ismerős neonfény, és fülébe hatolt a dízelmotorok folyamatos morgása. Odaállt, és megtöltette a Chevette-et („Valaki jó alaposan oldalba taszajtotta” – mondta a benzinkutas szinte elismerőn), aztán bement az étterembe, amelyet elöntött a forró zsír, az odaégett tojás és – Istennek legyen érte hála – az erős kávé szaga.

Három csészével hajtott fel, egyiket a másik után, úgy, mintha gyógyszer volna – tej nélkül, sok-sok cukorral. A pultnál és a bokszokban néhány teherautósofőr ült és incselkedett a pincérnőkkel, akik így hajnal felé, a neonfényben mind úgy festettek, mint rossz hírekkel feltöltött, holtra fáradt ápolónők.

Rachel fizetett, majd visszament a kocsihoz. A Chevette azonban nem akart elindulni. Hiába forgatta a kulcsot, a gyújtómotor csak szárazon kattant egyet, egyéb nem történt.

Rachel lassan, erőtlenül ütni kezdte öklével a kormányt. Hiába: valami nem akarja, hogy odaérjen. Az égvilágon semmi oka nem lehetett, hogy ez a vadonatúj kocsi, amely a mérföldóra állása

szerint még ötezer mérföldet sem tett meg, most egyszerre csődöt mondjon – és mégis így történt. Valahogyan, valamiért így történt, ő pedig itt áll tehetetlenül Pittsfieldben, még mindig majd' ötven mérföldre hazulról.

Hallgatta a nagy teherautók szakadatlan morgását, és egyszer csak gonosz bizonyossággal tudta, hogy ott van köztük az is, amelyik megölte a fiát – és az az egy nem morog, hanem kuncog.

Rachel lehajtotta a fejét, és újból elsírta magát.

57

Louis elbotlott valamiben, és teljes hosszában elvágódott. Néhány másodpercig azt hitte, fel se tud kelni többé, ez már meghaladja erejét; itt fekszik majd, hallgatja a Kis Isten Mocsár madarainak kórusát valahonnan hátulról, és figyeli a testében fel-feltámadó fájdalom kórusát. Itt fog heverni, amíg el nem alszik. Vagy meg nem hal. Az utóbbi rémlett valószínűbbnek.

Arra még emlékezett, hogyan csúsztatta be a ponyvába tekert csomagot a gödörbe, és hogyan temette be puszta kézzel a gödröt a kiásott földdel. Még azt is fel tudta idézni, hogyan rakta halomba a köveket, a széles alaptól a hegyes csúcsig...

Ám abból, ami utána történt, alig emlékezett valamire is. Annyi bizonyos, hogy lejött a lépcsőn, hiszen másképpen nem volna most itt... hol is? Amikor körülnézett, úgy tetszett, ráismer a szálas, öreg fenyők csoportjára; eszerint már nincs messze a faomlás. De hát lehetséges, hogy már átlábalt a Kis Isten Mocsáron, és nem emlékszik rá? Úgy vélte: bizony még ez is lehetséges.

Most már elég messze vagyok. Itt alszom egyet.

Végül azonban éppen ebből a hamis megnyugtatásból nem kért; inkább feltápászkodott, és továbbindult. Mert ha itt marad, még rátalálhat az a valami... Hiszen meglehet, hogy még mindig itt bolyong az erdőben, és éppen őt keresi.

Kezét végighúzva testén az arcához ért, és bambán elálmélkodott, amikor meglátta tenyerén a vért. Úgy látszik, közben valamikor az orra vére is eleredt. – Ki nem szarik rá? – morogta rekedtesen, majd fásultan kitapogatta maga körül a csákányt és a lapátot.

Tíz perccel később már ott meredezett előtte a faomlás. Átmászott rajta. Többször is megbotlott, de valamiért mégsem esett el – egészen addig, amíg kis híján már földet ért. Ekkor történt, hogy hirtelen lenézett a lábára, s az egyik ág tüstént kettétört (*csak le ne nézzen,* mondta Jud), egy másik ág elmozdult a helyéről, kicsúszott a lába alól, ő pedig nagy puffanással az oldalára zuhant, és csak kapkodott levegő után.

A rohadt életbe, ez már a második temető, amibe ma éjjel úgy esem be – és kettő már több a soknál.

Ismét tapogatózni kezdett a szerszámok után, míg végre rájuk lelt, aztán körülhordozta tekintetét. A csillagok megvilágították a sírköveket. A közelében pihent SMUKI; *szófogadó volt,* gondolta fanyarul Louis. Mellette TRIXI – KIMÚLT AZ ORSZÁGUTTON. A szél ereje továbbra sem csitult, és hallatszott, ahogy a közelben bágyadtan csörömpöl egy fémdarab; valaha tán bádogkanna volt, amelyet egy gyászba borult kis gazdi fáradságosán darabolt fel a papája fémvágó ollójával, hogy aztán laposra kalapálja, és egy farúdhoz szögezze – és ettől a gondolattól Louisba ismét visszaszivárgott a félelem, de már csak mint afféle könnyű, lüktető szédület, túl fáradt volt hozzá, hogy igazán félni tudjon. Hát meglett a munkával. A sötétséget átszelő fémes zörgés minden egyébnél erősebben döbbentette rá a történtekre.

Átvágott az állattemetőn, maga mögött hagyva MÁRTÁT, A NYUSZINKAT, aki MEGHALLT 1965. MÁRC ELSEJE, majd PATTON TÁBORNOK sírhantját, és átlépett a repedező deszkadarabon, amely POLINÉZIA végső nyughelyét jelölte. A fém zörgése most hangosabbá vált, és Louis megállt, hogy lenézzen. A földbe ásott, megdőlt léc tetején négyszögletes bádogtáblát látott, és a csillagok fényénél kibetűzte a feliratot:

RINGO A HÖRCSÖK 1964-1965. Ennek a táblának a zörgése verődött vissza az ÁLATEMETŐ boltíves deszkabejáratáról. Louis lehajolt, hogy kiegyenesítse az elgörbült fémdarabot... és ekkor egyszer csak megfagyott ereiben a vér.

Valami mozgott a háta mögött. Valami mozgott a faomláson túl.

Lopakodás zaja volt – halkan ropogott a fenyőtű, szárazon reccsent egy ág, halkan zörrent a bozót. A fenyőfákon átfütyülő szélben az egész alig volt érzékelhető.

– Gage? – kiáltotta Louis rekedten.

A puszta gondolatra, hogy mit is művel itt – áll a sötétben, és halott fiát szólongatja –, megfeszült a bőr a koponyáján, és a haja égnek meredt. Tehetetlenül reszketett egész testében, mintha gyilkos láz borzongatná.

– Gage...?

A zaj már el is halt.

Nem, még nem, még korai volna. Senki ne kérdezze, honnan tudom, de tudom. Nem Gage az odaát, hanem valami más...

Hirtelen felötlöttek benne Ellie szavai: Azt mondta, *„Lázár, jöjj ki”... mert ha nem mond nevet, akkor mindenki, aki csak a temetőben feküdt, feltámadt volna.*

A faomláson túlról ekkor újból felhangzott a zaj. A határ túloldaláról... Szinte elveszett a szélben – de azért lehetett hallani. Mintha őt akarná becserkészni valami – valami, ami nem lát, de mozgását ősi ösztön vezérli. Louis gyötrelmesen túlterhelt agya iszonyatos, undorító képeket varázsolt elé: óriás vakondot látott, egy óriás denevért, amely ahelyett, hogy repülne, a bozótban vonszolja magát.

Louis kihátrált az állattemetőből, úgy, hogy egy jó darabig még az ösvényről is szemmel tarthassa a faomlást, amely kísértetiesen villódzott, mint sápadt seb az éjszaka testén. Végül aztán megfordult, és megszaporázta lépteit, s úgy negyedmérföldnyire az ösvény végétől, még mielőtt az az erdőből kivezetett volna a háza mögötti rétre, még ahhoz is volt ereje, hogy futásnak eredjen.

A csákányt meg a lapátot hanyagul belökte a garázsba, és néhány pillanatra megállt a kocsifelhajtó végénél. Visszanézett az útra, ahonnan jött, aztán fel az égre. Negyed öt volt; már nem lehet messze a hajnal, gondolta. A világosság már megtette az út háromnegyed részét az Atlanti-óceán fölött; itt, Ludlow-ban azonban még makacsul kitartott az éjszaka. A szél állhatatosan fújt.

A garázs fala mentén tapogatózva kinyitotta a hátsó ajtót, és bement a házba. A konyhában nem gyújtott villanyt; egyenesen a konyha és az ebédlő közötti kis fürdőszobába igyekezett. Itt már felkapcsolta a lámpát, és elsőnek Churchöt pillantotta meg: a vécétartály tetején kuporgott, onnan meredt rá azzal a zavaros, sárgászöld szemével.

– Na, mi van, Church? – mondta. – Azt hittem, kitette valaki a szűröd.

De Church csak nézte kitartón a magasból. Bizony, hogy kitette valaki a szűrét: ő maga volt az. Nagyon világosan emlékezett rá, mint ahogy arra is, hogy annak idején pótolta a pinceablakot, és elhitette magával, hogy ezzel minden el van intézve. Vajon kit akart átverni? Ha Church be akart jutni, bejutott. Mert Church nem az már, ami valaha volt.

Most azonban ez sem számított. A nagy munka után, ebben az eltompult, elcsigázott állapotban semmi nem érdekelte. Mintha már nem is lett volna ember többé; talán olyanná vált, mint valamelyik George Romero-film elgárgyult, vakon botorkáló zombie-figurája, vagy mint azok a belül üres emberek, akikről T. S. Eliot ír az egyik versében. *Miért is nem változtam karommá? Milyen könnyen átjuthattam volna a Kis Isten Mocsáron, és onnan tovább, a micmac temetkezőhelyig,* gondolta, és szárazon felvihogott.

– Egy marék szalma a kobakban – mondta recsegő hangon, miközben kigombolta az ingét. – Ez vagyok én, Church. Ajánlom, hogy vedd komolyan, amit mondok.

Baloldalt, mellkasa közepén csinos kis zúzódás díszlett,

szemlátomást egyre sötétülve, és nadrágjából kibújva látta, hogy a térde, amelyet belevert a sírkőbe, úgy feldagadt, mint egy labda. Haragos vörösesfeketében játszott, és Louis tudta: mihelyt nem mozgatja többé, az ízület fájdalmasan megmerevedik, és olyan kemény lesz, mintha cementbe mártotta volna. Úgy festett, hogy sikerült állandó társra szert tennie hátralévő életének valamennyi esős napjához.

– Némi vigaszra vágyva kinyújtotta kezét, hogy megsimogassa Churchöt, de a macska leugrott a tartályról, és a maga kótyagos, ijesztő, csöppet sem macskaszerű módján valamerre elbotorkált; útközben még vetve Louisra egy sárgán villanó lapos pillantást.

A gyógyszeres szekrényben tartotta az izomlazító kenőcsöt; a vécéfedélre ülve rákent egy adagot fájós térdére, majd a vesetájékára is juttatott valamennyit; az utóbbi művelet nem bizonyult éppen könnyűnek.

A fürdőszobából átment a nappaliba, majd felkapcsolta a villanyt a folyosón, és a lépcső alján megállva kifejezéstelen arccal körülnézett. Milyen furcsa is ez az egész! Éppen ezen a helyen állt karácsony estéjén, amikor előhúzta köntöse zsebéből a zafírköves nyakláncot, és átadta Rachelnek. Abban a székben ült, amikor Norma Crandall végzetes szívrohama után megkísérelte felvilágosítani Ellie-t a halál mibenlétéről – mindarról, amibe végső soron ő maga sem tudott belenyugodni. Abban a sarokban állt a karácsonyfa. Arra az ablakra ragasztották ki Ellie kartonpapír pulykáját, amely Louist inkább holmi futurista varjúra emlékeztette; és valamikor, sokkal korábban az egész szobában csak dobozok álltak, nagy kartondobozok, amelyeket a költöztetővállalattól kaptak, hogy legyen mibe csomagolni a család földi javait, és aztán ide lehessen szállítani az egészet a fél országon át, a Közép-Nyugatról Ludlow-ba. Emlékezett rá, hogy akkor azt gondolta: milyen jelentéktelennek látszik a holmijuk így dobozokba gyűjtve – szegényes kis védőfal a családja és a fagyos külvilág között, ahol nevüket, szokásaikat senki nem tartja számon.

Milyen furcsa is ez az egész... és milyen forrón áhította, hogy

bárcsak soha ne hallottak volna a Maine Egyetemről, Ludlowról, a Crandall házaspárról, és egyáltalán semmiről, ami ide tartozik.

Trikóra és alsónadrágra vetkőzve ment fel, majd belépett a fürdőszobába, előhúzta a zsámolyt, felállt rá, és a gyógyszeres szekrény tetejéről leemelte kis fekete táskáját. Aztán bement a hálószobába, leült, és kotorászni kezdett a táskában. Igen, itt volt minden: fecskendő, ha netán szüksége lesz rá, és a ragtapasz, a sebészolló és a szépen papírba csomagolt sebvarró fonal mellett néhány ampulla halálosan biztos hatású anyag.

Ha netán szüksége lenne rá...

Louis bekattintotta a táska zárját, és letette az ágya mellé, majd leoltotta az ágy fölötti lámpát, és lefeküdt, kezét összefonva tarkója alatt. Felséges érzés volt, hogy végre nyugodtan fekhet a hátán, és pihenhet. Gondolatai ismét Disneyland felé kalandoztak. Látta magát, amint egyszerű fehér egyenruhában ül az egérfüles cégérrel díszített fehér furgon kormányánál; kívülről persze semmi sem árulja el, hogy mentőautóról van szó, kár elijeszteni a fizető vendégeket.

Mellette pedig ott ül Gage, az arca napbarnított, szeme szikrázik az egészségtől. Tőlük balra Goofy, a farkas éppen kezet ráz egy kisfiúval, aki majd' elalél ámulatában. Kicsit messzebb Micimackó vágja pózba magát két nadrágkosztümös, nevető nagymama között, hogy a harmadik nagymama lekaphassa őket; amott meg egy ünneplőruhás kislány visongat: „Édes vagy, Tigris! Szeretlek!"

A fia meg ő őrjáraton vannak. A fia és ő az őrök ebben a meseországban, és már órák óta cirkálnak fehér furgonjukban, gondosan, óvatosan letakarva a műszerfal vörös villogóját. Ők aztán igazán nem keresik a bajt; de ha valahol mégis felütné fejét, arra is felkészültek. Hiszen ki tagadhatná, hogy még itt, az ártatlan örömök kertjében is veszély ólálkodhat; egy férfi, aki szélesen vigyorogva éppen filmet vásárol a Fő utcán, hirtelen mellébe markolhat, mert rátört a szívroham; egy várandós asszony, lefelé jövet az Égi Szekér lépcsőin, váratlanul vajúdni

kezdhet; egy címlapra illő, bájos tizenéves lány egyszer csak ott fetrenghet a földön epilepsziás görcsben, és az agyában megbomlott jelek ritmusára szaggatott ütemet ver ki a kövezeten tornacipője sarkával. Aztán létezik még napszúrás, hőguta, agyvérzés, sőt, egy fülledt orlandói nyári délután végén még a villám is lecsaphat; és itt van, mindennek tetejébe, maga Óz is, a Hatalmas és Khettenetes, aki egyszer csak felbukkan éppen ott, ahol az egysínű kisvasút belép a varázsbirodalomba, vagy netán lenéz valamelyik szárnyas Dumbo elefánt hátáról azzal a bárgyú és sanda tekintetével. Louis és Gage már megszokták a látását, számukra nem több, mint akármelyik másik vidámparkbéli figura, mint Goofy, Miki egér, a Tigris vagy akár a tiszteletre méltó Donald kacsa, bár annyiban azért különbözik tőlük, hogy vele senki sem akar lefényképezkedni, senki sem akarja bemutatni neki a gyerekét. Louis és Gage régről ismerik, találkoztak vele már korábban New Englandben, és a szemébe is néztek. Tudják, hogy lesben áll: mikor dughat a torkodba egy üveggolyót, hogy megfulladj tőle, mikor húzhat a fejedre egy mosodai plasztikzacskót, mikor segíthet át a másvilágra egy alapos áramütéssel – ízlés szerint beszerezhető a legközelebbi kapcsolótáblánál vagy akár itt mindjárt a szobában, az üres foglalatnál. A halál ott ólálkodik mindenütt: a földimogyorós zacskóban, a félrenyelt húsfalatban, a kezed ügyébe eső cigarettás dobozban. Ő mindig ott van a közeledben; ahány ellenőrzőpont csak van a halandó és az örökkévalóság között, ő ott áll mindegyiknél. Rozsdás tű, mérges bogár, áram alatt lévő földelt vezeték, erdőtűz, görkorcsolya, amelyen a hülyönc kis kölykök egyenesen beleszáguldanak a forgalmas útkereszteződésbe – neki mindegy. Ha bemászol a kádba zuhanyozni, Óz is utánad lép – hadd zuhanyozz baráti társaságban. Ha repülőre szállsz, ő veszi el a beszállókártyád. Ha vizet iszol, ott van a pohárban, ha eszel, a tányérba bújik. *Ki van ott?* – üvöltöd, ha egyedül vagy, és félsz a sötétben, de a kérdésre ő felel: ne félj, csak én, na, hogy s mint? Egyébként bélrákod van, na, ehhez mit szólsz, fasza, mi? Vérmérgezésed!

Fehérvérűséged! Érelmeszesedésed! Koszorúér-trombózisod! Agyvelőgyulladásod! Csontvelőgyulladásod! Hejhó, most lendülünk csak bele! Egy begőzölt füves áll a folyosón, késsel a kezében. Az éjszaka kellős közepén megcsördül a telefon. Valahol Észak-Kaliforniában, az autópálya kijáratánál vér fortyog a kiömlött akkusavban. Nézd, itt egy maréknyi altató – kapd csak be, finom! Nicsak, milyen furán kéklik a körmöd fuldoklás közben – tudod, amikor az agyad a végső tusáját vívja az életért, az utolsó oxigénmolekulát is felszívja, még a körmöd alatti sejtekből is. Halló, fiúk, halló, lányok, a nevem Óz, a Hatalmas és Khettenetes, de ti, ha akarjátok, szólíthattok egyszerűen csak Óznak is – mi a fene, elvégre régi cimborák vagyunk. Éppen csak benéztem, hogy megdobjalak egy kis szívszélhűdéssel vagy egy kis agyi vérröggel, már nem is tudom, de nem időzhetek, még vár egy nő, aki mindenáron el akar vérezni szülés közben, aztán meg ott az a hapsi Omahában, ő füstmérgezésre vár...

És az a vékony kis hang csak kiabál: *„Édes vagy, Tigris! Szeretlek! Hiszek benned! Mindig is szeretni foglak, és hiszek benned, és örökké fiatal maradok, és a szívemben csak egyetlenegy Óz él majd: az az aranyos nebraskai szélhámos! Szeretlek...”*

És így cirkálunk tovább... a fiam meg én... mert a lényeg az egészben nem a háború vagy a szex, hanem csak ez a gyűlöletes, hősies, reménytelen küzdelem, amelyben ő az ellenfél: Ő, Óz, a Hatalmas és Khettenetes. így cirkálunk, ő meg én, a fehér furgonunkban, Florida ragyogó ege alatt. A vörös villogó el van takarva, de szükség esetén kéznél van... és senki másnak nem kell tudnia róla, csak nekünk, mert a férfiszívnek köves a talaja, és a férfi elülteti benne, ami megterem... és aztán gondot visel rá.

Ezeket forgatta fejében Louis Creed zavaros félálmában, és így siklott át a semmibe, egyenként kapcsolva ki az ébrenléthez és a valósághoz csatlakozó áramköreit, míg végül minden gondolat kihunyt a fejében, és a kimerültség lehúzta a sötét, álomtalan

öntudatlanságba.

Éppen azelőtt, hogy keleten az égre kúsztak volna a hajnal első sugarai, lépések neszeztek a lépcsőn; lassú, esetlen, de céltudatos lépések. A folyosó félhomályában árnyék mozgott, s körülötte furcsa szag – bűz áramlott, Louis, bármilyen mélyen merült is az álom sűrűjébe, motyogott valamit, és a másik oldalára fordult, hogy ne érezze. Egyenletes ütemben hallatszott egy másfajta nesz is: belégzés... kilégzés...

Az árnyalak kis időre megállt a hálószoba ajtajánál, majd belépett. Louis arca a párnába süppedt. Két fehér kéz nyúlt előre, aztán kattant az ágy mellé tett fekete orvosi táska zárja.

Halk csörömpölés – valaki turkált a táska belsejében.

A két kéz szaporán járt, közömbösen kotorva félre a gyógyszereket, ampullákat, fecskendőket. Aztán valamire rátalált, és a magasba emelte. A hajnal első, bágyadt fényénél valami ezüstösen megcsillant.

Az árnyalak kisurrant a szobából.

HARMADIK RÉSZ
ÓZ, A HATALMAS ÉS KHETTENETES

Jézus azért elbúsula lelkében és igen megrendüle, és oda megy vala a sírhoz. Az pedig egy üreg vala, és kő feküvék rajta.

Monda néki Márta: – Uram, immár szaga van, hiszen negyednapos...

Jézus pedig imádkozék, majd felemelé szemeit az égre, és fennszóval kiáltá: – Lázár, jöjj ki! – És ő, ki holt vala, kijőve, lábain és kezein síri ruhával megkötözve, és az orcája kendővel felkötve.

És monda nékik Jézus: – Oldozzátok meg őt, és hagyjátok menni.

JÁNOS EVANGÉLIUMA
(szabad változat)

– Csak most jutott az eszembe – mondta a nő hisztérikusan. – Istenem, miért is nem jutott az eszembe előbb, miért?

– Micsoda? – kérdezte a férfi.

– A másik két kívánság – vágta rá gyorsan. – Eddig még csak egyet kívántunk.

– És az talán nem volt elég? – kérdezte indulatosan a férfi.

– Nem! – kiáltotta a nő diadalmasan. – Valamit még kívánnunk kell. Menj le, hozd fel gyorsan, és kívánjuk azt, hogy a fiunk újra éljen.

W. W. JACOBS
Majomkéz

Jud Crandall olyan hirtelen riadt fel, hogy kis híján kiesett a székből. Sejtelme sem volt, mennyit alhatott, éppúgy lehetett tizenöt perc, mint három óra. Órájára nézett: öt perc múlva öt. Volt valami homályos érzése, mintha a szobában a tárgyak alig észrevehetően elmozdultak volna a helyükről; és egész háta sajgott, amiért ülve aludt.

Ó, te ostoba vénember, látod, mit műveltél!

De szíve mélyén egy hang mást súgott; szíve mélyén tudta, hogy nem egészen az ő hibája, ha elaludt őrhelyén. Valami azt akarta, hogy elaludjon.

Erre a gondolatra megijedt, de volt valami, ami még jobban megijesztette. Vajon mitől ébredt fel? Úgy rémlett, mintha valami neszt hallott volna, valami...

Lélegzetét visszafojtva hallgatta szíve nyugtalan zörejét.

Igen, most valóban hall valamit, ha nem is ugyanazt a neszt, mint amelytől felriadt. Az ajtó sarokvasa nyikordult meg halkan.

Jud ismerte a ház valamennyi neszét. Tudta, melyik padlódeszka vagy melyik lépcsőfok nyikorog, tudta, az ereszcsatorna melyik szakasza sír fel a szélben, ha úgy tombol, mint ezen az éjszakán. így hát azt is tudta, honnan ered ez a mostani hang: kinyílt a súlyos bejárati ajtó, amely az előszobából a verandára vezet. És most, hogy ebbe az információba belefogódzhatott, már arra is visszaemlékezett, mi ébresztette fel. Akkor a verandáról az előkertbe vezető szúnyoghálós ajtó rugója tágult ki lassan.

– Louis? – kiáltotta, de igazából nem reménykedett, hogy Louis járkálna odakinn. Ott olyasvalaki motoszkál, akit azért küldtek, hogy megbüntessen egy öntelt és hiú öregembert.

Lassú lépések közeledtek az előszobán át a nappali felé.

– Louis? – próbálkozott újra, de ezúttal csak reszelős károgás szakadt ki a torkán, mert most már megérezte a szagot is, amelyet a hajnali jövevény árasztott. Gyenge, de förtelmes szag volt – mint a dagálytól partra vetett halak mérgező bűze.

A félhomályban ki tudta venni a nagyobb tárgyak körvonalait –

Norma szekrényét, a walesi öltözőasztalt, a hosszú lábú sublótot –, de részleteket már nem látott. Megpróbált talpra állni, de a lába rogyadozott, és kétségbeesetten tiltakozott a lelke: időre volna szüksége, túl öreg ő már, hogy így, egyik percről a másikra megbirkózzék ezzel; Timmy Baterman éppen elég volt egy életre, pedig hát akkoriban milyen fiatal volt még.

A lengőajtó kinyílt, és árnyak nyomultak be rajta. Az egyik tömörebb volt a többinél.

Uram Istenem, ez a bűz.

Csoszogó léptek a sötétben.

Judnak végre sikerült feltápászkodnia. – Gage? – Szeme sarkából látta a szabályos hamurudacskát a hamutartóban. – Gage, te vagy...

Undorító nyivákolás hangzott fel a közelében, és Jud csontjaiban megfagyott a velő. Nem Louis fia tért vissza a sírból, hanem valami iszonytató szörny.

De mégsem. Sem egyik, sem másik.

Church kuporgott az előszoba küszöbén, tőle eredt az iménti hang. A szeme homályos lámpaként villogott. Jud körülnézett; azt a másik valamit kereste, ami a macskával együtt nyomakodott be. Aztán megállapodott rajta a szeme.

Hátrálni kezdett; erejét megfeszítve próbált gondolkodni, megőrizni elméje épségét e bűz közepette. És milyen hideg lett idebenn – az a valami hozta magával a saját hidegét.

Jud hirtelen megingott; a macska tekeredett rá a lábára, miatta veszítette el egyensúlyát. A macska dorombolt. Jud belerúgott, hogy elkergesse. A macska rá vicsorgott, és sziszegett.

Gondolkozz, ó, te ostoba vénember, gondolkozz, hátha még nincs késő, hátha még most sincs késő... visszajött, de még meg lehet ölni újra... ha képes vagy rá... ha még össze tudod szedni a gondolataidat...

Kihátrált a konyhába, és hirtelen eszébe jutott a mosogató melletti fiók. A többi konyhai eszköz között ott egy húsvágó bárd is.

Vékony lábszárával belökte a konyhába vezető lengőajtót. A

valami, ami bejött a házba, még homályos volt, de már hallatszott a lélegzése. Jud látott egy ide-oda mozgó fehér kezet – valami volt a kézben, de hogy mi, azt nem tudta megállapítani. A lengőajtó visszacsapódott, ő pedig végre megfordult, és a fiókhoz szaladt, felrántotta, és egykettőre kezébe akadt a húsvágó bárd kopott fanyele. Felkapta, és visszafordult az ajtó felé; még közelebb is ment hozzá egy-két lépéssel. Visszaköltözött belé valamelyest a bátorság.

Ne felejtsd el, hogy ez nem gyerek többé. Lehet, hogy sikítani kezd vagy más effélével próbálkozik, ha látja, hogy tudod, kivel van dolgod; még tán sírva is fakad. De téged nem verhet át. Már túl sokszor hagytad magad, öreg. Ez most az utolsó esélyed.

A lengőajtó ismét kinyílt, de először csak a macska jött be rajta. Jud egy pillanatig követte szemével, aztán újra felemelte tekintetét.

A konyha ablaka keletre nézett, és most halványan, tejfehéren behatolt rajta a kora hajnali világosság. Még erőtlen volt, de azért elegendő. Vagy inkább nagyon is sok.

Gage Creed lépett be, temetési öltönyében. A zakó vállán és gallérján moha burjánzott, és moha lepte a fehér inget is. Selymes szőke haja összetapadt az agyagos földtől. Fél szeme dermesztő koncentrációval meredt a falra, és azon túl a semmibe. A másik szemét Judra szegezte.

Gage rávigyorgott Judra.

– Hello, Jud – csipogta kisgyerekhangon, de teljesen érthetőn. – Azért jöttem, hogy egyenesen a pokolra küldjem azt a mocskos, bűzlő vén lelkedet. Egyszer már megbasztál. Hát mit képzeltél? Azt hitted, nem jövök vissza, hogy én is megbasszalak?

Jud felemelte a bárdot. – Hát akkor csak gyere, és vedd elő a bögyörőd, bárki is vagy. Majd meglátjuk, ki kit baszik meg.

– Norma meghalt, nincs, aki megsirasson – közölte Gage. – Micsoda ócska egy kurva volt! Minden haverod megdugta, Jud. Mindegyik beverte neki a segge lyukába; úgy szerette a legjobban. És most a pokol tüzében sütögetik a csúzos vén testét.

Láttam ám, Jud! *Láttam* őt odalenn!

Két lépéssel közelebb támolygott Judhoz, cipőjével összesározva a kopott linóleumpadlót. Egyik kezét kinyújtotta, mintha meg akarná rázni Jud kezét; a másikat háta mögé rejtette.

– Na, figyelj csak, Jud! – suttogta, és nagyra tátotta száját, feltárva az apró tejfogakat. Szája nem mozgott, és mégis Norma hangja szökött ki rajta.

– *Mennyit röhögtem rajtad! Mind kiröhögtünk! Hű, de még mennyire!*

– Elég volt! – Jud kezében remegni kezdett a bárd.

– *Mindig a kettőnk ágyában csináltuk! Dugtam Herk-kel, dugtam George-dzsal, dugtam az egész bandával! Tudtam a kurváidról, de te bezzeg sose tudtad, hogy a feleséged is kurva, és hogy mit röhögtünk össze rajtad, Jud! Dugtunk vakulásig, és közben röhögtünk, ahogy a torkunkon kifért...*

– ELÉG! – üvöltött fel Jud, és nekiugrott a mocskos ruhájú, parányi, ide-oda imbolygó alaknak – és ekkor szökkent elő a macska sebesen, mint a nyíl, a húsvágópult alól. Hátracsapta fülét golyóforma feje mentén, sziszegett, és úgy döntötte le a lábáról Judot, mint egy fabábut. A bárd kirepült kezéből, és pörögve szökellt végig a kipúposodott, fakó linóleumon, majd halk pengessél a faburkolatnak ütközött, és eltűnt a hűtőszekrény alatt.

Jud rájött, hogy ismét lóvá tették; csak az vigasztalhatta, hogy utoljára történt. A macska kitátott pofával állt Jud lábán, lángolt a szeme, és sziszegett, mint a teafőző. És a következő másodpercben már Gage is rajta termett, ajkán sötét, diadalmas mosoly, hold alakú, vörös szegélyű szeme szikrát vetett, majd előrántotta jobb kezét a háta mögül, és Jud most már látta, hogy mi volt nála, amikor bejött: egy szike Louis fekete táskájából.

– Uram Jézusom – nyögte, és felemelte jobb kezét, hogy kivédje a szúrást. De a szeme megtévesztette – vagy talán az agya kapcsolt mellé –, mert úgy látta, mintha a kés egyszerre villan a tenyerétől jobbra is, balra is. Aztán valami melegség kezdett csorogni az arcán, és akkor már mindent értett.

– Na, öreg, hát nem én baszlak meg a végén?! – kacarászott diadalmasan a Gage-szerű valami, Jud arcába fújva mérgezett leheletét. – De még mennyire, hogy megbaszlak! Addig baszlak, ameddig akarom!

Jud vakon csapkodva megragadta Gage csuklóját. Keze tele lett pergamenszerű bőrcafatokkal.

Gage kiütötte kezéből a megszerzett szikét, függőleges, száj formájú nyílást hasítva ujjai közé.

– *Ameddig csak* AKAROM!

És a szike ismét lecsapott.

Aztán még egyszer.

És még egyszer.

59

– Most próbálja meg, asszonyom – mondta a teherautósofőr, és még egyszer benézett a bérelt kocsi motorházába.

Rachel elforgatta a kulcsot. A Chevette motorja bőgve életre kelt. A sofőr lecsapta a motortetőt, és odalépett az ablakhoz, nagy kék zsebkendőbe törölgetve kezét. Pirospozsgás, barátságos képe volt. A Dysart-féle kamionos pihenőt reklámozó sapkáját hátracsapta homlokából.

– Hálásan köszönöm – mondta Rachel, visszafojtva könnyeit. – Fogalmam sem volt már, mihez kezdjek.

– Pedig hát ezt egy gyerek is megjavította volna – mondta a sofőr. – Bár eléggé fura... Én legalábbis még nem láttam, hogy új kocsival ilyesmi előforduljon.

– Miért, hát mi volt a baj?

– Lejött az akkujáról az egyik kábelsaru. Véletlenül nem szarakodott vele valaki?

– Dehogy – mondta Rachel, és arra gondolt, amit útközben érzett: hogy a földkerekség legnagyobb gumi-csúzlijának rohan neki.

– Hát akkor biztosan csak úgy kirántódott menet közben. De

most már legalább nem lesz baja vele. Jól megszorítottam az összeset.

– Elfogadna valami pénzt a fáradozásáért? – kérdezte Rachel félszegen.

A teherautó-sofőr harsányan hahotázott. – Én aztán nem, kis hölgyem – mondta. – Hát nem tudja, hogy mi vagyunk az országutak lovagjai?

Rachel elmosolyodott.

– Hát akkor még egyszer – nagyon köszönöm.

– Váljék egészségére – vigyorgott rá a férfi, olyan napsugarasan, hogy az nem is illett ehhez a hajnali órához.

Rachel visszamosolygott rá, aztán óvatosan kihajtott a parkolóból a bekötőútra, ott gondosan körülnézett mindkét irányban, és öt perccel később már kinn is volt az autópályán. Haladt tovább északnak. A kávé többet használt, mint hitte volna. Már nem nehezült el a szemhéja, teljesen éber volt, még a szeme is nagyobb lett. S ekkor ismét megérintette az a tollpihényi nyugtalanság, az a képtelen érzés, hogy valaki játszik vele. Hogy az a saru csak így lejöjjön a töltőrúdról...

Mintha így akarták volna feltartóztatni, éppen annyi időre, hogy...

Idegesen elnevette magát. Már miért akarták volna őt feltartóztatni?

– *Hogy közben jusson idő valamire, ami jóvátehetetlen.*

Micsoda ostoba, nevetséges gondolat! De azért Rachel csak gyorsított.

Öt óra volt. Jud éppen megpróbált kitérni a szike elől, amelyet barátja, dr. Louis Creed fekete táskájából csentek el; Ellie pedig arra ébredt, hogy ül az ágyában és sikoltozik, és az a szerencséje, hogy már elfelejtette a rémálmot, amely ennyire megkínozta. És Rachel ekkor hagyta el az autópályát, majd átvágott a rövidebb úton, végighajtva a Hammond Streeten, közel a temetőhöz, ahol fia koporsójában már csak egy ásó pihent, aztán átkelt a Bangor és Brewer közti hídon, és negyed hatkor már a 15-ös úton gurult, Ludlow irányában.

Már rég feltette magában, hogy először Judhoz megy; legalább ennyit bevált az ígéretéből. Amúgy sem látta a Civicet a kocsifelhajtón, és bár éppúgy a garázsban is lehetett, mégis, egész házuk valahogy túl csendesnek, lakatlannak tűnt. Semmiféle ösztön nem súgta neki, hogy Louis mégiscsak odahaza lehet.

Leállította a Chevette-et Jud kis teherautója mögé, kiszállt, és óvatosan körülnézett. A harmatos fű csillogott a tiszta hajnali világosságban. Valahol dalolni kezdett egy madár, majd elhallgatott. Tizenéves kora óta valahányszor hajnalban egyedül ébredt, anélkül hogy ezt valamilyen teendő indokolta volna, magányosnak s mégis valahogy áhítatosan derűsnek érezte magát; ilyenkor furcsa módon egyszerre lengte be lelkét a megújulás és a folyamatosság hangulata. Most azonban elmaradt ez a tiszta, kellemes érzés. Továbbra is valami ideges nyugtalanság feszítette, s ezt nem írhatta teljes egészében sem a friss gyász, sem a háta mögött lévő borzalmas huszonnégy óra számlájára.

Felment a veranda lépcsőjén, és kinyitotta a szúnyoghálós ajtót, mert a bejárati ajtónál csengetni akart. Az ódivatú csengő már akkor elbűvölte, amikor Louis meg ő először jöttek át; az óramutató irányába kellett elcsavarni, és akkor harsányan, de dallamosan megszólalt; szokatlan volt a hangja, de megkapó.

Már nyúlt is felé, amikor hirtelen lenézett a veranda padlójára, és homloka ráncba szaladt. A szőnyegen sáros lábnyomok éktelenkedtek; figyelmesebben megnézve az is kitűnt, hogy a szúnyoghálós ajtótól vezetnek a bejárati ajtóhoz. Apró nyomok voltak; szemre egy gyerek lábnyomai. Csakhogy ő egész éjjel vezetett, és tudta, hogy sehol sem esett. Erős szél fújt, de esni nem esett.

Hosszan – tulajdonképpen a kelleténél hosszabban nézte a lábnyomokat, és hirtelen ráeszmélt: kényszerítenie kell magát, hogy a csengő felé nyúljon. Már megfogta – de a keze valamiért visszahullott.

Ez csak azért van, mert már előre hallom, ahogy a hang belehasít ebbe a csendbe. Jud alighanem mégiscsak elaludt, és nagyon megijed majd, ha így felköltöm...

Csakhogy igazából nem ettől félt. Már eddig is ideges volt; tulajdonképpen azóta, hogy olyan nehezére esett ébren maradnia, érzett valami mélyen fészkelő, zavaros szorongást, de ez az éles rettegés csak most tört rá, és egyes-egyedül a lábnyomok miatt. *Mert éppen akkorák...*

Megpróbálta elhessegetni a gondolatot, de az agya már túl fáradtan, túl lassan járt.

...mint Gage lába.

Jaj, hagyd abba, hagyd már abba ezt, az ég szerelmére!

Ismét odanyúlt, és elfordította a csengőt.

Még erősebben szólt, mint ahogy emlékezett rá, csak nem volt olyan dallamos – nyersen, fojtottan süvített bele a csendbe. Rachel visszahőkölt; ideges kis kaccantásában nyoma sem volt jókedvnek. Várta, mikor hallja meg Jud lépteit, de Jud nem jött ajtót nyitni. Csend volt továbbra is, és Rachel már azt latolgatta magában, merje-e újra elfordítani a pillangó formájú vasgombot, amikor végre valóban hallatszott valami az ajtó mögül, ám erre a hangra legvadabb képzelgéseiben sem számított volna.

Az ajtó mögül nyávogás hallatszott.

– Church?... – kérdezte döbbenten, értetlenül. Előrehajolt, de persze nem láthatott be; az ajtó üveges részét takaros fehér függöny fedte el – Norma keze munkája. – Church, te vagy az?

Újabb nyávogás.

Rachel lenyomta a kilincset. Az ajtó nem volt bezárva. Church ott kucorgott az előszobában, farkát szép szabályosan a lába köré csavarva. Bundájába valami sötét anyag tapadt. *Sár*, gondolta Rachel, és aztán meglátta, hogy Church bajszán valamilyen cseppek fénylenek. Vörös cseppek.

A macska felemelte egyik mancsát, és nyalogatni kezdte, le nem véve szemét Rachel arcáról.

– Jud!? – kiáltotta Rachel, most már valóban megriadva, és belépett az előszobába.

A ház néma hallgatással válaszolt.

Rachel feszülten igyekezett gondolkodni, ám egyszer csak Zelda alakjához fűződő emlékképek rohanták meg, s gondolatai összezilálódtak. Mennyire meggörbült a keze! Milyen vadul verte fejét a falba, amikor dühbe jött! Azon a helyen csupa cafat volt a tapéta, és még a vakolat is megrepedezett alatta. De hát nem Zeldán kellene törnie a fejét most, amikor Judnak talán baja lehet. Például leeshetett a lépcsőn. Hiszen öreg ember már.

Erre gondolj, és ne a gyerekkori álmaidra! Ne arra gondolj, hogy kinyitod a szekrényt, és Zelda ugrik rád belőle, megfeketült, vigyorgó arcával; ne arra gondolj, hogy a mosdóban vagy, és Zelda szeme kukucskál ki a lefolyóból; ne arra gondolj, hogy Zelda lapul az alagsorban a kazán mögött; ne arra gondolj, hogy...

Church kitátotta száját, elővillantva éles fogait, és újra felnyávogott.

Louisnak volt igaza, nem lett volna szabad kiheréltetni, azóta valami nincs vele rendjén. De Louis azt is mondta, hogy ettől majd kihuny benne a támadóösztön, és ebben tévedett. Church azóta sem hagyott fel a vadászattal, és...

Church újra nyávogott egyet, aztán megfordult, és feliramodott a lépcsőn.

– Jud?! – kiáltott ismét Rachel. – Odafenn van?

Church már a lépcső tetejéről nyávogott fel, mintha ő felelne a kérdésre, aztán eltűnt a folyosón.

És egyáltalán, hogy jutott be? Talán Jud nyitott neki ajtót? De hát miért?

Rachel idegesen toporgott, s nem tudta eldönteni, mit tegyen. És a legijesztőbb az egészben az volt, hogy mindez valahogyan... valahogyan *előre megrendezettnek* tűnt, mintha valami akarná, hogy ő most itt legyen, és...

És ekkor halk, fájdalmas nyögést hallott odafentről – ez Jud hangja, egész biztosan az övé. *Megcsúszott vagy elesett a fürdőszobában, eltört a lába vagy megrándult a csípője, az öregeknek könnyen törik a csontjuk, az ég szerelmére, lányom,*

mit művelsz te itt, micsoda dolog ez, hogy itt toporogsz, egyik lábadról a másikra állsz, mintha ki kéne menned, Churchnek a bajszán vér volt, Jud megsérült, és te meg csak itt ácsorogsz! Hát mi ütött beléd?

– Jud!

Ismét hallatszott az iménti nyöszörgés, és Rachel felrohant a lépcsőn.

Soha nem járt még a ház felső szintjén, és a széles folyosó, amelynek egyetlen ablaka nyugat felé, a folyóra nyílt, még nagyon sötét volt. A lépcsőtől finom művű, fényesre csiszolt cseresznyefa korlát választotta el; onnan vezetett egyenesen a ház túlsó végéig. A falon az Akropolisz képe függött, és...

(igen, Zelda az, azóta is a nyomodban van, hosszú évek óta, és most eljött az ő ideje, nyisd csak ki a megfelelő ajtót, és ott áll majd púposan, meggörbült tagjaival, és bűzlik a húgytól meg a haláltól, Zelda az, ütött az ő órája, és végül mégiscsak elkapott)

és újra felhangzott a nyöszörgés, jobbról a második ajtó mögül.

Rachel elindult az ajtó felé, cipősarka kopogott a fapadlón. Úgy rémlett neki, mintha visszafelé haladna, nem térben vagy időben, hanem méretben: mintha egyre zsugorodnék. Az Akropolisz képe egyre magasabban lebegett, és a metszett üveg kilincsgomb mindjárt szemmagasságba kerül. Utánanyúlt – de még hozzá sem érhetett, amikor az ajtót belülről felrántották.

Az ajtóban Zelda állt.

Púpos volt és görbe, teste oly borzalmasan eltorzult, hogy valóban törpe lett, nem több hatvan-hetven centiméternél, és valamilyen okból az az öltöny volt rajta, amelyben Gage-et eltemették. De azért mégiscsak Zelda volt, szemében eszelős fénnyel, az arca bíborlila, és azt süvöltötte: *„Hát végre eljöttem érted, Rachel, és kicsavarom a hátad, hogy olyan legyen, mint az enyém, és soha többé nem kelhetsz fel az ágyból, soha többé,* SOHA NEM KELHETSZ FEL AZ ÁGYBÓL...*”*

Church ott gubbasztott a csöpp alak vállán, és ekkor Zelda vonásai összefolytak és átalakultak, és Rachel látta, az ájulásig fokozódó iszonyattal látta, hogy igazából nem is Zelda az –

hogyan is tévedhetett ilyen ostoba módon? Hiszen ez Gage. És az arca nem fekete, csak piszkos és vérfoltos, és úgy megduzzadt, mintha valami szörnyű sérülést szenvedett volna, és utána durva, nemtörődöm öltésekkel foltozták volna össze.

Rachel a nevét sikoltotta, és kitárta karját. Gage odarohant, és a karjába vetette magát, de közben fél kezét végig a háta mögé rejtette, mintha egy csokor virágot dugdosott volna, amit valamelyik szomszéd hátsó kertjében szedett.

– *Hoztam neked valamit, anyu!* – visította. – *Hoztam valamit, anyu! Hoztam valamit! Hoztam valamit!*

60

Louis Creed arra ébredt, hogy vakítón süt szemébe a nap. Megpróbált felállni, de arca eltorzult a hátába nyilalló fájdalomtól. Kínjában visszazuhant a párnára majd végignézett magán. Úristen, hiszen ruhástól aludt!

Pihent még egy darabig, s igyekezett úrrá lenni izmai bénultságán, majd felült.

– A francba – suttogta; a szoba ugyanis néhány másodpercig szelíden, de kitartón libikókázott vele. Egész háta úgy lüktetett, mint egy odvas fog, és amikor megmozdította a fejét, úgy érezte, mintha nyakában inak helyett rozsdás szalagfűrészpengék csikorognának. És mindez még csekélység volt a térdéhez képest. Az izomlazító kenőcs fabatkát sem ért; bölcsebb lett volna, ha egy kis cortizont fecskendez be magának. Olyan dagadt volt a térde, hogy a nadrág megfeszült a labdaszerű dudoron.

– Atyavilág – motyogta –, hát ezt jól megcsináltam.

Nagyon lassan behajlította a lábát, hogy kiülhessen az ágy szélére; ajka közben kifehéredett, olyan görcsösen préselte össze. Aztán óvatosan mozgatni kezdte térdét, s feszülten figyelt, mennyire fokozódik a fájdalom. Vajon mennyire komoly a baj?, tűnődött. Vajon...

Gage! Vajon visszajött-e?

Erre a gondolatra talpra állt, dacolva a fájdalommal, és keresztülbotorkált a szobán. Végigment a folyosón, és benyitott Gage szobájába. Lázas izgalommal nézett körül; ajkán ott remegett a fia neve. A szoba azonban üres volt. Ekkor továbbsántikált először Ellie szobájáig – üres volt az is –, majd a vendégszobáig. Ez a szoba az országútra nézett. Üres volt, ámde...

Ámde az út túloldalán egy idegen kocsi állt. Ott parkolt Jud teherautója mögött.

Na és akkor mi van?

Az van, hogy egy ilyen idegen kocsi ott szemben bajt is jelenthet.

Louis elhúzta a függönyt, és alaposabban szemügyre vette a kocsit. Kis kék Chevette volt. És a tetején ott hevert összegömbölyödve Church. Úgy látszott, alszik.

Louis hosszan nézett kifelé, mielőtt elengedte volna a függönyt. Mi van ebben olyan érdekes? Judhoz vendégek jöttek, és kész. És alighanem korai még azon töprengeni, hogy mi történik vagy nem történik Gage-dzsel. Church is csak déli egy óra körül tért vissza, és most még csak kilenc óra. Szép májusi reggel van, és csak kilenc óra. A legjobb lesz, ha lemegy, iszik egy csésze kávét, aztán a térde köré csavarja a hőpárnát és...

...és mit keres Church annak a kocsinak a tetején?

– Jaj, állítsd már le magad – mondta hangosan, és sántikálva elindult visszafelé a folyosón. A macska bárhol a világon megalszik, ilyen a természete.

Csakhogy – ha már elfelejtetted volna – Church újabban nem szokott átmenni az országúton!

– Rá se ránts – motyogta, és félúton megállt a lépcsőn (amelyen csak oldalazva tudta vonszolni magát). Nem tetszett neki, hogy magában beszél. Ez valahogy...

Mi volt az a valami éjjel az erdőben?

A hívatlan gondolatra ismét úgy összepréselődött az ajka, mint az imént, amikor a lábát igyekezett kilendíteni az ágyból. Most

vált benne tudatossá, hogy éjjel álmodott arról a valamiről. A Disneylandről szóló álmok egész természetesen, halálos könnyedséggel olvadtak át ebbe a másfajta álomba. Azt álmodta, hogy az a valami megérintette, s ezzel mindörökre szétzúzott minden kellemes álmot, megrontott minden tiszta szándékot. A wendigo volt – és őt nem pusztán kannibállá, hanem kannibálok apjává tette. Álmában ismét az állattemetőben járt – de nem egyedül. Ott volt Bill és Timmy Baterman is; ott volt Jud, halotthalványan, kísértetiesen, póráz helyett szárítókötélen vezetve Pöttyös kutyáját; ott volt Lester Morgan, kocsivonó láncon tartva Hanrattyt, a bikát – Hanratty az oldalán fekve bámult a világba, pofájáról báva, kótyagos indulat sütött; és valami okból ott volt Rachel is; úgy látszik, kisebb baleset érhette a vacsoránál, talán feldöntött egy üveg ketchupot vagy leejtett egy tál szederkocsonyát, mert a ruhája vörös foltokkal volt telefröcskölve.

És ekkor a faomlás mögött egyszer csak felemelkedett, titáni magasságig nőve, a wendigo – mint valami óriás gyík, amely asszonytól született. Bőre hüllőszerűen cserepes és sárga volt, a szeme két hatalmas, elsötétített ködlámpa, a füle nem is fül, hanem tömör, kunkorodó szarv. És amint ők a nyakukat tekergették, hogy fölnézhessenek rá, feléjük bökött hegyes szaru-ujjával...

– Elég – suttogta Louis, és megborzongott saját hangjától. Gyorsan elhatározta, hogy bemegy a konyhába, és reggelit készít magának, mintha ez is csak olyan nap volna, akár a többi: jó kis agglegényreggelit, tele megnyugtató és erőt adó koleszterollal. Vág két szelet kenyeret, tojást süt rá, megkeni majonézzel, és hagymát szel hozzá. Áporodott izzadságszaga volt, de akkor is későbbre halasztja a zuhanyozást; most maga a vetkőzés is túl fárasztónak ígérkezett, és attól is tartott, hogy ha ki akarja szabadítani duzzadt térdét, a végén még elő kell vennie táskájából a szikét, hogy felvágja nadrágszárát. Igazán méltatlanság lenne a pompás szerszámmal szemben, de a nehéz farmeranyaggal a háztartási kések nem tudnának megbirkózni,

Rachel varróollója pedig végképp alkalmatlan.

Ám először jöjjön a reggeli.

Így hát átment a nappalin, de onnan az előszobába fordult, hogy még egyszer megnézze azt a kis kék autót Jud kocsifelhajtóján. Harmatcseppek csillogtak rajta, eszerint egy ideje már ott állhat. Church most is ott gubbasztott a tetején, de már nem aludt, sőt, mintha egyenesen Louisra meredt volna utálatos sárgászöld szemével.

Louis gyorsan hátralépett, mintha leskelődésen kapták volna.

Bement a konyhába, előráncigált egy serpenyőt, a tűzhelyre tette, tojást vett ki a hűtőszekrényből. A konyha világos és ragyogóan tiszta volt. Louis fütyörészni próbált – úgy érezte, ez meghozná az igazi reggeli hangulatot –, de nem sikerült. Úgy látszott, minden rendben van – és mégsem volt rendben. A ház félelmetesen üresnek tűnt, és ólmosan nyomasztotta az elmúlt éjszaka emléke. Valahogy semmi sem volt a helyén. Úgy érezte, valamilyen árnyék lebeg körülötte, és elfogta a félelem.

Besántikált a fürdőszobába, és leöblített két aszpirint egy pohár narancslével. Éppen a tűzhelyhez igyekezett vissza üggyel-bajjal, amikor megszólalt a telefon.

Nem vette fel rögtön, csak megfordult, és nézte. Hirtelen nagyon ostobának érezte magát, és valósággal szégyellte, hogy ilyen lassan jár az agya. Most döbbent rá, hogy igazából csak balek egy játszmában, amelyet nem tud felérni ésszel.

Fel ne vedd, óvakodj tőle! Most jön a rossz hír; most adják a kezedbe a végét a póráznak, amely a ház sarkán túl, a sötétségbe vezet. Talán annyira szeretnéd tudni, hogy mi van a póráz másik végén? Nem hinném, Louis, hogy ez volna a leghőbb vágyad. Hát akkor ne vedd fel azt a telefont, inkább fuss, rohanj, a kocsi ott van a garázsban, pattanj bele, és húzz el, csak a telefont fel ne vedd...

Átment a helyiségen, felvette a kagylót, és csak állt ott, fél kezével az edényszárítón, mint már annyiszor korábban. Irwin Goldman volt a vonal túlsó végén, és ahogy Irwin kimondta az első szót, Louis meglátta a lábnyomokat a konyha padlóján –

apró, sáros lábnyomok voltak –, és a szíve jéggé dermedt. Úgy érezte, mintha szeme megduzzadna és ki akarna ugrani üregéből, és biztos volt benne: ha most a tükörbe nézne, egy tizenhetedik századi tébolydai életkép főalakja bámulna vissza rá. Ezek a nyomok Gage lábnyomai, Gage itt járt, *éjszaka járt itt,* de akkor hol van most?

– Louis, itt Irwin... Louis! Ott vagy? Halló!

– Jó reggelt, Irwin – mondta, és már azt is tudta, mit fog majd Irwin mondani neki. Értette már, hogy került ide a kék kocsi. Mindent értett. Igen, a póráz... a póráz, amely a sötétbe vezet... Milyen gyorsan is tapogatózik előre a bőrszíjba fogódzva! Ó, bárcsak leejthetné, még mielőtt meglátná, mi van a túlsó végén! Csak hát az övé ez a póráz is. Ezt is vállalta.

– Már azt hittem, megszakadt a vonal – mondta éppen Goldman.

– Nem, csak kicsúszott a kezemből a kagyló – mondta Louis, és a hangja nagyon nyugodt volt.

– Sikerült Rachelnek hazaérni az éjjel?

– Hát persze – felelte Louis, és a kék kocsira gondolt, a néma és mozdulatlan kék kocsira, a tetején gubbasztó Churchcsel. És közben követte szemével a sáros lábnyomokat a padlón.

– Szeretnék beszélni vele – mondta Goldman. – Most mindjárt. Eileen miatt.

– Miért? Mi van Ellie-vel?

– Azt hiszem, ez Rachel...

– Rachel most éppen nincs itt – vágott közbe Louis nyersen. – Elment a boltba tejért és kenyérért. Mi van Ellie-vel? Beszéljen már, Irwin...

– Kórházba kellett vinnünk – mondta Goldman kelletlenül. – Rosszat álmodott – mindenféléket összevissza. Aztán hisztériás rohamot kapott, és nem tudtuk megnyugtatni. És akkor...

– Leszedálták?

– Hogy mit?

– Azt kérdem, adtak-e neki nyugtatót? – mondta Louis türelmetlenül.

– Igen, igen, hát persze. Kapott valami tablettát, és attól újra elaludt.

– És mondott valamit? Mitől ijedt meg úgy? – Louis olyan erővel markolta a kagylót, hogy a kezén kifehéredtek a bütykök.

A vonal túlsó végén csend lett – hosszú csend. És ezúttal Louis – bármennyire is szerette volna – nem szólt közbe.

– Éppen ettől rémült meg annyira szegény Dory – mondta végül Irwin. – Összevissza hadart mindenfélét, azelőtt, hogy... szóval ameddig még érteni lehetett. Még Dory is jóformán... szóval érted már.

– És mit mondott?

– Azt mondta, hogy Óz, a Hatalmas és Rettenetes megölte az édesanyját. Csak nem egészen így mondta... hanem valahogy úgy, hogy „Khettenetes", ahogy a másik lányunk mondta valamikor. Zelda lányunk... Kérlek, Louis, komolyan mondom, sokkal jobban szerettem volna ezt Racheltől megkérdezni – de mennyit mondtatok el Eileennek Zeldáról, és arról, ahogy végezte szegény?

Louis szeme hunyva volt, a föld mintha szelíden imbolygott volna a lába alatt, és Goldman hangja mintha sűrű ködön át, nagy-nagy messziségből hatolt volna el hozzá.

Hangokat is hallhat, azt hinné, embertől való, pedig csak az óriás alka az. Délebbről szól, Prospect felől, de ezen a vidéken messzire hord a hang.

– Louis, ott vagy még?

– És rendbe jön a kislány? – kérdezte Louis, és a saját hangja is oly távolinak tűnt. – Mit mondtak, mi a prognózis?

– Azt mondták, késleltetett sokkhatás, a tragédia miatt – közölte Goldman. – A saját orvosom jött ki. Lathrop. Nagyszerű orvos. Azt mondta, Eileenek láza van, de ha majd délután felébred, lehet, hogy nem is emlékszik semmire. De én azért mégis úgy gondolom, hogy Rachelnek vissza kellene jönnie. Nagyon meg vagyok ijedve, Louis. Azt gondolom, neked is ide kellene jönnöd.

Louis nem felelt. Isten szeme a verebet is látja, mondta volt a

jó Jakab király. Louis azonban nem volt isten, és ő nem látott mást, csak azokat a sáros lábnyomokat.

– Gage halott, Louis – mondta éppen Goldman. – Tudom, hogy mindkettőtöknek nagyon nehéz beletörődni ebbe – de a lányotok él, és szüksége van rátok.

Igen, ezt elfogadom. Akármilyen ostoba vén fütyi is vagy, Irwin, meglehet, hogy az a lidérces dolog, ami azon az áprilisi napon, 1965-ben történt a két lányod között, mégiscsak beléd oltott valami érzékenységet. Tudom, hogy Ellie-nek szüksége van rám, de mégsem mehetek, mert félek, iszonyatosan félek, hogy az anyja vére az én kezemen szárad.

És Louis lenézett a kezére, és nézte körme alatt a mocskot, amely éppolyan anyagból volt, mint azok a lábnyomok a konyhapadlón.

– Rendben van – mondta. – Értek mindent. Mihelyt tudunk, ott leszünk, Irwin. Talán még ma este, ha összejön. És köszönöm.

– Megtettük, ami telt tőlünk – mondta Goldman. – Lehet, hogy túl öregek vagyunk. Még az is lehet, Louis, hogy mindig túl öregek voltunk.

– És mondott még valami mást is? – kérdezte Louis.

Goldman válasza olyan volt, mintha a temető harangja kondult volna meg Louis szívében. – Sok mindent, de én már csak egyet értettem belőle. „Paxcow azt mondja, hogy már késő.”

Louis letette a kagylót, és kábultan ment vissza a tűzhelyhez. Valamit akart: elkészíteni a reggelit vagy elrakni a hozzávalókat, csak nem tudta, melyiket a kettő közül, és aztán félúton hullámokban tört rá a gyengeség, szürkében úszott előtte a világ, és a padlóra ájult – igen, csak ájulás lehetett, mert mintha egy örökkévalóságig tartott volna. Csak zuhant, zuhant lefelé, feneketlen, ködös mélységekbe, és mintha közben szakadatlanul forgott volna a tengelye körül, valóságos műrepülő- és műkorcsolya-mutatványokat végezve: hurkot vetett, piruettet és Immelmannt csinált. Aztán egyszer csak beverte a fájós térdét, és az agyán villámként átcikázó fájdalomtól felüvöltve magához

tért. Egy ideig nem bírt felkelni, csak kuporgott a földön, és eleredtek a könnyei.

Végül nagy nehezen feltápászkodott, és csak állt, egyhelyben, támolyogva. A feje azonban kitisztult – ez pedig már több a semminél, nem igaz?

Még egyszer, utoljára rátört a menekülés ingere, erősebben, mint valaha – oda is nyúlt a zsebéhez, hogy érezze, milyen megnyugtatón dudorodik ki a kocsikulcsa. Igen, beszáll a Civicbe, elmegy Chicagóba Ellie-ért, és onnan majd együtt folytatják az utat. Ekkorra Goldmanék persze már gyanút fognának, hogy valami nincs rendjén, sőt, hogy alighanem szörnyű nagy baj lehet, de ő akkor is megkaparintja a kislányt – akár el is rabolja, ha kell.

Aztán a keze lesiklott a kidudorodó kulcsokról. Az ingert nem a bűntudat, a kétségbeesés vagy az egész valóját elborító mélységes kimerültség győzte le, és nem is az, hogy belátta volna a terv értelmetlenségét – hanem a konyhapadlót átszelő sáros lábnyomok látványa. Lelki szemével már látta, ahogy ezek a lábnyomok az egész országot befonják. Először Illinoisba mennek, onnan Floridába – ha kell, akár az egész világot behálózzák. Amit egyszer felvállaltál, az a tiéd, és ne csodálkozz, ha előbb-utóbb elhatalmasodik rajtad.

Eljön a nap, amikor benyit egy ajtón, és a küszöbön ott áll Gage, mint korábbi önmaga eszelős paródiája, besüppedt szájjal vigyorog, ragyogó kék szeme sárgásan hunyorog, bambán és ravaszul egyszerre. Vagy pedig Ellie megy be reggel a fürdőszobába zuhanyozni, és a kádban Gage várja; testén ide-oda cikáznak a végzetes balesetből maradt halvány forradások, bőre helyenként felpúposodik, és hiába tiszta, ha bűzlik belőle a sír szaga.

Ó, igen, eljön a nap – efelől szemernyi kétsége sem volt.

– Hogyan is lehettem ennyire ostoba? – mondta az üres falaknak. Már megint magában beszélt, de most már ezt sem bánta. – Hogyan is történhetett ez meg velem?

Nem ostoba voltál, Louis, hanem kétségbeesett. Nem olyan

nagy különbség – csak éppen alapvető. Ez az az elem, amely odafenn a temetkezőhelyet táplálja. Jud azt mondta, hogy a hely ereje egyre gyarapszik, és természetesen igaza volt – és most már te is része vagy annak az erőnek. A te gyászod táplálta... nem, ez így nem is pontos: az kétszerezte, háromszorozta, az emelte az ikszedik hatványra erejét. És még csak nem is érte be a fájdalmaddal: az elméd épségét is követelte, azt is felfalta. Csak beletörődni nem tudsz még, ami igazán érthető. Mert elragadta tőled a feleségedet és a fiadat, és minden valószínűség szerint a legjobb barátodat is. Hát ez a helyzet. És ha túl lassú vagy, és nem zárod be időben az ajtót az elől a valami elől, ami az éjszaka kellős közepén bekopog hozzád, nem nehéz kitalálni, mi vár rád: a teljes vaksötét.

Legszívesebben végeznék magammal, gondolta, és bizonyára így is van megírva, nem igaz? Ott van a táskámban minden, ami kell hozzá. Az a valami – a temetkezőhely, a wendigo, vagy mit tudom én, micsoda – mindent megszervezett, a kezdet kezdetétől. Kicsalta az országútra a macskánkat, és talán még Gage-et is, hazahívta Rachelt, éppen akkor, amikor kellett. Világos, hogy nekem meg ezt a véget szánta... és én sem akarok egyebet.

Csakhogy először rendbe kell tenni a dolgokat, vagy nem?

De igen. Ez még hátravan.

Nem feledkezhet meg Gage-ről. Gage még itt van a közelben. Valahol.

Követte a lábnyomokat az ebédlőn és a nappalin át, majd fel a lépcsőn. A lépcsőn elmosódottak voltak a nyomok, mert lefele jövet Louis még nem figyelt fel rájuk, és összetaposta őket. A nyomok a hálószobába vezettek. Hát itt járt, gondolta Louis elmerengve, benn volt a szobámban... És ekkor vette észre a nyitott orvosi táskát.

Belül, ahol mindig olyan kínos rendet tartott, összevissza volt hányva minden. De Louis így is egykettőre felfedezte, hogy eltűnt a szikéje, és ekkor kezébe temette arcát, és így üldögélt egy darabig, miközben torkából valami halk, kétségbeesett hang

tört fel.

Végül aztán újra kinyitotta a táskát, és keresgélni kezdett benne.

Ismét le a lépcsőn.

Nyílik a kamra ajtaja, nyílik, majd csapódik a konyhaszekrény. Lázasan nyikorog a konzervnyitó. Utoljára a garázsajtó nyílik, csukódik. És utána a ház ott állt üresen a májusi napfényben, mint ahogy tavaly, azon az augusztusi napon is üresen állt, az új lakókra várva... és mint ahogy majd a jövőben várja az újabb érkezőket. Talán egy ifjú házaspárt, még gyerekek nélkül, de telve tervekkel és jóreménységgel; vidám fiatal férfit és nőt, akik csak a minap esküdtek meg, és mindketten kedvelik a Mondavi bort és a Löwenbräu sört. A fiatal férj talán az Észak-keleti Bank hitelügyeit intézi, a fiatalasszony okleveles fogász, vagy már három éve foglalkozik számítógépes szemvizsgálattal. A férfi felhasogat fél öl fát a kandallóba, az asszonyka magasra felszabott kordbársony nadrágban őszi virágot szed Mrs. Vinton rétjén asztaldísznek, a haja lófarokba fogva, csupa élet és vidámság a szürke ég alatt, és fogalma sincs róla, hogy fenn a magasban, a feje fölött egy láthatatlan Sárkánykeselyű nyargal a légáramlat hátán. És roppantul büszkék lesznek, amiért ennyire nem babonásak, amiért múltja ellenére is makacsul ragaszkodtak a házhoz; eldicsekszenek barátaiknak, hogy olyan olcsón jutottak hozzá, mintha tűzkáros volna, vicceket faragnak a házi kísértetről, és utána újabb üveg Löwenbräut nyitnak ki, vagy megisznak még egy pohár Mondavit, és játszanak egy parti triktrakot vagy kopogós römit.

És ha háziállatot akarnak tartani, talán majd kutyát vesznek.

61

Megállt az útpadkán, hogy megvárja, amíg elrobog mellette a műtrágyával megrakott Orinco-kamion, majd átment az

országúton Jud házához. Árnyéka nyugat felé dőlve követte. Egyik kezében nyitott konzervdoboz volt: Calo nevű macskaeledel.

Church látta, amint jön; felállt, és nagy figyelemmel nézte.

– Hello, Church – szólt Louis, és szemügyre vette a néma házat. – Akarsz egy kis kaját?

Lerakta a konzervdobozt a Chevette csomagtartójára, és zsebre dugott kézzel nézte, ahogy Church könnyedén leugrik a kocsi tetejéről, és nekilát. Aztán egyszer csak felnézett rá, olyan feszülten, mintha olvasna gondolataiban. Louis rámosolygott, és néhány lépésre eltávolodott. Church újra nekilátott az ételnek, Louis pedig fecskendőt vett elő a zsebéből, kibontotta a papírból, és felszívott bele hetvenöt milligramm morfiumot, majd visszadugta zakója zsebébe a többszörös adagot tartalmazó fiolát, és odament Churchhöz. Az állat ismét gyanakodva nézett fel rá, de Louis ismét elmosolyodott: – Rajta, Church, egyél csak! Hejhó, lendüljünk bele, oké? – Aztán simogatni kezdte a macskát; érezte, ahogy a háta felpúposodik keze alatt. És amikor Church ismét lakmározni kezdett, megmarkolta azt az átkozott, bűzlő hasát, és mélyen a tomporába döfte a tűt.

Church mintha hirtelen villamossággal töltődött volna fel, úgy vonaglott a markában, karmolt, köpködött, rúgkapált, de Louis erősebb volt: végignyomta a dugattyút a fecskendőben, és csak azután engedte el. A macska leugrott a kocsiról, most is úgy sziszegve, mint a teafőző, sárgászöld szeme vadul, fenyegetőn villogott. A tű és a fecskendő ugrás közben még fityegett hátsó feléből, hogy aztán kiessék és összetörjön. Louist ez hidegen hagyta. Bőven volt nála mindenből utánpótlás.

A macska az országútnak indult, de aztán meggondolta magát, és visszafordult a ház felé. Félúton aztán egyszer csak imbolyogni kezdett, mintha berúgott volna. Még eljutott a lépcsőig, fel is ugrott az első fokra, aztán elzuhant, s féloldalára dőlve, gyengülő légzéssel hevert a veranda előtt.

Louis most benézett a Chevette-be. S ha már jó ideje kővé dermedt szíve nem lett volna elegendő bizonyíték, most itt volt a

kézzelfogható valóság: az ülésen ott hevert Rachel retikülje, sálja, és a Delta Légitársaság műanyag tasakja, a belőle kitüremkedő repülőjegyekkel.

Amikor megfordult, és elindult a veranda felé, Church oldala már nem rebbent aprókat, mint az imént. Church kimúlt. Másodjára is.

Louis átlépett rajta, és felment a lépcsőn.

– Gage?

Az előszobában hűvös volt. Hűvös és sötét. A név úgy hullt a csendbe, mint mély kútba a kő. Louis újabb kővel próbálkozott.

– Gage?

Semmi. Még az óra sem ketyegett a nappaliban. Nem volt senki, aki reggel felhúzza.

De a padlón ott voltak a lábnyomok.

Louis bement a nappaliba. A levegőben régóta leégett cigaretta állott szaga terjengett. Látta Jud székét az ablak előtt – ferdén állt, mintha az öreg hirtelen ugrott volna fel belőle. Az ablakpárkányon ott volt a hamutartó, benne a szabályos alakú hamurudacska.

Jud itt ült, és őrködött. Vajon kit várt? Hát engem, természetesen; figyelte, mikor érek haza. Csak éppen elszalasztott. Valamilyen okból elszalasztott.

Végignézett a négy, takarosán sorba állított sörösdobozon. Ennyi még nem lehetett elég ahhoz, hogy Jud elálmosodjék. Talán felkelt, hogy kimenjen a fürdőszobába. Akárhogy történt is – minden olyan célszerűen alakult, hogy ez már nem lehet véletlen, igaz?

A sáros lábnyomok az ablak előtt álló székhez vezettek. Néhány halvány, kísérteties macskanyom is keveredett közéjük, mintha Church bele-belelépett volna Gage apró cipőjének a nyomába, a síri mocsokba. Innen a nyomok továbbvezettek a konyha lengőajtajához.

Louis kalapáló szívvel követte őket.

Belökte az ajtót, és meglátta Jud szétvetett lábát, ócska zöld

kerti nadrágját, kockás flanelingjét. Az öregember ott feküdt elterülve egy nagy tócsa alvadó vérben.

Louis úgy kapta arcához kezét, mintha semmit sem akarna többé látni. De nem volt mód védekezésre: látnia kellett Jud tágra nyílt, csupa vád szemét. Őt vádolta, s talán önmagát is, amiért ezt a gépezetet mozgásba hozta.

De vajon valóban ő tette volna?, tűnődött Louis. *Valóban ő indította el mindezt?*

Judot valaha Stanny B. avatta be, Stanny B.-t az apja, azt pedig az ő apja, a francia kalmár, az utolsó, aki az indiánokkal kereskedett, és akkor jött le délre, amikor Franklin Pierce még élt és elnök volt.

– Istenem, Jud, bocsásson meg nekem – suttogta.

Jud üres tekintettel meredt rá.

– Bocsásson meg – ismételte Louis.

Lába mintha magától mozgott volna; az agya másutt járt. Hirtelen visszaképzelte magát a múlt évi Hálaadás-ünnep idejére, nem amikor Jud meg ő éjszaka felvitték a macskát az állattemetőbe és azon túlra; nem, gondolatban az ünnepi ebédet élte újra át, amikor Norma pulykát tett az asztalra, s mind nevetve beszélgettek, Jud meg ő sört ittak, Norma egy pohár fehérbort. Norma akkor ugyanazt tette, amit most ő: elővette a legalsó fiókból a fehér batisztabroszt, csakhogy Norma az asztalra terítette, és nyomatéknak szépséges ón gyertyatartókat rakott rá, míg ő...

Louis nézte, ahogy a terítő ringatózva hull alá Jud testére, mint valami összecsukló ejtőernyő, jótékonyan eltakarva az élettelen arcot. Ám szinte már a következő pillanatban apró, sötétbíbor rózsaszirmok ütöttek át a fehér batiszton.

– Bocsásson meg – ismételte harmadszor is. – Kérem, bo...

Ekkor a feje fölül valami kaparászó neszt hallott, és a szó elhalt az ajkán. Gyönge, óvatos nesz volt, de tudatosan idézték elő; ezt halálos biztonsággal tudta. Ezt a neszt azért keltette valaki, hogy ő meghallja.

Nem engedte, hogy remegjen a keze. Odament a kockás

viaszosvászonnal borított konyhaasztalhoz, és újabb három fecskendőt vett elő a zsebéből, lefejtette róluk a papírt, majd az asztalon szépen sorba állította őket. Aztán három újabb fiolából mindegyikbe felszívott annyi morfiumot, hogy egy lónak is elég lett volna – vagy, ha úgy fordul, akár Hanrattynak, a bikának is. Aztán az egészet visszatette a zsebébe.

A konyhát elhagyva átment a nappalin, majd megállt a lépcső aljánál.

– Gage?

Valahonnan a fenti homályból vihogás hallatszott – jeges, örömtelen nevetés, amelytől Louis háta csupa libabőr lett.

Elindult felfelé.

Hosszú volt az út a lépcső tetejéig. Úgy képzelte, a halálraítélt is ilyen hosszú (és ugyanilyen irtózatosan rövid) utat tesz meg a vérpadig, hátrakötözött kézzel, abban a biztos tudatban: addig fütyörészik csak, amíg maga alá nem rondít.

Végre felért az utolsó fokra, s ott, fél kezét zsebébe mélyesztve, rámeredt a falra. Vajon meddig állt így? Fogalma sem volt. Most már érezte, ahogy elméje lassan megbomlik; valóban érzékelte a folyamatot. Igazán érdekes volt. Úgy képzelte, ilyesmit érezhet – már ha érez egyáltalán – a fa, amelyre dühöngő hóvihar után rádermedt a súlyos jégpáncél, s nemsokára kidől. Érdekes volt – bizonyos értelemben még mulatságos is.

– Gage, nem akarsz Floridába jönni velem?

Ismét az a vihogás...

Louis sarkon fordult, és váratlan látvány köszöntötte: felesége, az a nő, akinek egyszer az ajka között vitt egy szál rózsát, holtan feküdt valamivel távolabb a folyosón. A lába szétnyílt, úgy, mint a Judé. Feje és háta fura szögben dőlt a falnak; mintha az ágyban olvasott volna, amikor meglepte az álom.

Louis odalépett mellé.

Helló, drágám, gondolta, *hát hazaértél.*

A tapéta szeszélyes formájú vérfoltokkal volt telefröcskölve. Az asszony testén tucatnyi késszúrást ejtettek; vagy talán

kéttucatnyit, ki tudja? És az ő szikéjével.

És csak most látta meg igazán, mi történt a feleségével.

Louis Creed üvölteni kezdett.

Üvöltése élesen visszhangzott végig az egész házon, ahol egyetlen élőlényként már csak a halál járt. Üvöltött, viaszfehér arccal, égnek meredő hajjal, kidülledt szemmel; dagadt nyakából pokolbéli harangként süvített a hang, és a hátborzongató sikoltások nem a szerelem, hanem az ép ész végét hirdették. Agyában egyszerre szabadult el a sok-sok iszonyatos kép. Victor Pascow, amint a rendelő szőnyegén leheli ki lelkét; a hazatérő Church, bajszában zöld plasztikfoszlányokkal; Gage csupa vér baseballsapkája az országúton; de mindenekelőtt az a valami, amit a Kis Isten Mocsár közelében látott, az a valami, ami kidöntötte a fát, a sárga szemű teremtmény, a wendigo, az északról jött, élettelen lény, amelynek érintése nyomán szóval ki nem mondható étvágy ébred.

Rachelt nem pusztán megölték.

Valami... valami megmászta és jóllakott rajta.

(!KATT!)

A kattanás a fejében hallatszott. Mintha egy biztosíték olvadt volna ki mindörökre. Mintha egyenesen belécsapott volna a villám. Mintha kinyílt volna egy ajtó.

Bénultan nézett fel – torkát még bizsergette az üvöltés –, és végre ott állt Gage, szájáról vér csöpögött végig az állán, ajka ördögi vigyorra torzult. Kezében ott volt Louis szikéje.

Amikor lecsapott, Louis üres fejjel, gépiesen hőkölt hátra. A szike elsuhant az arca mellett, Gage pedig megtántorodott. *Éppoly esetlen, mint Church,* gondolta Louis, aztán kirúgta alóla a lábát. Gage sután felbukott, s mielőtt talpra állhatott volna, Louis már rajta termett, térdével szegezve a földhöz a szikét tartó kezet.

– *Ne* – lihegte alatta az a valami; arca szörnyű fintorokban vonaglott, rovarszerű szeméből fenyegetőn sütött a bárgyú gyűlölet. – *Ne, ne, ne...*

Louis kitapogatta, majd előrántotta az egyik fecskendőt. Sietnie

kell. Az a valami úgy mozgott alatta, mint egy beolajozott hal, és akármekkora erővel nyomta le a csuklóját, csak nem akarta elengedni a szikét. Az arca pedig Louis szeme láttára mozgott és változott. Hol Jud mereven bámuló, élettelen arca nézett vissza rá, hol Victor Pascow szeme forgott üresen a horpadt, összeroncsolt arcban, hol Louis halálosan sápadt, tébolyult arcát tükrözte vissza, hogy aztán ismét elváltozzék, és az erdei lény arcává formálódjék: alacsony homlok, sárga, halott szempár, hosszú, hegyes, kétfelé ágazó nyelv, vicsorgó, sziszegő száj.

– *Ne, ne, ne-ne-ne...*

A valami hirtelen nagyot rándult alatta. Louis kezéből kirepült a fecskendő, és elgurult a folyosón. Louis előkotorta a másikat, és egyenesen beledöfte Gage csípőjébe.

A valami felordított, teste megfeszült, majd olyan hevesen kapálódzott, hogy kis híján levetette magáról Louist. Louis hörögve húzta elő a harmadik fecskendőt, és most Gage karját célozta meg. Végignyomta a dugattyút, majd lecsúszott Gage-ről, felállt, és lassan végighátrált a folyosón; Gage pedig lassan feltápászkodott, és botorkálva megindult felé. Öt lépés után kihullott kezéből a szike; a pengéjével ért földet, és remegve fúródott a fába. Még öt lépés, és Gage szemében fakulni kezdett az a különös sárga fény. Újabb öt lépés, és térdre bukott.

Ekkor Gage felnézett rá, és egyetlen pillanatra Louis meglátta a fia – az *igazi* fia – mélységesen boldogtalan, meggyötört arcát.

– *Apu!* – kiáltotta, majd előrezuhant.

Louis ott állt néhány pillanatig, aztán odalépett Gage-hez. Óvatosan mozgott, valami ravasz cselre számítva. De itt már nem volt semmiféle csel; Gage nem ugrott neki hirtelen, karommá görbült ujjakkal. Louis gyakorlott mozdulattal a torkára tette kezét, hogy kitapintsa az ütőerét. Életében utoljára játszotta el az orvos szerepét; ellenőrizte fia érverését, addig, amíg már semmi nem mozdult, sem belül, sem kívül.

Amikor a valamiből kiszállt az élet, Louis felállt, végigballagott a folyosón, majd lekuporodott a legtávolabbi zugban, összegömbölyödött, és egyre beljebb fészkelte magát.

Aztán rájött, hogy ha hüvelykujját a szájába dugja, még kisebbre zsugorodhat. így hát ezt cselekedte.

Így maradt két óránál is tovább... és aztán lassacskán sötét, de annál életrevalóbb ötlete támadt. Kihúzta szájából a hüvelykujját; szája közben aprót cuppant. Louis
(hejhó, lendüljünk bele)
összeszedte magát, és újból tevékenykedni kezdett.

Bement a szobába, ahol Gage korábban meglapult, lehúzta az ágyról a lepedőt, a folyosóra vitte, és gyengéden, szerelmesen beleburkolta felesége testét. Dudorászott közben, de nem vette észre.

Jud garázsában talált benzint, egy huszonöt literes piros kannában, a fűnyíró mellett; több is volt a szükségesnél. A konyhával kezdte, ahol Jud most is hevert, az ünnepi abrosszal leborítva. Louis az abroszt locsolta meg, majd a kannát továbbra is lefelé tartva átment a nappaliba, s a borostyánszínű folyadékkal átitatta a szőnyeget, a pamlagot, az újságtartót, a székeket, hogy aztán a földszinti folyosón át a hálószobáig folytassa útját. Az átható benzinszag immár az egész házban szétterjedt.

Jud gyufája a cigarettásdoboz tetején hevert, közel a székhez, amelyben oly eredménytelenül őrködött. Louis felemelte, majd a bejárati ajtóhoz érve a válla fölött átdobott egy meggyújtott szálat, és kilépett a verandára. A perzselő hőség olyan gyorsan és hevesen rohanta meg, hogy úgy érezte, mintha a tarkóján már égetné a bőrt. Becsukta maga után az ajtót, és csak egyetlen röpke pillanatra állt meg a verandán, hogy belebámuljon a Norma függönyei mögött villódzó narancsszín fénynyelvekbe. A lépcsőnél még egyszer megállt; eszébe jutott, mennyi sört ivott meg itt Juddal, mikor is? Tán egymillió évvel ezelőtt... Hallgatta a házban elharapódzó tűz egyre erősödő moraját – és aztán lement a lépcsőn.

Steve Masterton odakanyarodott Louis háza elé, és azonnal meglátta a füstöt. Azt is látta, hogy nem Louis háza ég, hanem az út túloldalán lakó öreg hapsié.

Azért hajtott erre ezen a délelőttön, mert mélységesen aggódott Louis miatt. Charlton nővér beszámolt neki Rachel előző napi telefonhívásáról, és Steve rögvest tűnődni kezdett: voltaképpen hol lehet Louis – és vajon miben mesterkedik.

Aggodalma homályos volt és bizonytalan, de annál szívósabb, és érezte: nem is nyugszik meg, amíg ki nem jön Ludlow-ba, és meg nem győződik róla, hogy minden rendben – már persze a körülményekhez képest.

A kellemes tavaszi időben a rendelő mintegy varázsütésre kiürült, és Surrendra is biztatta: menjen csak bátran, ezzel a forgalommal egymaga is megbirkózik, így aztán Steve felpattant a Hondájára – csak az elmúlt hét végén oldotta el a garázsból –, és elindult Ludlow-ba. A szükségesnél talán keményebben is hajtotta a motort, mert mardosta a szorongás, és egyszer csak az a képtelen érzése támadt, hogy máris elkésett. Tudta, hogy ez ostobaság, de gyomrában a kényelmetlen feszültség nagyon is ismerős volt: tavaly ősszel érzett hasonlót, amikor az a Pascow-ügy egyszer csak rájuk szakadt. Akkor is így keveredett benne a döbbenet, a tehetetlenség és a nyomasztó letörtség hangulata. Steve korántsem volt vallásos, sőt, az egyetemen az ateista körbe is belépett, és két félévvel később csak azért vált ki, mert a vezető tanára négyszemközt megsúgta: a tagság netán kedvezőtlenül befolyásolhatja ösztöndíjkérelme elbírálását. Mindazonáltal gyanította, hogy akár a legtöbb ember, ő sem vonhatja ki magát a közönségesen előérzetnek nevezett biológiai vagy bioritmusbeli hullámzások hatása alól, márpedig Pascow halála mintha valamiképpen megadta volna a rákövetkező év eseményeinek alaphangját. Pocsék egy év volt, annyi bizonyos.

Surrendra két közeli rokonát odahaza börtönbe csukták valamiféle politikai okokból, és Surrendra szerint egyikük – egy nagybácsi, akihez nagyon ragaszkodott – valószínűleg már nincs is az élők sorában. Elsírta magát, amikor erről beszélt, s az általában oly kiegyensúlyozott hindu könnyei megrémítették Steve-et. Charlton nővérnek is megvolt a maga baja: az édesanyját mellrákkal operálták, és a keménykötésű ápolónő nem nagyon bízott benne, hogy az idős hölgy túléli azt a bizonyos műtét utáni öt évet. Maga Steve négy temetésen vett részt Victor Pascow halála óta; felesége húgát halálos autóbaleset érte, az egyik unokafivére egy idétlen kocsmai fogadás áldozata lett (merő kivagyiságból meg akart mászni egy villanypóznát, és áramütés érte), meghalt az egyik nagyapja – és persze ott volt Louis kisfia is...

Steve rendkívül erősen vonzódott Louishoz, és tudta, micsoda poklokat járt meg az elmúlt időben. így hát mindenképpen meg akart róla bizonyosodni, hogy barátját nem érte újabb baj.

Amikor meglátta a gomolygó füstöt, első gondolata az volt, hogy ebben is Victor Pascow a ludas; hiszen halálában mintha ő tolta volna félre a sorompót, amely ezt a maroknyi egyszerű embert a különleges és kivételes balszerencsétől elválasztotta. Persze ez is merő ostobaság – erre eleven bizonyság Louis háza, amely sértetlenül fehérlett a délelőtti napsütésben, a New England-i építészeti stílus hamisítatlan példányaként.

Az emberek már szaladtak az öreg szivar háza felé. Steve éppen bedőlt a kanyarban, hogy ráforduljon Louis kocsifelhajtójára, amikor látta, hogy egy férfi felront a veranda lépcsőjén, de aztán rémülten visszahőköl, éppen jókor, mert a következő másodpercben az ajtó üvege kiszakadt a helyéből, és a nyíláson lángok csaptak ki a verandára. Ha az eszement fickó kinyitja az ajtót, elevenen főtt volna meg, mint a homár.

Steve leszállt a motorról, és lehajtotta az állványát. Louisról hirtelen meg is feledkezett: magával ragadta a tűz ősi misztériuma. Vagy fél tucat szomszéd gyűlt össze, és nézelődött tisztes távolból; csak az önjelölt hős ácsorgott továbbra is a

Crandall-ház pázsitján. Most az ablakok robbantak ki helyükből, az üvegszilánkok táncot jártak a levegőben, és erre már az önjelölt hős is megriadt, és mentette az irháját. A lángok vizsla ujjakként kúsztak fel a veranda belső falán; nyomukban felhólyagzott a fehér festék. Az egyik fonott karosszék Steve szeme láttára kezdett izzani, hogy aztán hirtelen lángba boruljon.

A tűz ropogását is elnyomta az önjelölt hős bárgyún kedélyes rikácsolása: – Ennek már lőttek! Ennek már lőttek! Ha Jud odabenn van, keresztet vethetünk rá! Pedig százszor is megmondtam neki, hogy ne tartsa a xyladekort a kémény mellett!

Steve már nyitotta a száját: át akart kiabálni, hogy a tűzoltóságot riasztották-e már, ám éppen ekkor hallotta meg a közeledő szirénabőgést. Igen, értesítették a tűzoltóságot, de a hősjelöltnek igaza volt: a háznak már lőttek. Most már valamennyi ablaknyílás csak úgy okádta a lángot, s az eresz áttetsző tüzes hártyával vonta be az élénkzöld zsindelyt.

Steve-nek ekkor jutott eszébe ismét Louis, és visszafordult a háza felé. De hát ha itthon volna – nem állna-e ő is ott a túloldalon a többiek között?

És ekkor – éppen csak a szeme sarkából – mintha meglátott volna valamit.

Louis átforrósodott kocsifelhajtóján túl tágas rét terült el, amely aztán szelíden lejtő domboldalban folytatódott. Májusra, bár még frissen zöldellt, máris magasra nőtt a timótfű, de Steve így is meglátta az ösvényt, amely oly tisztára volt nyírva, mint a golfpálya a gurítólyuk körül, és szeszélyesen kanyargott a látóhatár szélén magasló sűrű erdőig. Ott, ahol a timótfű világosabb zöldje az erdő sűrű sötétzöldjébe olvadt, ott észlelt Steve valamiféle mozgást – mintha valami felvillanó fehérség változtatná a helyét. Futó benyomás volt, már el is tűnt, mire Steve észbe kapott, mégis úgy tetszett, mintha egy embert látott volna, fehér csomaggal a kezében.

Louis volt az, súgta egy belső hang megmagyarázhatatlan bizonyossággal. *Louis volt, és okosabb, ha tüstént a nyomába*

eredsz, mert valami szörnyűség történt, és ha nem állítod meg, egykettőre még nagyobb szörnyűség fog történni.

Tétován toporgott a kocsifelhajtó végén, és érezte, hogy lába alig bírja meg reszkető testét.

Steve, öregfiú, csak nem tojtál be?

De igen. Halálosan meg volt ijedve, méghozzá ugye minden ok nélkül. Csakhogy másfelől volt valami... valami

(őrülten vonzó)

úgy van, valami őrülten vonzó abban a dombra kúszó ösvényben. Talán továbbkanyarog az erdő fái között is, elvégre az ösvény arra való, hogy valahová vezessen, nem igaz? Hát persze hogy igaz – végül is minden ösvény vezet valahová.

Louis! Louisra gondolj, te tökfej! Őmiatta hajtottál ide, ha már elfelejtetted volna! Nem azért jöttél ki Ludlow-ba, hogy felfedezőútra indulj az erdőben!

– Mi az ott nálad, Randy? – kiabálta az önjelölt hős; rikácsolása most is derűsnek tetszett, és az út túloldaláról is teljesen érthető volt.

Randy válaszát viszont alig lehetett érteni a tűzoltóautó szirénázásától. – Egy döglött macska.

– Megégett?

– Nem látni. Épp csak megdöglött – hangzott a válasz.

És mintha ez az eszmecsere valamiképpen összecsengett volna azzal, amit Steve látott vagy látni vélt, úgy szólalt meg ismét, könyörtelenül, bensejében a hang: *Igen, ez Louis volt.*

És ekkor végre útnak indult. Felkaptatott az ösvényen az erdő felé, maga mögött hagyva a tüzet. Mire az erdő széléhez ért, már szakadt róla a veríték, és bőrének jólesett a hűs árnyék. A levegőben édes fenyőillat lengett.

A fák közé érve rohanni kezdett, ahogy csak bírta a lába, maga sem tudta, miért, mint ahogy azt sem tudta, miért ver kettőzött iramban a szíve. Sípolva szedte a levegőt. Mire a bámulatosan jól látható ösvény ismét lejteni kezdett, már egyenletesebben, hosszabb léptekkel vágtázott, de mire az állattemető bejáratát jelző boltívhez ért, már csak kocogásra futotta erejéből. Jobb

hónalja alatt forrón lüktetett valami útközben szerzett horzsolás.

Alig vett tudomást a körkörösen sorakozó sírokról – a viharvert bádoglemezekről, deszka- és palahulladékról. Másvalami ejtette rabul tekintetét: a kerek tisztás túlsó végén elképesztő látvány tárult elé. Louis mászott felfelé egy faomláson. Mintha nyíltan dacolna a nehézkedési erővel, úgy hatolt egyre följebb a meredek rakáson, s úgy meredt maga elé, mintha alvajáró volna vagy hipnózisnak engedelmeskednék. És a karjában ott volt az a fehér köteg, amit Steve az imént a szeme sarkából látott. Ilyen közelről már nem lehetett nem felismerni: emberi test volt. Az egyik láb – lapos sarkú fekete félcipő volt rajta – kilógott alul. És Steve-et hirtelen elöntötte az émelyítő bizonyosság: Louis Rachel holttestét viszi.

És a haja teljesen megőszült.

– *Louis!* – üvöltötte Steve.

Louis egy másodpercre sem ingott meg. Kitartóan mászott tovább, felért a faomlás tetejére, és már lefelé ereszkedett a túloldalán.

Le fog zuhanni, gondolta Steve zavarosan. *Eddig szerencséje volt, hihetetlen, kurva szerencséje, de tuti, hogy előbb-utóbb lezuhan, és még jó, ha csak a lábát töri...*

Louis azonban nem esett le. Földet ért a faomlás túloldalán, egy időre eltűnt Steve szeme elől, majd újból felbukkant, amint ismét behatolt az erdőbe.

– Louis! – ordította ismét Steve.

Louis ezúttal megállt, és hátrafordult.

Steve-et valósággal letaglózta a látvány. Louis nemcsak megőszült: arca egy aggastyán arca lett.

Először úgy rémlett: meg sem ismeri Steve-et. Aztán lassan felderengett benne valami, mintha agyában bekattanna egy ellenállás-szabályozó. A szája rángatózni kezdett. Néhány másodpercbe tellett, amíg Steve rájött: mosolyogni próbál.

– Steve... – mondta tétova, recsegő hangon. – Szia, Steve. El akarom temetni. De sajnos puszta kézzel kell. Sötétedésig is eltarthat. Odafenn nagyon köves a talaj. Ugye nincs nagy

kedved, hogy segíts?

Steve kinyitotta száját, de nem bírt megszólalni. Bármekkora volt is megdöbbenése, bármekkora az irtózata: igenis kész volt segíteni. Idefenn az erdőben az egész valahogy nagyon is helyénvalónak, nagyon is... természetesnek tetszett.

– De hát mi történt? – nyögte ki végül. – Úristen, Louis, mi történt valójában? Csak nem – égett benn Rachel is?

– Gage-dzsel túl sokáig vártam – mondta Louis. – Túl soká halogattam, azért szállta meg valami. De Rachellel más lesz a helyzet, Steve. Biztosan tudom, hogy vele más lesz.

Hirtelen megtántorodott, és Steve ekkor látta, hogy őrülttel áll szemben. Semmi kétsége nem volt: Louis megtébolyodott, és a végsőkig el van csigázva. De Steve maga is olyannyira meg volt zavarodva, hogy most csak az utóbbi foglalkoztatta.

– Elkelne egy kis segítség – mondta Louis.

– De Louis, még ha hajlandó volnék is segíteni, ezen a farakáson akkor se tudnék átmászni.

– Dehogynem, Steve – mondta Louis. – Igenis át tudsz mászni. Csak nem szabad se leállni, se lenézni. Ennyi az egész, Steve.

Megfordult, és hiába kiabálta a nevét Steve: csak ment tovább, beljebb az erdőbe. Steve még néhány pillanatig látta a lepedő fel-felvillanó fehérségét az ágakon át, aztán az is eltűnt.

Steve ekkor a faomláshoz rohant, és semmire sem gondolva mászni kezdett felfelé. Először kúszni próbált, támaszték után tapogatózva, aztán egyszer csak biztonság költözött a lábába, és elárasztotta valami vakmerő, őrült derű – mintha tiszta oxigént lélegeznék be. Hinni kezdte, hogy sikerül – és valóban sikerült is. Gyorsan, teljes biztonsággal haladt, és csakhamar elérte a rakás tetejét. Ott néhány másodpercre támolyogva megállt, és figyelte, amint Louis alakja távolodik az ösvényen – az ösvényen, amely valóban folytatódott a fák között.

Louis ekkor megfordult, és visszanézett rá, karjában a véres lepedőbe burkolt feleségével.

– Meglehet, hogy hallasz hangokat is – mondta –, azt hinnéd, embertől valók, pedig csak az óriás alka az. Délebbről szól,

Prospect felől, de ezen a vidéken messzire hord a hang. Nagyon fura...

– Louis...

De Louis már elfordult.

Volt egy pillanat, amikor Steve már-már utánaindult – hajszál választotta el tőle.

Segíthetnék neki, ha ezt akarja... és való igaz, örömest segítenék. Ez az igazság – mert többről van itt szó, mint amit a felszínen látni, és én nagyon szeretném tudni, mi lehet az. Úgy érzem, valami... szóval valami fontos dolog lehet. Valami titokféle. Igazi misztérium.

Ekkor rézsútosan megdőlt talpa alatt megpattant egy ág, szárazon, baljósan, mint a startpisztoly, és ez a zaj ráeszméltette Steve-et, hol is van valójában, és mit művel. Elöntötte a rémület, és esetlenül, karjával egyensúlyozva megfordult. Nyelve és torka száraz volt a rettegéstől, és arca kétségbeesett fintorba torzult; mint a holdkóros, aki arra ébred, hogy egy felhőkarcoló legfelső emeletének párkányáig mászott...

Rachel halott, és alighanem Louis ölte meg, Louis pedig megtébolyult, nincs magánál, csakhogy...

Csakhogy van itt valami, ami rosszabb a tébolynál – sokkalta rosszabb. Mintha itt, az erdő fái között valami hatalmas mágnes rejlenék, és Steve érezte, ahogy ez a mágnes húzza-vonzza lelke valamilyen rejtett részét – húzza arrafelé, ahová most Louis Rachelt viszi.

Ne tétovázz, menj végig az ösvényen... nyomozd ki, hová vezet. Majd meglátod, Steve, apuskám, mi vár ott rád; olyasmit tartogatunk számodra, amiről aligha hallhattál a Lake Forest-i ateista körben!

És ekkor, talán pusztán csak, mert aznapra már nélküle is elég táplálékhoz jutott, és egyszerűen ráunt Steve-re, a lelkében visszhangzó hívás: annak a helynek a vonzása, egyik pillanatról a másikra elapadt. Steve vaktában, kótyagosan kettőt lépett lefelé az omlás innenső oldalán, aztán újabb ágak csúsztak ki alóla zördülve-csikorogva, és fél lábbal közéjük gabalyodott;

üggyel-bajjal szabadította ki, de cipőtalpát, majd a bőrét is felhasították közben az éles szálkák. így zuhant fejjel előre, vissza az állattemetőbe, s hajszál híja volt, hogy egy narancsosláda lécdarabja a gyomrába nem fúródott.

Nagy nehezen feltápászkodott, és kábultan nézett körül. Nem értette, mi történt vele; még azt sem tudta, egyáltalán történt-e valami. Az egész máris olybá tűnt, mintha csak álmodta volna.

És ekkor a faomláson túlról, a mélységesen mély erdőből, amelybe a legragyogóbb déli napsütésben is csak fakón és zöldesen szivárgott a fény, valami halk, kuncogó nevetés támadt, és duzzadt egyre erősebbre. Steve elképzelni sem tudott olyan teremtményt, amelytől ez a hang származhatnék.

Futásnak eredt, közben elhagyta egyik cipőjét; üvölteni akart, de torkán nem jött ki hang. Rohant még akkor is, amikor már visszaért Louis házához, és amikor végre sikerült beindítania a motorját és ráfordulnia a 15-ös útra, még akkor is hasztalan próbált üvölteni. Kis híja volt, hogy bele nem hajtott egy Brewer felől közeledő újabb tűzoltókocsiba: és érezte, hogy a bukósisak alatt égnek áll minden hajaszála.

Mire hazaért oronói lakásába, már nem is tudta biztosan, valóban járt-e Ludlow-ban. Felhívta a rendelőt, beteget jelentett, bekapott egy tablettát, és ágyba bújt.

Steve Masterton igazából soha többé nem tudta felidézni ezt a napot... legföljebb csak legmélyebb álmában, amely hajnaltájt lepi meg az embert. Ilyenkor megérezte, hogy akkor az erdőben valamilyen óriás teremtmény suhant el mellette – már-már utánanyúlt, hogy megérintse – és aztán a legeslegutolsó másodpercben mégis visszahúzta nem-emberi kezét.

Annak a valaminek hatalmas sárga szeme volt, és az a szempár úgy izzott, mint a ködlámpa.

Steve időnként sikoltozva, kidülledt, tágra nyílt szemmel riadt fel ebből az álomból, és ilyenkor arra gondolt: *Azt hiszed, hogy te üvöltesz, de valójában, csupán az óriás alka szól, valahonnan délről, Prospect felől. Errefelé messzire hord a hang. Igazán fura.*

De hogy mi is lappang e gondolat mélyén, azt már nem tudta; nem emlékezett rá. És a rákövetkező évben az ország másik részén, St. Louisban vállalt állást.

És attól fogva, hogy utoljára látta Louis Creedet, egészen addig, amíg Közép-nyugatnak nem vette útját, Steve soha többé be nem tette a lábát Ludlow-ba.

EPILÓGUS

Késő délután kiszállt a rendőrség is. Kérdeztek ezt-azt, de nem jelezték, hogy valamire is gyanakodnának. A hamu még forró volt; még nem gereblyézték el. Louis válaszolt a rendőrök kérdéseire. A rendőröket, úgy tűnt, kielégítették a válaszok. A beszélgetés a szabadban zajlott; Louis fején kalap volt. Ez igazán hasznosnak bizonyult, mert ha észreveszik, hogy megőszült, további kérdésekre is sor kerülhetett volna, s ki tudja, az hová vezet. Kezén a kerti munkához való kesztyűt viselt, s hasznosnak bizonyult ez is, a keze ugyanis véres volt és csupa seb.

Aznap este jóval éjfél utánig fennmaradt, és pasziánszozott.

Éppen új lapokat osztott magának, amikor hallotta, hogy nyílik a hátsó ajtó.

Amit felvállalsz, az a tiéd, és előbb-utóbb vissza is tér hozzád, gondolta Louis Creed.

Meg sem fordult a lassan közeledő léptek csikorgására, csak bámulta a kártyáit. Éppen a pikk dámát pillantotta meg, és rátette a kezét.

A léptek közvetlenül a háta mögött haltak el.

Csend lett.

Hideg kéz hullott a vállára. Rachel hangja reszelős volt a torkába szorult földtől.

– *Drágám* – szólt a hang.

1979. február-1982. december